

891.99
9-89

1118-42

999 ԱՅ/
1118-ԱՀ
№ 14-2
149
4
9081-57

ԳԻՐՔ
Ազօթից Սրբոյն
ԳՐԻԳՈՐԻՆԱՐԵ
կաթուղիկոսին
Հռոմոյ։

Տպեցեալ ՚ի Հայրապետութեն
Սրբոյն Էջմիածնի՝ թեքրտաղ
յի Տեառն Աբրահամու Սրբազան
կաթողիկոսէ ։ եւ ՚ի պատրիարք
գուե Սրբոյն Երուսաղէմի՝
Տեառն Գրիգորի Մաքրազան
Ակնէ ։ եւ յԱռաջնորդութե
Պօղոսեայ Կոստանդնուպ՝ Տեառն
Յովհաննիսի Մրեպի Ատուա
ծաբան Վարդապետի
Ընդէն Հայոց ազգիս մայիսի ԺԸ

1736

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ՄՐ.
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԻՏ. Ց. ՅԱԿՈԲՅԱՆ

Դրուն՛ք աղօթից • յուշնաթախանձ բանից ողբերգա
կանաց • յանձնառուԹի՛ք կամաւորականք • ևցուցմո՛նք
ծածկեցելոց • հառաչանք և հեծուԹի՛ք : Ի դէմս ա՛
ւետից անձանց • ասացեալ Արքոյն Գրիգորի՛ Լուսաւորչի
վանից վանականի• ևՀրաշնասէր հսկողն• Ի խաղոց սրտից
խօսք ընդ Աստուծոյ: Ա

Զ Ա Յ Ն Դ Ա Ռ Ա Ձ Ս Ս Ց
Ի Ե Ծ Ո Ւ Ի Թ Ե Ա Ն Ց Ո Ղ Ո Ւ Յ Ս Ր Տ Ի Ց

աղաղակ քեզ վերընծայեմ տէօղդ գաղտնեաց։

րորդ ի սազմոսին ազդէ։
Այլ երբև զբուբրեալ խունկն
հաճոյական ՚ի խորանին ա
լուայ , զոր դաւիթ կանգ
նեալ նորոգեաց տապանակին
հանգստեան ՚ի դերութենէն
դարձելոյ · որ վերըստին ՚ի
պիտ կորուսեալ հոգւոյ ա
ռակի՝ ընդունելի կամաց քոյ
լինի ։ Բայց քան զի՝ ձայ
նըդ ահաւոր դատաստանիդ
հատուցման ուժգինս հընչե
ցեալ ՚ի ձորն վըխժխնդրու
թեան , կըրկինս լինէ երկնէ
մարախոյ յարձակմունս ։ այժ
ժէն պուշակեալ շարժմունս
յուզմանդ ներհակականաց,
որ չիմուսն անձին յուցանի
խռովութիւնս ամբոխից, հա
րեալ ընդ միմեանս. զէն առ
ստուսեր խորհրդոյն · հոյլք
չարեացն՝ ընդ բարիան · ևս
րեալ զիս ՚ի մահ ըստ հին
դ խոչածոյն, որ նախ քան զ
ընորհին ժամանել առիս ։
Զոր ընարեալն յառաքելական
նացն դաստուց պօղոս՝ օրի

Եւ մատուցեալ եդեալ ՚ի
հուր թախծութեան՝ ան
ձին տոչորման՝ զ պըտուղ ըղ
ձից ճենճերոյ ասասանել մը
տաց , բուրվառաւ կամայս
առ քեզ առաքել։ Այլ հո
ստեցեալս՝ հայեցիս զթած
քան ՚ի պատարագն բոլորա
պատուղ մատուցեալ ծխոյն
բարդութեան ։ Ընկալ ըզ
սակաւամատնեալ յօդուածս
բանից՝ քեզ ՚ի հաճութիւն,
և մի ՚ի բարկութիւն։ Ելցէ
՚ի խորոց ատի զդայութեց
խորհրդակիր սենեկիս՝ վաղ
վաղակի ժամանել առ քեզ։
Լամաւորական նըշէր՝ բանա
կան զոհիս՝ ողջակիզեալ զո
րութեամբ ճարպոյ՝ որ չիան
ի պարարտութիւն։ Եւ ՚ի
դնելս իմ ընդ քեզ դատ՝
խառնեալ աղերսիւ հզօր, մի
իբրև զհամբարձումն ձեռաց
ամբարիշտ ընդ յակօբոս՝ ըստ
բողոքելոյն եսայեայ, և իբրև
զանիրաւութիւնն բաբելացի
տաղտկալի քեզ երևեցոյ. զոր
առակ եօթանասնեքորդն երկ

Գրիգորիս։

Հաս իմոյս պարտեաց՝ ա-
ռանց աշխարհական ունի զգ
սահման։ Ան՝ դուք՝ ևորո
դայք անճողոպրելի , ըստ
մարգարէին և առաքողին ,
նոյնպահաճ մեծաճ առ դո-
րըս լինէ հասեալ՝ զամենն
միանձնահաճոր՝ աստէն դըժդ
րեն։ Զոր միայն քո ի հըրա
շագործել պըտուղս դեղոյ՝
ի հնարս կենաց՝ ամենավա
րան տարակուսանաց՝ հոգոյ
վտանգիդ՝ քաւիչդ ամի։
Գովեալ ի վաղս ան
ճառս անսահմանելի
բարձրութեան։
յաշխատեանս յա
ճախելոյ՝
Ամէն։

Սրբոյն։

վիրաւորեալն յալթող ցուցա
նել։ Ա ման զի թէ մերձ օրն
ուեաւն , որպէս գիր ասէ ,
ի հովիտն անէծակ ասպարի
սին յոլովափաթաթ , և հեզն
զատին կեդրոնի՝ փոքու հան
դիսարանացն՝ երաշանց ժա
մադրութեանց , որք կենցա
զականաւէ այսու յաշխատենիւ
զհանդերձելոցն լինէ կերպա
րանեն։ Ապա ևս յաշխա
մերձեցաւ ի վերայ իմ՝ ար
քայութիւնն աստուծոյ։ Մար
մին եղելոյ՝ մեծապէս գոհ
զնս առնէր զաստուց՝ բազմոց
տոհմոսեաց , զանազան մա
սանց յանդիմանողաց ճըշ
մարտապատմից , քան ըզձէ
ուին նորին վերացումն։ Ան
ուրեմն երբեմն ի հարճածս
եղօմայեցւոց հաւիհիստացւոց
և այլոց բարբարոսաց ազգաց
քան զի այնք ընտրութիւնք
ամօք շափեցան , իսկ պատու

Աղօթից։

բժիշկական քաղաքս դըրօ շելոց։ Սիմար մնացեալ ա պրոտեստանտութեան հինն Իսրայէլի։ Ցիշատակարան պահել ուխտազանցութեանն Յուդայ։ Կըշտամբեալ՝ գեր քան զծուր։ Տարամերժ ժեալս քան զծայդան։ Խոր թաւարոյս քան զպաղիլիա։ Ընդերձիս քան զանհաճոյս կախառնայոյս։ Պարտաճեռ ցեալս քան զբորակին։ Բան բասեցեալս ընդ բեթասյի դայ։ Անպարկեշտ ծաղկեցեալ աչիքս եփրեմի։ Աղաճ նիս միշտ յիմարութեամբ, այլ ոչ հանդարտութեբ։ Ի կորեանց առնուծուց՝ անձնական օձս եղեռնային։ Կեր պըս քարքից ձրհոց՝ լցեալ ժանտութեամբ։ Պատկերս վերջին հարճածոյն երուսա դէմ. ըստ բանին տէրունի, և տեսանողացն ձայնի։ Տա զաճարս մերժեալ՝ հասեալ ի կործանումն։ Խորտակել դրանց

Գիրք։

Ա երտին յաւելած կրկին հեծութեբ, նորին հսկողն առ նոյն աղերս մաղթանաց։ Բան ել իսրոց սրտից խօսք ընդ այ։ Բ

ԻՄԻՐԴ՝ ԿԱՆ զի առ բարձրեալն աստուած՝ յօդաւոր բական շրթամբք կարդաս. որ գործով մի այն գրաւի, և ոչ ըստեղծա բանութեամբ կաշառի որ յէ գիպուոս միշտ ունիս զսրտիդ զդարձն, զինչ օրինակ առ այս՝ քեզ յարմարական և նը մանագոյն աստանօր եդից անձն իմ պարտաւորս։ Պատ ժակիցս կործանելոյն սօդո մայ։ Ը մբերանեալ դատա խազս նինեւէի։ Անարի բար բարոսս քան զսինկինն հարա էային։ Աստուածագոյնս քան զքանան։ Ցամառեցեալս քան զամպիկ։ Ան

Գրիգորի։

դու աստուած՝ աստուածդ հո
գւոյ՝ և ամենից ժարժուոյ,
ըստ գաւանելոյ աստուածա
շնորհին երկայնամիտ և բա
զում ողորմ ըստ սրբոյն յո
հաննու ձայնին։ Շնորհեա
կատարել ’ի քոյդ հաճութի
օրինեալդ կամաց, զսիրըդ
նուաճորեալ մատեան մաղթա
նաց այսր ողբերդութեան՝
եւ ընդ լալով սերմանեալ
բանիս, ’ի նախինեաց չոր
աստիճանաց՝ օթևանացս պտ
բաստութեան, ’ի կատարա
ծըն ժամանելոյ հաւատքման
հընձոյն, դարձայլ բերկրե
ցեալ՝ լրութեամբ քաւուե,
պտղոյն երանութեան, որայ
նոյն բարութեան։ Մի տա
ցես ինձ արդանդ սրբոյն ա_
նորդի՝ եբր խոսայէլի, և ըս
ուինս աշայ ցամաքեցեալս,
ով ամենագութ։ Լսուր բա
նիդ մաղթողիս՝ հզօր և ողոր
սած

Աբբոյն։

դրանցս վատահարան. և կրը
կին ծրդեալ՝ շինուածս խո
տուն։ Յուղեալ ժառանգու
թիւնս յարմարական, և մո
ռացեալ տունս ածակերտ,
ըստ բանից նախատրելոյն՝
մոռանալ, դաւթի, և երե
սիայն։ Ցարկս բանական
ունօղս բորոտութեան, հար
ուածեալ խրատուս քերմանն։
Օրինիւ կազդուրեցեալ. ո
ծեցեալ կաւոնէ ողոքական
հեղութեանն։ Անճարակ
դտեալ յերս ինարից, քակ
տեալ վերատին՝ ձեռամբ շի
նողին։ Արտաքս ընկեցեալ
իրաւացի հատուցմամբ՝ հը
րամանաւ հզօրին՝ ’ի տեղի
անտուրբս։ Ներքեալ՝ տարա
գրուեալ՝ խտրոցաւ մեծաւ,
ամենայնիւ առանց խընայե
լոյ։ Ծածկեցեալ դրան
յերկրի չարեօք, ըստ աւետ
դակորոյս ժխտողն որ յա
ւետարանին ցուցանի։ Այլ

Սղոթիւս։

Հանդ մաղթանացս, և տուք զողորմութիւն քոյ Հնարհա ցըդ ։ Ընկալ զխոհքս ’ի տկարէս, և շընորհեա ըզմեծըդ առ ’ի հզօրէդ ։ Զօրացս զբանս զղջման, առա քիչ առ մեզ զհոգիդ ’ի բար Հանդ, ատաճածաշունչ պատգամաքս ’ի սին եղելոցս։ Պարգևեա բարերար՝ զառա կըն հասեայ՝ լուսաւորել առ ճշմարտութիւնն. մատուցանելով մահու արժանոյս։ Ընդ պղնձիս գոյն՝ անարգըս Հայնի, լինիմ ոսկի շընորհի ։ Ընդ անզարդութե երկաթոյս՝ սուրբեան գու նոյս, պղինձ պճնալից, ցոյցք առաքինութեան, հրաշեկ լինանանու։ Ընդ ե՞ր կարծ րացուցանես զսիրտ եղկելոյս Հերկընչել ’ի քէն անճառ և ահաւոր։

Գիրք։

մած, նախ քան երկինի, և երկին երկրի և նոքա ցորե նոյ և գինոյ և Հինոյ, և նո քա խոսայելի ։ Եւ երկինս Հորացն աղերս՝ որ առ քեզ՝ Հոգւոյս ազդեցէք՝ քան թե տարերաց ապականացեալ։ Դու ստեղծիչ՝ և ես կաւ։ Քաց տարակուսելոյս՝ ’ի մոռ տրս մաղթանաց՝ այսր Հե ծուածեան, կամս քաղցրու զօրանալ առաքն։ Զի մի ’ի բանալ վերնայինն երկնի, ա նըմնտիր գտեալ կրթուածեան վայելման, լուսոյ, լեր ըզ նիւթ մոմոյ սպառեցայց Հ ըն Հաւալ ’ի միջոյ։ Ոգի զ ըմկե լոյս՝ ըստ մաղթանաց գոչ ման առաղն, և ոյժ թափա ցելոյս, և կեանք մաշեցելոյս մտացս խղճիւ, այլ ոչ տա ժանմամբ կրեց աշխատութե ըզքեզ խնդրելոյ։ Ա՛ զա

Հորեա երկնային, քաժշկեա հնարաւոր, քահեա անքն նեին. պարկեաստեա առաստ շնորհազարդեա աննախանձ հաշտեաց անախտակիր. ընկալ անոխակալ. արքեա ’ի պարտուց օրինեալ: Եթէ յառեցիր զաչս իմ, նայեցեալ ևհայեցուածս երկուց վտանկից յաւուր թշուառութեան. զքոյդ աեսից փրկութիւն յոյս ևիենամակալ Եթէ նկատեալ դիտեցիր ’ի վեր՝ յամենազբաւ ուղին ստա կալիս. հրեշտակ քո խաղաղութեան քաղցրութեամբ ինձ պատհեսցի: Ցոյց ինձ Տէր յերկնին աւուր շնչոյս ար ձակման զմարքութեան ոգի լուսով ամբարձեալ յերկ նաւորսին երջանկաց: Պար դևօք սիրոյ քոյ եկեալ հատ եալ յարդարոյն կատարե լոյս: Կարեաց ինձ կցորդ ժամանակցութեան զանակնկա լն բարի՝ չարիս: Եւ յոս սահատութեան աչեստարան շնորհեացես: Փառ լեցի քեզ

Մի եղեց անպտուղ ’իվատ տակոցս, եբր ապաքան սեր մանող անքեր երկրի: Մի եղեցի ինձ երկնել՝ ևոչ ծնա նել: Ողբալ՝ ևոչ արտասո ւել: Լսորհիլ ևոչ հառաչել Ամփել՝ ևոչ անձրևել: Ընդ թանալ՝ ևոչ հասանիլ: Ինձ ձայնել՝ ևբեզ ոչ լսել Պաղատիլ ևանտես մնալ: Կոչկողիլ՝ ևոչ ողորմիլ: Ընդառնել ևոչ ինչ օգտիլ: Ջոհել՝ ևոչ ճենճ երել: Ջբեզ տեսանել՝ ևդատարկ եքանել: Լուր ’ինձ քանզ կարդալս ’իմոմ առ քեզ միայն հզօր. մի զան վճար տանքանցն տոյժ ընդ Թըմ ով աւուրդ մեղաց կեցեալցս շարագործս ’ինձ հատու ցաներ: Կեցո զիս դթած: լուր ինձ ողորմած. մարդա սիրեա ներօղ. խնայեա եր կայնամիտ պաշտպանեա ազ պատէն. բարերարեա հզօր Ընդառեա ամենակալ. կենա դործեա նորոգօղ. վերա կանգնեա ահաւոր. լուսա

բան՝ լեւորց սրտից խօսք
ընդ այլ։

Գլուխ. Գ։

Աբրահամն յաւելուած կր
կին հեծութեան. նորին հա
կողն առ նոյն աղերս մաղ
թանաց։

զբոլորն պարգեւեցէք փր
կութիւն։ Ո՛չ՝ մնաւոցանի
ցես դէղ վնրացա։ Ո՛չ՝ սպե
զանիս խոցոճածոյս։ Ո՛չ
դարման ակարութեանս։
Ո՛չ ծագեսցես զլոյս՝ լեա
ռարի, յուսացեալոյս՝ լեզո զո
րութիւնդ։ Ո՛պատիկնդ կե
նաց՝ պարգեւդ տիեզերաց։
Որ միայնդ ունիս վսաս
լինքնութեամբ իակութեան
՝ի յարակայ միանձնաւորու
թեան։ Ակայեալ՝ լբնաւէից
դովեալ՝ լբոլորից։ Օրհ
նեալ եմիսուաւորեալ յերից
յաւիտեանս. ամէն։

Գլուխ. Գ։

Աբրահամն յաւելուած կր
կին հեծութեան. նորին հա
կողն առ նոյն աղերս մաղ
թանաց։

Գերք։

բարեբանեալ՝ որ վրկու
թիւնդ ես ամի, եթէ ախ
տացելոյ քոյ ոչ խարիս՝ գա
զան դժընդակ տացես ուղե
կից։ Մեղօք մեռելոյս՝ ա
նախտ կեանք։ Կործանեցե
լոյս պարտիք՝ փրկութիւն
Արդեօք մոռացիս զբարե
բարելդ՝ անկակղութիւն։
Աննեռեսցես զքեռասիրելդ
խնամոդ։ Այցելեսցես ըզ
մարդասիրելդ՝ անխափան։
Սահմանեսցես զկենսատրծելդ
անվախճան։ Թողութիւն
զողորմութիւնդ՝ երկանիկ
պատուդ։ Աղաչեսցես
զքաղցրութիւնդ՝ բարիքդ
նորհ ծաղիկ։ Անպատուես
ցես զնիւթ պանծանայ քոյ
մէ ճոխութեան։ Ցնդանա
կեացես զփառս կենաց քոյ
մէ բարձրութեան Ո՛չ պա
հեսցես զվայելչական զարդ
պայծառութեանդ քոյմ
պատկի։ Եթէ ողորմածայ
նէ երանութիւն. այլ դու
բնաւ խակ արքայութիւն
լցեալ փափաքմամբ։ Ո՛չ
ժ

Սղոյն։

Տէր տուէիչ պարգեւաց։ ինքնա բուն բարի։ Ընդ նից տիրօղ հաւատարեալս։ Միայն արարիչ զբնաւս յոչ եղեալս։ փառաւորեալ։ անքննին. անեղ. ահարկու. սոսկալի. հզօր. սաստիկ. անտանելի. անմերձենալի։ անըմբռնելի. անխմանելի. անճառելի. անտեսանելի. անզննելի. անշօշափելի. անորոնելի. աննախիզբն. անժամանակ։ Ընդ նմանդ գիտութիւն. անհերն կեան տեսութիւն. ճշմարիտ եականութիւն. բարձր և խոնարհ. օրհնաբանելիդ ութիւն։ Ընդստուեր ծածկութիւն. ամենափայլ ճառագայթ. խոստովանեալ յոյս. անտարակոյս վստահութիւն անտարտամ հանգիստ. անյիղլի կինիք. անսահմանելի տեսիլ. վկայեալ անուն։

Ընդշակ քաղցրութեան. բաժակ բերկրութեան. հաս

Գրիգորի։

տիչ հոգւոց հաց. հաւատարմութեանդ սէր. աներկիւղ բայ խոստովան. ծածկոյթ ցանկալի. զգեաստ անկապուտ օդոյ բաղձալի. Զհանկարծական մեծ. զարդ վառաց. ապաւէն դովեալ. անուռնազելի շնորհ. անպակասելի պանձ. անապական անձրև. արփեացնցուղ ցօղ. ամենատեղաց գեղմն։ Ընդ բժշկութեան. կրկնաձեր առողջութեան. վերհատոյն խրատ խոյս. անպատեր կոչումն. համօրէն աւետիս. սորկատարած թագաւորդ. պղքատասէր պաշտպան. մշտահաստատ տուիչ։ Ընդխափանդիմեալդ. աննահանջելի հրամանն. անհամառօտ յոյս երկար տեսողութեան. անզգալական տուրք. ամենաբաշխ աղբ. արդարկշիռ ձեռն. անդնդատատես աչկն. մի խիթաստութեան ձայն. ախտիանաց բուժ։ Բերկրութեամբ բերումն անուն կենդանի. նախախնամող մտան. անգալթպղելի

Թեկնե խմբէ՛ ախորժ տունչա
նօք լցեալ։ Զի ոչ խմելս
ինչ անտեսապատուհասս վա
ռատրիս երբեմն այլ զի
զպատճառսն առցես զփոք
րա՛ մեծիդ փրկնոց աղերս
Եւ զան զի՛ առ ամ հասակ
անկեցեալ յերկրի ազգ բա
նակնաց այս պատուհէրնէա
րագրական, նորոգ մատենի
ողջոց նոճապէ։ Որ զամե
նեցուն ուշի զերկիւղ պատահ
մանց. նշաձակեալ յերբամ
պատկերի։ Լաւր կցորդ մե
ծականն կարեաց համայ
նից. առ բոլոր գումարս,
բազմահոլով՝ սիեզերակոյս
քրիստոնէից Առ նախնի ժա
մն ժամանողայ. ևառ երկ
րորդ կոչեցեալ չափու ար
բուժն։ Առ որ՛ի կատարած
աշուրն ընկալեալ սակաշա
ձեռն ծերութեամբ։ Ընդ
պարտաւորս ևարդարս։
Ընդ ինքնագոյ բարձրայօնն
ևառ աղաչեալ անձնադատ
գտեալն։ Առ բարիս, ևէ
զեռնագործս։ Ընդ նկուն,
ևառ

եղբ անխարեպախ ընթացք.
կենդանարար կամք. աննեղն
պեղի խրատ. աննախանձ պա
տիճ. լայնական հնարք. անձ
կական պայման։ Ընդուս
նելի հետք. աննենգոյթ շա
հիլ. անշափագիր պատկեր.
որ քանուելիւն աննահմանն.
աննմանական ախտ. անզու
գական գութ. ողորմութիւ
բազմազեղ։ Խոնարհու
թիւն ստնեալն. համբոյր փր
կական։ Եւս քան զայս
սիկ ազդմունք վայելակա
նք՝ Ըստաճառութեանդ նո
հիրելիք։ Որհնեալ. գով
եալ. բարեբանեալ. քարոզ
եալ. աւետարանեալ. հռ
չակեալ. հնչեցեալ. պատմե
ալ. անխափանելի. կամօք
աղաչեալ։ Եթ որ ինչ առ
մեզ բերին առ՛ի քէն հոս
մունք. քաղցրութեան զորս
հանդերձելոցն ճառից լու
սաբանեն հերպաւորութիւք
Որով զմարթ ցուցանիս
՛ի փրկութիւն իմ երա
նութիւն։ Լաւր ՛նպաստու

Աղբեոյն։

Լաւ արիս։ Ըզ բառուկս
Անէր քոյ անկեալս։ Ա-
պուհս, ազէրաշխարհիկս։
Մինչ կայնոյ ապայազատաց
Չինականաց հոռհմականաց
Արուաց՝ ահեղ։ Հրամայո
ղաց՝ հէնազանդելոյ։ Գերե
լոյ՝ հնուաստակ։ Ահից և
փութոյ։ Պատուհասականաց
հեռամից։ Զխուարժից՝
հասուկականաց։ Քաղաքա
կանաց՝ հզեղչից։ Ար
քայից դուռզութեանց՝
՚ի սանձս ահաւորին ըմբռ
նելոց։ Միայնացելոց,
վերնականացն խոստիցոյ,
մաքրականաց տիրանուէրը
զգաստութեց՝։ քահնայա
կանից երջանկակրօնից ընտ
րութեց։ Այցելութեանց
բարեզգաստից գիտողու
թեց։ Ազնուականութեց
նախադասից։ Արքանուէր
տեսողութեց։ Որոց ոմանց
աղերս ազաչանաց հոմանց
խրատս բարեաց առ դէմս ա
ղօթից, այսու մատնեալ մն
տակարարեցս Ձ եռնարկել

Գրիգորի։

հոգեոյդ զօրութեամբ կար
դալ ինձ մաղթանս բազմա
դիմս։ Եւ ամենեցուն տո
ցին խնդրուածս՝ պատեհ
ւեծիդ յանդիման լինել
սովաւ հանապազ։ Եւ
արասցես զոյն ընդհոցոյց
՚ի հաւերս յաստակս։ Բժշկու
թիւ հոգեոյ՝ ամենքրութիւ
յանցանաց։ Մաղթել
պարտուց՝ հարճակուին մե
ղաց կապանաց։ Եղեցի
բղխուին արտասուաց՝ սովաւ
վարժեալ ցոյն։ Եւ պարգև
եալ տացի ՚ի ձեռն սորին
ապաշաւ ըզձից։ Շնորհեա
ցի և ինձ ուր ընդ նոսին առ
՚ի քէն զղջումն ունելոց։ Եւ
նոցա խնամս ձայնիւ շուն չա
բարեհամբոյրս՝ սրբերացն
վանս իմ այսու մատնիս
պաղատանաք նոցին։ Եւ բա
նիս այսու՝ հեծութիւնք
նոցա ընդ իմ խնկեցին Ընդ
համբոյր ճաշակման՝ այսր
ողբերգութեան. Շնորհ լու
ոյ քոյ մնասցէ բնակիչս։
Եթե եղիցին ՚ինձ բարեպա

Թիւն, նախ այլոցն ընթիս
քեզ ընծայեսցի: Եթէ ’ի
սխրանաց ինչ Տանէլոեւթէ
նէ ոչ նուաղեսցի կանգնես
ցի վերատին, հաստատանաւ
այսու հառաչանաց ’ի քեզ
յուսացեալ: Եթէ համբար
տակին վստահութեան մե
ղաց յատակի այսու արձա
նաւ պատկանեցեալ՝ աղով
քով պաշտպանեալ դար
ձեալ կառուսցի: Եթէ յու
սոյն Հպարան սուսերբ յան
ցանաց հատեալ կարեացի,
կցեսցի դարձեալ միասին
գամ կամաց աներնակ լինի
բարեաց պատուհասեալ:
Եթէ վտանգ մահու անձ
նական ցաւոց զոք պաշարի
ցէ, գոցէ զփրկութիւն սո
վաւ առ ’ի յոյս կենաց՝ յաղօ
Թէն առ քեզ կեցուցիչ:
Եթէ տագնապաւք ոք տարա
կուսի ’ի խիրտ խոցիցի՝ փաղց
րութեամբ քով սովաւ ապ
րեալ ողջասցի: Եթէ ան
քաւիչ պարտեաց կորս
տեամբ, յանդուգնս խորհ
եցի,

Ղեւոնդեայ

րիշտաք ընծայիլ սովաւ, ըն
կալ սովաւ կենդանեօքս
վասն քո զԹած ազիս ընդ
նոսաս: Եթէ ախտս ինչ սր
բանուերս՝ կաթուածոց ա
ջաց սովիմբ բերցի եղիցի ’ի
քէն խնամակալ, կեիս անձ
րևել: Եթէ գրեացի ’ի փր
կութիւն. կարդեացի հաղոր
դելոյն՝ յայս գիրս կենաց.
արասցես կամօք քոյ օրհ
նեալ, ևինձ համարիլ:
Եթէ հեծութիւնս. Աստ
ուած ողորմոյս. ’ինձուն այսր
բանի ’ի գալստենէս ոչխարաց
յառաջ եկեսցէ. օգտեցայ ց
բարձրեալ ևես ընդ նոսին
Եթէ ձեռն մաքուր՝ խնկով
հանդերձեալ առ քեզ համ
բարձցի հասցէ միայեալ
ընդ իմ ձայնի, ևաղաչո
ղայն աղերս յառաջ մատու
ցեալ Եթէ պաղատնս բազ
մապիսիս ընդ իմ երկնեսցի
լինի ևինձ՝ քեզ՝ ևսուան նո
րին, կրկին նուիրեալ Եթէ
յարդեացի այս արձան բանի
պատարագ քեզ ’ի հաճու

Գրիգորի։

տեսցի անդրէն զեկաւաչայց
Թևոց ՚ի քեզ պատկանեալ
Եւ արասցես լինիլ ոգի կե
նաց՝ առ հնարս ցաւոց՝ հոգ
ւոց ևմարմնոց՝ զոց ստեղծո
հածոյ։ Ջայս կարգեալ սահ
ման ողբոց մատենի սկզբնե
ցեալոյ յանուն քո բարձրեալ
զսկսեալս իմ դու կատարեա
ելեալդ Խոսի քո խառնեալ
՚նա։ Հուն զօրութեան
մեծիդ միացեալ՝ ՚ի քո լինել
ընդհակառակ ստեղծաբանու
թիւնս։ Ջի դու տաս զզո
րութիւն վհատեցեալ սր
տից՝ երկնպատուիս փառս
յաւիտեանից։ Եւ
քեզ փառք յաւի
տեան. Ամէն։

Գլուխ. Դ։

Աբրահամ յաշխարհած կր
կին հնծութեան. նորին
հակառակ առ նոյն աղերս
մտաքանաց։ Բան ելս
րոյ սրտից խօսքինդ
Աստուծոյ։

Սրբոյն։

՚նգեր ոք ընկրուզեալ եկեսցէ
՚նչոյս՝ կարծիս այսոր հնա
րիւ քո պատապարեալ։ Եթե
Թմրութեամբ հաղթեց խա
հարային գործոց՝ ՚ի ցե ոք
ինատեալ զօրասցի անդրէն
վասն քո միայն ապաշէն ՚ի
քեզ ապաստանեղեալ Եթե
պահպանակն վատահութե
զանձն ուրուք յգցե ըն
կալցի այսոր միջնորդիմ
Հեռն քո զնա՝ ամփոփեալ
՚ի նոյն հաստատութիւն։
Եթե ամպն ՚ի զուշութե
նէ պահպանողացն ոք դեպե
րեալ նգեր ապաստացե սովիմբ
առ ՚ի նոյն դարձն նորոգո
ղիդ։ Եթե սարսուռ դողու
թեան դիւահական ջերման
ինչ զոք խռովեցուսեցուսթա
փեսցի ՚ի սոյն յայս նշան
խոստովանեալ Աերկրպա
դեալ խաչիդ խորհրդոյ։
Եթե անօրէնութեան մրրիկ
խորտակիչ հողմոյ՝ յանկարծ
բազխեացե զհաստատածս
մարմնոյ՝ շինուածոյ մարդոյ
յերկրային ծովուս հնդարձ

Գլուխ Ա

Եւ քան զն սկիզբն կ՚լայ խօսիլ ընդ քեզ որ ՚ի ձեռն ոնէիս ղշոնէ կեն դանուածեան ոչ ոյց բազմ մեղն Յերաշէն սարսեալ դո ղացեալ տալնապաշ մեծաս յաշէտ երկնչիմ: Ասան զն սհաշոր ևանասանելն , և՚ն սահմանէ բանի փախչելն : Յիշատակ անճողոպրելի ա նաչառդ քոյ ատենի. ՚ի կշ տամբուածն իմ պարտաճորի արարիչ երկնի ևերկրի: Սա զն ևչիք խակ բժշկութիւն բազմավտանգ սասոկութե վերացս անողջանալեաց. խայթմանոյ խոյծոշածոյ մա հաբերին՝ բերանոյ ժանեաց որսողին զանձն իմ ՚ի կո րուստ: Մանաշանդ զն ոչ դոյ պատասխանի ըստ առա կողին յաշուր պատերազմի ևոչ բանիւ երաշանալի ևոչ վերարկուշաճ պատասպարելի Ոչ դիմաք կեղծաւորելի: Ոչ ատ երեսս բանիւք խա բելի: Ոչ կերպարանօք եր

Աղօթիկ:

բեք մատչելի: Ոչ յօդո հածով բանիկ ստելի: Ոչ արագմամբ ոտիկ փախչելի: Ոչ Թիկանոյ դարձուցանե լի: Ոչ ընդ երկիր մածու ցանելի: Ոչ բերանով ընդ հող հաստելի: Ոչ ՚ինորս երկրի ղօղելի: Գանգի՛ մեր կք են քեզ ծածկեալքն. և հրապարակեալք են աներև ոյթքն: Արդարութիւն իմ նուազեալ՝ և խափան ոնայ նայեալ: Մեղանքն յայտ նեցեալք՝ ևյաշէտ առաջե լեալք. Չարիքն իմ մնացա կանք՝ ևես կորստական: ՚Ի րաշանոյն կշիռ պակսեալ ևանիրաշուածեանն իսկոյն ղօրացեալ: Բարեացն բեր հալեալ. ևաղաղմունքն որ ձանացեալ: Ընդանդն կորու սեալ. ևդ առակնիքն այժմէն դտեալ: Մահուն մերձհակ դծեալ ևաշխատեացն կատակ եղծեալ: Բարերարն որ ևս րեցեալ. ևբանասարկուն ո բախացեալ: Ի րեշտակացն դուռնդ թախծեալ՝ ևստուա նոյ խնճոյիւք պարեալ:

Գ 0 81-57

999

Գրիգորի։

տեաց Ջոր ևոչ վնասց կարծ
րութիւն բերե. Թողեք
մարմնոյ լուծականութիւն։
Եւ արդ՝ տուր բարեգութ
աղաչեմ զքեզ տուր ինձ զո
ղորմութիւն. որ զայսոսիկ
դու՝ ինքնին քեզ ես գոյով
բանիւդ սահմանեցեր մեզ
ասելով։ Թէ տուք զայդ
նուիեր յանուն փրկութեան
ձերոյ։ Աստուծոյ. ասուրբ
եղերուք Ջի զողորմութիւն
կամիմ, ևոչ զպատարագ։
Ո՛հա բարձրացեր վերստին
խնկեալ այսու յիշատակաւ
որ ուներս զամենայն, ևիքեն
ե ամենայն Եւ քեզ փառք
յամենեցունց. Ամէն։

Գլուխ. Ե։

Վերսին յաշխլուծած կր
կին հեծութեան. նո
րին հսկողն առ
նոյն աղերս
մաղթանաց։
Բան ելսորոց
սրտից խօսք ընդ
Աստուծոյ։

Գ

Ես

Աղօթք։

Աէրնական զօրքն ողբա
ցեալ. ևստորնայինքն բերկ
րեցեալ։ Պատուղին մեծեր
լացեալ, ևպահողին դանձ
կապուեցեալ։ Օտարին կոզ
ծի կանգնեալ. ևստոյգողին
պարգև մատնեալ։ Չաստո
ղին Ձեր մոռացեալ, ևկորուս
ցին հաղթ պահ՝ողեալ Երախ
տիք փրկչին հ՝ննգնեցեալ.
ևբեղիար զոշարթացեալ։
Կ՝ննայն աղքատ փակեալ
ևդուռղին ժանկ ժանտիս
ժամանեալ։ Եւ արդ՝ ոչ
ապաքէն ըղձալի եր ըստ գր
րոյն կանխութեան նախա
ձայնելոյն, ոչ ստիզծանիլն
երբեք յարդանդն. ևոչ նկա
րիլն յորովայնի։ Ոչ ՚ինծը
նուազ յառաջայգապայիլ ևոչ
՚ելոյս կենաց հասանիլ Ոչ
՚ելթիւս մարդկան գրիլ. և
ոչ ևհատակ աճմանն ամբառ
նել։ Ոչ ՚եպատկեր գեղոյ
զարդարիլ. ևոչ բանիւ հան
գիստ պիտեաց սաստկագոնիլ և
սարսափելոյ ըմբռնիլ պար

ԺԷ

Գիրք։

ԵՒ ԱՐԴ ԵՍԵՐԿ
րած ինամարդ կեն
ցաղկանաչ ան
կայուն գոյիւ զբաղեալ.
եւ իմարութեամբ պատրուա
կան գինեհաճ թմրեալ։
Որ ամիս առեմ եւոչ միով ՚ի
ճիւք ճշմարտեմ։ Քան զի
որով ք դիմօք վերապրեցե
լով ք նշանակօք աղարտեցե
լով ք յանդգնեցայ ց յանդի
ման լինիլ քեզ դատաստա
նաւ դատաստանիւ։ Ո՞վ ՚ի
բարեդաստ ահաւոր անճառ
անպատում հզօր Աստուած
բոլորից։ Քան զի դասել
անդատին ՚ի նոյն զապերախ
տութիւն մեղուցելոյ անճի
նարատ քումդ երախտիս։
Ցուցից զիրաւունս քո միշտ
զօրացեալ. եւ զանիրաւութիւն
իմ յաւէտ պարտաւորեց
եալ։ Որ արարեր զիս ՚ի
պատկեր քո պանծալի. ՚ի
Հոգւոյն վերին տպաւորութիւն
զուարթս օժանդակելով։
Զարդարեցեր բանիւ։ Վայ
ժը

Աղօթիւք։

լեցուցեր վշտամբ Մտօք ճո
խացուցեր ։ Ոմանտիւք ա
ճեցուցեր ։ Հանճարով հա
տատեցեր ։ Ինչականացն
որոշեցեր ։ Հոգւով լմնանա
եաւ խառնեցեր ։ Իշխանա
կանին գոյիւ պճնեցեր։
Ծնար հայրաբար։ Ինո
ցեր դայեկապես։ Տածեցեր
ստայոզապես. անկեցեր զամ
բարիշտ ՚ի քումդ դաշնի։
Զ րոնչ կենաց ոտ ոչեցեր։
Ընչազանին ցօղով մա քրե
ցեր։ Կենաց վտակաւն արմա
տացուցեր ։ Հացիւդ երկ
նայնով զամբեցեր ճածային
արեամբդ արբուցեր։ Անհը
պիցն ևանհատանելւոյն ըն
տանեցուցեր ։ Զաչս երկրե
ղէն ՚ի քեզ համարձակեցեր
Լուսով փառաց վերածած
կեցեր Զհողանիւթ մատու
նըս անմահքուր ճեռացս ՚ի
քեզ մատուցեր ։ Զմիխրա
անարբ մահացու ՚ի բր զնը
շոյլ լուսոյ յարդեցեր։
Զհայր քո հզօր ահաւոր
օրհնեալ մարդասիրապես
ևանար

Գ՚ԼԻՊՈՐԻ։

Հանդերձեն տեսիլ զանօրի
նեալս յանդիմանեցեր։ Ա֊Ը
կապանօք ձեռացս առտիցս
յարտաքին խաւարն հալա
ծեցեր։ Զայս ամ մասունս
բարեաց. ազնիւ երկայն
մտութիւն ընկալեալ ի քէն
բարիարար՝ օրհնեալ՝ կայմի
միշտ երկայնամիտ. փոխարէ
ցի ինձասակարս պարտեաց.
անթիւ, ևբազմօրինակ
անօրէնութիւս մարմնականաց
ևանձնականաց. ամենակիր
բազմածուփ խորհրդոց յուզ
մանց. երկրաքարշութեանց
Զայսոսիկ քեզ Ո՚ստոՀած
՚իմ ևՏ՚ր, ընդ այսքանեաց
բարեաց փոխս բերեցի։ Զայս
քեզ ինձէն հատուցի չարիս
ըստ մեծիսեան յանդիմա
նութեանն՝ որ առ յակոբ.
մոռացել զեմատուի սիրոյս
յիմարեցե։ Զայսց բարեաց երա
խտեց կաճառս ընդունայնու
թեան դնացիւք չարաչար
ունայնացուցի։ Զայս լու
սաւորութի շնորհաց. անճա
ռից. եբարձրելոյդ լեռամոց
բար

Ա՚ՐԲԵՑՆ։

Լանարժանիս ՚ևմոյ անձին
կինքեցեր։ Ա֊Ը կիզեր զբե
րանս լցեալ նանրութեամբ
՚ևիժառանգակիցն կարդալ
զքեզ։ Ա֊Ը կշտամբեցեր զոչ
յանդգնելս ՚ևքոմիկ ցոր
դութիւն Ա֊Ը ստոՀերացու
ցեր զտեսիլ աչացս ևքոմի
ակնարկութիւն։ Ա֊Ը ար
գելանաՀ կապանացն՝ ընդ
մահապարտացն տարագրե
ցեր։ Ա֊Ը խորտակեցեր զդաս
տակ բազկիս. որ անմաքրա
պէս առ քեզ Համբառնայր
Ա֊Ը մանրեցեր զոսկս ևմոյ
մատանոյ՝ իշշափեն՚զանդ
կենացս։ Ա֊Ը պատեցան զինև
մառախուզք ՚ևձօնեն զքեզ
ահաՀոր։ Ա֊Ը փշրեցեր զպա
րս առատանցս յերկնոյ խնեն
զքեզ անասհմանելի։ Ա֊Ը
գնացեր բարկութեամբ խո
տորնակ. խոտորնակի ընդ
քեզ հետևողս. ՚ևբրև ընդ
վրիպեալ տուընն խորայելի։
Ա֊Ը խայտառակեցեր ևհարս
նարանիդ. զանարժանս
քումդ պարծդութեան։

Ա֊Ը եգծուծ

Աղօթից։

դարձ դնացի։ Ի վերայ աշա
զոյ զչինեածս յիմարութեանէ
կառուցի։ Այնուամենայնիւ հե
տօք խաբեցայ՝ կենացն անձ
կալեաց հասանիլ։ Վասկոյն
ես ինձէն զերկնային ուղևորու
թիւն։ Բացի համաձ ըզկորս
տեան խորհուրդսն։ Ես ըզ
պատուհան լսելեաց իմոց
առ բանիդ կենաց ընդունե
լութիւն։ Կարծեցի զաշխա
հոգեղէս հայեցուածս՝ առն
ըզկենացն դէզ նկատել։ Ո՛չ
ընդ ոստեայ՝ ելթմրութեա
լըբմանէ մտացս՝ խափտամ
փողոյդ ահաւորութեան։ Ո՛չ
ըզգաստացայ իբողոք դո
ժի հրափորձականի աշխարն
ընտրութեան։ Ո՛չ երբէք զար
թեայ լինիրհմանէ քնոյն մա
հացուի՝ որ ի կորուստն տա
հորեալ կարապետէ։ Ո՛չ ե
տու զհանդիստ քո հոգւոյդ
՝ համրիմեղէնս տաղաւարի։
Ո՛չ ընդ բնութիւն շնչոյս
խառնեցի զման շնորհաց
քոյդ պարգեւի։ Ահովս ձե
ռօք կոչեցի զկորուստս ըստ
առ

Գիրք·

բարձրեցեալ մըրկանն խեղդ
դարուցեալ ցնդեցի։ Եւ
Թեպետ բազմանգամ ծա
նուցեալ կարկտմամբ ձեռին
քոյ այ սեղմեցեալ ձգել զես
առ քեզ հաճանեցայ ըստ
մարդարէին՝ որ զիւրէ ամբաս
տանութեան։ Եւ Թեպետ
խոստացայ դաշնաւորեցի քեզ
հաճոյանալոյ ընդ այսու
ահմանաւ ոխիւն փակեցայ
Այլ դարձեալ զնոյն նիւթե
ցի չարիս։ Անդստին յոճըն
առաջին մատուցայ։ Իբշոյն
մեղաց հերկեցի զանդատան
արտիս՝ որոմանն արդեւնաստ
րութիւն։ Աւիս երկանեն ա
ւած ըծածարեալ սուրբ մար
գարէին։ Կանգնի մնացեր
յինէն խաղողոյ՝ ուր ընդ ոյնր
փուշ շառաւիղեցին։ Դար
ձայ յանախարժ դառնութի
պրաղոյ՝ այդիս օտարայեալ
Բուռն հարի զան հաստատ
հողմոյ · որով միշտ տատա
նեալ այսր անդր տարբերիմ
Ըստ ձայնի երանելոյն յօ
ւոյ ընդ ճանապարհ լինն ան

Գրիգորի։

Շնորհ
որդւոյն ամենակալ՝ առ ան
չատակեցաւ կեղծաւորուն
Ձեռ ոչխատազանցութիւն։
անառակ որդին՝ առ անդ ար
ամբարշտութիւն։ Գովեցաւ
ախարհանցին՝ առ դժնեխս
առաքելութիւն։ Պատճեցաւ
պաշխարն։ Ծանել եղև մա
նասէ՝ առ իմոյ պարտուցս
քան զանա
լիր ապաշաւէն
Թեան բարուցս անբարեաց
թեան եւ յաղթականք լցեն.
Թէպէտ առ իմոմն Թերու
մտին 'ի կարգն երկրորդ դի
ւեցեալ. Նմանեան եմ չիշատա
կել համայն առաքինութ։
Ամէն։

Սրբոյն։

առաքողին զհոգիս կենդանի
մահացուցանել։ Եւ զինչ
ինձ սակաւս ևնրշագոյնս
յօդել սահմանս կակուղի չա
փաբերականս մինչ անցնիլ
ըստ քանակութեան, ևվրիպել
ըստ բժշկութեան։ Որ՝ զոհ
ընձեռել կեանս՝ հոգւով մե
ռելոյս ևանոխակրութեամբ
մատչիլ առ այ ցեղութի դա
տապարտելոյս, որդի այ
բարձրելոյ։ Եւ քեզ փառք
յաւիտեանս։

Ամէն։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Յովհաննու։

Ի սկզբանէ էր բանն, եւ բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր բանն։ Նա էր սկզբանէ առ Աստուած։ Ամենայն ինչ նովաւ եղև, եւ առանց նորա ոչինչ եղև զոր եղև։ Նովաւ կեանք էին, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան։ Եւ լոյսն խաւարի մէջ կը լուսաւորէ, եւ խաւարն չընկալաւ զայն։ Եղաւ մարդ մը՝ որ Աստուծմէ առաքուած էր, անոր անունն էր Յովհաննէս։ Նա եկաւ վկայութեան համար, որ վկայէ լոյսին համար, որպէս զի բոլորն անոր միջոցաւ հաւատան։ Նա չէր լոյսը, հապա՝ որ վկայէ լոյսին համար։ Ճշմարիտ լոյսն էր, որ կը լուսաւորէ ամէն մարդ՝ որ աշխարհս կուգայ։ Աշխարհի մէջ էր, եւ աշխարհ նովաւ եղաւ, եւ աշխարհ չճանչցաւ զայն։ Իր տունը եկաւ, եւ իրենք՝ որ իրենցն էին, չընդունեցին զայն։ Բայց որչափ որ ընդունեցին զայն, անոնց տուաւ իշխանութիւն Աստուծոյ որդիներ ըլլալու, անոնց՝ որ կը հաւատան անոր անունին։ Որոնք ո՛չ արեանց, ո՛չ մարմնոյ կամքէն, ո՛չ ալ մարդու կամքէն, հապա Աստուծմէ ծնան։ Եւ բանն մարմին եղաւ, եւ մեր մէջ բնակեցաւ, եւ տեսանք անոր փառքը, փառք՝ որպէս միածնի Հօրմէ, լի շնորհքով եւ ճշմարտութեամբ։ Յովհաննէս անոր վկայեց, եւ աղաղակեց՝ ըսելով. Ասիկա էր նա՝ որուն մասին ըսի թէ՝ Ետեւէս եկող մը կայ, որ ինծմէ առաջ եղաւ, վասն զի ինծմէ առաջ էր։ Եւ անոր լիութենէն մենք բոլորս ալ առինք, շնորհքի վրայ շնորհք։ Վասն զի օրէնքը Մովսէսի միջոցաւ տրուեցաւ, շնորհքն ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ եղաւ։ Աստուած ոչ ոք տեսաւ երբեք, միածին Որդին՝ որ Հօրը գիրկն է, նա յայտնեց։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Մատթէոսի։

Յիսուս Քրիստոսի ծնունդին ձեւը այսպէս եղաւ։ Երբ անոր մայրը՝ Մարիամ, Յովսէփի հետ նշանուած էր, նախքան իրարու հետ չհաւաքուելնին՝ գտնուեցաւ որ հղի էր Սուրբ Հոգիէն։ Անոր ամուսինը՝ Յովսէփ, որ արդար մարդ էր, եւ չէր ուզեր զայն ամօթի մատնել, կամեցաւ գաղտնի արձակել զայն։ Բայց երբ այս բաները խորհեցաւ, ահա Տէրոջ հրեշտակը երազին մէջ երեւցաւ անոր եւ ըսաւ. Յովսէփ, Դաւիթի որդի, մի՛ վախնար քու կնոջդ Մարիամ առնելէ, վասն զի անոր մէջ եղածը Սուրբ Հոգիէն է։ Եւ որդի պիտի ծնանի, եւ անունը Յիսուս պիտի դնես, վասն զի ինքը իր ժողովուրդը պիտի ազատէ իրենց մեղքերէն։ Ասիկա եղաւ, որպէսզի կատարուի Տէրոջմէ մարգարէին ըսածը՝ որ կ'ըսէ. Ահա կոյսը հղի պիտի ըլլայ, եւ որդի պիտի ծնանի, եւ անոր անունը Էմմանուէլ պիտի դնեն, որ կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ։ Յովսէփ քունէն արթնցաւ, եւ Տէրոջ հրեշտակին պատուիրածին պէս ըրաւ, եւ իր կինը առաւ։ Բայց անոր հետ չհաւաքուեցաւ մինչեւ որ իր առաջնեկ որդին ծնաւ, եւ անունը Յիսուս դրաւ։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Մարկոսի։

Յիսուս Քրիստոսի Աստուծոյ Որդիին աւետարանին սկիզբը։ Ինչպէս մարգարէներուն գրուածքին մէջ գրուած է. Ահա իմ պատգամաւորս կը ղրկեմ քու առջեւդ, որ քու ճամբադ պատրաստէ։ Անապատին մէջ գոչողին ձայնը՝ Տէրոջ ճամբան պատրաստեցէք, անոր շաւիղները ուղղեցէք։ Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր, եւ մեղքերու թողութեան համար ապաշխարութեան մկրտութիւնը կը քարոզէր։ Ամբողջ Հրէաստանի երկիրն ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները անոր ելլելով գացին, եւ իրենց մեղքերը խոստովանելով՝ Յորդանան գետին մէջ անկից մկրտուեցան։ Յովհաննէս ուղտի մազէ հագուստ մը կը հագնէր, եւ մորթեայ գօտի մը կապած էր իր մէջքին, եւ մարախ ու վայրի մեղր կ'ուտէր։ Եւ կը քարոզէր՝ ըսելով. Ետեւէս եկողը ինծմէ զօրաւոր է, որուն կօշիկներուն կապերը խոնարհելով արձակելու արժանի չեմ։ Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, բայց ան Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ ձեզ։ Այդ օրերուն Յիսուս Նազարէթէն եկաւ, եւ Յովհաննէսէն Յորդանան գետին մէջ մկրտուեցաւ։ Եւ ջրէն ելլելուն պէս՝ տեսաւ որ երկինքները բացուեցան, եւ Հոգին աղաւնիի պէս իջաւ անոր վրայ։ Եւ երկնքէն ձայն մը եղաւ. Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, որուն հանդէպ հաճոյացայ։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Ղուկասի։

Քանի որ շատեր ձեռնարկեցին պատմելու այն իրողութիւնները, որոնք մեր մէջ կատարուած են, ինչպէս որ մեզի հասցուցին անոնք՝ որոնք սկիզբէն ականատես եւ ծառայ եղան խօսքին, ես ալ, որ ամէն բան ճշդութեամբ հետազօտած եմ սկիզբէն, վայելուչ գտայ քեզի, պատուական Թէոփիլոս, գրել զանոնք կարգաւ, որպէսզի ճշմարտութիւնը ճանչնաս այն խօսքերուն մէջ, որոնց մէջ հաստատուած ես։ Հերովդէս Հրէաստանի թագաւորին օրերուն կար քուրմ մը՝ անունով Զաքարիա, Աբիայի դասակարգէն, եւ անոր կինը՝ Ահարոնի աղջիկներէն, անունը Եղիսաբեթ։ Երկուքն ալ արդար էին Աստուծոյ առջեւ, եւ անարատ կը գնային Տէրոջ բոլոր պատուիրաններուն եւ արդարութիւններուն մէջ։ Բայց զաւակ չունէին, վասն զի Եղիսաբեթ ամուլ էր, եւ երկուքն ալ շատ ծերացած էին։ Եղաւ որ, երբ իր դասակարգին հերթը գալով՝ Աստուծոյ առջեւ քահանայութիւն կ'ընէր, ըստ քահանայական սովորութեան վիճակը ինկաւ անոր՝ որ Տէրոջ տաճարը մտնէ խունկ ծխցնելու։ Ամբողջ ժողովուրդը դուրսը կը կենար աղօթելով խունկի ժամուն։ Անոր երեւցաւ Տէրոջ հրեշտակը, որ կեցած էր խունկի սեղանին աջ կողմը։ Զաքարիա տեսնելով՝ խռովեցաւ, եւ վախ ինկաւ վրան։ Բայց հրեշտակը ըսաւ անոր. Մի՛ վախնար, Զաքարիա, վասն զի քու աղաչանքդ լսուեցաւ, եւ կինդ՝ Եղիսաբեթ, որդի մը պիտի ծնանի քեզի, եւ անունը Յովհաննէս պիտի դնես։ Ուրախութիւն եւ ցնծութիւն պիտի ըլլայ քեզի, եւ շատեր պիտի ուրախանան անոր ծնունդին համար։ Վասն զի մեծ պիտի ըլլայ Տէրոջ առջեւ, գինի եւ սիկերա պիտի չխմէ, եւ դեռ մօրը փորէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի։ Իսրայէլի որդիներէն շատերը պիտի դարձնէ իրենց Տէր Աստուծոյն։ Եւ Եղիայի հոգիով եւ զօրութեամբ անոր առջեւէն պիտի երթայ, որպէսզի հայրերուն սիրտը որդիներուն դարձնէ, եւ անհնազանդները արդարներուն իմաստութեան, Տէրոջ համար պատրաստեալ ժողովուրդ մը պատրաստէ։ Զաքարիա հրեշտակին ըսաւ. Ինչպէ՞ս պիտի գիտնամ այս, վասն զի ես ծերացած եմ, եւ կինս ալ օրերը առած է։ Հրեշտակը պատասխանեց ու ըսաւ անոր. Ես Գաբրիէլ եմ, որ Աստուծոյ առջեւ կը կենամ, եւ ղրկուեցայ խօսելու քեզի հետ եւ այս բարի լուրը տալու քեզի։ Ահա պիտի համր ըլլաս, եւ չկարենաս խօսիլ մինչեւ այն օրը, որ այս բաները պիտի ըլլան, վասն զի իմ խօսքերուս չհաւատացիր, որոնք իրենց ժամանակին պիտի կատարուին։ Ժողովուրդը կը սպասէր Զաքարիայի, եւ կը զարմանային անոր տաճարին մէջ այսքան ատեն մնալուն համար։ Երբ դուրս ելաւ, չկրցաւ խօսիլ անոնց, եւ գիտցան որ տեսիլ մը տեսած էր տաճարին մէջ։ Ինքն ալ նշաններով կը խօսէր անոնց, եւ համր մնաց։ Եղաւ որ, երբ իր պաշտօնին օրերը լրացան, տունը գնաց։ Այդ օրերէն ետքը կինը՝ Եղիսաբեթ, յղացաւ, եւ հինգ ամիս ինքզինքը պահեց՝ ըսելով. Ահա Տէրը ինծի այսպէս ըրաւ այն օրերուն, երբ ինծի հայեցաւ, որպէսզի մարդոց մէջ իմ նախատինքս վերցնէ։ Վեցերորդ ամսուն հրեշտակ Գաբրիէլ Աստուծմէ ղրկուեցաւ Գալիլիոյ Նազարէթ անուն քաղաքը, կոյսի մը, որ նշանուած էր Դաւիթի տունէն Յովսէփ անունով մարդու մը, եւ կոյսին անունը Մարիամ էր։ Հրեշտակը անոր մտնելով՝ ըսաւ. Ողջո՛յն, շնորհքով լի՛, Տէրը քեզի հետ է, դուն կիներուն մէջ օրհնեալ ես։ Երբ զայն տեսաւ, խռովեցաւ անոր խօսքին համար, եւ մտածեց թէ ինչպիսի՞ ողջոյն է այս։ Հրեշտակը ըսաւ անոր. Մի՛ վախնար, Մարիամ, վասն զի շնորհք գտար Աստուծոյ առջեւ։ Ահա պիտի յղանաս եւ որդի մը պիտի ծնանիս, եւ անունը Յիսուս պիտի դնես։ Ան մեծ պիտի ըլլայ, եւ Բարձրեալին Որդին պիտի կոչուի, եւ Տէր Աստուած անոր հայր Դաւիթին աթոռը պիտի տայ։ Ան յաւիտեան պիտի թագաւորէ Յակոբի տան վրայ, եւ անոր թագաւորութեան վախճան պիտի չըլլայ։ Մարիամ հրեշտակին ըսաւ. Ինչպէ՞ս պիտի ըլլայ այս, վասն զի ես այր չեմ ճանչնար։ Հրեշտակը պատասխանեց ու ըսաւ անոր. Սուրբ Հոգին պիտի գայ քեզի վրայ, եւ Բարձրեալին զօրութիւնը պիտի ծածկէ քեզ։ Ուստի ծնունդը սուրբ պիտի կոչուի, Աստուծոյ Որդի։ Եւ ահա քու ազգականդ՝ Եղիսաբեթ, ինք ալ որդի մը յղացաւ իր ծերութեան մէջ, եւ այս ամսուն վեցերորդն է անոր՝ որ ամուլ կոչուեցաւ։ Վասն զի Աստուծոյ համար անկարելի բան չկայ։ Մարիամ ըսաւ. Ահա Տէրոջ աղախինը, ինծի ըլլայ ըստ քու խօսքիդ։ Եւ հրեշտակը անկից գնաց։ Մարիամ այդ օրերուն ելաւ, եւ լեռնային կողմերը շտապով գնաց Հրէաստանի քաղաք մը։ Եւ Զաքարիայի տունը մտնելով՝ ողջունեց Եղիսաբեթը։ Եղաւ որ, երբ Եղիսաբեթ Մարիամի ողջոյնը լսեց, մանուկը փորին մէջ ցատկեց, եւ Եղիսաբեթ Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ։ Եւ բարձր ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ. Օրհնեալ ես դուն կիներուն մէջ, եւ օրհնեալ է քու փորիդ պտուղը։ Ինչպէ՞ս ինծի եկաւ այս, որ իմ Տէրոջս մայրը գայ ինծի մօտ։ Վասն զի ահա երբ ողջոյնիդ ականջներուս հասաւ, մանուկը փորիս մէջ ցնծութեամբ ցատկեց։ Եւ երանի՛ անոր՝ որ հաւատաց, վասն զի Տէրոջմէ իրեն ըսուածները պիտի կատարուին։ Մարիամ ալ ըսաւ. Իմ հոգիս կը մեծցնէ Տէրը, եւ իմ ոգիս կ'ուրախանայ իմ Աստուածս Փրկչին մէջ, վասն զի իր աղախնոջ խոնարհութեան հայեցաւ։ Ահա այսուհետեւ բոլոր ազգերը երանի պիտի տան ինծի, վասն զի մեծ բաներ ըրաւ ինծի Հզօրը, եւ սուրբ է անոր անունը։ Եւ անոր ողորմութիւնը սերունդէ սերունդ կը տեւէ անոնց՝ որ կը վախնան իրմէ։ Իր բազկին զօրութեամբ ցրուեց հպարտները իրենց սրտին խորհուրդներուն մէջ։ Գահերէն վար առաւ հզօրները, եւ խոնարհները բարձրացուց։ Քաղցածները բարութիւններով յագեցուց, եւ հարուստները ձեռնունայն արձակեց։ Իր ծառայ Իսրայէլին օգնութեան հասաւ, որպէսզի իր ողորմութիւնը յիշէ, ինչպէս որ խօսեցաւ մեր հայրերուն, Աբրահամին եւ անոր սերունդին՝ յաւիտեան։ Մարիամ մնաց անոր հետ երեք ամիս, եւ յետոյ իր տունը դարձաւ։ Եղիսաբեթի ծննդեան ժամանակը լրացաւ, եւ որդի մը ծնաւ։ Անոր դրացիներն ու ազգականները լսեցին թէ Տէրը մեծ ողորմութիւն ըրաւ անոր հետ, եւ անոր հետ ուրախացան։ Եղաւ որ, ութերորդ օրը եկան մանուկը թլփատելու, եւ հօրը անունով Զաքարիա պիտի կոչէին զայն։ Բայց մայրը պատասխանեց ու ըսաւ. Ո՛չ, հապա Յովհաննէս պիտի կոչուի։ Ըսին անոր. Ազգականներուդ մէջ այս անունով մէկը չկայ։ Նշաններով հարցուցին հօրը, թէ ինչպէս կ'ուզէ որ կոչուի։ Ան խնդրեց տախտակ մը, եւ գրեց՝ ըսելով. Անոր անունը Յովհաննէս է։ Բոլորն ալ զարմացան։ Անմիջապէս անոր բերանը եւ լեզուն բացուեցան, եւ խօսեցաւ՝ օրհնելով Աստուած։ Անոնց բոլոր դրացիները վախ ինկաւ վրան, եւ այս բոլոր բաները պատմուեցան Հրէաստանի բոլոր լեռնային կողմերուն մէջ։ Ամէն ոք որ լսեց, իր սրտին մէջ դրաւ ըսելով. Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս մանուկը։ Վասն զի Տէրոջ ձեռքը անոր հետ էր։ Հայրը՝ Զաքարիա, Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ, եւ մարգարէացաւ՝ ըսելով. Օրհնեալ է Իսրայէլի Տէր Աստուածը, վասն զի իր ժողովուրդը այցելեց եւ փրկագնեց զայն։ Եւ մեզի փրկութեան եղջիւր մը յարուցանեց իր ծառայ Դաւիթի տունէն, ինչպէս խօսեցաւ իր սուրբ մարգարէներուն բերնով՝ որ աշխարհի սկիզբէն եղան։ Թշնամիներէն եւ բոլոր անոնց ձեռքէն՝ որ մեզ կ'ատեն, մեզ ազատեց։ Ողորմութիւն ընելու մեր հայրերուն հետ, եւ իր սուրբ ուխտը յիշելու։ Երդումը՝ զոր երդուաւ մեր հայր Աբրահամին, որ մեզի տայ, որ թշնամիներու ձեռքէն ազատուած, առանց վախի ծառայենք իրեն, սրբութեամբ եւ արդարութեամբ իր առջեւ մեր բոլոր օրերուն։ Եւ դուն, մանուկ, Բարձրեալին մարգարէն պիտի կոչուիս, վասն զի Տէրոջ առջեւէն պիտի երթաս անոր ճամբաները պատրաստելու, որպէսզի անոր ժողովուրդին փրկութիւնը գիտակցութեան տանիս անոնց մեղքերուն թողութեամբ։ Մեր Աստուծոյ գթութեան սրտին համար, որով արեւածագը բարձրէն մեզ այցելեց, որպէսզի խաւարի եւ մահուան ստուերի մէջ նստողներուն լոյս տայ, մեր ոտքերը խաղաղութեան ճամբան ուղղէ։ Մանուկը կը մեծնար, եւ հոգիով կը զօրանար, եւ մինչեւ Իսրայէլին յայտնուելու օրը անապատներուն մէջ կը բնակէր։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Յովհաննու։

Սկզբանէ էր Բանը, Բանը Աստուծոյ մօտ էր, եւ Բանը Աստուած էր։ Նա սկզբանէ Աստուծոյ մօտ էր։ Ամէն բան անով եղաւ, եւ առանց անոր ոչ մէկ բան եղաւ՝ որ եղաւ։ Անոր մէջ կեանք կար, եւ կեանքը մարդոց լոյսն էր։ Լոյսը խաւարին մէջ կը փայլի, եւ խաւարը չհասկցաւ զայն։ Աստուծմէ ղրկուած մարդ մը եղաւ, անունը Յովհաննէս էր։ Ան վկայութեան համար եկաւ, որ վկայէ լոյսին համար, որպէսզի բոլորը անոր միջոցաւ հաւատան։ Ան լոյսը չէր, հապա՝ որ վկայէ լոյսին համար։ Ճշմարիտ լոյսը՝ որ կը լուսաւորէ ամէն մարդ, աշխարհ կուգար։ Աշխարհի մէջ էր, եւ աշխարհ անով եղաւ, եւ աշխարհ չճանչցաւ զայն։ Իր տունը եկաւ, եւ իրենք՝ որ իրենցն էին, չընդունեցին զայն։ Բայց որչափ որ ընդունեցին զայն, անոնց տուաւ իշխանութիւն Աստուծոյ որդիներ ըլլալու, անոնց՝ որ կը հաւատան անոր անունին։ Որոնք ո՛չ արեանց, ո՛չ մարմնոյ կամքէն, ո՛չ ալ մարդու կամքէն, հապա Աստուծմէ ծնան։ Եւ Բանը մարմին եղաւ, եւ մեր մէջ բնակեցաւ, եւ տեսանք անոր փառքը, փառք՝ որպէս միածնի Հօրմէ, լի շնորհքով եւ ճշմարտութեամբ։ Յովհաննէս անոր վկայեց, եւ աղաղակեց՝ ըսելով. Ասիկա էր նա՝ որուն մասին ըսի թէ՝ Ետեւէս եկող մը կայ, որ ինծմէ առաջ եղաւ, վասն զի ինծմէ առաջ էր։ Եւ անոր լիութենէն մենք բոլորս ալ առինք, շնորհքի վրայ շնորհք։ Վասն զի օրէնքը Մովսէսի միջոցաւ տրուեցաւ, շնորհքն ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ եղաւ։ Աստուած ոչ ոք տեսաւ երբեք, միածին Որդին՝ որ Հօրը գիրկն է, նա յայտնեց։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Մատթէոսի։

Յիսուս Քրիստոսի ծնունդին ձեւը այսպէս եղաւ։ Երբ անոր մայրը՝ Մարիամ, Յովսէփի հետ նշանուած էր, նախքան իրարու հետ չհաւաքուելնին՝ գտնուեցաւ որ հղի էր Սուրբ Հոգիէն։ Անոր ամուսինը՝ Յովսէփ, որ արդար մարդ էր, եւ չէր ուզեր զայն ամօթի մատնել, կամեցաւ գաղտնի արձակել զայն։ Բայց երբ այս բաները խորհեցաւ, ահա Տէրոջ հրեշտակը երազին մէջ երեւցաւ անոր եւ ըսաւ. Յովսէփ, Դաւիթի որդի, մի՛ վախնար քու կնոջդ Մարիամ առնելէ, վասն զի անոր մէջ եղածը Սուրբ Հոգիէն է։ Եւ որդի պիտի ծնանի, եւ անունը Յիսուս պիտի դնես, վասն զի ինքը իր ժողովուրդը պիտի ազատէ իրենց մեղքերէն։ Ասիկա եղաւ, որպէսզի կատարուի Տէրոջմէ մարգարէին ըսածը՝ որ կ'ըսէ. Ահա կոյսը հղի պիտի ըլլայ, եւ որդի պիտի ծնանի, եւ անոր անունը Էմմանուէլ պիտի դնեն, որ կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ։ Յովսէփ քունէն արթնցաւ, եւ Տէրոջ հրեշտակին պատուիրածին պէս ըրաւ, եւ իր կինը առաւ։ Բայց անոր հետ չհաւաքուեցաւ մինչեւ որ իր առաջնեկ որդին ծնաւ, եւ անունը Յիսուս դրաւ։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Մարկոսի։

Յիսուս Քրիստոսի Աստուծոյ Որդիին աւետարանին սկիզբը։ Ինչպէս մարգարէներուն գրուածքին մէջ գրուած է. Ահա իմ պատգամաւորս կը ղրկեմ քու առջեւդ, որ քու ճամբադ պատրաստէ։ Անապատին մէջ գոչողին ձայնը՝ Տէրոջ ճամբան պատրաստեցէք, անոր շաւիղները ուղղեցէք։ Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր, եւ մեղքերու թողութեան համար ապաշխարութեան մկրտութիւնը կը քարոզէր։ Ամբողջ Հրէաստանի երկիրն ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները անոր ելլելով գացին, եւ իրենց մեղքերը խոստովանելով՝ Յորդանան գետին մէջ անկից մկրտուեցան։ Յովհաննէս ուղտի մազէ հագուստ մը կը հագնէր, եւ մորթեայ գօտի մը կապած էր իր մէջքին, եւ մարախ ու վայրի մեղր կ'ուտէր։ Եւ կը քարոզէր՝ ըսելով. Ետեւէս եկողը ինծմէ զօրաւոր է, որուն կօշիկներուն կապերը խոնարհելով արձակելու արժանի չեմ։ Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, բայց ան Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ ձեզ։ Այդ օրերուն Յիսուս Նազարէթէն եկաւ, եւ Յովհաննէսէն Յորդանան գետին մէջ մկրտուեցաւ։ Եւ ջրէն ելլելուն պէս՝ տեսաւ որ երկինքները բացուեցան, եւ Հոգին աղաւնիի պէս իջաւ անոր վրայ։ Եւ երկնքէն ձայն մը եղաւ. Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, որուն հանդէպ հաճոյացայ։

Աւետարան սրբոյ

Աւետարանչին Ղուկասի։

Քանի որ շատեր ձեռնարկեցին պատմելու այն իրողութիւնները, որոնք մեր մէջ կատարուած են, ինչպէս որ մեզի հասցուցին անոնք՝ որոնք սկիզբէն ականատես եւ ծառայ եղան խօսքին, ես ալ, որ ամէն բան ճշդութեամբ հետազօտած եմ սկիզբէն, վայելուչ գտայ քեզի, պատուական Թէոփիլոս, գրել զանոնք կարգաւ, որպէսզի ճշմարտութիւնը ճանչնաս այն խօսքերուն մէջ, որոնց մէջ հաստատուած ես։ Հերովդէս Հրէաստանի թագաւորին օրերուն կար քուրմ մը՝ անունով Զաքարիա, Աբիայի դասակարգէն, եւ անոր կինը՝ Ահարոնի աղջիկներէն, անունը Եղիսաբեթ։ Երկուքն ալ արդար էին Աստուծոյ առջեւ, եւ անարատ կը գնային Տէրոջ բոլոր պատուիրաններուն եւ արդարութիւններուն մէջ։ Բայց զաւակ չունէին, վասն զի Եղիսաբեթ ամուլ էր, եւ երկուքն ալ շատ ծերացած էին։ Եղաւ որ, երբ իր դասակարգին հերթը գալով՝ Աստուծոյ առջեւ քահանայութիւն կ'ընէր, ըստ քահանայական սովորութեան վիճակը ինկաւ անոր՝ որ Տէրոջ տաճարը մտնէ խունկ ծխցնելու։ Ամբողջ ժողովուրդը դուրսը կը կենար աղօթելով խունկի ժամուն։ Անոր երեւցաւ Տէրոջ հրեշտակը, որ կեցած էր խունկի սեղանին աջ կողմը։ Զաքարիա տեսնելով՝ խռովեցաւ, եւ վախ ինկաւ վրան։ Բայց հրեշտակը ըսաւ անոր. Մի՛ վախնար, Զաքարիա, վասն զի քու աղաչանքդ լսուեցաւ, եւ կինդ՝ Եղիսաբեթ, որդի մը պիտի ծնանի քեզի, եւ անունը Յովհաննէս պիտի դնես։ Ուրախութիւն եւ ցնծութիւն պիտի ըլլայ քեզի, եւ շատեր պիտի ուրախանան անոր ծնունդին համար։ Վասն զի մեծ պիտի ըլլայ Տէրոջ առջեւ, գինի եւ սիկերա պիտի չխմէ, եւ դեռ մօրը փորէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի։ Իսրայէլի որդիներէն շատերը պիտի դարձնէ իրենց Տէր Աստուծոյն։ Եւ Եղիայի հոգիով եւ զօրութեամբ անոր առջեւէն պիտի երթայ, որպէսզի հայրերուն սիրտը որդիներուն դարձնէ, եւ անհնազանդները արդարներուն իմաստութեան, Տէրոջ համար պատրաստեալ ժողովուրդ մը պատրաստէ։ Զաքարիա հրեշտակին ըսաւ. Ինչպէ՞ս պիտի գիտնամ այս, վասն զի ես ծերացած եմ, եւ կինս ալ օրերը առած է։ Հրեշտակը պատասխանեց ու ըսաւ անոր. Ես Գաբրիէլ եմ, որ Աստուծոյ առջեւ կը կենամ, եւ ղրկուեցայ խօսելու քեզի հետ եւ այս բարի լուրը տալու քեզի։ Ահա պիտի համր ըլլաս, եւ չկարենաս խօսիլ մինչեւ այն օրը, որ այս բաները պիտի ըլլան, վասն զի իմ խօսքերուս չհաւատացիր, որոնք իրենց ժամանակին պիտի կատարուին։ Ժողովուրդը կը սպասէր Զաքարիայի, եւ կը զարմանային անոր տաճարին մէջ այսքան ատեն մնալուն համար։ Երբ դուրս ելաւ, չկրցաւ խօսիլ անոնց, եւ գիտցան որ տեսիլ մը տեսած էր տաճարին մէջ։ Ինքն ալ նշաններով կը խօսէր անոնց, եւ համր մնաց։ Եղաւ որ, երբ իր պաշտօնին օրերը լրացան, տունը գնաց։ Այդ օրերէն ետքը կինը՝ Եղիսաբեթ, յղացաւ, եւ հինգ ամիս ինքզինքը պահեց՝ ըսելով. Ահա Տէրը ինծի այսպէս ըրաւ այն օրերուն, երբ ինծի հայեցաւ, որպէսզի մարդոց մէջ իմ նախատինքս վերցնէ։ Վեցերորդ ամսուն հրեշտակ Գաբրիէլ Աստուծմէ ղրկուեցաւ Գալիլիոյ Նազարէթ անուն քաղաքը, կոյսի մը, որ նշանուած էր Դաւիթի տունէն Յովսէփ անունով մարդու մը, եւ կոյսին անունը Մարիամ էր։ Հրեշտակը անոր մտնելով՝ ըսաւ. Ողջո՛յն, շնորհքով լի՛, Տէրը քեզի հետ է, դուն կիներուն մէջ օրհնեալ ես։ Երբ զայն տեսաւ, խռովեցաւ անոր խօսքին համար, եւ մտածեց թէ ինչպիսի՞ ողջոյն է այս։ Հրեշտակը ըսաւ անոր. Մի՛ վախնար, Մարիամ, վասն զի շնորհք գտար Աստուծոյ առջեւ։ Ահա պիտի յղանաս եւ որդի մը պիտի ծնանիս, եւ անունը Յիսուս պիտի դնես։ Ան մեծ պիտի ըլլայ, եւ Բարձրեալին Որդին պիտի կոչուի, եւ Տէր Աստուած անոր հայր Դաւիթին աթոռը պիտի տայ։ Ան յաւիտեան պիտի թագաւորէ Յակոբի տան վրայ, եւ անոր թագաւորութեան վախճան պիտի չըլլայ։ Մարիամ հրեշտակին ըսաւ. Ինչպէ՞ս պիտի ըլլայ այս, վասն զի ես այր չեմ ճանչնար։ Հրեշտակը պատասխանեց ու ըսաւ անոր. Սուրբ Հոգին պիտի գայ քեզի վրայ, եւ Բարձրեալին զօրութիւնը պիտի ծածկէ քեզ։ Ուստի ծնունդը սուրբ պիտի կոչուի, Աստուծոյ Որդի։ Եւ ահա քու ազգականդ՝ Եղիսաբեթ, ինք ալ որդի մը յղացաւ իր ծերութեան մէջ, եւ այս ամսուն վեցերորդն է անոր՝ որ ամուլ կոչուեցաւ։ Վասն զի Աստուծոյ համար անկարելի բան չկայ։ Մարիամ ըսաւ. Ահա Տէրոջ աղախինը, ինծի ըլլայ ըստ քու խօսքիդ։ Եւ հրեշտակը անկից գնաց։ Մարիամ այդ օրերուն ելաւ, եւ լեռնային կողմերը շտապով գնաց Հրէաստանի քաղաք մը։ Եւ Զաքարիայի տունը մտնելով՝ ողջունեց Եղիսաբեթը։ Եղաւ որ, երբ Եղիսաբեթ Մարիամի ողջոյնը լսեց, մանուկը փորին մէջ ցատկեց, եւ Եղիսաբեթ Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ։ Եւ բարձր ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ. Օրհնեալ ես դուն կիներուն մէջ, եւ օրհնեալ է քու փորիդ պտուղը։ Ինչպէ՞ս ինծի եկաւ այս, որ իմ Տէրոջս մայրը գայ ինծի մօտ։ Վասն զի ահա երբ ողջոյնիդ ականջներուս հասաւ, մանուկը փորիս մէջ ցնծութեամբ ցատկեց։ Եւ երանի՛ անոր՝ որ հաւատաց, վասն զի Տէրոջմէ իրեն ըսուածները պիտի կատարուին։ Մարիամ ալ ըսաւ. Իմ հոգիս կը մեծցնէ Տէրը, եւ իմ ոգիս կ'ուրախանայ իմ Աստուածս Փրկչին մէջ, վասն զի իր աղախնոջ խոնարհութեան հայեցաւ։ Ահա այսուհետեւ բոլոր ազգերը երանի պիտի տան ինծի, վասն զի մեծ բաներ ըրաւ ինծի Հզօրը, եւ սուրբ է անոր անունը։ Եւ անոր ողորմութիւնը սերունդէ սերունդ կը տեւէ անոնց՝ որ կը վախնան իրմէ։ Իր բազկին զօրութեամբ ցրուեց հպարտները իրենց սրտին խորհուրդներուն մէջ։ Գահերէն վար առաւ հզօրները, եւ խոնարհները բարձրացուց։ Քաղցածները բարութիւններով յագեցուց, եւ հարուստները ձեռնունայն արձակեց։ Իր ծառայ Իսրայէլին օգնութեան հասաւ, որպէսզի իր ողորմութիւնը յիշէ, ինչպէս որ խօսեցաւ մեր հայրերուն, Աբրահամին եւ անոր սերունդին՝ յաւիտեան։ Մարիամ մնաց անոր հետ երեք ամիս, եւ յետոյ իր տունը դարձաւ։ Եղիսաբեթի ծննդեան ժամանակը լրացաւ, եւ որդի մը ծնաւ։ Անոր դրացիներն ու ազգականները լսեցին թէ Տէրը մեծ ողորմութիւն ըրաւ անոր հետ, եւ անոր հետ ուրախացան։ Եղաւ որ, ութերորդ օրը եկան մանուկը թլփատելու, եւ հօրը անունով Զաքարիա պիտի կոչէին զայն։ Բայց մայրը պատասխանեց ու ըսաւ. Ո՛չ, հապա Յովհաննէս պիտի կոչուի։ Ըսին անոր. Ազգականներուդ մէջ այս անունով մէկը չկայ։ Նշաններով հարցուցին հօրը, թէ ինչպէս կ'ուզէ որ կոչուի։ Ան խնդրեց տախտակ մը, եւ գրեց՝ ըսելով. Անոր անունը Յովհաննէս է։ Բոլորն ալ զարմացան։ Անմիջապէս անոր բերանը եւ լեզուն բացուեցան, եւ խօսեցաւ՝ օրհնելով Աստուած։ Անոնց բոլոր դրացիները վախ ինկաւ վրան, եւ այս բոլոր բաները պատմուեցան Հրէաստանի բոլոր լեռնային կողմերուն մէջ։ Ամէն ոք որ լսեց, իր սրտին մէջ դրաւ ըսելով. Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս մանուկը։ Վասն զի Տէրոջ ձեռքը անոր հետ էր։ Հայրը՝ Զաքարիա, Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ, եւ մարգարէացաւ՝ ըսելով. Օրհնեալ է Իսրայէլի Տէր Աստուածը, վասն զի իր ժողովուրդը այցելեց եւ փրկագնեց զայն։ Եւ մեզի փրկութեան եղջիւր մը յարուցանեց իր ծառայ Դաւիթի տունէն, ինչպէս խօսեցաւ իր սուրբ մարգարէներուն բերնով՝ որ աշխարհի սկիզբէն եղան։ Թշնամիներէն եւ բոլոր անոնց ձեռքէն՝ որ մեզ կ'ատեն, մեզ ազատեց։ Ողորմութիւն ընելու մեր հայրերուն հետ, եւ իր սուրբ ուխտը յիշելու։ Երդումը՝ զոր երդուաւ մեր հայր Աբրահամին, որ մեզի տայ, որ թշնամիներու ձեռքէն ազատուած, առանց վախի ծառայենք իրեն, սրբութեամբ եւ արդարութեամբ իր առջեւ մեր բոլոր օրերուն։ Եւ դուն, մանուկ, Բարձրեալին մարգար

Ցանկ բառից

Աշանթ, իւր։ Այն հերդուհ մուն, ք

Աշառաւիղ իւր Այն ևբիծ, ք իւր։ Այն՝ ևարկած, ք իւր։ Այն՝ ևախուշ, ք իւր։ Այն՝ ևար մատ, ք իւր Այն՝ ևհատած, ք իւր։ Այն՝ ևպատուշ, ք իւր։ Այն՝ ևնշխար, ք իւր։ Այն՝ և ճ իւղ, ք իւր։ Այն՝ ևոտուք իւր Այն՝ ևարմկուն, ք իւր ։ Այն ևճիրան, ք իւր Այն՝ ևմուռն, ք իւր։ Այն՝ խլ ըստմուն, ք իւր Այն՝ ևզօրութիւ, ք իւր։ Այն՝ ևապդմուն, ք իւր։ Այն՝ ևնշ մարան, ք իւր։ Այն ևախպ, ք իւր։ Այն ևմնայշած, ք իւր։ Այն ևբստհերք, իւր։ Այն և մրթութիւ, ք իւր։ Այն ևյար ձակմուն, ք իւր Այն ևնիար, ք իւր։ Այն ևպատերք, իւր։ Այն ևդ իւղխմուն, ք իւր։ Այն և դ խեցմուն, ք իւր Այն ևչփ, ք իւր։ Այն ևխոր, ք իւր։ Այն ևդ արշութիւ, ք իւր։ Այն և կերք, իւր Այն ևկայծակուն, ք իւր։ Այն ևմրթեր, ք իւր։ Այն ևգանձ, ք իւր Այն ևցրն ցուղ, ք իւր։ Այն ևպզեր, ք իւր։ Այն ևգեաթ, իւր։ Այն և

Գիրք։

Հնոհուրթն ապահատաւորիս Օրինաբանեալ եղև աւա զակն՝ որ դատախազինէ ան հաւատիւ։ Պատուհասաւ և կենն պռնիկ. սկզբնամայրն ապաշխարողաց ։ Ը պա կաս քան զխորհուրդն զատեալ Հաճ սրտիս խոստացուցի Ըստ օրինակի խռովութեան մըր կաց ծովու՝ ծփեցայ։ Ը այնքան տարտեցայ ևպատկա ռեցայ. ՚խոստովանեմ քոմդ հրամանի՝ որ քան զիս ծովուն յուզերացն։ Ընդ թիւս չափուց կշռու թեան առ իմն գործոյ՝ ևաղ հազոյն կոյտ սահմանեցաւ։ Պակասեցան անդամիցն չորք՝ առ հասարակ իմոց անօ րինութեանց։ Ջի թեպետ և յոյժ բազում են մատունք՝ յափուռնս ջրոյն համահաւա քեալք այլ ուրոյնք ևսունձ նականք ՚ինծնողաց աճելու թենէ։ Ոսկ մեղանք իմոց յանցանացս անթիւք. զորս անհնարէ առնուլ խիտ։

Այն՝ ևծնունդ, ք իւր։ Այն՝

խոցանէ բիւրք բիւրուց և
հազարք ուստ։ Իսկ զհա
մայնից Թիւն նա միայն զօրէ
խմանալ, որ զառ իմիջ չէ
ուԹիւն դրեալ եբր զերու
Թի գործոց տեսանէ։ Եւ
արդ եԹէ ոք զանձն ոչ ի
բեայէ, առ երեսս ոչ կեր
պարանեցի, ակեղծաւորա
բար ոչ հաւատացէ, համարդ
զինքն ծանիցէ, և հպատարա
կայ բնութեամբ վարեցի
ևերկրածին զանձն գխոեցէ
ևիշափուս խրատ կանօնի
կաց ցէ, Իմացի ծանիցէ
զնա խաԹիւ մատունս ար
կածիցդ վերապրեցելոց Թէ
ոչ ընդունայն ենէ գրեցի և
հայր զբնաւ խոսուԹի սահ
մանեցի, որ երեսս բնու Թի
պատուիրէ ազգի ազգի վրի
պականուԹի։ Այլ եբե
րոց արդասեաց չարեաց չափ
մի երևեցուցի, զի նոքօք և
գայլն խնատասիրեալք
Թեպետ առ ժամանակս

մունք եբր։ Ոմն ևպատակա
ռանք եբր։ Ոմն ևվհ[illegible]ք եբր
Ոմն ևանդունդք եբր։ Ոմն
ևբորբոքմունք եբր։ Ոմն և
աղջամղջուԹիք եբր։ Ոմն
ևամպրոպք եբր։ Ոմն ևկայ
լակք եբր։ Ոմն ևհոսմունք
եբր։ Ոմն ևհեղեղք եբր։
Ոմն ևսասնամանիք եբր։
Ոմն ևդրոյնք եբր։ Ոմն և
շաշիւղք եբր։ Ինոցն ևսոսպ
եբր։ Իրսան ևդողջինք եբր
Իալոց ճարպին ևՀ ենՀ եր
մունք եբր Օձինսր ևդսս
նուԹի եբր։ Կործանիչն և
հնազանդևալքն եբր Բռնս
Հորն ևերկրագակք եբր։ Գո
ռոզն ևսպասազենք եբր։
Լշազակապետն ևդուսմար
տակք եբր։ Գազանն ևկո
րիւնք եբր։ Լսածանօղն և
ծակոտճածք եբր։ Ապակս
նապատիկք եբր։

Սրբ այսքիկ պետք են գլ
խաւորուԹեց ապականողայ
հոգւոց համայնից ոգւոցք
ընդ միաւորքն ներշնչուիք
մտանոյ։ Ի սրտիցէ սրտի

Աղօթիկ։

Ջարուեր բանասիրէին զօրաց սակաւ մի արտօսր կաթէր ծոյ աչաց՝ եբր զճրճ կա զուռնն բազմուանիս՝ իր կայ Թէկ երկրի ակար խլրտանիցն անկեալ իվերայ ծորուին էի Թոյ՝ կամ գոյզն դեղ լինէ սա տակ չական՝ ցաման քեցուցա նէ։ Եւ գոյզն մի հատաչուծ ին սրտի հեծուԹե՛ երեսաց կոտչոյ՝ եբր շնչուին հարա հայնոյ ջերմուեր խառնած արեւուց զսառնամանեացն սաստկուԹի հալէ։ Քանզի քան միւսմի նմանուԹե հնչ ած լինչ են ևքան միւսմի զխաղարուԹե դիմբաժեռ Այլ ես ոչ երբեք կասեցայ զ դատել ոչ աննպատակ բա նից կամ ծամանց։ Պարտաճեր զպարտաճարելն իբր զիւա կար անհրկանաճար հանդա մոզիչն։ Ապա զի զամանս սա տակեալ յիմոյ նեղչացն ո մանց զօրուԹիւն տամ կնդ դանանալ՝ առ հոգւոյս կո րուստ։ Տունկս զառնոս ուան, որ զգարշուԹի անա ոսկ

Գիւղ։

Աերասին յաճելած կրկին հեծուԹե. նորին հակող առ նոյն աղերս մաղԹանայ բան իխորոց սրտից խօսք ընդ այ։

Ի ՅԻՍՈՒՄ ԸՆԴ վերուԹեանն վս տահուԹի իսպառ կարելոյ, հապա զկնի եզեալ մատնեցայ ոյս քանեաց անկրևուԹից ընդդիմամարտաց, որք ոչ այլ ինչ էին, քան Թէ Թը շնամիք ընտանիք՝ ինքնածինք բուսեալք զորս վերադրեալ զատհմանեցին զոր քանուԹիս պատկերին Հևոյ։ ԵԹեալ ահարկուս ցուցից առ սին՝ բազմահոյլ բունուԹե մար տակ ցացդ, զորով ախոյեանս ածականս. ամենայտղԹոզս Հանապատս։ Ծէ ևիսկր ծեղն կերս՝ հոժ հարակուԹ պատուղս ծառոյ՝ անհատանիս լեաց. Հանկոխ Ճանապար հաց երկք Հատաժանմունք։ Քանզի զայն ամ գուշդրս

ուակ վարաց ծաղկեցի։ Բա
րեհնակ ապականաչէր և
մահ ողկուզեան, որ զկորըս
տեան գենին երկնեցի։ Վա
նանու զաշակս, եղջ յու
զայն։ բան ասկց մեծին զա
նիէլի։ Որդիս գեհենին, և
ոչ արքայութենն։ Ժառան
գս զժոխոց, եղջ փառացն
փախապէրեաց։ Սիրեցս տան
ջանաց, եղջ հանգստեան։
Ընդեղեսա առ երախտաւորդ
Ապա ընորհըս առ բազմա
պարգեւ։ Մինչ մեղու
յեաղս առ երկայնամիտ։
Դառնայուցիչս քաղցրու
թեան բարերարիդ։ Ծա
ուայս չար եվատ՝ըստ ետրու
նեան յանդիմանութենն։
Համառուն զչարիս գոր
ծեալ բան եսպէսյ նախա
տացութենն։ Ժիրս առ ժան
տագործութի ղազրութե։
Փոյթս առ՝ իբարկացու
նել զնոր։ Աշտաշարժս առ
դիւոս սընկեանս։ Չանս
պաղորդեան վիշտս ըստացո
ղին։ Թոյլս առ բարեացն

Թուլչս։ Ծոյլս առ երանու
թենն ընտանութի։ Դան
դաղս առ դիսմունս խոստա
ցելոյն։ Անարիս առ հարիս
պիտանեցս Աւօտակարապետ։
Պաշտօնեայս տիրադրուժ։
Ընչնորհակալս երախտա
մոռացս։ Այլ ինձ մեղաւո
րիս, զի զարարիչն իմ բարկա
ցուցի։ Այլ որդոյս կորըս
տեան, որ զկենդանութենն
Հիր մոռացայ։ Այլ պարտա
պանիս անհամար բիւրոց
քան քարոց, որ ոչ դոյ հա
տուցանել։ Այլ բեռնակրիս
ծանրութութե մեղայ դժ
նեխց, որ ոչ ունիմ դառնալ
առ հանգըստարանն։ Այլ
ձեռասակարիս առ տրունեան
պարտուցն, որ չիք յանդի
մանն լինել հզօրին։ Այլ Ե
ղեռնախուհ կիզանողականս
նիւթոյ, որ տոչորելոց եմ՝ի
գեհենին։ Այլ ինձ առ այ
սըր չիշատակի, Թէ նետք
բարկութենն այ՝ այրեցելովք
են դործեալք։ Այլ յիմարու
թեաս, որ ոչ մտառեալ զծած

Աղօթիկ։

Բան եկաւրոց սրտից խօսք
ընդ Աստուծոյ. Ը

Ի ԱՐԴՅՈՒՆՍ դարձեսցես անձն իմ կորուստ. ահաւասիկ. կամ ուր թաքչիցիս կամ զի արդ ապրեցայիս. կամ որպէս երանիցես ՚ի մէջ անցից բանտիցն։ Քանզի բազում են պարտիքդ՝ ևանթիւ հաստուցմունքն։ Աստեղիկն կշտամբանքն ևանվախճան՝ նախատինքն։ Ընդղորմ են հրեշտակքն, ևանկաշառ՝ դատաւորն։ Չզօրէ առեւանն, ևաղնաւառ բեմքն։ Քաւմինեցիք են սպառնալիքն, ևանողորմ հրամայումն։ Անարիւռ հրամանն, ևաներկապարանոց՝ յանդիմանութիւնն։ Չրեղենք են գետքն, ևանանցանելիք են վտակքն։ Թանձրամած խաւարն՝ ևարտաքոյ այցելութեանդ՝ մառախուղն։ Ապականութեանդ գուբն ևմիջանկեալ նաւահրեխ ապգնապն։ Ամենագթութ

Գիրք։

կեցուցչին հանդէս։ Ապ ամ բարշտիս, որ միշտ զօտարացնա չարեաց կրկնեցի։ Ապ զմար միոնս պարարողիս, կերակուր որդանցն անմահից, կեր զոյն Թուենաւորացդ զի արդ համբերեցից։ Ապ ինձ առ արդումն մահու բաժակին, որպէս զյաբեսնոկանն տուժեցայց։ Ապ ինձ առ երս անարժան հոգւոյս յերկիրն մարմնոյս, երբ դատաւորին յանդիման եղէց։ Ապ ինձ առ նրբազուարթ խաղցն զապաքէց, զի անարձարձելիք աղօտանալոյն։ Ապ ինձ առ ճեպ ատենապետ ահագին պակուցմանն յորժամ առնադատին մնան փակեացին։ Ապ ինձ առ ձայնին ահաւորութեանդ՝ դողացուց զայ և սարսափելոյն բանից՝ երկնաւոր թագաւորին վ ըճռաձն կինքերոյ եթէ ոչ դիտեմ զձեզ

Աբրահամն յաջեալ կրկին հնձուածն նորին հսկողն առ նոյն ալերս մարգանաց.

եղ

յեղոց։

ծնալք յօրինե

հարստութեանց · եւ հարբա

ծեալ, եւ ինոգեւոր

փրկութեանց։ Ով անանիծ

դ, անարժանդ

հեց։ Ով աղբատդ յընչի

ով ընչաստադոյնդ

ով դերիդ, իմերագունիկ

ով ընչազդ յաստաչերտեց

ով անարդդ խիստաշուրց

անպիտանդ, իպիտանեաց։

կեղծաւորդ յարդարող։ Ով

շիւդ, իպտրիկեշտաց։ Ով

բականդ, խարեայ։ Ով արբ

նիկենդ անեաց։ Ով խոհե

յրնտրելոց։ Ով մահացուդ

մասունոց։ Ով անմաքուրդ

րաց։ Ով անհանճարդ յի

նաց։ Ով անիմաստդ, խմտաշա

ամբարիշտդ, իբարեպաշտից

Ով ընչականդ, իբանակա

րովհալդ, իդովելոց։ Ով

տեալդ, իպճնելոց։ Ով դըս

լուսազարմից։ Ով կոյտակ

րուեցեալ։ Ով ի աշարդ, ի

ով դառնուելդ, իգաղ

կուելոյ։ Ով չարդ իբասրեաց

թաշ տարտարոսն, ասանգերծ

տառնամանիքն։ Արդարև

քեզ են դանձեալ դառնքա

այսոքիկ' դժնդակք ասա

ժանելիք օձևանք անլսելիք

բերնացդ պատուհասից։ Ով

անարժան անձն իմ մեղա

Հոր չարագործ պոռնիկ բազ

մաբիծ' ասահման անդա

տանի բնաւհին անմաքրուե

Ահա զարդիւնս գործոց ձե

ռաց քոց ժառանգեայեա։

Թափուրեալդ յուղղուեցեց, և

զառածխալդ խնդրուեցեց

Տարագրեալդ յարդ արու

թեանց, և իկարդաց պարկեշ

տուեցեց։ Ալնայնդ' իլինու

թեանց' հոգեպարդև հարս

տուեցեց։ Սահանձ արկու

բարերարին ևաւետակդ թա

դաւորին։ Եւ քան զի կա

ռուցեր քեզ անել արդելան

ևանիսկիզելի որոգայթ խոս

տովանեալ քեզին զանգիշ

կական զբո վեր, ևզանօրի

նակդ քո զհարբած։ Ակայ

եալ անձինդ քո պարտական

մահու' զանբուժելիդ քե

Ղազիից։

սահմանի վակել։ Սա ևթէ զմարս լինանանու 'ինի լուծ կշռոց զօդեցից, կամ զևառն արարատեն 'ինէտ ամբարձ մանն նժարի միոյ արդարութե միջնորդ կացուցից, ոչ հաւասարի այնր հարթուե համազուգակշեռ։ Ծառ ամբարձուղէշ սուբարատե ղն տերևայից' ունայն' իպրա ղոց. նմանակից յաճէտ հա բազատ այնր թզենւոյ' զոր ետրն դօսացոյց։ Քանզի սա ղարթուք վարից' այսինքն և արտաքին զիմօք բարե շուք կերպից' իբր պակաս իմիք պաճուճեալ' բացա կանացն գող բաղձալի։ Ոսկ ևթէ մերձեացն անկօղն խոս զել զնրբդրելին' գոյն ըզ քեզ ունայն 'իբարեաց, և գարշելի 'իպէղեցկութեց։ Ծաղը տեսողաց. ևնշաւա կութե նախատողաց։ Զի ևթէ յապաժաման անղգ գոյշ ժամուն' հերապանծ տունկն պտղակորոյս անկեն դանն' որ գոյզն պատկերե ան

Գիրք։

Աբրահամն յաճէլեալ իրկին հնծութե նորին հակողն առ նոյն աղերս մաղթանայ. Բան իմաստոց սրտից' խօսք ընդ ևյ։

ԹԱ

ԱՒՐԴՈՒՄՆ

արժանաւոր լսոց քեզ բանբասանս շարադրեցից իկը տակ մաղթանաց մատենի այսր տղբերդութե' ով ան ձն իմ թշնառական ամենս պատկառ. ևառ պատասխան նիս բանից անբարբառ։

Անպիտան ևյ ևսրբոցն մատնակցութե։ Զի թե գլուխ սըն ծովուց 'իյորակութի դեղոյ յեղեղեցից, ևզդաշ տրս ասպարիսօք բազմօք սահմանեալ' 'իտարածումն լայնութե քարտենի չափե ցից, ևզպրակս յօքսունց ան տառաց' շամբից եղէգանց 'իհատուածս գոյութե գր չոյ կազմեցից, ոչ զերիս մի 'իբարդեցելոցդ անօրէնու թե զօրեցից ընդ գրով իր

ան

Որ թէպէտ առջ պատահիմ
անճանիկ արդար, սակայն
յառաջ նուամ պատասխան
առնլ՝ եթէ ընդ ոսոխ ումեմն
ընդ անձին յօժարամիտ կա
մաք ոգորիմ ըստ իմաստու
թեանն բանի։ Եւ զյոյզս
գաղանեացդ մտայ խորհրդո
ցըս եթէ զիւրաւորեալ յար
կաւորութիւն չարութեանդ որ
ծոց՝ խոստովանեալ քեզ տա
րածեցեալ ես իմ ևսր։ Զի
որով չափով չափեցեալ զան
ձինս առգտանք՝ ի քոյդ ան
նրաձ գթութեանդ այսրէն
չափեցայց։ ընկալեալ զշշ
նորհսդ յաշխատգոյն ընդ
ածագուհիդ պարտացս։
Եւ որքան վերացն հար
ած անդրշխականք ևան
ինարաւորք ձարակեացին,
այնքանեօք չափուք կրկին
առ ամին ևխմեստաք արբեա
ցից բարձրելոյ բժշկիդ բա
րեհոշակեալ լուսաւորեացին
Եւ ի սպարտուցն առաքելու
թիւ նոյնքան փոխառուիք
առատարութիւն բարեբա

անպարտաստին, եկն ընդ
անիծիւք։ ԵՒկամ երկիր ոտս
գեցեալ յօղով եթէ զբաղ
մապատիկ աճանդ արդա
տեաց երկրագործութեան՝
ստածողացն ոչ մատուցանէ՝
բքեալ մռանի։ Ի սկ դո
ուլ անձն իմ եղկելի, տահ
մանն բանաւոր ևտուն կեն
դանի, ևղջ ի ժամս ի
րում պղաւորն ի բոլ պղնձն
ոչ կրեացես պատիժս նախ
նուամ առակիդ։ ԵՒայն զի
գիտանայնն ընկալար ի քեզ
անդակատ յատուածելութեդ
ակզբնաւորեալ ի մարդն ա
ռաջին՝ ևսկինչ ի խոպտութի
ծննդոց նորին՝ ըղձերս դոր
ծոց նանրութեդ, ևզդ ի ստ
նորոգս ատելիս ևանախոր
ժելիս հաստողին ըզքեզ ել
Եւ վասն զի եդիր զքեզ
նպատակ հանդէպ երեսաց
սեռոյ մտայ՝ անձն իմ
անպիտան, վիմօք ձգեցից
արձանաց բանից՝ երբ զա
ղաղիս ի վայրինի ան
ղորմաբար զքեզ քարկոծել

Աղօթից։

Բան ՚ի բերանոց սրտից՝ խօսք ընդ Աստ։

ՅՈՒԱՐԴԻՔ ԱՆՁ, զի միապէս մատ նեն կարըսուեան՝ զղջումն ուժ պընապէս ևս զանչէն մոռնալոյ։ Զի թէպէտ ևօտարացեալք ինն են ՚ի խիմեանց այլայլութիւք նմանուելեցն, սակայն զկեր պարանն երկաքանչիւրոյն առ միմեանս եղելոյ՝ զին և զնոյն վհատութեան ծնունդս արտադրեն։ Զի մինն զհզօրին ձեռն էբր ապիկար թե բահաճասէ. իսկ միւսն ըստ նմանութեան քաջառողանեաց պաճարելոյնաց յանըզգայս եղեալ՝ զյուսոյն առատան խզէ։ Ասն որոյ ընդ աջառնէն միշտ փաղաքշել հանդայ հանապազ սպնդ իսկ երկրորդաւն ըստ նմանութեան լափլիզող դժրոյ որովայն գազանի՝ էբր կերակրով աբեամբ պարարին։ Եւ արդ՝ էբր զգանեալ բազմահարձա

Գիրք։

նեալ միշտ պահակացի ըստ խնկաձորդ քոմ առակի։ Զի քոե փրկութի և՚ի քենէ քաւութի ևաջով քով նո րոգութի ևամաուամբ քով զո րեղութիւն և՚ի հրամանաց քոց արդարութի։ Եւ յո ղորմութենէ քոց ազատութի ևյերկնացց քոց լուսաձորուն ևիդ իմաց քոց զձարճութի ևհոգւովդ քով բարութի ևօծմամբ իւղոյ քոյ ափոխութի ևյողով ընորհի քոյ զը հարձուն։ Եւ դու տաս մխիթարութի ևմոռացու ցանես զվհատութի ևբառնաս զիաձար վ չտաց, ևզհե ծութի ոգւոյ ՚ի ծալը փա խաս։ Եւ քեզ վայելէ օրհ նութի գոհութեամբ հան դերձ։ յերկնից յերկինս և յաւգս հարց և՚ի ծնունդս նոցա՝ յաճխուանս յաճխուն։

Նից։ Լմընի։

Աւրաւին յաւելուած կրկին հնծութենէ նորին հակոզի առ նոյն աղերս մաղթանաց

յուսոյ հաշատացեալն. Եւան տեսեալն Ճոխութեամբ վար

Թամասցին։

Լսակ զերախայս ուրուն պաշ տելի բանին յիշել առ սին զի ամ ինչ հնարաշարժ այնմ որ հաշատայն։ Էզի ևզ չափն ընտրականացն բարեմանուս Թե այ հաճ եղեալ զնեալ աասանօր զայս պատկեր բա նի ընկալաք նախնի դահճ րեց, առ իսրբուԹեցն մուտ սովիմբ հանդերձեալ։

Ղբանց որոյ՝ ևոչ ուրն վա ուայ զիւբան առ մեզ հրա շագործեալ զօրուԹիս. Է Թե ոչ նախ լծակից իննդ րեալ բարերարուԹե իւրոյ զհաշատան մեր։ Լաստ և կեանս ընձեռել զօրե ինքն իշխան բաշականուԹեամբ առ ընդեր դոլով այ։ Քան զի՝ հաշատաք զո կեցուցին զքեզ. օրհնաբանել բերանն այ վ ըկայեաց։ Քանզի ար դարև սեռն տեսուԹի ևկա տարել՝ իմաստուԹի ևառ ած ընտանուԹի ևբարձրե

Ծեան հեծանաւ՝ ևյաւին մա հու ժամանեալ՝ զոյզն ինչ զարձուն ընչոյ ընկալեալ, ևյոգի կենդանի եկեալ, կազ դուրեցայ ց՝ պատուարե ցայ ց՝ յարեայ ց յանկենդա կան կարօտ՝նէ օժանդակել քո ձեռամբն, որ զԹածնէ յամ։ Ալարերար երկնա ւոր հօրն փրկուԹե ևբժշ կուԹե պրատուղ ընձեռեալ ինձ մեղաւորիս ախտացե լոյս ևառղա՝երոյս։ Եւ սկզբ նաւոր ողբերգուե այսց ա զերսանոյ՝ զհաշատոյ ընն ՀԱՅ կատուցեալ։ Քանզի ևուն՝ ինախանեցն առքմբ զևնեալ՝ փոխեցաւ խակոյն յանմահականն վիճակ վե րին։ ԶապաշխարուԹե դե ղըն ընկալեալ՝ ապաշաւանաց Թոշակաւն, զգրաւականն անեղծուԹեան առեն ժա ռանգեց։ Իվեր քան զորոց առաքեալն ընդ նմին ցուց յանե. որք զհանգեստ մըցա նակին յերկրի կատարեն, ապաքայլեցին ևերկնաւորացն

ևզհաղորդութիւն Քարշարա
րեաւ ՚ի քաց առաքելոյն.
ցեան: Ոչ հաւնով ձանաչ
Թանք նոցա այլ ինձ արաս
Թե ետրդ վկնդանի մաղ
զոսիւ, ասել ՚ի գաւթեայ.
որոյ խօսեցայ. խրատել պո
քանզի ևհաւատացի. վասն
խօսիցին ՚ի քէն, առնել զոր կամիս:
Ձեռին սատցոյին իմոյ յա
ՀԱՒ ՈՒՐԱԽ ԵԱՒ ՑԵ
ասինա գաւնոյացո
ուսնայնա ՚իբար
եաց. Նայեցեալ
խօրհրդով մուացս իսկզբնա
ճորն իմ ևզեկրութի՛ ՚իձեռն
Ասաւն ասացոյին իմոյ յա
Նէից, յուսով հաւատով յի
քի՛ առնել զոր կամիս:
Քանզի ևհաւատացի. վասն
որոյ խօսեցայ. խրատել պո
զոսիւ, ասել ՚իգաւթեայ.
Թե ետրդ վկնդանի մաղ
Թանք նոցա այլ ինձ արաս
ցեան: Ոչ հաւնով ձանաչ
էրլ գնա՛ ևզզօրութի յա
րուե նր քստ առաքելոյն.
ևզհաղորդութի էարշարա

րևութէից պարգևաց նորին
՚Սմա վաստ յաշխատանս

Ակրատին յաւելեալ կրկին
հնծութէ նորին հսկոզի՛
առ նոյն ազերս մաղթանաց
Բան եխորոց սրտից՛ խօսաք
ընդ նմա:

ղոյն ծանօթութիւն հաւա
տոց մանն, էրկանիկ ևրնտ
րեալ անուն: Որ յարաձը
գեալ մնայանգթար ևանգա
կելի. պատճակից զոլով յու
սոյ ևսերոյ: Զի եթէ փո
քու սերման մի զոյի՛ հատ
մանանիսյ՛ չափու նրշաստ
հաշաւո զբերանց մեծութի
փոխէ զօրէզապես ՚իսերաս
ծովու, ապա յերաւի ընկա
լաք զսոյն սկզբնաշաւիղ ա
ռաջ նորդ կենաց աներևմիտ
պաշտօն առ ած: Որ զա
պառնիսն ևզծածկէլան ա
ւանց երկեսյութէ ՚ևհոդ
ւոյն աշս տեսանէ: Երորը
դութեանն փառաւորելով
անհամբն պատճեալ. հա
ճատ ընդ սիրոյն դասեալ
ևյուսոյ: Զի թէ ևզերկնի
հատճածս առանձնատորա
կան՛ ՚ևմի և՚ինոյն խոր
հուրդ գիտեացես, յաշխատ
գիսին նոքօք յած:
Քանզի եթէ հաւատաս
Թէ հաւատարիմ նա, ևսի
րեա. որով ևյուսաս անե

Հայ զԱՀաւալ բեհուԹեամբ
Կերպարան անձանց խոնար
ժամբ խափան խորանին, սրտ
Ի եաուանեաւն երբեմն ազգայ
րութիւն անուշից: Եւ քան
ոտոտուկ ոճ քան յամ բուռ
խունկ հաճութեամբ մեծապէս
նահնար աչեսարանէ: Զոր
սա զարշուրն զօրութիւն առ
ծիլ առ ոտինս: Վասն զի
հանդերձի ևայս ներդոր
Քանզի այծեաստ անտուստ
պարգևիցին փառազարդու
Թեայ դարձեալ հասանիլ:
անդրէն միւսանգ՝ նախ ա
լքելոյ, յուսալ վերըստին
և համարձակութեամբ ընդհին
լութիւն բարձրելոյ
պառ Թաղէոսոյ, ևակնա
ՈՒստի ևմեղուցելոյն խա
սին ներհակ ըմհորոյն:
հրամանի՝ իյատակս ներքի
շնաք մակադրեալ վերինն
նաժոր Թանձրամած հրա
զհուրն նշանաժոր ևզարմա
՝ևմիտս ևյոգիս: Ուրպես
կայծակն լուսոյ պահեցեալ

Լուծ ևհեռոյ հպաժոր, ևբր
ևրեմ ևյոգիս: Ուրպես
զհուրն նշանաժոր ևզարմա
նաժոր Թանձրամած հրա
շնաք մակադրեալ վերինն
հրամանի՝ իյատակս ներքի
սին ներհակ ըմհորոյն:
ՈՒստի ևմեղուցելոյն խա
պառ Թաղէոսոյ, ևակնա
լութիւն բարձրելոյ
և համարձակութեամբ ընդհին
լքելոյ, յուսալ վերըստին
անդրէն միւսանգ՝ նախ ա
պարգևիցին փառազարդու
Թեայ դարձեալ հասանիլ:
Քանզի այծեաստ անտուստ
հանդերձի ևայս ներդոր
ծիլ առ ոտինս: Վասն զի
ատ զարշուրն զօրութիւն առ
նահնար աչեսարանէ: Զոր
խունկ հաճութեամբ մեծապէս
հոտոտուկ ոճ քան յամ բուռ
րութիւն անուշից: Եւ քան
՝ևմիտս ևյոգիս: Ուրպես
կայծակն լուսոյ պահեցեալ
զհուրն նշանաժոր ևզարմա
նաժոր Թանձրամած հրա
շնաք մակադրեալ վերինն
հրամանի՝ իյատակս ներքի
սին ներհակ ըմհորոյն:

Նաց նորա, ևոր զինի բերին
ատացելքն: Այսորդ ոտ
րին ևյոյժ նմանատիպ՝ հա
Հատաւն իսկապէս ևՒնորո
գս այս փոխադրութիւն, որ
՝ևմեղացն քաՀութի, ևՒ
ջարագործութիւնէ յարդա
րութի, ևյանմաքրութիւնէ
իսրբութի, ևյանքաՀէցեա
պարտեայ մահացու յանցա
նաց՝ յանդատապարտն երա
նութ, ևՒծառայական կա
պանացս՝ յերկնաՀարն ազա
տութի: Քանզի զի ա՞րդ
ոչ արդիօք ջքնաղ քան
զբան՝ ևՒմրթութենէ երկ
ևանո թե խաՀարի զոհալ
ևաւ օժանդակեալ օդնեալ
սերս մեղաՀարի: Այր ընդ
մարմնապէս ծիծաղին՝ առ
նային հնծէ հոգեպէս: Այր
Թէպէտ յամբարձանէ բար
Հրութե վերստունքին կայ
ևց առարատզել ծանրութ
յանդրնդային վհին խոր
խորատ գբոյն կործանման
նր գիս մեղաք անձրեւօք

Ղեւոնդ

առ Լիմուռի նոյն նամանուա
թեն։ Ըստ որում հարցեալ
վրիչեին ամենից՝ զամանս աղ
տալեալս տեսանելօք, հա
ճատալ առ այդ՝
թէ կարօղ եմ առնել ձեզ
զայդ։ Ել պարզեաց ա
ջոյ նոցա լոյս, եթէ ոչ
նախ զհաճատոյն դալ առ
կալաք։ Քանզի՝ զինչ քան
զմեռելոսն քառօրեայ դիոյ
առ կենդանանալ մեզ անյու
սադոյն, առ որ կանանցն
ժամանակալ՝ ի յոտս արար
չին՝ հաճատոյն հանդերձա
նօք՝ անյապաղաբար զվա
ռացն այ տեսին զհանդէս
՝ի յերգօրն հինդանու։
Լսակ աստուծին անկապուտ
ընորհին ծագելոյ՝ զինի մե
ղանացն հզօրագոյն են վէ
կայք։ Սակ ենովք, զինի
ահարօն, յետ նոցա զա
էնթ. դարձեալ ևսեարոս,
ընդ որս ևխոքն եղիազար
որ ՝ի ևՒծին այ ողորմեալ
մեծապէս՝ ՝ի ևՒծապատնինյն
վիայեցաւ։ Ըշելոյդ առ

Ըղօթեայ

այս Աբրահն առակի անա
ռակ որդւոյն։ Զոզոմա
զպատնիկն որ ՝ի ևՒոե գովե
ցաւ, ևզմանքսաւորն որ ՝ի
բարեգործեն յիշատակեցաւ՝ և
զհաւազակն երջանիկ որ յար
ձակումն վերջին ընդոյն՝
հաճատոյն պսակեցաւ։
Եւ զոր անքաւելին են պար
տիք՝ զհաղորդելն սպան
ման մահու արարչին, առ
որս ևգը լինաւորն ընտրելոց
պօղոս՝ որ երբեմն նախանձն
էր անօրինաց։ Զորոց ը
մանք ծանօթութեամբ օրի
նին գլորելք՝ անդրէն կանդ
նեցան բիւրապատիկեան գո
րազանցութեամբ՝ քան զինա
կարօնեցին առաքելութիւն։
Լսակ որ նախ քան զօրինա
կին տրէջուի զաճանդն պա
հեալ հայրենի, մերձաւո
րագոյն գոլ պատճիրանի
սկզբնահօրն զաճանութե.
որև զնախանձն պարտիս ևն
քեան վարկուցեալ՝ զնորայան
իւրոյն տուժեաց կրեց տա
ժանմամբն։ Ել քաւեցաւ
միայն

Գրիգորիս։

բարկու՝ արամբ քեզ ինչ ուխ
տեալ որով ևմիշտ հաստատ
տեալ պահի ՚իմեզ բանն
տէրունի ըստ մարգարէին
Հայնիւ ուխտ խաղաղութե ու
կինիք հաստատութե առ
հաշտարարն միջնորդ երկ
նային անմահ կենդանի ու
ժանրկենաւոր բարեխօս։
Ապա ուրեմն ըստ այսու
կանօնի ճշմարտապատն ու
անսխալ ադրելի սահմանի ու
արարչաբանդ պայմանի՚
համբուրեմ հաւատոյ շղթ
թամբ բզպատկեր բանիս
ևսկն ոնիմ փառացն ընդ
հի։ Վանզի արդարև յայ
դատաստանին զմեզ այ՚
ոչ ոք զօրէ դատապարտ
առնել ըստ առաքելական
բանին սահմանի ։ Այ
յայս անստէրպատիր վստա
հութե ապաստանեալ կամ
կործանեալս կանգնեն։
Մեր շնորհայեալս՚ յաղթող
Սրիսթոսս՚ իղարշն կենդա
նական ։ Ամենաթշնառ
չարապործս՚ ի յոյսն։ Ա
հու

Աղբոյն։

միայն ծածկեալ ՚ի յերկրի՚
այլ չարչարելոն մարմ
նով՚ բանականաց բնութե
կենաց կարապետ յաղթող
զօրապես բրնութեան մա
հու՚ փոխեցաւ։ Իսկ ո
մանք ՚ի շուայտ տհաս հա
սակին չարութեամբն յեր
կարաձգել ՚ի կատարել տես
ժանականին ՚ ոչ ՚ի բարձ
րութեն կայից հոսեցան՚
քան թե ՚ի ստորնականաց
թշնառութեն դժնեից կե
նացս՚ ի կամարն երկնից համ
բարձան։ Ի՞նչ թե այն ժա
մանակաց կանխաւ զօրացեալ
՚ի չարեացն դարձ՚ որ մինչև
յօսկիզբն նիւթ չէր եղանա
կեալ հողոյս դպութե՚ և
պատկերն արքունի ՚ի պա
տիւ կերպիս մերոյ նկարել
արքունականն քանդակաձով
անկորուստ ևանխոխադիր
նշոյլ չաղթող դաշնաւորե զմ
մերս ևնթադրեալ բնութի
Ապա առաջիկ յոտսալիկ
այժմ մերկապարանոյ յոս
առաջորութի անքոզ ևանվ

Ընծայիւ։

Աւետարանն յաւելեալ կրկին հեծութեամբ. նորին հակոզական նոյն աղերս մաղթանաց։ Բան եկաւրոյ սրտից խօսքընդդէմ։

ԵՒՍՐԴՔԱՆ զի յաճախ յառաջ նուամ զղջմանն յուսահատական բանիւք զքայ. ևառարկուսանաց հեծանաւն ՚ինձ ձաղեցայ. առտանօր յուսոյն կերպարան փոխեալ՝ յարդահատել համարձակեցայց։ Ջկերորդութիւն սուրբ կարդալով յօդնականութիւն ինձ մեղաւորիս։ Որ ևանդրատին իսկ յօրինաբանեալ և՚ դաւանիլն զկենդանարարն բնաւէից ած՝ իսկոյն ևկոչումըն ընտանի ձայնիւն ահաւորութեամբ անուան ընտանի ձայնիւն բարեբարի՝ մահացելոյսկենդանութիւն. ըստ մարգարէին նախաձառութեամբ՝ որ կարդայ զանուն ՚ին կեցցէ։ Ւսկ ես ոչ միայն կար

Գիրք։

հու մնանեցեալ՝ ՚ելիան սըն։ Ընդ ապականու թեամբ վաճառեալ՝ ՚ինձ երըս։ Դժոխային գործովք գրաւեալ՝ ՚ելոյան։ Սուր նաեր անանակնեցալ ՚ի յերկինս։ Կրկին գայթակղեալ՝ ՚իվերստին փրկու թիւնն։ Մեղօք կապեցեալ՝ ՚ինանդրստնեն խոստումն։ Ընդդիմակայ վերջին վերօք վարանելս ՚իդեղն անմահացուցիչ։ Յատեալս կեալս վայրագութեամբ՝ ՚ի սանձն հանդարտութեան։ Ի յայեալս վարատական՝ ՚ի կոչումնն։ Ապառամ դժըն դակ՝ ՚իհեզուէ։ Ընդ դիմաբան լուսաւորչ՝ ՚ինեբրայեցի։ ՚Ւքս յս և՚ի հայր նորին հրզօր ևահաձոր անուն՝ և՚իևամն բարեբարութեամբ հոգւոյն ճշմարտի Օրինաբանեալ իսկութեամբ և մի ածութեան՝ զօրութեամբ և արքայութեամբ մեծութեամբ և փառաք յաճիանոս աւիւն։

առ պատկառելս դիմօք։
Մատիր գԹուԹեք
չանս ։ Ա

զգաստացուիս զարդ
ԹեԹ տեր ած հզօր՝

Ե՛նհաՀ-ԲԱՂ ՅՐՈՒ

Ձօնս աղաղակելոյ։

Գրիգորիս։

Ո՛վ Հեռն որոյ զօրուԹեան
վստահապես ակնկալու-
ԹեամբՔ՝ վերջերելով յան
ցանօք բեռանց՝ աներկիւղ
յուսով հաշատամ ՛ելից
րողին Հեռն ապաստան և
ղեալ։ Ո՛վ քաՀուԹե մի
այն հասանել՝ այլ զնոյն ին
քըն տեսանել ողորմուԹի և
գԹուի ևյերկնից ժառան
գուել, ԹէպԷտ ևյոյժ եմ
տարագրեալ ։ Եւ արդ՝
բազում պատկառանօք ա
մաչելով դիմօք կորացեալ
զմիջնորդ ազդման կափուց
մանց երկակի շրԹանցս՝ ար
ժանափակ աղեխիՀ կարկե
ղոյց՝ առ անհամարձակ լեզ
Հիս շարժուԹի, նորոգեցիկ
երդ հառաչման պաղատա
նաց յեղանակուԹեց՝ աղե
ողորմ հեծեծանաց ՛ելար

Արբոյն։

կարդամ՝ այլ նախ հաՀա
տամ մեծուԷ նորին։ Ո՛վ
եԹէ վան պարզևաց նր
մատուցեալ յողոք դեպե
րիմ՝ այլ եբր զևենդանու
ԹիւնՔ իսկապես ։ ևզ ընչեղ
տուր ևառուԹի Հաշատե
առանց որոյ ոչՀ շարժողու
ԹիՔ կամ ընԹացուԹիւնն։
Ջև ոչ այնքան յուսոյն
հանդուցիՀ՝ որչափ սիրոյն
կապանօք բերկրիմ։ Ո՛վ
՛ի տուրն՝ այլ ՛ի տրՀօղն
յաՀէտ կարօտիմ ։ Ո՛վ
փառք են ինՀ անՀկալն,
այլ փառաւորելոցն համբա
րելն։ Ո՛վ կենայն փափա
գանօք՝ այլ կենարարին յի
շատակաՀն միշտ ՀենՀե
րիմ։ Ո՛վ վայելչին տար
փանօք Հեծեմ, այլ Հան
դերձողին տենչանօք յերկ
կամանց աստի կականիմ։
Ո՛վ զՀանգիստն խնդրեմ
այլ զՀանգուցչին երեսս
աղաչեմ։ Ո՛վ Հարսնարա
նին ինՀոյիւք՝ այլ փեսայ
ին անՀկուԹեամբ մաշիմ։

Աղօթիկ։

զտուռապետ անձն հոգ
ւոյս։ Ընկալարդեա արաս
յես զքո ընտրհել շուն
մարմնոյս։ Ազատացես շըր
ջափակ զպարզօրուդ երկ
նայնոյ։ Արդեսցես ՚իզՙի
մի՝ ընդդեմ դիւացն դա
տաւ։ Տուր հանգիստ բեր
կրութեան մահահանգոյնա
ներհման ՚իխորութե գիշե
րիս ։ Բարեխօսութեբ և
հայցուածովք սրբոհոգ
ւոյ ածածնին ևամ ընտրելոց։
Ընկիսեալ պարարբեա զք
պատուհան տեսութեանց
զպայարանացս խնամոկս։
Ընդարհուրեալ զետեղմամբ
՚ևծիսական խառնուրեց,
կենդանական զքաղամանց,
անբծական երազոց, ի օրս
կանաց ցնորից։ Ձիշատա
կաբ քո յուսոյդ անվհատ
լի պաշտպանեալ ևաթա
փեալ վերըստին ՚ինձնիմա
նէ ծանրութե, ամենազաստ
արթնութեբ՚ ոչենորոգ զը
հարթութեբ ՚ևբեզ արձա
նացել։ Ձայս ձայն մաղ

թա

Գիրք։

Պարատեա ամենապարգև՝
զամբիսական տրխրութիս։
Բարձ լինէն ողորմած՝ զա
նրմբերելի ծանրութիս։
Ընկըզեատեա հնարաւոր ըզ
մահացու կրթութիս։
Ւհարեա միշտ յաղթօղ՝
զնաբաղին հաճութիս։
Բացատրեա վերնային՝ զմո
ւրըզն մառախուղ։ Ինքեա
կեցուցիչ՝ զկորուսչին ըն
թացմանն։ Ցրեա ծած
կատես՝ զըմբռնողին չար
գըթամոնա։ Խորտակեա
անքննին՝ զմարտողն դիմեց
մոնա։ Ցն ապրեա քո ան
համբդ ըզ լուսանցոյց երդ
յարկիս։ Պարփակեա քո
Ճառամբդ՝ զառաստաղ տա
ճարիս։ Գծապըրեա քո
արեամբդ՝ զմուտ սիրոյ սո
նեկիս։ Ւերպացո զքո նը
շանդ ՚ևհետս երկից մաղթո
ղիս։ Ամրացո քո աղովդ
ըզհանգստեանս խշտիս։
Ւաքրեացես ՚ևհալբից՝ ըզ
ծածկարան անկողնոյս։
Պահեացես քո կամքդ՝

Սբ. Յովհաննէս Ոսկեբերան

Ի ՀԱՅՐԱՊԱՏԻ ՍՈՒՐԲ ԱՀԱՒՈՐ, Հայրդ բարի զ՚ողորմութեդ շը նորհի։ Որոյ անուն իսկ մեծիդ՝ զդիմութիւն ազ ընտա նուի աչխատարանէ, քաղցր դիմնէից լանդհայցողայ։ Ընդ քեզ լաւդիդ քո երբ րեւ զքեզ, զօրաւոր ձեռն երբրև զքոյդ։ Ընժամա նակ ուրուքեք ահեզ, ընդ քեզ

Սբ. Յովհաննէս։

Թանայ բուրմամբ հաճա ոյց՝ քեզ ամէն օրինեալ Թադաւոր վառայ անճա ռից՝ փառաբանողայ երկնա նադումար խմբից երգակ ցեալ յերկինս առաքեալ։ Ջի դու փառաւորեալ ես յամ արարածոց յաւի տեանս յաւիտենից ամէն։

Վերստին յաւելցած կրկին հեծուքե. նորին հսկողն առ նոյն աղերս մաղթանաց բան լխորոց սրտից՝ խօսք ընդ այ։ ԺԹ

ԲԱՐԵՐԱՐ հզօր ահաւոր, Հայրդ բարի զ ղորմութեդ շը նորհի։ Որոյ անուն իսկ մեծիդ՝ զդիմութիւն ազ ընտա նուի աչխատարանէ, քաղցր դիմնէից լանդհայցողայ։ Ընդ քեզ լաւդիդ քո երբ րեւ զքեզ, զօրաւոր ձեռն երբրև զքոյդ։ Ընժամա նակ ուրուքեք ահեզ, ընդ

Գրիգորի։

արարչութեդ քումմ բար ձրացեալ։ Եւ հոգիդ սուրբ շնորհաւորութեդ բոլո եալ առ ի՛քէն անսպա ռութեբ։ Կատարեալ իս կուի դոյն։ Էութի մշտն ջենաւոր՝ հաճատար քո ամիս։ Փառակից որդւոյ ուրութեբ։ Երրեակ անձ նաւորուի համայն անքն նին։ Տրտհեալ իդ-խոյց ուրոյն զատուցմամբ, իսկ միաւորեալ համազուդո թեբ։ Ցոյնապէս բնութեբ տիրապես անշփոթ ևանան ջրպես, միով կամօք ևկցոր դութեբ։ Ոչ երկցուի ու մեծն էյուսեբիոս, ևոչ քրիթ թելմի ական առ նրբազուն թի միոյն ժամանեալ։ քան թե պատճառ սիրոյ երկնայ նոյ անբաւութեր լուսոյ՝ որ առ մերինէ ծանօթութի։ Մխով պահակաւ արբասացու թե անսկզբնաբար ածարա նեալ. Քան զն արդարև վերաձայնեալս այս խոստո վանութիւն երէց փառատ բեանդ

րեանդ դաշանութեանդ, զվէ
մն հաշատոյ զպատրաս երա
նեայս։ Իսկ զդատապարտե
լոյս անձն մեղաց բարեհրա
մանդ քո ակնարկութեամբ ով
խնդրողդ գերելոյս հրաշա
նորոյդ արդարայուսոյս։
Քանզի թէպէտ և քո էին
պարգեւք և ողորմութիւք,
այլ ոչ ի պարգեւան ես այն
քան հոչակեալ, որքան յո
ղորմութեանն։ Ջի երկրդն
զքոյդ յաճախէ զվիրաւո
խակ առաջինն զձգնաժամ
ցըն յայտնէ զգործս։ Ջի
պարգեւք վաստակելոց են
փոխատրութիւք, իսկ ողոր
մութիւ՛ մեղուցեալոյս բարե
րարութիւք։ Եւ արդ՝ մի
զօրացին մարդկայինս գոր
ծըք առաջի քոյոյդ ընդ
հայ ահ գթութեանց։ Այլ
և անդր իսկ էյեն քան զօ
րինս բնութեանդ հաստատակայ
բնաւորականս հոսմանց,
այլ յաղթօղ եղեալ քոյդ
երկայնմտութեանդ՝ նրբազ եղի
ցի առ քումդ մասին ըն

թացք երկրածնաց։ Քան
զի ևոր մաքրութեբեն պեր
ճանային օրինականայն վա
տահութիւք, ՚ի լուսաւորել
քոյդ արդարութեանդ գո
շակ ներկայիս՝ ամենանը
հազ անձկութեբ լքեալ
հրեութիւն՝ յետնեալ՝ ևյա
հէտ ընդ ուարագրական ո
ղորմելոցն՝ առաւել նոքա
գտան կարօտեալ մարդա
սիրութեանդ։ Եւ քանզի ամ
ինչ հնարաւորէ քեզ բարե
բար՝ լուր պաղատանայ գոչ
մանդ հեծութեանս որ կար
գամ առ քեզ, ողորմեա
կիցո ևմարդասիրեա։ Ջի
քոյ երկայնմտութիւն քաղ
ցրութիւ փրկուն քաւութիւն.
և քեզ փառք յամենեցունց
յաւիտեանս ամէն։

Վերատին յաւելած կրկին
հեծութեան նորին հսկողն
առ նոյն աղերս մաղթանայ
Բան ելիտրոց սրտից ևօսք
ընդ Աստուծոյ։

զորմածիդ Լասն հաճե
ցոյց · զի անայցելու էր։
Ալ հայթհայթմամբ խոր
տակեալ մարմնոյն արեանե
լանդ ներկուածով ձորձոյն
գգեթածիդ սիրա ճմլեցոյց·
ւան զի ան յոյս էր։ Սակ
ոչ ծնրնդովքն հաստատու
եբ եբր գարշապարաշ ոտին
վտրեցաշ · այն զի ան յա
րեր էր։ Գան զի կիտաւե
ռըն առել կենդանեացն՝ սա
կաշ ինչ նրշագե 'իւեռե
լուծանէ։ Մանաշանդ զի
'իջոյոյդ խրատեալ բանիւ՝
հաւարերարել զոյդ ազորմու
եբ՝ Լսիտուօք զո լուսազար
գեալ , ոչ միայն ոչ վերջա
ցաշ 'իհակառակն զո ըն
թացիկ , այլ սուտհակեալ
ապստամբութեբ յիւր Թըշ
նամեացն Թիւ յաշխարշ։
Ընդ նոսին դաշնաշորե
ցաշ · միաբանեցաշ ասե
լեացն զոյ։ Ոսկ դու բազ
մապարգե՛ բարերար՝ ան
խակալ՝ առնակիցոյց։ Ալ
միայն ոչ պահ'ցեր զչարա

ԺԴ ԱՂԱՏԻՄԱՆ

քեզ լուսոյ ճա
ռագայթ արքայ
երկնաշոր՝ գո
վեալ անպատում որդի ան
ճառ մեծիդ ։այ։ Լսոնար
հ'ոցո զուռկըն զո բալձ
րեալ բարեգուԹ կենաց
ապաշէն , նորոգ վերձե
ցեալ կրկին աստանօր 'իհա
ռաչումն նրշալս ձայնի վի
բաշորելոյս։ Ալ ցուցեալ
ե երբեք եԹէ ալաչեաց
զքեզ 'իձեռն աշաղակայն
սրոյ խողխողեալն · զանգի
կարկաւեալ էր։ Ալ ձայն
պաղատանոյ զինի արձա
կեաց · քան զի անկուինչեր
Ալ մատամբքն տատանելոյ
զալեաս տագնապին յայտ
նեաց տեսողիդ · քան զի
խորտակեալ էր։ Ալ աչս
կողկողապինս արտասւօք ոզ
բոյ' բարերարիդ յանդի
ման կացոյց · քան զի ինա
տապարտ էր։ Ալ 'իպատ
դաման բանիւ մխնորդի զո
խա

որք ՚ի հրեշտից ընկալեալ զօրինս ամբողջ պահեցին, զոր նոքա մոռացան, նոցին կցորդել մարմնոյդ վերարկու մերկապարան խառնուեբ՝ զազատարարն գծագրեցեր զաճապարդ ներ պիան։ Եւ ածաբարդ ներ գործուեբ անապականաճ Հեռն կարկառել յարուցեր զմարդ նախնի մեղուցեալ ՚ի մահ իւրով քն ծնընդովք Ջորամեցելոյն սերմ՝ բեր կրեցուցեր։ Եւ զվհատեցն հատուատեցեր։ Եւ զթըշ հառացեցն միանգամ կրկին զուարթացուցեր։ Ղազարոսն կենարար ածմանբն և բաժակաւն լուսոյ լցեր։ Ցածեւդ երինայնով՝ արար չականդ քոյին մարմնով՝ նոր յեղանակեցեր։ Վերա կացուեթեամբ երջանկացն ազանց ընտրելոյ՝ յանձան Հեցեր։ Գրգեցեր Հինա մարկեցեր հանդարտընթաց դրատուն տածողուեբ, ան զգՀելի պահեցեր Հմինչև ՚ի յարկն

Գիրք։

գործեն մեղաց յիշատակ, այլ ևոչ բանիւ յանդիման նեցեր։ Ղէ ոան հարեր անկեցեն, այլ կարկեցաբար մատուցեալ զծայրագոյնն ցուցեր զինամն։ Ղէ քա հանոյապես լսա ահարո նեան ակար օրինին զօրա Հար առ մահուն պաշտօն՝ դատապարտեցն անիծեալ և բուռնալիր քարանցն Հրդ մամբ ՚իսորտակումն խոցե լոյն արագեալ մատեար։ Եւ ոչ գևատկան կարապե տեցին անկատար գործ՝ ՚ի յերկուցն միջև բաժանեալ խարոյ՝ հնոյն լրումն ևնո րոյս սկիզբն, ուստեր ՚ի հո դեոյ ՚յապաշխարանն հան դիսացեալ զվերատիրելոյն առեր զվտանգ։ Զի մի սատկիցեն օրինակուեբ՝ տա պարաշեն արմատակարած զմահուն պաշտօն ՚ի քեզ նկատեալ՝ յո՜ի քան զիտրձ առաջակայիցն սատակեսցի Ա յո հեթանոսացն պահ պան անուն ատրեսատնեալ

Գրիգորի։

Հոր։ Օրհնեալ միշտ յա
հիւսենից յահիսեանս ամէն։

Վերս յաւել կրկ հեծ.
նոր հսկո առ նոյն
աղե մաղ բան ելոր
սր խո ընդ-այ։ ժե

ՍԿԴԱՐԶԵԱԼ

ասոուստ վերսաին
առ նոյն հեծուքի
սրտիս վ ըսանդի ին
ձէն մատուցեալ՝ ստ
վին նրճագաւ 'ինոյն
ոճ բանի զամենասր
գեղ արդա հատեցիկ
տաղնապեալ ոգւոյս վսան
դիճ խոպառ՝ ելբ մեռեալ
կենդանեաց անմահիդ մաղ
թեմ այ . խոստովանեալ
ընդ փառաց քոյ՝ զիմ ա
նարդութի , ևառ չարեօք
ևմովք՝ զքոյդ բարութի.
որովք՝ յաղթել գոայ քան
թե բժշկել . ևամաչեցեալ՝
քան թե համարձակեալ.
ուխտակորոյս աճանդամն
ասց։ Իսկ կրկին առաքն
որ

Սբոյն։

յարին լուսոյ ածեր։ 'ի
ձեռն երկաքայելոյ միջ
նորդաց՝ նախնեաց ևերկրոր
դաց սրբչութե կատակց
կենդանականաց՝ մարդասի
րապես դարմանեցեր։ եմ
օրպես երբեմն բան մովսե
սի՝ թևս տարածեալ արծ
ուոյն օրինակաւ ընկալար
զնա , և 'ի հանդիսան հան
դարտութե երկրին բարու
թե առաջ նորդեցեր։ եմ
այժմ ահա զբանին կերա
կուր ջամբել հրամանատրե
ցեր վարդապետութեց։
եմ արդ՝ որ զընաձն ծայ
րագունին բարութե լուսոյ
յամի բովանդակապես հրա
շագործեցեր , զօրտոլին զղ
գանձն քեզ սեփհականել՝
զքո առացեածն առ քեզ
դարձուցեր , կեցո ևզկս
մաքրեալ 'ևմեղայ պարտեց
որ ձրի պարգևես ևանապատ
բաստից։ Ընդ որոյ ևինձ
առցես քաճութի ևբժշկու
թի։ Բարեգութ . Ջօրեղ.
Անքննին . Ընդեղծ. Ահա
խո

Աղօթիկ։

Նային զօրան դասեցեր ՚ի հայրենիդ քո ժառանգու-

Թիւն։

Եւ արդ՝ դու հզօր՝ կենա րար՝ օրհնեալ՝ այցելու՝ դը Թածդ ողորմութե . եթէ զնոսա ընկալար զապաւա նեալսն աղերսանաց , որ միշն ՚իմիջոց մահու սահ մանի էր չարչարեցեալ։ Ասկ միւսն՝ ըստ անբանիցն անզգայութե՝ վտարանդ ի բացամերժութեբ յանբնակ վայրի վարանել , ՚ի բառաչ ձայնի բարբառոյ՝ որ ան կերպաւոր աննշանական. ձածային բարեխնամութեդ տնտեսեցեր զմիեզերահրաշն խնամոզութի առ կորուսեալսն մեծ Թշուառութի։ Յայտնեաց վերըստին զԹու Թեդ խորք ևբարերարու Թեդ հոսանք՝ առ անօրի նեալս՝ առաքելովբ՝ վերա դրձելոյդ օրինակութեբ։ Ա՛ր բազմօրինակ մահու պարտականս։ Այ որ ՚ի բարուԹեց խառնից քաղց

րու

Գիրք։

որ առիս՝ որ ոչխարին տրու պըն տարացուցիչ. որ յեսուին անզգայութե էր մատնեալ. մելրբեալ էր ՚ի լերինս՝ և ուր ոչն ե այցելութի։ Ընդ գազանականացն դի հաց ևկուցն վայրենութե Թափառեալ։ Ող մերձա ւորագոյն գոլով սակաւ մի հօտին ։ Ող բանուներ՝ որով ևզցաւոյն աղետ պատ ժե ։ Ող ձեռն ձգողա կան՝ որ հաւերցն ե ազգո զականս։

Ասկ դու միայն գովեալդ ՚իսկզբանցն յաւիտեանց, և յարդև ծնելոցս գտեալ բատ մաղԹանաց գոչման երգո ղին զնս զմեղուցեալս յաննը շոյն մելորութե՝ խնամոզո րէն տեսչութեբ կամաց հո վիւ կոչեցար ։ Եւ ոչ մի այն հոգացար , այլ ևինդ րեցեր։ Եւ ոչ գտեր միայն հրաշագործ , այլև անձա ռելիդ բարերարութեբ սի րոյ՝ ՚ևկենդանարարդ քո ուս բարձեր , ևընդ երկ

խդ

Գրիգորի։

րաց։ Զի եթէ սրբոյն սրբ
ոի տեսութեբ երկանկին
դաւթի՝ անօրէնութի չա
րեաց բարձրացեալ ասի
քան զդլուխ, և բստ ծան
րութեց բեռանց դժուա
րակրելոց յանցմունք մեղաց
Ոակ որ առիս կրկին սիւալ
մունք՝ զերազանցե քան զզ
հեղեղն զբակուտակ տիե
զերասոյզ ամենաբապառ ծո
ւոն յորդութի. ևզլեաց
լերանց վերադրե.

Ա յլ ընչեսցե օդ քո քաղ
ցրութե՝ եբրև առ նոյեն,
ևտր զզլերինս հալե զօրու
թի՝ ցամաքեցուցանել զշիղ
ջըս ջրակոյսս բազմակո՛հս
ևերկրակործանս խորս պար
տեաց, և զեռնակարկառ բար
ձրութե մեղացս ամբարձե
լոց։ Եւ համառօտեալ
զբան քո հզօր ամենակար
ճնարաւորութեբ՝ հակիրճ
հատուցմամբ՝ արասցես ա
հաբեկս քաւութե՝ բստ մար
գարէին առ երկարաձիս
անօրէնութի։ Եւ ներելով
լսեմ

Սրբոյն։

րութեց՝ յատուկ համբերո
Ա՛ անդամ մարմնոյ՝ ար
ժանաւորս հատման։ Ա՛
համաճարակ ամենաբոլոր
ախտացեալ հոգիս վիրա
հոր։ Ա՛ հաւատարեալս
անզգայութեց անատնոյ։
Ա՛ օտարացեալս յընտա
նութենէն խմաստնոյ։ Ա՛
աննմանս հանգուանակից բա
նաւորութեց։ Որ եթէ
տարացոյց գոյր՝ ես ասէի։
Ա՛ն նմանակից գոյր իմ՝
պատմէի։ Ա՛ն հանգուանա
կից գոյր՝ ես ճառէի։
Ա՛ն հաւատար գոյր՝ ես
գրէի։ Ա՛ն զուգակագործ
գոյր՝ յուցանէի։ Ա՛ն օրի
նակ գոյր՝ ես ազդէի։ Ա՛ն
յանցեալն՝ հայթհայթէի։
Եթէ ՚ինձերկայումն աստ՝
ես յուսայի։ Բայց քանզի
անցեալ է ըստ օրինակ, և
հրաժարեալ ըստ նմանութե.
զօր քո միայն է քաւել և
բժշկել և հրաշագործել կեն
դանարարդ հանգոյն մեռե
լոց՝ ևնորոգութիդ տիե զե
լսե

Աղօթից։

ուղերձեալ զբիծս չարեաց
անհամար բիւրոց նորոգ
յայտնելոց · որք օրինաւո
րին երևին ի յանդաստան
սահմանի ամենաբոյս փշա
ծին բնութ՝ ըստ անստու
գո վկայութ · թէ միտք
մարդկան ի նմանս չարի են
արձանացեալ ի մանկութ
նէ ։ Զի որ զկատարեալ
մաքրութին ունէր աչեաս
րանիչն կենացդ բանէ յօ
հաննէս՝ ազինքն ընդ հա
սարակաց բնութես լծակ
ցեալ՝ հաստատեաց զձեզմար
տութի գո առ իմաստութի
յոյժ ատրճարացեալ։ Թէ
ասեմք ասչ մեղս մեք չու
նիլ՝ ստուտ առնեմք զինա
ք՝ եթ արդ՝ կատարեալ է բան
գո՝ խնկեալ և՝ իդլուխ է
լեալ · անպակաս ի ստու
գութենէ առ իմ մոլորու
թի ևդժնդակ անիրաւու
թի։ Ասան որոյ խնայեա
յիս ողորմութեբ՝ գազգրու
թե ճաշակից աղերս։ վիայն
օրհնելդ յամ՝ յաւիտեանից։

Ամէն

Գնդք։

լոն յամառութեան ոչ եր
կայնամիտ ողորմած օրհնեալ
Թողցես միանգամայն։ Բա
րեգործեացես խոկապես։
Չտացես բոլորովին զան
վճարելի պարտուցս զարժա
նահաւատոյց տոկոսեացս տոյ
ժըս տաժանակերս։ Այս զի
ևչեիք իսկ առ քեզ ցաստմն
սրտի՝ ևկամ բորբոքումն
բարկութե · որպես ոչ կրին
նեղութեբ՝ ևկամ նշմա
րանք մեծութե։ Վասն զի
կեանք են ի ևկամայ գոց
ղոյս։ ևոչ արարեր զմահ։ և
ոչ խընդաս ընդ կորուստ
մարդոյ՝ ըստ դաւթի ևաս
ղոնին։ Եթ եթէ մարդ
կան կարգեցեր զայս կեա
տահմանի մեծի պայմանի ի
բարեվճակդ գո կանոնաց,
ոչ փոխատրել անդրէն չա
րի չար։ այլ հօթանանիցս
հօթ Թողուլ անստուստ յա
հուրն զևերաքանչիւր մեղա
նաց զպարտիս ։ Եթ այդ
բան առ մեզ, որ միշտ ի
բնութե ունիմք բնաւորաբար

Գրիգորի։

Ընդր քան զորքանութի
կշռութե։ Անչափ լայնու
թի փառաց ։ Անոարրա
փակ ընդ արձակութի հա
տու զօրութե։ Անամփոփե
լի առաքելութի բացարձա
կութե ։ Անհակառանալի
բարերարութի դթութե։
Դու դարձուցանես ըստ
մարդարէին՝ յայդ զաւերա
մահու։ Որ ելքեր կամաճ
՚խոտորտորոն ներքին ար
դեւականացն բանտէ ։ յո
րում ամաղթանաց դուռ
ներ աղխեալ. ևգերեալ ան
ւէ զմրթերիցն կապուան
վտարանդելոցն հոդոց , ու
սերբ հրամանի յաղթական
բանիդ զկապ սատակման
մահուն խզեցեր։ ևզմեղացն
կարծիս ցրեցեր։ Դարձ
առիս , որ զքն դամ զքն
դանաճ վ ըհիս տղմասիդ
դբոյս՝ յերկաթս մեզայ, վն
րաշօրեալ խոցմամբ սրա
քաց բանսարկիչին նետից։
Ո՛վ դու յամի ամրդ բարե
րար։ Լոյսդ խնջոյ խաշարի
Օր

Սբոյն։

Ամրատին յաւելեալ կրկին
հեծութե . նորին հակոզն
առ նոյն աղերս մաղթանաց.
Բան ելսորոց սրտից՝ խօսք
ընդ այս։ ԺԶ

ԵՒ ԱՐԴ՝ ԴՈՒ
միայն ամէ երկնա
հոր ։ բարձրեալ.
բարեգործ։
Քո է զօրութի։ Քո նե
րոզութի ։ Քո բժշկու
թի։ Քո առատութի։
Քո են պարգեւք։ Քոյ
միայնոյ են ձերք ձրի։
Քո քաւութիւն ։ Քո
պաշտպանութի։ Քո հզ
նարք անխնամանելիք ։ Քո
արեւառաք անգտանելիք։
Քո չափք անչափելիք։
Դու սկիզբն ևդու կատա
րած։ Քանզի ոչ երբեք
ստեղծացուցանէ զլոյս ողոր
մութե քոյ՝ խաշար սրտմտոե
Ասն զի ոչ ես պրաշ
եալ ընդ մասամբք ախ
տից՝ ՚իվերդ քան զբան։
Պատկեր անպարագիր։
խե

Գ՚ՐՔ։

Օրհնութեամբ դանձ։ Ողորմած. գթած. մարդասէր. կարօղ. զօրաւոր. անպատում. անքննին. անճառ. բահանան բատ արբոյն յակոբայ։ Աննիարից ամենից՝ դիւրապատրաստ հնարաւորութեամբ։ Նոր ծախիչ զկուիս մեզայս։ Ո՚աճանչ կիզանող ընդ հանրական թաւիանցութեամբ խորհրդոյս մեծի։

Ցնչեա զնս յողորմութեան քոմ օրհնեալ՝ ևսի յերա հանս քո։ Ո՚ննորոգութեամբ քոմ ևսի ո՚ի հատուցումն։ Ցերկայնմտութեամբ՝ քան ո՚ի հատութեամբ։ Եթէ կշռես ցհս զանցանացս իմոց ծանր րութեամբ՝ ընդ քաղցրութեամբ քոյ ևսի ընդ արդարութեամբ։ Ջի առ սակս նախնութեան յոյժ ես նրհաղեալ. իսկ ո՚ի ներհակ վերջնոյս յաշխատ ծանրակիր։

Արդ՝ մատիր առնս բարութեամբ որ յունկանն բժշկութեամբ՝ հակառակ քո համբարկը

ԱՂՕԹԻՑ։

Ձեզնն։ Բարձր ո՚ևեղուցեր լոյս զհողմ մահու խառվութեամբ. զի հանպիսի յիս ամենակալ հոգիդ խաղաղութեամբ։ Եւ քեզ փառք յամի յաշխատեանս յաշխատեցնից։ Ամէն։

Աերատին յաւետեանն կրկին հեծութեամբ. նորին հսկողի. առ նոյն աղերս մաղթանաց բան եխորոյ սրտից խօսք ընդ այ։ ԺԷ

ԱՐԴ՚ԱՊԷՍ զենամակալդ վտանգաշնորհաց տուժանեցեալ կը րեց թաւխծութեանդ հոգոց վշտացելոյ։ Մի յաշեցուր հեծութեամբ ցաշ։ Մի խոցեր զվերաշորեալս։ Մի դատապարտեր զպատժեալս։ Մի տանջեր զչար չարեալս։ Մի գաներ զկարճացեալս։ Մի գլորեր զանկեալս։ Մի կոր ծաներ զդայթակղեալս։

Ջ Մի

Գրիգորի։

ստեղծՀածս։ Մի ահար
կութԹեր առ փոշիս։ Մի
ընդ Հարկանիր ի ստութԹեր
մեծդ ընդ փոքուս։ Լոյսդ
ընդ խաւարիս։ ԲՆութԹեր
բարիդ ընդ 'իբենե չարիս։
Ողկոյզդ օրՀնութե' ընդ պո
ղոյս անիծիցդ։ Քաղցրու
ԹԻդ խակապես' ընդ Հա
մայն դառնութԹեա։ Փա
ռաՀորեալդ անփոփոխ ընդ
ամենևին անարդիս։ Կե
նայդ Ներքա' քընդ կաՀոյս
զանդՀածոյդ։ Տիրդ տերանց
ընդ տղիս երկրայնոյ։ Ան
նըՀաղ լինութԻդ' ընդ չքա
Հոր սարկիս։ Անկապուտ
ճոխութԻդ' ընդ անպատս
պար տառապելոյս։ Աննկա
րօտ բարութԻդ ընդ ամե
նաթշՀառ աղքատիս։
Քանզի ով ոք Հատեալ յա
ռաՀօտ' և 'իծագմանն լու
սոյն' խնԹայ մրԹանալ։
Եթե կամ ընԹերակայ կե
նացդ' ևմահանալ։ Կամ
աղաւոթԹե' ևպարտաՀորիլ
Կամ չնորՀայ' և դառատ

Սրբոյն։

Մի մերժեր զՀեռացեալս։
Մի տարապրեր զՀալածեալս
Մի ամաչեցուցաներ զպատ
կառեալս։ Մի կշտամբեր
զՀարԹուցեալս։ Մի խոր
տակեր զբեկեալս։ Մի
խռովեցուցաներ զամբոխեա
լըս։ Մի արկծեր զբըքա
ցեալս։ Մի տատանեցուցա
ներ զդըզրդեալս։ Մի շփո
ԹԵր զմրրկեալս։ Մի կե
ղեքեր զդիշատեալս։ Մի
ՔաքՔաներ զբեկեալս։ Մի
գօշեր զմորմոքեալս։ Մի
կուրացուցաներ զխաՀա
րեալս։ Մի զարՀուրեցու
ցաներ զպապՀեալս։ Մի
խորովեր զխաղաղատեալս։
Մի մահացուցաներ զկիՀան
գացեալս։ Մի բեռանայ
ծանրութե մեռաներ զսկսող
Մի անուն յաՀեղուբ կար
կամեալ ԹԻկանայս։ Մի
կրկնակիր ողբութիւն դառն Հե
ծութԵս։ Մի ուժգնակիր
վարկոյս առ Հոդս։ Մի
տատակապես առ մռնչիրս։
Մի անաչառապես առ

Աղօթից։

Ձգմամբ հպատրուեցէ ով
բարեգուեթ ՚ի մերձաւոր.
այլ ՚ի բացեայ դոլով միջո
ցաւ մեծաւ՝ ակն ունիմ զո
րէդ քո բանիդ՝ առ նմա բը
ժշկութիւն։ Ոչ թէ խորոց
ինչ կասկածանաց միջոցի
բանի՛ որ երկմտութեամբ կար
ծի նշանակ՝ ՚ի մէջ արկա
նեմ կամելոյն առողջմտու
թեան. այլ կամիս որպէս
բարեգուեթ. և կարես որպէս
զարարիչ։ Ոսա բանիւդ
եբժշկեցայց։ Ընդ ձա
պեհին հաշատոյ և ես զը
ծակեմ։ Ոչ միոչ անձուկ
միայն բացակայութեամբ հե
ռի լինելով խորան ՚ի խոր
նէ՝ հաշատամ ազդել զոյ
կարողութեդ առ յարու
թիւն եբժշկութեան. այլ ՚ի
վերինն երկնի բազմելով՝ և
՚ի խաորինս երկրի բովան
դակ առ հրաշեցն սքանչե
լութիւն ոչ ունիմ հաւատս
ցանել։ Ընդհակառակն՝ որ
պէս դատեցիք բանին քոյ
վըճռեց առ պատուիրն ըն

դու

Գիրք։

պարտիլ։ Կամ փրկութեա՛
ևմիաւորիլ։ Կամ նորոգմանն՝
եւ ջնջանիլ։ Կամ օրինու
թեա՛ հատարատրիլ։ Կամ բը
ժշկութեա՛ հվերատրիլ։
Կամ լինութեա՛ ևնդհաղիլ։
Կամ յաճախութե հացի և
քաղցնուլ։ Կամ գեղոց
հոտանոյ՝ ևպասքիլ։ Կամ
մոյրենի գրքոց՝ ևնեղիլ։
Կամ խնամոյ ածեան ա
ջոյդ՝ հզրկիլ։ Եւ արդ՝
ընդ ախտացելոյն սատակ
պէս մարմնոյն բորոտութեա՛
հոգւոյս վտանգաւ և ես
պաղատիմ՝ որ եթէ կամիս՝
կարող ես զինս սրբել։
Ընդ աշացաճն նեղելոց
հիւսպիսերն խարխափանօք՝
մեծականան ձայնիւ հատա
ջիմ։ Ոչ օրդի անհանեմ
դատել, այլ ծնունդ էնդ
ոյ դատանիմ։ Ոչ միայն
ոտքի կոչեմ որ վարդա
պետացն է պատիւ կարծո
ղական զիսկն դիտելոյ, այլ
տեր երկնի և երկրի հաշա
տամ։ Ոչ ձեռնդ միայն

Գրիգորի։

քրէն կարդեցի։ Եւ քեզ փառք յաւէտ։ ամէն։

Աբրահամն յաւելեալ կրկին հեծութեան։ նորին հակառակ՝ առ նոյն աղերս մաղթանաց։ Բան ի խօսելոյ սրտից քոց ընդ այդ։

ԱՐԴ՝ ԵՒԾ Ը

Նոաննդա մեղաց՝ որ դիա մահացու եր կանոց՝ արդարև անասհման բիւրուց քանքարայ տուժ ի գամ հատուցանողք ի միում՝ աշուր։ Այլ ոչ երբեք թէ առ փոքրիկուն մարդ կային մտաց հայցեմ ներո զուն։ այլ առ աննըշաղ ինուն փրկիդ յի քէ պատճառիմ մարդ ասիրուն։ Որ չէի երբեմն՝ ստեղծեր. չմաղթեցի։ ադուս արարեր Ձև ևս եկեալ՝ ելոյս՝ ստեր։ Ոչ յայտնեցեալ իմ, ևպեցար։ Ոչ հարդատեալ։ ախանամարկեցեր։ Ոչ

Արեղին։

գունելուն՝ ինդից հարիւ րոց գնեարաց պարտուց չը նորհաւաշխուն՝ ած բա րուն ինանց ստեր երանու թեանց։ Որ ի յաճախ ըն ձեռնն՝ բազում փառաշո րիս։ Եւ ի չարան մատու ցաներ նոքին չար սերիս։ Եւ յառաջելն ողորմիլ կր կին բարդաշաճ իս։ Եւ յայտքան բարիս՝ իրաշամբ գովիս։ Եւ ամի տեր գո լոմ հաշատարդ ճանա չիս։ Եւ որ զտըրն ունիս՝ ընդ մերուն կը շուիս։ Եմ անճառելաչեր Հրիշ՝ մե րայնոքս վճարիս։ Եմ ընդ երկրաշարիս՝ զանվախճանն պարտ վարկանիս։ Եւ մե ծապրեալ քո գմերն վեհ գոհաբանիս։ Եւ ի խակա հուն տրչուելի՝ դոյզն փա ռատրիլ ոչ ամբարտաճանիս Արա ևինձ զնոյն գթուել. ունողիս զգործս անհամար պարտուց։ Ոչ ևի ճառա հրաշխատեաց քումդ պար գևաց նորին նակ սակով սի

Աղօթից։

ողջ եբրև զառաջինն մինչ
՚ի դրախտին փափկութեան
զպտուղն կենաց կթէին։
Կաշխանդեալ գօսացեալ ՚ի
կոր կործանմամբ ընդ կը
նոքն տապնապելոյ՝ կայ ան
ազդեալ հոգւոյս թշուառու
թիւ ընդ երկիր պշուցեալ
մեղացն կրքմամբ սընչեական
բուռն կապանօք. զի մի
զերկնայնոյդ ընկալցի զող
ջոյն։ Խոնարհեաց առիս
միայն ողորմած. զի բարձ
րացուսցես ըզփայտս խո
նարհ բանաւոր անկեալս
հզչորայեալս ծաղկեցուս
ցես ՚ի եդեմի կրօնս վայել
ջութեամբ ըստ ածաբանութեան
սուրբ մարգարէին։ Որ
պես զ՚իծնել կոյրն անլուս
սաւոր՝ չունիմ տեսարան,
որով զստեղծիդ նկատեալ
զկերպ՝ մաղթեցից։ Հզօր
բարեգութ միայն դու
պաշտպան՝ ակնարկել խնա
մով անճառ քո սիրոյ ՚ի
ընկալեան խօսուն քո անո
թիս՝ յանեից դոյաշորուել
լսե

Գիրք։

Ո՛չ համբարձեալ ձեռն՝ և
նայեցար։ Ո՛չ պաղատեալ՝
հողորմեցար։ Ո՛չ կերպա
ցեալ ձայնիս՝ հլըճար։
Ո՛չ հեծեծեալ՝ հառնկնդրե
ցեր։ Դիտելով զարդեան
դիտաճոյս՝ հոչ անտեսե
ցեր։ Ակահայեացդ սը
քօք նկատել զպատժապար
տիս չարագործութեան՝ կյո
րինեցեր։

Եւ արդ՝ զքո արարեալս՝
հզքեզ փրկեալս՝ հզայսքա
նեաց խնամոյ յանձանձելս՝
մի խափան կորուսցէ մեզ
ցըն հարճած՝ գիւռք բան
սարկիչն։ Մի յաղթեսցէ
յամառութեամ իմոյ մառա
խուղ՝ ներողութեամ քոյ լու
սոյ։ Մի սրտիս կարծրու
թիւ՝ երկայնամիտ բարուեդ
Մի մահացու մեղիս՝ ամե
նակատարդ լրութեամ։ Մի
տկարութիւնս նիւթոյ՝ ան
պարտելիդ բարձրութեամ։
Ահա կարկառեմ զկարիս
մեալ բազուկս հոգւոյս յա
նուն քո հզօր։ Արասցես

Գրիգորի։

միայնակ կողմամբ անհաս
տատ հետովք ղ ընթացեալ
գործին նահանջմամբ չա
րին ։ Զհետևականն բար
ձողուն շինուածոյ մարմնոյս
առեալ ծառոյն՝ կենսատուիթ
պողոյն խափանեցեալ՝ պա
տսպարեացես անդրէն վերա
տին միայն հնարաւորդ առ
՝ևիրկուքեիւն ։ Զիտառա
բանարան հատուածոյ կեր
պիս ՝ևքէն եղեալ՝ ամրա
վակ խցմամբ համրացոյց
արդել հողմ բանսարկուին։
Ոդիւդ քո ազդեալ մեծդ
ողորմութեբ լսաս աշխատարա
նին բժշկեցեալ՝ հրաշափա
ռապես բարեգործեացես
բանդ կենդանի լինել խօսո
ղուն անսայթաքելի։ Ան
կեալ կամ չարեօք ՝եմա
հիճս ախտից անկողնոյ մե
ղայ՝ դի կենդանի ևխօսուն
մեռեալ։ Լսարեկցեալ եմուեմս
Թշնամուեան ողբականօք
քրքջանայ Ձայնիդ ով բա
րերար որդի այ՝ օրհնաբա
նեալ աչացդ ցօղով վերա
կանգ

Սրբոյն։

լուսոյ հատեացես։ Ընդ
երկոտասան ամեայ չարեօք
չարչարեալ վշտագին կը
նոջն տանջելոյ՝ դեռովք
մեղանաց արեան հեղեղիմ։
Ձայեաց ՝ևբարձանց անմա
տոյց լուսովդ պարածած
կեալ։ ուր ոչ ե քղանց Ձե
ռաստեղծական վերարկուէ
Ձորձոյ ։ այլ տարածուած
հրաշից ամ ուրեք զօրա
ցեալ։ Ել օծուեբ իւղոյ
պատժապարտս ընդ մեղա
Ձորին մատուցեալ առ կեն
դանաՁիր ոտից գարշա
պարդ՝ զկաթիլ աչացս վար
սուք հերացս ընծայեցու
ցանեմ։ Այլ զանբիծ հա
հատս ամբարձմամբ բազում
զրս՝ սոյդ դաշանամբ հո
գւոյ ողջունիւ՝ շրթանց
կափուցմամբ զերկիր համ
բուրեմ։ խառնեալ հեծու
թէ աղբերցս արտասուաց՝
բժշկուէ հոգւոյս աղերսեմ
Ասանեալ մեղանօք հո
գւոյս գոյութի՝ լուծեալ
մեղկութեբ ։ ևյերկուկայից

Ալօթից։

Նօրոգեալ։ Ընդ այսակիր անզգայութեղջն՝ դիւաբլուկ եւ քարակոշտաձ հնդհանրդ ձուկ եղկելի անձանցն՝ քան մեզ գիսախուճ հերացն՝ վայրենութիս բանսագուշեղջն՝ ի քէն ազօրմեալ փրր կէչ բոլորից՝ եբդև զնոսին առքեզ դիմեցից ։ Ներ քեալ մերժեացես զգուշնդա չարացն ապականողաց ի քո խօրանես։ Զի ժամանեալ հոգիդ քո բարւ այսրէն հանդիցե ։ Լցեալ զմարմինս մեռս մաքրութեբ ընչեղյս՝ զգեցմամբ անդամոց՝ ըզ գասս արասցես զիւեզագ բեալս աւետարշաւս։

Ընդ գերեցեալ դժոխս բնակաց վտարանդելոցն հոգեաց՝ արդելեալ կամ՝ ի վտանգի ։ Ջճառագայթ ողորմութե փառաց քոյ ծագեալ լոյսդ իմ անձկութե՝ ի կապանաց օձոտղին գերծեալ զնս ապրեցուսյես Գաղան որոգալթ աներևոյթ Թերակ վ ըբիպակ՝ յարա

Գլուխ։

կանգնեալես ի կենդանոյ Թի երբ զսերդէն ի յանչն չարան մեռանելութենէ։

Լուոյդ դառնայօղս ի կբի մեղայ կամ տարակուսեալ։ Զեռն մատուցեալ արեւ անատհեր որդի բարձրելոյ՝ հանցես զնս ի լոյս քոմդ նշուլեց։ Ընդ աղիողորմ Թշնառութե կականման Հայ նի այրոյն ինայելն՝ մեր մի ամեր մեռ լոյն՝ տատանմամբ մատանցն՝ կոծմամբ կրծելն՝ հոսմամբ արտասուացն՝ որ հայոյանօք տխրութե դի մացն ևես պաղատիմ վերջ ջին հնծութեբս ։ Տուր յուսահատելոյս զքաջալե րութի մխիթարութեան գթած քո բանիւդ՝ ասե լով ևինձ դովելոյդ բարի տեղծիչդ աշխարհն՝ Թե մի լար գերի՝ բազմայ ոզ բալն։ Որով ընդ պատա նոյն կենդանայելոյ ի վերջ տացելոյ ծնողին ախոհան՝ զամենապարտ ոգիս ընկա լայց ի քէն ընդ նմին կրկին

Գրիգորի։

առ անչափութի խրանացն մատուցանել։ Ի խարսխաց բարձից մինչև ցաւին կառուցման լրութե անդամ ցըս չինք առողջութի. այլ ամենևին անբժշկութի։ Ոկ դու ողորմած՝ բարեբար՝ օրհնեալ Հերկայնամիտ Թագաւոր անմահ. լուր պաղատանացս արդ ահատուԹե սրտիս վտանգի, որ կարդամ առ քեզ ոչեր ի Նեղութե։

Աերտին յաւելած կրկին հեծութե. նորին հակոդի. առ նոյն աղերս մաղթանաց բան խորոց սրտից խօսք ընդ այս։ ԺԱ.

Տածեաց ըմբե նահայեաց տե տութի. կենաց՝ բարութեան յոտոյ՝ ի ես ծաբարբառ աղաղակ ցաւադնեալ անձինս հեծեծանաց։ Անհաս մեծութի։ Անուն ահաւոր։ Բար

Սրբոյն։

հետ դարշութեբ մեղաց՝ ըզդողեցեալ ոգւոյս կերպարան կայ ի տապնապի։ Ջծածկեցեալն ի խոստովանեց զարապտուրծին Թուննից այսուցմունս՝ զո ինք նաՀարդ զորեղութեբ որդի այ՝ գԹածաբար առողջա ցուացես։ Ջբազմազան տարազս ցեղից զանազան նից ախտաՀարութեց մահա ցուցանողաց՝ ի բարեկանոքն կորնտեան բերիք՝ զմեն զակ արմատն շառաւիղօք հատուտեցեալով ի յան դատաստանի անօրէնն մարմ նոյս, տարակորզեացես ի ձեռն ձեռինդ առնակալի. որ արօրադրեալ միշտ՝ միջ կես զսահման հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւնա տուր։ Եբ քանզի էանց ըստ նմանութեի օրինակու թեց՝ յանցաՀածոյս վեր՝ ըստ Ձարակօրն քաղցկեղի՝ առ բնաւ անդամ մանաւանդ րեալ զախտին տարածմունս Ձիք տպեղանի լաբ ելի ծե

Աղօթից։

Հոգւոյս՝ մաղթեմ բարե
բար ՚ի քէնակուքէ քեզ

մաքրագործեա։

Մի հատուցաներ չարեացն
իմ գործոց զնոյն փոխատ
րուքէ։ Ապեակ եմ ըստ
մարգարէին բանի ևոչ ՚ի
պինդ։ Թաւիեա զմրուրա
անօրէնուքե թմրուքէ մա
հու բաժակին՝ ազատարար
հրամանաւդ ամենակեցոյց։
զի մի զբոյդ քամեցից ՚ի
վերջին աշուր յեռնեամ

հատուցմանն։

Արդար ես յիրաւունս քո
կայազթող ՚ի ստատատանի։
Եթէ մահու մատնես՝ ճըշ
մարիտ են գործք քո։
Եթէ գատապարտես առ
ատաստ սկսել զտանջանս
կանն կշտամբուի՝ ստոյգ են
հատուցմունք քո։ Ան
յանգուանդ խորոց ատեան
ցես։ Ան զկենդանուքի
շարժմանն բարձցես։ Ան
ըզբանիս զօրուի ուանցնիս
յուսացես։ Ան զաչացս պա
տուհանս ատեարացուսցես։

Գիրք։

Բարբառ կենդանի։ Լուր
ցանկալի։ Հաշակ ախոր
ժելի։ Կոչումն պաշտելի։
Բարուքի խոստովանելի։
Ազդումն խնկելի։ Ախու
քի դաւանելի։ Էութի
փառաւորելի։ Գոյացութիւն
օրհնաբանելի։ Տէր յա՛ք ս
ընդ հօր քոմ գովել ևեր
կրպագեալ. ևընդ հոգւոյդ
սրբոյ բարձրացեալ ևվերա
հայնեալ։ Որ միայն մարմ
նացար վասն մեր ըստ մեզ.
զի արասցես զմեզ վասն քո
ըստ քեզ։ Լոյս ես ամի. յամի
ողորմած. հզօր երկնային։
Եւ այժմ զլուծեալ ևըզ
խորտակեալ հոգանիւթ ա
նթա՝ ետ օրէն հրաշակեր
տուքեբ՝ աղաչեմ գթած
նորոգ հաստատեա։ Զքոյ
ին պատկերս մեզօք ևնա
յեալս՝ ՚ի քրայս հարկոյց
լայծակամբ բանիդ՝ պաղա
տիմ առ քեզ վերստին ձու
յեա։ Զի ախտեալ շինեա
ծրս քոմդ հանգստեն խո
րանի մարմնոյս պահպանաձ

Գրիգորիս։

սաստիկ քան զգեհենն։ Ամուն-
հաւորագոյն՝ քան զոր դուն-
ան. տարակուսելի քան զնա-
ճարն։ Երկիւղագին քան զնո-
րհիւրան. ողոր մելի քան զմերկու-
թիւն։ Ակայ եմ անձամբ անձին՝ յոյժ պարտապան գոլ ստ
յա։ Եւ քան զի յաճախ ապաշխարագոյն են նմանու-
թիւք փոխատրութեանն աղ
ազդակցութիւն ուղանայս,
եթէ պատկերակիցք՝ միատե
սակք՝ զուգաշահիղք՝ նշա
նակիչք այսր խորհրդոյ։
Ընդ՝ կարևոր է խոստովա
նիլ, այանպ խմանիլ զերեսա
յըն ծածկոյթ՝ առ ծանօ
թութի խնդրողին։ Որպես
զի՝ ոչ ջերմ սիրով առ ըն
կերին կարիս մատուցայ.
յիրաւի՝ ինախնամ վսան
դին տպչնապահաչ սառնու
եւ զի ոչ զցանկականն
խրոխտականութիւն սանձե
ցի. արժանի կրծեմ եղիւ
նս զան զովանալի կիզումն։
Եւ քան զի ոչ սիրեցի զ լու

Սրբոյն։

Ամե զկենացն ճաշակ՝ ի
քեզ լինքն ամփոփեցեալ։
Ամե զհատարակաց կերակ
րոյս դարմանս բարձեալ։
Ամե զաւուրցս հարատուն
համառօտեցեալ։ Ամե ընդ
իմման քաղցրութե ցօղոյ՝
ևհոսար տեղացեալ։ Ամե՝ ի
լուութենէ բանի քոյ տուէ
ցուացեալ։ Ամե զականջաց
դրունս ինցեալ։ Ամե զշը
նորհիւ ձեր՝ կորեցեալ։
Ամե զդեսին յատակի ան
ցըս՝ սատանեցուացեալ։ Ամե
յանձինսն երեսաց լուսոյդ
քոյ հանցեալ։ Ամե՝ ինձ
մերկն աշխարհէ ասաի հեր
քեալ։ Ամե փայլատակ
մանիք հրոյ պակուացեալ։
Ամե անբաժշկական ցաւոց
դատեցեալ։ Ամե դիւաց
չարաց մատնեալ։ Ամե
գազանաց ժանեօք մանրեա
լ։ Ամե հողմով ցաս
ման հոտեցեալ։ Եմ թէ
այլ ինչ նորոգ արարած
առանձնանարանաց կազմեալ
Ձարքան զտարտարոսն։ և

Աղօթիկ։

Մոլորուածք հնազանդեսցի՛
թողլն զտեղն քո՛ նորա ըստ
դրոյն խրատուս յանդիմա
նուածք։ Եւ քանզի յայտ
նեցաւ յետուստ գազանեաց
առաքանաց մարմնոյս ան
դամոց՝ ևարկաւ զերեսաք
կերպիս անվայելուչ առիւծ
ածոյս ըստ մարդարէին
առակի, ուրեղս ցուցեալ
զիս ամենևին իբր մերկա
ցեալ խայտառակեցեալ պո

ռնկէ։

Ծադեա յիս զլոյս քաջու
թե արքայ երկնաւոր, զի
թօթափեալ զմեղաց փոշիս
ըստ աշխատեաց Հայնկց դար
ձելոյն՝ ելաբելօնէ՛ նատեալ
վերուստին կանգնեսցեալ՝ ի հո
ղոյ, և՝ի հասատատուածս յա
ւոյդ հիմնեցեալ անսասա
նելի, ըստ եսայեան բանին
զդեցեալ զշորուածք քաջ
կին կատարածք նախնեաց
մարգրէիցն։ Սակս ո
ճուածք փառաց քաղցրու
թե ամենասարդև քոյ
ճածուածդ։ Օրհնեալ

յա

Գիրք։

սոյդ աշխատս, արդար հա
տուցմամբ՝ իմիթուածի լմ
բըռնողական վիպին կորս
ուեան՝ վրիպեալ դանդա
չեմս։ Եւ զի ոչ խորհեցի
զմատունս փոքուածոյ յանցա
նայ՝ իբր անիշատակարա
վարկանելով, պատկանա
պես՝ իմածանողականացն
զազերն զեռնոց՝ խթեալ խո
յտուիմ։ Եւ զի ոչ ձեռն
կարկառեցի առ կիրս վր
ասանաշխարին այց առնել
նմին, ՚կոչեալ իակ ըստ գծա
գրուածք այսր օրինակի՝
ապականուածքն գբոյ նշմի
րեալ մատնիմ։

Եւ արդ՝ ոչ յաճուատ առե
նաբարի գանձուդդ չարիս,
ևոչ ՚իլուսոյդ նշուլեց իա
հար, ևոչ յապաշխինուածք
նեղ գայթակղուածիւ։

Լաւ ես ինձէն կորըստեան
արդիս գտի զայսոսիկ։

Սեղանք անօրինուածեան
իմոյ գանձէին նիւթեցին
զայս քանեաց բարկուածեան
միթերս։ Ուրոյ իշխանին

ծը

Գրիգորի։

քուր գոլով ՚ինչասուց նո
քա, ազայս ի ոստովանու
թի գոչեին։ Իակ ես ընդ
նոսին նովին աղերսիւ Հայ
նակցեալ՝ սին ողբոց եր
գուեցեք ևայր յաշխարհս ա
մենապարտս մահու։ Ընդ
դանիէլն երանեալ ևստուքս
մարգարէին որ ՚ի քոմ հա
րազատուեցե ազգականու
թենէ ասէն յոտգոյն շա
ւաւիղ ընտրեալ՝ զնորայն
առեալ ընդունական ևնը
հերական բանից պաղատա
նս՝ խնամվս պատժականու
թե գոչմամբ հեծուեցես
ևայր կրկնեցից ՚Ովիշ գի
տուեցես անպատշաճականս
գնացի, զարտուղի սխա
լեալ գԺնդակապես. այս
ես այիւ ամ երօք մեղան
չեին։ Ըստ սահման կըշ
ուեցե համայն քոց արտա
քս վազեցի. որպէս հաշտա
ւոն ինքպարան բանիր անօ
րենուեցե։ Ընդխոյն շա
վոց ջարուեցեան գործոյ՝
ըստուն յաշխատեցե նիւ

Թեցի

Արբոյն։

յաշխատեանս ամէն։

Աերսին յաւելեալ կրկին
հեծուեցե. նորին հակոզի.
առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ելիցոյ սրտից խօսք
ընդ այս։ Ի

ՏԷՐ՝ԱՄԼՈՆ
կալ ևկլայնա
միտ. ներօղ՝ բա
րեգուեր՝ հրէշտ՝
ողորմած։ Ահա ճշմար
տուեցեբ են գործք քո, և
խոստովանեալ դատաստանք
քո։ Ապայեալ են ընտրու
թիւք քո՝ տեսօղդ ծածկու
թեց։ Ընդ երկս երկան
կոց ժանկանցն որք կիրա
նոզական բոցոյն փորձե
ցան ևոչ ՚ինաւեցան ՚ինաբեր
ծնի, զնոցայն թախծու
թե զերգան հառաչեմ։
Ամեղայ. անօրինեցայ. յան
ցեայ. ապստամբեցայ. և
պատճրանայ քոյ ոչ ան
ացի։ Եւ քան զև մա

Աղօթիկ։

զքոյոցդ ախորժականաց կին
դրկաց պաղոց՝ վեր առեալ
ըստ քեզ։ Եւ ես զնմոյս
ատեն առ սին պարտաճա
նըս յոգունս կրկնակի բար
դեալ լինիմ ընդ իս։ Իսկ
եթէ անարատին մաղթա
նաց այս էր յանձնառուն,
իսկ լինիմ զօրս հիւսեցից շա
րըս առողս բանից դարուա
կանաց, որքան զնա դրժ
նեայս յաւէտ վրիպեցայ։
Սոլորեցայ անառակ ընթա
ցիւք՝ խիտս վայրենիս։
Ցանդգնեցայ շրթամբք
խօսից՝ իբանս երկրաւորս։
Ջակատեցայ անկատելի՝ ի
պատկառելեացն գործոց։
Փքացայ վերացայ, որ յեղ
ակաւ մի ժամանակի՝ ի
հող մահու եմ իջանելոյ։
Գոռոզացայ բարձրացայ,
որ ևս զգրաւականն հո
գւոյս՝ տուր ևառուելիք շըն
ջոյս ունիմ՝ ի ձեռին։ Ամ
բարհաւաճ
ցայ կաշա Ձայնաւոր։

Գիրք։

Թեզի՝ որ ես ճշդրիտ պատ
կեր յանցաւորութեան։
Պատառնացար՝ ևոչ զարհու
րեցար՝ արդահատեցեր՝ և
ոչ երբեք լըռեցայ՝ որ ես ա
պստամբութեանդ յայտնի նշա
նակ։ Քեզ արդարութիւն
հանդերձեր բարերար, և
ինձ ամօթ ևպատկառանս
պատրաստեցեր։ Քեզ փա
ռըս վայելչականս, և ինձ
նախատինս յարմարաւորս։
Քեզ քաղցրութիւն յիշատակ,
և ինձ մաղձ քացախեալ՝ ի
կատարածի։ Քեզ բարե
բանութիւն անըմբռնելի, և ինձ
ձայն ողբոց ազաղակի։
Քեզ օրհնութիւն երգոց խընդ
կելի, և ինձ մերժումն սա
րսափելի։ Քեզ երաշխա
նըս բազմարժանիս, և ինձ
պարտականաւորութիւնս ամենա
վտանգս։ Քեզ բարձրացեալ
անճառ գովեստից, և ինձ
աճիւն լինելոյ պատիժ ձա
ղանաց։ Եւ արդ՝ ընկա
լար դու բարեաց ընտրու
թեանց անկշիռ սահմանի

Գրիգորի։

ըստ յովսէեան բանին առ
Եփրեմ ՚ինաինին իմ սովո
րութէ ։ Ցաղթարանն
վայրի ընդ պատազմուն
այր կենցաղոյս շրջանակե
ցայ ։ Ո՛չ կացուցի յոտին
զերիվար մտայս երեսանօք
բանին ։ Ընդ հին չարու
թեցն՝ նորոգ լինքնասեղ
ծուխիս գոմ ։ Անուրս
ըստ յոբայ՝ ծանուն
ասանելիս լինէին լինէ սատ
կացուցի ։ Առիւծ ան
կարկատուելի ըստ երեմիայի
զանէն իմ արարիչ ։ Իբր
զվիժած անդրելի կոչման
ըստ առակարկէին ՚իմարդ
կան համարոյ եղծայ ։
Իբր ըզհանդերձս ինչ ապա
հարից ըստ եսայեան բա
նին զազրացայ ։ Որպէս
զթրծեալ ամանի խեցեղէն
փշրեցայ անարծարծելի ։
Ըստ բանբասանացն եղ
մայ ՚իմարդ արէ՛ն՝ զոր
րարդ չափն անօրէնութե
սատակմանն լինէ պատրաս
տեցի ։ Եւ զինչ ասուեթ
առ

Աբդոն։

Հպարտացայ հողս անար
գութեան ։ Ովեր ամբար
Ձայ մոխիրս մերժելի ։ Բա
զուկ կառուցի բաժակս
մանրելի ։ Տարածեցայ ա
ռաքել իբր վհո՛ , եդար
Ձեզ իբրև զհերքեալ առիս
ինքն ամփոփեցայ ։ Բար
կութեամբ ցոլացայ սիղ
մրս բանաձոր ։ Իբր զան
մեռոք մեծամտեցի , որ
ընդ քառասանեաց մահու
եմ փակեալ ։ Գիրկս ար
կի կենցաղոյս սիրոյ , և՛ է
քեզ Թիկունս փոխանակ
դիմաց դարձուցի ։ ՚Ոտըք
ունէս մոայ ընդ խաւար
խորհրդոյս սլացայ ։ Զա
նարատ հոգիս՝ մարմնոյս
փտիկուեբ յաշէտ վատե
ցի ։ Զգօրութիւն աչս
կան կողմանս ոսկոր ապրի
Հոգեկանացս կայիկ ուժգը
նուէ տապալ յաղթեցի ։
Զքեղ իսկ տեսի հոգացեալ
վասն իմ զոր չէ ատ գրե
լի՛ ևոչ պատկառեցի ։ Իբ
րեւ զհաճ վայրենի սլացայ
կա

Ընդ թիւ։

Որպէս զիւռասան դառեալ զո
կոչմանդ։ Որպէս միանգա
մայն ՚ի կորուստ վարեալ։
Որպէս դեղերեալ ։ Որ
պէս վանեցեալ։ Որպէս
տարակուսեալ ։ Որպէս
Թշնառացեալ ։ Որպէս
վհատեալ։ Որպէս հոծա
նեալ։ Որպէս խորտակեալ
Որպէս բեկեալ։ Որպէս
Թախծեալ։ Որպէս յոդն
տրտմեցեալ։ Որպէս Թրշ
նամանեալ։ Ոչ դարձել
ակնարկելով զո գԹած՝
մարդասէր՝ հզօր՝ ՚ի կաղբս
բանիս՝ որպէս զ ըղձայեալ։
Որպէս խոստովանեալ
Որպէս յոտս զո գ իմեցեալ։
Որպէս գազապաշխարեալ։
Որպէս կշռես գրես ամէն
համարիս զհառաչ հոգւոյ
ևազազուսն շնչոյ հեծու
Թե։ Ջկակիճ շրԹանց՝ ըզ
պատքիլ լեզուի՝ ևզսէ բակա
նուԹի երեսաց ։ Ջուան
խորհրդոց ևզ յօժարու Թի
խորուեն սրտից։ Որ փրկու
Թիդ ես անձանց ևառեսոց

Գիրք։

առ այս՝ ևզայս յաճախու
ընդ այս ։ Կան զի զվ ը
րանն ևսկ գ իմանըշէր մո
զոքայ առի ինձ այսրէն
առ գժոխոյն ժառանգու
Թի ։ Լքեալ զերկնայինն
եզանակաւ ևմն օրինակի՝
նմանապէր ձեռակերպուե.
որպէս առակ պատկերի առ
ուղն ուխմիանայ բառերա
կանի՝ որ յիկէ պատճեցեալ
յուցաշ ՚իսինայ ։ Ոսկ
արդ՝ զի ՚ինախնի ընորհին
համարձակուԹենէ դար
ձեալ վտխեցայ ։ զրկեցայ։
երայ ։ հեռացայ ։ բաժա
նեցայ ։ ևանպատճառաստելի
կարեցայ ։ Արդ՝ ընկալ
զիս տէր՝ վերստին կերպով
բանեալ ՚իպատկեր հոգւոյ՝
զանարժանս կենաց՝ եթէ
զմհատարու։ Ոչ զ ա
րագործ ։ Ոչ զպատկա
ռեալ։ Ոչ զկորեան եղեալ
բանաստրկեին։ Որպէս զան
բժշկելի մանրեցեալ ։ Որ
պէս զհատեալ յատակս մա
հու։ Որպէս զդարշեցեալ

իսրայէլի համար հեթանոսաց։

Գրիգորի։

որս ածեալ յարմարել առ
ոյն զկերպարան տեսակի
բանիցդ երեսաց ըստ վերա
գոյնդ նշանակելոյ՝ անփո
խադրելի պահելով խոստո
վանեցայց վերատին դար
Հեալ աստանօր զմիաբեալ
չարութիեն զբիծս, զոր յա
ջորդաբդ ե խմանալի։
Օտար ժանեգործս՝ արժա
նապատիժս, աճ եղուն ա
րարի գնացիւք անտատուռ
Թե զդուռնդն բեղիարայ։
կաքաճս կայթից ևցոյցս
վազից խաղալիացն դիճաց
պարշերեալ ճարտար խաբո
ղաց՝ ծուլութեառնէս խոռվ
ընորհեցի։ Գանս գաղտ
նիս ևխոյճածս անյայտս ի՛
կօրծանեալոյն գահճաց ըն
հալայ։ Ալ հերքելի զվա
նեալն խաչիւն քեզ, քան
Թե անդրեն առաքել կրկին
խակ զօրացուցի։ Ասան
խոյ հիւթոյս անօրինութե
ամէն։

Սբ. Յովհաննու Ոսկեբերանի։

Վերատին յաւելաւծ կրկին
հնծութեե, նորին հսկողու
առ նոյն ազերս մաղթանաց
Բան ևխորոց օրտից խօսք
ընդ ևս։ ԼՒՆ

Ցիւքն ոչ ևս
ինձէն անձամբ
լսավ ինքնագրաբ
'իմոյ' ոչ կացի
երբեք 'ևյոտս մարդոյ, և
ոչ սիրտ բանակալնի առա
յայ ըստ գրոյն։ Եթ քան
զի ոչ փոխեցայ 'ինևիա
կարդելոյդ՝ ևոչ ընդ բար
հօք ուղին ընթացայ, ըն
դե՞ր ոչ գիտուրնական հե
տոյն խաչարայնոց զդեման
յուցից 'իսահմանն կարգի
այսր ընթերցածոյ։ Ա

Սբ. Եփրեմի։

ոչ գործեցեալոյ։ Սահմիչ
բոլորից ևբրայեցի վերաց
անեբևռութիւ։ Պաշտպան
յուսացելոց ևբարեխնամող
տէր ամենեցուն։ Եթ քեզ
փառք յաճիսեանս։
ամէն։

Վերատին յաւելաւծ կրկին
հնծութեե, նորին հսկողու
առ նոյն ազերս մաղթանաց
Բան ևխորոց օրտից խօսք
ընդ ևս։ ԼՒՆ

Ցիւքն ոչ ևս
ինձէն անձամբ
լսավ ինքնագրաբ
'իմոյ' ոչ կացի
երբեք 'ևյոտս մարդոյ, և
ոչ սիրտ բանակալնի առա
յայ ըստ գրոյն։ Եթ քան
զի ոչ փոխեցայ 'ինևիա
կարդելոյդ՝ ևոչ ընդ բար
հօք ուղին ընթացայ, ըն
դե՞ր ոչ գիտուրնական հե
տոյն խաչարայնոց զդեման
յուցից 'իսահմանն կարգի
այսր ընթերցածոյ։ Ա

Աղօթիք։

Նիւս յանդիմանուել համար
Ձակեցայց։ Մեծ է Հայնս
գուժի Լանբերել բողոքս
ազազակի ։ Քան զի Թէ
զհոգիս էր զիմ տեսանել
ոգեղս Անբիծաղս Աստենևին
Ներքևեբ՝ ցաւօք հեծու
Թես Իմերբինան վարեալ
վարանուածս։ Եւ մրճռաեր
ազտեղեալ գուռնով զազրու
Թեան՝ իբր զպաշծոնատար
մեհենի։ Ասան զի նոյն է
սպաս տանել Հուբեալ պատ
կերի՝ Լմեղաց ախտի։
Արդ՝ ես գնայի ընդ այս
Ճանապարհ կորստեան հե
տոց խաՀարի։ Եւտու զբա
ժինն քո յանկարծ յանա
պատ անկոս՝ ըստ մարգա
րեին որ առ քահանայն
խարայէլ անբաստանուԹե։
Եւ զի ա՞րդ ասացից ան
Հին խմբամ մարդ՝ գրեալս
ընդ անմարդիս։ Եմ Ի՞բր
անՀանդուցեալ բանական ան
բանին յիմարուԹե Լցոր
դեալս։ Եւ ո՞րպէս կոչե
ցայց սեռանողական՝ մինԹ
ացուցել զգ ըլյսս

Գիրք։

ՅարՀածս ՀարՀածոց վեսա
սակարս ապականուԹեանց՝
Ժանկոյ ևԹրԹրոյ ևայլոց
կերշաց վատնողաց զծաղիկ
Հոգեւոյս՝ ըստ սրբոյն յովՀ
ևաոյ Հրաշական ողբոյն՝
որ ՚ևյոյցս երկրի վան իս
րայէլի՝ յառակս Հինից և
Հարաց Հոգւոց՝ յիս ինքն
անկեալ։ Ստեղծանել զնո
սա պատրաստեցայ, քան
Թէ սատակել։ Բիւրս կոչ
տեալ Հաճաքեցի անձին
իմոմ մարտիկըս մահազե
նըս։ Կշտամբիչս ինձ գոյ
ացուցի անիրաՀս ևանպատ
կառելիս։ Սիրհակս ինձ
զօրացուցի անպատուսմն և
անկաՀելիս։ Դատինս ինձ
առի մատուանՀ՝ ընդ քաղց
րաՀևնեաց Ճաշակայն։
Աչ ասացողն միշտ նենդա
Հօրս, ևատ բանասարկուն
յաՀէտ ՀաՀատարիմս։
Լշաղ աղետիս։ Անչա
վ բատնգիս։ Խստաւոր ամե
Թոյս։ ԼմուԹ պատկառա
նացս։ Զի՞ ա՞րդ ևատ քա

բանի՝ ելիցեմանէ արտիս
հալէցայ ։ Լուր զտառապն
սարդից մաշէցայ բան տաղ
մտողին ևխոտան գոյ։
Լուր զամպ առաջօտեան և
զցօղ վաղորդեան բան մար
գարէութենն Հայնի տպառե
լայ։ Այլ ոչ՝ իմարդ ոք
ունիմ՝ զլայս , եթէ անի
ծեալ՝ իսուտանողէն անյու
սադրելի վհատիմ. այլ՝ ի
քեզ տէր իմ ոգեաբեր , որ
ընկղմեալ՝ իջոյդ գթու
թեց բարեաց անքաջից և
՝իբևեռելոյն ժամու՝ իխա
չին մաղթեցեր մեծդ ողոր
մութե առ հայր քո բարձ
րեալ՝ քո չարչարողացն։
Ո՛րդ՝ ընտրեա ինձ յոյս
քաշուքե՝ կեանք ևտպա
հէն . և՝ իտուր ընչեյս թերշ
հառի՝ առից զհոգիդ քո
բարի։ Եւ քեզ ընդ հօր
հոգեառիդ սրբով զօրութի
յաղթութե մեծութիւն և
փառք յաւիտեանս
ամէն։

լոյս որ յիս։ Եւ կամ ըն
դէմ հատեաւեայց զպայա
կան՝ զիմաստից դերծուն
կաւիւղեալ։ Կամ որո՞վ
յուցայց տպաւորուե նկա
րագրութե անեղծին ընտր
հի՝ անձամբ ինէն յոգի
մնհայեալ։ Այս ևոչ շար
ժողական ևկամ ընկալուն
ունիմ անհանել , Թող Թե
հոգեկան կամ մտաց ըն
դունական ։ Անկիսանա
՝ելիւնա անօթոց ։ Անար
գրա՝ իքարինս որմոց։ Ար
համարհեալս՝ իկարգս կո
չեցելոց ։ Վատնարս՝ ի
յայգիըս հրաւիրելոյ։ Ար
հաւրօք մնհոս պակուցեալ
անխրախուսելի՝ ի բոլորե
ցուանց։ Յաւօք ևսանկա
նօքն երուսաղէմի ըստ երե
միայի բանին խրատեցեալ։
Պակասեալ աւուրցս՝ իհե
ծուելենէ , ևընթացք ամա
յըս՝ իհատաչանէ , ըստ
նրշապարանաց երգողին։
Լուր ասէ՝ եկեսցի՝ ևփայլ
՝ի յորդանէ ըստ խմասանոյն

Աչքոտին յաւելլած երկին հիծուելեան. նորին հակո ղն՝ առ նոյն աղերս մաղթա նաց։ Բան եկորոյ սրտից խոսք ընդ այս։ ԻՒ

ԱՐՁԱՆԱՒ ԱՅ ընթանեցից ՚ի նոյն շարունակ բարդեալ զիրշ տամբանացս եղանակ դրոյ ել անէինս։ Ածեալ մատուցեալ երկին կացուցեալ նովին պատկերաւ ՚ի նոյն պայմանի։ Թէրեա գրեցէ ինձ առենապետն՝ զայս յանդիմանութեանդ ատակնիք՝ կսկծեցուցանողա կան բանն՝ ՚ի՞նչ մարիս խոս տովանութիւն հատանիցէ գործոյ գաղտնութենէ չա րեաց

Ա՛յլ եմ ձիս խօսնական՝ կարծ բերախ սանձակոտոր արձա կերասան։ Յաւանս կրս անհամբոյր վայրենա կան առանկրթական։ Երին ջրս աճուրդական անուղղա

կան առանվարժական։ Արդ մոլեգնական՝ առ բազրական ակորտական։ Անուն մեղանչական՝ ան խըրատական ավարատական Տնուրաս մահապարտական՝ տարտամական առանդործա կան։ Բանականս աննաման կան՝ գազանական առանմաք րական։ Զիմենիս ամայա կան՝ անպտղական ակործա նական։ Արժինս հոգեւոյս իմոյ թախծողական՝ դատո ղական առանջողական։ Խոցեալս անբժշկական՝ ան խընամական առանկանդնա կան։ Ասկի շարս կայտ րական՝ արդ վատնական և անգտական։ Ծառայս՝ սիտալական՝ փախըստական աթշհառական։ Ահա ես ինքն ինձէն համահարատիպ անճնամատան առարկայակոր ծան. հոգեկորոյս ամբաստանեալ։ Ամակոր խակ և սրտառեակ։ Ուշամոռաց և հանճարազրաւ։ Զգայս զերկ ախմատատապատ։

Ար

Գրիգորի։

Ան
հրեշն հանդերձանօք։
քեն եղերով եւ ժլիկով
ուսերոյս առքօք ու՛ի
յիս մանուածոյց ։ զո էն
գայականաց գոյաւորութեց
մարդ թե յաւիտեան
լեզիս շարժութե ։ աւելք
ծանն՝ ՚լիտրծի ազդման
նիզ զորութե խնատիւ հայ
նայն գլխաւորութիւ՝ հրշ
տամբեցից։ Մեղայ ես ամի՝
յետի ողորմեա գթած։
Ո՛չ թե նոր ինչ գտեր յիս
գ՚անցանացս պարտեաց մա
ւախտաղ ։ այլ նոյն եմ յա
ճէտ նովին պատահմամբ
պարտաւորութե անկցեի
ձորձով սխալեալ առաջի
քոյ անխոփոխելի ։ Եւ
դու միայն իսկապես գթած
օրհնեալ մարդասէր ։ ընդ
այժմ խնայ փրկութե ման
խեա ներողութեբ անայլայ

լերի։

Ա՛ր՛դ՛ մատո ինամակալ՝ հր
զօր՝ երկնաւոր՝ բարի՝ ամե
նից հատիչ յոչ եից՝ ըզբա
նիզ զորութե խնատիւ հայ
ծանին՝ ՚լիտրծի ազդմանն
լեզիս շարժութե ։ աւելք
մանքրա թե յաւիտեան բզ
գայականաց գոյաւորութեց
յիս մանուածոյց ։ զո էն
ուսերոյս առքօք ու՛ի
քեն եղերով եւ ժլիկով
լերին հանդերձանօք։

Աղբոյն։

Ա՛րատաստս ևեղևանաւոր։
Ես ատուստ ևանտուստ բը
նաւ բանիւք բորբոքմամբք
մահաբեր երկամբք պնա
սեալ։ Ող միավ ևէիք ան
տուրեբ ՚լիտրծ ընտրուե
քեզ պիտանացու տերդ բո
յորից։ Ողբամ զորովային
որ երկինեացն զիս։ Աչիա
բեմ զտինան՝ որք դիեցու
ցին զիս ։ Ընդե՞ր ոչ
մնաչ մնակարդեալ ընդ կա
թինն Ադեցի։ Եւ զի ար՞դ
ոչ դատուրեի ինձ ընդ
քաղցրութե Յամբեալ մա
տուցաւ։ Ո՛ւ եթե ես ին
ձէն անձին իմում դ ժնեայ
դատաւոր համարձայ այս
քանիօք բանիւք ։ ևուեմ
տակաւին զտուր բարու
թես անիտնարհ՚ուի ։ ով օք
՚ի յերկրածնոց ատի զիս
ողբիցեն ։ Ո՛ւմն խայտա
ռակեցից ։ Ո՛ր բնաւ էու
թիս դատաստ տուժ եցից։
Ո՛չմանրն պնատակարայ
դունդն գանեցից ։ Ո՛ւտ
ցոզային զինուորութեց դա

Ալօթից։

Լանջնեղուիջիւն մերձաւոր։
Տեսօղ հեծութե՛ւ ակա
տիչ թշնառութե՛ւ։ Ցօտա
կաց թախծութե՛ւ։ Ամենա
քաւիչ հնար անձարութե՛ւ։
Ոչ այր գթութեան։ Ծա
գօղ ողորմութե՛ւ։ Ըստո
հած մի լինարաւե՛ւ։ Ոչ
հայ ուր ողորմութե՛ւդ։
պատկեր վշտաց դառնու
թե՛ւ բազմավտանգ կրից
կարեաց, զոր հանդիպ քո
տարածանեմ։ Այցորդակից
լեր բժշկապես. ամի՛ դի
խոյզ ընտրութե՛ւ կոչեր դա
տաշորաբար։

Արդարև մեծ վտանգ տա
րակուսանաց յաշոց այսր
վարանման, յորժամ ինչ
մարմնին մեղօք գրաւեալ,
ևանձն իչարեաց գործոց
ոչ մեկուսայեալ։ Գործ
նականացն գործի՛ տովո
թե՛ւ կարեայն կապեալ։
Զանգ հածն հանդերձանաց
մահու կրե՛ւք շաղախեալ։
Զպայութիւն սրտին իմոյ
ոչ՝ խեթիւ խոյսուռեալ։

Ան

Գիրք։

Աղաչեա՛ Հայնիւ՝ անհատ
բարեաւոտո՛ւ՝ քեզ վերընծայ
իւ դոհաբանութի՛ւն իսիտա
մեծութե՛ւ հօրդ քոյ ևայ
մերոյ յաւիտեան. ամէն։

Վերտին յաւիտեան հրկին
հեծութե՛ւ. նորին հակողի
առ նոյն աղերս մատըթանայ.
Բան իսոտոյ սրտից՝ խօսք

ընդ Այ։ Ի Գ

Տաճ ԱՄԵՆԱՅ

նի. զօրաւոր յա
ւետնայնի։ Աստա
բադիր ևանվայրափակ տե
ղի ամենեցուն։ Բոլոր ես
կութե՛ւք հոգով յաւետնեանին։
Ընդունիք իվայրից. ևչիք
սահման առանց քո։ Ել
երևեալ երբեք. ևոչ տեսա
կանութե՛ւ առանց քո ծագ
ման լուսաւոր։ Փառք
ահաւորութե՛ւ։ Անուն ան
հասութե՛ւ։ Իշխանին ու
ծութե՛ւ։ Զայն անդա
ձութե՛ւ։ Խակութի՛ւն անքննու
թե՛ւ։ Անմատչելի հեռաւոր

կը

Գրիգորի։

Ամ ուրեք տոշորեալ։ Եւ
անարև միտով՝ յամ մասանց
պարփակեալ։ Եւ լայնու-
թի ակնկալութեան՝ ամե
նևին խափան ամփոփեալ։
Եւ անբերելեացն տոյժ՝ ի
զգալիսն տպաւորեալ։ Եւ
եղկութե կորըստեանն՝ ի
յոյշ անդ եկեալ։ Եւ
դատակնիք հատուցմանն՝
ի դիմանի մտացն դրեցեալ։
Եւ բարերարին ակն՝ ի կա
տուժին լինն երևեցեալ։ Եւ
լոյն բնութեբ զանգիածո
հոլոյս զայրացեալ։ Եւ
ահաւորուն կին՝ ընդ վո
ւրկութի բնութեանն ընդ
հարեալ։ Եւ միշտ օրոտ
մահբ բանիկ՝ բանաւոր մոխ
րոյս զարկացեալ։ Եւ իրա
ւանցն վիմօք զարթանիս
մահու կոշկոճեալ։ Եւ
որ լինէ տագանդ՝ յանա
ռակ աստէն վորուսեալ։
Եւ պատճական երկին ստայ
ւած՝ իբրև անարգ յերկրի
թաղեալ։ Եւ տաժանման
ցըն արգասիք՝ ծուլութեն

Ալբոյն։

Ակնկալուի բարեացն՝ բար
ձեալ։ Եւ իբանակու
թեն՝ ընդ անաստուն դասս
կարգեալ։ Եւ զաղերս գար
շուի՝ ընդ գոյութեն շա
րամանեալ։ Եւ սեռակա
նացն տղմնդով՝ խմանալիքն
վիրաւորեալ։ Եւ իսաստ
կութենէ յանցանացն յիշա
տակի՝ յաճեա յոտոտա
ւեալ։ Եւ տագնապաճ
նախադրծելոցն՝ միշտ տա
րակուսեալ։ Եւ յբաւա
կութենն աղնբին խոպո
պչառորեալ։ Եւ խըղճիւ
մտացն յոտզմանոյ՝ կրկին
ճ՚նեճ երեալ։ Եւ ձեռն
ի՚ մաճի գործոյն զցեռնոյն
հեռաշաւոնալ։ Եւ կերպ
ի՚ յառաջ գիմեալ՝ ոտք
վերջկոյս յետահարեալ։
Եւ պիտութեբ եկեցն՝ ի՚ լիչ
ւցն միշտ խաբեցեալ։ Եւ
ի՚ խմացն մարս՝ ի՚ վոգուն
ջրն յաղթահարեալ։ Եւ
ի՚ թառանչ սրտին՝ հապա
գին դուռն հրդեհեալ։
Եւ խոնաճ զօրուի քանյն
կթ

ժըշկական ցաւօք անկրա-
ւնելիքս առաջս անքը-
ղայականաց սրտից գոյութ՝
բարդելոց՝ որք զառօրեայ ըզ-
կուսականաց՝ իւիր ճիւնանոյ
շառ աղօրմագին տարա-
Արդ՝ այսքան ամենաշ
համբաւ քննիմ՝ համրանամ:
ջիմ՝ կարկիմ: Եթէ երա-
ի՛ւհարցումն բանիւ կո-
պիման լինիմ՝ տարտափիմ:
Եթէ ի՛նքարկուս մանկ
դողամ: Եթէ մեծիդ յան-
ճանա ըմպելեաց հրաւիրիմ:
ասանումն: Եթէ ի՛նքարկ
սակաւ մի թրնդիւն՝ ընդ
կորանամ: Եթէ փոքր ինչ
խըրտիլ՝ տարտիմ: Եթէ
եացս չարեաց փախնումն:
կատեմ բարուե՝ ի՛նարձ
սատակիմ: Եթէ քերս նը
դեղ ինչ գատման ձգեմ
Ձիմ, խորտակիմ: Եթէ
Եթէ ապառումն կալծման:
բարեկրօն՝ յանդ խնանուե:
տուկն թօթափման: Եթէ

Աղօթիկ:

աշխատարանական՝ փոշոյ ը-

Գիրք:

ընդոյ ծածկեալ: Եւ երբ
լրեաց բարձեալ ՚նշմարան
ճրագի՝ չերևեալ: Եւ պա
տասխանարան լեզուիս յերա
հանցն օտար կարկեցեալ:
Եւ անհամբոյր շրթանցս
գրութիւն՝ օրինաւոր գատ
մանէ պապանձեալ: Եւ
յոգմունք մնայս՝ ի՛նչպես
զան մատունս ցնդեալ:
Եւ զկեանն ի՛ևրայ օգտին
ոչ ինչ գիտացեալ: Եւ ի՛նչ
ուսի բարձոյն ընտրուե յի
մար երևեալ: Եւ ընթացք
երկնցն՝ նահանջմամբ չարին
խափանեալ: Եւ վառա
րան խաղոյն՝ ածխնոտիւ հր
նոյն լցեալ: Եւ անուանա
գիր՝ ի կենաց մատնեցեն
եղծեալ: Եւ կշտամբանք
ընդ երանութիւն՝ արդ ար

Ձանացեալ:

Եթէ զինուոր առեանեմ՝
մահու ակն ունիմ: Եթէ
պատգամաւոր՝ խոտուե:
Ի՛թէ մատենագիտ՝ մուրհա
կի կորըստեան: Եթէ օրի
նաւոր՝ անիծեալ: Եթէ

Գրիգորի։

առեան՝ ողորմելի վաստակե
ցելոյս՝ ի յընդունայն երկրա
գործութեես ։ Նմանիդ
յամենայնում. ամիճ սուտ
ցեալ քեզ փառս։

Վերատին յաւելեալ երկին
հնծութեե. նորին հակողի
առ նոյն ազերս մաղթանաց.
Բան ելսորոց սրտից՝ խօսք
ընդ այս։ ԼԴ

ԵՍԱՐԴՈՐՈՑ
ինդրոյ արժանա
զոր վարկանելով
զես՝ մնաչեմ աղ
ղերսել։ Արքայութեանն
յորմէ վրիպեցայ ։ Եթէ
փառացդ վայելչութե՝ յոր
մէ զրկեցայ ։ Եթէ կենա
յըդ անմահականաց՝ յորմէ
հեռացեայ։ Եթէ ընդ հր
թիշտակից պարակցութեան
յորմէ տրտմեցայ ։ Եթէ
ընդ արդարան մանանակցու
թեան՝ յորոց ձեղկեցայ։
Եթէ յաւուրթոյն կինդա
նոյ՝ յորմէ քանչեցայ։
Եթէ

Սրբոյն։

կէ նեսիւք խոցոտեալ։
Աննարատելիդ մշտակիր
յարաւնաց հանապ զամուխ
քեհեռեալ աստուստ ընդ հո
գւոյս ։ լցեալ շարաշով կր
կին հարբածով՝ վանդ սա
տանման մահու գուշակեն։
Մեարախ մրթերից պատեալ
զերկաթով գաղանական ծա
ծուկք ազդեն ինձ տագնա
պս։ Վերս պահեալս ան
խընամարկելիս՝ ընդ երս ջն
ջեայս տուր ևառութե։ Ց
րոց նեղութեանց չարաչար
ձընշեալ՝ աղաղակ ձայնիս
խառնեալ արտասուօք կող
կողափն թախանձանօք հո
գւոյ՝ բարեգործել ինարա
ւորեր։ Ես յերկրատեղիս
նահատակաց ընդ իմ մաղ
թողաց յերկինս առաքեմ։
Վերջին հնծութեեա ևես
ընդ նոսին՝ արտասուք ող
բոց ամենեքումբք նրբիւրո
ղոք՝ զաղերսանս ըղձիս ի
ստորնեայնոցս ասասի յերկինս
առաքեմ։ Ընդ հա
անդորրութի կենաց հանդ

յանշարժ վէմին պնդութեան՝
յորմէ առաստնեցայ։ Եթէ
ի շարս գունդարուակին՝ յոր
մէ հոսեցայ։ Եթէ ի փա
զաքն անդրանկաց շինիմ,
յորմէ գրեցայ։ Եթէ հա
նապազորդեան հայրն աղօ
թեմ՝ զոր ոչ վաստակեցայ։
Եթէ զխոհարուեստ երկան
ցըն խրնդրեմ՝ յոր ոչ քրտ
նեցայ։ Եթէ պարզևօքն
պատկեցայ՝ յոր ոչ հանդի
ստացայ։ Եթէ անձան լինէ
կենաց գրեցից՝ յորմէ ջըն
ջեցայ։ Եթէ զերաւորեցու
ցէր յիշեցից՝ զոր միշտ մո
ռացայ։ Ահա հատուած և
կամ խզեցաւ յոր կենաց
յուսոյն։ Տերեցայ ի բարե
սուեանցն գարշելութենէ
համայն ախտացեալ։ Ամե
նայնիւ ապաւէսալ զմարմինս
ապականութեան շրջապատել
մեռոյց ես։ Դոյզն պակաս
փայլուռնակ տրգեղ լինա
ցեալ. մնացեալ ինչ պա
կասեալ ներկին անմաք
րութեան. որ զկրկին անմա

Եթէ յոտս անկոյն բերի
րութեան՝ յորմէ գօսացայ։
Եթէ ի ծաղիկ փառացն շը
նորհի՝ յորմէ թափիւրեցայ։
Եթէ պարծանացն ժառան
գաւոր՝ յորմէ կորացայ։
Եթէ հայրենի ծոցոյն հա
րազատ՝ յորմէ ընկճեցայ։
Եթէ զգեստիւն լուսոյ պար
ծիմ՝ յորմէ մերկացայ։
Եթէ ի տառացող գարձին
յուսացայց՝ յորմէ խորթա
ցայ։ Եթէ ի երուսաղէմ
դխեցից՝ յորմէ մոռնեցայ։
Եթէ ի իյէ տակերան յո
դիմ՝ յորմէ մերժեցայ։
Եթէ ի թևս նորա մերձիմ՝
յորմէ օտարացայ։ Եթէ
յապաշխէնն ապաստանեցայց
յորմէ խեթացայ։ Եթէ ի
փրկութենէն նորոգուիմ՝ յոր
մէ մոհացայ։ Եթէ ի
զգաստութենէն զըմարթա
թիմ՝ յորմէ ես լքեայ։ Եթէ
ի կանոնն կենաց ոտխոնի՝
յորմէ փոխեցայ։ Եթէ ի
սահմանն հաստատութեան՝
յորմէ սահեցայ։ Եթէ

Գրիգորի։

կոծանեցաւ։ Ընտանու-
թեանն միաձորուն՝ անձրեւ-
տեցաւ։ Արբուանեան սի-
րոյ հոգին այ՛ տրամեցաւ։
Եւ քանզի զվերջինն համ-
բուրելի գառնութիս՝ տան
Քանն՝ խեթա՛ տխրութիս։
Աչքս հոգեկանս։ Ցաւս
անխնամարկեալս։ Տարա
կոյս անյուսադրեալս։
Լմնեանս անպարուրեալս։
Իսյաոաւականս անվերար
կեալս։ Պատկառանս ան
համարձակեալս։ Փախուս
տրս անդառնալիս։ Նա
յածանս անմարդասիրեալս։
Երկայն ուղեւորութեան ա
պա ձեռն անթոշակութիս։
Իսկ դու փրկութիւն ևօգ
նութի։ զօրութի ևողորմու
թի։ լուսաւորութիւն քա
հութի ևանմահութի տէր
Յիս քեա։ որդի այ կենդա
նոյ։ արարիչ երկնի ևերկ
րի։ Ար ընձեռեա Քուր
պասքերոյ՝ ՚ի ծարաւուա
վայրս անապատի։ Օրհ
նեալ։ բարեգութ։ հզօր։

Սրբոյն։

րութիւն նշանակէ։ Պար
ծանացն նշոյլ ամենևին ինձ
չիքաւ։ Փրկութիւնն մատ
նեցաւ։ Բարին ստէրա
ցաւ։ Եկք կենացն բնաւին
փակեցաւ։ Մխիթարու
թիւն բարձաւ։ Դատաս
տանին ատեան մերձեցաւ։
Լծոյն մահուն ինձ արծար
ծեցաւ։ Պանեալն՝ կրկին
ինձ կենդանացաւ։ Աս
ուն դատարկ՝ վիմօք խը
ցաւ։ Շաւիղն յուսոյն՝
կտրացաւ։ Ընտրեցն ծած
կղթ յինէն մերկացաւ։
Փառացն վայելչութիւ ըստ
հերացաւ։ Նանձարն ա
ռաքնորդական՝ խափանե
ցաւ։ Կշռաքանային փուշ՝
բազմացաւ։ Անօրինու
թեանն ուղեչ՝ ծաղկեցաւ։
Բոց դեհենին ինձ բորբո
քեցաւ։ Ծառայութենն
լուծ՝ ատելացաւ։ Սուր
կութեանն կապ զօրացաւ։
Ընտրն յարկին կառուց
ման՝ ահա անկաւ։ Բարձ
րութեանն վտահարան՝

Հիւս գոհաբանութեի յաշխ
ատանս յաշխատեցից:

Ամէն: Ամէն: Ամէն:

Վերստին յաւելեաց երկին հնծութեե. նորին հակոյ. առ նոյն աղերս մաղթանաց բան լեռոց սրտից խոսք ընդ այ: ԻԵ

ՑԱՅՑԻՆՍՁ ի վերայ այսքան նեաց գերութեեց ամենաթշեառ վտանգաշո րիս մի զմիով եղ ևթլս առ նեղոյ: Զորոց ըզկերպս բանս անցեցն 'ի մանկ վե րաճառեղբդ նախագրեցին: Ոսատի ևմոխեաղ եմ զերզա նակ բանիս, այլ ոչ զերկու թե ասէտիս: Այն զի ծո վե ինձ ծիսականաց կենցա ղոյս բերմունք յոյժ նըմա նագոյն: Ցորում կոհա կօք բազմօք անթիւ դիմեց մանց՝ ոտատանեալ հոգի 'ի յայսմ աշխարհի՝ մարմ նոյս շինուածով եղբ 'ինա հավի: Զոր եռայեաս մեր

մարդասէր. երկայնամիտ: խնամակալ. հնարաւոր. այ ցելու: Պաշտպան անձնա խանձ: Պահապան յոտ թօղ: Կեանք անկորուստ: Մինչնորդ երկնային: Լուս թի աննըմազ: Երանուե տօնելի: Զեռն ձգեալ ա րոյ ողորմութե քոյ աշոյ՝ ընկալ համառօտ քաւեալ ևսր բեալ զիս ամենապարտս՝ բանդ կենդանի՝ առ հա հաստատապատիճ քո հոգի: Զի զիս վերստին հաշտեալ յիս դարձցի. և՝ի ձեռն քո իւրոյն կամաց մաքուր նը հիրեալ՝ զօրեղն ինքնու թեե զիս հօր ընծայեալ՝ անդէն առ նմին նովենդ միշտ՝ 'ի քեզ ընչեցս ողջու նիւ. ևկատեալ ընդ հնոր հիդ քոյ՝ 'ի քեզ միանալ ան բաժանելի: Վասն օրոյ քեզ ընդ հօր քոսմ հո գեառդ սրբով՝ երրեակ անձ նաւորութեեդ՝ 'ի միասմ բը նութե և՝ի մի ածութեևան՝ վտառք. և՝ի ստեղծականաց

Գրիգորիւ։

Կատելի ծրէնա պատառե-
ցաւ։ Շինուածոյն շուք՝
անզարդեցաւ։ Առաստանք
Հզօրականացն՝ խզեցան։
Տեսարան դիւոյն դիտակի՝
խոնարհեցաւ։ Պատեան
դահլին պարան՝ կտրեցաւ։
Պատճինութիւն խարխլին՝
լուծաւ։ Լուծք առաքք
ամրոցին կցորդութիւն՝ բա
ժանեցան։ Սամիք ուղղ
ցան հետոյ՝ պաղարեցան։
Լատո հիմանն հաստարանի՝
ընկղմեցաւ։ Ղեկացն կա
ռուցմունք՝ անդրեն սո
զան։ Զբոյն յարմարու
թիւք պակասեցան։ Ոչնա
վայոյին պատրաստարանն ես
կոյն բեկաւ։ Կապարանք
զբոտին հաստատածոյ՝ յօշա
տեցան։ Գոգք ամփոփ
ման ծոցոյն կազմածոյ՝ ա
նարգեցան։ Խեղք շրթան
ցըն եզերացք՝ խախտեալ ո
տեան։ Պաշպաջունք բազ
մականացն՝ անկեալ։ բար
ձան։ Անդրակապատին
վայելչութիւն յատակեցաւ։

Գա

Արբոյն։

գարիճն զյանկարծադէպ պա
տուհասն ազգատարածն որ
'ի խստարտականն հինից՝ ե
րեսաղէմի ևսամարիոյ կոր
ծանմանն՝ նմանութեբ այ
սըր օրինակի կերպաւորե
ցոյց։ Զոր ևառ իմն հո
գևորական խորտակումն զու
գաձայնել ոչ ե սխալական։
Վանգէ միևչ դեռ չըրհեի
ես յանհոգութեե անուսրա
կոյն վստահութեբ ։ գոյգն
կասկած արկածից 'ի միտ
բերելով առ խարոյ փոքր
միջոցին որ 'իմէջ հանգս
տեանն ևաշխատութեանն,
երբ այն թե հասեալ էցեմ
ձմեռն յամորայնի բաքաբեր
հողմով ժամանակալ երեք
աբեանն գիմակցութեբ ամ
բոխեաց զհանդարտութիւն
Ասսոն նաշն 'իբախանեք
վայրենի աբեայն խորտակե
ցաւ։ Ծնեալոյն ձեռնար
կութիւն քայքայեցաւ։
Արտյին հանքարձանն 'ի կայ
ենց երթոյ իջեցաւ։ Առա
գաստին թռչնարան' յանկար

Աղօթիկ։

Ելայ առ Նմին ազերուսա
ղէմ մոլեալ ազգուդաս մո
լեգնեալ։ Զորոց երկուղն
կորեաւ վստահուն. յօրի
նակ նմանուէ աղաւորեալ
նաեւին։ Ասէ միւսն հասեալ
յատակս անդընդոց՝ զառա
սան յուսոյն Էեռամբ ուն
ղէն՝ յանքոյթն տարբերեաց

խաղաղութիւն։

Արդ՝ ասէ՞ թէ յաւէրից
հայել զբազմախորտակելն
տապանակ մարմնոյս իմոյ
նորոգեալ։ Ասէ՞ արդեօք
տեսանել զփշրեալս նաեւ ազ
բալն ոգւոյս ազջացեալ։
Ասէ՞ արդեօք տեսանել զգ
բաժանեցեալս միջոցաւ ա
ծաւ՝ վերստին կցեալ։
Ասէ՞ արդեօք տեսանել, զգ
յօքնաթախիծ սերտ վշտա
ցեալոյս բերկրեցեալ։ Արդ
ասէ՞ ակնուն նայիլ զյա
հետ խաթարեալ կերպա
րան բնութեան կրկին հան
դերձեալ։ Ասէ՞ արդեօք
թէ տեսից զգքակտեալ տա
ղաւար թշուառացելոյս՝ միւ
սան

Գիրք։

Գահաւորակին հանդըստա
րանն՝ շփոթեցաւ։ Մած
մունք տախտակաշարք ի
միաբանութեց միւռանց ան
քատեցան։ Ձղոյնք պնդ
ման բևեռացն՝ քարշեցան։
Արդասիք երկին յիշատակա
րան ողջոց լինէ նմանեցաւ։
Ասէ՞ ուղիղն հանդիպ նա
խին դեպերեալ ոգւոյ։
Զեռն ի ծնօտի եդեալ՝
արտաքաց գետս լիզուցա
նէ։ Ասէ՞ զմարանք սակաւ
ինացեածոյն ի ծայրից ծռի
մանց ազդելոյ ծովուն՝ եբր
խողխողեալ բանաւորո ոգոր
մագին Թախծանօք հնծէ։
Ասէ զի Թէ զբարի նաեւա
պետն երկնաւորոքն զօրօք
յաշխարհիս ծովու՝ առ ի
զնորատակեալս իմ տապան
իմանալի գոյութեես առցէ
աշխարել բանիս յարմարու
Թի. ոչ էինչ վրիպեացէ իրս
տուգութենէ։ Քանզի ար
դարև եւյց բարեգութեն
տէր յառակ մարդկութես
զի ազեալ ազգակիցն։

Լակ եթէ լոյս ողորմութեանդ
անցանել։
Նաւք՝ ընդ որ ոչ կարացեալ
պատեալ են չարեացն հր
քան բանին յոգւոյ՝ շուրջ
վերստին՝ լինամայց դժու-
զանազեակ հերքելի ոչխարս
լկո՛ արդեօք նկատել զդա
դեսոյ՝ լինէ արօտ ։ Եթէ
րևոյն կանաչացուցանող հո
յդպանակս գարնան մօտ։
Եթէ տեսի՞ զցօղ անձ
տապնապեալս միատառոյց
Եթէ հասցի՞ տեսանել զդ
խաշարանդունդս մրրկացե
լոյ՝ ծագման առաւօտ։
Եթէ լինելի՞ ամաչեցեալ։ Եթէ
լոսոյ՝ որ կամ առաջի քո
պորտոյ կետին հերքեալ ՝ի
աղաղակաշէն մարդարէին ՝ի
հայել ՝ի տաճար սուրբ քո՝
ցեալ։ Լակ՞ թէ յաշեղեց
ազդոզական շնչոյս զօրա
դանուածեց՝ եկաւորուածեբ
եզեկիելի ցամաքեալս ՝ևկեն
դանի լինելին ոսկերաց բաս
զանաբեկ հերքելի ոչխարս
լկո՛ արդեօք նկատել զդա
դեսոյ՝ լինէ արօտ ։ Եթէ
րևոյն կանաչացուցանող հո
յդպանակս գարնան մօտ։
Եթէ տեսի՞ զցօղ անձ
տապնապեալս միատառոյց
Եթէ հասցի՞ տեսանել զդ
խաշարանդունդս մրրկացե
լոյ՝ ծագման առաւօտ։
Եթէ լինելի՞ ամաչեցեալ։ Եթէ
լոսոյ՝ որ կամ առաջի քո
պորտոյ կետին հերքեալ ՝ի
աղաղակաշէն մարդարէին ՝ի
հայել ՝ի տաճար սուրբ քո՝
ցեալ։ Լակ՞ թէ յաշեղեց
ազդոզական շնչոյս զօրա
դանուածեց՝ եկաւորուածեբ
եզեկիելի ցամաքեալս ՝ևկեն
դանի լինելին ոսկերաց բաս
զանաբեկ հերքելի ոչխարս
լկո՛ արդեօք նկատել զդա
դեսոյ՝ լինէ արօտ ։ Եթէ
րևոյն կանաչացուցանող հո
յդպանակս գարնան մօտ։
Եթէ տեսի՞ զցօղ անձ
տապնապեալս միատառոյց
Եթէ հասցի՞ տեսանել զդ
խաշարանդունդս մրրկացե
լոյ՝ ծագման առաւօտ։

ամենայն կանգնեցեալ։
Լակ՞ արդեօք յոսալի նայ
իւր զտարաժամեալ դերիս
ազատեալ։ Ապաքէն դու
լկ՞ ակն ունիլ զանկեալս
՝ի հնոցէդ լուսոյ՝ զար
ձեալ կազդուրեալ։ Ա
դեօք տեսի՞ց զվայելչու
Թէ ընտանիդ քո պայծա
ռութե՝ յորմէ՞ն ինձ
երևեցուցեալ։ Եթէ տե
սի՞ց երբեք զամենատրխուր
կերպարան հոգւոյս խոց
ժպտեցեալ։ Արդեօք լը
հա՞յց ընդ Հայնի գուժիս՝
աչեռեաց համբաւ ինձ ա
ռաքեցեալ։ Արդեօք տե
սի՞ց զբիւրաւորածան ինաս
ցեալս անօթ՝ կազմեցեալ։
Լակ՞ թէ տեսցեն պատու
հանք աչացս իմոցմէ՝ րզ
մուրհակ պարտուցս իմոց
պատառեալ։ Եթէ յայտ
նեսցի՞ օրն իմ անձկութե
շնորհին քաւուե՝ բարձաք
լինէ ծագեալ։ Ա
դեօք մտի՞ց ՝ի խրախճանութիւն
խորանին լուսոյ՝ քև առաջ

Հայնիւ քաղցրութե՛ն ընդ
քեզ փառաւորեալ ՚ի լոյս
անմահութեան։ Որով կեանք
եւ երանութիւն՝ քաւութեբ
հանդերձ ընծայեալ լինէ
մեզ պատարտիս. աւանդ ան
կորուստ ընդ իս պահելով,
առ հաւատչեայ ձշմարիտ
յիշատակի ՚ի էիր անեղծու
թեան անձամբդ անձառե
լեաւ ահաւորութե՛ն հոգւո
րիդ։ Որպէս միայնոյ ևան
քննելն տերութե՛ն երկակի
անձնաւորութեդ։ Որ
եաղ յիսկուե յէութե՛ն և
յարարչագործէ բարձրութե՛։
Քաղցրութե՛բ ողորմութե՛բ
ևամարդասիրութե՛բ։ Պա
կեալ հանդերձեալ եթա
գաւորեալ։ Այո առ ամե
նեսեան ամին ամի կարող ես
գթած։ Եմ քեզ վայելի
փառք յայսմ յաշխուժին և
՚ի հանդերձեալ միանգիանա
հորութե՛բն յայտնութեան
աշխարն ու ծի յաշխուժան։

Ամէն։

բարերար կամաց քոց յաւե
ցիր։ Գթութե՛ քոյ դուռն
բացցիր։ Ձառագայթ փա
ռաց քոց ծագեցուցիր։ Խր
նամք ձեռին քոյ յայտնես
ցիր։ Արեգականդ կենաց
օր տարածեցեր։ Առաջ
նոյդ ըղձալի տեսիլ մերկաս
ցիր։ Աւետութե՛ քաղցրու
թե՛ քոյ աղբեւրասցիր։
Ասակ արարչիդ կողից՝ հո
սեցիր։ Ծորումն անապակ
սերոյ քոյ հեղցիր։ Ծա
գումն աշխատաց հնարհի
քոյ՝ երևեցիր։ Պարգևիդ
քո ծառ՝ ծաղկեցիր։ Մա
տունք օրինեալ մարմնոյդ՝
բաշխեցիր։ Համառօտե՛ն
ակնհայտ՝ հանդիպեցիր։
Հատածեալն ձայն ողջու
նի քոյ տեր՝ լըսեցիր։ Ձե
ռագործդ խաղաղու՛թ մեր
ձեռայիր։ Յաղթութիւն յաշէտ
սովին սահմանաւ երանա
կանաւ հաշատ ընկալեալ
յոտոյ հատատանոյ՝ ապա
հինեալ ՚ի հոգիդ քո տուրբ՝
որ ընդ հօր քոմ պաշտի

Գրիգորիս։

Առջ խակապես կենդանի այ։
Ոչ ջերմ սոսկ, առջ ցուբտ
յատուկ. քան առակի աշե
տարանշին պրակալ ի յայտ
նուքեն։ Երկոց առելի՝
երրեակ տերուքեն հասե
նատես արարչուքեն։ Եվ
այս են պատկանեալ Թախ
ծականացն կերպագրու
թիւք։ Արկին ողորմելի այ
օս երևեցեալ, որք ի՛նի
պիծ ատհմանեալ կացուցա
նեն ըզԹշնամուքեցն օրի
նակ։ Այսպիսի կցորդու

Թեբ շաղկապեալ։

Պարտուցն ժխտեալ սա
զանդացն՝ ճեպով մեծաճ
իտուժի։ Ես ապիկար
մատնեալ անարժան գո
ծովք յերաշխ։ Վատնիչ
արքունի դանձուց՝ կրկնա
դատ ևանկախելի։ Պա
տասխանատու մեծին՝ ըմ
բռնեալ անհրաժարելի։
Բիւր քանքարոյ խնդիր՝
ես ջունիմ կշիռ մի նուկի։
Անբաւեխոս կապեալ՝ ի
պահիսա դառն սրտիե լանի։

Սրբոյն։

Աբրոնն յաւելած կրկին
հնծուքեան. նորին հակո
զի՝ առ նոյն աղերս մաղթա
նայ։ Բան ևխորոց սրտից
խօսք ընդ այ։ ԻԶ

ԵՒ ԱՐԴ ԱՏՈՒ
դապես ևիրահա
բար ընդ որս՝
որք ըստ ձայնիցն
կողկողանաց՝ ազաւնիցն յար
մարուքի հանդերձեն, ի
նոյն գիր բերեալ զաճարտ
մուենս ոտանցն. որովք առա
ջիկ առաւիկ մորմոքեալ ճըմ
ըղցուցանեն զաղեռս կարեց
սրտին ըղձիկ՝ առ արտաս
ևայն գրգռմունս։ Ուստի
ևրաւզուեալ իմ ի գլուխս
պարուս ակընկից դաւսս այ
նըր երախանաց՝ որք զ ևա
ևայն եզանակեն բանաս
տղծուքիս։ Եվ ես ընդ
նոսին՝ նոցին հնծուքեբն՝
աւազական ձայնագնակու
եբ զանձինս տարածանեմ
զվ շտակրուքի։ Որ ոչ
ընտանին մեռեալ աշխարհի,

տանի։ Անծափելի մեայլ
չարաւոտ աչացս երևի։
Անձեռնկալ կապեալ՝ եղիե
լիս ՚ի տարակուսի։ Ահար
կուն դիմաց պատկերի վեր
նոյն՝ տեսանի։ Ցոյժ անա
րեւ ևանվերարկու՝ ՚ի տար
տարոսի։ Անապաշէն մոլար
մորմոքեալ ՚ի հոգի դեհենի
Անյայտնելն կորուստ՝ կոր
ծանեալ ՚ի մեղաց վհի։
Ահա զոր ուներմն արծաթ
անպիտան՝ երբեք ոչ յար
դի։ Ո՛չ ընդունի ևկամ
ամբարի ՚ի գանձ տրտունի։
Չայցեաց պղտոր ևձեռն
անմաքուր՝ անընբիռելի։
Այլ բեկեալ սրտիւ մա
տանց տատանմամբ յոյս ա
ռեալ դարձի։ Զդեմս ՚ի
յերկիր եդեալ՝ պաղատիմ
մօրդ յի։ Բարեխօսեա
մաղթեա քաւութիւն ինձ մե
ղաւորի։ Դու զօրաւոր
փրկանակ կենաց՝ խնկոհի
երկնի։ Քեզ օրհնութիւք
ձայնիւք ևբուրմունք խնկոց
՚ի յերկրի։ Եւ անուշից

Չեծումն ևվատառակ յաւուց՝
Ճաշակեալ յանհշոյլ բան
տի։ Անապաշէն տանջել՝
անթոշակ կամ ողորմելի։
Աչլ եղանակ լինէ ողբակա
նաց աստուստ կընքեցի։
Փոխարէնի սովին բարբա
ռով՝ կոծ կակծելի։ Կար
գադրեցի շրջաբերութեբ՝ ՚ի
նոյն պայմանի։ Անհատա
կան Թիւ խորհրդական՝
երրեակ տասնեկի։ Ազբա
տութենն հնոց՝ յամենուստ
մասանց մրրկի։ Անպատա
պար Թշնառ՝ վտանգեալ
սրտիւ ՚ի գրաւի։ Տարա
կուսեալ հոգւով՝ ապաշը
նորհ այր ՚ի վէրպակի։
Ընկնամելի հայցմամբ՝ գա
տաստանն յինէն պահան
ջի։ Մեղաց ևմահու զի
նուք՝ զգայարան գաղտնեցս
խոցի։ Անփրկելի մատ
նեալ՝ բռնութեբ չարեացս
գերի։ Սուր սուսերաձ
տատից՝ գոյութի բնութես
յօշատի։ Ցիշատակաբ բե
մին՝ անդատին ՚ի դատաս

Գրիգորիւ

մահու՝ ՚ի գնացս երակաց
գոյութէ լերդի։ Կերք
երկանց անճարակ ճեպոյ՝
՚ի պատուհած աղեացս անելա
նելի։ Անզօրելի զեղոյ
ջերմուե՝ ՚ի չերիկամանց մա
տունս երիակի։ Անհնարա
հոր դառնուել մաղձի՝ ՚ի
նախադուռն լմոյս կոկոր
դի։ Աճաղս ձայնից լըքա
ցուցանողացդ՝ ՚ի փողս շըն
ջոյս խոշորս հնչի։ Բազ
մահատած էուէ բնութես
ներհակք միութանց ՚ի պա
տերազմի։ Երկչոտութեբ
կարծեաց վարանեալ՝ ամիբ
կայ ՚ի վտանգի։ Չարա
զատոյ դաւաճանութի ան
հաշտելի ՚ի կոտորածի։
Ի չ մեռեալ առջ կենդանի
թաղեալ ՚ի մեղաց գարշու
թե տղմի։ Կատածաւորը
պատճապարտութեբ վեր
ակնարկելով քեզ բարերա
րի։ Յանակնկալ կենաց
վհի՝ արտաբերես ՚ի լոյս
անճկալի։ Սոյն ինքն որ
զայս բան տպաւորեաց՝

ԺԱ քնդ

Արբոյն։

խաղոց մատուցումն չամի։
Արդ՝ ասացեալ ողբոցս
հիւանդի՝ այլ մասն աշխարհի։
Բարերարին հնորհաց՝ ար
ատաչաց պտուղ մատուցի։
Զհորատեան խորս ջափե
լով՝ զորքանն երբեք ոչ
գտի։ Մանաւորօք բա
նիւք՝ ՚ի հանդէս նորին ջա
նացի։ Զմոացս երագեալ
զթեւս՝ յերեսոյթ չերին ոչ
հասի։ Զաշխին պարտու
թի յանվթարելոյն՝ բա
ժակ բարկուե ՚ի ձեռն իմ
առի։ Զտարտամութի տա
րակուսանացս՝ իբր ճաշա
կուծն մահու տրբի։ Եթ
այժմ զանցիցն յաճախուի՝
ողորմելի ձայնիւ յերդ ար
կի։ Աներևոյթ կրակարան
տապոյ բորբոքմամբ մե
ծաճ անզովանալի։ Անտե
սական ինն քրայս հալո
ցայ՝ ատտիկ եռացմամբ ան
շէնանալի։ Ալաքս նետից
պատկանել դեղովք՝ ՚ի ըշ
տեմարան խորուե սրտի։
Խնթք ցաշոց խոցոտման

Ձա

Ազօթից։

յի · կախան և հեծուէ · հա
ռաչանք կողկողապինք·
դառնութե՛ լալուն ևար
ուստաշաց երգք ։ Դար
ձեալ ակայց զճառ պաղա
տանացս՝ խոստովանօրէն
զ ղջմականաբար · զդաղտնա
ծածուկն յայտնաբարբառ
Ջի անդրադարձութեամբ
սկզբանցն՝ եվերջնահատօրքն
բառիւք՝ զնոյն հատանէուս
թի ՝ի մի թախանձ նմին
մաղթանաց հոգեկեցոյցն
խոնարհութե՛ աստանօր և
դից։ Մեղայ մեծիդ բա
րերարութե՛ անարգս մեղայ։
Մեղայ ծադմանդ ճառա
դայթից՝ խաչարա մեղայ։
Մեղայ ընդհայցդ անքաւ
հրախառաց՝ արդարև մե
ղայ։ Մեղայ սիրոյդ վէր
նուաճ դրժութե՛ յայտնա
պէս մեղայ։ Մեղայ ըստա
ցողիդ յոչ հնութենէ՝ ըս
տուգապէս մեղայ ։ Մե
ղայ դերունակ դոդոյդ դըր
կանաց՝ անքաւս մեղայ։
Մեղայ աննըշաղ լուսոյդ
վայ

Գիրք։

ընդ հրշանկացն պատկեա
ցին։ Ակնարկելով զո ոդոր
մութեդ անարատից հա
ղորդեացին։ Ասան զենման
այ բանիդ՝ բարեգործեալ
քեզ կենդանացան։ Օրհ
նութի դովեալ զո շըր
թանդ՝ ՝ի գլուխ բաշխո
ղն այսր մատենի ։ Նա
տատեսի ըղձականուն սո
ղոմոնեան բանից առակի։
՝Ակարագրեա հոգւով զո
բարձեալ՝ ՝ինորոգումն ան
հղծանելի։ Ջի դու միայն
ես երկայնամիտ ներող·
քեզ փառք յաւիտ · Ամէն։

Աւրատին յաւերժած կրկին
հեծուէ · նորին հակոզն
առ նոյն աղերս մաղթա
նաց· Բան ի խորոյ սրտից
խօսք ընդ այ ։ Լս

ՅԻՇԵՑԷՔ Ջի ըստ
ողբաձայնին բա
նաստեղծութե՛ց՝ ըղ
վերընծայելոյ՝ ըղ
դրութի Թէոդոս յարմարե

Գրիգորի։

սահման ։ Հեթանոսաց
դիրք։ Սաղմոս կանոն։
Քրիստոնէից հարազատ։
Արարչութեն յաղթօղ։
Ընկղմեալ հզօր։ Խորոց
ահաւոր։ Արհեստ բարձ
րութե խորհի անչափ։ Հիաց
մանուռեալ։ Խորհուրդ կըն
քեալ։ Ընդ որ չիք ումեք
անցանել ։ եթէ ոչ անըմ
բռնեալն մտաց արուեստին
զսա ծանիցէ։ Զայն քա
րեպաշտիկ հրաշահօրական,
որ ոչ յիշատակեցաւ ի վեր
ջին գաւառակիցք գաւառն
լքելոյ · գուցէ առ նմին
հազեալ համառօտ զվրիժա
կըն իրաւանց հատելոյ մա
հուն՝ յորմէ ընտրեալն ապ
պատրծ եղեալ զսահմանն
յաւիտենական քակտեաց։
Զարդ փառացն ուծութե,
որով նոյն ինքն ածութին
պատկեալ բարգաւաճի։
Գանգն ոչ օք դիմեալ
կալաւ զեղջերայց սեղանոյ
այսր սրբոյն՝ ևոչ առ ժա
մայն պրծեալ ի պատժոյ
անա

Սրբոյն։

վայելման նենգօղա մեղայ։
Մեղայ ճաշակման ան
ճառդ կենաց՝ բազում մե
ղայ։ Մեղայ անհաս պար
գևացդ ձրից՝ հանապազ
մեղայ ։ Մեղայ դովեալ
մարմնոյդ ՚ի՝ մահու չափ
մեղայ։ Մեղայ պաշտելի
արևան արարչիդ խակապէս
մեղայ ։ Ընդ արդարև
օրհնեալ կ հաւուած բանի
յուսադրական սրբոյն այսր
մեղայի։ Այն սա՝ պատուե
լի աւանդ ։ Անմոռաց
պատուեր ։ Հայրենեացն
տուր։ Սահմանի՝ օրէն։
Համայնից թոշակ ։ Ան
հերքելի բան։ Ջօրաւոր
պատասխանի։ Կենդանութե
կամուրջ։ Անխորժելի վեր
նոյն։ Սիրելի սրբոց։
Ընկճելի կռապ։ Հրաշալի
բարբառ։ Անշրջելի պատ
ճառ։ Բաղձալի աղերս։
Փախուստի սեղան ։ Սիրե
տաբեկ հնչումն։ Անհնա
րից ճարակ ։ Կարծրութե
վանից։ Պատուածապաշտից

Ա՛ռ երևմանն արարչագիրս
յայտնութեան ճշմարիտս։ Ա՛ռ
սըն տէրունականս։ Ա՛ռ ան-
տակարս։ Ա՛ռ անօրինական
Յաւիժ յամի ամ իրօք շնա
Զ ջահս փառաց չիջեալ։
ակնրս թշնամացեալ։
Զ ձեռանակիրս
չիջեալ ։ Զդերանակիրս
Զ ձեալս։ Զլոյս ՚իմեալդ
Զ ելն պարծանօք պսակու
դար բաժակս անմահքուր։
որն չեմ։ Զարուսքնա յար
սրտի։ Զի զիս ոչնչին առ
Ա՛յլ ինն կակիծ դժընդակ
բազին կորուսչին դատայ։
զանձն անարգեցի ։ Զի
ազազակի ։ Զի անձամբ
ցի։ Եւս առ ամին՝ ողբ
ռատի ևոչ բովանդակա
Զ փուշս վարուց դիզե
բարձանայ երկնից ընկեցայ։
Զի ՚ի
թշնամի դրեցայ։ Զի
ցայ։ Զի անդարձս վա
և՚ի կործանումն ինձ երևե
Վերջին ինձ կրկին աշխար
Թե՛ տագնապիս մեղայ։

անարատ գտաւ։ Ոչ եթե
աքար զարմեան՝ ևասուղ
կիսեան՝ Այուդա սիմնեան՝
ասելով ըզսոյն ոչ արդա
րացան ։ Եւ ես վկայեմ
իրաւամբք՝ խոստովանեալ
զայս պայման բանիւ։ Զի
յականայինն բռնադատե
լոյ՝ ոչ է կատարեալ սէր,
ուստի ևոչ բովանդակա
պես փրկուի։ Ոչ ես կա
մաւ համբուրեմ զարձեալ
կրկնելով զերջանիկ բանիդ
զմ կրտուԹե՛ հարազատս։
Մեղայ երախտեացդ մուա
ցուԹե՛՝ վերստին մեղայ։
Մեղայ մարմնոյ ձեռն յոգի
հարեալ՝ յիմարս մեղայ։
Մեղայ առ կեանսդ դժրո
ղուե՛՝ ևոկ ևոկ մեղայ։
Մեղայ բանիդ ապախտ
առնելոյ՝ չարաչար մեղայ։
Մեղայ ՚ի յօր սատակման
ինձէն սոսկեալ՝ վատԹարս
մեղայ։ Մեղայ պարտա
կանս անկենդան մահուն
ձաղկիս՝ մեղայ։ Մեղայ

անպատկառս զո բարձրու

Գրիգորի։

Ստեղծիչ։ Գթած։ Բարերար։ Օրհնեալ։ Առատ։ Խարուստ։ Ահաւոր։ Հզօր։ Ողորմած։ Տէսուչ։ Զեռնկալ։ Խաստիչ։ Ապրեցուցիչ։ Դարմանիչ։ Կեցուցիչ։ Երկայնամիտ։ Անհակակալ։ Ըպատէհն։ Բժիշկ։ Գովելի։ Երկնաւոր։ Ընծաւէր։ Լոյս։ Կեանք։ Ցարուբեան։ Նորոգութիւն։ Փառաւորեալ։

Եթէ հայեցայ մարդասիրութեանդ քո ընդ որում քոյդ են առատութիւնք՝ նայեցեալ ի քեզ կոչումդ ևս։ Եթէ լըսեցայ՝ հառաչեմ։ Եթէ ունկն մատուցանեցայ՝ պատճառեմ։ Եթէ անասացեալ՝ աղերսեմ։ Եթէ ներս ցեալ՝ աղաչեմ։ Եթէ առեալ դառնայցեալ՝ դոչեմ։ Ապա եթէ անառակ առնեցեալ՝ կործանիմ։ Լակ եթէ առ ոտն հարկանեցեալ՝ լամ։ Եթէ զոգեպատն ոչ ընծայեցայ՝ մեռանիմ։ Ապա եթէ

Սրբոյն։

Ած խոնարհութեանն սարսափեցուս։ Ած այն զոր առ սէր խակ աչօք խոովք։ Առ որ մեծ է պատասխանատուութիւն՝ քան առ համբերն աշխատարանն։ Զարմանս։ Հիացմունս։ Որ գըտ հալոցականս։ Անդադար անհնարաշխարս։ Մըրճակահարութիւս մըտաց՝ անբաւարդելիս։ Եըմունս անկատարս։ Լըմունս անհատոնս։ Ցուսահատութիւս յարմարականս։ Ցան դիմանուելիանս պատշաճականս։ Զաղաչս պատեհագոյնս։ Ըղովս երաշտացեալս։ Ընդծս արժանահատոյցս։ Ընդ այսոքիկ են մեղաւորիս իմ կշտամբութիւք և ինքնահարշած տանջանաւորութիւք։ Եւ քան զի կարօղ ես զայս ամ զպարտս թողուլ ևզխայթեածս մեզ հու բժշկել։ Տէր ողորմեաց։ Ատեած բոլորիցդ։ Քրիստոս Թագաւոր։ Բարձեալ հօր որդի։

Աղօթիկ։

Զստեղծիչդ էից բարկացու-
ցեալ ։ Զանճառութիւն
շնորհին ընդ ոտնեալ։
Զպատճոյն պատկեր այլոյ
լեալ։
Ակ եթէ առ այս խեղդ-
մահու հեծութիւն ցաւոյ
մարդասիրեալ առիս՝ ժա-
մանեցուսցես առ Յս Քս
զազգեսն գեր ինանիլ՝ ի
յիս ։ եթէ՝ բժշկութիւն դա-
դարեցուցանէ զմեզ մեծա
մեծս։ Որով ամենառատ
քաղցրութեբ քոյ պատճաղ
տեալ՝ ի քէզ՝ զքեզդ ձեր
պարան լուսոյ լցեալ՝ ի
քեզ ևնկարեալ յոդի՝ վե
րըստին պնդեցայց գտեալ
քաճեալ։ Եւ ստեղծեալ
կրկին՝ ի փրկութիւն անմա
հիս ձեռնայն անախտակա
նաց ։ Եւ քեզ ընդ հօր
հոգւովդ սրբով փառք
յաւիտեան։ Ամէն։

Գնդ։

եթէ ահարկու դէմս ցու-
ցանիցես՝ սատակիմ։ Ակ
եթէ սաստեացես՝ դողամ։
Եթէ խեթիւ տեսանես՝
սոսկամ։ Ապա թէ սաստ
կանաս՝ սարսափիմ։ Եթէ
հալածես՝ հնծեմ ։ Ակ
եթէ ընդ վայր հարկանի
ցես՝ հերքիմ։ Եթէ զոզ
դոյ վհատութիւն ոչ առ
ցես՝ տագնապիմ ։ Եթէ
խրատանաս՝ փախնուսմ։
Ապա եթէ ապատնաս՝ ընկը
ճիմ ։ Ակ եթէ քննես՝
քարկոծիմ ։ Ապա եթէ
ուժգին ակնարկես՝ սուզա
նիմ ։ Եթէ ոչ անխայես
ցես՝ մերժիմ։ Եթէ կոչես
ցես՝ խնթամ ։ Ակ եթէ
աչս յառեսցես՝ ամաչեմ։
Եթէ ձայն ատցես՝ երկնչ
ելիմ։ Զբարեացն պարզեւ՝
մատնեալ։ Զերանութիւնն
թողեալ։ Զհնարիսն լքեալ։
Զուխտն յերբեալ ։ Զա
հանդն կենացդ մոռացեալ։
Զհամարձակութեբն վը
տահութիւն կորուսեալ։

Սբ. Ոգին։

Աբրահամ յաւելաւ երկիւղ հնձուելոյ. նորին հակոզի առնոյն ազերս մաղթանաց։ Բան ի խորոց սրտից՝ խօսք ընդ այլ։ ԻԸ

ԵՒ ՍՐԴՕՐԻՆ յայտնեցից. Այս զապա ո՞յր ընդ նակեցից. Եւ ո՞րպէս սեաց ճառեցից. Ազո՞ր քան ծածկեալս մերկացուցից. Եւ կամ ո՞ր ոք ընդ նեցայց։ Զնե՞ր կայի զոր արդէն ունիմ, եթէ զան ցկըտոյն զոր մրնեբեցի։ Զապագայի՞ն յորոց կամ կածիմ, եթէ զբազմահասակ շարժուելոցն յորոց գըտրեցայ։ Զի՞նչ քան ինձ հանդերձ՝ որ այ մեծ գըրեցեալ, թէ զանկերպագըրեցին էյնչատակելն։ Զնըր հա՞ն որ ե առաջել, թէ զնեթեւադոյնան որք են ծանունք։ Զհոգեկանա՞ցն կրեց կորուսչա՞ց, թէ ըզ մարմնականացն ախտից սպա

Գրիգորի։

նողաց։ Զառ պրոնա հնչ տականայն, թէ զծայրա կատոր վ ընտասկարութեցն Զաներեւութեյն, թէ զան սականայն։ Զառ ձեռն հպաճորուել, թէ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաճորուեն։ Զլայնականն դիւրին ած մունա, թէ զերկրաճորն նե տաձգութեիւն։ Զխորու թեն զանչափուել, թէ զա մենածանն յայտնատեսիլ։ Զյոքնադրութեն պռունկու թել, թէ զառողջութեն անբժշկուել։ Զպարարիքն չարին մարժնովս, թէ զտ մերն բարութն հոգեւով։ Զխնամով հանդերձանն յոչ ախորժելին այ, թէ զբռնադատութեն տուռատ ձգելն ինոյն մոլեգնուել։ Զառ ի մահն մեղայ, թէ զընդունայնութեցն կար ծեաց։

Արդարև որպէս կամաճ խելագար զերծնալ ի ձոր ձոյ՝ զառականայլ տեսիլ յանդիմանեցի։ Զընդ դեմ

Աղօթից։

տուհիմ։ Ընդէմ զայմ եր
կիր եւեմ պատուամաէոր աղ
ղօթանըշէր ամ աշխարհի։
Ամէն Թող զբազումն զայտ
սիկ բարերար՝ ամի ոնի
ցես։ Դիւրինք են քեզ
զտսին եղծանել, քան ինձ
տաժանաէորիս աջով նրկա
րել։ Ասն այտորիկ գրեցի
առանց խնայելոյ, զի դու
առատապես ջ ընդհացես օրհ
նեալ։ Որ ասն մեր մե
ղաէորտյս երկայնամիտ ան
ձանեցար ըստ մեղքանաց
քանի հեծուես սրտի եզրի
երկանկի։ Ցոյժ նեղեալ
անձն ևձանձրացեալ ոգի
քանին յիշատակաէ որ ըզ
տյն պատմէ, յամ կրկին մա
հացուցանողաց վտանգեալ
անկեալ՝ ևվհ գարշուեցե
մեզաց անդնդականաց ապա
կանուեցեյ։ Քան զի չհա
հատամ թե ըստս ինձ, ըստ

յոբայ ձայնին։

Արդ՝ ես ինձէն ինքնագ
րով անձնդատ գերիս՝
համաձորապես մատն եղեալ

Գիրք։

դեմն գործեալ իմաստ
նոյն, թե՝ հանճարեղքն վե
րարկեացեն զամենս ևս
րեանց։ Ստարացեալ՝ ի
կրօնից։ Հեռացեալս՝ ի
կարդաց։ Խորհուրդեան
անտուրբ։ Ակուտուե ան
մատքուր։ Ցարդարուքե
ամբարիշտ։ Աբարեպաշ
տուե վնասապարտ։ Բե
րանով մերձ առ ստեղծո
ղըն ևահեռի երկամամբքս։
Ընթամբքս պատճամս
տոյց ըստ մարդարեին, այլ
ոչ եթե արտուճս։ Եթե
եթե պարտե զքաոմնեցիան
ատել աստանօր՝ չար քան
զտանջանան յանդունճ։
Իբր զուր լինի պաշտօնա
տարս այս։ Միտս անկայ
ուն երկեակ ճանապար
հաճ մահու վարանեալս։
Ջանամ առջ լինչ օգտիմ։
Պնդիմ առջ հատանեմ։
Թուքամ առջ ժամանեմ։
Ընձկամ առջ տեսանեմ։
Փափագիմ՝ առջ հանդի
պիմ։ Ակարօտիմ առջ պա

գանձ ։ Անմոռաց յիշա
տակ։ Այսօր առ սոյն և
ես հաճատ ընկալեալ աս
տուստ վկայեմ ամին ըստ
մարգարէին ։ Կարօղ ես
յամի Թողուլ զմեզանս բազ
մաբեղունս։ Եւ ես զօրաս
ցիս կրկին բարձրացեալ՝
առ աւետարշաւառ կործա
նեալ հոգիս ։ Յամի իշ
խես · ամի բաւես · յամ ո
րեք հասանես · աւետիս բեր
նուիրեանց յաղթես · զամ
կարծրուն փշրես · զամ ընդ
դիմահար վանես · զամ խրա
տուն վատնես · զամ սր
բայեալ ընդոստնես · զամ դա
ռինս անուշիս · զամ դրժ
հարամոքելիս՝ քաղցրայու
յանես · զամ պարտիս շր
նորհես · զամ յանցանս թո
ղուս ։ Կարօղ ես զօրա
հար՝ հզօր՝ հնարաւոր՝ ամե
նարհեստ ։ Զամենեցուն
մեզս ընկզմես · հէքեաթս
ցեալ բառնաս ՚ի միջոյ ·
իբր զճաճանճ փոքրու կայ
ծական՝ սահմանեալ ՚իշափ

բնութեաս ։ արդեօք փակեցի
կնքեցի առ լինին ամ մա
սանց զկենային հնար ։ Զի
՚ի փրկութի մեզոք կապե
լոյս՝ կրկին մեծասցիս գո
վեալ։ Եւ քան զի ՚ի մար
գարէն բարձոք ի բատեալ
փորձ գոյութ մարթել ընդ
նմին հոգւովք քով երգեալ
յոտով հաստատնով ՚իքեզ
ապաստանեալ։ Առեք ընդ
ձեզ բանս ասէ յովսէ է, և
դարձարուք առ տէր ած
ձեր ևասցէք ցնա կարօղ
ես թողուլ զմեզս · զի ըն
դունիցիք զբարիս , և ավայե
լեսցեն ՚իբարուե անձինք
ձեր։ Ահա ած խօսեցաւ,
ո՞վ որ ոչ լըսէցէ · նոյն
ընքն վկայեաց , ո՞վ որ
ոչ հաճատասցէ ։ Արդ՝
այսոքիկ վրճիռ պաշտելի։
Սրբերեալ պայման։ Ահ
մեն նոյնագոյ ։ Կ՚ենայ
աճեսիս։ Կէտ տէրունի։
Դուռն բարուե։ Վտակ
նաց հրաշէր ։ Հղրիւ
պատկեր ։ Անբաժանելի

Աղօթից։

մեք դրեսցուք երջանիկք
դառեալ ընդ նմին։

Ընդ դիմամարտ դիւաց նը
հաղ Աղօթից հզօրեսցար
սուռ Քրիստոսազնատ ախ
տաՀորութեց՝ Աստուծով
վարատիչ։

Արդ՝ այսքանեաց անբա
Հից հրաշից հան
դերձիչ հայր ամե
նատէրջ։ Անուն ահա
Հար։ Զայն սարսափելի։
կոչումն ընտանի։ Բան
համբուրելի։ Աղջումն ըս
քանչելի։ Չրաման սոսկա
լի։ Էութի անքննելի։
Գոյութ անճառելի։ Լս
կութի անբաՀելի։ Զօրու
թի անչնչնելի։ Կամք ամե
նաբարի։ Տէրութ անսահ
մանելի։ Սնծութի անչա
փելի։ Բարձրութի անբո
վանդակելի։ Ողքանութի
անչիշտելի։ ԱռաՀելութի
անհասանելի։ Պատճառ
որդւոյ հայրութեբ, այլ
ոչ նախադրութեբ։

Գործք։

ոչ էից անկեալ ընկղզեալ
կորուսեալ՝ ի տիեզերատա
րածն Ծովու։

Արդ՝ բանիւ մաղթանաց
վերծանողաց այսմ մատե
նի՝ ողորմեա վասն խաչի և
յարչարանաց մահու որդւոյ
քոյ հայր գթութե՝ սկզբնա
ռաքոյն ողբերդութե ձայ
նի այսմ արուսօրածին նը
հագի։ որ զայս դեղ փրկու
թե կենաց մեզ յարմարե
ցոյց, եղիցի բժշկեալ յա
նուն քո հզօր։ Որ հետս
եղիցի խոստովանութե մեզ նը
կատեցոյց, այսու պայմա
նաւ պատշաճականաւ լինի
անարատ յիւրոյն պարտեց։
Որ զհպարատութեան թեւս
հարթել մեզ վարդապե
տեաց, ի սոյն կանոնի կե
նաց պատգամի՝ եղիցի զեր
ծեալ ի չարէ կապանաց՝ մա
հու արկածից՝ սկզբնակա
նաց վերջնոց համջնոց։

Երերմտութեբդ բարեգոր
ծեալ ի նորոգութի լուսա
Հարութե։ Ընդ որում և

Գրիգորին։

ոչ պահանջից, որով պըն
դեցաւ միածինդ քո յաշ
տարակ ի աչին՝ ցաւեսցի
չարին։ Եւ ի կոզահերձ
սայրատուր սլաքէ ուժգին
բախմանէ՝ որով զվէրն մեծ
ընկալաւ, խոպատ ստատ
կեսցի սկզբնարարն մահու։
Եւ զի խոնարհեցոյց զոտ
վեանն դլուխ յաշանդէին
զհոգին՝ ի ծոց քո բարձ
րեալ, ապուռամբուն անբա
րի բարուցն բեկեալ՝ ի
կոր կործանեսցի ամիւ հեր
քեալ՝ ի կորուստ։ Եւ զի
ղղեալ ծածկեցաւ անմա
հն լակուԹի յորովայնի
երկրի, այսու՝ ամբարձեալն
հպարտուԹի կարծեալ դո
ռոզին՝ ի յատակս մահու
դըժոխոց մըԹին տաճերին
յառեալ դեռեսցէ։ Եւ
յիշեսցէ զաւային հարբա
ծըն անբժշկական, որով
մահացաւ դիմամարտուԹի
ԹունկեցՎիշապին՝ Վենարա
րըն կրնաք աւետաբանն։

Ասան զի՝ ի փառս քո հարս
ողը

Ալբոյն։

Քև և՝ի ձեռն քոյդ անպա
րագիր զօրուԹեանդ՝ սաս
տեա տագնապող հոգիս
կան տենդիս ջերմուԹե, որ
սպրդեալ մուծաւ ընդ մե
զաց։ զի փախեսցէ՝ ի մար
դոյս, զարհուրեալ՝ ի սրիմ
բաբն հայնքաւորէն արեանդ
վ լուսոյ գաւինդ երկնա
հոսի, որով սրսրիեալ մի
անգամ՝ ի մըշտնջենաւո
րըս հանգոյն մաքրեցաք։
Եւ արդ՝ տայ պատուական
խոնարհո ԹենԷ արարչակիր
աս էութիդ՝ ամաչեսցէ
սատանայ՝ ի գործս չարեաց
իւրոյն հրեշտակաց։ Տան
Քնալի ահաչաճանչ, հե
ռացեալ հարատաւ առաքել
՝ի շինուածոյ էութենէ քոյ
մըդ ընուԹենէ՝ յարտաքին
խաւարն։ Եւ Քնքնալ մաք
րեա զարտաստուս ոգւոց՝ ի
դիմաց մերոց, հզհատաչեալ
մըՆձանեսս հնծուԹե՝ ի սրբ
ոյ մերոյ։ Եւ յիշատա
կաւ հարանն հնգուսեայ,
քաջայնախուշ տաժանատանջ

ղա

Աղօթիք։

ԵՒ ԱՐԴ՛ԴՈՒ միայն սկիզբն բա րեաց՝ դԹուրի ան ճառ որդի բարձրեալ մի ոյդ այ։ Որ զողջոյն զօրն Թողուես ցուցեր փրկարան, ևոչ կորառեան դատապարտ տարան։ Ցեղանակել զա հուրն էար՝ առ մեծ աշե տիս ակնկալուես։ Բժիշկ ախտացելոյս։ Խովիւ մո լորեալ ոչխարիս։ Տէր ապաշխնաալ ծառայիս։ Գինի անապակ՝ մեծ տրտ մեցելոյս։ Պակղանաց դեղ՝ վերաՀորեցելոյս։ ԱզատուԹի՝ մեղօք գերեաշե լոյս։ ՕրհնուԹի բարեց՝ մերժելոյս։ Կնիք շընոր հաց՝ խոտեցելոյս։ Օծումն կոչման՝ կապտելոյս։ Կանգ նուժն վերատին կործանեցե լոյս։ Պատապարան հզօր՝ գերեցելոյս։ Օժանդակ վեհ՝ դայԹակղեցելոյս։ Դուռն բարձրուես՝ տարա կուսելոյս։ Սանդուխք երա

Գիրք։

ողորմուԹե՛ էքր ՚ի գովեստ որդւոյ քոյ Հոգւովդ սրբ բով՝ զայս խոստովանեմք։ Քան զն ոչ պիտակ ինչ սոսկ զօրուԹի ունի զիւս մէն՝ առ մի խորհրդականն խորուել։ Այլ զանակիզն բանդ անձնաէոր՝ ընդ ան ժամանակս հօր փառաՀա րեմք։ Եւ քեզ միայնոյ սուրբ երրորդուԹեդ, հա Հաստարապատիւ տերուեդ, համաբոյն անբաժն ինք նուԹեդ, օրհնաբանուԹի՝ գոՀուԹի՝ զօրեղուԹի՝ ևան ճառ վայելչուԹի մեծու Թե՛՝ բարեվիճակ հարԹու Թե՛՝ զուգակիւռ հաՀաստա րուԹե։ յաՀիտեանս

Ամէն։

Աերատին յաւելեալ լրկին հեծուԹե։ նորին հակակի առ նոյն աղերս մաղԹա նայ։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այ։

ՒԹ.

Գրիգորիւ։

ռուեբ չափոյ հաստողիդ՝
ընդ հողոյս հաշասարութիւ
կցորդեալ։ Քան զի ծնաւ
յայսոսիկ անբաւ ևանհե
տազօտելի։ Ամենևին բա
րի, անմասն բարկութեե խա
ճարի։ Ոստի յոյժ նրբազ
են քոմ մեծութեդ՝ ա
տեղացն թիւք. զորս գոյա
ցուցեալ յոչ էից՝ յորշորշ
մամբ անշաց կընքեցեր։
Եւ կամ հիւթ երկրի՝ ի
յօդս հեղեալ. զոր ի չը
գոյից հաստեալ՝ տարածու
մըն յատակի կառուցեր։
Քան ինձ նախադրեալ հա
մարդ սակաւութե. որով
քեզ նմանիլ վարդապետե
ցեր։ Ահա ծածկեցաւ և
ընկղմեցաւ ի քոյդ լոյս կա
մաց երկայնմտութեան հա
նուրդ չարուն. եբր դոյզն
մեայլ ի տապ արևու։
Եւ որպես աստուա խակ
կիրք բնութեդ զհասարա
կաց բարուց ցուցանէ։
Քան զի՝ ո՞վ ոք ի մարդ
կանխ մեզաւ ևոչ զղջացաւ։

Ո՞վ

Սրբոյն։

երանուե՝ եղկելոյս։ Ա՛ա
նապարհ շահզաց՝ մոլորե
լոյս։ Թագաւոր ներօղ՝
պարտելոյս։ Քաղցր յու
սադրութի՝ լքելոյս։ Ձե
ռընկալ կենաց՝ հերքելոյս։
Մեծդ միայն ևամենառատ։
Որ զ լնութե բարեաց սահ
մանեալ՝ հեղուս անչափ յա
ճախութեբ քան զոր խընդ
րեմք ևխմանամք ըստ պօղո
սի գոհաբանութեանն։
Քան զի յինուց յեանէց և
չորեակ տատանց ի վազոր
դեննէ տիընջեանն առ մու
տս արևուն՝ անդուադառ
նին յաչէտ կարկառմամբ
իսկ ևիսկ ի սոյն անարգել
սրահէ՝ ի վեր ե քան զաղեր
սանաց ակնկալութի՝ մարդ
կան բարեգործել միմեանց
չնորհատրութի։ Իսկ առ
խն թշշառութե ևանար
դութեան՝ զքոյդ եղեալ
փառս ամենակարօղ զօրու
թի ահեղ, բոլորից ած
օրինեալ տեր Յս քս։

Որովք սահմանեսցի կրշ

ղդ

Հազարըս չհաշուեցաւ։ Ո՛վ ոք մերկացաւ յաւուրս ձըմերայնոյ՝ եւ զոփացաւ։ Ո՛վ ոք անօրինեցաւ եւ քարաւ՛ք զմիտան կոծեաց։ Ո՛վ ոք եռես զատրուէն չիւրում մեծուե՝ եւ զիր ծեցաւ։ Ո՛վ ոք իատա րեաց չարիս՝ եւ զինքն խակ նզովեաց։ Ո՛վ ոք ախտացաւ՝ եւ զանձն դըսրո վեաց։ Ո՛վ ոք յամթ աչեացն գործեաց՝ եւ զիւրըն մարմին ձաղեաց։ Ո՛վ ո՛ւ պատուաւորիան հպեցաւ։ եւ զօրն իւր անիծեաց։ Ո՛վ ոք զգործեցեալսն յիշեաց՝ եւ տապացաւ։ Ո՛վ ոք զգաղտնիս մտաւսն րեաց՝ եւ խորովեցաւ Ո՛վ ոք զծածուկսն ընկիա տեաց։ եւ մահ կորըս տեան ինդրեաց։ Ո՛վ ոք զաներեւոյթսն կերպաւորեց՝ եւ կրկին յերկիր կոտացաւ։ Ո՛վ ոք ընդ մեզայն հեշտութե՝ բոց անշէջ հրոյ ոք նոցին ոչ խաւնեաց։ Ո՛վ

Ո՛վ ոք զաղբացաւ՝ եւ ոչ ամաչեաց։ Ո՛վ ոք դար շացաւ՝ եւ պատկառեաց։ Ո՛վ ոք սիամբեաց՝ եւ ապաշաւեաց։ Ո՛վ ոք հոր ծանեցաւ՝ եւ հնծեծեաց։ Ո՛վ ոք գայթակղեցաւ՝ և ոչ ապրշացաւ ։ Ո՛վ ոք պարտեցաւ՝ եւ լինքեամբ ըմբերանեցաւ ։ Ո՛վ ոք պատրեցաւ՝ եւ յոտոց ե հան։ Ո՛վ ոք ճաշակեաց լեզուի՝ եւ դառնացաւ։ Ո՛վ ոք անկաւ ՚ի բարձ րութենէ՝ եւ ընդ ոտ տեաւ։ Ո՛վ ոք կորոյս մե ծուքի՝ եւ աշխարհաց։ Ո՛վ ոք զկերեցաւ յերանու թենէն՝ եւ երեց։ Ո՛վ ոք կապտեցաւ ՚ի շնորհէ փա ռայ՝ եւ ողբաց։ Ո՛վ ոք գտաւ լինքեան վ ընաստ կար՝ եւ ըստ գտաւ։ Ո՛վ ոք մերժեցաւ յերկնա յըն այ՝ եւ հառաչեաց։ Ո՛վ ոք լըռեաւ զայ ըսպառ նալեան՝ եւ ստկայաւ։ Ո՛վ ոք ընդ ու չարեացն

կ՚ին պերճութե՛ հոգ ՚ի դը
լութ եղեալ առջ կրկին չար
չարեալ յոգի մահացաւ։
Ով ոք ընդ պայծառ պատ
մուճանին քրձազգած ե
ղեալ՝ առջ տխրեցաւ։ Ով
ոք զկեանն իւր կորոյս՛ և
ոչ արեան արտասուս երկ
նեայ։ Ով ոք ընդ արկա
նելեաց լուսոյ՝ խաւար ըզ
դեցաւ՝ առջ նրճաղեցաւ։
Ով ոք ՚ի վերայ սպոյ սի
րելոյն՝ ոչ թառամեցաւ։
Ահա այսք կերպարանք
ճշդըստագոյնք՛ պարտաւո
րիս՝ յանդ համանութեան։
Տէառ դեմ։ Քաղեալ
ճաճանչ։ Ցամաքեալ խո
նաւութի։ Երիթայեալ
շուրթն։ Ընչգեալ տեսք։
Տրտմեցեալ ոգի։ Այլայլ
եալ ձայն։ Արկնեալ պա
րանոց։ Եւ զի՛ թէ ոք
զկակուղին ինկ նշանակես
ցե՛ ոչ անօրինեք։ Անան
բարուրանմիտ։ անհպարտ
սիրտ։ Անեղծրօղ պարզևի
թշառ։ Անաչրտալի պատ

ոք զինւսատակարան բընու
թենն՝ առջ պատակեցաւ։
Ով ոք զհամաւ ներդոր
ծեալն՝ առջ սատակմանն լին
քեան աղօթեաց։ Ով ոք
զանձառելոյն՝ առջ խոտովե
ցաւ։ Ով ոք զանկրելոյն
հոգեթեն՝ առջ թաղծեցաւ։
Ով ոք զմեծամեծան՝ առջ
մաշեցաւ։ Ով ոք զանբը
ծուելթե ապականերըն՝ առջ
տոչորեցաւ։ Ով ոք զտա
րագրելթեն պատճառ յանոյ
մունս՝ առջ տապնապեցաւ։
Ով ոք զերեսացն աղօղոյն
տեսիլ՝ առջ բարկութե վ՚եր
նոյն զանձն պարտ վար
կաւ։ Ով ոք զմի ՚ի կա
րելոցն մեղայ յաչս կեր
պացոյց՝ առջ զինուք մա
հօս խոցեցաւ։ Ով ոք ըզ
խայտառականացն՝ առջ վայո
վհատութեան ընդ հնծու
թիս ձայնին հիւսեայ։
Ով ոք յարքայականն դա
հոյիցն տնանկացաւ՝ առջ
կարկամեալ ՚ի վայր դըր
եցաւ։ Ով ոք ընդ պըտա

պատքեալ։ Ինքնակիշտամ
բելի դեպերել։ Իրաշա
մերժ սովեալ։ Արդարալը
լուկ քաղցեալ։ Պատշա
ճադատ հարճածեալ։
Ինքնա վկայ մահապար
տեալ։ Ի բժանապես հա
նեալ։ Անձն անկծ եղկե
լի։ Եւ զայս թարգմա
նեալ ցուցանէ արդարա
գործ փարիսեցին կը շտամ
բեալ, եւ ապեղապարտ մաքսա
աորն բարեհամբաւեալ։
Եւ արդ՝ Թէ զչարիան հը
նարաւորութե բանաարկէին՝
գտողին զմեզ գայթակ
ղեալս՝ զերբն ի մեզ սերմա
նիա առ օրն հատարեայն։
Զի արդ ոչ զչարիան տըն
կեալս ի մեզ՝ հոգւոյ արու
թիս ի խնամակալութենէ
կատաց կեցուցչիդ՝ օն եւն
գրեացես տէր քարեգութ.
հզօր կյաղթող։ Քահիչ
մեղաւորաց. կարօղ ամի առ
ամ վերկութել։ Եթէ զան
դունդս առ երկինս փոխես.
եւամ զնաւար մըթութե

ի լոյս հատատես։ Եթէ
զդառնութի լերոյ ի մանա
նայի քաղցրութի կալես. և
կամ զկոծ սատակութե վըշ
տաց՝ ի պարս դատու բերկ
րութեան հարանեաց կար
գես։ Դիւրինք ևն արա
հորք են քեզ այսոքիկ։
Եւ ևս քան զսոսին բաւես
առ սոսին տիրել համայնից
ահաւորապես։ Եւ քեզ
փառք յաւիտենից յաւի
տեան. Ամէն։

Աւրատին յաւելած կրկին
հեծութե. նորին հսկողն
առ նոյն աղերս մաղթա
նաց։ Բան ի խորոց սրտից՝

խօսք ընդ Այ։ Լ

Ի ԱՐԴՀ՚ՀԱՐ
տեսցի բան քո
ողորմած բոլորից
ած՝ ներօղ ևօրհնեալ՝ ի
բազմապթերին գարձուա
րութի աւուրն պատուերի
զղջման մեղաւորին. Թէ և
առ յետին իսկ շունչինիցն

Գրիգորի։

Հակի խնդրել իւր գարքայ
ութիւն, այլ զտանջանային
թեթևութիւն։ Ոչ ընդ
կենդանեացն ի լոյս, քան
թէ ընդ գերեզմանականա
ցըն զդայական շնչոյն ի
խաւար։ Ոչ ընդ ամբար
Հեալան, այլ ընդ բեկեալ
սրն երնդ խորտակեալսն։
Ի Հանգստեան իւրում վաս
տակեալ։ Ի խրախուճ լին
քեան տրտմեցեալ։ Դի
մծք ժպտեալ համօք իմ
ցեալ։ Կերպ ի ծաղր և
աչք ի յողբոյն։ Երեսք
զըսփոփանս Հայցուցանեն
հարտասուքն զդառնութիւն
սրտին ճշմարտեն։ Ըմպա
նակք ի՝ յիրիտասին Հնութիւն.
միմն արեամբ՝ ևմիսան կա
թամբ։ Երկու բռնանոյք
կայծակնաշարք. միմն խրն
կով՝ ևմիսան ճենճերով։
Ակահառակք երկին կրծաճռ
բականք Համոյ. միմն քաղ
ցու՝ ևմիսան դառնութեբ։
Բաժակք զոյգ առ եր
կուս բերմունս. միմն ար

Սրբոյն։

ընտրութիւն. ևկամ ի մէջ
չարութեցն փոխարկուել։
ՄանաՀանդ զի դժնեայ կը
ցորդս այս անձն եչխանա
կան՝ միշտ մարտիկ խաբօղ
շղոքջորթ յարեալ ի սը
տուի ըստ առակողին՝ արա
ծօղ Հոգոյ դրժուար ու
նելի. Հատողին փախչօղ.
գերեալ որսողին՝ մըթնկան
մարմնոյս, ներհակ սրնկա
կից. յոքնապատճառեն ա
մենավարան. զոր քոխ գի
տել զքանեացն յաճախուել.
ևզկնի մեղանացն՝ ողբսմա
գինս ինն ողբարկութիւս վը
հատականս տաժանակօծս
բազմաՀազելիս. քո առա
ջի տէր գթարկութիւս գը
րեալ արտասօք, թառան
չըս թշնառութեց՝ կարգե
լոց յանդաւոս չար վ ըսան
գից մեղսատապնապ պատ
կառելոյն։ Եւ զի մի
կրկնաբանութիւս ի շատ խո
սութի կրթեսցէ, առաջել
քան զոյն այսու ողբալն։

Քան զի ոչ երբէք Համար

Աղօթից։

տեան ։ Ամպ լըթագոյն ահագնատեսիլ կրկին տե
ղացմանց · մինն նետս , և միւսն քարինս։ Որոտումն
ահեղ երկոցունց բերմանց · մինն կարկուտ , Լամբան հը
րացան։ Յայդ ցաճապինք երկուց վտանգէց · մինն ա
լոյ , Լամբան մահու։ Առա ճօտ սպոյ երկուց բազո
մանց · մինն սաստկ , Լամբ
սըն սպառնալեաց ։ Ար
գելուն ք երկու ՝ի յերկուց
ծայրից · մինն խոնարհ , և
միւսն կիսման։

Եթէ հարճածոց աչ կա
ռուցանի , ինքեան վարկա
նի։ Եթէ ձեռն պարզա
ձեր , ոչ նը ան ոնի։
՝Ի պարծանս ուրուք կորա
նայ։ Յամբարձումն գը
խոյն ընկճի ։ ՝Ի չարեաց
յիշատակ հնձէ։ ՝Ի ճառա
մարքոյ՝ պատկառէ։
՝Ի պատմութիւն հանդերձ
լոյն երերի ։ Եթէ օրինի
յուսաքէ յայտնի , ՝ի ծա
ծուկ զանձն անիծանէ։

Գիրք։

տօսր՝ Լամբան ծծումբ։
Տաշտք երկու կրեցեալք ՝ի
ծայրս մատանց · մինն գինի՝
Լամբան լըղի։ Դրուն ք տե
սանելոց ներհակաց · մինն
՝ելից՝ Լամբան ՝ի վըիպումն։
Լսանութ ք հալոցականաց
հակառակութեց մինն ար
ծարծէ · Լամբան շինուցա
նէ։ Նայեցած ք դիմաց
երկուց · մինն դոյզն ոզո
քանօք Լամբան անանխայե
լի բարկութեբ ։ Նամբար
Ձուսն երկակի բազկաց ·

Առն ՝ի հարճածս

ոմն ՝ի մերժուն։ Դէմք
երկնակի կերպից · մինն տրխ
րեալ , Լամբան ցաստուցեալ։
Ընշտամբանք ընդ միոյ եր
կու · մինն աստուցս , Լամբ
սըն սպառնեացն։ Պատ՝ի
նութի ք կարծողականք եր
կու · մինն գոնէ , ՝Լամբան
թերևս։ ՝Ի մի բերանոյ եր
կակի բարբառ · մինն եղծու
թի , Լամբան խոտվութի։
Երկուս ազդմանն ՝ի միում
սրտի · մինն կեղակարծ յու
սոյ , Լամբան ճշդրիտ կորըս

Գրիգորի։

Նահաց Հայնարիուրեցեյ կողմ
կողապին հնծեծանոց, որ
անհամբ այսոր մեծայայր,
թէ՝ ողորմած եմ ես տէր։
Ահա առ չարութիւն գե
րեզոյ՝ բարութի քո։ Առ
մահապարտիս դառնութի՛
քաղցրութի քո։ Առ կո
րսանելոյս յայտնութի ձա
ռագայթ քո։ Առ յան
դգնեալոյս մոլութի՛ ողոր
մութի քո։ Առ խակութի
ճնաասակարիս հնդութի քո։
Ընդ կործանելոյս այցելու
թի՛ ալ քո։ Առ ընկրկմե
լոյս վերադարձութիւն ձեռն
քո։ Առ բժշկութի անող
ջանալի իոյշածոյս՝ մեռան
քո։ Առ պակուցելոյս
պաշտպանութի՛ հոգի քո։
Ընդ ապականաւորիս վ բառա
հութի երկայնմտութի քո։
Ընդ օծութեան ամենագործնեիս
զորութի քո։ Առ մեղաւո
րիս քաւութի, հրաման քո։
Առ վախուցելոյս ապաւի
նութի ոան քո։ Առ սը
րայելոյս պատսպարութի

բա

Սրբոյն։

Եթէ գովեստ յուժեքէ լը
սէ, պարտաւանօք զինքն
կ շռայլեէ։ Եթէ դիսպո
վեստի աստիճապէս, ինքեմբ
ինքեան վնասէ։ Եթէ ձա
ղեցի ուժգնին, սակաւ հա
տուցանէն առաւելդ պարտու
ցըն գրեսցէ։ Եթէ ըզձու
մըն մահու ինքեան ըսիցէ,
այս ասէ, հպարձակ կրկ
նէ։ Եթէ յորոգայթ մա
հու ճայթեսցէ յերկինէ,
ահիւ զդէմն համբառնայ
ցէ։ Զնուրոյ իրաւանցն
մատեան խմեալ։ Զպա
տասխանութեն յոյս լրքու
ցեալ։ Զհամարձակութեն
ընթացս փակեալ։ Եւ
եթէ ոչ էր անիրկանաւոր
կորուստ գերեզոյն, զնուրո
վնն երթալ ոչ ինչ դանդա
ղէր։ Բրդարև վայ մե՛ա
հարնն, որ տարաւուսեալ
կայցէ ի վերայ երկուց ճա
նապարհայ, ըստ հոգեվնց
բանի եմաստնոյն։

Եւ արդ՝ զի ա՞րդ ոչ ողոր
մեսցիս բարեգութ՝ այսքա

զի

Աղօթիք։

Առ մեղրեղոյս դարձաձո
րուել՝ ձայն քո ։ Օրհ դու
տիրես ամէն դրթուածեք . և
չեք իբիզ մնան ինչ խաչա
րիւ ։ Եւ ոչ է բարութիւն
առանց քո ։ Եւ քեզ վայե
լէ փառք յաւիտեանս.

Ամէն.

Աերասին յաւերժած կրկին
հնծուածե . նորին հակողն.
առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք
ընդ այս ։ ԼՈ.

ԵՒ ԱՐԴԿԱՆ զի բազմայուշ է պայմանաւ բանիս զաղէտ տապնապէ հեծծուեր ձայնիս . մեծ հառաչանաց անխուսափելի իմոյս վտանգիս ։ Օրհ դու ողորմած ակզբնա հայրդ խոստովանութեանն յայտ ծածկութենէ՝ որդի այ կենդանւոյ տեր Յս քս, քաղցրութեեր նայեսցիս քա հել . արդարև կարօղ ես. ձեմարտապէս բաւական ես։

ԵԹԷ

Գիրք։

բազուկ քո ։ Առ վրիպե
լոյս առաջնորդութիւն՝ լոյս
քո ։ Առ տարակուսելոյս
հնարաւորութիւնն՝ հանճար
քո։ Առ անկծելոյս կրկին
ստացուածն օրհնութիւն քո։
Ընդ վհատելոյս քաջալերու
թիւն՝ խրախոյս քո ։ Առ
վշտապնդելոյս մխիթարուի՝
բաժակ քո։ Առ նեղելոյս
ընդարձակութիւն կամք քո։
Ընդ ատելելոյս կոչուածն սէր
քո։ Ընդ հաստուածն սասա
նեցելոյս բան քո։ Առ հո
գւով վիրաւորելոյս՝ կաթ
ուած արեան քոյ ։ Առ
անհրեշտի մրմունջս ցաւոց
ականարկուի քո ։ Առ յու
սահատելոյս անդրկեն ընտ
րութի՝ հլխանութի քո։
Առ պատճաստուածն կրտրե
լոյս՝ կցորդութի քո։ Առ
խաչարուած մահու ծածկե
լոյս՝ նշոյլ կենաց քոց։
Ընդ խռովեցելոյս իմ հան
դարտութի՝ խաղաղութիւն
քո ։ Առ վայրագութիւնն
օտարացելոյս՝ ողջոյն քո։

Գրիգորի։

բոց ևթադաճօրաց ընտրե
լոց հայել յուսացաշ։
Ոսկ միւսն զանհանդերձելի
երկիր որովայնին սենեկի՛
եօթնեակ զաճակօք բար
դաճաճ եղոյց։ Որ ե թիճ
մի անբաճուքե, ըզբնաճն
նշանակելոյ զեուխի ածու
թեն յարակայուճ սահման
անհետազօտելի։ Եւ աճա
զանին նորածին որդւոց ան
հատ յորդուքիւն։ Այս
թիւ պանծալի, որուճ ոչ ե
կէտ կցորդի, ևոչ ըսպառ
հած վախճանի։ Այլ կոյս
ոմն ե ուրոյն ընտրուքեամբ
նրբերեալ, յաճէտ անճառե
լի վիճակաճ համայն յաճի
տեղիճ, դժճարաթարգմա
նալի մերոց խմաստից։

Արդ՝ համարեա յորդարու
թի՝ անյուսալի փրկուճ հո
գւոյս՝ զամենավարան ձայն
կողկողանաց սրտիս հնձու
թե։ Ընդ նախադրելոյն
երջանկայ հղեալ հղասեալ
զայս դաճանուքիւն փոքր
հաճատոյ լմնյս խնդրուճա

ծոց

Սրբոյն։

Եթե կամիս հնարաճոր ես։
Կամիս առաճելապես, որ
պես ևկար ես։ Յորըճան
նաս մեծապես ընդ ճաքն,
քան ընդ առնուն։ Բազ
մանան քեզ գանձք ՚ի ցերը
ճելն, քան ՚ի ժողովելն։
Ցաճախին ճոայճածք քո
՚ի տրճելն, քան ՚ի ճերչ
դելն։ Կուճին քեզ համ
բարանք ՚ի տարածանելն,
քան ՚ի չճեմարանելն։ Չա
ճաճամ այսմ տեր ամի զը
տանել քեւ եղք փրկուքե։
Յաճաճամ անարդս ընդ
պատճականին։ Ցուսամ
ընդ աբրահամու ևրնդ ան
նայի։ Ջի միճն բանիդ քո
հաճատաց, ևմիսն քահա
նայապետին բարբառոյ ան
ճաց։ Ճան որոյ ևոմն ՚ի
խորին ծերուքե՝ անհամար
որդւոց հայր հաստատե
ցաճ։ Ջառանչեալն ևզա
մուն արդանդ ճառայի՝ ան
դաճան պտղածին արդեան
օրհնուքեան բազում ժողո
վրդոց՝ մարդարեից սըր

ճա

Աղօթից։

Յաւուցմունք զբաւարակաց։
Լուցմունք զամպարաց։
Բուրմունք ինկոց, եւ ղոց
հանդերձանօք։ Ցալեա
նակ փրկական նշանոյ։
Աւուցմունք ի օրանաց,
ածաբնակաց։ Զեռք քա
հանայից շնորհեա աստարե
ղոյ։ Ո՛ւ շարժումն անձին
յիշատակ այ։ Ա՛ւ փոփո
խումն գարշապարի։ Ա՛ւ
կարկառումն աջոյ եւ ձա
ւարձումն բազկի։ Ա՛ւ բա
րեխօսութեան աւուց գթեան
աղաչանք։ Ա՛ւ բանս ըն
տանիս։ Ա՛ւ խօսս հաստա
տակաց։ Ա՛ւ ձայնս բարե
հոգեւանս։ Ա՛ւ գործոց
յաջողածս։ Ա՛ւ առաքի
նութեանց յերմութիս։ Որ
՚ի տէր ընկերան եւ ի՛ երկեղի ըն
թացեալ օգտակարաց հո
գեւորականաց քո առաքելոց
դեաց։ ՚Ի՛ նկերեալ եւ՚ի
գալթնուղ։ ՚Ի պատերազ
մի ազգաց։ ՚Ի մարտս ընդ
ձայ։ Ի հակառակութիս
հերձուածողաց։ Ա՛ւ փո
քունս

Գիրք։

Ծոց։ Զի կեցից եւս առ
նոքօք՝ բերկրեալ ընդ նո
սին։ Բուռն հարեալ քան
զնոյ գործոյ՝ զբոյդ շընոր
հայ։ Մանաւանդ զի կր
կին բարձունք են եւ ախառա
հորք։ Աբան զչափ կրշ
ուրթե բանի գերազոյնք։
Լմուն խառնուրդ հաշտա
րանք։ Ահզօրապես քաւա
րանք։ Ակարծեաց թերութե
մոյց սլացեալք։ Ընդ
արեան քոյ ահաւորի եւ ըստ
մարմնոյ ծնողդ քո խնկելի։
Պարք առաքելոյն։
Դասք մարգարէիցն։
Գունդք մարտիրոսացն։
Ձիաւորեալքն հեռւակ ըս
պառազէն արիութեանդ մեր
կամարուիկն։ Սրսյութեանդ
դումարք միանձանց։
Բոյլք բանաւկանաց ընտրե
լոց։ Ժողովք բարեկըզ
նից։ Ոյք հոգեղինաց։
Յերկրէ երկնաւորաց։ Զին
հորութիւնք վրնակաց
ընդ մեզ կցորդելոց։
Ընդ երախայրեաց։

Գրիգոր։

Ի քոյմ համարի են։
Քան զի գիտեն զգօրութի
քո, ըստ առակողին մար
թանաց։ Ողորմ ահս կը
ցորդ իմ Թշնամս բնաւ ի
վկայեալ սորին յանցաւո
րապես։ Յանդգնիմ ասել,
Թէ որ կարդայ զքեզ դո
վեստիւ, ծանուցեալ զքեզ
Թէ նոցա, Թէ ահռելեմք
նոցն վարակեալ կրկնապա
տիկ պատժապարտութեբ,
առ այս օրինակ կիրթ ձեռ
նարկութե, զի ա՞րդ ոչ քո
նոցն։ Յորս ես տեսանել ի
մէջ արքնատես տղոյաճուց
սպիտականիջ երան աղաչ
նեաց։ Ով չ իրթեսակա
նաց ձիոյ անմաքրից՝ որոյս
հանդարտաբարոյս։ Ովի
ձրս շանց գազանականաց՝
գառենս նրբիրելիս։ Ո՛վ
զուարթի ի խաոութե՝։ Ա
տարերութի ի թերութե։
Ստնարհութի յամբարհա
ճաճուութեան։ Ո՛շնարտու
Թի ի տուէ։ Ո՛իամտու
Թի ի մանկութե։ Անբը

Արբոյն։

քոնս։ Ա՛ւ մեծամեծս։
Ո՛ր ձգուսն ընկերեցաց, և
առ ճաշակուն կերակրոց։
Եւ որ ինչ միանգամ ի կի
րըս մեր կերպանան։ Եթէ
հեշտականա՝ եթէ տատամ
սելիս։ Ասն ոմանց ազո
Թըս մեզ ինոսին։ Եւ
յաղագս ոմանց զի զերծ
արասցես սքանչելապես հը
նարիւք անճառելօք։
Հաւատացել յամենեցունց,
Թէ բաշական ես ամի։
Ակնածելոյծ հատակաց, ոի
ոց պատանեկաց մատց վայ
րենեաց։ Լուսաբակաց դո
ռոզաց։ Մինչ զի առ Քա
տերս տեսարանաց, հասո
կոյտս խառնի ճաղանճ բազ
մութեբ, և ևս առ կաքաւս
կայթից անախորժականաց
համաց հզօրիդ ոչ ես մուա

ցեալ։

Ո՛ր դու ստացար զամենե
սին, և քո են ամենեքեան և
ոչ որովեսյս ամենեցունն մի
այն քարեգութ։ Ջի Թէ
ևամեղեցեն՝ քո են, վասն զի

նաց։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ նմ։ ԼԲ

ԵՒ ԱՐԴ ԵՒ յետ նեալս ի նախադրութեանց արժանաւորաց, գրեալ լինէին ընդ պարտաւորն պատժոց, հայցեմ զողորմութիւն ընդ ամենեցուն մաղթանաց։ Ընդ նկուն, եանհամարձակ։ Ընդ սրբ կարան, եւ խոցքրկուեանս։ Ընդ ընկեցիկն, եարհամարհեալս։ Ընդ տարապրեալն, եառ քեզ դարձեալս։ Ընդ երկուայեալսն, եաշխարեալս։ Ընդ հորձանեալսն, եյարուցեալս։ Ընդ ընկճեալսն, եհասատեալս։ Ընդ գլորեալսն, եվանդնեալս։ Ընդ ատելեալսն եւոչեցեալս։ Ընդ ապշեալսն, եզդաստացեալս։ Ընդ մերժեալսն, եընդ աւեալս։ Ընդ անառակեալսն, զբասեցեալս։ Ընդ հեռացեալսն։

ծուեալ յայլամուեանն։ Բարօրուեալ ի չարուեանէ։ Պարկեշտուեամբն ի լկտուեանէ։ Ողորմուեալ յանպէտ թուեանն։ Սպաշաճանք յանյուսուեանէ։ Քաղցրուեալ ի բարկուեանէ։ Հաշտուեալ ի թշնամուեանն։ Ընտխուեալ ի խածանողուեանէ։ Քաջալերուեալ ի լը լկուեանէ։ Օրհնուեալ ի նեռաձգուեանէ։ Ցորոց ոչ բաւականացայ երբէք դառնալ ճշդիւրապս թէ՛ ով յերկրածնաց աստի կան խեսցէ ժառանգել զքեզ, որ միայն անաչառաբար կրշ տամբես իրաւամբք զարդարուեալ ի քէն առ ամենարիշտ մանքուն, եառ պսակիկ զրդ քայեալն։ Ընդ ամենեսեան բարեդործ միայն Թագաւոր օրհնեալ ի բարձունս այժմ յաւիտեանս.

ամէն։ ամէն։ ամէն։

Աերսային յաւերժած կրկին հեծուեանն. նորին հակող առ նոյն աղերս մաղթա

Գրիգորի։

Ոչ կերպարան ։ Որ ի
Հող իւնարհեալ մածեալ
Ընդ երկիր երբնդ անցաւորս
Այս կենցաղ հրատեան՝ ա
Նանական գեանաքարշու
Թե՝ սողոյ սահեցմամբ
Կամք բևեռեցայ ։ Այլ
Ի քեզ տէր յեղեալ երբ ի
Հատատարան կենաց գաւա
Զանի յարմատոյն գաւթի,
Ընձիւղել մարմնով անճառ
Շաղկապմամբ յանեղ ածու
Թիւնդ ։ կանգնեցայց անդ
Րէն կիսայար ։ պատմաւեալ
Ի քոյդ երախտեաց ։ ի
Վայր հրապուրեալ դիմաք։
Այլ ի բարձունս յառեալ
Ողորմագին տեսութեբ ի
Քեզ՝ մերձդ ի տեսուն հե
Ծութեբ։ Բնաւին ողորմե
Թի։ Բորբոքին քաղցրու
Թիւն։ Զլիճ լուսոյս ար
տասուք լցեալ՝ պաղատանս
յուսոյ առաջի մեծիդ վեր
ընծայեցից։ Երբ առնես
ուատ աննըշաղ երկայնմտու
Եբ՝ քո դառնայուցչիս։
Միայն դու ամի տահման

Սրբոյն։

ցեալն ։ ևաներձեցեալ։
ընդ հերքեալն ։ ևաիրե
ցեալ։ ընդ պատկառելն,
ևզ ըճարթայեալ։ ընդ ա
մաչեցեալն ևինդամեբս։
Ալ ես պատեմ ատանօր
դարձեալ ։ ոչ զմեղն երդս
սաղեմի ։ քոստ մարգալէին
հրամանառուԹեն որ առ
ժողովուրդն նախկի ։ ևկամ
տանն յակօբու զանօրէնու
Թիս նորա ։ այլ իմոյս ժա
մանեցից յայտնուԹեան։
Քան զի աշաղ ընդ աղէ
տս մահու յարելով քոստ
մարդարէին ։ յանդիմանե
ցից զիս ինքն ինձէն իմովա
ձայնիւ քոստ սաղմոսողին։
Որպէս զի յանձն առեալ
յայտ հատանն անպատուա
խոստովանուԹենէ՝ ոչ կա
րօտացեալ կրկնակին ։ միան
դամայն խոպատ սրբեցայց
օրինեալ հրամանաւ էից։
Եւ արդ՝ կրկնելով ծուներ
բարերարիդ քաղցրուԹե՝ տա
րածեալ զանձն իմ առա
Ջի ։ զ՝ իմոհ գլորմանս յու

վրկուԹԵ։ Ըստաձ բոլո
րից։ Անճառ մեծուԹի։
Ընդունակելի բնուԹի։
Անքննելի խոհուն։ Չզօր
զրուն։ Կարօղ բարերա
րուԹի։ Անպակաս լրուն
Թի։ Անճառ ժառանգու
Թի։ Այեըական վիճակ։
Ըստաո պատրաստուԹիւն։
Ընդրտհեր համաստուԹիւն։
Տենչալի տուրք։ Անձկա
լի ձեր։ Բաղձալի բերկ
րուԹիւն։ Անսխալ հան
դիպում։ Անտարակոյս գիւտ։
Ընկալապատ կեանք։ Ան
ծախելի ստացուած։ Անփո
խանորդելի բարձրուԹի։
Ըմբռնարժեստ բժիշկ։ Ան
սասանելի հաստատուԹի։
Դարձուցիչ մոլորելոց։
Գտիչ կորուսելոց։ Յոյս
ապաՀինելոց։ Լոյս խաւա
րելոց։ ՓաՀիչ մեղուցեա
լոց։ Ծածկարանդ փա
խուցեալոց։ Անդորրիչ խը
ռովեցեալոց։ ՓրկուԹի մա
հացեալոց։ Արձակիչդ կա
պելոց։ Ազատիչդ մատնե

լոց։ Պատսպարանդ սա
հեցելոց։ Ա ըշտակիցդ
գայԹակղելոց։ Երկայնմը
տուն տարակուսելոց։ Լու
սոյ տեսակ։ ՑնծուԹեան
ցոյցք։ ՕրհնուԹե անձ
րեւ։ Ջոդի երեսաց։ Ջո
րուԹի դիմաց։ Նովանի
գլխոյ։ Շարժարան շըր
Թանց։ Ազդումն բանի։
Կատարար անձին։ Բար
ձումն բազկի։ Զգումն ձե
ռին։ Երատանակալդ սըր
տի։ Ընտանի անուն։
Մերձաւոր ձայն։ Կրցոր
դուն հարազատ։ Լսընա
մածուն հայրենիք։ Խոտո
վանեալ անուն։ Պաշտե
ցեալ պատկեր։ Անպարա
գիր տիպ։ Երկրպագեալ
տէրուն։ Բարեբանեալ յի
շատակ։ ԽնդուԹե մեա
Անվրէպ շաւիղ։ Փառաց
դուռն։ Ո՛շմարտուԹեան
ճանապարհ։ Երինաճեմ
սանդուխք։ Ե՛ այլ բազ
մուն բանից գովեստից ան
համար կարգաց ետանց ան
բա

Ծառայիս ։ դարձցին ձըմե
րունքհոդմըն խրատուԹեան
՚ի յօդ հանդարտուԹե։
Եւ մրրիկն սաստկուԹի՝ ՚ի
սիգ ախորժուԹե ։ Ի-
կարծիք երկիւղին՝ ՚ի մեծ
վստահուԹի։ Եւ պատու-
հաս պատժոյն՝ չերանուե
պատահումն ։ Եւ վանդ-
Թազծանայն ՚ի հոգևոր իր
րախճանուԹի։ Եւ աչեկո
ծուն ծփանայն ։ ՚ևիւոր խա
զաղուԹիւն ։ Եւ զեկայն
Թևարկմունք՝ յանքոյԹ նա
ճահանգխան ։ Եւ բերք
բեռանայս մեզայ՝ փոխարկես
ցին ՚ի Թոշակ շնորհայ։
Եւ յայտքանեաց բնութուց
բարուԹեց ՚ևքէն եղելոյ՝
մեծասպի անուն հզօրիւ
իննկեալ ևխոստովանեալ։
Ըմբռնեցեալ բանտարկուն չա
բեայ ։ հերքեալ ևհալածե
ցեալ։ Ընտանեացին մուր
հակք մեզայն ։ Խզեցին
հաղբքն ։ Որշնցին որո
գայԹքն։ Կապտեցին կա
պանքն։ Վանեցի վինն։

բաՀից՝ զոր ոչ բերէ քե
բան երկրածին ։ ևոչ տանի
գործի մարմնեղէն ։ ևոչ
կշռեն խղճք հոգեղենք։
Ըն քեզ հայի ամ ակն տե
սողն ածդ ամի։ Սայեա ՚ի
պաղատանս հառաչման ձայ
նի քոյոյ ծառայից ։ ևԹէ
յաղախնայ ոք աղաչեսցե։
Եւ ընկալ զյօդ ողբերդու
Թե լալոյ արտասուայ աչա
ցըս ցանկասիրի՝ յանարատ
ասս մարդեղուԹե քո քո։
Եւ օրինակաւ խորհրդոյ
հերայ կինոջն յանցաւորի՝
զաւքեզ դարձն ևգդաւա
նուԹի ։ Եւ համբուրիւ
շըրԹանցս՝ առաքաւոր փըր
կուե կենացդ հաղորդու
Թեան համաշնչապես զան
քակ միուԹի ։ Եւ զնոյն
պԹուն նորին ողորմուԹեբ
ընկալեալ ՚ևքէն բարերար,
դրաւականեացես զմեծդ պար
գև՝ ընդ փոքու հաւա
տոյս ։ Եւ ՚ի ձեռն գր
ԹուԹե սիրոյ առ քո անձ
կալեր անունդ խոստովանել

Աղօթից։

Նկարագիր նշխար պանծա
լի ըստոյ քրիստոնէական
փրկահէտ կոչմանս՝ ընդ հս
պահեցեալ. միջնորդել ընդ
քեզ՝ ի մտաւեան յաւիտենա
կան, կատարեալ կենաց հո
գւոյդ աւետեաց՝ երկնից
յօրինողիդ։ Եւ քեզ միայ
նոյ պատճառիդ, ամենայդ
՝ի միոյ պատճառէ, առանձ
ղիդ, զպատճառէ միոյ, եր
բեակ անձնաւորութեդ, և
միոյ՝ ածութեանդ վայելէ
փառք յերկնաւորային վե
հից, և՝ի սրբոցն գաստից,
յաւիտեանս յաւիտենից.

Ամէն։

Աւրհնութիւն յաւիտեան կրկին
հեծութեան, նորին հսկա
ղէ առ նոյն ազերս մաղթա
նաց. Բան ի խորոց սրտից՝
խօսք ընդ այս։ Լի

ՐԴ՝ ՋՅԱՐՄՄ

րութեն պաշտամանն
բանիս ՝ի խայրեց
հոգւոյս քեզ նը
հերե

Գիրք։

Աւրհնեալն ՚ի սուրբ : Պար
տեացին ՚ի պատրանքն : Ջը
րեացին մեղքն։ Պատառես
ցին պարտիքն։ Լուսորակես
ցի լուծն : Վկակոեացին
քեղինքն։ Եւ ընդ մեայլ
մրթութեե ջար՚ացն յանցա
նաց ազիւեացն բանակաց
պաշարօղաց՝ արև փառաց
քոյ ժամանեացե կեցուցա
նել փրկել ևղուսաւորել։
Ցաջմէ ևյահնկէ . ՚ի դի
մաց և՚ի թիկանց։ Եւ եղի
ցի նշոյլ առաքաւոր հոգւոյ
գարնայնոյ՝ ընդ ակնկալու
թեե սպասողացն քումդ եւ
բևման։ Զի դու ես բարե
բար առ ամենեսին , ևհրնա
րաւոք են քեզ ամէն։ Եւ
ամենեցուն զկեանչն կամիս,
ևգիրկութիւնն բաղձաս։
Ո՞վ ամենապարգև ձեռն
յի քէ , ևառիս դարձցիս
կարկառմամբ ընօրհի աջոյդ
քո սրբոյ . քնակեալ միա
ցեալ ևռչ հեռացեալ յանձ
կութեե սրտե սիրոյ սեռնե
կիս։ Եւ անեղծական քո

Գրիգորի։

Նանց մեղաւորաց ։ Որոց առաքեալ զմարգարէին կերպարան՝ քումդ Շնամարտիսպ պատկերի յեղանակեցեր։ Ընտուստա առ սոսին ան ճառ ներդործուեբ ՚ի յիս վերաբերել զծայրագոյն շը նորհին կատարումն։ Ընդ անասնական գարշոյն կե բակրոյ ։ զբազմահամբար պոռուղ ցորեննոյդ կենացդ հացի ։ Ընդ ապականա ցու արծաթոյն ։ զարքուե նականդ պատկեր ։ Ընդ յիմար արար թմրուեբ դի նեղոյն ։ զբաժակ արեան ա բարչիդ։ Ընդ իւղոյն առե լոյ ՚ի յայրատ կնոջէն Հնոյ ժողովրդեանն ։ զօծումն շը նորհին առիս դարձելոյ։ Ընդ զերծման գլխ աշուք կատհոյն ։ զանապականու թեբ վերարկուն։ Ապարան քանին պրճնուեբեբ՝ զքը ուիչս բարեմասուեբ ։ օրի նիհն ևաՀետարանաՀն։ Հան դերձ գործնական առաւ նուեբեն ։ Ընդ ուկանն դնոսի

Մրբոյն։

Հերելոյ օրինեալ բարեգուեբ կցորդելով ընդ խնկազգես տիցն զուգամասնապես՝ խառնեցես ՚ի յանուշուեբէ կազմուեբե իւղոյն մարիամու՝ կնոջ բարեպաշտի ։ Ցոր հաշատարեալ նոյնուեբեբ ընդ երկանիկ պոռնկացն ՚ի քէն ընկալելոյ յաՀեստահը րաշ յարգանօք պարարես ցիս մեծապես խմովս բա նիհ նրՀաստիհ ։ ընկալեալ յանհաս և՚ ի բարեբանեալդ գլուխս բարձրելոյդ ։ անկը շ ատմբելն ՚ի բանբասանաց սաղմոսին՝ մի օծցե ըզգտերև ոստոց գադաթան՝ իւղ մե ղաՀորին ։ Այլ արասցես զօրանալ կրկին յաձախու թեբբ բուրման խոստովա նուեբե այթ մատենի ՚ի բա զումն ազդեալ՝ Համամիուռ ամենատարած Հաշխարալիր տանն տէստակաՀ ։ լսո օրի նակի Համեմատուեբեան նո յայն յիշատակի։ Քան զի դուս նոյն տէր զգաստացու ցիչ նախնի չարախօրհիչ կա

Աղ որս զղջմանց, խոստո-
վանութիւն, աչեռից, պար-
գեւս, լուսոյ երեւմանց, երբ
բախտոյս ածայինս, փառաց
ժառանգութիւնս, հրաշից
յայտնութիւս, սքանչելեաց
տեսութիւս։ Ցորոց ոմանք
յոյս ընձեռուն, առմանք վը-
հատութիւնս բազումս մա-
ուցանեն։ Ցորս ես կա-
մաւ կործանեալ, կորատեն
վիճակեցայ։ Ջի եթէ
զգեստ այ զվարագուրն
պատրաստ ասաց եղէկիել
յորում արար ժողովուրդն
հուռութ կարկատուն, որով
պատնէիլ ասէ ինոսա։
Լոկ որքան պատիժ անմա-
րութես եղիցի, զայծ զգեստ
գիս ներքոյ հարստացոյ։
Ջարմանամ թէ գի ա՞րդ ոչ
կիզիմ։ Հիանամ թէ ի՞նչ
ոչ այրիմ։ Ապշիմ թէ որ
պէս չյափշտակիմ։ Տան
Քեալ, լքեալ, չարչարեալ,
Քաւեալ, մերձեալ, խորտա-
կեալ, կերեալ, բաժանել,
ի յօրինակէ ժանեալ կօրուս

դնուի վայելչականն զար-
դու զանազաներ յիշատակ
տերունականդ Հայնի։
Ընդ քառապերճութե լան
Քայն, զյոքնահաճաք աճան
դրս ուղղութեան քոյինակ
րօն լծոյդ քաղցրութե։
Բայց զի՞ է յայտսիկ լինէ
պարծիլ, ևոչ վերտին պատ
կառիլ ՚ևտոյն։ Այլ յայլ
օրինակ փոխեալ զմատեան
մաղթանայ այսր ողբերդու
թե, որ լինչ լինէ յարմա
րաւոր, ամիւ հատուցիցէ զ
պատիժ պարտուց ևմոցս մե
զանաց ։ ՚Ամարգարէքն
տառից բերեալ համառօտս
՚ի սոյն յարկ մուծից սա
ակ դատախազ։ Ընդ ող
բոց նոցին լծակցեալ, քան
թե ընդ բերկրութն նոցա
պարել։ Ցորս հառաչանս,
Հայնս հնծուե, բողոքս
բարկուե, նախատինս խոր
տակման, լաւութն կարևոր։
Այլ մեծիդ այ դթութիւնն
աւետաժամանն կանուխ աղ
դեցաւ յիմ յուսադրեալ։

ազաչանք իմ: Սակ ընծայ
մրս հոգւոյն սրբոյ այս են
ընտանութիւ: Սոցին ակնար
կութեբ ընդ հոգւոյն հաղոր
դութիւ: Խաչին փրկանք:
Բանին սփոփութիւ: Բար
հոգ վարձ կամացս առ կը շ
ռութիւ գիտողին: Աշազա
նըն կենդանարար, հաշտու
թեն միջնորդութիւ: Ե
այլք ամք անթիւ բարիք
'ի բարերարէն բարդեցեալք:
Ազատք 'ի հարկէ: Ա
ձակք 'ի լծոյ: Ի ան
կանք, առ ի խնդալք:
Ա յտոքիկ են որ ինձ 'ի մէջ
դառնութեա մահու կեանս
անատրակոյս աշխատանեն:
Քան զի եթէ ոչ զայսոսիկ
ունէի կանխաւ արդեօք կո
րուսեալ էի հակ ևիսկ' քան
բանի երջողին: Ի մէ փոքրը
կութեամբ որդւոյ' զհայր
փառաւորեմ: Ի նրշաս
տութեբ հոգւոյ' զորդի ի նա
խադասեմ: Ա համփոփա ու
նիմ զերեսեան' ևնոյն արար
չութեբ: Քան զի և'ես
մրս հոգւոյն սրբոյ այս են

Սրբոյն:

էին բան դրոյն: Ա յլ այս
միայն է պահեալ ինձ նշոյլ
յեշատակէ փրկութեան յու
սոյ, զի քրիստոսեան աշէ
տարանն կեանս ամենևին.
'ի կերպարանաց պատկերի
բանին բարի ծանուցեալ:
Որով առ մեղանն' դար
ձըն: Առ պարտեան' շընոր
հըն: Առ եղծուածն' նորո
գութիւնն': Ը անօրէ
նութիւնն քաւութիւնն:
Ը վերն' բժշկութիւն:
Ը վտանգն' անդորրութիւն:
Ը պատիժն' ներումն:
Ը պատերազմն' հանդար
տանալն: Ա հուրն' անձ
րեւն: Ա պատուհասն'
պարգևն: Ա ակնկալու
թիւն սատակմանն' ձերն:
Ա գործարան մահուն'
կենացն ազատութիւնն:
Ե զինչ ե ինձ զայսքան
նեաց յեշմանց 'ի թիւ ար
կանել, առ զանձատելին
աստանօր դասել: Ցիշա
տակաւ հօրն բարձրելոյ'
յորդւին կցորդութիւ: Ց ա
նուն միածնին' ա հայրն

Ղևոնդեայ։

Եմ մանուկըն · զքեզ առաք
էի փրկչի ևկեղեցանատուի և
արարչի քոմ ։ Ղևոնդ քո
ծանուցաւ մեզ երրեակ անձ
նահատուքիւն միաբանական
ձայնութեամբ · յորոց մի և
դու ճանաչիս անհաս։
Քև և՛ի Ձեռն քո առաքելին
քըն նահապետական առա
մին շառաւիղք՝ տեսանողք
անձանձկոչեալք · զանցեալ
սըն ևզդալոցըն՝ զեղեալն
ևզջ գոյացեալն անըսուէ
բաւար բարբառով քանի
վերայ պատմեցին ։ Ոտի
այ քարոզեալ զքեզ մովսե
սի ։ Որ ՚ի գնալն քո ՚ի
վերայ Քրոյն անպարապըր
զօրուի · ահեղ շըրջարկու
եք տածողականաւ՝ թևա
պարփակ պաշտպանօղք են
դրթասերել ՚ի ծնուանդս նո
րոգս · զաճազանին խոր
հուրդ ծանուցեր ։ Յոր
կերպարան օրինակութեան՝
նախ քան զկառուցանել ըզ
լոյծ մածուած վերջնում
վարագուրիդ՝ յորինեցեր կա

Գևորգ։

ըսկզբան պատարագին · յո
րում գառնդ երկնաւոր զե
նանի · զայս աղօթեցեր։

Աղօթք որ նախ քան զպատա
րագն մատուցանի։

Ամենակալ Ած բա
րերար · մարդա
սեր · Ած բոլորից։
Յօրինող երեւութից եւանե
րևութից։ Վերկող եհա
տուող։ Լինամեղ եխաղա
ղարար · հօր հզօր հոգի։
Ոյցեմք բազկատարած
մեղեանօք՝ գոչմամբ հե
ծութե՝ յանդիման եղեալ
քեզ ահաւորիդ ։ Մատ
չիմք մեծաւ դողութե՝ սատ
ուիկ երկիւղիւ՝ մատուցանել
նախ զբանականս զայս պա
տարագ՝ քոմ անձնին սե
րութեդ ։ Ոչ աթոռակ
ցեր փառակցեր եարարչակցեր
հայրենի անկապուտ պատ
հուդ ։ Եւ քննողեր Ած
կութեան խորոց խորհրդոց
առենակատար կամաց հօրդ

Գրիգորի։

վառք ի ձեռն քո. և քեզ բարեբանութիւն ընդ հօր ամենակալի յաւիտեանս յա հետենից. Ամէն։

Դարձեալ կրկնեացի ի նոյն կարդ բանի, մինչև վատա հուրթին վերհայեցողութե ըսոյ՝ հրաշապես յայտնեա ցի։ Ազդեալ աշխատարա նեալ վերստին կրկին զխա ղաղութիւն։

Ողջոյնք եւզիր սեմք արտաստա ից հառաչմամբ յամ անձնէ զփառաւորեալ արարչութիւդ՝ աննեղծ եան ըստեղծ անժամանակ հո գւոյդ զթածի։ Որ բա րեխօսէս վասն մեր յան մրռունչ հեծուելս առ ողոր մած հայր։ Որ զօրութեան պահես, ազմեղուցեալն մա րես, հատաճարս հազմես հենդանի ակեցուցիչ համաց բարձրեալդ հօր։ Արդ՝ ազատեա զմեզ յամ անման քոյր

Սրբոյն։

րօղ տիրապես զբովանդակ բնութիւս ամենից բնաւից բոլորից գոյից ամ ես իւց յա նէից։ Քև ստեղծանին ի նորոգութիւ յարութե ամ եղեալքս առ ի՛քէն։ Ցայ նմ ժամանակի որ ես օր վերջին այսմ կենցաղի, և օր առաջին՝ երկրին կենդա նեաց։ Քեզ հնազանդե ցաւ միութեբ կամացն՝ որ պես ևհօրն խրատ, ազգա կիցն քո էակիցն հոր՝ անդ րանիկն որդի։ Որովա կերպիւ, զքեզ աշխատարա նեաց ճշմարիտ ած հաւա սար ևհամագոյ հոր խրոյ հզօրի. ևզառ ի՛քեզ հայ հոյութիւնն՝ անքաւելի քա րոզեաց։ Եւ երբ զած մարտից զքէն հեստերոյն դէարութեանական բերանն կարկեաց։ Եւ զիւրն շը նորհեաց արդարն ևանարա տն, գոհչն ամի։ Որ վասն մեղաց մերոց մահուա ցաւ. եյարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ։ Սմա

Աղօթիկ։

Ով յամի քոյդ քարոզեսցի դԹուԹի. որպէս որդւոյն այ հօրն քաղցրուԹի։ Որ զանառակ որդին մերձեցոյց ի հայրենի ժառանգուԹն. ևզպողնիկան յառաջեցոյց յերկնային արքայուԹն առդարոյն երանուԹե։ Այո տէր այո ևես մի եմ ի ինոցանե. ևզիս ընկալ ընդ նոսին երբ մարդասիրուԹե կայ ըօսեալ մեծի։ Ջհնորհօք քո ապրեալս. զարեամբ քի ստացեալս։ Ով յայամ ամի յամսեամ ծանիցի քո մարդասիրուԹիդ ընդ հօր վասուաճորել համապատճաբար. ի մի կամս և ի մի իշխանուԹի դուխուԹե։ Ով քո կ դԹուԹի ևկարողուԹի և մարդասիրուԹի, զօրուԹի

ևփառք յաՀեսեանս

յաՀեսենից։

Ամէն։

Գիրք։

քոր գործոց՝ որ ոչ կ հա
ճոյ քումդ քնակուԹեան։
Եթ մի չինչին առ ի մէնջ
լուսոյդ Հնորհայ փոյլմունք
ի տեսականացն աչաց իմոց
ոչից։ Ասան զի զքեզ ու
սաք միանալ ի մեզ ի Հեռն
աղօթիկ ևլնուիր վարուց
խնկելոյս։ Եթ քան զի մինդ
յերկրդուԹենէդ պատարա
գի. ևմիսդ ընդունի. Հա
ճեալ ընդ մեզ Հաշուարար
արեամբ անդրակի խորոյ։
Ոսկ դու ընկալցիս զմեր
պաղատանս ևյարդարեսցես
զմեզ օթևանս պատճականս
ամ պատրաստուԹեամբ ի
վայելումն ճաշակման երկ
նաւոր գառինդ։ Առանց
պատժոյ դատապարտուԹե
ընդունել զայս անմահա
ցուցիչ մանանայս կենաց նո
րոյ փրկուԹե։ Եթ Հալես
ցի ի հրոյս յայսմանէ՝ դայ
թակղուԹիս մեր. որպէս
մարդարէին կենդանասա
րոյկ կայծակամբն ի Հեռն
օձնեղեացն մատուցմանն։

Գրիգորի։

Ղաչեմ զանփոփո խելի ուրուէ ամե նազօր հոգւոյդ հրէշտի։ Առաքեա զցօղ քաղցրութենէ քոյ, և եւարե գործեա ի յանձին ևյիշխա նական ազդման զգայու թեան՝ զամենալից շնորհս բազմապարգև քո ողորմա թենդ։ Եւ հերկեա զբա նական անդաստան մարմնե ղէն կարծրացեալ սրտիս, զընդունակութիւն արդասաց հոգևւոր սերմանդ։ Քուռմ ամենիմաստ էութենդ խոս տովանիմք զքեզ պարգևս ի մեզ ծաղկեալ և առնե ցեալ։ Որ ձեռնադրես առաքեալս։ ԵՒյուցանես մարգարես։ Ուսուցանես վարդապետս։ Բարբառե ցուցանես հաւատս։ Եւ բանաս ըզնախակեալ անկնքս խլից։ Որպես ազդակիցն քո՝ եակիցն հոր՝ անդրանիկ կըն որդւ, քոյին գործակ ցութեամբդ ներդործելով զայս

Սրբոյն։

Աբրահամն յաւելեալ կրկին հեծութեան, նորին հակո ղն՝ առնոյն աղերս մաղթա նաց։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այս։ Ա՛ի

ՈՐԴ ԻՑՍՈ քեզ՝ թշուառացեալ ընչոյս համոյ խղճք, և առ քեզ դաւանութիւնք յարմարականք՝ որ բովան դակ ես բանիւք զնմա՛, ասծ։ Ջոր ինաինութեան ճառեալ, և յերկրդութեան ցուցից։ Ինակ ի յանդիմանութիւնս դըրա բանականաց՝ ի կոյոս բազ մաթեք ազգաց և թարքմա նութիս ժողովրդոց, զայս արդահատութիս մաղթողա կանս նրհիրեցի, զոր ներք նաշարժեալքդ սահմանապ րն դոհաբանութիք։

Ի հանդիսարանս խօսից ա տենի՝ բանք մաղթանաց։ Որով հոգին այ հաշտեալ հասանիլ յօգնականութիւն։

Աղօթիկ։

Ով Աստուածածին Կոյս Մարիամ, որ ծնար զՔրիստոս Յիսուս Փրկիչ աշխարհի, ընդունէ զաղաչանս մեր, որ մատուցանեմք առ Քեզ, եւ մեղսաքաւեալ արա զմեզ։ Ամէն։

Ընծան։

Ընդունէ զիմ աղաչանս, ո՛վ Կոյս Մարիամ, եւ ընծայեցո՛ Որդւոյդ Քրիստոսի, զի Նա կանոնի՝ առ հասարակ Սուրբ Երրորդութեան զայս վարդապետութիւն, զոր շահիլ կարդիդ վերանկարէ։

Գիրք։

Զայս ամ՛, քարոզեայ զքեզ ամբ հաւատարակից իսկութեամբ։ Շնորհեա՛ եւ ինձ մեղաւորիս խօսիլ հանդարձակութեամբ զկենդանիդ խորհուրդդ աւետեայ աւետարանիդ։ Նմանիլ արա պաթոսիչ ընթացիւք մտաց՝ ընդ անհուն ատպարէզս քոյ ինաշխունչ կտակարանաց։ Եւ՝ ի մատչիլ իմ՝ ի գլուխ հանդիսի մեկնութեանդ բանի, նախ ժամանեսցէ առնս գթութիւն քո։ Խօսեցուսջ յիս զարժանն ազգիտանիան ևրզ հաճոյանն քո՝ ի ժամանակի։ Վկայառս և՝ էդ ուխտաւոր ամբ գթութեանդ քո, և՝ ի լուսոյ շինութեան կանգուղիկ եկեղեցւոյ։ Եւ կարկառեա՝ ի վերայ իմ զաջն ամենամերձ ազ քո։ և զօրացո զիս շնորհօք գթութեանդ քոյ։ Վարարեա՝ ի մտայ ի մոց ըղձից մր գթութեանդ մուտացուբ։ ապագի նեալ ընդ նմին զհաւատարմութիւն զայց։ Ամբառնալ ուշիմ խմաստից՝ ի կենցաղոյս երկ

դէլով Աշմարիտ ակզնածին
Ա բարիչն յեղականուժն մար
Մի որդի հօրն միայնոյ, և
անպակաս ածուածեամբն։
Ընդերի մարդկութեբն, և
մին կապես անորոշելի։
անոի յօդաւորաբար. մար
դանդի պարզաբար, հաղեալ
տեալ 'ի աճեսակ կուսին ար
դմնոյ ծնողին սիրոյ։ Մը
ցըն աթոռոյ, հանկարծա
Ընկապուտ միալով փառա
բանէ անբաժ 'ինեբքնոյս։
'ի ստորինս, որ էրն 'ի սկըզ
նարհեալ 'ի վերուստ աստ
նըն անձնաւորութեբ՝ խո
մազօր ահաւորութենէ երի
Մինն յերկանկափառ հա
մայնն կազմեաց։
Մ որդի հօրն միայնոյ, և
միածինն անդրանիկ՝ ածա
մայր տիրածինն կուսին։
Ա բարիչն յեղականուժն մար
դէլով Աշմարիտ ակզնածին

Գրիգորի։
Հայր զԹուԹեց ուՆօզ ամի
ևած հանուրց որ յերկինի՝
ևոր յերկրի՝ բայ 'ի բանէն
միայնոյ որով զամ ինչ ու
նի։ Աստղծիչ ևարբիչ չըն
չոց ամենից. բայ 'ի հո
գւոյն խակակից որով զհա

Աղօթն։
Թևոց սլացման ։ Ի վեր
քան զօրինակ։ Եւ անդր
քան զնմանուն ։ Գերա
զանց գոլով սահմանի, ան
պարագիր բացարձակուեբ։
Յառաջ քան զհիմն յաւի
տեանց անտարբափակ էու
Թեանց ։ Աստղականաց
հարդաց օրինաբանուեբ ան
Թարգմանելեաւ ամենահա
րուստ մեծուԹեբ յաւէտ
պատկառել ։ Ժամանա
նակաց, ևորք 'ի ժամանա
կի են կերպաւորեալք։ Ոն
քըն պատճառ, հանդերձիչ
կայարմարապէս յօրինիչ տե
սականաց ևաներևուԹից։
Ոչ անհամբ ջահեալ, ևոչ
յորկորմամբ նշանակեալ։
Ոչ որակուԹեբ նմանեալ,
ևոչ քանակուԹեբ կրշռե
ցեալ։ Ոչ օրինակաւ ձևա
ցեալ, ևոչ որպիսուԹեամբ
ծանուցեալ։ Ոչ 'ի Թերու
Թենէ տարածեալ, ևոչ 'ի
լրմանե ամփոփեալ ։ Ոչ
ուրեք երեւեք գրաւեալ, և
ոչ 'ի տեղւոջ վայրի երևել։

Աղօթից։

գ.երոց քարոզեալ յաւուրս նորոգութեան ևրին ։ Եւ աւարտեալ զանօրինականացն զվերկանաւորն զանտեսութիւն ։ ածապէս վերակէն յաղեաց ։ Եւ կատարեալ ի Թէս հոգմոյ երեալ ի քրովբէս ամպով անքննաբեր ծածկեցաւ ։ Համբաւ էհալ գեր իվերոյ աւմ երկնէ ։ նաւաւ ճոխութեբ յա Թուան իւրական սկզբնաժառանգ հօրն հաճատարաբեր՝ յորմէ ևբնաւ իսկ ոչ մերկացաւ ։ Անկորուստ առեւտրեալն ևանիրբազ սեպ հականօքն ։ Որով ևեկեա յե ի դատաստան հատուցմանն ։ քննել զծածկեալսն կ շուռեբ ջափոյ՝ արդար երուհանոյ որում ապաւեմք կայոր աղօթեմք ։ հաճատա յեալ յամի ամիւ ամենակալ տէրութեան նորա ։ Որ արդարև միոնն է միայն ի միոյնոյն ։ ի միոյն փառաւ ցուբեր յաճիսեան երիրպա

գեալ։

յըն վերհատելոյն բանսատ
ժոխս՝ սանդարամատականա
Եւ օրհնայ Թագաւորն ի դր
բաշխել յածուԹենէն։

Գիրք։

Ահա ոչ գինի եղեալոց երկ
բաստեղծից նմանուԹեան.
այլ նոր ևչքնաղ. Թագաւո
բաց վերհատաւ ։ Որ ոչ
յուցաւ ի դարս , ևոչ դոյ
ացաւ ի ժամանակս։ Անդ
բանիկ ըստ ստղմանէն՝ զան
զամ Թագաւորս երկրի։
Ընտրական խառնուածեբ կեր
պացեալ զմերս ի մարմնի.
ըստ օրինակի հոգւոյ ընդ
մարմնոյ. ևոսկւոյ ընդ հր
բոյ՝ ևւամ յայտնապես ա
ռեր զուսոյ ընդ օդոյ։ Ո՛չ
փոփոխեալ ևոչ անջատեալ։
Սոյն ինքն եկեալ կամաՀա
րութեբ ի խաչն մահու
էբր զգառն անարատ ի ըս
պանդ վարեցաւ . ևհան
դերձեաց զօրձոյ ինքն իշ
խանուԹեբ զարարածոց իւ
րոց փրկուԹի ։ Ձարշա
րեալ խոհուԹեամբ կենդա
նեօք եղաւ ի չիրմի անո
րոշելի յածուԹենէն։
Եւ օրհնայ Թագաւորն ի դր
ժոխս՝ սանդարամատականա
յըն վերհատելոյն բանսատ

Գրիգորի։

կեաց Թագաւորս։ Եւ վե
րակացուս ։ Իրամանատար
բեաց վրկութիւս։ Ընդո
հեաց Հիրս ։ Յանդերձա
հորեաց քաջութիւս ։ Ջմր
կրտեալ ի մանն քի՝ ի բը
նակուածի խոր մանքրազար
դեաց։ Զոր հայր ևորդ ի՝
զնոյն ևհոգին ներդործեց։
Եւ ինքն ես ած խնկեալ տի
րապետ ամ յաւմ։ Գան զի
ոչ նախաթրշելոյն յերկոր
դութեն ոք մեծ ինչ քան
ըզմիւսն ։ ևկամ ի զինի ան
հանին՝ նըշաստադոյն առ
նմանն ։ Եւ կամ՝ ի միոն
ասելով՝ խառնակութի դոլ
դիմայն ։ ևկամ յերկոյն տըրտ
հուժն՝ ուրոյնութի եղ կա
մայն։ Գան զի անմեծար
հայր ամիւ ։ եթէ ոչ զբանն
ուսնկոյն ինքեան զօրութի։
Արպես ոչ գոլով ընդ նմա
հոգւոյն՝ անհագագ ամն և
անկենդան ։ ևառ ամ հր
բանն նըշագեալ ։ Ոսկ
բանն՝ եթէ ոչ անհամբ հօ
րըն ծանոյիւ ։ որք ամն՝ և

կատ

Սրբոյն։

Բարեբանեմք միշտ ևօրհ
նեմք ընդ որդւոյ ևհօր՝ և
հոգւի էուե նոցին՝ ամենա
զօր ճշմարիտ կատարեալ և
սուրբ ։ որ յանեից գոյացոյց
զբոլոր եղեալքս ամ։ Ինք
նագործ համիշխան երկուցն
ևս ընդ նմին անեղծ ևան
սահման Թագաւորութենն։
Որ ինչ պատճառն առա
ջին՝ ևբանն ահաճոր նորին
ինքնութե ։ նոյն ինքն և
հոգին բարձքացեալ։ Բա
րի՝ ինքնակալ՝ ամենից ջաջ
խիչ գհօրն պարդևս ։ ի
գովեսս անճան փառաց մի
ածնին ։ Որ ազդեաց յօ
րհնս։ Ընչեաց ի մարդա
րեան։ Ըզմամբ ազդակցին
տպաշխարհեացաշ յատուածեան։
Կերպիւ ազաչնոյ ցուցաշ
ի յորդանան ի մեծութի
փառաց եկեղցին։ Փայլեաց
ի դիրս աշանդականայ։
Ա րար հանճարեղս ։ Ջօ
րացոյց խնասուն։ Լցոյց
վարդապետս ։ Էած ար
քայութիւնս ։ Ժանդա

ՃԺԹ

Աղօթից։

կենացն մուտ եկեղեցականս գաւթի։ Ասասի զառաքելոյն երրորդութիւնն փառաւորեալ՝ ինձն տէրութիւն միակ ցորդ հաւասարութեամբ, զոր պաշտեն արքայականքն, հանդուներս հարթութեամբ, օրհնեալ ևփառաւորել յերկնի ի ժողովս անդրանկացն, եւ յայգս երկրածնացս բանականացդ, յաշխատեանս յաշխատենից։

Ամէն։

Արդ՝ զայս դոչումս ծաղկաւոր խորհրդոց կերպաւորելոց յայսմ մատենի՝ առնեմք ականջաց մեծիդ այլ ընծայեցուցից։ Սովիմբ սպառազինեալ, հասպա մուխ ի հանդէսն։ Այլ ոչ եթէ կարօտեալ իմոյն ինչ ձայնի այսոր մեծանասց։ Այլ միոյ ինչ ճաշակ մատուցեալ քո զամ, նախ քան զլինելն, երկնի փառաբանչօքն անմահից և երկրաստեղծս բանաւորօք դու քեզն ի քոմդ լրումն փառաւորեալ իսկ կիր։

Գիրք։

կամ լքեալ, եւ կամ ի մոռացութենէ հայցուածոյ ուսումն և յոչէ ինչ։ Որպէս եւ հոգին՝ եթէ ոչ ի պատճառէն ինչ անակնկալ, ապա շուք ումն թափուառեալ իբր զշունչ ինչ անդստին լի։ Այլ եթէ ոք հակառակ ճառական բանիւ յաճախ նի կապտել զհայր յիւրմէ բանէն որ թէ էր երբեմն յորժամ ևչէր, եւ անբանութեն բանբասանօք պատճել վարկանի զվեհհին՝ մեծուել. եւ եթէ սուրբ գիրքն ոչ բնաւորաբար խոշնի, ոչ բնաւորաբար դոլով հոգեւոր՝ որով այլ ինն պոյութեն օտար մուծանել. եւ եթէ ամբոխումն ինչ այլայլական յանարատ պատիճ միութեն սուրբ երրորդութեան։ Զայնպիսիսն քարամբք պարսից՝ հաճոյ ոտ բանից՝ իբր զժիրկատակ դեւս դիմամարտիկս գազանս նախանս հերքեալ ի միջոյ ևրաց հալածեմք։ Եդեալ ինզոմս զնոյնս ընդ նոսին՝ փակեմք ընդդէմ նոցին զբ

բանից՝ բազալջաց խըղով
զանդերոց՝ ’ի սեղան փառա
ցըդ գոց մատույց ։ Այլ
դու բարերար Այծմի մար
դասեր . քո դ ու՝ այ մոյ։
Ոզոր Աամենակալ ։ Որ
յաղթես գԹուԹեդ ինամոց
քաղցրուԹեդ գոյ , ոչ հա
սարակականաց միայն մարդ
կուԹես խնդ գոյակցայ,
առ որս յաՀէտ ե ամբոխու
Թի Աբիւրամանեայ հակա
ռակուԹի , այլ ԱհրեշտաՏ
կացն անախտականուԹե։
Այսև Աս քան զայս՝ սրբաս
Նէրոյն անարատուե . յորոց
ու կր Ահեղնաս ։ Որոց
ցոյց ի տուԹեն ’ի գործեք
լերինն նշանակեցաՀ յերկա
օրինակս . ’ի շարժուածն մեծ ,
’ի հողմն ուժգին , ’ի հու
րըն կիզանողական ։ Այսկ
գոյդ հեզուԹի՝ երկայնմտուե
Թե՝ ’ի հանդարտուՏի մեղ
մուԹեան օդոյն քաղցրու
Թե։ ԳԱան զի կամաց ողոր
մուԹեց դու միայն ես ըստ
դրեցեալսն։ Ասան զի Թէ

Ա՛յլ զի զՄերժեալս զիս
յարգեսցես անճառ գաղց
րուԹի ճաշակել զքեզ բա
նիս ՀաղորդուԹեամբ
Ասկ զինչ պարտիցէ ըստ ար
քունական հրամանի կենայ
կանոնիդ , ասել աղօնայի
տեր , ևզհրամայեալ պատ
ճէրն ոչ առնել ։ Որ ին
ձէն իսկ զիս զոսկեղէն տախ
տակս խօսուն նըշխրեալս
քումդ պատուական զգրեալս
մատամբդ այ՝ եղծի , որոյ
ևէ օրտակիւն ե իրաՀայել։
Եւ ես տիւ տուեսակ մրով
զերկրորդն նմանուԹի ա
ռեալ ՀայԹայԹեամ։
Ա՛յլ արդ՝ քան զի բազմօք
պաղատեցայ դրՀատօք խան
դ աղատականօք , որ ոչ ե
գրեալ ’ի յայս կարդ ձայ
նիւ։ Լուր բարեգուԹ՝ ըստ
սին բանի ևայնմ՝ ասի։
Եղեցի ևայս ապերս բարբա
ռոց Հայցման աղօԹից՝ յօ
դեալ ընդ նոսին ։ Ամե
րևս ’ի մաքրոց և’ի կամա
րատյն այս նըշխր Հայն

Սղոթիւ։

Թեան մաղթել, ողորմա
երուսաղէմի։ Որ ե լուսա
հար խորհուրդ յայց ելա
նելոյ մեծիդ յայտնութե
առ հրեշտակական թա
փուր տեղւէ աստրանկելոց,
ի ձեռն մարդկան քո կոյր
դութեամբ աշխատարանեալ
առակաւ այսր օրինակակա
նըս երուսաղէմի։

Արդարև լըշար բարե
դութ։ Անտացեր թագա
հոր։ Ունկնդրեցեր կեանք
կոյս։ Ի միտ առեր երկ
նաւոր։ Ցարդեցեր հզօր։
Սկատեցեր ծածկագետ։
Տեսեր խրնամակալ։ կա
րեկցեցեր անպատում։ Ող
նարհեցար միշտ բարձրեալ։
Սրբասաստացար ահաւոր։
Ցայտնեցար անճառ։ Ար
փոփեցար անսահման։
Կանակեցար անքննին։
Մածար ճառագայթ։ Մար
դացար անմարմին։ Ճշա
փեցար անքանակ։ Կերպա
ճորեցար անորակ։ Լոյր
խակապեա զաղաչողայն ըզ
բաղ

Գիրք։

ևհաճոյք դտան մերաւորքս
առաքինութեանբ եղանակել
յայլ նմանութեի վերնային։
Սակայն երկրածինք են ևնո
քա՛ ընտրեալք ՚ի մարդկա
նէ։ Իսկ դուս ոչ ունիս
չարանալ խակութեբ բարիդ։
Ցամի օրինեալդ։ Ամենևին
փրկութիդ։ Ամենայնիւ հան
դիստդ։ Համայնից ան
դորրութիդ։ Համօրէն
ախտացելոց դեղ առողջու
թե։ Աղբիւր ջոյց կենդա
նութ։ Դարձ
առիս եղողորմեա ինձ։ Ո՛ր
այնքան ծարաւիս պատքիս
անկարօտդ ՚ի մեռ փըր
կութե, մինչ զիս զըշարթ
նոցն երկնից անմահից օրհ
նաբանողաց՝ բան լինի ըն
ծայեցեր մարդկօրէն փրկա
կան քահանայապես եւքաւ
չապետաբար, անՙղծական
յաթակայութեբ մըրնչենա
հար պաղատանս օրինեալս
նեալդ քո գթութե ՚ի մե
րոց դիմաց կենցաղականաց։
վասն իմ լքեցոյս հաշտու

Գրիգորի։

Նարձակ։ Աւատուրքի ան պակաս։ Ո՛վ ոք զօրեացէք տօնել հանդիսիւ պարերգուքե՛ ի միոյ կաթուածոց ցօղոյ քումդ բարուք. որ ցանդ դեպերիս պատրաստել պատճառս ինարից խնամ վրկուք։ Եւ զոր մեծն Է դրեցից պատմել յապառնի սըն։ Քան զի ոչ անհանե ցար հրեշտակասեր. Աւոր զակուրթիս նոցունց հաս տատեցեր։ Այլև զերկինս զամբարօք նոցին զմատանց քոց գործ՛ ոչ գրեցեր եր բեք սերել զնոսա։ Այլ առեր՛ ի պատիւ մեծաց գո վեստից առաքին դասեալ զմարդ ասերուքին։ Ասան որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ անուն անճառ՛ ի խորհուրդս քոս քո ստակալիս։ Ջերկ նայինս լուսակերպիցն կոչե ցեր զնոսին ապաստաւորս և գլխաւորս յատուկ մտաս կարարուքեց։ Իակ գրս տօրնայլին ծրնաւնդա մահ կանացէաց՝ տիրական ևաճա կան

Սրբոյն։

բաղձանս։ Դու իսկ եղեր թշնամացելոյս ինձ ձայնիւ գըճարքնոյն բարի բարե խօս։ Մինորդ կենդա նի։ Պատարագ անմահ։ Սպանդ անվախճան։ Սը հեր մաքրուքե։ Ողջա կեզ անծախ։ Բաժակ անըս պառ։ Ահա ողորմած մար դասեր օրհնեալ, միշտ կա տարեցեք առ մեղուցելոյս զբարեբաստուքե կամաց քոց կենդանատրճաց գովել եր կայնամիտ։ Եւ քեզ վայե լ՛ վուռք յաճախանս։

Ամէն։

Աւրատին յաւելած կրկին հնծուքեան. նորին հակո զև. առ նոյն ապերս մաղ թանաց։ Բան ի խորոց սր սից լուսք ընդ այ։ Ա՛ե

ՅԻՍՐԴ՝ ՏԷՐ զօրութեց։ Մե ծուքի ահեղ։ Անատարակոյս ոե սաճորուքի։ Կամք սուե

սուրբ հաստել, զի բնաւ
ըստ պատկեր անտիրելի աղ
տոյ ներգործել։ Սա զի
երկրորդս առաքելութեամբ
յաշխարհին հնարհ յաշխա
խեալ զիսաւան հայրենի

բարեբացուցանէ։

Դու ես սէր՝ որ սրբեաս
զմեզ, որպես ընտրեցեալսն
զոյ նախ առաքեցեր մով
սէսի։ Դու ես որ՝ ի մեզս
կայանուրենութիս վերակա
յուս եղեր տոհմին յակոբայ,
մինչ յիդիպատացոյն երկրի
ընդ խաշար հեթանոսաց
ընտանեննայինն։ Դու ես որ
օրհնագիտ առնես զմեզս
հոգւոյն՝ ի ճանապարհի, ըստ
բանի երգողին դաւթայ։
Դու ես որ փոխատրես զմ
քարեղէն սրտից կարծրու
թիւն՝ ի մէջ կակղութիւն
մարմնոյ պոյութեանդ։ բանի ըն
դունելութեանդ։ Դու ես որ
բաշխես ընձեռել սիրտ այլ,
ևաճանապարհ ի՛ւ, երկինչիլ
՝ի քեզն զբաղանդակ կենայն
սահման։ Դու ես որ տաս

կան պաշտելի անճառելոյդ
պերճացուցեր՝ անցեալ վե
րըսաին ըստ սահմանն կշռու
թեանդ չափոյ։ Լայնեցեր քեզ
կոտակս գրոյ, ճառից ան
բաւից, զանապակ ծորմա
նէն ծայրագունէն վերնոյմ
բարութեանդ։ Եւ ևս և՛ի
մարդանալդ քո՝ միով յեղու
թենէն, ոմանց վասն լե՛ն
քեանդ, ևկիսոց վասն այ
լոյ՝ զեղեր առաւութեամբ
զոսրս կենաց։ Արբեստս
բազմօրինակս։ Աքանչելիս
ածագործս։ Սշանս ճըշ
մարտատեսիլս։ Որպես զի
թէ անդամալուծին պակա
սելոյն՝ ի հաճատոյ՝ հոգա
բարձանց առաքարկութեանդ
զցոյցս յուսոյն՝ զթացեալ
ողորմեցար։ Եւ որ չափ
զօրեայդ առաքել բան քո
ամենակար առ ախտալից
մարմնոյս մաքրութի։ աղա
չակողիս հառաչման։
Քան զի արդարև մեծ են
չափք փառաց հրաշից քեզ՝
քան զանմաքրեալս հոգի՝

Գրիգորիւ։

վիշապին ՚ինէրքոյ գըրճա
նին ստորածածկեցայց։
Բարձ զանօրինութիւս իմ
տէր, ևընկեա ՚ի խորս ծո
վու։ Որ ե՛ վոքր առակ
մեծութեդ քումմ անբաւու
թե՛ ըստ մարդարէին զնմա
ընկղմել չարուն։ Ղանդ
նեա կործանեալա անձին նը
շան վստահութե։ Ջի մի
յուսահատութեան կոթող
կառուցեալ՝ զծածկեցեալսն
բողոքեայե։ Բայց հզօր և
դթած՝ զբժշկարանիդ կե
նաց վարդապետարան։
զառ ՚ինէրքոյն մշակութե
կորուսչին սերմանց՝ մանգա
ղաճ կամայդ հուպ առ ար
մատ խուզեալ հնձեացես։
Դեմ եդեալ հետևիլ առ
քեզ բոլորիցդ ամ, պետրո
սեան օրինակութեամբն ՚ի
կենցաղոյս ծովու մեղանա
ցըս արեաց ընկղուզայ։ մա
տո ժամանեա զաջդ կեցու
ցիչ օդնականութի՛ ինձ սա
սանեցելոյս։ Ընդ քանա
նուհսոյն ձայնի ՚ի խորոց
ար

Սրբոյն։

զերկիւղ քո ՚ի միտս խստու
թե՛ առ քեզ ուշ ունիլ հա
հատովք ըստ մարդարէին
ձայնի։ Ջօրհնեալ քո
շրթանցդ՝ զաշխարհա
ստէղծ բերանոյդ՝ զնմ
եղէն անձրևացդ՝ զկեցու
ցանօղդ կաթճամ՝ մատո
յեալեացս դրանց բացարան։
Որով զօձին խորամանկու
թի բանսարկչին թունից՝
բարձեա ևբժշկեացես։
Ընդունակալդ ձեռօք զխօսա
կանացս շարժողական գոր
ծի ըմբռնեալ՝ ազդեա զօ
րուն ձայնի, որ ասս բը
նաւից ընտրուն բանի։ Ջի
դաստիարակեալ ըզպատշա
ճականն՝ մի յանդգնաբար
խօսելով իբր զնախնին լը
քայց ՚ի յուսոյդ, ևանկա
ւութեան մատնեցայց վա
նեալ ՚ի յորտոզէն։ Լուսա
հորեա վերատին զնաճարել
հոգւոյս աչս՝ կենդանա
բաշխ աջոյդ կարկառմամբ։
Ջի մի համարձակութեանն
շնջեալ լապտեր՝ շնչմամբ

ճիւ

սրտիս պատատիմ. սովէդե
լոյ առպականատպատ կաղ
կանձողական ամենաթըշ
Հառ վատնպաճորիս յատպ
րուատ կերակրոյ, փշրանաց
հայի՝ ի բազմազեղդ քո սե
ղանոյ մանանաճորեայես։
Ար ա վրկուԹի նիւԹոյ խո
րանիս որդւոյս դառնու
Թե. որ եկիր խնդրել ևկե
ցուցանել զիս զկորուածեալս։
Զի քո է մեծուի յաղԹու
Թի ևզօրուԹի. ևդու ես
քաճուԹի բժշկուԹի՝ նորո
գուԹի ևերանուԹի։ Եւ
քեզ վայելէ փառք ևերկիր
պագուԹի յաճխոհանս։

առաճելիալք վրկանաճորդ
արդասիք ընորհաց, առ
պարտուցս իմոց առաճկու
Թիւն, չարչարանացդ հան
դէս ևյանձնառուի։ Զա
փրդ ամփոփիչ ամենից հո
գւոց գոյից սպարիչ՝ ի
գործարանի մահուն ևշանի
նաչէն հեղուսեր։ Զի զչ
ձեռնարկուԹիւն իմ ընդդի
մուԹե կամաց քոց՝ լքցես։
Զ ընԹացողականդ լրծակ
ցուս երկոցունց ոտիցդ կո
ցուցողայ՝ յանարդելուԹես
պատճառ՝ ի պատժարանի
վայոխն մանուցեր։ Զի
զփախուցեալս վայրագուն
Թշճառացելոյս դրաճակա
նեացես զԹուծաբար։ Ես
զօսանալ ձեռաց կռափոզա
ցըն հրամայեցեր օրինեալ
գագաԹանդ, որ զիզձենւոյն
տունկ առ ժամայն ցամա
քեցուցեր։ Զի ևզաւրս նե
րելոյդ օրինակ կանխաճ
աճեատարանեացես։ Ես գա
նողացն ապերասուԹե ըզ
խոստովանեալդ ած ըպատ
նա

Ի ՓԱՆԶԻ
անԹիւճ են յաճա
խելեալն ևգերա
զանցուԹեաք վիշա

օձին սահեցման հողոյ մատ
նեցեր ։ Ձի զառաւտպետա
մարմոյ ոսկերս՝ եբր ՚ի
պանձարանի պահեալ կէ
նաց յարուցե արժանացու
ցես։ Ա ՚ի կնքելն զշիր
մին փականս կենդանակիր
քո գերեզմանին՝ անդրէն
յորսայսել զնոսին յանդուն
դըս սուզեցեր։ Ձի ՚ետա
պանակի անձինն զնշխար
լուսոյդ հանդուսցես։ Ա
՚ի համբաւելն զքեզ կորու
սեալ եբբ զերկրաւոր մար
մին դողայեալ համայնա
ջինջ եաւիենասպառ՝ զսեր
ծննդոյն կրճատեցեր։ Ձի
զես զանարժանս յիշատակի
ընտրութե բարեաց՝ անկո
րուստ եանձնեսցէն ընդ
փրկելոյն հաղորդեացես։
Ա յարծաթոյն կրկնակա
պէն կաշառաձգուն՝ որ
դանձարանէ հօր քոյ՝ նրբի
րաց՝ քեզ պրաւ մատնու
թե եանարդուութե մատնա
հորեցին զուրայոզայն մո
լեգնելոց՝ ըստ հնո դիպա

ծոյ

նացար ։ որ զարուսեակն մե
թացուցեր ։ Ձի զմահացե
լոյս անձինն բարուքէ հան
դերձեալ հանդերձ գոր
ծեացես։ Ա ըզհայհոյ չա
ցըն հնարաւոր չարաբանու
թե կապտեցեր ։ որ զլուս
նին սատակեր երանգաւ ա
րեան գունեցեր։ Ձի զան
համարձակ լեզուս ՚ի գո
վեստ քեզ զօրացուսցես։
Ա նախատողացն մոլեգ
նութե սատակեր ։ որ ըզ
տարերս սասանեցուցեր։
Ձի զձշմարտացեալս գլուխ՝
գթութեդ օծմամբ եւղես
ցես։ Ա ՚ի մոլորեցուցիչն
կարդալ զքեզ ընծայապանճ
ցըն զօդաճած ծնօտիցն բա
ժանեցեր քակտեալ ՚ի մի
ւեանց ։ որ զկարծրութիւն
վիմացն հերձեր ։ Ձի զա
նուանակ բարեաց ՝ հոգիս
՚ի բերմանէ ընդունայնու
ղորմութեդ հանդարտեցու
ցես ։ Ա զպահապանացն
սուրբ ընդերաց խրեանց
մատուցեր ։ որ զորովայն

ձիւն

Աղօթիւք։

զուռնք են ևիշխանականք
լինքնակալութեայ ։ Որդիք
զօրութեայ ։ Ծընունդք
վհհիյ մեծափառք ։ Լու
սանորոգք ևհրաշապատիճք
յաղթողականն վերամբար
ձուեբ ։ Դրօշիւք հրեշտա
կեալք ըստ գլխոց պրատ
կապաճոյճ գեղազարդ ե
լոյց ։ Բերեալ ընդ՝ինքեա
նըս անթիւ պետութիս օր հ
նաբանողաց ։ Համբոյրս
հեզս երջանիկս ևի ալտար
կանս ածային հարազատու
թեայ այնոցիկ նահանգաց,
զորոց մարդ արէն մաղթեաց
ասէրով զարթօ տեր զզօրու
թիւ քո ևեկ ի կեցուցանել
զմեզ ։ Որք յոյժ զօրեն
հալածել զմեզ ։ ևզանյոս
տութեն կարկուտ հարել և
փախուցանել ։ քան թէ նա
խամարտիկն զինեհօրուի երկ
նային պարուն՝ զգիշերավա
րըն խաւարաթեր սկզբնա
ներհակ բարեզն այ։

Քան զի ևզբնաւէն այսքա
նաց ձրից որ ի բարձրե

Գիրք։

ծոյ հանգոյն մովաբոս ի
յարձան քարի յեզանակե
ցեր ։ Զի զես զվրիպեալս
ի հաստատութեանց՝ ևընդ
իշխանութեբ մահու վաճա
ռեալս՝ արեամբ քո փրկեալ
ի հաստատութեի վերիդ կա
ռուցես ։ Օրինեալ կըր
կին ։ օրինեալ վերահին՝
յամի միշտ օրինաբանեալ՝
յաբխուեանս յաբխուենից։

Ամէն։

Աւրաւին յաբեբշած կրկին
հնծութեան ։ նորին հակո
ղն առ նոյն ազերս մաղթա
նայ։ Բան ի խորոց սրտից՝
ի օս.ք ընդ այ։ ԼԷ

ԱՐԴՒՑՔ ԳՈ-

մարտակք վերա
դասեցեալք բարե
շընորհութեբ քոյդ պար
գեաց առ իւն երախտիս՝
ով ամենագութ բարերար
գովեալ ևամենազօր Թէ և
տակաշք շարագրեցան առ
տանօր եղեալ ։ այլ արքայա

Գրիգորի։

կանս եղեմայ բզխեբ պատ
բաստեայց անկօղն · զե ոռո
դեալ ծաղկեացն նոմաբ որ
'ի յիս բարեգործութեբ կեն
սատուկն դրախտ ։ Ահա
մի ցամաքուեբ արտասւա
ցըս՝ աղանդաճնարն պատրա
նօք չարաչար խորամանկեա
ցե վերստին հանել զիս 'ի
փափկութենէ նախնումբ վի
ճակին։ Ասկ յորժամ կաց
ցե ես համբարձեալ հրըա
շիւք արձեատից 'ի մէջ ես ա
ցելոց հաշտարանացն խաղա
ղութեբ · բարձեալ ընդ
ինքեան զշնորհայն կոտակ։
Ըղ որ ես եմ ինատակարուհի
խարդախութեց եբ կալ ա
մըտութիւնք սրտնեղութեց՝
եբ ընդ վխմեղէն լերին
պնդութեբ բախեցեալ յըն
դին ջրոց օրինակաբ՝ սակա
հու հեղեալ · ևկամ հողոյ՝
խորտակմամբ վշրեալ։
Ո՛րդ՝ չև իմ կը շտամբանք
րատ ձայնին յոքոյ 'ի մարդ
կանէ լցեն · այլ յամենա
տես աչաց վերին հրամա

Ալբոյն։

ղոյն լինէ անձրևեցաբ , որ
կարիս թշնամոյս ևատպախ
տաբոր ծառայիս , անձառ է
ասել ։ Ասկ եթէ հանար
ձակեցի ոք զօրել խօսիլ
զսակաբս 'ի բազմացն քան
թէ զիսկութէ համանգա
մայնիցն առ այսոսիկ զա
ռաջին նիւթն յիշեցուվ յոր
մէ հաստեցաբն , իբր զոր
կար ոք նկուն 'ի զօրաբար է
մեծ է հերքեալ պարտեցոյն։
Ո՛չ թէպետ ևայսպէս դը
րեցի , ևդարձեալ զնոյն վ ը
կայեմ առ թերիխակութէ
հողոյս , ևկատարելութիւն
հաստողիդ , ևառ բարիան
իմ չարժանութէ ։ Այա
կայն առ ամենալոյս աննա
խանձ ևբազմազեղոն պո
վեալ արարչութեդ զօրե
ղութե՛ վանեալ են կարծ
րութի՛ք արտաբերութեան
սրտի բանսարկէին ։ Որ
քարին առակաբ յուսահա
տըն վհատութեան ըսպառ
մամբ՝ խոպանան աղբերա
ցըս երկուց՝ որ 'ի զգայա

Ագօթիկ։

Թշնամանօք Թըքոյն՝ զան
դոնելի գարշուԹիւս ։ Կ
ղոյն ճաշակմամբ՝ զհոգ

ոյս դառնուԹի՛ն։

Ահա քոյ են այս ամ բա
րուԹիւնք անբովանդակե
լիք ։ այ միոյ միածին որդի։
Ընդ որով զչարուիս իմ յի
շատակեալ ։ զամէնօրհնեալ
անուն քո կարդամ բարձր
ազաղակաձ ի մանալեցս պա
դատանօք ։ Տես զնաստո
վանուի զըղջման պարտա
հորուե ամաչեցելոյս ։ Եւ
տուր ողորմածի որդւոյս
սատակման մահուն անմա
հի ։ Զի ՚ի բազմուե ի մո
ցըս մեղաց վերըստին կրկ
նեալ նովին աՀեցմամբ ա
ռաՀելուԹե՛ն՝ քո ողորմա
Թիդ աՀեռատրանեալի հըն
չակեալ հնչմամբ ահաւորու
Թե յերկնի եկելոյն ։ Եւ
քեզ ընդ հօր հոգեւով
սըրբով փառք յաւէ
տեան։

Ամէն ։

Վերս

Գիրք։

Նիզ ։ Մոեալ ընդ խղճիս
տագնապ երկիւղիս սոսկամ
սասանեալ յամ կարծեաց։
Ըզաշխինիմ ևարդ անճամբ
բեկելով ՚ի յոյսէ հաստա
տուե կենդանի անեղծ։
Զի ողորմուԹեբ նայեցեալ
՚ի յիս եբբ ՚ի պարտաւոր
կորստեան պատժոյ՝ առաջի
բարերարուԹե երկնայնոյդ
յանդիման եղեալ ապա ձե
ռըն անԹոշակուԹեբ զքոյդ
երախտիս անպատում փա
ռաց բերելով ընդ իս յուշ
քեզ արկանեմ։ Որ ոչ մո
ռացմամբ ղբաղեալ նիրհես,
ևոչ ԹարԹափմամբ աչաց
ընդ միջեալ զհեծուԹի կը
րից անտեսես։ Վերայս յի
նէն աղաչեմ զքեզ՝ խոչիւդ
լուսոյ՝ զիսեղդ վտանդիս։
ԽոպարգուԹեամբ արտուս
ԹեԹ՝ զտարակուսելն տրխ
ցուիս ։ ՎշանիւԹ պըտա
կաՀն՝ զբողբոջ մեղացս։
Զարկհածով գանին՝ զհար
հածս մահու ։ Ապտակին
յիշմամբ՝ զկարիս ամօԹոյս։

Ձէ

Սբ. Յովն։

Աբրահամն յաւելեալ կրկին հեծութեան, նորին հակո ղն՝ առ նոյն աղերս մաղթա նաց։ Բան ի խորոց սրտից խօսք բնդ Այս։ ԼԸ

ԲԱՑՑԱՐԴՈՒՈՐ պէս երբեմն յայլ ընթերցուածի որ ի սկզբնաւօրականացն կար դի զվերանալ զհաւատարմին ծննդեանդ զխաւօրացն օրի նաց մարմնականացն անդա մոց գրելն, յորոց սերեցայ ժառանգս մահու։ Սոյն պէս և յայսմ սահման ընտ րեաւ բանիւ՝ զլուսածնելոյն զաղաւտարար օրէնսն հո գւոյն կենաց որ ի տէր Յս քս՝ յիշատակելոյ նրբազս ի յօքսունչ։ Եւ յանբաւ բազմութեաց ծովու կաթիլ մի առեալ։ Քանզի են արդարև կայսերականք ազ մանք ի բարձրութեն գահի բազմելոյք։ Թոշակաւն շը նորհայ ընծայիք և հարստա ցեալք։ Աստուածորն ևսի

Գրիգորի։

րեցեալք եւր։ Արքայն, ևպատուհասորք եւր։ Պրսա կեաց, ևիշխանականք եւր Բարեհոչակեաց, ևհրնչ մունք եւր։ Յազթողա կանն, ևխոզք եւր։ Զօրա հրն, ևմարտիկք եւր։ Գովեցեալն, ևխաւք եւր։ Փեսայն, ևպատուհասորք եւր։ Դշխոյն, ևօրիորդք եւր։ Փեսաւէրն, ևհանդերձանք եւր։ Ազատութիւնն ևշը նորհք եւր։ Այցելու թիւնն, ևձեռն եւր։ Խոս տումն, ևքաջութիւն եւր։ Պահպանութիւնն, ևաջ եւր։ Պարգեւն, ևպարգ եւր։ Սշանն կենայ, ևամ րոխ եւր։ Կընիքն, ևնը կարագիր եւր։ Անուն, եւ հովանի եւր։ Արքեստն, ևհրաշք եւր։ Խոտին և անեղծութիւն եւր։ Բանն, ևկատարած եւր։ Պատա դրութիւն, ևբռնութիւն եւր։ Զօրութիւնն, ևհրամանք եւր։ Ընծայարանն, ևրա քանչելիք եւր։ Անուն

Ա

Ապատկառանք ։ Ցայտ
նութիւն, ամօթն։ Ան
բիծն, ավատակք։
Թխերեաքն, ապատիժն։
Դարձեալ վերստին աշխար
կըրկին եղկերոյս ։ Գան
զի գայ հասանել առ հատ
հասակիս անչնարին բար
կութեաբ։ Մանգաղն, առ
հունձան ։ Դատաւորն,
առ աստեանն։ Նզօրն, առ
բեմն։ Պատնացեալն, առ
կորուստն։ Բազուկն, առ
դատաստանն։ Գաւազանն
խրատու, առ հարուածն։
Պատուազինութի՛ն, առ նա
խանձն։ Նովիւն առ ընտ
րութի՛ն ։ Գան զի բանն
զոր խօսեցար ընդ ինս, նա
դատե ըզդատապարտեալսդ
՚ի վերջնում աւուրն հա
տուցման ։ Ո՛չ կանխեա
բարեգութ Նախընծայ քաղ
ցրութեբ առ նըշաղ հե
ծութի վարանական երկիւ
դիս ։ Ազօրութի ընձեռեա
ձեռամբդ օրհնութե՛ յեսին
տապնապիս առաջին քո օգ
նու

Գ

Նայն, ևանպականութի՛ ևբ։
Աչեմն կենդանի, ևվտակք
ևբ։ Սիւնն հրոյ ևճառա
գայթ ևբ ։ Որոտումն, և
ազդմունք ևբ։ Ցոյսն վե
րին, ևփրկութի՛ ևբ։
Ծառն օրհնութե՛, ևպտուղք
ևբ ։ Բարութնակն, ևբա
րութի՛ք ևբ։ Եւ զի մի
զընաշն ասելով՝ յամէն վը
րիպեցայց եբր յարեգակնէ
այլայլեալ աչաց տկարութի,
՚ի շատ ասել լռեցից, և՚ի
սակաւն ժամանեցից բաշա
կանացեալ ամենապիակար
կարիճ։

Բայց աշաղ յաչէտ ատտա
նոր թշնառացելոյ եղկելի
անձինս ։ Գան զի կարդ
բանիս բերե ինձ խառնել
ընդ ձայնի աշեռեացս՝ և
զտղաք գոչիմ ։ Ասան զի
ընդ այսոսիկ առընթեր տո
րին գայ։ Ընդարութի՛ն,
ակ շուքն։ Աշխեն, ահա
տուցմունքն։ Քննութի՛ն,
ևբոյսն։ Ցանդ խմանութի՛ն,
ևզամպարքն։ Մերկութի՛ն,

Գրիգորի։

Ահրատաքոյ ողբս ևվայս և
ձայնս, ըստ տուժմարի տես
լեանն եզեխիէլի։ Վաղս
քրս անպատճառ ևանմնահ
արձան։ Ցարկս ուռնայն
՚ի դռնափակայն ամրուեց։
Աղբ տեսակաւ, այլ ոչ հա
մեղուբեբ։ Ջուրս աղտաղ
տին, անախորժելի ծարա
ճեաց արբման։ Գեսինս
անօգուտ հերկապործուեն։
Սահմանս լքեալ, հեղեղա
վարս կնիւնոյ։ Ստպանս
յետս ետատատկաբեր ան
դաստանս։ Ատճառքս
նամ երկիրս անձնաճառ, որ
բանտարկեին պատրանայ մը
շակեցայ։ Լաղ ընծիւղ
փայտս պրտղակորոյս։ Ա՛ա
տանելի ծառս ուռնայնա
բոյս։ Կրկնաձեռ խօսուն
տուննկս անյոյս։ Ամենաշէնք
Ճրագարանս անլոյս։

Ա՛րդ՝ վերատին առ սոյն բեռ
րելով զայս նմանուբիւն
աճապարանաց՝ բազմօք կրկ
նեցից։ Որ ամօթոյն դա
ռըն պատուհաս պահել
կայ

Սրբոյն։

Նուիրեալդ, մխիթարել բր
ժըշկել քահել ևվենադոր
ծել։ Եմ քեզ փառք յաւմի
յաճիտեանս յաճիտենից։

Ամէն։

Վերատին յաւելած կրկին
հեծուբեան. նորին հսկո
ղն. առ նոյն աղերս մատ
բանաց։ Բան ի խորոց սրբ
տից խօսք ընդ նմա։

ԼԹ

ԵՒ ԴԱՆԶԻ զկերպարանն առա
ջին լբի ՚ի փնատա
կարին թեղադրուբենէ իմն
վրս ծուլուբեամբ կորու
սեալ խապառ, յուշիկ արդ
այժմոյս ըզնոյն չիս տե
սակ. ողորմելի հեծուբեբ
թախծեալ ՚ի յոդի, անա
չառ խայտառականօք հր
բապարակաճ ՚ի յեկեղեցիս
բազմուբ ազգաց վերապատ
ուոյիչ բարձր ձայնիւճ բար
բառով մեծաճ աղաղակե
լով։ Մատեանս ընչական,
բարդեալ յինքեան ներքոյ

ճլե

Աղօթիք։

դիմակս դիմակս կերպիւ
կերպիւ աճապարանաց ըստ
կոծողացն հաքաւելոյ։
Իսկ առիս , ո՞ր չափս առ՞ր
պիսիս Հայնս մրմնջեցից վ՚ը
հատեցուցիչս , որ գալ ըս
տեանն ՚ն ապաւեալ առանց
վ՚իպանաց , ՚ննայն անպատ
րաստ ևանհանդուրժելի։
Արդ՝ եթէ զդատաստանա
յըն ահաւորուն կրկնեցից,
բազմացուցից ինձ աշխատ։
Ապա եթէ զխորձն խոհու
թեաբ ցուցից , յաճախիկ ինձ
երկիւղ ։ Իսկ եթէ զկեր
պարանացն տեսիլ գրեցից,
առաւելուն ինձ հատուց
մանք։ Օհ կանխաւ նրկա
տեալ զայն մատուցի , ևոչ
անագան ապաշաւելոյ։
Ո՛վ խնայեա յիս դ՚ատ ,
մարդասէր , հզօր , բարե
բար , ամենապարգև քա
ղաքաւոր , օրհնեալ յաւի
տեան Ամէն։

Գնդ։

կայ հնչեալ։ Արձանն ա
տամանց ևանկեալ լսելոյն
աչացդ երկնելոյս ։ Նայեա
կան ցասումն անբուժելի՝
դառնութ ողջոյս ։ Ապա
կանուխ՚ի անկորոշելի՝ մե
ղուցեալ մարմնոյս ։ Սոր
կ՚հատմբուխ դատիս չա
րեաց՝ ախտացեալ հոգւոյս։
Տարատամ տաղնապն տարա
կուսանաց երկից դերելոյս։
Ջոր երկնային զօրքն մա
տուցանեն ՚ն շքեղ ։
՚Ի վարձուն զրոմանց վկայե
լով վտանգեցելոյս։
՚Ի Հայն ահարկու զանբաւ
ժը շխուճ՚ին աղեղ լըքե
լոյս։ Ահա արդարև երդս
կատակերգութեան ջնարա
հաք պռնկի ։ յածեալ և
կոծեալ քաջ հնչեցուցեալ
ողբս ողորմելիս ևզիսկզծե
ցուցիչս , ըստ առակաւոր
բանին եսայեայ որ ՚ի պատ
գամին տիւրոսի ։ Օհ եթէ
նա զդիպուածն փոքր անցի
ցըն ապատնեաց ՚ի մեռոյ
կին տպաւորիւալ բաղձքը

Սրբոյն։

Աբրահամն յաւելեալ կրկին հնծութեան. նորին հսկող առ նոյն աղերս մաղթականաց։ Բան ի խորոց սրտից՝ խոսք ընդ այս։ Ես

ԱՄԵՆ ԱԿԱՆ

ած բարերար ըս տեղծէջ բոլորից։ Լուր հառաչա նաց ձայնիս վտանդի. և յերկիւղէ տագնապի ապա գային կարծեաց վրկեա կարօղ զօրութեբ, զերծու ցեալ ի պարտեաց։ Քան զի բաշխական ես յայնմ առ ամ հնարս զօրանալ, ան բաւ մեծութեբ ևխնամոս եբ անսահմանելիաբ։ Եթ քան զի ուշիմ մտացս տե սեալ ի հեռուստ զհանդերձ էբոյն հանդէս ահաւորա վայլ, նկատեմ ինձէն աս տանօր կանխաւ զսիւն լուս սոյ սրբոյն յուսոյ ևզօրն խաչարի պատուհասի։ Ուստի ոչ զօրե ոք յերկոյս առ պատրա

Գրիգորի։

պարան վահատեան։

Ող անդուն[illegible]ք խորոց։
Ող դէհդ վհեց։ Ող
բարձրուն[illegible]ք լերանց։ Ող
անձաւ[illegible]ք քարանց։ Ող
կարծրութ[illegible]ք արձանաց։
Ող ծերպ[illegible]ք ծակաց։ Ող
վտապար[illegible]ք փոսից։ Ող սոր[illegible]ք
հեղեղաց։ Ող բաշխ[illegible]ք
խորշից։ Ող ըշտեմարան[illegible]ք
յարկաց։ Ող ծածկուած[illegible]ք
սենեկաց։ Ող եմակ[illegible]ք հով
տաց։ Ող ծործոր[illegible]ք դըժ
հարաց։ Ող վերադրու
թ[illegible]ք բլրոց։ Ող արձակ
մտն[illegible]ք շնչոց։ Ող անբա
ւուն[illegible]ք ծովուց։ Ող տա
հանք յորձանաց։ Ող հե
ռաւորութ[illegible]ք եղերաց։
Ող ողբմտն[illegible]ք ձայնից։
Ող հեղեղ[illegible]ք արտասուաց։
Ող տատանմտն[illegible]ք մտանց։
Ող հոմբարձմտն[illegible]ք ձեռաց
Ող պաղատան[illegible]ք շրթանց։
Ո՛չ յոտնիկ սատակութ[illegible]ք մա
տանց անձողոպրելեաց՝ դո
ես տէր ք՛ս հնարք ևդա
դարք զևսթութ[illegible]ք ևանդորր
րու

րութե փրկութե ամենա
մեղա հոգւոյս։
Արդ՝ հայեաց ի յանզերծ
վտանգիցս շրջադրութիւն
միայնդ քաղցր առ ամենե
սեան ։ Լուզեա սուսերաբաշ
յաղթական կենազէն խա
չիդ զցանցս վարմիս ։ Որ
յամ կայից պաշարեն ի
մահ զդերիս։ Եւ հան ի
յանդորր զոտս սասանեալս
Թիւր ընթացողիս ։ Բը
ժըշկեա զհրատապ ջերմնա
կան առչորուքն՝ մշձկեալ
սրտիս։ Երժեա զդիշայ
ին չարաճնարութեա շշուկ
քո պարտաւորիս ։ Նայլա
ծեա զյուսահատ անձկու
թե հոգւոյս մրթութի չա
րի կենակցիս։ Ցրհեա զզ
ծխամած թանձրութի բըր
նութե մեղացս երևոյթ մը
տելոյս ի յիս։ Որո զզա
զիր թխատիպ կրկնս ապա
կանութես կարիս ։ Որո
գեաս ըզպատկեր լուսոյ պաշ
տեցեալ փառաց մեծութե
անհան հզօրիդ յոդիս։

Ջօրացո զշնորհիդ վայելու
մին ի դեղ դիմացս , և՝ի
կերպարան տեսութե մտաց
հոգեզինիս ։ Ցարմար յե
րիւրմանէ կացո յարդար
եալ որ զքոյդ բերէ նրկա
տումն Նշուլազարդ մաքրու
թեբ զըսեալ զմեղայլ մեղա
հօրիս։
Ըստեածայեն կենդանի ա
նեղծ երկնաւոր լուսով քո
ծածկեալ յօրինակս յերիս։
Զի դու միայն ես օրհնեալ
ընդ հօր ի գովեստ հո
գւոյդ սրբոյ՝ յաւիտեանս
յաւիտենից։ Ամէն։

Աերտուին յաւէրժած կրկին
հեծութեան . նորին հակո
ղի . առ նոյն ազերբա մեղ
թանայ ։ Բան ի խորոց
սրտից խօսք ընդ այ։ ԼՍ

ՈՐՈՒ Ա՜Ր ԿԵՆ
դանեայ . օրհ
նեալդ յամի . հո
րըդ ահաւորի ան
ք ընկնին ծնուանդ ։ Որ ալ

Գրիգորիս։

Ջի դուռ միայն ես յերկինի
անձառ, Լեյերկրի անզընին։
Ի տարր գոյից՝ Լյեզու
ծագաց աշխարհիս։ Ակիզբն
ամի՝ Լյամի, ամիւ ըստամբ
օրինեալդ Ի բարձանս։
Եւ քեզ ընդ հօր Լհո
գոյդ սրբոյ վայելի փառք
յաւիտեանս Ամէն։

Վերատուն յաւելեալ կրկին
հեծումեան, նորին հակո
ղի առ նոյն աղերս մաղթա
նաց. Բան ի խորոց սրտից՝
խօսք ընդ այս։ Լսի

Տէ՛ գթութիւնդ, փրկութիւն, առողջ մտիւ, քաջութիւն անորոշութիւն, զր ժրշկութիւն, առողջութիւն, լուսաւորութիւն, ակնդանութիւն, յարութիւն, անմահութիւն։ Ցիշեա զիս յորժամ գայցես արքայութեդ քով։ Սհաւոր, հզօր, բարերար, ամենատես։ Կենդանի գովեալ։ Ամենակատար.

ԺԸ մերձ

Սրբոյն։

կարանայ առ Ի՛քէն առջ
լինել։ Որ Ի ծագել անըսա
հեր նշուլից ողորմութեան
քոյ փառաց, հալին մեղք։
Ջալածին դեւք։ Ջ ընկլին
յանցանք։ Լսելն կապանք
Լսողսակին շղթայք։
Կենդանածնին մահացեալք։
Բժշկին հարբածք։ Ող
ջանան վէրք։ Բառնին
ապականութիւք։ Տեղի
տան սխրութիւք։ Պահան
զին հեծումեանք։ Փախ
նոտ խաւարն։ Մեկնի մէ
գըն։ Մերժի մառախու
ղըն։ Փարատի մռայլն։
Սպառի աղջամուղջն։ Ան
բանայ մուրթն։ Գնայ դի
ւըն։ Տարագրի տապնա
պըն։ Ջքանան չարիքն
Ջալածին յոսոհատոս
Թիւք։ Եւ թագաւոր է ձե
ռըն քո։ Ամենակալ՝ քա
հեղ Ա՛ի, որ ոչ եկիր կո
րուսանել զմարդկան հո
գիս, այլ կեցուցանել, Թող
ինձ զանթիւ չարիսն իմ,
բազում ողորմութեդ քով։

ՃԼԷ

Աղօթից։

ես, կեցո ընդ նմին ապաւէն նուէր։ Անձամբ մեռելոյս՝ կենդանական շունչ ընձեռեա։ Յարուցեալ։ Կեանք Անմահութիւն։ Անպակաս բարութիւն։ Անսպառ շնորհ։ Անփոխոխ ներողութիւն։ Աչք ամենազօր։ Ձեռն ամենակալ։ Մանն ամենաստեղծ։ Կամեաց տէր ևս երկնից։ Ակնարկեա վայն պարգեւելոյ։ Այս բանիւք, և վաղվաղակի անարատ գոյացոյց։ Մոռացիր զթիւ չարեացս, և անդ ըստին հանգստակեցոյց։ Սուտս ձեռնտա, և արդէն՝ իքեզ հակ պատճառուցոյց։ Վա՜յ ասաւորելդ յամէն։

յաշխատանս.

Ամէն։

Վերս

Գիրք։

մերձ՝ ի հեծութիւն համայն եղելոց։ Ընդ խաչելոյն ընդ քեզ՝ և ես պաղատիմ։ Որ ոչ ընկնուլ վասն քոյ, ևոչ կապուիլ։ Ոչ կախեալ, ևոչ բևեռեալ։ Ոչ կուիւս յանուն մեծիւդ, ևոչ անարգեալ։ Ոչ լքեալ, ևոչ նշկահեղ։ Ոչ խորտակեալ, ևոչ մնա հացեալ։ Եւ արքայութեանն արդարոյ՝ մասին անձ կալեալ լուսոյ՝ արժանի ցուցեալ։ Խրատամբք ոտից երկնականաւ, և ամենի ազդեալ զանխոխոխութիւնն բարեացն արքելոյ, վասն հոգեկեր առ յոյս վերկութեանն խոպան լքելոյս։ Օրհ նեալ, Օրհնեալ, ևդար Հայր օրհնեալ։ Եւ զնա ընկալեալ նովին հայր ասել, կանգնեա՛ ի կարծանմանէս բարերար։ Բժշկեա՛ ի հիւանդութեցս ախտից՝ ողորմած։ Յիզերայն մեռ հու դարձո զնա՛ ի կեանս՝ կենդանութիւն։ Քո եմ և

թե։ Ո՛չ փոխիս մատուցանել։ Ո՛չ հատանել։ Ո՛չ խարանան։ Ո՛չ սրադոր ծուլթե՛ ըստ երկրաւորս դե՛ զատրեուլթե՛ · առ որս միշտ ե՛ վրիպուլթի՛ նամենասխալ տարակուսուլթիւն։ Այլ քեզ արարչիդ հոգւոց և մարմնոց · Ամենայն ինչ լուսաւորեալ է · Ամենայն ինչ առաջի է։ Ամենայն ինչ դրեալ է։ Ամենայն ինչ դիւրին է։ Համայնն հր նարաւոր է։ Ամենան գործ խաւորեալ է։ Խոստումն լցեալ է։ Կամքն կատարեալ է։ Քո կտակն աւետարան է։ Քո վըճիռն ազատուել է։ Քո մատեան նըշն ընտրհ է։ Ո՛չ փակեալ ես ընդ օրինօքդ։ Ո՛չ պատրուակեալ ես ընդ կանոնիւ։ Ո՛չ արդելեալ ընդ նրհաղուլթեդ։ Ո՛չ խոնարհեալ ընդ հեալ ընդ հնազանդուլթեդ Ո՛չ պարապրեալ ընդ փոքրկուեդ։ Ո՛չ չարիեալ ես ընդ սահմանաւ։ Ո՛չ

Աւրսուն չաւելցած կրկին հնծուլթեան · նորին հակառակ՛ առ նոյն ազգս մաղթա նաց։ Բան՝ ի խորոց սրտից խօսաք ընդ այ Ասպ

ՅԻՇԿԱՏԱՍ կըրթի ականուլթե՛ աւետարանի հրնա րաւորուլթեամբ · պատճառ կենաց անախտականաց։

Յաղագս զօրաւոր երկնա՛ւոր ոգւոյ Յս քի · ած աւե՛ նեցան իմանալեաց հոգեսա կանաց։ Ահա դու՝ իկիս ըստ մարդարէին · որ քոյ ասելոյն նոր կցորդուլթե՛։ Ո՛չ որ բարեզարդ դաշտիդ այս բանի ընդ քեզ միու լթե՛ լուսաւորեցայց կրկին ոչ ընդ ամպրոյ ընդ նոփ · յամի կարօղ անձա նել։ Որ ոչ կարօտանաս սպեղանեաց առ պատրաս տուլթիւն պատանաց հոգւ՛ ոյ։ Ո՛չ ժամա նակի։ Ո՛չ մի՛ նորոգ ես։ Ո՛չ աւուրց երկարաձգու

Թագաւոր։ Լոյս ի խաւարի՛ սրտից մերոց։

Ընդ մեզ լըսմամբ, եւ ընդ առաքչիդ խակուեբ։ Մե րայնովս զքոյինադ ծանու ցանօղ հրաշագէս։ Հայր քո օրհնեալ երկնաւոր ան ճառ, որ առաքեաց զքեզ ի վերուստ, ուստ փառա կեցդ ես արարչուեբ, այն քան հոգացաւ փրկութե լմնոյ տարածրեալ դերոյս, մինչեւ զքեզ խակ մանեակս մարդկան։ Լսակ դու կա րօղ գոլով ի վեր քան զվիշտս զանեռութենն աշար տել խորհուրդ, հաճեցար ընդ պարտեցեալսմս զմա հուն ճաշակել բաժակ։ Ընթերի մարդկութեբ, և անապական ճծութեբ։ Եւ հոգիդ սուրբ կենդանա րար, որպէս քոյ ևհօր քոյ խակակից ևհամապատիւ էուե եբ ծնողիդ ևծնիցելոյդ։ Մի երրորդութիւն Աստա ծութիւ ի դիմաց երից անուա նիւ ընդ հատուածոյ։ Ընդ հիզն

վրիպեալ ի բարկութենէ։ Ող այլայլեալ ինչ ի նցատ մանէ։ Ող սխալեալ ի խաւսութենէ։ Ող ամբո խեալ ի խռովութենէ։ Ող դղրդեալ յանդիսու թենէ։ Ող փոխոխեալ յո ղորմութենէ։ Ող պակա սեալ ի բարձրութենէ։ Ող լքեալ յայցելութենէ։ Ող սկարացեալ ի փրկու թենէ։ Դու սկիզբն, եւ ը րուժն ամի. և՛ ի քէնն է ամէ։ Եւ քեզ փառք հաւրկըրպա գութի յաւիտեան։

Ամէն։

Աւրաւին յաւելեալ կրկին հեծութեան. նորին հսկո ղն. առ նոյն աղերս մաղ թանաց։ Բան ի խորոց սր տից խօսք ընդ այ։ Ով

Ա՛ՍԱՀման. ծնունդ այ հա րազատ անեարդ մանելի։ Ա րա րիչ բնաւին եղելոց, քո ձխ

Գրիգորի։

Թշնամասէրլոյս ՚ի կամայ կամ
ցուցչիդ յառաջագոյն նը

կարապրկեր։

Եւ արդ՝ հի՞մ տրտմիս ան
ձըն իմ կործանեալ . ոչ
յածուցս հնարաւորութեան,
այլ ՚ի քումդ ինքնագործ
խակամտութեան։ Ա՛մ ըն
դե՞ր զիս խառնվես՝ յուսա
հատութեամբ սպնյականաձ
զմիտս հարեալ ։ Յուսա
յած , խոստովան լեր նմա,
և նա հոգւոյ վասն քոյ ըստ
դաւթեան սաղմոսին , և այլ
մարգարէի կենսախրախոյսն
բանի։

Ոչ եղանակ խնամարկելոյ
հասուցին ՚ի վերէ քան զմ
սահման կրնդունելոյ մտաց
հրեշտակաց և երկրականաց
Եւ եթէ բիւրս կրկնես
յի՛ ոչ լինի չափեալ։
Քանզի անբովանդակելոյն
և բարերարելն և անձառելի։
Սա զի ոմն օրհնեալ զոմն
օրհնաբանել յերրորդական
համագոյութենէն առաքեց
Ոչ նա ՚ի հաճութի կա
մոյ

Սրբոյն։

կիզքն և անժամանակ։ Իր
նաւքն բարերար։ Ժամայն
կենդանարար ։ Բոլորից
խաղաղարար ։ Ստեղծէ
գոյից և յօրինէ ամենից։
Ընդհակառակն եւ ամով բը
նութեբ վտառաւորեալ։
Ոչ եթէ հայրն գթած
երկնաւոր հզօր՝ միոն յեռա
թենէն , վասն մահապար
տիս յանցանաց՝ մատոյց զգ
միայնակ ծընունդդ անքն
նէն ծոցոյն՝ ոչ անխայեալ
յորդւոյդ ՚ի համապատիճդ
և՚ի սիրելիդ . այլ կամաւ
նըշխրեաց մահու , չարչարո
զայն զինու , քան մարգա
րէուքն զաքարեայ։ Վասն
զի զարթնուլ սրոյն ՚ի վե
րայ հուշէին , և հարկանիլ
նոյն ինքն հօտապետին , և
ցրիլ ոչխարայն հօտին։
Պատես օրինակն նուրբ նա
խադրին , և ուխտադրուժի
խորանին ևնըշխրումն ա
րեան սպանդին , և առակ
խորհըրդոյ աբրահամեան
պատարագին , զվերկութիւնն

Ղևոնդեայ։

ղև առ Նոյն աղերս մաղթա նաց. Բան ի խորոց սրտից՝ խօսաք ընդ այս։ Ես

ԵՒ ԱՐԴ՝ ՅՈՅՍ բարեաց անկեալ ՚ի սրտի անձն իմ կօրծանեաալ, և ապ տեաձն հաճատոյ պնտեալ զերկիւղամանդ երկակի մա տունս, զկրկնապղտոր խոր հրդեհդ ըզցանկականիւ դործարան, խոտոռական լեր բարեարարին այս։ Ջմտացդ՝ եբր զդործոյ ։ Ջխորհրդ դոց՝ եբր զլռութեց։ Ջան տեսին՝ եբր զյայտնեցելոց։ Ջբերդ ծածկութիւ՝ եբր զբարբառումն ձայնից։ Ջակնարկութեցն՝ եբր զար դիւնականաց մեզանայ։ Ջազդել շրթանցդ՝ եբր ՚ի դլուխ եկելոց չարեաց։ Ջոտիցդ հետոց, եբր ըզ պատճիրանաձն այ վազ զաց ։ Ջձեռացդ ձգումն առ ցաստումն, եբր ՚ի հե ղումն արեան գործողաց։ Ջձի

Գիրք։

մաց առաքչին մեռաճ։ Եբ միւսն ահաճար ՚ի յեր կուայն հաճանութի՝ մեծա չան բաղձանօք մաղթէ։ Ոսկ համաբարոյ միակա մութեան ցուցակ՝ առ ՚ի զնոյն բարի ներդործել։ Որպես հոգին կենդանուցն, ևբանն բանականըն, պայ ծառութիւն, փառացն, և կերպարան էութե ։ Առ կեանն փոյթ։ Առ ողոր մուին ըսթափ ։ Առ ձե ռընկալութին պատրաստ։ Ընդ փրկութին կազմ։ Ընդ առաստութին յորդ։ Ընդ յաճախութին զեղում։ Ընդ անբաժանութին լի։ Ընդ աննըմազութին փարթամ։ Ընդ երկայնմտութիւնն ճոխ Ընդ անհասութիւն բարձ րեալ։ Ոմ երրորդութիւն կատարեալ ՚ի յանձանց է րեց։ Որ ինեալ յաւի ուանս։ Ամէն։

Աերատին յաւելչած կրկին հնծութեան. նորին հակո ճիւք

մեղաւորին, զոր տէրն ար
նորհօք թողուլ պարտուց
ցիս ի վոխատրէն ըզՀՐ
նորհս: Ողջոյն: Ողջոյն
ծիծաղելն բնաւին, եթէ
զհամաճարակեան յիւրում Հր
նորհն: Ողջոյնդ, որ
թէ ի հանդէպ՝ թէ ի
տարադէպ, եթէ զգործակ
ցումի՝ խաբողն: Ամբար
տաւանութիւն, եթէ ըզհին
կործանիչ նախատեղծին
բարձրութեան: Ծարաւն նէ
զուարթիւն, եթէ զթերուլ
հաճատոյ: Մեղկութիւն,
եթէ զպարտուլ զօրաւորին
պնտութեան: Ծաքրտութիւնդ
առ վտանգս կրկին, եթէ
զուրայութիւն ուխտին որ
առ ձեռն: Ծապարատանու
թիւն, եթէ զթոռն իմն ան
գրթութեան: Ծամբարհա
համբութիւն եթէ ոչ եհաք
առ վհհան գոռոզուլ:
Ծհպարտուլն, եթէ զհամա
կոր հարազատ պտղոյն չա
րեաց: Ծակամայիցն, ընդ
կամաճարացն: Ծբռնացեալ
լոյն, ընդ հաճանականացն
Ծեկամբոխն, ընդ բռնաճո
րականացն: Ծանօրհնու
թիւնն, ընդ անանձութեան:

Ողբոյն:

Ծձիծաղելն բնաւին, եթէ
զհամաճարական յիւրում Հր
նորհն: Ծերդմնականն, որ
թէ ի հանդէպ՝ թէ ի
տարադէպ, եթէ զգործակ
ցումի՝ խաբողն: Ծամբար
տաւանութիւն, եթէ ըզհին
կործանիչ նախատեղծին
բարձրութեան: Ծարաւն նէ
զուարթիւն, եթէ զթերուլ
հաճատոյ: Ծմեղկութիւն,
եթէ զպարտուլ զօրաւորին
պնտութեան: Ծաքրտութիւնդ
առ վտանգս կրկին, եթէ
զուրայութիւն ուխտին որ
առ ձեռն: Ծապարատանու
թիւն, եթէ զթոռն իմն ան
գրթութեան: Ծամբարհա
համբութիւն եթէ ոչ եհաք
առ վհհան գոռոզուլ:
Ծհպարտուլն, եթէ զհամա
կոր հարազատ պտղոյն չա
րեաց: Ծակամայիցն, ընդ
կամաճարացն: Ծբռնացեալ
լոյն, ընդ հաճանականացն
Ծեկամբոխն, ընդ բռնաճո
րականացն: Ծանօրհնու
թիւնն, ընդ անանձութեան:

Գրիգորի:

Ծվոգւոյնն, ընդ սատակ
գունիցն: Ծնրճազունն,
ընդ յոլովիցն: Ծանձառի
ցըն խմոյ, եթէ զձառեւոյ
գիտողին: Ծանդրէասն վը
նասուց, եթէ զնրկարեւոյ
տեսողին ի յարձան մադնես
տիս վհմի: Ծթեթևապուռ
նիցն առ խոխր մտաց, եթէ
զսուաբար ծանրութիւնն բե
ռանոյ: Ծխնդիր չափուս
ծածկելոյն, եթէ զձշդով
պահանջումն սատերն սակի
ի բերանոյ կխոսին կորնչի
չորեքդրամեան կշռուեբն:
Ծանդընդականացն գործոց
եթէ ի յահանջս այ արագ

Ժամանելոյ:

Ծայսոսիկ յաճախեա կուս
տեա կրկին յանձնառուեբ
վերըստին պատմել աստա
նօր մեծաւ հեծութեամբ՝
զչհիցն՝ եթէ զեղերոյ՝ ընծայ
եալ այ զպարտութիւն վանե
ցեալ անձինդ: Ծի ընկալ
ցիս ի վոխատրէն ըզՀՐ
նորհօք թողուլ պարտուց
մեղաւորին, զոր տէրն ար

Զթիւրութիւն։ Զլուծու
թիւն ։ Զճշդութիւն ։
Զանկապ արձակումն ։
Զծիծաղականան ։ Զվը
րընդողականան ։ Զկատակ
երգականան ։ Զգայթակ
ղականան։ Զպատրողական
սըն։ Զանդէպ քաջութիւն։
Զանյարմար մարտսըն ։
Զառանց օրինէ արիւրիւն։
Զխեղդմունս հոգւոյն։
Զտատանողականն զերկչո
տութիւս։ Զբազմատեղեն
ճիւղան զըտհետականս։
Զանպատկառ փարաքմուն
սըն ։ Զգժտութիւնն։
Զգժդմնութիւնն ։ Զան
դաս առեքութիւնն։ Զմար
մնմունան դէրըմբռնողա
կանս ։ Զփոքունցըն զան
կըշռութիս ։ Զխոստման
ցըն դըժրողութիս։ Զուխ
տըն մոռացութիս ։ Զնը
մանեացն այլակերպութիս։
Զկեղծեացն քօղարկութիս
Զփառամոլութեն մորսու
թիս։ Զյօնկյն յաճախնու
թիւնս։ Զապիրատութիան

դարացոյց ։ ևհրաշափառա
պէս հռչակեաց ամենապա
տիկ ներբողիւ կրկնեալ ըզ
դովեսս զըղջմանն՝ քան
զպարսաւանս մեղացն։
Բարդեա ևդիզեա անձինդ
մեղապարտի բամբասանս յո
դունս զքոյն խոհերս բազ
մամանեայս անձն իմ կըշ
տամբեալ յոգնախրճանդ
բանիւ։
Զչարութիւն։ Զանօրէնու
թիւն ։ Զվրիպութիւն։
Զառ ՚ի մարտին հանդիսե
փախուստն ։ Զպարտու
թիւն։ Զմոլեգնութիւն։
Զանբարշութիւն ։ Զապ
շութիւն։ Զթմրութիւն ։
Զքունն արթնական։
Զառ ՚ի յընթացան զնիրհու
մըն ։ Զխորհուրդն օտա
րոտի ։ Զբանիցն նանրու
թիւ։ Զզազրութեն հաճու
թիւ։ Զյամենալն ՚ինմին։
Զփափագիլն՝ այ առեղծին։
Զաներկիւղութիւն։ Զան
տատութիւն ։ Զանհար
թութիւն։ Զթերութիւն։

փիւռ բայարձակութիւն։
Եւ զոր չէ ճառելի, ևկամ
դրելի, ևկամ պատմելի, և
կամ յերեսս դիմաց բերելի
Եւ արդ՝ զի՞ արդ բը ժըշ
կեսցիս անձն իմ եղկելի՝
՚ի յայսքանեաց տիգաց խո
յտոեալ՝ բարձեալ Թողեալ
այր մի տարագիր անողջա
նալի, քան մարդարէին։
Գան զի՝ մի ՚ի վերոդըրե
լոցդ՝ բաշականապէս զոր է
սատակման, Թող Թէ այս
քան դատք ապականողաց
դըժնեխից դահճաց շուրջ
պաշարողաց։ Մանաւանդ
զի ոչ այսու ևւեթ ներմանա
դրըութէ կշռի տարացոյց
տաժանեցեալոյս։ Այլ զոր
օրինակ անթիւ բազմութի
կայտառաց կարճաց խայ
Թողականաց, ՚ի տորին
մասունս ծայրից տանոյն
զօրհասական Թոյնս բերե
լոց։ Եւ յաման մաշկեղէն
արկեալ՝ ամփոփեմ զերկին
շաշիղ կապարանին շրջա
վակութեամբ։ Ցուցանի

Զինքնատիրութիւն։ Զնա
խագահին տենչութիւն։
Զհատուցանելն եղեռնակա
նացն։ Զնոյին զանշահ
աղաւաւանան։ Զվայրա
պաք բերմունան։ Զընթա
ցակցութիւնսըն խորամանկու
Թե բանասարկուին։ Զբա
նին սերմնականութե։ Զվա
ճառումն կենացն ընդ դը
նոյն սատակման։ Զկո
րուստ աւանդեցեալն։ Զհայ
րենեացն ծախս։ Զկապա
րանն ձգողական։ վո
հով շնոյ երկնոյ անխզելի
լսելունամբ զանօրէնութիւնն
Զյարաթաձաւ տղմաբընա
կութիւնն։ Զրբուն լա
հայն։ Զնենադրութիւնս ան
կարծելն։ Զնոր դարձեալն
առ նոյն դարձն դաժանա
կան։ Զնորոգ մռայլն։
Զօսար խորհրդոյն։ Զան
կայուն կամացն։ Զհաչ
ման հոգւոյն։ Զերութի
ընչեցն։ Զևան քան ըզսահ
մանն կանոնացն դրութեե։
Զհշխանականին զամենարս

Աղօթից։

կամակից են, արժանի են, մահու։ Արդ՝ ես ինձէն ինքն զես պարտ վարկայ կրկին հատուցման։ Որպս տեան, սատակման, ի մահ դատապարտութեէ։ Այլ խնայեա յիս ողորմութեբ։ Բարերար։ Բարեգութ։ Կենդանի։ Հզօր։ Կամարար։ Կարօղ։ Հնարատուր։ Փրկիչ։ Ցմ Քմ։

Օրհնեալ յաւիտեանս, Ամէն։

Աերատին յաւէրժած կրկին հեծութեան. նորին հակողի՝ առ նոյն աղերս մաղթանաց։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այս։ Լաջ

ԱՐԴ՝ ԱԸՐԻ

պակաս ես յաւէտ ամենապատիժ, միշտ դըժնեայ վայրենաբարոյ, անձամբ անձին մահու կ՚ստամբիչ։ Արածօղս զերամակս զաղի ըրս վայրագասուն խոզից արո

Գիրք։

արատաքուստ բարձոք խոկ ի՚ներքուստ՝ համբարք չա քի, ապահեատք կորստեան, ակոյտք կակծման, ագռ ծոնեայք սատակման, ամբ

չակք մահու։

Արդ՝ այսոքիկ են ամբա րեալքն՝ զո անօրէնութեէ տաժանաց՝ թշուառագիրն թողակք անձն իմ պարտա կան ի՚կրկին սատակման։ Որ համաձորաբար ընկալար ի՚գործ, զոր թշնամին սեր մանեաց ի վերայ ցորենոյն յագարակի աշխարհիս։ Որ այր անմարդութ անբա րիշտ ածոյլ բնաւէին ատե ցեալ։ Աերողդ մտացդ ախորժմամբ զոյ լցեալն ամ անառակութեէ։ Եւ զոր առաքեալն ցուցանէ զթիւս բանից սարսափելեացն կըշ տամբողաց, առտուստ ըս կրսեալ մինչև ի կատար կա նոնի այնր պայմանի։ Եւ որ հատեալ են առ յայ երաշանց վերայ, եթէ որք զայսպիսին գործեն ևկամ

Գրիգորի։

տեսանել՝ ազնիւ յականայն
խնամատարել ։ Բանակա
նուէն յարդանօք կրկին
ճոխացար ։ Զի զյաղթա
նակ բարեմասնուե որ առ
քեզ եղեն՝ անարդել լեզ
ւաւ խօսեացիս ։ Զեռնդ
հատոմամբ յարմարատուեան
մատանցդ շառաւիղօք՝ զգ
դործընականացն անօրինել
զգուշուեցար ։ եբր կցորդ
համայեղութեամբ աւետնա
բաշխ աջոյն ՚այ՝ ՚ած կոչե
ցար ։ Երից հարիւրոց և
տասանց վեցից յօդիւք
շաղկապեցար ։ յարեաւ ՚ի
քեզ ընդ նոսին ՚ինոյն և
պատշաճական մասունս ցա
փուց ազգ-ազգականաց ե զգ
դայութեց ։ զի մի ևերևե
լիդ նիւթականուեն քոս
մրդ տեսուեե մատցդ ղեռ
ման անդատ եղիցի ։ Զի
ոմանք տուեարք են ևզօրա
հօրք ։ ևայլք փոքունք են
ևպիտանիք ։ Կէսք կարծ
րակերպք ևազգ-ազգականք ։
Են ևգ-ազգորականք ևպատ
հա

Արբոյն։

արօտականաց՝ գարշուե մե
ղաց նախատ վարձկանուե
թեց ։ Նովիւս տածողա
կան զհօրանս ուրուքն ա
մպատբնակացն ՚ի վրանս
հովուացն ։ ըստ երգոյն եր
գոց առաքս առաւակիս ։ Ար ոչ
խակ ծաննեայ զնս երբեք դի
տէր թե յո՞վ ևյո՞ր պատ
կեր ևվասն ո՞ր գոյացայ ։ Ահա ՚ի յոտս տանողականս
կրողաց երկուց միակցորդ
խորհրդականաց՝ ըստ ձևոյ
հրեշտակի կառուցար ։ եբր
՚ի Թրուխս Թևոց կրկնա
բարձ բազկաց վերատանո
ղաց՝ յաշխարն հայրենական
հայիլ ։ Ով յիմար ։ զի
ո՞րդ քեզնէն կորացար յեր
կիր ։ զատեացս միշտ հո
գացեալ դիպուածս ։ ընդ
ցնուս անապատականս հա
մարեցար ։ Լքեր զՃրագ
բազմաբերանեան ՚ի յաշտա
նակի մարմնոյդ հատատուե
ցաւ գլխոյդ բոլորուելոյ ։
զի ևայտս ՚ի յօրինակին շը
նորհէ մի օտարացիս զած

Աղօթիկ։

դոյդ քոմ սենեկի զդայա
կանի։ Եւ շրջեալ ընտա
նութէ պատկերին յանկարդ
փոփոխուի։ Եթ արդ՝ այս
պիսեօք՝ եւս բազմ֊ք ան
զուգական հրաշակերտու
թեբ եղական պատկեր ա֊յ
կ շուտմբեալ խապառ ոգի իմ
դերի։ Եւ թէպետ յառա
ջին նմանութենէն կողոպ
տեալ դառար պատճիրանին
յանցաւորութեբ ՝ի դըրախ
տին կենաց ՝ այլ աշտարա
նին լուսազարդ շնորհիւն
զհոգւոյն փշուին առեալ՝
նմանութիւն ես կերպարա
նին։

Եւ արդ՝ ընդ֊ե՞ր կորուսեր
ըզփառն երկնաշտրա ՝ եբ
նախարատեղծն երբեմն ըզ
վիճակն երկրաշոր յադին
դարաստանին ։ Ընդ֊ե՞ր
փակեցեր քեզէն քեզ զեր
կին ՝ ազգերելոյ դուռն աղ
խեցեր ։ Ընդ֊ե՞ր խառնե
ցեր ընդ ջրոյն մաքրութե՝
զախտ արատաշտդ տաժա
նաշորութեբ ։ Ընդ֊ե՞ր ըզ
լըշա

Գիրք։

հականապոյնք։ Դարձեալ՝
կարևորք ևպատկառելիք։
Ասկ թարգմանութիւնք տո
ցին տեսութեան՝ ՝ի քեզ են
նկարագրեալ եբր յարձա
նի ոնչ ընչականի անձն իմ՝
եղկելի։ Որպես զի ևտարր
ժամանակաց եշարուննակ
հեռևման աշուրյն առ պր
սակ ամին եբր կանոնաշ
խիք տահմանեալ ՝ մասամբ
քըզ անսխալ ևան այլայլե
լի պահեցի ։ Դարձեալ
այլ օրինակ հոգևորական։
Որ զսիրոյն յօդուած շաղ
կապ ՝ի մի առ եկեղեցի՝
քև խորհրդածի։ Ասբ զի
առանց քննաճից զուգամա
նութբ կապակցեալ լծով
հաշանականաշ զվերն ընդ
փոքուն ՝ վերասեալ հաստ
հածոյն անարատութբ յա
նուն քրիստոսի։ Որ
պես ՝ի հատումն ևՙինըշա
զութիւն միոյ անդամոյն
անարդաց պատճաստելոցս
՝ի մարմնի կրճատեալ ինն ե
յօրինուած կազմութբ մար

Ճիկը

Գրիգորիս։

րին։ Այլ վերատուն յու-
սացեալ ՚լինա՝ կարդա նր
մա՝ ապաշխնելոյս քահիչ
նորոգիչ վրկիչ կեցուցիչ և
կենդ անարար։ Աղօրմած,
խնամօղ, մարդասէր, ան
խակալ, բազմադութ, օրհ
նեալ յաշխուեանս.

Ամէն։

Վերատուն յաւելչած կրկին
հեծութեան. նորին հակո
ղն. առ նոյն աղերս մաղ
թանայ։ Բան ի խորոց սր
տից խօսք ընդ այս։ Ել

ԵՒՍԴՈՒՀՈՍ
գոյ ասել ամաչե
ցեղոյս յերեսաց
մեծիդ ահաւորու
թենէն։ Բայց եթէ համ
րանալ, և հոդ ՚ի բերան
եղեալ լռել ՚ի սրտի ըստ
մարգարէութենն խրատու։
Ընդ ՚ի բարւոյն կարկա
ռեալ ՚ի յոյս։ Ուստ եթէ
զվհականս շարժողութեանդ հրը
թանցս բացեց բրոնադատե
ցից խօսիլ համեցեալ, դար
ձեալ

Սրբոյն։

լրջացեալ զձորձ վերարկ
ուին՝ դարձեալ գործով զազ
րացուցեր։ Նիմ զնդեալ
հանդերձին մեղաց պատ
մուճան՝ անուսակ վարուք
քեզ արկեր։ Ընդ՞ր ըզ
տանդայդ ոտից սրբոյն թի՛
ճանապարհաւն ժանտից աղ
ուեղեցեր։ Ընդ՞ր կրկնե
ցեր երաշտատուին զուխտս
զանցուածդ հինն պատճիրա
նին։ Ընդ՞ր մերժեցար
՚ի պղտղոյն ընորհաց եւ
աշխատ ՚ի ծառոյն կենաց։
Ընդ՞ր նենգեցեր քեզէն
քո կամաւ զանատեր լու
սոյն յարակայութեն։ Ընդ՞ր պատկառանս անհա
մարձակեցիս՝ քոյին դիմացդ
նպատուեցեր։ Ընդ՞ր զի
նեցար ընդդէմ քո ներհակ
ով ընդունարան խեղճացա
րութեն։ Ընդ՞ր օրհաս
յար ՚ի ծուլակ մահու,
թողեալ զարահետն վր
տուհութեն։ Ընդ՞ր կար
թիւ պատրանաց ածար՝
հաղորդդ մարինոյ կենարա

Ճխեթ

Աղօթիկ։

կոչել, ևոչ բնաւին առ այս
անհանիլ։ Ո՛չ միայն որ
դէ, այլ ևանպիտան ապա
բան վարձկան։ Ընկալ
զսովեցս տարագրական պար
տապան վ ընասուց, ևզցահ
քաղցոյս լ լիանաց նեղելոյս
ևնրճաղելոյս՝ կենաց քոյ
հայիւդ բժշկեացես։ Վեր
ընդ առաջ քո ողորմելոդ
՝ի ըսկըզբնաւրս ապաշխնու
թե։ Ջգեցո զԹած ևանո
խակալ՝ անօրինեալս մեղա
պարտի զնախակապուռ հան
դերձին ծածկոյթ։ Աշան
դակորոյս ձեռացս աղաե
ղեալ մեղօք՝ զինիք մատա
նուցն համարձակուե առ
նառատ կամօք մատռուցես
Ջգաղշապարտոյս Թշնառա
Թի մերկուԹե ոտից՝ պա
տռսպարուԹեր աշեռտարա
նական ամրաւէրարկու օդի
ցըս կօշկաց՝ ՝ի յօձին Թա
նից միշտ ամրացուցայես։
Ջգ ըշարակդ պարտական է
զինդ երկնայնոյ՝ որ է միա
ծին որդիդ քո, օրհնեալ
խակա

Գիրք։

Ձեալ զնոյն ձայն կրկնակա
կան եղեր երդուեր լսեաց
բազմուԹե՝ խեԹ մնացս
առաջապրե։

Եթ արդ՝ ողբակից մեծ մե
ղաւորին անօրինեցելոյ կա
մաւ առ ՝ի մահ, զնորին
գոչումն երկրորդեցիկ ևես
ընդ նմին։ Մեղայ ասեր մե
ղայ, ևանօրինուԹեց իմոյ
ինձէն վկայեմ։ Ինձ ևես
ընդ նմին ըզբանս յիաներոր
դի սաղմոսին՝ անԹիւս դը
րեմ զպարտուցս սակ՝ անձի
նըս մեղանաց քան զհող
երկրի հողմահոս փոշոց ընդ
օդս ամ տարածեցելոյ։

Մեղայ յերկինս ևառաջի
քո, ընդ անառակ որդւոյն
պատկառեցելոյ՝ հայրենի զը
Թոյդ վերստին դարձեալ
Թախանձ արկանեմ ևզողոր
մելին ձայն աղերսանաց՝
արտօսրաԾին ողբովք գոչ
մանն՝ ՝ի տխուր դէմս մա
տուցեալ առաջի քո տարա
ծանեմ։ Հայր դԹուԹեց,
Ած բոլորից, չեմ արժանի

Սրբոյն։

Եկատպես մարդասիրութեբ՝ կարօտելոյս բարեաց նրբի բեա։ Ար մատուցեալ միշտ Հանապահաս ծնայ ՚ի լրութեե յարակայ. զենեալ ՚ի սպան դարանի անթիւ սեղանոց անսպառութեբ։ Բոլոր յամենեսին Հբնաւ յամենայ նաւմ։ Էութեբ յերկինս Հիսկութեբ ՚ի տարինս։ Ընդրազ մարդկութեբ Հան թերի ածութեբ։ Վշբեալ բաշխի ՚ի մատունս անհատս զի զհամայնն հաճարեսցե Հա ՚ինոյն մարմին խրատն զլխոյ։ Քեզ փառք ընդ նմին հայր ողորմութեանց. Ամէն։

Ահրատին յաւերժած կրկին հեծութեան. նորին հակո զի Հա Հոյն աղերս մաղթա նաց. Բան ի խորոց սրտից՝ խօսք ընդ այ։ ԻՀ

ԳԱՐԶԵՍԻ, հզօր, անակնկալեն, անեղ, անբովան ձծա

Գրիգորի։

դակեզի. անհերհելի ակնդ նկատող. ծնօղ անքննին փառաց միածնիդ։ Որ Հացուսցես զեմս ողորմութի հերքեցելոյս ընդունելոյե. Հա երկնայինս Հաս երկրա Հորս։ Տօնես զկեսյս կո րուսեալոյս, վերնականացն պարերգութեբ։ Աչեստս բանես բանիւդ օրհնութեե զկենդանութի իմ մահացե լոյս։ Զբարեբաստութի կամացդ յայտնես գովեալ բոլորից գոյից եղելոյս։ Ստայիր անուն քեզ ան ճառ, Հինձ թշնաւես նո րոգ փրկութիւն։ Որոս ցես զդիս մուրհակի մեղս ցելոյս ամբաստանութեե։ Զվ ըճիս հոգւոյս մահու՝ Քրեացես կայլակօք արեան որդւոյդ սիրելոյ։ Ար տահութիւն փրկութեե բա րեաց՝ արեամբ քի քոյ նր կարեացես։ Ցոյց զաբան էելիս զո բարեգթութեդ՝ ՚ի ճաշ հարանեաց քոմ հո րաշատի։ Մի վանեացես դ ի

Աղօթիկ։

Դրեցայց համայն մեղուցեալ
տըճիչ կենաց իմոց բարեբար՝ ի շնորհ պարգեւացդ
քոց ապաւինեալ։ Զի ձա
նաչէըն զքեզ՝ բովանդակ
արդարութիւն ես. ևգիտել
զզօրութիւն քո՝ արմատ ան
մահութեան. որպէս ևկան
խաճ խակ դրեալ իմաստու
նըն։ Եւ դարձեալ տիրե
լըդ քո ամենեցուն խընայ
եղ տայ քեզ յաւիտենական։
Եւ դարձեալ մծոե քեզ
յորժամ ևկամիս կարօղ դը
տանիլ։ Այս՝ տղոմանի
յոտաց աղերսանք, ի մոյ
սառեալ տիպ։

Քան զի ոչ այլ ոք բազմա
մեղ որքան նա ինձ զօրա
շահիլ։ Երբեմն որդի
ապա առիլ։ Երբեմն միշ
նորդ խաղաղութեան այ ժո
ղովրդեանն, ևյետոյ խըս
րոց որոշման բազում խըռո
վութեան։ Երբեմն օրէնք
կենաց կացեալ, ևյետոյ
մեռրհակ մահու հաստա
տեալ։ Զերկնաւորին պաշ

Գիրք։

դիմելոյս առ քեզ զառա
գաստ սըրտիկ կենացդ յար
կիս։ Մի տրտհիցես ի բազ
մականացդ՝ և՝ ի բարեացդ
քոյ զրկեացես։ Մի պա
հեսցես ի դանձարանիդ ըզ
նիւթեալ եմ պարտուցս ա
նօրինութիւն։ Մի կնքեսցես
ինքեակ բարեացդ զզազրու
թեց ի մոյ դարշուրթիւն։
Մի երկարս լինէ զվերս մե
ղաչս ի յախտալից մարմնիս
ծածկեսցես։ Մի զփըրտու
թիւն նեխութեանց ցաւոյս լինէ
անկակից մահու մընացուս
ցես։ Այլ բարձ բանիւ
քոյ ողորմութեդ զժանաւա
թիւնն ապականարար, որ
պես զի զատեալ ի հիւծ
մանոյ ախտից, առողջանեն
պատրաստեսցայց։ Ընդարա
հորեա դըրթութեդդ հայր՝
մեծ խոյշածոյս զորեղ սը
պեղանիս։ Կարևոր կոր
ծանմանս բարի այցելու
թիւս։ Զի քո եմ տէր ոգե
տէր, թէ եաս մի նըշաղ
բիւրս մեղիցեմ։ Բայց ոչ

Գրիգորի։

Տըմարդ։ յըղփացեալ։
Բազմավըէպ հանճարեղ։
Ի յընթացս բանից երկեակ
որոշմանց յամ ուրեք բան
սարկեալ։ Ողբոց և ձաղա
նաց մեծ պարսաւ, և փո
քըր գովեստ։ Ի բր ի վե
րայ ինքնագրաւ կորըստա
կանի երգիծանութեի խառ
նեալ ընդ աշխար։ Բան
նորա թեպետ եր բարդաւա
ճաձուածք ամ հասակի. և
խստորութիւն նորին ի շըրթու
նըս բնաւէից թառանչ թախ
ծուե ողորմելիս ինն ազ
դեալ։ Զարմանամ վ ըհա
տիմ տարակուսեալ աիշուա
թեբ։ Զի թէ նա այնքան
գթեաց, ինձ զինչ պատա
հեցէ։ Զի արդ անկաճ
ամբարձեալն։ Զի արդ
սասանեցաւ հաստատեալն։
Զի արդ կործանեցաւ կա
ռուցեալն։ Իբր օտարա
ցաւ ծանուցեալն։ Զի
արդ զատակեցաւ զաճակն
ընտրութե։ Զի արդ սր
բացաւ ւերձաւորն։ Զի

Սրբոյն։

ոճն ընդ ոտնեալ ևզօտա
րին անուն ծանուցեալ։
Ընպատճառ օցոօղ։ Ան
կարօտ զրկօղ։ Անսովելի
գող։ Գրըգեալ տըրտըն
ջօղ։ Փափկացեալ փախըս
տուէան։ Աչեղանանենդ սար
տուցեալ։ Անպատասխանի
պնառապարտ։ Քաղցրըս
անօյց հայհոյիչ։ Զաճակ
հայրատեաց։ Կըռտակարա
նացն մատնիչ։ Մովսէսի
չարաչար։ Մուացօղ երախ
տեացն։ Խմաստուն սրիա
կան։ Ամենագէտ յան
ցաւոր։ Անթափարտ զըղ
ջացեալ։ Տարակուսեալ
աշխատօղ։ Ալաչաւոր, կը
ռապաշտեալ։ Յամրայնե
դարձաւոր։ Կեղակարծ
ընկալեալ։ Կասկածաւոր
հաշտուելի։ Յապայս յի
շատակ։ Յերկբայս փըր
կուելն։ Չըհաւատալի
գիւտ։ Ի մանկ մըննց
հաճ։ Կարդաւանեալ գե
րի։ Կիսակտուր պրծեալ։
Կամաւոր անձնամատն։

Աղօթէք։

Հեթանո՛ց դէպք եանշուենչք են. Աննման նոցա լեցին պաշ
տօնեայք նոցա։ Տէր միայն ածէր զնոսա, մովսէս նա
խադրեալ յառաջաձայն էա ղանօք սատիկս եին ամ
բաստանէ։ Ալէր ընդ նո սա ասէ ՚ձծս օտարոտիս
զոր ոչ ճանաչէին հարք նո ցա։ Ուր է մահամատոյց
այլազնեայ արձանն վի դովրայ։ Ո՞ւր տգէղն և
անպանծալին սկզբնացօդ՝ խպական ամենանզով ձռճ
լածոյն։ Ո՞ւր կանացի կերպին անդրէլին խայտա
ռակուԹի զազիր տեսակին. որով ամենայն մարդաբէն
զանանօրէն դիմեցուսին ան խրտարաբար յանուն չարուե
անժուժկալ դիւին ան ՚ձծա բար ձօնեալ մոլեին։ Տա
րաշ զեռւն բարեբաստու Թեն, որ զնախանձն որսաց ՚ի կորուստ։ ՅաղԹեաց մեծուԹին՝ խմաստիցն առա ջելոյն։ Գերեաց գոտո զուԹիւնն։ Յիմարեցոյց

Գերք։

արդ աղօտացաւ փայլեցեալն Ջի արդ պատանդեցաւ ա զատեաւն։ Ջի արդ անօ րինեցաւ ուսուցիչն։ Ջի արդ նրբաղեցաւ հրեշտա կեանն։ Ջի արդ անարգե ցաւ փառաւորն։ Ջի արդ վտքրկացաւ մեծաւոուԹն։ Ջի արդ անբարը շտեցաւ բարեպաշտն։ Ջի արդ սմ բարհաւաճեցաւ բնաւօրն։ Ջի արդ ուսնայնացաւ պատարուԹն։ Ջի արդ կո րեաց զուխան որ ընդ բարձ րեալն։ Պատկառեմ ասել Թե ևընդ սանչարտամեսա կանին կապեցաւ։ Ջի կայր նորա ևկուց։ Ուսո՞ւ սե րըն ընդ պատկերացն։ Ասան ՚ի՞ր կամքն ընդ խրտ րանաց։ Ջի ա՞րդ ոչ չի չեցաւ յանդ իմանուԹին ն սա մուեչն առ սաՀուղ եղեալ. հմայք ասէ մեղք են ևցա Հրա ևաշխատուԹիս ածէ Թերաբ. ՚ի վերայ։ Ջի ա՞րդ ոչ հայրենի յանդ իմանուԹին. կուռք ասէ

Գրիգորի։

Ընդ երկիր ոտիւք կոխեալ, եւ ընդ երկինս ձեռամբ հասեալ, եւ ընդ ամենայն աշխարհիս անձնասիրութեամբ։ Զոր եթէ ոք զնկան նրկատեսցէ՝ ուշանայնութեամբքն եւ խմանալն։ Այլ ի մատեանս քահանայիցն եւ ի գիրս աբեայ սիրնացոյ՝ յորում զփոյթն եւ զրում ընթացեալ սկսան արտասաբելիս եմն եղանակ։ Զուր ջան։ Անօգուտ վաստակ։ Անմիտ հետեւումն։ Անշահ արշաւանք։ Անհայոն երկիր։ Օտարին խմաստք։ Ոչ ըստ ճշմարտի հոլովք։ Բանաստեղծ բերք։ Անյարմար վարկած։ Անտուն սերմանիք։ Հազարտուր շինուածք։ Պակասացու ստացուածք։ Համահնաց միաբանութիւնք։ Անքնաւարար կուիւ։ Ընդ ոչխարս իւրում դատ։ Ըստ դուռնայարեալ քերան։ Ա ը նատակար փոփոխ։ Որբ տանէն շահիլ։ Վրիպակ ճանապարհ։ Կործանում անդրէն։ Մոխրապատ

Սրբոյն։

փափկութիւն։ Անհաց արծաթին ծառայեցուցիչ։ Ցոփ դատեաց զայրն տո նելի՝ հին զհինն կործանո զին։ Ոգրկայն այ հա նեալ՝ յոտս ստամբակին դը թեցոյց։ Մեռոյց մեզիս թին։ Թմրեցոյց ծուլու թին։ Արբեցոյց շ հայտու թին։ Ով դիւրապատիր մարին երկրածին որով ձայ նարկուեք զքեզ աշաղեցիր քան զի ոչ տիրապէս առ նա հանդիպի ընդդիմաբա նուիս այլ ամենից սր խալո զաց կամաբ վրիպեցոյց։ Ասան զի նուիրած է խմանալ՝ թէ անիրաւ է պարծիլ յի մատուցումն մարմնոյ, եթէ ոչ ամ դատեալ ընտրեսցի։ Որ զի թէ առ այս պայման բանի յիմար ոք լցե, և՝ի հատուցին կամս յուատացի, ոչ ևս ՝ինորայնոց անուն լինչ կրեսցե։ Այլ քան զի ատատիկս ևքատմնելիս ուշն ազօմին զդարձին իւրոյ յի շատակարան ինքնապարա

Աղօթից։

Ընդ յաւտակելի անդունդ։
Ողեկցութեի սպանողաց։
Ձիմարուե բարբանջմունք։
Դարանակալաց վայր։
Խարխուլ յարկ։ Շինուած սասանեալ։ Կամուրջ խախտեցեալ։ Երևոյթ փախչելի ։ Խաբօղ շողոքորթ։ Անոպայ մատնիչ ։ Ընդդեմ բարձրելոյն հակառակութեան։

Զայս ամ մատունս բանից խոստովանողական կանոնադրութեան ի սիրտս բնաւից նախասերմանեաց Ժողովողս կանոնադիր դարձելոց զղջման ։ Որպես զի միպարծեցեալ ոք ի մարդկանէ բամբասաւորօք զինուելոյ ընտրել նետուք զանձն ևղբեր կերն խոցոտելով ։ Քանզի կրնապարիշտ քողով ծածկեալն՝ որ զկերպարան սըն միայն ունի ևղջ ախոր ժելման ստեղծչին կատարէ եւ արդ՝ նա որ ոչ այնքան մեղաւոր՝ քան զ ղջացաւ, ու խոպատ պախարակեցի,

Գիրք։

տիր վարժուրեի ։ Չանա պազատակալ տեսուրեիւն։ Ակնա արատ պրչուրեիք։ Պառնկակերտ կերպարան։ Ախտաբորբոք նիւթ։ Դժնեա տեսիլ գոյն։ Ցոփ նատրխուր գեղ ։ Ցոլովա մեղձ ծուխ ։ Հոգի ցըն դեալ ։ Ահաւոր մերձ ’ի յառ ։ Տաղտկար քակ տեալ ։ Ընդ վայր աղա ղակ ։ Անպատճառաբար ծաղր։ Արհամարհելի աս պարեզ ։ Անձնավստահ դերի։ Սատակչական եղք Անհաճ մտածմունք ։ Սը տայօղ ճառ ։ Ջայրացուս ցանօղ զրոյցք ։ Եպերա նաց խրճքելիճք ։ Խէրադա րուե խնդիրք ։ Սմօքա նաց ցոյցք ։ Խայտառա կանաց յայտնուելիք։ Առակ ապառնեայն ։ Ապաշաւա նաց գործ ։ Ընդհակակա նաց պատմուրեի։ Չեղծա ցեղոց օրինակ։ Խորհորատ ծածուկ ։ Որս խաբարայ քին։ Մահադուշակ վիհ։

Գրիգորի։

ամենահնար զօրեղ ահաւոր
Ի ստեղծօղիդ փառս աճե
ցուցեալ՝ զանքաւելի մեղա
ցսն ջրնջումն յիշատակաւ
խորհրդոց բարեաց ընդ ո
ղորմեալսն Նորոգ եսցես։
Որ ամենահամ ախորժա
ճաշակ բազմապաճոյճ առա
կադրութեբ զԾնօրհնդ
քո քարոզեալ՝ Ի մատեան
լուսազարդ կտակի եկեղե
ցւոյ ընծայեաց հետս բա
րութե՝ խոստովանութեբ
մատչիլ առ քեզ հայր։
Քան զի ոչ հեռի յողորմու
թենէ առ այս ցոյց բանի կ
խմանալն . Թէ ան յուսոս
թեն կաթշած չէր անկեալ
Ի յեռանդըն սրտին ըղձից՝
որ զձէպ ղըղջմանն փոքրը
ինչ կասեաց ։ Արդ՝ Ի
յուշ բերեալ զոր Ի քեզ ան
ճառելն բարեմանութիւք՝
զքաւութիւն քո ողջունես
ցես։ Որով զկոշկոճ եաչն
Ի բազում դարուց բանից
սանոց քարաձրդութեամբ՝
երանութե վեր արժանացոյ։

Որ

Սրբոյն։

այլ յիշեսցի այրն այն Ի
բարւոյ , եբր զհինն յուսադը
րութե Ի տերունի ոտան դի
մելոյ։ Յորժամ հոդւոյնն
կՀ յայցելուի՝ ածութեբն
անբաժանելեաբ՝ կենագոր
ծել զանդ խոստովանեալ
սրն։ Զոր մեռեալքն ահա
կենդանեացս անտարակոյս
բերին աշեսխս ։ Ընդ ո
րում մաղթեալ իմ պարտա
Հօրի՝ խնաստութեն ոչ ժա
մանելոյ՝ Ի մեղանաց մանն
կարգեալ՝ բարեբանեալ մե
ծիդ պաղատիմ։ Լից ըզնը
հաստս իմ բանագրուի՝ Ի
յերջանկին հանճարեղուի։
Սիութեացին ներկայիս հայց
մոնք Ի բարգաւաճելն յար
գաշորութե , Ի դերաշխար
հական արքային աղերս։
Ո յցելուի խընդրոցս դեպի
քո քնարեցեալ վեհ արքայ
որդւոյն , զոր միածնիդ օրի
նակեցեր ։ Յորոյ արեանն
կցորդութենէ զքո փառս
կիցդ ճաշակեցաք ։ Տուր
վերկութի քոյոյ ծառային՝

Աստուածն՝ ինմանէ սըտեղ
ծեալն բազմահրաշաւոր
մարդարէաձառն պատմադը
րութի՝ ածութենէն արդարա
ցուցիչ՝ զսղոմոն ողորմեալ
կարգէ. որ զի անպարտաճ
է աղօթէլն՝ քան չարաբա
նէլն վասն նորին։ Զոր և
ես մաղթեմ մեծ վաստահու
թեբ՝ նմանակից այսր հե
ծութեէ լալնն ընդ նմին ըն
ծայել դոշումն։ Զի թէ
կարուացես զմեզ դատեալ
ըստ գործոց՝ ոչ պակասին
վտառք քո. զի իրաւամբ
քո ճանաչիս։ Իսկ եթէ
գտցես այնքան բարձրա
նաս որքան մեծութեանդ
քումմ վայելէ։ Քան զի
յաւէտ օրհնաբանելի ես
դու երկրորդ իւր ողորմա
ծութեբ, քան նախահր
բանան սատակութեամբն։
Դարձիր տէր՝ դարձիր
քաղցրութեամբ՝ ի լընման
պթութեան ձրի ևամէն ա
ռաւտ պարուսոք սիրոյ, մի
խնթարել յաւէտ զորութեալ

Որ յոքնահոսան արտասուա
ցըն երկնք զմեզ յատակի
յարկին հեղեղեալ յապա
րանիցն իւր խրախճանութե,
սատակակիծն ապաշաւա
նօք հօրն կրկնց գերազան
ցեաց ողորմելի ոգւոյն հե
ծութեբ։ Զոր յաչաց բա
նիդ քո արտօսր՝ առ որ
մերով չիւրն ախտակրեաց,
երկայնամիտդ ներողութեբ
միացուցեալ խառնեացես դը
թած։ Եւ զան յարմարն
առնա կարծեցեալ զսաղմո
սին բարեբանութի՝ ի վտառս
եակցի որդւոյդ կնքելով
նովաւ կեցուացես զնա
քաղցրութեբ ընդ աղքա
տաս ժողովրդոց։ Զայս
պըշեահիկոս ումն բարեշնորհ
արգահատեր ընդ սոզոմո
նի ամիւ վարձս վարկու
ցեալ համակցորդ զուգա
ձայնութեբ, եբր կենդա
նեօք՝ նովաւ ընդ նմին
վասն նորին աղերսել առ
քեզ. զոր յաւէրժած կար
դիդ առնեսես։ Քան զի

Գրիգորի։

պրստամբ զլարդ վչմանդ
ընորհի՝ 'ի քո ստեղծեալս
կերպէ ։ Մի թագաւորես
ցեն մեղքն խափանեալ՝
մարմնոյս մահացու առ 'ի
դըրաւել զիս 'ինոյն։ Զի ք
իմ թագաւոր առ իշխել
ընչոյս բաց 'ի քէն քո ։
Որ անբռնադատ հրնազան
դեցուցանես լըծոյն քաղց
րութ։ Որ բառնաս բզկա
րիս մեղաց՝ ամենակարդ
բանիւ։ Որ արեամբդ քո
ըստացար ամարմնովդ կե
րակրեցեր ։ Որ կարդեալ
սահմանեցեր ուխտ կենաց
անփոխադրելի։ Որ յոգ
քո կենքեալ՝ կրցորդ քեզ
դրելովդ՝ հօր քոյ մատու
ցեր ժառանգակցապես։
Որ յանուն զենման միշտ
յիշատակաւ քո չարչարա
նայ առ նոյն բարերար աղօ
թել համարձակեցեր։ Ալ
տեղծիչ ամենից ևկեանք։
Դուս ես ած ամենեցունց
հոգւոց։ Որ մեծացուցեր
զայս տուրս հնորհաց՝ քան
զմեր

Սրբոյն։

քըս համաշաւիղ տապնա
պաճ տապոյ տոչորմանն ան
ըրժըշկականի ։ Զեռն
եղեալ վիրաւորեն՝ նորոգես
ցես վերստին քաւել ևպա
տրստարել 'ի մեղսակործա
նըս խորտակմանե ։ Եւ
քեզ միայնոյ սկզբանդ և
անբակզբանդ՝ ընդ որոյ
բանդ հակզբնաւորիդ ըս
կրզբանց՝ սուրբ երրորդու
թեդ ամուսն ած թեդ՝
վստաք ևիշխանութիւն յա
հիտեանս։ Ամէն։

Ահրաժին յաւելած կրկին
հեծութեան ։ նորին հակո
ղի՝ առ նոյն ազերս մաղ
թանաց։ Բան ի խորոց սր
տից խոսք ընդ այ։ ևսմ

ԵՒ ԱՐԴ՝ ՄԻ
տիրեացեն անօրէ
նութիւնք քոսմ
պատկերիս կայսե
րականի արքայութեդ վեր
նուսմ ած բոլորից լուսոյ։
Մի կապտեացե գառնըն ա
ձծթ

Աղօթիկ։

Թախան լեզուի ի մատանց
այտի քումդ գլթուածեց
զոր առիս ցուցեր յօրինէիր։
Քան զի ևւեծ իսկ ե զօ
րութի զինացեալն անդրէն
նորոգել ըստ առաջնումն
պայծառութե, քան յան
դոյից ստեղծագործել։ Եւ
զի ոչ ե քո տրկարուի որ
զօրութիդ ես ամի։ Ո՛ր
որ բան քո միայն ազդեալ
զ լրուի գործոյն գլխաւորէ
Ահա յարիցես փառաւոր լի
նիլ բարեգործ ի սատցէա
ծրս այս կրկին անյուսալի
փրկութեանն։ Զի երա
համբ ուխտի բարձրասցի
հատատուն եղեալ մեծա
պէս օրհնաբանեալ աւե
տեացդ քո ձայն։ Ի՛ քա
հերոյդ ընորհ ծանուցեալ.
ողորմութե լուսոյդ ուղեր
ձեալ. քան ի ճանապարհ
ստեղծանելոյն։ Զի առ
արարիչ միայն ճանաչիս.
իսկ առ միւսն առաջնով
կոչմանէն ևերախատուր։
Ընդ կերպացուցանելոյն՝ և

Գիրք։

զամ գործոց քոց հրաշս։
Ո՛ զերկինս ևւրովքն զար
դուք՝ ևհրեշտակացն պայ
ծառութեբք։ Ո՛ զերկի
րս ևզմարդ կութիս, ևոր
առ նոսա են զարմանուելիք։
Ո՛ զսահման լայնուե ծո
վոյ ևոր ի՛ննմա են եղելու
թիք։ Ո՛ զանդունդս աղ
իւքն հանդերձ՝ ևոր ի՛
նմա են անքաւուելիք։ Ո՛
բարձրացար յօրինմամբ այս
քանեօք վեհիւք՝ որ չափ
առ նմն կարեկցուիւն։
Ցասելն քո սուրբ մարգա
րեիւն քաղցրութեց յոյ
սոյ բարութի՝ ո՞վ ած
նբրև զնս կարող միշտ ըզմե
ղըս թողուլ՝ ևզ ընկել զա
նօրէնութիս։
Ահա արդ խնկեալ են
բանք քո ողորմած, ևևոս
տովանել բարերարութիդ
Փառաւորեալ խորք խոր
հրդոյդ՝ ևերկրպագեալ
զեղմունք ընորհայդ։ Ար
դարև ոչ ոք բաւէ ելից
Թարգմանել խօսիւք նիւ

ցնչէ, եւայժմ զհոգւէ մաղ
թողնս մարմնոյս տապաճա
րաճ՝ յարդարեա անդրէն
վերսին յանարատութիւն
մաքուր սրբութեճ նախնի
լինելութեճն։ Զի բազմաս
ցի առաճել աճեցուն եղեալ
յաճախ որճէութի անսահման
նեղի քոյոյդ սքանչելեաց
նորոգ ներկայիս, քան զան
ցելոց հնոցն առճերականաց
եւ ընդ ճառեղոյս զթիճս
մեղաց որքան մրտաց թե
ճրս ընթանայ զանբերելին
յիշատակել՝ արդարացեալ
յանուն քո հզօր։ Եւ՝ ի
պատմելս իմ ինձէն զանձին
խոյ բիծ, եւ ու թողցես
զամբարշտութիւն բազում
մեղանաց խոստովանելոյս,
հզօր ծածկատես ամենա
վերկիչ։ Զի մի ծայրագոյն
ըստութեճբ աճեսեալս՝ դար
ձեալ նախնումն կարօտա
ցայց՝ երանելով սաղմոսիճն
զշնորհօք վերկեալն մրկրը
տութեճբն։ Եւ վշով մե
ղաց յոտն խոցոտեալ՝ ձեռն

քահիչ։ Ընդ նորոգելոյն՝
ևբարերար։ Ընդ հաստե
լոյն՝ եւողորմած։ Ընդ
կազմելոյն՝ ևհնարաճոր։
Ընդ յօրինելոյն՝ ևհեզ։
Ընդ նկարելոյն ևամենա
զօր։ Ընդ առաջնորդե
լոյն ևլոյս։ Ընդ տածե
լոյն ևհովիճ։ Ընդ դար
մանելոյն՝ խնամիչ։ Ընդ
ողջ պահելոյն՝ ևբժիչկ։
Ընդ ձեռնկալութեճն՝ ևզօ
րավար։ Ընդ անպարտու
թեճն՝ ևթափաւոր։ Ընդ
արարչութեճն՝ ևքաղցր։
Ընդ ամենատուր պարգե
ւոյն՝ եառատ։ Ընդ միշտ
անսալոյն՝ ևներօղ։ Ընդ
ողջ բարկանալոյն՝ ևանոխա
կաւ։ Ընդ կարեացս վ ըշ
տակելոյ՝ ծածկագետ։
Ընդ անձանցելոյ գթոյն՝
եապաճէն։ Ընդ գերու
նակ գորովոյն ճծ։ Ընդ
անսպառ բարութեճն՝ օրհ
նեալ յաւիտ։ Արդ՝ որպես
ըստեղծեր մինչ ոչն իսկ էի՝
եւծանուցար ինձ գոյացու

Ողբ։

քո մխեացի յիս առաջեւլա
պես այժմին վերըսաին։
Ծանր ուռնեւլով ըզբեռն
պարտեացս քան զքաղցրու-
թի պարգեացդ ։ Այլ
ազատեա զիս օրհնաբանել
հոգւովդ սրբով՝ աղաչեմ
զքեզ ոտր ամի՝ յօրինաց մե
ղացն ևամհրու ։ Քաւ լի
ցի թէ անկցի ընդ տրկա
րուեե տահմանաւ՝ ձրշմար
տուԹեդ ծագուածն իբրև
զգրոյն օրինակ։ Քան զի
ուր քաւուԹի ե Թագաւո
րեալ՝ վատրեալ են մեղք։
Եւ ՚ի խրախոյս կենդանի
բանիդ՝ ոչէ յուսահատուի։
Եւ ամբարձեալ քոյոյդ
շնորհաց՝ հալածեալ են պար
տիք։ Եւ մերձ գոլով էե
ւինդ այ՝ ոչ գոյ անհրնա
րաւորուԹի՝ այլ առնելին
լուսաւորութիւն։ Բոլան
դակապես զօրուԹի։ Ան
պարտելի կարողուԹիւն։
Քո ե փրկուԹի։ Կենդա
նուի։ ՅորդուԹի։ Ողոր
մուԹիւն ։ Մինդամայն

ՃԿԸ

ԱղօԹիւ։

Եւքաղցրուի, արքայուԹի,
անեղծուԹի, ևխառնք յա
հիւեանս։ Ամէն։

Վերստին յաւելցած կրկին
հեծուԹեան. նորին հսկո
ղի առ նոյն աղերս մաղԹա
նայ. Բան ի խորոց սրտից՝
խօսք ընդ այ։ Ծ

ՅԼՍՐԴ՝ քան զի որպես
ոչէ առանց քի
այ՝ ոչ ոք փրկ
կուԹի, ևոչ առանց տես
ման աչաց՝ առ լոյս զբնար
ձուԹի։ Եւ կամ առանց
արուսեակին ծնուլից արևու
երբեք քաղցրուԹի։ Այս
պես ևոչ առանց խոստովա
նուԹե ծածկուԹից ևբստ
գտանայ անձին՝ քաւուի։
Զի զինչ օգուտ ե քեզ մաք
րուիդ՝ եԹէ ընդ վարիսե
ցւոյն դատեացիս։ Եւ կամ
զինչ վրնասիցեն զիս պար
տիք՝ եԹէ ընդ մնաքաւո
րին գովեցայց ։ Եւ կամ

ո՞ր

Գրիգորի։

յուսոյն՝ ըստ ասացելոյն,
եթէ ոչ յառաքելոյն՝ քի
յուսեալ ամիւ ահա ըստ
այ տրտմեացն։

Ա.րդ՝ ըղձալի է ինձ յա
ւէտ աստանօր խրատն հին
նորոգ ընկալեալ՝ հոգևոր
հանճարեղին՝ զոր ետն խակ
երկրորդեաց։ երթալ նըս
տիլ ոչ յառաջին բարձին
հպարտից ընդ ամբարիշ
տացն նանրախորհուրդ ժո
ղովելոց։ Ասուի դաւիթ
Աբեթմիա ուխտիւ ևկանո
նիւ տահման հաստատեալ
հրաժարեցուցին։ Այլ
ընդ ղըղջացեալսն տրամիւ՝
պատկառեալսն դէմօք՝ և՝ի
դատաստանաց մեծին պա
կուսեալս ահիւ հատուց
մանն՝ յետնոցն հաճատարել
աստէն՝ իյերկրի կամաւ
խոնարհութեամբ։ Ասուի բարձ
րեալն ետ պարտեալ բերկ
րի։ Որով քնդ նախատա
սեալն՝ ի բազմիկանան երա
նութեամբ համարձակեցայց։
Ա՛ե ես ևթե նա հետևել
ստ

Սրբոյն։

ո՞ւր առի պարտաճեալ մար
գարէն յովել երիցս կրկնե
լով զանձինն եղկութիւն։
Եւ կամ զի՞ ուսոյց սրբոյն
դատաստան առ՝ի յիշա
տակ աւուրն մեծի։ Եւ
կամ ի՞նչ արդեօք անմա
քուր ի մտացի շրթամբք և
տալի՝ հեռին՝ի գործոց
տանն ելիւ։ Եւ զի ա՞րդ
ձեռ պարտաւորը պաշտի ադա
մեան մարմնոյն՝ ի մոյս կա
րեկցել յանցաւորապես առ
հայր ազօթելով։ Եւ կամ
յո՞րա թարգմանի առած
առակին՝ թէ սիրտ խմաստ
նոյն՝ի տան սգոյ, և սիրտ
անմտին՝ի տան ուրախու
թեան։ Ջի որ զսխալելն
ազատայ՝ անձին խրատմ
ոչ գրեցէ, և զմեզս ամե
նից՝ լինքեան ոչ համարեա
ցէ եթէ երջանիկն արքայից
զհարցն, կորոյս զնուրն ար
դարութեան, որպէս անախ
տակիր գոլ բնաւեսն։ Եւ
ոչ բերի սիրտ առ զըմար
թութեան երեսաց աշխատօք

Աղօթիւ։

տէա՝ Հինոցայոցն "զառիս դառնուն կրկին առաքելեալ նոքօք հեծեծեցից։ Ախպէտ աչք լինէ պիտոյ գարշուհ գունոյ դարձեալ ուղեղուհ ։ Ահա արդ մեզայ զի անմտութեբ գործեցի զոչ հաճոյն քո՝ բազմօք սխալեալ յանցաւորութեբք ։ Սայեա յիս գթած՝ որպէս երբեմն ի յոբ բացուածքն ըմբռնեալ պետրոս ։ Զի յոյժ ուռնայնացայ ։ Լուսաւորեա լինձ զողորմութիդ քո ճառագայթ՝ ամենևին բարերարութիդ։ Զի ընկալեալ զօրինութիդ քո տէր՝ արդարացայց կեցից համբուր եղից յանրծիծն քո՝ խոց լըրիս զայ ։ Ջունիմ համարձակուի զմեզապարտս ձեռինս հասուցած առ քեզ տարածանել ։ մինչև մատուսցես զօրինեալդ քո զալ ի լինորս գութ դատապարտելոյս։ Արդ յաղթեա վերստին իմոմն յամառութե՝ քոյին հե

Գիրք։

տովիմբ։ Առ որ զերծեալ ի բանբասանաց բանի մարգարէին որ ի վէմս ոմանս ակնարկի ։ մի յիս ասէ մեր ձենար ։ մաքուր եմ՝ ևո՞վ զիս տեսանիցէ։ Այլ զան կը չիւն խոնարհութի եր Քանկին դաւթի լինձ նը պատ առեալ ասէլ ընդ նմին ։ ես իբր զանասունն համարեցայ հերքեալ ի զդայութենէ։ Եւ հասին չարիք լինձ շուրջանակի։ Եւ նեխեցան ախտեցան վերք իմ ի յանդգնութիս անբժշկութե։ Եւ զայրոյց ոմանց ընտրելոց ի յատորեա տանի զկամաւորն կը շտամբութե մեղապարտութեան անձանոյն անարատից։ Ընդ որս ևզեզրի մեծի քա հանայի զասէն ես լինձէն առեալ բարբառիմ, թէ և ոչ զերեսս բաշխական խեմ ամբառնալ ի վեր առ քեզ աած ։ Արդ՝ ես ճշդիւս պատուիրս ամ երկրի՝ զնմ խառնեալ ընդ նոյին պար

Գրիգորիս։

Որ քեզ տեր քո բազմօք
աշխատարանեցաւ լինէ յա
մառելոյս լիժիս ևքարբիս՝
ուսնկնախից ևլսելափակ ան
լուր ականջացս։ Որ միշտ
յառաջելութեե քումդ բա
րուե յոքնապատիկ յաշխա
տանս զսոյն չարիքն իմ յա
ճախեալ խոպառ կործանե
ցին. մերժեալ՝ ի կենաց
ընդ մահու կապեցին. ծա
ռայ կարպեալ ապականու

Թեան։

Եւ արդ՝ դու միայն երա
շակը շիտ ևճշմարտապատ
բարերար օրհնեալդ՝ ի դը
թութեան։ Մեղայ քեզ՝
անօրինեցայ՝ անիրաւեցայ.
վասն որոյ ևեղծայ՝ զեղ
ծայ յանցեայ՝ անբարը շտե
ցայ՝ ևոչ լրեայ խոստովա
նեալ ևերկրպագեալ գո
վեալ քո բանիդ։ Որ
դու խակ երևեցար անճա
ռելեաւ քո սիրովդ՝ զոր
դրեցն իսկ մեծ է՝ ևնը շա
նակեն տարտափելի։ Քեզ
արդարութի ևփառս ևմի շ
տին

Աղբոյն։

Հեզութեեդ առիս ժամա
նեալ մարդասիրապես։
Եւ զնոսին յամի ամիւ քո կա
րողութեեդ՝ զառաքին շա
բիան միշնովքն ևվերջնա
կանօքն թողշինէ հնարա
հար անհասից՝ քո թագա
հար շուսոյն արդարոյ։
Զեմ արժանի յիշել զա
նուն քո օրհնեալ. զի վը
նատակար եմ բարեգործիդ
մահու հարճածոյ։ Ա
կնիքն։ Ա ընորհն։ Ա
փրկութիւն։ Ա պարգևն։
Ը աւանդն։ Ա ձիրն։
Ը անուանն։ Ա որդեգ
րութիւնն։ Ա պատիւն ար
քայական։ Ա պատկերն։
Ը դրոշմն։ Ա օծումն։
Ը ճոխութիւնն. Ա հա
մարձակութիւնն։ Ա ըն
տանութիւնն։ Ա կեանն
Ը լոյսն։ Ա երանու
թիւն։ Ա յոյսն։ Ա
փառսն։ Ա անխոնարհե
լի բարձրութիւնն։ Ա պը
արակն անկապտելի։ Ա
խոստմանն ծածկեալսն։

Գիրք։

տընչենաշունչ գովութիւն։ Եւ ինչ պատկառելոյս ՚ինքեն խնամակալ՝ քաշաքութիւն աղօրմութիւն ևբժշկութիւն, օգնութիւն ևպահպանութիւն արտ ևհոգւոյ։ Բայ բերեանեալդ չամի յաւիտեան

Ամէն։

Աերտուին յաւերժած կրկին հնծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանայ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այ։

ԾԱ

ԵՒ ԱՐԴ՝ԱՒ

երկրածին ոք պա զատեցայց այրըս մահացու ամենա պատիր, եթէ ընդունայն է աղաղակէն։ Ա՞ մահկա նացո՞ բանական՝ եթէ առաւ լոյե փրկութիւնն առ յուսոյն վաստհուի։ Ա՞ մա՞րդ ոք եղծական, եմե ընդ տկարութեան բանին՝ նանիր է ևզօրութիւն։ Ա՞ ելիանա երկրաշոր գահոյ,

Աղօթիւ։

եթէ անյաշոր է ընդ լին քեանս ևիւրեանցն բարութիւն։ Ա՞ եղբայր ոք հարազատ, եթէ կարօտ է կամբոյն առ անձինն անդորրութիւն։ Ա՞ հա՞յրն իմ երկրաշոր, եթէ պակասեալ են խնամականքն ընդաշխարհ նրշաղութեանն։ Ո՞ւ մա՞յրն իմ որ երկնեց, եթէ կամեցան գթութիւնքն ընդ նահանջիլ կենդանութեն։ Ա՞ թագաւորութի՞ա աշխարհի արդեօք, որք զմահացուցանելն միշտ արբեստաշոր են, քան զկենադործելն։

Այլ առ քեզ բարեբար ՚ած օրհնեալ ՚ի բարձունս։ Որ կենդանի ես՝ ևզկենդանութի տաս ՚ամի։ Որ կեսս վաղճանի զօրես անեղծապես նորոգել։ Որ եթէ փախնուած ՚ինքն՝ դու ընդկնի ընթանաս։ Եթէ սր կարանաւք՝ զօրացուցանես Եթէ վրիպիմք՝ շահիլ դիտութեան ուղիս։ Եթէ պատ

Գրիգորի։

առ փրկութեն հանդէս։
Որ յաղթականն դիշաց՝
Աստարակոյս բանասարկէին։
Որ երբ զի աչին տէրունի
Նշան բարեբախտ պանծա
լի սքանչելափառ՝ անխո
նարհելի բարձրութեբ լոռ
ոյ՝ ևանպարտելի վերնոյն
զօրութեամբ՝ կանգնեալ
ախոյեան անվանական ևան
շարժական ամիւ յաւիտե
նական ընդդէմ անբարի
բարուց բրեւնութեն բեզիա
րայ ։ Որ ուրնի յինքեան
գանձս հոգևոր օգտից դի
տողաց մոգաց , ընծայեալ
զպարտուցն մահու ևզ լոռ
ծութեն մեղաց ։ ԵՒյոյսս կրե
կինս յերկուս յաւիտեանս,
ԵՒզնորոգութեն խոստման ա
նեղծութեան արդարոցն։
Կանոնս բարեհրաշէրս և
կենդանատուս՝ դրեալ հո
գւոյն սուրբ ։ Որպէս ամ
ևսկ երդ սաղմոսացն մա
քուր սրտից է տեսանելի.
կատակ կենաց մարդկան նր
կարեալ ։ Զի թէ յինեն
նութեն

Ալբոյն։

պատկառելիք՝ քաշալերս ես
Եթէ ախտանամբ յանձն և
յի մարմին՝ բժշկես։ Եթէ
դարշանամբ մեղօք մաք
րես ։ Եթէ ատելիք՝ քո
ճշմարտութեբդ արդարա
ցուցանես ։ Եթէ յան
դունդս ներքինս տուզեալ
գըրկիք՝ յերկինս ցուցա
նես ։ Եթէ յի կամաց մե
րոց ոչ դառնամբ՝ դու
դարձուցանես ։ Եթէ մե
զանչելիք՝ ողբաս ։ Եթէ
արդարանամբ ժպտիս։
Եթէ օտարանամբ՝ սրդաս
Եթէ մերձենամբ՝ տօնես։
Եթէ տամբ՝ ընդունիս։
Եթէ յամրանամբ՝ երկայ
նամտես։ Եթէ մեք ժըլիս
տեմբ՝ դու առատապես շը
նորհեալ ընձեռես։ Եթէ
լքանիմբ՝ տրտմիս ։ Եթէ
արիանամբ՝ խնդաս։
Որպես հարիւրորդ երկը
րորդ սաղմոն օրհնաբան
հրաշաւորական՝ զվ ըհատե
ղոյս սիրա ըսփոփէ ևմեծ
յոյս կենաց աւետարանէ

Գիրք։

Նուիմն տակաւ կերպարանն
զայս աշխոյս ևվստահու
թիւն ընդ դոդեալ ոչնչեր
կործանման մահու նախա
ժաման մեծ աշխատուիր,
ևկեանս երկրակրօնս վեր
նակենցաղս՝ միշտ անճառե
լիս ։ Եւ այն ջընջական
գերն՝ կյեղանակաւոր օրի
նակն՝ ևպաշտօնն դատա
պարտիչ վհատութեանն յան
յաշխարհն՝ ևխափանելի կը
տակն երկրային՝ ևտկար
հաշտարարութիւն միջնոր
դացն՝ ևթերութեն բնաւից
մաղթողացն ։ Որ զի թէ
մանաւանդ փրկութիւնն խոս
տովանելի է՝ անտուստ վը
կայեալ յետ այնքանեւոց
մեղանայ անբժշկականաց։
Որ արեամբն արդարոյ էլից
զնըքերեալն մեծի թագա
ւորին հրաշանուն քաղաք
հայրենի ըստ մարգարէա
կան՝ ևնկարկութեն հաս
տատեալ ձայ հոգին՝ բեղխա
րայ զանձն դաւանեալ։
Քան զի զնոյն տաճար տի
րական՝ խնկարկութեն հաս
տատելն սահմանն հրեշտակա
զօրին երկրի տեսարան՝ ըզ
սարսափելին ազանց սրբեա
րան ։ ուր տեսիլք հրեշ
տակականք ևնծայլին հը
րամանք յաղթողականք քա
ջաւորապէս յայտնութեբ

Աղօթեայ։

պաշտպանութեան ։ նախնա
կերտ յարկին տեսչութե,
մանկավարժ ինքեան ևնախ
նի ։ մեքենայիւ մահու սը
դոցեց ։ ի յերկուս մասունս
խզեալ՝ դըժընդակ տանջա
նօք մաշեաց։ Ի՛ր խորհրը
դով ապստամբութեն՝ զյու
սոյն փրկական կըտրեալ։
Ա՛ր տրով զչար յաւերժա
ծըն մոլեդնական զքըրեա
կան վերնամարտութիւն ։ի
բարձրեալն յանդգնութի։
Քան զի ոչ պատկառեաց
երբեք զստեղծողին պատիւ
ևզանուն՝ յիւրաքնակ խո
րանէն ևրժել ։ Նալա
ծեալ զայ հոգին՝ բեղխա
րայ զանձն դաւանեալ։
Քան զի զնոյն տաճար տի
րական՝ խնկարկութեն հաս
տատելն սահմանն հրեշտակա
զօրին երկրի տեսարան՝ ըզ
սարսափելին ազանց սրբեա
րան ։ ուր տեսիլք հրեշ
տականք ևնծայլին հը
րամանք յաղթողականք քա
ջաւորապէս յայտնութեբ

սրկման երևեցուցեալ։ Այլ
նեալ հետս բազումս ընթա
ցելոց ՚ի գայթակղութիւն։
Յովհ֊ւ կորսեան հօտին
սատակման ։ Մոլորութե
բուռն վարդապետ ։ Եւ
այն գիտութեբ կրօնիցն օրի
նաց։ Նայր ուննելով ըզմե
ծըն եզիկիա զնմանակիցն
դաւթի ։ Այնքան ըստա
ցեալ գտմունս չարեաց՝ որև
զայ պատիւն՝ որ զարքայու
թեն փառս ընծայեաց նմա՝
հայհոյեալ ևթշնամանեալ։
Եւ զաղօթկերացն բազմու
թի՝ սուսերաբաճ մահու խոց
խոցեալ ։ Ընտանի գաճա
ճան։ Մերձաւոր վտանիչ։
Յարագաւտ սատակիչ։ Այր

ցորդակից ապանօղ։

Աւ ա՜ծ ոչ գոյր գառնալ,
զի ուրացեալ էր զնա։
Զաբրահամ ոչ էր յիշել,
զի խորթացեալ էր ՚ինքմա
նէ ։ Ի սահակաճ ոչ էր
աղօթել ։ զի նզովեալ էր ՚ի
նրմանէ ։ Ի՞ւր ոչ էր պատ
ծիլ ։ զի սաթագիր էր անուն

ազդեալ երևելին ։ Զայն
վայր երինանման ահաճոր
սքանչելատես՝ քեանայ ոճ
մեծ քառադիմակի նախան
Հարկու պատկերի աճերա
ծոյն անապատի պաշտօնա
տեղ գարշելի եդիճաճեն
ձեր զոհարան պատրաստել
հազմեաց ։ Ջրկեալ զար
քայն երինաճոր ՚ի յարքայա
կանն կայից ։ Ջամենահա
րուստն՝ ուննայն ՚ի ստացճա
ծոց իւրոց։ Ջտանուտերն՝
անհանգիստ ևթափառա
կան տատանեալ ։ Բնեղ
զեբուղայ ճեղուն նկարեալ
ևզանուանն ահեղ վ ըտարան
գի արարեալ ։ Գերի տա
րեալ զաճանդ գովելոյն։

Ողբալի զողորմածին մանն
նրճազեցուցեալ։ Աղճեսուն
փոքու ապարանք զսրահն
լուսոյ կարգեալ ։ ևբնաճէից
ուննողին ևոչ գլխոյն՝ տա
ղաճար յիւրայնոցն եղեալ։
Յատեալ զյանկ հզօրին,
բսխուից հմայից զսեղանն
մեծախորհուրդ արեանն սրբ

կոչման մեծախորհուրդն շը
նորհի ։ Զգաւշութեան երդ
ոչ էր նըշանակել, զի կըշ
տամբիչ էր նորին ։ Ի՛նքա
հարանն ոչ էր մերձենալ,
զի պղծեալ էր զնա ։ Ի՛ տա
պանակն ածադիծ ոչ էր
ապաւինիլ, զի ընդ գար
շութեե ձուլածուին էր փո
խանակեալ ։ Առ մովսէս
ոչ էր կարդալ, զի անքաւե
լի էին պարտիքն որ առ նա
Ըզ ահարօն ոչ գոյր աղա
չել, զի վնասապարտ էր առ
նա ։ Առ մերձաւոր մար
գարէին պունդ ոչ էր դի
մել, զի ապանօղ էր նոցա։
Եւ նորա քաւութի մեղաց
ևարքայութի թագաւորու
թե վերըստին պարգևեալ
տըւաւ ։ Զի քեզ բարե
բար՝ բազմայուսես կար
գեսցես գովեստս անճառս
ևանըդելիս ։ Ի յաղգս տոհ
մից ։ և՛ի դարս ժամանա
կաց ։ ևզդուռն յոտսոյն մը
տից անփակելի պահեսցես
՚ի փառս քոյդ բարձրութե

և՛ի փրկութի դատապարե
ղեայս ։ Անմահութեց պար
գեւաց տըւիչ քո՛, գովեալ
յաւիտեանս ։ Ամէն։

Վերտուն յաւելած կրկին
հեծութեան ։ Նորին հսկո
ղն առ նոյն աղերս մաղթա
նայ։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք րնդ այս։ ԾՐ

ՕՐՀՆԵԱԼ տիրաբար ՚ի քոս մըդ էութեան. անսահմանելի և անփոխադրելի խակապես բա րի։ Պաշտօն խնկելի ևեր Քանկուշ խոստովանելի ամ երկրի ։ Երկայն յուսոյ ամենապատրաստ տեսուչ։ Գթած՝ ողորմած։ Որ ոչ պահես ոխս բազմութեան ամոյ մեղանաց քթթել մի ական։ Որ հրաշաւորս և զարմանալիս գեր քան զամ աղինս նախնեացն՝ անսահ ման առաւելութեբ կրկին ընդ միոյ հաճեցար հեղուլ զո

Ուխտ անմահութեան։
Օրինակ անմահութեան։
Պատգամք են ևնրշաղուանք։
Ով քրիստոնեայ, որ ուզես փրկուիլ յաւիտենական մահուանէ, եւ ապրիլ յաւիտենական կեանքով, ահա քեզի տրուի պատուիրանք, զոր եթէ պահես, կեցուցանես զանձն քո։ Եւ եթէ ոչ պահես, կորուսանես զանձն քո։ Ուստի ջանա որ պահես զպատուիրանս Աստուծոյ, զի ասէ Տէր. Եթէ կամիս մտանել ի կեանս յաւիտենական, պահեա զպատուիրանս։ Եւ ասէ Տէր. Ոչ ամենայն որ ասէ ինձ Տէր Տէր, մտանէ ի թագաւորութիւն երկնից, այլ որ առնէ զկամս Հօրն իմոյ որ յերկինս է։ Ուրեմն ոչ ասելով միայն, այլ գործելով պարտ է մեզ կատարել զկամս Աստուծոյ։ Եւ ասէ Տէր. Ամէն ասեմ ձեզ, մինչեւ երկինք եւ երկիր անցանիցեն, մի մի եւ մի կէտ օրինացն չանցանիցէ, մինչեւ ամենայն եղիցի։ Ուրեմն ամենայն պատուիրանք Աստուծոյ պարտ է մեզ կատարել, զի ամենայն եղիցի։ Եւ ասէ Տէր. Որ լուծանիցէ զմի ի պատուիրանացս իմոց փոքունց, եւ ուսուսցէ զայսպէս մարդկան, փոքր կոչեսցի ի թագաւորութեան երկնից։ Ուրեմն ոչ միայն զմեծ պատուիրանսն պարտ է մեզ պահել, այլ եւ զփոքունսն։ Եւ ասէ Տէր. Որ ոչ առնուցուն զխաչ իւր եւ գայցէ զհետ իմ, ոչ է արժան ինձ։ Ուրեմն ամենայն մարդ պարտ է զխաչ իւր առնուլ եւ գալ զհետ Տեառն։ Եւ ասէ Տէր. Որ ոչ ատիցէ զհայր իւր եւ զմայր եւ զորդի եւ զդուստր եւ զանձն իւր, ոչ կարէ լինել աշակերտ իմ։ Ուրեմն ամենայն մարդ պարտ է ատել զանձն իւր, զի ասէ Տէր. Որ սիրէ զանձն իւր, կորուսանէ զնա։ Եւ ասէ Տէր. Որ ոչ ուրասցէ զամենայն ինչս իւր, ոչ կարէ լինել աշակերտ իմ։ Ուրեմն ամենայն մարդ պարտ է ուրանալ զամենայն ինչս իւր, զի ասէ Տէր. Ոչ ոք կարէ երկոցունց տեարց ծառայել։ Ուրեմն ամենայն մարդ պարտ է ուրանալ զամենայն ինչս իւր, զի ասէ Տէր. Ոչ ոք կարէ երկոցունց տեարց ծառայել։ Ուրեմն ամենայն մարդ պարտ է ուրանալ զամենայն ինչս իւր, զի ասէ Տէր. Ոչ ոք կարէ երկոցունց տեարց ծառայել։

քարիայ։ Եւ ի միջ բար
կուեցեն դարձեալ զայդ զո
ղորմուել։ Գան զի յանա
պատանալ քաղաքացն ելի՛
եդարձեալ բնակիլ, եւ ա
նապարհացն ամայի լինիլ
՛ի չգոյե մարդկան եւանդ
րեն հեռանիլ, ալքանիլ ՛ի
սովոյ ոգւով՝ եդարձեալ
զօրանալ ձեռամբ եդնալ
այ ՛ի տեղի իւր զայրաց
մամբ՝ եդառնալ ողորմու
թեբ։ Ըստ ներողութեան
զեան։ Եւ ՛ի միջ սասի
յին սպառնալեաց՝ կրկին
պաշտպանուեի։ Եւ ՛ի
սըրտին խռովութեբ՝ յոգւո
մին խնամոց գթութեան։
Այս մարդասիրելին Աստ
խնկելի, որ զօրինեալդ զո
գալստեան գազատարարդ
հրաման կանխաւ ազդելին։
Եւ զոր չե բանիւ նուեր
ղեն լեզուի քոյ թիւր արկա
նել վասն անբաւութեբ։
Պատգամք են ևնրշաղուանք։
Օրինակ անմահութեան։
Ուխտ անմահութեան։

զողորմութեբ վերնահոս վը
տակս ամենակրնկաւորս ՛ի
շնորհաբաշխութեբս ներո
մըս։ Եւ զանտուատ զմո
տըս լուսաւորանի պատուհա
նին անձկութեբ նը շուլցին
աղօտականաց՝ չափով գի
տութեբն ըստ տոզմանի։
Եւ իւր իսկ նմին՝ ևինձ
ընդ նորին՝ բայեր ընդ ար
ձակեցեր թշուառացելոյն
զառաջատուն անձրպետարան
եղիցին ողորմութեբ Էրն պար
գևացն ՅԾականաց։ Զոր
ընդ միջ լիս մանանաւորք։
աբեհատաւոր յիշատակաց՝ և
՛ի հնուէն զայսր տպաւորու
թի օրինակաւ նկարագրեր՝
զդարձարուքն առիս՝ և հս
դառնամ առ ձեզ։ Եւ
յորժամ դարձցիս ևհառա
չեացես՝ յայնժամ կեցցես։
Այս զի ևզաղջամիջնն սևու
թի դունոյն՝ փոխարկել ՛ի
ձևան պայծառութեբ։ Եւ
զարանցն արեամբ ներկելոյ՝
յերզանակել ՛ի պատահումն
գեղման, ըստ եսայեայ ևզա

Ողջոյն։

Շնորհեն, ևընդ հաստողիդ միանալ՝ տէրունի մարմնոյդ ճաշակմամբ, ևընդ լուսոյդ կենաց խառնուածեբք։ Զոր կատարումն երջանիկ խոստմանն ըստ պօղոսի բանին ոչ ունէր օրէնն։ Այլ դու, փրկուղի եկիր հայրեն նիդ քո հարստութեբք, ա րարեր ևկատարեցեր զյոսոյն երկարաձգութեի, որ առ քեզ պահեալ անհամա ռօտելի՝ քաւիչ ամի։ Եւ քեզ փառք ընդ հօր քոմ 'ինդ վեստ բարեբանութեբ հոգւոյդ սրբոյ, յաւիտենից Ամէն։

Յաւիտենից Ամէն։

Աերստեն յաւերժած կրկին հեծութեան նորին հակոզի՝ առ նոյն աղերս մաղթա նաց։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ ։այ։

ՏԷՐ ՋՕրու թեց բոլորից գոյ էից թէ որ օրինա բանեալ ողորմու

Գիրք։

Ընդ աշխատեայդ զոյ յայտ նութիք, ևխաչիդ փրկիա գործուն։ Որ յամ վայրի կառուցեր զխորանն վկայու թե արեան քո ուխտի, որք մեծաւարքառ միշտ աղաղա կեն քան զդատակնիք մա հուն հաբելի՝ զյաղթանակ բարեաց քումդ հանդիսի՝ կեանս կրկինս ևանմահա կանս։ Շնորհայ։ Մկրը տութե։ Յարութե։ 'Սո րոգութե։ ԵՒս քեզ ընտա նութեան։ Ընդ հոգւոյդ սրբոյ միաբե։ Փաշուն թե։ Սգաստութե։ Լու սաւորութե։ Աշարնչենա հոր մաքրութեան։ Ոսկա պէս երանութեան։ Ընդ վերնոյն կրցորդութե ան կապուտ փառայ։ 'Ի չը թունս մեր ձայնիւ բարձ րելոյն հաշտեցուցիչ բանից աղաչանք։ Եւ զոր ահա հարն ի ասել՝ կարդել աս տանօր, յիշատակ եդեալ մեծիդ երախտեաց։ Աստ ուած իսկ լինիլ ընտրութեբ

Գրիգորի։

Մահառաջ՝ երջանիկ կար
դես, ազգառաջայնքն դար
ձեալ անդրէն յետս նահան
ջես։ Եւ յորժամ սպառին
առ ի մէնջ բարիքն՝ զառա
ջել զարմանալիան յայնժամ
ներգործես։ Քան զի վա
սըն քո դիտես թողուլ ըզմե
ղըս ևս ընդ ել զանօրէնու
թիւ՝ ևքաջիչ լինել անի
րաւութեց, ազմեղս մեր ոչ
յիշատակել՝ ըստ ետայեայ և
երեմիայ։ Այլ առ շնորհ
նորոգ վերկութես բազմօք
գոհաբանութեբ հետևեալ
՚ի յաճախութի անքաւիցն՝
լռեալ առ սմին խակոյն կար
կեցայ։ Քան զի կրկնեալ
զ լուսոյդ անտսաւ բարիսդ
որ ՚ի քէն առիմ յամառս
թշնաոութի՝ քոյին աղեր
սիւք առ քեզ մաղթեցեալ։
Ցարմարեալ դարձեալ ՚ի
նիւթս բանիս զտառ ողբեր
գուե այսր մատենի՝ լսեց
թախծութեբք ևհեծեծա
նօք։ Այլ առեալ խառնե
ցեալ ՚ի տրտմոլիդ հառաչ
ընդ

Սրբոյն։

Թիւն, ՚ած ամենեցուն։
Որ յաղթես սահմանի լոյ
նատարած ընդ արձակութե։
Լռենայն անքաւութեց դու
ես որքանութի։ Մինչ զի
կարծըն քեզ հոսանուտ է,
ևզոյծն քեզ պընդակազմ։
Եւ չիք քո իր անհնարաւո
րական՝ յաղթող զօրութի
ահեղ։ Ոյուրն ցօղ լինե
զովական, ևանձրևն՝ բոց
կիզանողական։ Ջբարն բա
հես ցուցանել կերպարան
ազգման, ևզբանականն զը
նես անխօս ևանշուշչ ար
ձան։ Ջպարտաւորն ողո
քեալ՝ պատճական առնես,
ևզկարծեցեալն մաքուր՝ իրա
ւամբք քննեալ գատես։
Ջմտաուցեալն ՚ի մահ՝ բերկ
րութեամբ բարեաց արձա
կես, ևզամաչեցեալն՝ զը
հարթ տեսութեբ օծեալ
դարձուցանես։ Կանգնես
զմտանեալն հաղթից զը լոր
ման, ևզտատանեալն՝ ՚ի
վ ըստահութի վիմիդ հաս
տատես։ Ջախտացեալն բազ

Աղօթք։

Հա

ընկալեալ անպարտս՝ ըզմա
ընդ խոհս պարտեայ՝ մահ
՚ի չխմն կերպի փոխանակել,
դու բարերար յաղագս իմ
ղեղ հրցորդ միացեալ՝ և
լեամ մարմնով սպառնական
թե ընդ քոյդ էութեն ես
փրկութեի՝ ի դէմս իմ երբ
խռովս վասն իմ առ խն
եթե առնիցես ածծ անքննին՝
ցանգ մատուցանիս ։ Ասկ
թեի հօր և՚ի մեր հաշտուի
գործակցութեբ՝ ի հաճու
գոլծ ակնկալութեբ՝ ի հաճու
այլ կամօք քովք հոգեղդ
հա բէրբ՝ պարտական պոյ մն
հու յօրըստօրէն կատարելն
բես բաշխեալ ՚ի քահանուի։
Ջի ոչ եթէ մաքրուեդ աղ
ըստ ժամանակի ։ Ջի ո՞րքան
զօր է մարմնոյ անդամոյ առ
մեզս կենդանութեի, թէև
բիւր ամաց ունիցի երկա
րաձգուի յօրժամ ածդ բո
լորեցունց վասն սորին կա
մաբ ևյօժարութեբ զենուն
ընկալեալ մահու համբե

Գիրք։

ընդ ցաւոցն զգեղն։ Ընդ
վհատութեն՝ զկորսեալսն։
Ընդ յուսահատութեն՝ զգ
յիշատակ անուն հատու
ղեդ ։ Ընդ սխրութեանս
զսփոփանող ։ Ընդ խմռ
մըս դառնութեբ՝ զգջաղց
րութեի կենարարիդ։ Ընդ
պատիժ օրինին՝ զշնորհն։
Ընդ պարտս անիծեցին՝ զա
զատարար օրհնութեիւնդ։
Ընդ մարմնոյս մահուն՝
զանմահ նորոգութեդ։ Նա
հատամ հզօրիդ բանի, ուս
տի վկայեմ ։ Լսեր լռութե
սրտիս տէր Յս, որ հրն
ջութեն ես առ քեզ ևնծութեի
Հայնի երկար դոչեցոյց։ Որ
մարմնակից ևպատիւորակից
մեր եղեալ, ևքահանայա
պետապէս անօրինակդ՝ զօ
րինակին խորտակեցդ զյուծ։
Ընդ զենման մահու անտա
նոցն՝ բարեբանեցդ մարմնոյդ
նորին՝ անմահապէս
միշտ մատուցանիս. ևանոր
հազարաւոր քաջութիւնն շը
նորհես։ Ով սակաւամեղի

Ճհդ

Գրիգորի։

Մեծութեան հոգւով լառ

Նեստոլին։

Ապա եթէ մեղաւորիս մա
սին կրկին մատուցար քա
ժին ասելով, յուսայը. ի՛
րեւ այն թէ ես ինքն եղեր
ձշմարտիւ, դրաբեալ զիմն
դաժանութի ընդ քումդ հա
մեղութեբ, պիրդեալ քո
՛ինիւթ զանգիածոյ ընդ շ
խարաձդ կենաց ՝լուսոյ։

Ա՛ յսու ամիւ ՛ի վերնատանն
նախանձբեր բարեշ ընորհու
թե՛ անհնարաւոր ախտից
ճարակ զմարմին ևզարիւն
իւր բաշխեաց ՛ի քաւութի։
Ովեր կարծեցուցաներ քան
զնահատակի վկայեցելոյ ա
րեամբ կատարմամբ. յու
սոյս օրինակ յարդաւորու
թեբ գրել զիս ՛ի փառս
այամ փրկանօք հաւատալի
երևեցուցաներ, քան թէ
քաւելոյ ևաղօրմելոյ ևշ ը
նորհելոյ։ Որ չափ ածա
կանիդ առ մարդ զօրու
թի. ևաւրական ածականն
մարմնոյն կամաւորական նը

էի

Արբոյն։

հապարտիս ՚ինատուց պա
տուհաս։ Եւ ՚ի յիմ անուն
յանցաւորապես օրպես թէ
կամաւբ ընդ քեզ ես կըռի
գեմ, բազումն մեռեալ և
մնաս կենդանի։ Ո՛չ ուրա
ցողացն ձեռօք, այլ դաւա
նողացն հաւատովք ածա
պես նրբերեալ, և՛ի մասու
նըս անհատս բաշխեալ։
Ա՛յէր ոմն ողոքաւոր չաւա
տալեացն պաշտօնատար մե
ինչ ևանկ չուելն առ սուին
դատեր ան յարմարագիր ան
ձին յուսադիր. հաւատամ
զիսաւս ևզերջանկութիւն,
քան թէ մարտիրոսութեբ
խակ. Թող թէ ուղղութեբ
իմն թշուառութեան յանցա
հոր մարմնիս վախճան ըն
դունիլ։ Խակ զանձաւուս
թի խորհրդոյս այսու դի
տեցի։ Դաւաներ խակոյն,
որ զի ևմաքրոյն անձինք
առանց նվիրման այսր յի
շատակի՛ չև են խոկապես
կատարեալ խոպաս՝ եթէ ոչ
ընդ այս հրաշակերտութի

ՃՀե

հիրուսին՝ առ անսանձական սպանդին մատուցումն. և անմահին՝ առ մահկանացուս։ Լոյսն ահաւոր՝ առ ստէրայ լինս ։ Ցահիսենականն՝ քան զանցաւորս ։ Բարձրեալն՝ քան զերկրաւորս։ Ընդեղն՝ քան զեղականս։ Բարին խոհութեամբ՝ քան զթիւրեալս բնութեամբ։ Մանաւանդ՝ զի՛ւր է կամին ևւր կենագործեին։ Օրինուեն առեի՝ քան զանիծեալն պատճառս։

Արդ՝ տուր խոցելոյս ի սերտ հոգի աղաչեմ զը թած՝ զառ ի՛ւրկինսուստ ընծայեալ զեղեգ կենաց։ Մատեր քաղցրութեբ առ ախտացեալս մեղօք ։ Քա հետ ի պարտեաց ամենա կատար բաւականութեիւն։ Ոսկ առ յինեն այս է ճրշ մարիտ ևանխաբելի կերպա րան բանի. որ զի հասու էրդ ամենից ի սուրբս բը նակիս. ևբատ տարազու սեր մանն՝ ևնձեին է իրաւոյն

ըստ ճշմարիտ բանին պօղո սի ։ Եւ աչացբայն՝ տապ արևուս ոչ է զօրութիւն։ Ա՛յլ դուս բարերար հաս տիչ յոչխին՝ յարդես յա հետ խոկապես համայն՝ և զդաւանիչն ըզքեզ բաւա կան առ կենդանութիւն։ Եւ ոչ ես ընդ սահմանաւ փակեալ օրինի. այլ յաղ թես՝ մնանաւանդ թէ խը զես զկապ կանանի ։ Եւ դուս միայն մնաս պայման աւետեաց համօրէն յանյա հորաց տարակուսելոց։ Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով փառք և իշխանութ թէ յաւիտեանս. Ամէն։

Վերստին յաւելցած հրիչին հնծութեան նորին հայոյ առ նոյն ազերս մաղթա նաց։ Բան ի խորոց սրտից

Ո՛չ երկանկանամ եղկելիս։
Ո՛չ արդարանամ անբարիշ
տրս։ Զի ոչ երբեք հարթ
ընթանայ երիվար առանց
սանձակալի ։ Եւ ոչ նաւ
համբառնայ հանդէպ ա
ռանց ուղղչի։ Եւ ոչ արօր
կշիռ լինչ գործկ՚առանց մա
ճակալի ։ Եւ ոչ երկիր
բեակ լծոյն ՚ի ճաշ ճեմե
ցին առանց եղողի ։ Ո՛չ
ամպ վերաչքէ առանց հող
մոյ։ Ո՛չ աստեղք ցընդին
եւակամ գումարին առանց ժա
մանակի ։ Ո՛չ արեգակն
փոխաբերեալ շրջանակի
առանց տարրական օդոյ։
Եւ ոչ ես նոքօք հան
դերձ՝ առանց բարեգործիւ
հրամանաց ակնարկուածե։
Զի դու միայն ես տրճիչ
կենաց բանականաց, եւ
նամիչ կարգաց հոգեվման
արարածոց. և՛ինքն ես լինչ
վրկուի ըստ սաղմոսողին։
Եւ դու միայն ես բարեբառ
լինդ ասից աշխատեայ ՚ի ման
յակունս լսելութեան ամ

ԵՒ ԱՐԴՅՈՒՆ
մեռանիլն առ ամ
ակնկալութիւն քո
ես ողորմութիւն. ըս
կրզբնալոյսդ աչաց տեսանել
լեաց Եւսրտի խնամոխ յ՚ս։
Քո ես բարերարութիւն, կեանք
եւանահոգութիւն ։ Դարձ
առիս դԹուլեցեալ. Եհան
դերձեացես դառնալ լինչ
առ քեզ կրկին բերկրութեբ։
Զի առանց քոյ կամաց ոչ
ոունիմ լինիլ նորոգ փոփո
խեալ ։ Եւ եթէ ոչ կամք
քո դԹասցին, ոչ զօրես
վրկիլ մահու պարտականս։
Եւ եթէ ոչ կառավարդ
յարդարեացես պատրաստել
լինչ հետս ճանապարհն որ
առքեզ բերէ, վն հն լինչ
խորոց յաջմէ եյահեկէ։
Ահա ոչ պարծիմ ամ իրօք
նախատեալս ։ Ո՛չ պան
ծամ դարուեալս։ Ո՛չ խը
րոխտանամ լբեալս ։ Ո՛չ
մեծաբանիմ պապանձելս։
Ո՛չ ըմբռնամանամ ձաղեալս

Աղօթից։

Մաւ ըտանգս ալէտանջ հոդ
մոց սատակապէս զըզՀեալ
ուժգին լլկանօք խոպատ
տագնապմամբ ի ծովին փո
խեալ ընկեցեալ ի վ ըտա
կըն վայրենական ողոզիջ։
Ըզ որ զմատուռնս Ձեռացս
այսր անդր տարաբերեալ,
Ելբ ի հոսանաց բռնութեց
դարնանագայր գեռոց՝ ար
տաՀզեալ յակամայ ընթա
ցըս ողորմագին գլորուին,
Ջակուզ ոդեսպատ պղտոր
արբուքեբ, դաժանահոտ
ակախաւն մանռամատ խառ
նախըռնեալ մնհաբեր երկամ
բըք վարանեալ. ըստ որոց
ուղխեցին հեղեղից հեղձու
ցեալ։ Այսու առակաՀ և
ես եղկելիս, խօսին՝ ևզ
լսման։ Գոչեն՝ ևզ ինչ
լսեմ։ Բարբառին՝ ևզ
զարթնանամ։ Ընչեն՝ և
ոչ փոխադրիմ։ Փողեն՝ և
ոչ գումարիմ։ Աներաժորիմ՝
ևզ և զդամ։ Կռոյն
գարշուքեբ նմանեալ, թա
փուր յաղդմանէ բարեաց
համա

Գիրք։

հատակի, եկաք ի հան
գիստ իմ բնաՀին աշխա
տեալք. և ես մաքրեցից զզ
Ձեզ ի պարտեաց։
Լոկ զինչ օգուստ ի լըճաց
մանէն, եթէ կրինակի զազ
րացայց։ Եւ կամ որ
օգուստ ի ճաշակմանէն, է
թէ զեՀենին մատնեցայց։
Եւ կամ զի ա՞րդ յաբրա
համ պարծեցայց խորթա
ցեալս ի գործոց նորին։
Որդիս գարշուքեան հօր
ամօրհացուց՝ ևմօր քեռա
ցուց՝ կամ քանանացուց,
ըստ մարգարէին որ առիս
յանկաՀոր ձայնի։ Ժա
ռանգս մերժելի եթովպա
ցի, ևզոչ սենեկին սատայի
ըստ տեսանողին առիս տա
ծի։ Եղբայրս շամրընի՛ և
կամ զումրայ։ Ամբակս
անլըճայ ևանողելի խակա
կուքի պորտոյն խակուքե
ստոյայ ևզողղեբայ ըստ եզե
կիէլի կրինանախատն կըշ
տամբուքեան։
Եւ քան զի ի ծուխս բազ

Ճիրը

Գրիգորի։

Նաց։ Բան ի խորոց սրտից
խօսաք ընդ ՚այ։ ծե

ԵՒ ԱՍՄՆ ՋՒ սլացեալ ոգւոյս Թևօք ՚ի Թիւմա անբաւից ծննդոց մարդկան՝ եդի ՚ի կշիռս համանձեացս մտաց, ոչ գը տի զօք համեմատ լինէ պարտաւորի ։ Եւ առ այս ըզդաւթեան տաղմոսին զբան ՚ի յերդ լինէ առեալ դաւն կշռամբուքե դաւազանաւորի գործավար, ո՛վ յարկեն ընդես ՚ի չարիս հաստարձակ յանօրէնութիս։ Եւ քան զի այս ըստ սմին մասին կնքեցաք ևաշխարհս ցաւ առ այրս մեհու, և ես վկայեմ կրկին հաստատեալ առ այսր երաշխաւնս ։ Գը րեմ լինէ միայնոյ զեղծանիլ հպատա քան խմովս բանիւ բազմաց տարագրիլ ։ Թե րեմ տովխմբ առ այտս ար դեօք եղինէ շնորհեցեալ շր նորհուիս զգատրեալ խմոյն։

Եւ

Սբոյն։

խնատիս։ Արդարև չար առաջել յաշէտ իսկապէս քան զօրինակդ Աշմարտու Թիւս առելի ևեղադրելի և առնելին քէ արժանապէս մատնելի ։ Եւ քան զի ան դառնալի ուղւոյն յիշատակ առեցաս պարտեաց՝ զայս կատակ Թողի, որոյ ընԹեռնուն, խմով բանիւ առ ՚ած կարդալ հանապազորդու Թեամբ։ Այս կայցե սահմանս յանձնառական խոստո վանուե ՚ի ջանջնաւորը ձայն արկու՝ առաքի զո ամենակալ։ Զոր պերդ ընդ մարտնոյս՝ ևբանդ ընդ հոգւոյս զանազհմանելիդ միշտ Թա խանձեցե երբ յանդգնա կան մաղԹողե ընկալեալ աղերս ՚ի յիմայս ձայնե ։

Բարեգուե ՚, մարդասեր, օրհնեալ յաշխատեանս.

Ամէն։

Աերսուին յաւելեաց կրկին հնձուԹեան նորին հակոզի՝ առ նոյն ապերս մաղԹա

ՃՀԹ

Աղօթիկ։

ըղձիկն չարաշուք ձայն . և
դըժնեչից նենդողացն խմոց
ընդ բարիան ՚ի բոլոր սրտէ
հաշտուեցե արդահատելոյ։
Ասան որոյ ևծուն պաղա
տանաց կրկնեցի . որչափ
դու լինէ ահա յայց ելեալ
առաքել ողորմեացիս ըստ
քոյդ մեծուե՝ դովեալ լիր
նամակալ ։ Կեանքդ՝ մա
հացեա ։ Հզօրդ՝ տկա
րիս ։ Ամենակարդ՝ վարա
նելոյս։ Լմաստուեցեդ աղ
բիւր՝ չիմարիս ևթմրեցելոյս
Քան զի յաշէտ սխալեալ
անկայ ևբրև զլղակ մը
Թայլին ոչ ընթերևան ՚ի
յաղբա մահու անրզդայա
պես ։ Զհմացայ զկորուա
ցըն ։ Զգիտացի զորոգայ
թըն ։ Զտեսի զբմբըռնօղ
որսոյն ծածուկ մեքենայս։
Զկարծեցի զնաբուժն կեր
պարանաց կեղծաւոր վար
ժին ։ Զնկատեցի ըզգայ
թակղուն շուրջանակի։
Զր շշաւիեցի զպատանդիչ։
ցանցարկ կարթին ։ Ժա
մա

Գիրք։

Եւ արդ՝ զինչ քեզ աղերս
հաճոյական ՚ի յայսմ և՚ի
սոյն՝ և՚ի ծուխս անուշից ըն
դունելի խնկոց մատուցից
դովեալ Թագաւոր երկնա
ւոր քո ։ Եթէ ոչ զառ
՚ի յինէն անիծեալսն օրինել
մաղթեմ։ Զկապեալսն ար
ձակել ։ Ազատել զդատա
պարտեալն։ Բարեգործել
զնզովեալսն ։ Պատկել ըզ
թշնամանեալսն ։ Վխտիլ
զարտուեցեալսն ։ Դարման
նել զվնասակեալսն ։ Լսել
նամել զաղաչուչեալսն։
Պատսպարել զնեղեալսն։
Զվիրաւորեալսն ՚ի մարմին
Լսոդի բժշկել։ Եթէ օրհ
նուէ բանիւ առ ոք մատու
ցայ՝ լըսիցես ։ Ոսկ եթէ
անիծուք՝ ի հայեացս ըն
դունիլ դԹաց ։ Ես ա
ռապեալս ամենաթըշառ
՚ի վերջին սպասաւորութե
մաղթանաց այսր մատենի՝
՚ի բովանդակ մտաց շընոր
հեցի խոցն . փակեալ առ
՚ի քէն զանիծիցն դժընդակ

Գրիգորի։

Տարր դիրն աներևակի ։ Ան ժամանակիս յանդիպ ։ Ես անհամ ցեաղն անյայտ, հապառնին կարծողական։ Ոտք անհատատ՝ քեր՝ հնոտքեր թերահա հատ։ Կիրք համոյք ցնդեալք ։ Մարմին մեղ հարկաւորք՝ հոգիք ան ժուժկալք ։ Դիմամարտող սամակարդ՝ հոյժարուրթի երկրասէր ։ Բնակուրթի թէ տնկակից՝ հիասնուրթի ներհակական։ Կարիք անթերևս կաշեղէն՝ հանձրևք ուժգին նակիք ։ Միտք չարահիր լիք՝ հապատահարք ամենա դերաշէք ։ Ակնարկ առ օր նամք՝ հատենչմունք բարե առեալք ։ Հեռանք առ օր թեայք՝ հզ ըմբռնք սակաւա շորք ։ Յայտմունք յիմա րութեք՝ հիասղևիք արդեայ կանք ։ Աշխատուրթիք ըն դունայնք՝ հավայելմունք ի ընչից՝ հպահեստք հոգմոյ։ րազական։ Չամբարք ոչ կերպարանք ծիծաղելիք։

Կան

Սրբոյն։

մանուելն ինձ չարիք, և ես ոչ կարայի ճանաչել ըստ սաղմոսողին։ Կան զի ևոր պես լմնոտակի ուսեմն ար տաքնոյ՝ բարեոք թվեցաք չար ասել զմահ՝ առ չիմա նալոյն պատճառի, և ես վկայ եմ իմով բանիւ։ Կան զի երբև զանզգայ պա ճարս անասնոց մեռանիմք՝ ևոչ զարհուրիմք ։ Սորըն չիմք՝ ևոչ հիանամք։ Ծա ղեցեալ լինիմք՝ ևոչ խոնար հիմք ։ Տարապրիմք՝ ևոչ ատպնապիմք։ Եղծանիմք՝ ևոչ զըզջանամք ։ Մա չիմք՝ ևոչ մոռանիմք։ Պա կասիմք՝ ևոչ պատրաստիմք գնամք՝ ևոչ զգուշանամք։ Գնրիմք՝ ևոչ ևս զգամք։ Ոչ հանդիստ ասել երկան կին յօրոյ զվախճան մար դոյ՝ և ես խոստովանիմ ըզ սոյն ընդ սրբոյն, եթէ ոչ ունէի զբեռն աշխատութե մահացու գործոց ըստ անձ նեալ։ Մանաւանդ զի որո գոյլին գաղտնի, ահընարա

Ճէա

կերպարանք ծիծաղելիք։ Կան սմանութիք ստէրայ՝ և ընչից՝ հպահեստք հոգմոյ։ րազական։ Չամբարք ոչ դունայնք՝ հավայելմունք ի կանք ։ Աշխատուրթիք ըն րութեք՝ հիասղևիք արդեայ շորք ։ Յայտմունք յիմա թեայք՝ հզ ըմբռնք սակաւա առեալք ։ Հեռանք առ օր նամք՝ հատենչմունք բարե դերաշէք ։ Միտք չարահիր լիք՝ հապատահարք ամենա նակիք ։ Կարիք անթերևս կաշեղէն՝ հանձրևք ուժգին ներհակական։ Բնակուրթի թէ տնկակից՝ հիասնուրթի երկրասէր ։ Դիմամարտող սամակարդ՝ հոյժարուրթի ժուժկալք ։ Մարմին մեղ հարկաւորք՝ հոգիք ան ցնդեալք ։ Կիրք համոյք հատ։ Ոտք անհատատ՝ քեր՝ հնոտքեր թերահա կարծողական։ Ես անհամ ցեաղն անյայտ, հապառնին ժամանակիս յանդիպ ։ Ան դերն աներևակի ։ Տարր

Գրիգորի։

Աղօթիկ։

Յանարատն պահիլ մանր
խորտակեցայ ։ Կարծելով
ընդ ահեկն մրցիլ յաչքն գր
թեցի ։ Ոչ երկրորդն խու
զել՝ զնախանձն կորուսի։
Ահնդիր սակաւ՛ոն՝ ի կա
րևորացն զրկեցայ։ Ոչ յու խ
տին պահել՝ դաշնին դըժ
բեցի։ Ըն սովորութեանն
կորիլ՝ կորուսիչս ոչ գտի։
Ոխտքուննդն վախճուցեալ՝
ժեծամեծացն մատնեցայ։
Զորս ես ինքն ինձն ըս
տեղծեալ՝ չարաչար դատս
խազ անձին կարդեցի։ Յո
րոյ փրկել զմատնեալ դերիս
դու միայն զօրեսցես, կե
նաց մատուցեալ զընծայ
եալս մահու՛ հոգիս ։ Ըն
դու տեր Յս միայն ճանաչ
չիս բարերար՝ անաշխատ
փառաւք ։ Ընդ հօր և հո
գւոյդ սրբոյ օրհնեալ յա
ւիտեանս յաւիտենից։

Ամէն։

Գիրք։

Քան զի եբրև եկն Ս հաս
պատրաստեան ըստ պօղոսեան
բանին անպատրաստ դտեալ
զիս չինքեան, մեղքն կեն
դանացան յանդիմանեալք
յարդարուեցն ։ և ես մա
հացայ կենացն և կենդանա
ցայ կորսեանն ։ Գողա
ցան օտարք՝ չարին գո
մարք՝ զ ըստացեալ սրտիս
իմմտից՝ ըստ գրոյն կան
խաբանութե ։ Որով եկն
Ս հաս խակոյն ատեանօր իմոյ
տուԹեան ինձ ներքազանալ
ըստ առակողին, և առաւել
լուր ոչ բարւոյ ցանկալի։
Ո չ յառեցի զակն ոչ ոյ
ի դլուխն իմ կենաց քո ։
որով ընդ ուղիղն հետեւ
ցայց ։ Քան զի կատարով
ուժ գինս ընթանալ՝ ընկլայ
աստուպակս ։ Ցանշաւին
Հգտիլ՝ խոյն ոչ հասի։
Ոմեծապոյնն ամբառնալ՝
աստուստ գլորեցայ։ Ցերկ
նային ուղոյն՝ անդնդոց
մատնեցայ։ Ոզդուշանալն
առաւել՝ յահէս վնասեցայ։

Սրբոյն։

Աերսաւին յաւելեաց կրկին
հնծութեան. նորին հսկո
ղն առ նոյն աղերս մաղթա
նաց։ Բան ի խորոց
սրտից՝ խօսք ընդ
ոյ։

ԱՍԿՕՍՈՒՄ

սըն մահու դիպեա
ծրս՝ զրժոխասրմատ
ծառոյս զառնութե
պտուղք. ընտանիք
թշնամիք. հարս
զատք հակառակք ևորդիք
դաւաճանօղք. ըստորագրը
րեցելովք մատաճք. նը շա
նակեցից՝ զրեալ յանհանէ
որք են այսոքիկ։

Աերսա նանրաբարհուրդ։
Բերանս չարաբաս՝ Սկնա
արատատես։ Ականջս վը
րնպաստես։ Զեռքս մահա
հիպ։ Երիկամունքս ան
փարձ։ Ոտքս մըրտաշա
հիղ։ Ընթացքս աներ
կիւղ։ Հետքս խոտորնակ
Հունչս ծխախառն։ Գը
նայքս խաւարային։ Գոյ
ութիւն լերդիս վնմական։

ՃՃգ

Գրիգորի։

Խորհուրդս ծորել։ Կամ
քըս անկայուն։ Չարս ան
փոփոխ։ Բարեմտանութի
ատանեալ։ Անձն տարա
դիր։ Աճանդ վաճառել։
Գաղան վիրաւոր։ Մըր
չուն նետահար։ Փախըս
տական քարավէժ։ Ըմ
բռնեցեալ ինատագարտ։
Աւազակ ծուխակուր։ Չին
հար նենդաւոր։ Մարտիկ
անպատրաստ։ Սպառազէն
անժուժկալ։ Աշակ հեղ
պացեալ։ Ագռաւական ան
խըրախոյս։ Բռնական ըս
տորնագարշ։ Գահանայ
անկինդրուկ։ Օրինական
աննըշէր։ Գիպիր կըշտամ
բեալ։ Ի մաստակ խելա
դար։ Ա՛արտասան անճոռ
նի։ Ակրպ անպատկառ։
Դեմք անամօթ։ Երեսք
լպրշեալ։ Գոյն անհամ
բոյր։ Տիպ տմարդի։
Գեղ ծանակեալ։ Խորհուրդ
խանդարել։ Ա՛աշակ գար
շելի։ Ա յդի գալճա
հար։ Ըրթ որդնահար։

Պար

Ա Ը։ Բաշխօղ ժլատ։
բառեստուչ կարկամ։
ախտակիր։ Լուչ անաեր։
Բարք աստեղօղք։
անդրթականք։
անխոհեմք։
ինասեալք։
անկիծեալք։
Թշնամանեալք։
կան վանիչ։
շրջայտեալ։
արբեցօղ։
կան երկիտ։
Հոր բանսարկու։
պան քնէած։
պարտ։
ոոզ։
րեն։
Բնակակից
Սուրհանդակ
Թղթաբեր
Ընտքեալ
Մեքենօղ
քայ արտաքած։
Հոր Թարմատար։
ոգեկործան։
բաղաւ։
կօղ։

Ր Ա

Պարտեզ փշաբեր։
ուսճահալ։
կանչ ճարակեալ։
տրսպար անկեալ։
պարծ յուսահատ։
մոզելի նզով։
կան բաժանեալ։
նաբան շաղակրատ։
ճարամիտ գուշտ։
նօրէն ապիրատ։
խայնի ապահ։
յանդուգն։
անհած։
սպանօղ։
երկրագործ։
Թէ եղկելի։
վատթարեալ։
Թիւն անչքեալ։
Թիւն ակարապետալ։
բուԹէ խոնարհեալ։
ուսհորուԹէ ընդ ոանեալ։
ՊատճիրանազանցուԹէ յա
րակայ։
կամ։
կօր։
պաճոր։
Հաճեալ։
պղտամիտ։

Ճ Ձ Դ

Գրիգորի։

պես լռեացես ։ Ջի ո՞րդ
եակ անասյցես ։ Ի՞նչ ոչ
մատնեացես հարճածոց դա
նից՝ զարժանիս սատակման
մահու ։ Արդ՝ այսոցիկ
աննշոյլ մրթուԹեց հոգւոց
խաւարի՝ ողորմուԹեբ լու
սոյ քոյ պատահեացես՝ ըր
ժըշկել քաւել ևկենագոր
ծել զօրեղուԹե՛ անվ ըԹա
րելի։ Եւ քեզ փառք
յաւիտ. Ամէն։

Աւետարան յաւելուած կրկին հեծուԹեան. Նորին հակո զի՝ առ նոյն աղերս մատեան նաց։ Բան ի խորոց սրտից խոսք բնդ այս։

ԲՈՒՍՏՈՍ ած. անուն ահաւոր. մեծուԹեան տե սակ ։ Անքննին բարձրու Թե պատկեր։ Անսահման զօրուՀ ։ Ակերպարան փրը կուԹե լուսոյ։ Պաշտման կենաց ։ Դուռն արքայու Թե՝ վերնուՀին հանդ լսուեն։

Ի Դ Լ՛ա

Աղբոյն։

Ստամիկ ենքնագործ ։ Սա խատուղի ծաղը ։ Աներևոյ աշխար ։ Բանապրի դըս րով։ Յանդհանչի դատա խազուԹի ։ Քան զի և՛ ի վհատուհիդ կոչմանդ՝ եր ուրեք արդեօք զի էի ։ իսկ ՛ի վատԹարականացդ մա սանդ՝ եկին երբեմն եհաս զի էղէ ։ Արդ՝ այսք են վը նատակարուՀ՛ք խարդախու ԹեՁ յաճախապուհիդ ։ յո րոց յոմանդ խալեցայ երբև զյիմար ։ և յոմանդ տիրեցայ երբև զոհար ։ կամաւ մնա նեալ զնս ենքն մահու։

Արդ՝ զո՞րս ՛ի վերապրես լոյդ մատանդ՝ քեզ ատելեց և իմ կորուսչաց՝ ՛ի սպաս պաշտամանն քեզ ընծայե ցից ։ Զո՞րպիսիս ապակա նուԹեբ պարագրեալ՝ ամե նատուրդ զո մեծուԹեան հանդեպ կացուցից ։ Եւ կամ ո՞րքանեօք երկայնմը տուԹեամբ հանդերեսցես այսքանեայ պարտուց։

Ո՞ր քան ներեսցես ։ Ո՞ր

Աղօթից։

զօրեղութե՛ն պրեցեալ է։ Որ
ինձ կորուսեալն է՝ քեզ ըմ
բռնեալ է ։ Որ ինձ ան
ճառն է՝ քեզ համարեալ է։
Որ ինձ մրուայլն է՝ քեզ ճա
ոպայթ է ։ Որ ինձ ան
թիւն է՝ օրհնեալդ քումմ ձե
ռին բռվանդակեալ է։ Որ
ինձ սոսկալին է՝ քեզ հե՛շ
տալին է ։ Որ ինձ վախչե
լի է՝ քեզ վանելի է ։ Որ
ինձ անմատոյցն է՝ քեզ դի
րահեր քելի է։ Որ ինձ մա
հաբերն է՝ քումմ հականա
թե զօրութե՛ն ընդ ոչ դոյ
սին համարեալ է ։ Այլ
դու ողորմած՝ ա՛ծ բոլորից՝
տեր Յ ս ք՛ , հայեա՛մ զօրես
առ երկին հընար եթէ դը
թասցիս ։ Վասն անհաս
վոառայ մեծութե՛ն հօր քոյ
օրհնելոյ ։ Վասն կամաց
պ թութե՛ն հոգւոյդ քոյ սրբ
բոյ ։ Տես ՚ի տաժանաւոր
բըս կրից յանդիմանական
յայտնութե՛ն , և՚ի խորոց սրբ
տիս ինքնամատոյց դատա
խազութե՛ ։ Սայեա ՚ի բը
նու

Գիրք։

Ձ՚անապարհ հանդարտու
թե՛ ։ Ապաքինութե՛ն նորոգ
ևանախրատական երանութե՛
Ընդունակալ լինքն էշխանու
թի բոլոր եկանութեան։
Օրհնաբե՛ հնչուած ։ Աբե
տեաց ձայն ։ Բերկրութե՛
բարբառ։ Անմահութեան
դեղ ։ Որդե՛ անձառ այ
փոյ։ Որ լինէ անհնարինն է
քեզ դիւրինէ ։ Որ լինէ
անհան է՝ քեզ սահմանելի
Որ լինէ անանցնէ՝ քեզ հը
պաշտոր է ։ Որ երկնէրոյս
լինէ ծածկեցեալն է՝ քումմ
երանութե՛ մերձաւոր է։ Որ
լինէ անկարելին է՝ քեզ կա
տարեալ է։ Որ լինէ անկըշ
ռելին է՝ քումմ անձառու
թե՛ չափեալ է ։ Որ լինէ
յուսահատութեանն է՝ քեզ
ափափանայ է։ Որ լինէ ան
բուժականն է՝ քեզ անվը
տանգելի է ։ Որ լինէ հե
ծեծութե՛նն է՝ քեզ խընդու
թե՞ ։ Որ լինէ ծանուն
նն՝ քեզ թևթևապոյնք են։
Որ լինէ երկնաւն է՝ քումմ

Նուիրեա ամենապատուական կա
կուէ ։ Եւ պարգեւեա բո
ժըշկութեի վերայս՝ ևհրնա
րաւորութեի կորստեանս։
Ջերծուածն բազմամանեայ
մահու , ևշահիլ կենաց
ապականելոյս ։ Սորոգուե
եղծմանս՝ ևմուտք յուսոյ
ամբարշտելոյս ։ Եթէ ես
զանմանն ինձ կամ ցու
ցի , ո՞րչափ առաւել դու
զբնաւորականաղ քո ըզն
տանի բարերարութենէդ։
Եթէ ՚ի փշոյ պտուղ բն
ծայեցաւ քաղցրութե , ո՞ր
չափ ևս առաւել ՚ի ծառոյդ
կենաց՝ ճաշակ անմահու
թե ։ Եթէ ես խմոյ առե
լեաց նոզորմուե մեղեցեյն,
դու քոյոյս զի աՀդ ոչ
կրկնին մատուցես հզօր յան
նրաւազ առաւորութենէդ։
Ընդ՝ տես ՚ի քոյդ մեծու
թի բարձրեալ՝ նայեցուալ
՚ի յիւմս փոքրկութի ։ Ըն
կալ զսակաւ խառուվանու
թիս անհամար մեղացս՝ որ
զբնաւն համոյն տեսանես։

Եւ որպէս զվնասին պ
ոչ գրեցեր , ևզաշազոյս փո
քու սատանիլ՝ ի համարես
ցես ։ Եւ եբր զդաւթին
ընդ մեղայն ասել՝ խակոյն
անցուցեր զպատիժ պար
տուցն , ևառ իմ Ձայնիս հե
ծութիւն զնոյն գործեսցես
երկայնամտուե ։ Որ տա
ամենեցուն առատապէս ը
նաշատութեբ որպէս յաղ
թող բարի բազմիմաստ , և
ոչ նախատես զյեսնեակ սըտ
րուկս ։ Որպէս ողորմած
ևամենատես՝ տուացիր վե
րըստին ևմ կորուսաներ ըզ
բուժեալս արեամբ քով և
ըզբուծեալս տեեամբ քով
դնած ։ Զի քո է փրկու
թի և՚իքեն է քաշուելի։

Եւ քեզ վայելէ փառք
յամմ յաշխատեանս,
Ամէն։

Աղօթիկ։

Հրաշագործեա ողորմած արքայ երկնաւոր, որպէս ան կելոյն ի բազմաժամանակ կեայ մահճացն խշտէ. ժողովելոյն ի սրահին քեզ հեզութեամբ։ Յորոց մի էր և կրկին Թերահաւատն, երից տասանց ևերնդ ի միոյ ամօք ախտացեալ յօդիցն լուծ մամբ, որոմ ոչ անխայտ ցեր զբժբշխութեն ձեռըն տրճուեցէ։ Լուր գխոհեմով զանբուժ չարութիւն, որ նենգեացն քեզ յաւուր մատնութեանդ գիշերին տիրամարտութեամբ երախտաւորիդ մեծիդ ևաարերա րիդ։ Որ թէպէտ ևման խաւ էին զդուշացուցեր՝ թէ մի մեղանչէր՝ զի մի կրկնեսցին կրկին քեզ չարիք, ոչ էին վերջացաւ լինիլ ձեռանն թէ սկզբնաւորն անհմտութեամբ ի դատապարտեալ քեզ։ Եւ դու այնպիսոյ անյարիր ջատուկ մահու ծրն գեցեալ չարաշուք առն ոչ ողորմեցար։ Աննման բարու թիւն

Գիրք։

Վերատին յաւելցած կրկին հեծութեան նորին հակոզն առ նոյն աղերս մաղթանս։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Այն։

Որ՝ն եակ որ յաւ ընդ հօր՝ ի կամ հաճու թեան հոգւոյդ քոյ սրբոյ։ Եւ օրինեալք եմ՝ առ ի յօրինելոյդ օրհնեցան։ Օրինեալ միայն որդի օրինելոյ։ Ձինք իմ թագաւոր երկնեցող չըն ջոյս՝ բայց ի՛քէն քո։ Ո՛չ ես օրինութիւնն յակո բայ ասէ եսայի՝ յորժամ բարձից զվեզս նորա։ Ար դ ողորմեա ինձ տէր բարե գութ՝ ըստ նախնիդ քո ս վարութեան։ Եւ օրինեա զանօթս քո բանական ըստ Ձայնին դաւթի ևրստ մով սեսի։ Ջի բանիւդ քո վիրաւեր ժամանեալ՝ հասից քաւութեն օրինեալ առ ի քէն։ Աստուածապես լինձ

Աղբոյն։

Թիւն։ Ախրալի մարդասի
րութիւն։ Աղտաւիժալի նե
րոցութիւն ։ Սոսկալի եր
կայնմտութիւն ։ Անբաւե
լի քաղցրութիւն ։ Փառաւո
րելի հեզութիւն ։ Որ միշտ
յաղթիս ՚ի քրիստոնէական աղօ
թըշնամանիս ։ Պարտիս
յողորմութենէ աղօ պարտա
ճիս։ Բռնադատիս ՚ի մար
դասիրութենէ՝ աղօ անգոս
նիս ։ Հարկիս ՚ի բարու
թենէ՝ աղօ հայհոյիս։
Ստիպիս ՚ի խիրոյ՝ աղօ բան
բասիս Պաղատիս դարձին
լինոյ՝ առ քեզ՝ աղօ ձանձրա
նաս ։ Արագես զինի ապե
րասանիս՝ աղօ լքանիս։
Զայնես ՚ի լռուղիս՝ աղօ սրտ
մխոիս ։ Փութաս ՚ի ոգկե
ղոյս՝ աղօ խափանիս ։ Առ
ջարս՝ ես բարի ։ Առ ամե
նապարտս՝ ես ներող ։ Առ
տղաւորս՝ ես քաւիչ։ Առ
խաբարեալս՝ ես լոյս։ Առ
մահացեալս՝ ես կեանք։

Ո՛չ յաներ գիրք ամ հոգե
շահնիչ օգտակարուե՛ , որ

Գրիգորի։

յաճախս ծնանին երկնաւոր
պտուղս՝ անճառս ազարմա
նալիս ։ Սա ևինձ թըշ
ճառացեալոմն օրհնեալ ամե
նապարգև՝ արի առ ըզմա
հիճս խշտացդ ՚ի վայր կործանմանդ ։ ահե
տևեալ ժամանեա յանդորր
հանդիստ անաշխատ կենա
ցըն ։ Լսեցայես ամենակա
րօղ՝ սուսերաբաճ բանիդ հը
րամանի զերիզապնդեալ մա
հազգեստ պարփակութիւն
դժոխազնեալ կապանացս։
Եւ ըղծ լինէ զհանգոյցս
խեղդողականս ոչխարհանքի
սատակութեան ։ ազատելով
զարժանաւորս մահու՝ յա
ւտուրթիւն վերին անանց
բերկրութեան ։ կենսաբեր և
ճաճայեին քո բանիւդ։ Մի
տակաւ ազդեացես՝ ամի օր
՚ի յօր յերկարաձգեացես։
Զի մի սուբար ծանրութի
բեառանցս մեղաց՝ տերեցիկ
թիկանցս ազդերաց ։ ևկոր
ծանեալ զիս կորացուցէ
հայիլ ՚ի դժոխս։ Եւ ուժ

Աղօթից։

քէն ազդեցեալ ։ ոչ ոք
լսեաւիբ՝ ուշիւս տեսման,
զի ըղձալի են քեզ բարե
բար՝ աղաչանք մեղաւորաց,
քան զինդրուածս արդա
րոց ։ Ջի միւն զպարտու
թիւն անձինն յայտնեալ՝ ՀՐ
նորհիւդ քոյ սպասէ ։ Ա՛ա
որ ծանուցեալ զինուածս
չափ ։ ևմեծ կ շտամբիչ աս
տէն հակառակեալ լինքնո
դոր մարտակից նմին իակ լին
քեան՝ ևդաւն դատուիչ և
ծածկատես գաստիարազ։
Իակ միւսն յարդիւնս բա
րեացն իւրոց նայելով ։ յան
ձին հարեալ ձեռն վ բառա
հուե ։ մոռանայ ըզսահման
բնուեն ։ ևպարգևաց՝ քան
ողորմութե դիտեալ ակն ու
նի ։ Ասան որոյ առ միւն
անթիւ են ստեղծուածք ձա
ռեց ։ որք զողորմութեանցդ
քոյ՝ փոյթով բարբառոյ ազ
դեն ։ Իակ առ միւսն՝ ՀՐ
ուեալ են քոյդ՝ անքննին աչ
հաւոր՝ ևս մեծախնամ։
Ամաչեմ ասել թէ ևերկրա

Գիրք։

դընակիւ գոռոզ բնութեբ՝
անպարապ հոդևորականն զի
նուն արարեալ՝ մահու ծա
ռայեցուսցէ։ Այլ օգնեա
լինել բարի վշուակից հնծու
թե՝ կարեացս մահու եր
կանց ։ առեալ յինէն զզ
վայս սատակմանն՝ որպես
երբեմն յուսոյ պահակին։
Ալրով կառուսցես զվայել
չականն յաղթանակի՝ արի
զօրութեն պնդապես հա
ստատով յուսոյն կարծրուե
ընդ քեզ բևեռիլ անսայ
թաքելի ։ Եւ քեզ ընդ
հօր հոգևովդ սրբով փառք
ևիշխանութե յաւիտեանս
Ամէն։

Աերատին յաւելչած կրկին
հնծութեան նորին հակոդի՝
առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան ի խորոց սրտից լսօք
ընդ այ։ Ծմ

Ա Ի Ա Տ Ա Մ

Ես վկայ եմ մեաց
դիտութեամբ ի
ձգ

Գրիգորիս։

արարի զերաշխունս ազարչա
րութիւն. դարձեալ զմեծն
քան զբնութիւն մարմնոյ՝ զ
մեղս թէ տեսանէի՝ ի սրտի
իմում՝ մի թէ լըքեսցէ՞ ինձ
տէր։ Ահ էի էբրև զերդ
այ ասէի զանձն իմ այր այ
Ահ էի էբրև զերեմիա, զ
քոյդ շշմարտութիւն յանձն
օրինակէի։ Ահ էի էբրև
զեզեկիա, պարծէի զբարե
քըն ազիրաշայինն՝ թէ գը
նայի առաջի քո արդարու
թեբ։ Ահ էի էբրև զպօ
ղոս ասէի զիս բնակարան
ազդարան աբնդունարան այ
բանին։ Այլ ես անօրէնս
՝ի մէջ գետուիթ օրինացն,
ոչ միայն չունիմ զանձն իմ
քեզ ընծայել յարդանօք
բանից էբրև զնոսա, ևրզ
բնաւէն չարս որպէս ըզբա
րիսն զայնոսիկ առաջի քո
յիշատակել, այլև ոչ զյամ
նուստ դոյից լզբարեհրուշա
կեալ անուանդ հզօր՝ անպա
րտ

Ասդ։

Հարիս գործոց պատմութի
զքոյդ յաւաջեալ։ Ասդ՝
սրի տէր ևմի զօրացի քան
զքոյդ՝ աչ հաղելինի։ Մի
կ չուեցին ողորմութիւք քո
ընդ չանից մարդկան։
Եբ արդ՝ առաջք անդա
մօք՝ անկարօտք են բըժըշ
կութե։ Եբ տեսանողա
կանքն աչօք՝ չունին պետս
առաչնորդի ևմարթամքն
ընչիւք՝ ոչ գնեզերին առ
դուրս լինոյն։ Եբ ամիճ
յըղիայեալք՝ ոչ սպասեն
վրբշրանաց սեղանոյ հայի։
Եբ սուրբքն վարուք՝ ապե
նիազ են ողորմութե։ Եբ
արդ՝ լինէ գրթասցիս ողոր
միլ բարձրեալ, հրկնաշօր,
հզօր, ամենատուր վարա
նեցելոյս։ Քան զև թէ էի
էբրև զյոբ՝ ասէի զանձն
իմ էբրև զնա արդար ևանա
րատ։ Ահ էի էբրև զմով
սէս, ասէի վատահութեբ
զնորայն, ծանիցէ ինր զայ
նասիկ որ խրքն են։ Ահ
էի էբրև զդաւիթ՝ ասէի

Աղօթից։

բազմապատկաւ ։ Որ հա
նապազ ընդունիմ անէծա
՛ի սատմանին բարեբաստու
թեան ։ Զի ի՞նչ երդեցից
ինձ վտանգըս , ևարձանա
ցուցից նախատինս , և՛ի մեր
կութեամբ գրկի փուշս ընդ
շուշանայ ժողովեցից։ Զի
ա՞րդ ընդ դաւթի համար
ձակեցայց ասել թէ՛ զաստ
մունս մեղաւորաց վերշրեա
ցես։ Զի ա՞րդ դարձեալ՛
թէ մի անօրէնք բնակեսցին
առաջի աչաց քոց ։ Զի
ա՞րդ թէ՝ դաստ արա ինձ
տէր ըստ արդարութեան
քումդ , ըստ անբծութեան
քոյդ որ ՛ի իս ։ Զի ա՞րդ
թէ՝ կատարեսցին չարիք ՛ի
վերայ մեղաւորաց ։ Զի
ա՞րդ թէ՝ խորտակեսցին
բազուկք մեղաւորի և չքար,
ևզայն որ զինեմ։ Զի ա՞րդ
թէ՝ տեղասցէ ՛ի վերայ մե
ղաւորաց որոդայնք հուր և
ծծումբ ։ Զի ա՞րդ թէ՝
սատակէ տէր ըղշրջանս
նենդաւորս՝ ևզլեզուս մե

Գիրք։

րաւորս , մատոյց ինձ ոչխ փրը
կութիւն։ Ամէն պաշտպանու
թիւն։ Ձեռն այցելութիւն։
Խրատման բարութիւն։ Լոյս
ողորմութիւն ։ Բան նորո
գութեան։ Պատճառ քա
ւութիւն ։ Գաւազան կենաց
օգնութեան ։ Զի գու ես
յոյս ապաւինութեան տէր
Յ՚ա քո օրհնեալ ընդ հօր
հոգւովդ սրբով յաւէտ
տեւանս յաւիտենից։

Ամէն։

Աերստին յաւելցած կրկին
հեծութեան , նորին հսկողի
առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան ի խորոյ սրտից՝ խօսք
ընդ Այ։ Կ

ԵՒ ԱՐԴ՚Ո Ր
պէս զի ոչ վայե
լէ օրհնաբանուի
՛ի բերան մեղաւո
րի ՛ի ճշմարիտն առակէ
կանխաւ իսկ ուսեալ ։ Զի
ա՞րդ յաւիտից կրկնել ըզ
նոյն գովուի՝ աղաչաւորս

տրա զանձն իմ։ Օ՜ի ա՛րդ
ես ինքն գոլով՝ զայլս անի
ծեցնէ Թէ՝ տուր ինձ տէր
զգործս նոցա. և՛ի կարգ
բանին համարձակեցայց։
Քան զի Թէ զյետինս քա
նիցն առաքինովքն աստա
նօր եդից, կրկին ծանրա
նան ինձ ցաւք, և յաճախեա
ցին դառնութիւք։ Բայց
՚ի հեզչեցելոցն արտասաց՝
գոյգն մի չարիեալ՝ բաշակա
նացայց հանապազորդեան
յանդիմանութեբ սաղմոս
րանին ընտանի ձայնիւն որ
զպարտաւորեալս միշտ կըշ
տամբէ։ Սո որս երսպատ
հաճ քառասներորդն ինն
երորդն հատուածն բանին
յանդիմանողն՝ զիս գարշե
ցուցեալ հանապազ խայտա
ռակէ։ Ստեալ զբերանս
՚ի փառաբանութենէ՝ եղկե
լի զանձն իմ ցուցանէ։
Ըստուածայինն Հայնիւն գա
տախազեալ՝ յահնկատրութեա
նէ կենաց լքանէ։ Մեան
դամայն ևս[ի]րպս մահու ինձ

Ծաբանս։ Օ՜ի ա՛րդ Թէ՝
փորձեցեր զսիրտ իմ ևուչ
պրտեր անիրաւութիւն։ Օ՜ի
ա՛րդ զյաչորդն սին Թէ՝
ես պահեցի զճանապարհս
խիստս։ Օ՜ի ա՛րդ զևան
Թէ՝ ես արդարութեբ երև
եցայց։ Օ՜ի ա՛րդ Թէ՝
և ես եղէց անբիծ ընդ նը
մա։ Օ՜ի արդ զմիւսն Թէ՝
հատուսցէ ինձ տէր ըստ
արդարութե իմում և ըստ
սրբութե ձեռաց իմոց։ Օ՜ի
ա՛րդ անձամբ ինձէն ըզսը
տուէ իմ ծանակեցից ասէ
ընդ սրբոյն Թէ՝ յըշհացից
սրբութեբ զձեռս իմ։ Օ՜ի
ա՛րդ ՚ի մէջ նանրութե զամ
պարըշտացն աթոռս բան
բաժանից։ Օ՜ի ա՛րդ զեր
Քանկինն պարծանս՝ Թըշհա
ռացելոսն կերպաւորեցից,
Թէ՝ դատ արա ինձ տէր՝
զի ես յանբծութե իմում
գնացի։ Օ՜ի ա՛րդ օտարս
՚ի բարեաց՝ դիտողին դաղտ
նեաց սրտահատչից, Թէ՝
ու համարիր ընդ ամբարիշ

Ընծայիւ

անբասնական բարոյիւք անա-
ստուն կենդանեաց՝ ի մէջ
դալարոց ծաղկածին վայ-
րիկ կենաձիր բանիկ՝ թըմ-
րուեալ մնաց ի յարօտ մա-
հու ճարակելոյ։ Եւ արդ՝
քան զի իմ առակս վեր
ջին կ՚շուռմբոզական. ևա-
ռիս ակնարկէ զդիպաճոյն
չար պատահմունս։ Որ ին
ձէն անձին նուիրեցի միշտ
զեղմունս կիզանոզականս հղ
րոյ տոչորման, հոտառել ի
յերկինս ստացուածոյ զոյնիւ գագա
թանս խնամատարանի բազ
մակիս։

Գան զի զի ա՛րդ ի յար
դիւնս լինէ օգուտիւ տալմանն
եկեալ յորժամ անպատուել
ի բազմերգու թենէն ջնին
չիմ. ոչ նրբագեղ հոգեսոյ
րատ թեզատրելոյն պօղոսի։
Չի ա՛րդ ընդ մարգարէին
ևս ըզտէրունին խաւնեցիմ
մեծս մեղաւորաց՝ նմանս
պիտանեաց՝ ասել ընդ ամե
նեսեան՝ թէ եբաց կայեբ յի
նէն ամենեքեան օրք գոր
ծել

Գիրք։

լեր՝ ի պատնիշն առաքէ։
գան զի թէ չար է անկծա
ռանուել յօտարէ, պատ ան
չմեն զանձն անիծանել՝
կրկին չարաչար։ Լակ եթէ
չառնուլ նախատինս ի մեր
ձաւորաց՝ օրինք են, ապա
ի տէտղին հայցել զայտ
սիկ՝ կրկին արեան տաժան
մունք, վիշտք ազետից, և
խեթք մտաց։ Հայց թէ
առ խոնարհութեանն ի-
րաւ մատնեալ չ՚ընդալ և
կ՚շուռմբոզալ անիծիւք ի
լ՚ըշխէ խրմէ, ի խոստովա
նուալ կեցմէնիչեան շըր
թանց բերանոյ վ՚երնոյն օրհ
նեալ։ Չի ճշմարտութեալ
թարգմանեաց զդարձն իւր
առնու. չհետս կենայն ոչ
լքանելով։ Սահմանաւն
սիրոյ զպարտեացն արմատ
կրճատութեալ՝ ոչ տիրեալ ի
խարդաւանոյ չարաբանո
ղաց։ Ի չիսար հօտին քո
գոտաւ բերժըշկեալ, դիմե
լով ի յայդն բուժիչ աղեա
ցըն արկածից։ Հայց ևա

զփուան դարձեալ թէ՝ չարք
վաղվաղակի սատակեացին։
Ջի արդ զկերպարանացն իմ
նմանութէն՝ թէ բազում
անբարշտաց խորտակեացին։
Ջի արդ սատակման ինձ
պաղատեցայց թէ ահա մե
զաւորք կորիցեն։ Ջի արդ
զբազմայածեան լեզուս
յօրինեալն բան մ'խեցիչ
թէ ասացի պահել զճանա
պարհս իմ զի մի մեղայց
լեզուաւ իմով։ Ջի արդ փը
շուք մեղաց հեղձեալս՝ զա
նարատին պարծեցայց՝ թէ
այլ զիս յանբծութեան
իմում ընկալար։ Ջի արդ
ես մեղաւոր ևկրկին պատ
ժապարտ՝ զհանդուրժակիչ
սքն դատովեցիր ապրիլ
նոցունց՝ թէ յ'մարդոյ մե
ղաւորէ նենդաւոր է փրկեա
զիս ։ Ջի արդ երբ ոչ
կատարեալ անպատկառա
պէս պերճացայց ունայն
պարծանօք ասել ընդ դաւ
թի ։ մի թէ մոռացեալ էիցէ
մեր զանուն այլ մերոյ ։ կամ

ծէգ զանօրինութէն ։ Ջի
ա՛րդ ոչ ունելով յ'է բազ
մացն պատուիրանաց կատա
րեալ՝ շնորհին ևօրինին՝
բարբառեցայց զերջանկին՝
որ նախ ինքն արար զոր մեզ
կանոնեաց ։ Թէ՝ քան զի
ծառայս քո պահեցի զայս.
ևոր զհետն գան ասացեալ
քրիս։ Ջի ա՛րդ՝ թափուրս
յ'ի լրութենէ իմմատից կէ
նաց՝ ընդ երկիւղածս ձեն
օրինեցից ։ Ջի ա՛րդ ընդ
ամենին մաղթանաց զիմս յօ
դեցից՝ թէ զինի խնդրեցի
յ'ի տեառնէ զտեսիլ վայել
չութենն նորա ։ ևղկրցաս
նաւորութի տաճարի նորա ։
Ջի ա՛րդ յ'ի հրաժարելին
ինձ ձեռնամխեցից՝ յորժամ
լսեմ Թէ ուր ղոց վայելէ
օրինութի։ Ջի ա՛րդ շրջ
թամբք խմովք զանձն իմ
անիծեցից ասելով զինի յո
յսէ առեալն ։ Թէ երեսք
տեառն յ'ի վերայ չարադոր
ծաց սատակել զյիշատակս
նոցա յերկրէ ։ Ջի ա՛րդ

Ո՞բր զկրկին երկրորդեալ
սրն մեծ անուն բարուխս,
Թէ հաճոյ եղեց առաջի նո՛ն
յերկրին՝ կենդանեաց։ Զի
ա՞րդ ուրուք անբաւից մե
ղաց՝ զարդարոյն առեալ
կարդայից Թէ ոչ մեղք իմ
ևոչ յանցանք, առանց մե
ղաց ընթացայ ևուղիղ եղէ
Զի ա՞րդ զիս լինքն մատնե
ցեալ կորստեան՝ յասէն զայս
բան՝ Թէ մի ողորմիր գործո
ղացն զանօրէնութի։ Զի
ա՞րդ Թէ՝ որպէս մոմ հա
լի առաջի հրոյ՝ այնպէս և
մեղաւորք յերեսաց Ա՛յ։
Զի ա՞րդ գրդեալս ապա
կանացուս վարկուեբ՝ սահ
մանեցեալ զաննմանն լինել
բան՝ Թէ խոնարհեցուցի
պահօք զանձն իմ։ Եւ
զա զգակիցս Նորին ընդ Նոյն
Թէ ես՝ լինելոլ նոցա քուրէ
զդենուլ։ Եւ բերեալ զգաճոր
ևզտրտումն խոնարհ առնել։
Որպէս հանդարտեցից ընդը
մանեացն իմ պատիժ միշտ
յիշատակել՝ Թէ տակայն մը

Ձգեալ զձեռս՝ ի մաղթանս
օտար ըմծոյ։ Կան զի որ
՝ի մեղս գարշուԹե խոնար
հեալն՝ աւաչն կայ Նորին
կառուցեալ առեալ՝ ի պաշ
տօն յուսականաց ախտար
ծարծիլն պռնկապատիր
պատկերացն կերպարան՝ աս
տարտայ ևքամահայ ևմեղ
քոմայ արուս արձանի, և
Թարահատայ Թարմատարին։
ընդ զազրոտեացն կանացեց
իշանդամին պատկառանք
անվերարկու ծանակուԹիւք
Ո՞բր ոչ պատկառեցիս տե
վինբ ասել ընդ Նահատա
կին՝ որ զայս դիմադրաճուս
Թի առ բարին ուներ միշտ՝
Թէ վասն քո մեռանիմք
զօրհանապազ։ ԵՒոր՝ ի կար
գինէ տորին տաղմոս։ Ո՞բր
յիմարս յարս՝ ևվատԹարս
ասել ժպրծիցիմ՝ Թէ՝ բե
րանս պատմեսցէ զնմանատուս
Թիւն ևսկրտս զհանճար։
Ո՞բր մարդեղոյդս կերպս
բանաճոր զմարդահաճոյին
ոսկերս ցրուել մաղԹեցից։

Գրիգորի։

հին. ևզկամ ընդ չարին՝
սուրբ անճանեցից։ Ո՞բրև
զնմանակիցն առ ինոյն շա
հիղ չարին պատերազմի՝
պատարագի՝ պաղատանաբար մը
տայս օյտելոյ, զորս ես զո
րացուցի գործակցեալ հր
նարից բանսարկուին։ Եւ
ոչ ուրիմ աղերսել թէ մի
լքեր՝ ամի դադարիր ած։
Եւ՝ խորհեցան ի վերայ
սրբոց քոց ևասայինն, զոր
ի կարդէ տաղմոսիս է աղօ
թել։ Քան զի յոյժ պա
տուհասոյն է առնուլ զայսո
սիկ ի վերայ բռնութեան
մոլեկան դիւաց միշտ ձա
կատելոց առ ներկայիս իւր
ռովութիւն. ևրնդ նոսին նո
ցին մշակաց։ Յորոց դո
ւեր քո որդի բարձրեալ
մեծիդ այ՝ պահեսցես ևամ
րացուսցես երկնային զօրուդ
շնորհիւ եւ յամենայն չարեաց
ցից խաբողին հոդմոյ՝ ևա
շիւղ լուսոյ զմեզ պաշտպա
նեալ։ Ալր զի թէ ևդտցին
յիս անօրէնութիւնք բազմա
րի

Սրբոյն։

րութ բարկութենն այ ոչ ըս
պատեսցի, ևարբցեն ինըր
մանկ ամ մեղաւորք երկրի։
Ալր ևզևան առ ամին, թէ
զամ եղջիւրս մեղաւորացդ
փշրեսցես։ Զի ո՞րդ զա
պերախտութիւնն յակոբայ
ի ճառ առեալ հինգնեցից՝
որ ընդ ստէրերին ըզշնմար
տութիւն ընկալեալ մոռա
ցայ՝ ընդ նոսին նոցին թէ
րութեամբն զերախտիս քե
ածայնովքն արհատիւք ևա
չին փրկանօք՝ քան նոքա
զզօրավարութիւն մովսեսի
ցպոյն սքանչելիւքն՝ որ զո
րինակն նկարագրեր տերու
նական անմոռանութենն։ Զի
ո՞րդ զյարուցեալդն՝ ի վե
րայ դիւաց զաղէտս ցու
ցից, իբր նոքա զօտարացե
ղից խուժադուժ ազգացն
ասելով, թէ արկին ըզդիա
կունս բարեացն որ ի մեզ՝
կերակուր պնասակարացն
թուչնոց, այս է այսոցն օ
դայնոց, որպէս զանկեալ
զաերսն բանին ի ճանապար

ճգե

Աղօթից։

ողջոյնս հաստարակաց ան
համբուրիցն հեռաւորաց
քաղցրաճաշակս հրամայե
ցեր ։ Ահա կ՚ելս ցօղեա
կենդանի զհայրենի գրեթու
թեանցդ զսէր ։ Զի և ես
փրկեցայց քաւեալ ամենա
ուստ քո այցելութեամբդ ։
Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ
սրբով փառք և երկիւղ
յաւիտեան։ Ամէն։

Վերատին յաւելաւ կրկին
հեծութեան . նորին հակո
ղն՝ առ նոյն աղերս մաղթա
նաց։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ այս։ ԿՆ

ԵՒ ԸՆԴ ԴԷՐԻ
լինէ զբնաւէն որ
՚ի տաղմոսին այն
պիսեաց բանիցն
՚ի կիրարկանել . որ ՚ինն
խաւսինս միանգամայն և՚ի
նզովս լինէ յարակային՝ հա
նապազ երգել իմովքս տա
ղից ։ Գան զի զի ա՛րդ
արդեօք զշուք երկանկին
լինէ

Գիրք։

րինակք ։ այլ ոչ հայհոյու
թիք ։ Որ ոչ հանդուրայ
՚ի կորուստ նմանեցայն իմոյ
անբարշտելոց ։ Այլ առ
նագործով Թախանձմամբ
ընդ եղջ Լսողդն զազգս
գործոց՝ կրկին վերշուացար
տաղտկալի՝ զմահու նոցա
զդիպուածն քեզ գրեցեր ա
տերով երգարմանալիսն լը
սողաց բանս՝ ածեալ երգը
տաւ ոչ ևս յաշխելից անկ
ծանել զերկիր վասն գոր
ծոց մարդկան ։ Եւ մրխէ
թարիս մեծ լինն պարարեալ
ընդ կեանս անմաքրից և
պարտաւորաց տատակման։
Որ երբեմն առակաւ գըդ
մենեցոյն զանխայեղն ՚ի կոր
ծանելիսն ցուցեր ողորմած
Եւ առ այլ ոմանսն նեղե
լար տատուկ վտանգեալ ընդ
յամրանալ անձրևին առ ու
րացողացն դարման ։ Ան
ճառելիս ցուցեր բարութե
տեսակս յիշատակաց՝ ոմանք
լինս ՚ի վերջնաշուրս։ Քև
՚ի ձեռն առաքելոցն քոց՝

ՃՂԸ

Գրիգորի։

սեալ բիծ հոգւոյս իմոյ մեռուցի ։ Ջի ա՛րդ ստեղիս պիտողին չև յայտնեցեալոյն՝ թէ զմոխիր որպես զհաց կերի։ Ջի արդ որ ոչ միացուցի լեմայս կրկին կաթիլ մի պղտոր ընդ յատակ արտօսրը աղբերոյ երդողին՝ ասեմ ընդ Նմին թէ՝ զ ըմպելիսն իմ արտասւօք խառնեցի. և արտասւօք իմով զանկո ղենս իմ թացի։ Ջորս ինձ գրեցից մեղօք մահացեալս, յորժամ սիրօղն այլ ի բո լոր սրտէ զյանցմունս նախ նեայն իւր վարկանիցի, թէ մեղաք մեք ընդ հարս մեր. անօրինեցաք և յանցեաք, և որ ի վախճանն յանդի տալ մոս, իրաւամբք առիս քան առ իսրայէլ։ Որով՛ք յար գեցայց դասիլ ընդ բարի սըն. յորժամ մարդկայինն ճնարիցս այս դեղ պատճէ ցաւ որ ոչ յիս գտաւ՝ ի՛ դարշուելենէ կերակրոց ի՛ մահ սովիցեալ՛ և՛ ի յաշտա խտելենէ ճգանց ի՛ հոգւոց նը

Սրբոյն։

լինէ դատապարտելոյս նը մանեցուցիս՝ ասելով ընդ Նմին՝ Թէ ոչ մերձեցաւ ա ուխս Թիւրեալն արտիւ։ Ջի ա՛րդ զկարդատրուելս տանցըն յայտնեն զինի Թը հելոցն զարհուրեցուց ջայ՝ ընտանակից կայից կանօնաց օրինաւորին զինւորին ևթա գաւորին ևամարնական հը րամանատրելին՝ որք ևերկ նայնոյն են համբուրելիք։ ասելով ոչ յուսահատ եղէց ի կենաց. պատմեցա աւետ առեալս ևնորոյս աշակերտ անմահն յամենուստ բարե կարգութեանց։ Ջի ա՛րդ քան իրաւախոհ արդարոյն՝ ընդդեմ մեղաւորացն՝ մնո հու զինեցայց առակաւ առաքեալն ի սկիզբն արթ նութեամբ պատրաստական լինելոյ. որ ևոչ զանդամն մարմնոյս գանեալ խըրատ ցի ։ Ջի ա՛րդ մանակ ցեալ մեծին արուեստն սա առակ՝ ցոյց ի քալափ ամն զա նօրինաբանն. որ ևոչ ըզբու

Ընթերց։

սուրն պատմին ասացեալք։
զբօսան աչք իմ. ևսր յետ
բարձրացաւ սիրտ իմ, ևղջ
ասել զնորայն Թէ տէր ոչ
լոյս ինձ պատճառեսցէ՝
զչեցին պարծանս ամաչեցեն
նօրհնեսցէ։ Ոչ արդ զայծա
այնոսիկ՝ որք դոլծեն զա
յափշտակութեամբ տանել ընդ
մանեցից, Թէ զԹիւրեալն
ուսանել վրիպեցուցոյս ինձ սահ
զայս տուն յերկչելի, Թէ
բարւոյ առնէք տէր ուղղոց
բեացն գրեցից որք՝ ի տնէ
առնուն զնոյն հատուցումն
արդ չարս խնդասիրեսցէ զբա
Հորաց փրկութիւն։ Ոչ
նեցից, Թէ հեռի է՝ ի մեղա
ռի զբանին պատգամ կրկ
հագոյժ անհրաժեշտ վըճ
Ոչ ա՞րդ լինէ հրեշտակ մա
տատանա արդարութեամբ քոյ։
հատուածեցի պահել ըզդա
Հատարմին, Թէ երդեայ և
կան երդնահարութեամբ կար
գեցից՝ ուխտեալ ընդ հա

Գիրք։

ներհաղեալք՝ ըստ խորհե
լինքնօրէն կրօնից հրէից և
հեթանոսաց։ Ոչ արդ ար
դարութիւն իմ՝ ծնայ յաւիւ
տեանս, զոր ոչ բնաւ խոկ
կատարեցի։ Եւ զի մի
տաղտկացայց յամենալ ի
բանիս, և՝ի համառօտել
վրէժագայց։ Ոչինչ ուղիմ
ասել՝ հասեղի բանիցն զորածա
շունչ ձայնն ներհաղեալ օրհ
ներդոյն դաւթի Թէ՝ բոլո
րով սրտիւ իմով խնդրեցի
զքեզ։ Ոչ ա՞րդ լսել սմին
զմեծն քան զայս, Թէ յայմ
ժանապարհայ չարաց ար
գելք զոտս իմ։ Ո՞րք ընդ
հրեաքս ևզգայն մատուցից,
Թէ՝ ի սրտի իմոմէ Թաքուս
յի զբանս քո, որպէս զի մի
մեզայց քեզ։ Որպէս զոս
նայնուԹեցս երբ զլուսեց
ձառեցիկ ընդ պարս մաք
րոց, Թէ՝ ի պատճերանայ
քոց լսացեալ առեցէ զայմ
ժանապարհս չարաց։ Ոչ
ա՞րդ զհեզոյն ձշմարտուԹի՝
իմոմ ստուեաս միաընչենա
մ

ՁակուԹէ լցեալ երանուԹեաբ
հի ։ ևզդուշական համար
ծէ ևայս բարձրաւն շքնոր
որոյ տէր աԾ է նոցա ։ Ա՛մ
Թէ երանի ժողովրդեան
միայն ընտրիցէ ։ ասէրով
կրզբնապատճառն եղելոյ
զամ արհամարհիցէ եզ ըս
պատկառեցոյց ։ յոգեամ
ծոյն նմանի ։ որ զփորձիչն
հոգևոր ։ ևառէրունէ գոր
Բարեբանեալ է ևայս իմաստ
հատուսցես ինձ ։
աԹոյեն արդարք զո միշեւ
աղօԹեցիկ ։ Թէ ինձ ըսպա
լըն քան զօրինակ աղերս՝
մատուցանելով զառաՀելեա
յոլԹանակի՝ Թագաւորին
ընդ ՃգնաՀորին զմրցանակն
արդ նբր ։հանդիսացեալ
յերկրին կենդանեաց ։ Օհ
դու ես յոյս ևբաժին իմ՝
Հորեան մաղԹել ։ այ Թէ
համբարձայց ընդ փառս
հ՚մարդոյ չարէ ։ Օհ արդ
տէր ի ձեռաց մեղաՀորի և
նակեալ ։ Թէ պահեա զիս
տեր ի ևրանէ ։ որ զփորձիչն
րիլ՝ յուսացեալոց յաԾ ձայ

Օհ արդ զանձառն քան զմ
մարմին բան ։ևցոյցս առիր
քաջաերութեամբ վՀատեալոյ՝
ես դանձ գեՀենին ։ ասէր
ընդ օծելոյն այ Հոգեառն՝
Թէ յառաջադոյն տեսեր զի
ոչ գոյ ևննդութիւն ։ի լեզուի
իմում. ։ի սկզբնաՀոյն նա
խաձայնեալ սաղմոսիս միւն
չեւ ։ի լրումն աշարտանն
բանիս ։ Օհ արդ դատակ
յուԹեց դրժնեկիս մարդոյ
Համաբան այրս մահու ևոր
դիս սատակմանն՝ բարբառիմ
զբարեշնորհին ։ ոչ ատհա
զատելս քո տէր ատեցե
ևգինայնաԾնն սուրն կարդիւ ։
Օհ արդ մեծաՀն վ բոսա
Հոգեբ ասնելի վեՀին՝ ան
Հըն իմ ևդու աշխարՀ աշ
խարհի զանդատ քո Հոգի
յառաջ ընծայեալ մեծայու
ցանիս ընդ պատկերոյն ։ Թէ
փորձես զիս տէր ևառնս Թէ
ինչն անուչնութիւնդ ։ի յերն
Թացս իմ. ևյսմէնչԾնն որ
զհետ սորին ։ Օհ արդ ես
դոլով՝ յայլոյ աղօԹեամ ասէ
մս ։

Աղօթից։

առնէ զհեզս ՚ի փրկութէ,
ապա հերքեալս ես ՚ի բարե
մասնութէց՝ ուր հաստատե
ցեալց։ Իսկ եթէ՝ օրհնելի է
Ած ՚ի սուրբս նորա սիրա
պէս, ապա օտարս ես ՚ի
մաքրութէց՝ ընդորս դասե
ցեալց։ Իսկ եթէ ՚ի կան
խերգիչն մերձ այսր եդից
յիշատակարան լինէ կըշ
տամբութէ՝ թէ սիրեցէք ըզ
տէր սուրբք նորա՝ զի ըս
տուգութէի խնդրէ տէր. և
կըրկին հատուցանէ ամբար
տաւանիցն. ապա յորում
գնդի ես գըտայց՝ գերեալս
՚ի գաղտնեաց գտօղին Ջա
րէից։ Վասն զի զոր օրի
նակ տատանին տադնապաճ
տերևք անկից եղևին Ծա
ռոց շարժեալք ՚ի հողմոյ
ուժգնին բախեցոյ հոսեալք
՚ի խոնարհ, այնպէս Ջանա
յաճ Ջարդել զընթացիկս
լմնոյ վերարձակութէ քա
ջաբեր ուղիղս զյարմարեա
լըս Ձեռամբ անեղ միակէդ։
Ջոր հաստատեսցես արմա
տա

Գիրք։

Թէ սուրբք քո օրհնեսցեն
զքեզ։ Ընձաւի է ևայս ըն
տանութիւն մերձաւորական
հոգևոր հաղորդութէ՝ յԱծ
յոսասալ և՚ինոյն արձանա
նալ բանիւ տաղմոսին բերկ
րեալ, Թէ զիւմն երկիւղա
ծաց իւրոյ առնէ տէր. և
զիւարդ բանին կատարէ.
մինչև զողբալին ևզղըճար
ձալին ազդեսցէ, Թէ պա
հէ տէր զամենեսեան որք
սիրեն զնա, ևզամ մեղաւո
րըս սատակէ տէր։ Ոգը
լրեսխա լըմնան ՚ի բաղաւարա
նաց տաղմոսեա, ևբը Թէ զօ
րինակն իսկ եցոյց վերջին
հատուցման արդարոց ևամե
նայնց։

Ջաւօրեայ։

Ջուգակցորդք են միմեանց
ևբզկնի երկեցեալքս։ Ջի
Թէ ընդունի զհեզս տէր՝ և
խոնարհ առնէ զամբարտա
ւանս մինչև յերկիր, ապա
լինէ դժնեխս որ քան եզևու
Թիւք կան առաջի։ Իսկ
եթէ հաճի տէր ընդ ժողո
վուրդ իւր սուրբ, ևբարձր

Գրիգորի։

ղաց՝ ի յօդ փաճուԹեան։
Որ զհուր բարկուԹե՛ յանձ
րեաւ փոխարկես ։ Որ ըզ
յեսնեալ կենն ի բարեաց՝
կրկնակի պոյիւ նահանջի
ցեր երկեակ ընուԹիւն ի
նոյն արձանի. ոչ խակապե
ընդ անպարտսն. ևոչ հա
մայն ընդ պատժապարտսն։
Որ զ լուծուն ծովուն սա
հանաց՝ եբր զկարկառս քա
րանց կառուցեալ յեղանա
կեցեր։ Որ զկարծրանիւԹ
վէմն անապատին՝ ի վիժա
կըս վտակաց հոսեալ բըղ
խեցեր ։ Որ զյորդանանուս
Ջոյն սրաշարժ վայրեկու
Թի՛ն՝ հրաշաւոր անդ ըսա
դարձուԹեաս ի յետնորդս
հեԹանոսաց ըզ ըշխացումն ա
հազանին՝ ի Թիկունս առա
քեցեր ։ Որ զպատուհաս
տեալ պարիսպն երիքովի՛
յօրինակ կործանման ըզ
նուԹեանն սատանայի՝ եբր
զԹեԹևուն յարդե ցնդեցեր
Որ զնեղասակար ջուր նորին՝
յառակ այլայլուե առ՝ ի բա
րին

Սրբոյն։

ատցուս ցանել վերատին դար
ձեալ՝ նոր պտղաբերուԹեբ
անապականաւ յանդաստան
կենաց իւնամոց քոց կամա
ցըդ՝ ամենապարգև Թագա
ւոր քո օրհնեալ յաւէ
տեան։ Ամէն։

Աերատին յաւելեալ հրկիզն
հեծուԹեան նորին հսկո
ղի՛ առ նոյն աղերս մաղԹա
նաց։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ ՝ այ։ ԿԲ

ԲԱՐԵՐԱՐ

Եւ բազմագուԹ
Մարդասէր ևեր
կայնամիտ։ Միայն Թագա
ւոր ընդ հօր քոմ պատ
ճեալ աօրհնաբանեալ։ Տը
ամի որդի ՝այ կենդանւոյ։
Ընպատճառդ միշտ խոնար
հորատեան ։ Որ ամենևքեն
անփորձես ի չարեաց։ Որ
ոչ կամիս զմահ մեղաւորի։
Որ փրկուԹիւն ի քոց կա
մայ ընծայեցուցեալ ։ Որ
դարձուցանես զմիրիկ մե
մկ

Աղօթիկ։

Շրջադրութիւ բարեխնամա
պես արշեատիւ սիրոյ՝ զա
նակնկալն գիւտ մեղաւորաց
կորստականաց գուշակեցեր
օրհնեալ ամենագութ։ Որ
բուսուցանես յերկրէ դալա
րի, զմեռեալն յանչընչակա
նէն։ Որ զանշարժն՝ երբ
զընթացօղ կառավարես։
Որ յանարդ արգանդէ կո
չես քեզ պատկերակից։ Որ
տուա պատանեկաց աղօրիս
ըմբռնչանելիս։ Որ յայտ
մանքուրս՝ հերս ընծայես։
Որ զսաղարթ սերունդ վար
սից՝ ի ձեան կերպարան
զարմանագործես, ցուցեալ
թէ առ ամ սահման հեռա
ւորական յաղթօղես հզօր։
Որ փոփոխես զշրթունսըդ
նաւորականս ըստ բանին յո
բայ՝ ի կամս հաճատարիմս
Որ սասանես զերկիր ևրզ
սիւնս նորին՝ ի հիմանց, նը
շանակեալ հատուածին դոյ
ի՛ թէ դու միայն ծնաս ան
կորընչելի։ Որ հրովարտ ըզ
տարերս երբև զանցաւորս՝ և

դար

Գիրք։

րին փոխարկուածք քանանա
ցւոյն փրկուածք՝ խորհրդա
կան աղիւսն հատեալ ա
նուշեցեր։ Որ զմեռայլին
դառնութիւն՝ երբ զմահս ան
հաւանութիւն՝ կենացն վայ
ուիճ՝ ի քէզ յարմարեալ պի
տանի արարեր։ Որ զա
ռեալն՝ ի գետոյն՝ ի պըճա
դրըութիւն անսահմանդ քո
հրամանիւ՝ անորակիդ՝ գու
նակուածք՝ ինոր երանգ բո
տորային՝ մածեր արիւն՝ ի
ցամաքի։ Որ զանկենդան
ցուպ գաւազանին՝ ի կեր
պառութիւն առ՝ ի զքոյդ մե
րովս նկարագրիլ, այլև յո
տար աղնիցն ընտրութիւն՝ ի
տխուն ապաթոյն՝ կերպիւ
վիշապի նմանեալ ցուցեր։
Որ զերկնանիկ ձեռն աջոյն
մովսէսի՝ ի ցոյցս տեսութիւն
ապագայիցս հրաշից մարդե
ղութիւդ քոյ բարձրեալ՝ և զև
ախտաւոր մարմնոյս մաքուր
լինելոյ՝ անփոփոխ փոխատը
րութեամբ կրկին դառնակե
ցեր։ Որ յայսքանեացս

մի

Գրիգորի։

Որ ’ի մէջ մահու ևկենայ
շահիլ վստահութե ուղես
’ի ծովու · վայուէ եղես լ
հաւատի՝ թէ կայանկատակ
ծառերն վայրի՝ քև պաշտ
պանիմք անդայթակղելի։
Որ երբ զջուր կաթսայից
’ի հրոյ եռացեալ՝ որպես
զմեղաց մրրիկ պղտորեալ՝
բանիւ կամայ քոց խաւուս
ցանես։ Որ հայիս յերկիր
ևստատանես զաս · զի անբա
նիւն զմտաւորս զդաստացու
ցանես։ Որ երբև զսկատ
մի անձուկ նաւի ’ի վերայ
շարժուածեց ալեաց՝ զան
քաւ թանձրութի գետնոյս
դղրդես · որով ծանուցեալ
լինիս ամենից հաստատածոց
թէ քոյս աներկբայելի։
Որ ’ի բան քո զօրեղ հիմ
նայեալ ունիս զնմ։ Որ
սերմանես զարտաշ ընչացել
մարմինս յերկրի · ևզնոյն
անկորուստ պահեալ՝ կրկին
կենդանանծնես։ Որ ապս
կանացուս աճանդեալ՝ անեղ
ծըս ըստանաս։ Որ ընդ

Սրբոյն։

դարձեալ ’ինոյնն կապես
երբ զյարակայս · յայտ արա
րեալ թէ ևսո մեղաց բազ
մութիւն դիւրապես ունիլ
կամ թողուլ՝ դոյնպես զօ
րեացես։ Որ զարթուսեկին
անզգայ էութի՛ն երբ երս
անաձ ինն դաստիարակես ·
երևեցուցեալ այնր երի կեր
պիւ՛ թէ զընութիս չար
դիմեցումն յորժամ ևկամիս
հանդարս առնիցես։ Որ
զանբարբառ բոլորակ լուս
նին կարգես ունայնս ևպա
տարունս · լուսաւորեալ ըզ
պատճառն առ աշխոհս տե
սողաց թէ ’ինըճազութենէ
բարեաց զպարտաւորս մար
մին՝ դու ածես ’ի լրութի
առաջնատեղծ հարըստու
թեն։ Որ զպատկերս ան
խօս աստեղաց երբ զդաստ
կըս դոյն հօտիկ՝ որոհես
ևժողովես · յոյս ինն կենաց
առ այս խորհրդաբերեալ
քաղցրահայեաց տեսութի
թէ ևանաղաչողաց լեզուայ
կարողապես բաժես ողորմիլ

Աղօթից։

դանալը քո որոյ ոչ պոյ

Թիւ։

Որ ահա զինեսն մեր՝ քեզ
պրեցեր։ Որ զարդարուն ն
քո՝ մեզ շնորհեցեր։ Որ
ընդ քեզ կրեցեր զհաշտու
թեանն մերոյ՝ վրկանակ։
Որ ոչ երբեք լքանիս յողոր
մութենէ։ Գարձո զաչքս
րըշտեալս՝ ի պաշտօն բարի
երկիւղէ։ Զթմրեալս՝ ի
զգաստութէ արթնութեան
արտ։ Զանմաքուրս՝ ի
սրբութէ պայծառութեան
կերպարանի։ Զբազմաբի
ծրս՝ յանբծութէ հանդար
տութէ սուրբ պատկերի։
Զբեկեալս՝ յողջութէ որ
ի դիպմանց ոչ խորտակի։
Զլացեալս՝ ի խնդութէն
զըմարթութէ անսխթելի։
Զյուսահատեալս՝ ի սէր
միաւորիչ անքակտելի։ Զա
մչեցեալս՝ ի վստահութէ
հաստատութէ անշարժելի
Զխաւարեալս՝ ի լոյս երա
նութէ անմեկնելի։ Զմա
հու գերեցեալս՝ ի կեանս
որ

Գիրք։

մահացու նիւթոյս ըզնըշ
խարդ կենաց խառնեա։
Որ հրամանաւ ակնարկու
թե՛ ի խոնն վայրկենի՝ կազ
մեցեր պատրաստ կացուցեր
զանգարդարութիւն աւենից
եղականաց։ Քո ե զօրու
թի եւ կարողութի, որ շըը
ջանակես զժամանակս ա
մաց հօրովմեան աւուրց յայլ
նմանութի բարեպատեհ տե
սողութե։ Որ կարդաս զան
մրուռնչեան էբրև զկենդա
նիս։ Որ ազդես միայն և
նոքա ընթանան։ Որ մի
այն հնարաս արկանես ան
ճառ արուեստիւ հնարագի
տութե՝ մեզ ևառաւօտս։
Որ յետ նախակարդ յօրինն
հաճոյն առաքնաստեղծ լի
նելոյթենն՝ արարեր ըզփա
ռաւորեալսն մեծամեծս հը
րաշակերտիչն հանդիսից՝
ըստ պրոյն երջանկութե կան
խահիայն՝ զարմացմանն՝ այլ
նմն պոյացուի տեսա
կի անեղծ աշխարհագործու
թե՝ ևս քան զոյն ի մար
մն

Գրիգորի։

Հացեալ լինիմ, առջ պայծառանամ։ Արևու ծագել գեալ՝ առջ լուսաշողիմ։ Մեղը ճաշակեմ, առջ քաղցրանամ։ Ոտեռնիշ լինենիմ, առջ լժշկիմ։ Մինչև կանխեմ ՚ինոյն՝ ադ ատարկ երևիմ։ Հանապազ ձա ղլիմ, առջ երբեք խրատիմ։ Աղօքիմ դարձեալ, առջ ըզ պատանամ։

Արդարև՝ մեղք ևանօրինութիւնք իմ յիս, և ես մաշիմ ՚ինոսին ըստ մարգարէին որ ՚ի դիմաց պարտաշօրաց ըզն բանիւ, ևտեղուն ևական առակին հին տըկոյն ևնոր գինուոյն։ Ասան զի թէ սա տակին անօրէնք ևմեղաշօրք խիտասին ըստ ետայեայ Հայնին, ապա ևինձ դժնեխ նոյն լաժին հանդերձեալ պահի։ Քան զի ասեմ ըզ սաղմոն՝ թէ հատուցանէ այնոսիկ օրք առաջել առնին զամբարտաշանութիւն։ Եւ կցորդեմ սին զ ընթերցուածն՝ թէ օր ան ՚ի վերայ հր

Սրբոյն։

որ ընդ հզածմամբ ոչ անկանի Օն փառաշորհոցն անուն քո Տ՚ս խոստովանեալ յամի Ընդ հօր ևընդ հոգւոյդ սրբոյ՝ ՚ի բարձունս երկնի և՚ի ստորև երկրի՝ և՚նըը նակիչս նոցա, յաշխատանս յաշխատնից։ Ամէն։

Աերսային յաւելած կրկին հնծութեան նորին հակոզն առ նոյն աղերս մաղթանաց Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այ։ ԿԴ

ՅԱՍՐԴՆ

դեր ոչ ՚ի վերայ գրեցեալն սաղմոս նախաշաւասկան՝ Հայել մարգարէից մեռն ինչ յոգեհոցէ։ Քան զի զինչ վայելուչն էցե ՚ի կերակրոյն, եթէ անզգայեալ ցա հօք ուտիցեմ։ Եւ կամ զո՞ր շահ սաղմոն ուշկոյն, եթէ ոչ ՚ի միտ առնուցեամ Քան զի նզովեմ զնս ինքն ՚ինոսին՝ առջ խմանամ։ Լը

ակ

Նիւ սաղմոսին՝ Թէ ժողո
վուրդ իմ ոչ լըսեաւ ձայ
նի իմում։ Աշաղ կարդա
ցեք Թշնառացելոյս · յոր
ժամ այլ մարդարէ զնոյնս
դիցէ՝ վայ նոցա զի վազե
ցին զինեւ ։ Բարբառ փո
խեցէք ՚ի սիրտ մշակել նոր
աղաղակիւ ։ յորժամ առեա
նօղն ամ ամաչեցուցեալ զիս
կ շտամբեսցէ ընդ ապարա
տանս տանն յակոբայ · տե
սէք արհամարհոտք՝ զար
մացարուք եւ կեղծարուք։

Ա՛յլ դարձուսցես եւ մխի
թարես զբարձրացեալ տէր
պատնաշէց ՚ի տարտուցելոյս
յերեսաց մեծիդ ։ Եւ խը
նամով աջոյդ բարեբաշ
խուզէ առիս ժամանեալ
օծումն կենաց պարգեւատը
րեսցես զո աղաչողիս։ Եւ
քեզ փառք յաննահիկ յեր
կինս ՚ի բարձունս ։ Եւ ՚ի մա
հկացս յերկիր ՚ի խոնարհ
՚ի սահմանս բոլոր ազանց և
յաւ յաւիտեան Ամէն։

Հրպարտից եամբարատաճա
նից ։ Ասեմ Թէ՝ օտար
եղեն մեղաւորք ՚ի մերէ · և
որ ինչ կարդ սորին ցուցա
նէ ։ Յարեմ առ սմին՝ Թէ
կործանեալին անօրէնք երկ
րի · եանբարիշտն բարձցի
յերկրէ եանիրաւք մերժեա
ցին ՚ինմանէ։

Ողբսինէկարդացէք առ Տայ
նըն՝ Թէ զոր օրինակ վառի
եղէգն ՚ի կայծականց հրոյ ·
այնպէս այրեսցին մեղաւորք
՚ի բորբոքեալ բոցոյն · Ա
յցէք առ սաղմոն՝ Թէ արկ
ցես ՚ի վերայ նոցա կայծա
կունս հրոյ ։ Աշխարս պատ
մեցէք ՚ի բանս յածեան վ ըշ
ուին մարդարէիւն ազդե
ցեալ՝ եԹէ ոչ կամիցիք լը
սել ինձ՝ սուր կերիցէ զը
Տէզ ։ Կոծեցարուք առ
սաղմոն՝ Թէ մահ հովհես
ցէ զնոսա ։ Աղէ արտա
սուս ողորմ հառաչմամբ
ընդ հնծութիւս իմ յարմա
րեցէք յորժամ բարձրեալն
ընդ իլի ևինէ տասացէ բա

բուրթե որ աշխատարանաւն կենաց ՚ի քէն ընկալաք · որ ոչ ՚ի կոծելն ողբացի ևոչ ՚ի փողելն կաքաւեցի։ Ասացեր անօրինիս թէ մի անօրիներ · և ես ՚ինոյն չարիան պնդեցայ ։ Մեղաշո րիս՝ թէ մի ամբաւնար եղ ջեւր ՚ի բարձունս · և ես զընդդէմսըն քեզ գործեցի եւ ոչ զգացի երբէք զա ւածեալս՝ թէ ՚ի ձեռն քո են եղջիւրք արքայութեան հպարտից ամբարձելոց խո նարհեցուցանել և բարձրա ցուցանել ըստ ամբակումայ մարգարէի , ևազաքարիայ։ Օրինութի լինէ կամեցար ողորմած · և ես անիծեալս մեծ տարապրութեբ խոտորե ցայ յարժանին լինէ մասն։ Սիրեցի զբարկութի , ևոչ զբարութիւն։ Հաշաւեցի ըստ գրոյն՝ զխաւար՝ ևոչ զլոյս ։ Կենդանի ձայնիդ քո գթած՝ ապառումն պա տասխանեցի ։ Զորդն ան մահ ասացեր բանիւ եայ

Աերատին յաւելած կրկին հեծութեան . նորին հակո զի առ նոյն աղերս մարթա նաց· Բան ի խորոց սրտից՝ խօսք ընդ Ա՛յ։ ԿԴ

ԵՒ ՍՐԴ՝ ԱՒ ամբան յամի ոչ զկղ կաս։ Ա՛ծ։ Իրաւամբք դա տեաս։ Արդարութեբ կըշ ռես ։ Ա՛շմարտութե չա փես ։ Օրինութեբ հետե ւիս։ Բարեօք ընթանաս։ Ստուգութի սիրես ։ Ցըս տակութի կամիս ։ Լուսա ւորութի հաստատես։ Վոր ձիւ յանդ խմանես ։ Եր կայնմրտութեամբ քննես։ Ոչ ուրխ նեղութի , ևոչ գոռոզութի։ Այլ ամենևին հեզութի , հանդարտութի։ ևողորմութիւն։ Արդարա ցար վերին խնաստութի անայ լայլական հօրդ հանճարոյ, կրկին վկայեալ անզեղջ գո վեստիւ յորդեդրեցելոյն շը նորհօք , ըստ բանին սրբ

Աղօթիւք

բարեաց՝ ըստ երդմանն
ըղն հեղհեղս ։ Ալեաք ըզ
մովսէս իւրովք օրինակօք
հեւեալ ՚ի մեռելոց · Արդմա
տեսանս առաքելոցն ընդ մը
տայս մատն յառեալ · Արզ
ուերդ հաստարակաց կրնա
կասն աշեռեայ յարուցեալ
՚ի թաղմանէ անթիւ նրնջե
ցելոյքն ։ Եւ անհաւատա
զոյն քան զնոգեսին եղբայ
րակցութիւնս այնր մեծա
տան՝ որ է առակ հին յար
մարական , նմանեալ զդայա
կանացն մատանց ան ողոր
մից յղփայելոց ։ Ամենայն
երբ զսակ դարբնաց անընդ
ատ յամառեալ քարայեալ
սրտիւ որպէս օրինակ է բե
լեարայ , առ ապաշխարելի
Այլ ազդեա վերըսահին առ
տոյն կերպարան լըքեալ՝
կրկին ողորմութիւն ։ Բարե,
ահաւոր , մարդասէր , խըն
նամակալ , կենդանի , առըջ
րուստեղ , ևանվախճան
թադաւոր ։ Ջօրութեամբ
պանծալի խաչիդ խորհըրդ

Գիրք

եայ , ևզհուրն անշէջ ևրզ
կ շատմբուխն անվախճան,
ևզտեղին յաբիսոնիյ , ևզօ
րինակ նմին սոսկալի · և ես
ոչ խնայայ ըստ սաղմոսողին
ևռչ մոաւելոյն ։ Այլ ՚ի մը
ռայլ մոաբորական կուրրա
թե դնայի ։ Յուցեր մեր
գարեւն թէ զօրինութիւն
սոտացի որ զօրենս դնէ · և
ես համառօտել զնոյն փու
թացայ ։ Արձան հոգևոր
վևմի գրեալ մատամբ քո ՚ր
ես քո զդաւիթ իւրովքն
բանիւք կանգնեցեր , ասե
լոլն ինքեան ընտրեցեր առ
սոյն , թէ պահէցի զօրէնս
քո յամօթ յաբիսոնեան ·
անդրադարձութեբ բանին
վիշնորդեալ զկրկին հատա
ռութիւն թէ՝ ևյաբիսոնեանս
յաբիսոնէից ։ Ընդորա ևրզ
սորին նմանիս մասին՝ պար
ծանաց առ լմն խրախոյս ,
ևռչ զկծեցեալ ։ Նեպեայ
՚ի սօնս բահաղու՝ ևռչ այ ։
Ի յերկուս հետս երկմտութե

Աղբոյն։

դոյ ՚ի կարծրացեալս մեղօք անբեր անդաստան երիկամանցս յիմարութեանՙ և անպտուղ սրտիս լքութեան։ Զի առեալ նպաստ օժանդակութեանՙ ի գթութենէդ կամացՙ որոտացեալ բղխեցէ հոգիս ընծայել աջացդ վշտաշնեցելոյս վտակս արտասուացդ արբուցանողացդ։ Լնէ ՚ի փրկութենէ և ՚ի մաքրութենէ • և քեզ ՚ի հաճութենէ ընդունելութեան • ամենապարգեւ տէրդ բոլորից • փառս Հօրեալդ յաւիտենից։

Ամէն։

Աերատին յաւելեալ կրկին հեծութեան • նորին հսկողի՛ առ նոյն աղերս մաղթանացս։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այս։ ԿԴ

ԵՒ ԱՐԴ՛ ԵՍ

Նախ նիւթ անբաւարը շաւաց։ Գլուխս մեղաւորաց։ Վէրս անիրաւաց։ Առաջինս ժ ժա

Գրիգորի։

պարտաւորաց։ Պատկերս յանցաւորաց։ Ստուիկեցիս ըստ վատթարութեանՙ այլ ոչ ըստ բարեբաստութեան։ Ահա զանճառելիցն իմոց ճառեցի։ Զ պատկառելիսն խայտառակեցի։ Զգաղտնի սրն հրապարակեցի։ Զծածուկն յայտնեցի։ Զթաքուցեալսն ցուցի։ Զամփոփեալսն տարածեցի։ Զդառնութեամ մաղձ ժայթքեցի։ Զդործակցութիւն չարին՝ մատնեցի։ Զամբարել թարախ վէրիս քամեցի։ Զխորս պարտեացս իմոց՛ ծանուցի։ Զպատրէանին կեղծեաց՝ առի։ Զքօղ տղեղութեան՝ վերացուցի։ Զամ՛թ աչեաց զգեաստն՝ մեր կայուցի։ Զդարչելիսն յանդ իմանեցի։ Զմրուրն մահու՛ փախեցի։ Զպատրաստ ըմպ հոգւոյս խածճածոյ՛ քահանայապետիդ քո ցի։ Ցանձինս վտանգ ոչ անխոյեցի։ Արմատս սիրոյ ոչ աչառեցի։ Զար մատան

Ողբ։

Յայսպիսեաց բանից՝ ազգար
Հածեալս յայսքանեայց պա
նից, մի կ՚շտամբեացես կրկ
նակի դատեալ ՚ի մեծի ա
ւուրն։ Ահա հզօր՝ անքն
նին՝ անճառ՝ բարերար՝ թա
գաւոր անմահ, առ այս
կերպ պատկառանայ ինքնա
պարտաւս խոնարհութեան՝
որ ինձէն զանձն մեծաւ
ձաղանօք յոգի դատեցի։
լից նրբագարանօք այսր մա
տենի անարգանօք ամօթոյ
զդէմսըն տատանայի ։ Եւ
զերեսս կերպի պատկառեցե
ղայս՝ նշանաւ խաչիդ զօրա
ցո ։ Միտացի հնիդ լու
սոյ ՚ի գեղ տեսակիս։ Ամ
րութեդ նշան՝ հաստատես
ցի ՚ետիպ դէտաղիս ։ Եր
ջակ կենացդ փայտի՝ ձևաս
ցի ՚ի պատկեր այտիս։ Ար
հեստդ հրաշից՝ ՚ի ճակա
տիս շուք նշանակեացի։
Մի այլայլեսցի յինէն դը
րոշմդ լուսապաճոյճ։ Մի
բարձցի ՚ի տեսանելեացս մը
տայ ճաճանչդ օրհնութեա։
Մի

Գիրք։

մատն հնութեա՝ տեսիլ արա
րի ։ բնութեա կարեաց՝ ոչ
ողորմեցայ ։ Ձիաբանու
թեն կապ խզեցի ։ Ձդը
ղեակ սրտիս՝ քանդեցի։
Ընդ կամացս որսոյ լբը
ընդ դարանակալի մահու
կռճեցայ ։ Ձպահեստ ան
յայտին արտաքս հանի։
Ձմրթերիցն գանձ՝ մեծին
գուշակեցի ։ Ձդատախա
զըն՝ դատաւորին հանդէպ
կացուցի ։ Ձապառնեայն
փորձ՝ այժմըն իսկ գտի։
Ձդաշն կործանողին՝ կրտ
րեցի ։ Ձուխտն խաբողին՝
ցրեցի ։ Ձկատարած մար
տին յաղթուե՝ ՚ի քեզ տէր
Յ ապաստանեցի ։ Ձպա
տերազմին խումբ՝ գրգռեցի
Ձդիմադրութիւն դիմեցա
նըն՝ բանիդ այ յուսացայ։
Ձխաչարափրայն փաղան
գըս՝ լուսեղինացն զինուց՝
սադրեցի։
Եւ արդ՝ ստեղծիչդ ամ
ենից քո որդի բարձրեա
լըդ այ, զաստէն դարմանել
մեզ

Գրիգորի։

Թշնաւն՝ օծուածն Հընորհիւ
առիս պահեայն ։ Ինորո
դուեն աշուր՝ սուաշ հան
դիպեցայց փառաց փնտայ
իդ ։ Ինքոյոց այսի ծանու
ցայց ։ Ֆոյովդ վաստակօք
պճնեցայց ։ Երախտօք
մեծիդ՝ յարդեցայց ։ Աշա
զանին զգեստիւ՝ պերճա
ցայց , քաշհալ ողորմութեբ ։
Ատտո բարեդութ զվերար
կուդ անապականութե՝ տա
ժանեցեալս մեղօք մարմնոյս
Մի յարիցե ընդ քոյս՝ բան
սարկուն ։ Ինայուցիչն հո
գւոյս՝ վատնեսցի ։ Ստաշա
բաբընականց պատիրք՝ մի
ընդիս վեր երևեսցին ։
Օրինեսցի անշամբ քո գը
թած՝ վինն իմ հանդստեան
Ողորմութեբ քո լցցի՝ գուբ
նիս գերութե ։ Ընդ ար
ձակեսցի քև ինձ տեղին
թշհաուութեան ։ Անդորր
եղեցի խնամոդ՝ ինձ անան
բարկութե ։ Մնուայե զիս
առ աճուծն՝ արդանդն մը
թուութե ։ Յուսով քո շը

տե

Արբոյն։

Մի մերժեսցի ’ի գլխոյս՝
առ հաշատչեայդ վ ըստա
հուութե ։ Մի տատանեսցի
’ի բերանոյս ամրութե սե
մոյ՝ փառք ընծայութեդ ։
Պահպանակդ երկրպագելի
’ի զոյայրան սրտից միասի
Ձորիսս նիւթոյ խմոյ գոյու
թե՝ քառաթևիդ նշոյլ ազ
դեսցե ։ Ձեռինս կարկառ
ման՝ փրկչիդ իշխանութի
օժանդակեսցե ։ Ատտուց
ման հատուածոյ մատինս՝
խորհրդարանդ համարձա
կութե բարեգործեսցե ։
Ինեկնիլս խմամ՝ մի հե
ռասցի սրբութիդ ։ Մի
լջցի պատիճն՝ ’ի պատիչն
պարտաւորիս ։ Մի մերժես
ցի յոգւոյս՝ անդաւաճանե
լիդ փրկութի ։ Մի ջըն
ջեսցին գիծք կենդանատը
հիդ՝ ’ի քո գրեցեալս շըն
ջոյ ։ Մի եղծցի նկարուածն
արեան զօրութե՝ ’ի տիրա
տիպ խորանէս ։ Ընդիս
բնակեսցի խմամ գերեզման
նիս ։ Ինծորիլ մարմնոյս

ժգ

Աղօթից։

Ողորմեայ ինձ Աստուած։ Ես ի քեզ եմ յուսացեալ։ Ես անօրինեցայ։ Ես սպանի կանեցայ։ Մահացայ, ահա պատ եղծայ։ Ձի՛ք քո առաւել այս ինչ մանր չարիս որ ես միայն անխոհեմս բարիս։ Արդ՝ կամք քո լինի։ Ահա Հարն ինձ ճառագայթ։ Որդի յուսոյ քոյ անդ։ և գիշերն վաղորդայն։ Մարմնոյ քոյ հաղորդեալ, ևյա մօթոյն կարծեաց ապրեալ։ Լակ ես ոչ գրեմ զանձն իմ կենդանի՝ վասն անխախշխելի վախճանին։ Դարձեալ զիս ոչ վարկանիմ կորուսեալ՝ վասն աներկևան նոքոտմանն։ Որ ևխակեալ համարիմ ինձ զերս կենացդ՝ վասն անքաւելեացն պարտեաց։ Դարձեալ բացեալ ինձ զդրախտն, վասն փրկութեանն աշխատեաց։ Քան զի ոչ այնքան վ ըհատուցեն դոյժ տագնապ որ չափ փրկուեդ՝ քաջալերեալ ձեռն կարկառեմ։ Արդ՝ տուր տէր՝ տուր ոչ մոռանալ։

Գիրք։

տեմարանեացէ զիս՝ յարկին այն անձկութեանն։ Զեռաւոր քո պահեցայց՝ ի խշտին տարտամութեան։ Ծածուկ քո ընկալայց՝ ի տուընն տապնապի։ Դու գոլով ընդ ես ի սենեակն վտանգի։ Սէր ողբ ինձ աստանօր ի թիւս հազարաց, զի երբեմն էի վերնային, ևայժմ անդընդայինն։ Երբեմն տօնելի, ևայժմ աշխարելի։

Ո՛վ ևարդ՝ կրկին դու օրհնեալ ի բոլոր դոյից յերկնից ևնայնոց և՛ ի տոհմայնոց և՛ ի սանդարամետականաց մեռելոց։ անպարտականդ այսր տարադրութեանդ։ Ես վ ըրի պեցայ։ Ես օտարացայ։ Ես յիմարեցայ՝ պարտեցայ ևխտան դատ։ Ես լքայ, կամեցայ՝ ևկործանեցայ։ Ես մոլորեցայ։ Ես մատնեցայ։ Ես մերժեցայ։ Ես խորթացայ, գերեզայ ևդայ թակղեցայ։ Ես նզովեցայ Ես թշնամացայ արբեցայ ևվատթարացայ։ Ես ընկը

Գրիգորիս։

ստահացի սիրտ սուրբ ու
նել ևկամ ո՞վ պարծեսցի
մաքուր լինել ՚ի մեղաց։
Եւ զի ոչ յարեաւ մարդ
երկրածին՝ ազատեալ ՚ի պա
տասխանեաց . ևոչ ընտիր
ինքնարշաւ վազիւն ։ Եւ
ոչ թէ և՚ի թուիչս ամբարձ
մանն թևոց բերիցի ։ Ա՛ո
ր զդոյշ լինիցի կրկին եր
կուցեալ ՚ի վեմին իսկ հաս
տատութեանն , ուսեալ ՚ի պո
ղոսէ . զուցէ անկեալ ՚ի յեր
կիր՝ սահմանողն այսմ կա
նոնի իրաւադատի կշռեալ
նմանեսցի ։ Այլ առցէ
զայս կշռամբուն մաքուրն
Նիւթ պատկաց , առ չկայ
նել անբնորոշաբար յանձն
արնհատն բարձրութենէ ։
Եւ պատժապարտն՝ առնիթ
ազատութեան . որով ամբար
ձեալ ՚ի կործանմանէ հոգւ
հոգևական մահուն՝ ապրեսցի
յուսով ։ Ա՛ռ լինէ եղիցի
պատգամն այս բանի ար
ձան փորագրեալ ամենևին
անեղծանելի ։ Ո՛ր վոխա
նակ

Սրբոյն։

մուքիւն ։ Ա՛ռ ամ ձայն
գոհաբանեալ ։ Օրհնեալ
յաւիտեան։ Ամէն։

Աբրահամ յաւելած կրկին
հաստութեան նորին հսկողի՝
առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք
քնդ այ։ ԿԶ

ԱՐԴ՝ ՈՐ ՈՔ
եւ առցէ զայս դէղ
մաղթանաց այսորը
մատենի պարկեշտականի՝
պաղատիլ սովաւ ։ Եթէ
՚ի մեղաւորաց իցէ մատու
ցեալն՝ եղիցի և ես իմովս
բանիւք կցորդեալ նմա։
Ա՛ռ եթէ յարդարոց իցէ
յառաքեալն՝ գոյացի և ես
սովիմբ ընդ նմին ողորմեալ
նովաւ ։ Ապա թէ երկան
կացի այնպիսին ինքեանք՝
ինձ միայնոյ գրեալ զեղուա
թիւն , և ես ինձէն վկայեմ
այսմիկ։ Բայց յիշեսցէ նա
զսորդմէն ևզբանս նորին հո
գեշունչս . Թէ ո՞վ ոք վըս
մ՛ժե

Աղօթիւ։

Լսէր ՚ի խորոյն անդընդոց մնհուն գերեզմանի՛ անմռունչ գերեզմանի՛ Ըստ յեկ յականջս ամենալսող լը սեբեացդ՛ Հայն պաղատա նաց վաստակալ անդամոյս։ Եւ վասն զի գրաշական կենդանութեանս անապա կան է, անխափոխ լինել ասրոյդ քո գթութիւն։ Այցորդ լեր հեզութեբ տաժանաշա րըս տկարութեբ։ Մեռեալ պատկերիս մի ոխս պահես ցես։ Ընդ անշունչ կեր պարանիս՛ մի ՚ի դատ քըն նութեան մոցես։ Մահու տանջելոյս՛ մի հարշածս յա ճելցես։ Ընդ բեկեալ խե ցեղէն անօթոյս՝ մի ուժդբ նութեբ մաքառիցես։ Վը ռաւ կոշտճելոյս՛ մի բար կութ կըբկնեացես։ Կործա նեալ շինուածոյս՛ մի պատու հաս մատուսցես։ Ընդ սպանելոյ՛ մի քարինս արձա կեսցես։ Լըռոյս Քանքա խելոյ՛ մի սաստկիս որոտաս ցես։ Ծողոյս անպատճելոյ մի

Գիրք։

Նակ ինոյ եղկելոյս անձին մահացուի՛ անդադար հընչ մամբ հեծութեբ լալոյ ա ռանց լըռելոյ միշտ ազաղա կէ։ Վնասէ առակերացս քակ տեցելոյ ՚ի հոդապատեան շնրիմ վերարկուին՝ անբը ռունչ Ձայնիւ զայս խոստո վանիլ։ Դասցե ևմարմնոյս ՚ի հող լուծելոյ՝ բարբա ռով ինն անազդելեաւ ծած կատեսիդ զսոյն պաղատիլ։ Տէր գթութեց։ Սղջեաբ ողորմութեց։ Պարգեաբ բարութեց։ Որդի բարձ րելոյ տէր Յս քս։ Ողոր մեա։ Լսնայեա։ Մարդա սիրեա։ Ցայեա ՚ի վտանգս Ակնարկեա ՚ի բեկութիս։ Լսնարհեաց ՚ի թըշնառու թիս։ Տես զտարակոյս ան Ձեռնհաս տադնապիս։

Դասիք հաղորդել կորըստա կանս կարեաց։ Ըօշափեա բժշկապես զամենաթշնառ ախտաճորութիս։ Լենկն մատուսցես քաղցրութեամբ ողորմածին հեծութեանս։

Գրիգորի։

աղաչեմ զքեզ տէր Յս քս.
հայեաց յիս ողորմութեբ՝
ամի թողացուացես լինիլ տը
նակից ինձ բեղլիարայ։ Եւ
զմահազեկոյց տապանին ազ
դուժն անկենդանաւորըն
Թընդման՝ Թրշշառն Թաղ
ման՝ աղաղակ ձայնի հա
ռաչման լալեաց քեզ հաշ
տեցուց ջայ՝ յարդեացես լը
սել միայն բարեգութ, հո
գեսէր, հզօր, մարդասէր։
Եւ հոգիդ քո բարի բընա
կեացի ընդ ես, լոյս առնե
լով լինէ ի խաւարին։ Ամ
նայեն ընդ ես կենարար քո
կրից պաշտեցեալ մասունք.
զի եբ զաւանդ գանձու
զես պահեալ ի քեզ կենաց
նորոգման ընծայեցուացեն։
Ողջառք անվատնելի զի
նուց ինձ պատկանեացին.
ընդ ես յարակայեալ քարինք
պարսից հոգևոր հնարից՝
զչարին հալածել զգունդ։
Ամրոն որ առես՝ քև տէր
վանեացի։ Զի Թե յարիցե
ի վերայ իմ պատերազմիլ
տես

Արբոյն։

մի եբր ամբարհաւաճել ուժ
դինս մոնչեացես։ Զմոխիրս
ուրժելի՝ մի ի դատ ընտրու
Թե կոչեացես։ Զփոշիս
ցնդելի՝ մի եբր զքո դիմա
մարտ գտցես։ Զտիզմն
տապալելի՝ մի եբր զոտս
վարկանիցես։ Զդարշուիս
անգոնանելի՝ մի ՚եբր ըզբըռ
նամարտիկ վանեացես։
Զխեթս ՚ի բաց ընկենելի՝ մի
նենգ պճհենին պահեացես։
Զայսքանեաց բազմապատիկ
բանից կշտամբեալս՝ մի վե
րըստին յանդգնանացես։
Այս ամենաթշնառ նախա
հար արդել շիրմին են տհա
պրտաբեկ կյանքնաթափիծ ար
գահատութիք։ Այսպես
տեսցե օրհնեալդ քո բան
անփոփոխական լինիլ ըստ
սրտի արդահատ ըոյս։
Քան զի ևայժմ մինչ կեն
դանութս խօսիմ, մեռեալ
եմ անհասիդ։ Որպես ՚ի
կորուստ մահուն սատակման
ամենազօրիդ հրամանի ա
նեղջ եմ հաճատով։ Ար
մէն

Ալօթիւ։

ստոյգ բռնադատեսցէ, հայ հոյութեն համբերութիւն յաճախմարտիցն՝ զնոսին ընդ կարկեսցէ։ Եթէ հարձա ծըս նետից գաղտնաձիգ զի նուաց լինէ արձակեսցէ, կար ծըն հնարիւ աղեղան վա ռաց հօրն կապարճիւ՝ նմին պատահեսցէ։ Եթէ քո ղով լուսոյ խաւարականի մնանել ընդ աչս անամօ թեսցէ, կուփուփն գլխոյդ ձորձով պատեցեալ լըման ամենից՝ զնա տանջեսցէ։ Եթէ մոլեսցի զվտահուն ձեռինս կապել, եղէգն մա տուցեալ ի յաջ գոյացուց ջիդ՝ զնա չարչարեալ ըմբե րանեսցէ։ Եթէ ձաղանօք այպանման զնս կատակեսցէ տանիլն ծաղուս ամենազօ րիդ այ՝ զնա հեգնեսցէ։ Եթէ բժժանօք լինչ յուս թից կախարդել խորամանկ կեսցէ, ապտակն դէմաց հր զօրիդ այ՝ զնա ատտկապես ամաչեցուսցէ։ Եթէ ի մուտս գիշերային մըթուն՝ խա

Գիրք։

տեսեալ զքաղաքն ուռնային ի զօրաց, ևզազդուլականա ցըն գործի ապա ձայն. ըզ քեզ տէր ուռնիմ մշտընջենա ժոր ևանեիրհելն պահա պան։

Ջի եթէ այժմ իսկ կան խաւ արագեալ յառաջ քան զօրն կատարածի՝ ևանշա ժիլ արգելան լինէ պատրաս տեսցէ, առաքեմ զաղօթան տէրունականս՝ նմին գան մահու։ Եթէ ի վայր զնս հնարիւ կործաննել՝ զծնրադր րոնի արարչիդ։ Եթէ ի մոխիր երկրի թաւալիլ ձե ռըն բերիցէ, երեսայդ այ ինոյն մնծուցումն՝ զնա հերքեսցէ։ Եթէ վաստա կըս լինէ ցաւոց նիւթեսցէ, քրստոնէքն յուսոյ արեամ բըն զանգեալ վրկ ջիդ աշ խարհի՝ զնա խրճեսցէ։

Եթէ յընթացից բարեաց ըզշունչն իմ պատանդեսցէ կապանք ամենատեղծիդ զնս արձակեսցէ։ Եթէ յուսացութի պարգևաց ըս

Գրիգորին։

Նայա արբուսցե, քաղաքին
ընդ լեզուն խառնեալ յար
բուժն բարերարիդ՝ զնա դառ
նացուսցե։ Եթե առաջին
ճաշակմամբ փայտին զնա
դոյզ, ոտակալի խորհրդով
խաչին ըմբռնեալ խոպառ
պարտիզորեսցի։ Եթե ընդ
վզել ընդդեմ հնազանդու
թե ոնդ հրամանի զանձն
իմ ուսուսցե, բերուժն պա
րանոյի անսահմանելոյդ ըզ
նա կործանեսցե։ Եթե ի
մահ սատակման զնա վա
նեալ վնրաժորեսցե, ըստ
հար ոտդ զնոա մխելոյն
ի կող ստեղծչիդ աղամայ՝
զնա հ՛րձեսցե։ Եթե եր
կամբք վհատց դժոխակա
նաց՝ զնա պարփակեսցե, պա
տանայն կոտաւ էից ուն
զիդ՝ զնա ըմբռնեսցե։
Եթե յատակա մահու հայ
իլ զնա խարդախեսցե, բը
նակել կենդանւոյդ ի վէմն
մահու՝ զնա մեռուսցե։
Եթե խնդասցե ընդ մարդ
կօրէնս իմ դայթակղութի,

Սրբոյն։

խաչարաշ խաբէութե լինեալ
մարտիցե, ի ճառագայթից
լուսոյ երևման քո տէր խայ
տառակեսցի։ Եթե ի մի
ջօրէական տապոյ փորձու
թեցն՝ արեգակնակէզ վատ
նիչ խորշակին՝ զնա ի յար
մատոյ խախտել կարծիցե՝
ի զօրութենե նշանիդ լու
սոյ խլեալ դօսուսցի։ Եթե
խնչմանն ընորհե ուսնայն
զնա առնել հնարաւորեսցի,
թուքն զոր ընկալար տէրդ
քրովբէից ընդ մեղաւորիս՝
զնա պատուհասեսցուսցե։
Եթե ժանիք ծախօղք լինէ
յուցանիցե, լուսի երկնա
ւորիդ բերանոյ՝ զնա պա
պանձեսցուսցե։ Եթե խած
մունա աղուսկանա հոգւոյս
ազդեսցե, բևեռացն հար
մունք հաստողիդ բնաճիկ
զնա կակծեցուսցե։ Եթե
յընթացս անիրաւութեանց
խորհրդոց զնա մոլորեցու
ցե, սևեռաք ոտից չանհաստա
նել զնա կապեսցե։
Եթե հրապոյրս լինէ ղըժ
մարթ

Աղօթից։

կանիմ, ևզդարշապարիդ հե
տս համբուրեմ ։ Ջպար
տուԹիս խոստովանիմ, ևըղ
մեղանս հրապարակեմ։
Կշտամբանաց քարամբք կո
ծիմ, ևհառաչանօք սրտիս
տապանամ ։ ԻնկեԹ խըղ
ճիս խոցոտիմ, ևբտոցով շըն
ջոյս ճենճերիմ ։ Աղի յո
ղով արտասուացս այրիմ, և
երիկամանցս ազդմամբ կի
զանիմ ։ Ցուսակտուր օ
դով ցամաքիմ, ևդառնա
շունչ հողմով շիջանիմ։
Ինախանձանաց բանիւս երե
րիմ, ևկողկողագին հեծու
Թեբ դողամ ։ Տաժանելի
կրիւք տրճայտիմ, ևտադնա
պաճ հոգւոյս տատանիմ։
Ինկոծ մրրկաց ծըփիմ. և՛ի
բախմանէ աչեաց տապանիմ։
Ինչուր համբաւոյն տարսիմ
Այիշատակաւ ահին կորըն
չիմ ։ Ներպարանօք տուե
նին հալիմ, ևսպառնալեօք
մեծիդ մեռանիմ ։ Լուր
բազմագուԹ, քաւիչ, մար
դասէր, ևերկայնամիտ։

Գիրք։

կրկին կորացեալ կարկամեալ
կամաւ՝ յորժամ անմահն ած
յարուցեալ վտառօք ընդ իւ
րըն նորոգեալ զբնաւ մա
հացեալս ։ ԵԹէ ընդ լոե
ծանել փոքր կապանացն հա
զար ամեից բերկրեցեալ, դո
ղացեալ կարկեալ վերստին
իսկոյն ընդ վերջին շըղ
Թայս անզերծ տագնապին
ըմբըռնման սաստկագոնեի
յանվախճան տանջանարա
նին ։ ԵԹէ ընդ առաջին
հարճածն դըժհարեցեալ,
գոյժ կորըստեան յեռնուտ
սատակմանն անշէջ գեհե
նին որ պատրաստեալն է նո
րա ևնորին հրեշտակաց՝ նը
մա պատմեցեալ, որ յաճուրն
մեծի՝ մեծին ատենի։
Ինակ լինէ ապաշխնելոյս ՚ի
քեզ աեր Յ՚ս միայն Թագա
ւոր լինքնակալ՝ զօրեղ՝ արա
րիչ երկնի ևերկրի՝ ևամ
զարդուն որ ՚ինմա ։ Որ
գալստեանդ քո ակնուսնիմ,
ևաղօրմուեք փրկչիդ սպասել
յուսամ ։ ՚Ինյոտս քո ան

Գրիգորի։

քեզ անշուշտ խառնուածեբ
Սորա ոչ են ընդհեակ ի
բազմացն, եւ ինձ զբովանդա
կըն հեղեր առատութեբ։
Սակն նորա ոչ երբեք չար
չարեալ, եւ ան իմ հանա
պազ պատարագիս ։ Սա
անհաղորդ է կենացն, եւ ես
միշտ վայելեմ ի փրկուեն
Սա վանեալ է խաչեւն, և
ես զօրացեալ նշանաւն։
Սա հերքեալ ի լուսոյն,
և ես միացեալ ընդ փառա
ցըն ։ Սորա ոչ խոստացար
հանդիստ յերկրի, եւ ինձ
զերկինս սեփհականեցեր։
Ընդրայն կորեցեր զառ հա
ճաւորեալ, եւ զինն առանց խր
զելոյ յարակայեցեր։ Ընդ
յերամակս խոզինն արդեւլեր
եւ ես դու ինքն զօրացար։
Ընդ կարճաց օրինակեցեր,
եւ զես ճառագայթ նր շանա
կեցեր։ Ընդ առինոյ նրման
նեցուցեր, եւ զես քոյովդ
անհամբ կնքեցեր։ Լակ ես
զերախտիսն այդ լքի զայս
քանեալ բարեաց արարողի,
և չա

Արբոյն։

Քաղցրութիւն անճառ, օր
բարի, եւ ահիմ տէնչալի։
Եւ ներողութիւն անսահման
Քան զի կարօղ ես յամի և
առ եւս շընչոյս իմոյ փրը
կուես մեծի։ Եւ քեզ ընդ
հօր հոգւովդ սրբով փառք
յաւիտեանս. Ամէն։

Աստուածածին կրկին
հիւծութեան. նորին հսկո
ղի՛ առ նոյն աղերս մաղթա
նաց։ Քան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ այ. կէ

ԱՅՑ ՔԱՆ
զի յոյժ արդար
է քան իրաւանցն
քի այդ առնես, քան առ ըս
կրզբնահայրն չարեաց սա
տանայ ։ Զի վասն նորա
յայն սակս յայտնեցար՝ զի
լուծցես զգործս նորին. և
վասն իմ՝ զի զինացեալ ըզ
պատկերս նորոգեացես։
Ընդեալ զկերպարանիս բոլոր
հոգւովդ՝ կերպիդ իսկութե
մեծիդ այ՝ միացուցեր ընդ
միա

Աղօթից։

մխիթոյ։ Այր մահու ՚ի յարեաց պնդից ։ Քան զի միշտ խրատեալ ընդ երեսս ղեմի առակաւ բաբելոնի ՚ի մարդարէին Ձայնից անձն իմ ողբալի՝ առ ինչ խրատեալ։

տեցեալ։

Որ աստէն անդոնեալ եմ; Ականդն խայտառակեալ։ Ըստ դարուվեալ՝ ականդ կըշտամբեալ ։ Ըստ Ձաղեալ՝ ականդ նախատեալ ։ Ըստ Թշնամանեալ՝ ականդ յանդիմանեալ ։ Աստուստ ապ ձիալ՝ ականդանօր լքեալ։ Ըստ հեծուծին՝ ականդ հառաչանք։ Ըստ կարծիս՝ ականդ կատարած ։ Ըստ խելթ՝ ականդ հատուցումն։ Ըստ արկածք՝ ականդ հանդեսք դատաստանի ։ Ուր ոչ է բան երաշանոյ ։ առ Ձայն պաղատանաց ։ Ո՛չ թիւք աւուրց ։ առ եղք ժամանակաց ։ Ո՛չ ուղիք յուսոյ ։ առ դրունք ողորմութեց ։ Ո՛չ աչ պաշտպանութիւն ։ առ Ձեռն այց

Գիրք։

Լչարին ըզկնի միտեցայ՝ հայիլ ընդ նմին յատակս դըժոխոյ։

Ահա անարժանս բարեաց։ Ընձիւնս երախտեաց ։ Ան ընդունակս սիրոյ ։ Տո ուամբ մեղաց Ձգեալս ։ Ձե րիկամունս խորոց խոցելս։ Քանդեալ ծառս արմատե նոյ ։ Գինեխ յեղաշրջել։ Ձորեանս հեղեղել։ Մուր հակս ջրեալ ։ Վըճիռս պատուհասել։ Կնիքս այլա կերպեալ։ ՚Ս մանուածիս փո խեալ ։ Արկանելիքս կի զեալ ։ Ըմպանակս կորուսեալ։ ՚Սահս ընկղմեալ։ Մարգարիտս մաներեալ։ Ակ նըս պատճառեալ՝ սուզեալ։ Տունկս գօսացեալ ։ Ս՛ ցուկս խորտակեալ ։ Փայտս ամենևին փտեալ։ Մանրագործ աղաճաղել։ Ձար կըս տապալեալ ։ Խորանս խարխափեալ։ Բոյսս արմատաքին խլեալ ։ Ձեթս հնզեալ ՚ի գուհս ալքևաց։ Կաթնս հոսեալ ՚ի կոյտս միս։

Գրիգորի։

բերդութեց. Հայամ օ՞պես գցամաքուն առցեն հնդեզք արտասաձաց։ Զի թէ ըզ ջուրք վտակեան առաջս դետոցդ յորդահոսան ծա ձալմանց որք զեզեամ ազեր կէր առ հատարակ ոտոտա նեն լնապես բաճականութբ բաշխեալ ամի, ազգլխուն ելից իւրեանց առ աչս իմ եղեալ՝ զանձինս մեղաց ըզ սաստկութե զբոց զոմացու ցանել ոչ բաճականացին։ Եթ կամ մարգարէին սրբոյ ըզձականութի հրկին լնձ լցցի զբ լուխս ջուրց բազ մուն ածրագարան տեսուեց կերպիս աղուերց կայլակ մունք՝ զբեկման ոչուոցս չա փել զվտանգ ոչ ձեռնար կեցեն։ Եթ ոչ եղերա կանք ջայլից համօրէն բա նահիւսից կանանց լալակա նաց, ի սիրտ հայոյն վերա ձորելոյ՝ զալէտ վտանգիս ի էերդ արկանել ևամ՝ ի նրբագոյն ձայնից բերել։

Ամէն օրն լինելութե նրզո վեալ

Արբոյն։

ցելութե։ Այլ դու ապաւի նութիւն։ Դու լինքն փրը կութի։ Դու այցելութի։ Դու ևքաւութի։ Դու երանութի։ Քև բժշկու թի։ Քո ողորմութիւն։ Միայն հզօր։ Կենդանի։ Ընճաու։ Տէր յս քե բա րար ած։ Օրհնեալ, օրհ նեալ, ևդարձեալ օրհնեալ Ընդ հոգւոյդ քոյ սրբոյ յաւէտ բարձրացեալ՝ ի վա ռըս հայրենի իսկութե մե ծիդ՝ յաւիտեան Ամէն։

Աերտուն յաւելած կրկին հնծութեան նորին հակոզն առ նոյն աղերս մաղթանաց Բան ի խորոյ սրտից խօսք ընդ այ։ ԱԸ

ԵՒԱՐԴ՝ Ի ՅԻ

շատակ ահարկու թե վերապըծեց լոյդ՝ օրք յածուստ են սպառնալիք լինձ ժամանեցեալք, զի աՐդ դադարեցայց ի ենորոյ ալ միք

կան , որով զտապնապ սո
վոյն իմոյ բժշկեցից ։ Ո
Հանդերձաւորեցի քեզ ապ
րըս աղօթից , որով առաջի
քո կալ համարձակեցայց։
Ո կազմեցի Թոշակ փըր
կուե վարուց մաքրութե ,
որ զնորոգուի ինձ երաշխա
ւորէ ։ Ո ետու զընտրու
թե հաշուեն ՝ի կենցաղոյս
ճանապարհ իմոյ մատնչին ,
զի ՝ի դատաւորին ձեռանե
աստէն իսկ պրծայց ։ Ո
լըութեբ ձեռին օրհնութե
մատեայ յանդիման , որով
օրհնս դրին մանակից դը
տայց արբեցեալ ։ Ո դի
մայ ետու զգուշութի , ևոչ
Թիկանոյ պատսպարուե։
Ո աչոյս իմոյ զինեւորու
թի ևոչ ահեկիս պարածած
կուի . որով ՝ի պատերազմիս
վտանգե զերծայց։ Ջերի
վարս ոչ զգեցուցի զշահ։ք
ևոչ զմարտիկս ըսպառազի
նուԹեբ . որով զճակատն
յարդարեցից ։ Ջկանուխն
ոչ կապտեցի պտուղ , ևանա

վեալ ևոչ յոբայ , կամ երե
միայ ։ Գան զի տօնելի է
օրն Նոյին . զորոյ ՝ի ՛ինո
ցանէ ոչ արժէ աշխարհ և
ոչ տարապրելի ։ Ապա ու
րեմն զնս Նկատեալ եղեալ
զոչ արժանիս լուսոյ , և
կամ միոյ մանաւանդ բարւոյ
զհանդիպումն աՀուբն անի
ծին . յորում էս գտայ կո
րըստեան որդիս ևամահու դը
րացիս ։ Աշակ մեղայ՝ և
արբանեակս անօրէնուԹեց
Որ ոչ կայի յուխտին կէ
նայ զոր դու սահմանեցեր
ած բարերար։ Ո գնացի
՛ի քո պատճիրանն կենդա
նարար՝ անմահացուցիչ։
Ո վաստակեցի ՛ի հունձս
արմտեաց՝ որով ՛ի մուտս
Էեանն աՀուբըն խառնուեմ
կերակրիլ պատրաստեցայց։
Ո կառուցի ամրութի որ
մոյ՝ ևոչ Էեղուն յարկաց էր
գեղի , որով ՛ի շինմանէ մը
րըկաց օդոյն պահեցայց։
Ո համբարեցի Նշխար , պա
շարաց ՛ի յուղն ան եզրա

երկնի անտի անձրևեաց հոր-
րըն սոգումայ ։ որպէս ասա-
ցեալ է ։ Լսակ եթէ ՚ի յա-
տակս խորոյն երկրի ։ սա-
եբաց զկոկորդն ըմբըռնողա-
կան ևեկուչ զդադան բա-
նակաւն աբերօնի ։ Եթէ
յանդգնեցայց փախչիլ յո-
նողէդ՞, դուցէ կալցի զես
վիշապն ահաւին ։ Եթէ
ընդ գազանս լինչ թափառե-
ցայց ։ արադոնք են խրնդ-
րել զվրէժ ստացողին առա-
ջել առիս՝ քան երբեմն զե-
զևսէին առ մատաղ մանկու-
նըս բեթեղայիս քրմորդիս։
Եթէ յաւետնատարած օդոյն
պարզուն ։ այն եղև եդեալ
տացաւոյն խաչար շօշափելի
Եթէ ՚ի թռչունս բարձանց
նոքա են կոչեցեալք ՚ի ըս-
պանդ զհին բոտորայ դիա-
կանցն ։ Եթէ ՚ի տակառն
խիզախեցից ։ վասնիմ ՚ի պի-
ծականց ։ ևզի պիտոյ են
լինել առաքածուք ։ Եթէ
յարքայն պատառողաց ապ-
րեցայց ։ մրժեմք արիան

գանին ոչ ժամանեցի ։ Եւ
ահա տարակուսիմ ունայն
՚ի բարեաց ։ Մաքրութեա
ծաղիկ ոչ ունիմ։ ևզջ իւղ
ողորմութեա ։ ևպիշերոյն մը
ուայլ աննշոյլ ։ Ինչիրհու
մըն մահուան ննջեաեմ։ և
տագնապ կոչողին փողոյ ըս
տիպե ։ Ջզարդ հարսա
նեացն կրկին ատրկացայ ։ և
զէթ վարուցն վերատին
լքի ։ ևդուսն մոնին հարսա
նեաց աշասիկ փակի։
Եւ արդ՝ զի ա՞րդ առից
մխիթարութեա այսքանեաց
վշտաց։ Եւ կամ ընդ ո՞ր
քանեց տարակուսանաց խա
հարի՝ լուսաւորուն յուսոյ
կենաց խառնեցից ։ Եւ
կամ ո՞ւր արդեօք լզդար
շապարա տուին կառուցից։
Եւ կամ յո՞ր վստահութեա
զաչս իմ յառեցից ։ Եւ
զինչ անդորրութեա ծըփա
նացս նկատեցից ։ Եւ կամ
յո՞ր լզձական դիւրութեա
ձեռն հասմարձիցի ։ Ջի ե-
թէ ՚ի ձեղուն բարձրութե

Գիրք։

Ծարաւիք՝ ինձ պատահեցին ։ Եթէ յանհոգս ուրք նաչեմ , մի՛ժղունք անսրպագոյնք իբր ընդունողը հրոյ եռացման զինեւ մաղեցին ։ Եթէ յեղջերեմի եղջերոյ փախնուցուած գերծեալ , նկուն ճիրանք աղկաղկաց ճեղին մորմոքողաց՝ զնս կեղեքեացեն ։ Եթէ ՚ի սենեակս ըշտեմարանաց խորշից զօղեալ անփոփիլեմ , տաղակատեսակ գարշուի զօրացն՝ մեղաց օրինակքն զնս զազրացուցանեն ։ Եթէ ՚իվայրս ինչ անդաստանի կացեալ գետեղեցայց , շարք շանաճան ճիճին տարմիոյ զինեւ պատեցեն ։ Թողում ասել զզխաւնիճն ևզջորեակն զզօրըրն զօրաւոր ընդ Թուանաւորն Թրթուր . ևընդ անկենդանական երևիլն հանդերձ ջրակարծր կարկտիճն ևասպականագործ եղեմնաձին Որք առ աչաց տեսիլ ապագնք են ևանբաստատագոյնք են։

Աղօթիկ։

քայց յականարկելն այդ՝ յահէտ գոռոզաբար ուժգինս թեբ հարին՝ հանին՝ վանեցին զհրպարտ ամբարհաւաճուճի փարաւոնի բռնուեն՝ բուռն գաւազանին յաղթօղ վիճակաւն ։ Որ են կերպարանք թագուցեալոյն կրից լլկողաց անձնականացն ևներևութից եպիպատացոյն ևնօրէնութեց յոգի և՚իմոհ տանջողաց գաղանի վընասողաց ։

Ո՛յլ դու ամենազօր արարիչ բնաւից տէրդ բոլորից՝ ՚ի յատելիան հանդիսայիր հերքել զնոսա ։ Եւ ինձ ողորմեա կրկին գթութեբ՝ ձեռն մատուցեալ փրկութեբ տարակուսեցեալ կոշկոճեալ վարանեալ ՚ի մահ պարտեցեալ ։ Քի դու միայն ճանաչիս ած փառաւորեալ միշտ ընդ հօր հո գւովդ սրբով ։ յաւիտեան ։ Ամէն ։

Գրիգորի։

ինձ կազմել։ Եւ զի ի
անընտել դիպեաց՝ եւան
կիրթ պատահումն՝ եւանհա
հասար հանդիպումն՝ պատ
րաստութիւք հանդերձելոց
տանջանարանացն ինձ երե
հացին, ամենևին անմոռաց
պահես աստատին ի յիմաստ
մարմնի զնշխար մնայեածոց
նախնուժն անիծից. զոր ի
փոքու ես տարր ես անարդ ես
զմեծն ես ուսանիլ։

Քան զի խաղաղն ինքնաբե
րական գիւտք յորովայնի
բոտոտք ճապուկք շարժո
ղականք եւզգի ի ազգիք։
Ոզդունք աղեաց պատնա
կուրք։ Լայնաշարատք հը
րակայծակք։ Եւ բիծք
բոյակիծք։ Եւ անիծք՝
անկերպաւորք։ Եւ երա
մնակք ոմանց քրքտնածինք
զազրաթորմիկ կսկծեցուցիչք
համարմնաղականք։ Եւ
աստատակք այլոց վայրե
նեաց։ քան նմանութեամբ դի
հաց գիշերամարտից՝ եմեկ
նագին բարբարոս գնդից
խա

Սրբոյն։

Աբրահամ յաւելեաց կրկին
հեծութեան. նորին հակա
զի առ նոյն աղերս մաղթա
նաց։ Բան ի խորոց սրտից՝
խօսք ընդ այս։ Ամէն։

ԵՒ ՍՐԴ՝ վասն
զի ի ձեռն մեծիդ
եւամենաճնար ար
հեստաւորիդ եմք
եղանութեամբ ընդ եայ ի
ի քոյ սիրոյ հանապազ
եռամ եռջ երբեք պարզիմ։
Միշտ խառնիմ զուդել եւ
ոչ եւս միանամ։ Ահա զուր
արծաթագործդ երկնաւոր՝
իմ Ճարտարապետ. ի սըկս
սիան վաստակեալ առիս աշ
խատիս ըստ մարդարէին
յայտնի առակին. եչարու
թիս իմ ոչ հալեցաւ։ Զոր
ինձին մոլորեալ չարաչար՝
եւր զխեղճուկար դիւաբախ
ինձ ողորմելի՝ յանդգնեալ
անկարող խօսիմ. զինս պար
սիս աճ եյուսցանել. քան
հաշտութեան հնարս այսու

փե

Սղոթից։

րեային ։ Եւ այնքան չէր
քոտի ևանքատ անձամբքն՝
ոչ միայն զռամիկս ևրզևատ
նիճաղանճս այլ ևրզթագա
ւորս հզօրս ևահապինս փա
խուցանեն հանեն տարագը
րեն ՚ի դստիկան յարկի ապա
րանիցն բարձրուե ։ ևկամ
՚ի բացեայ ։ քնակեցուցանեն
Ֆաջք արանց արեայ՝ որք
իշխեցին ամբոխից՝ ևտիրե
ցին ժողովրդոյ՝ ևառին զգ
քաղաքս ազգայ՝ զպարտու
թի իւրեանց զօրաւոր ձեռի
նըն ինքեան վկայեն թէ
քան զի ոչ կարացաք ՚ի դի
մի հարկանել վեհից բըռ
նաւթեան ։ վասն այնորիկ
խոյս տրճեալ հասաք յայս

ոտղն։

Եւ զինչ է ինձ զփոքրուն
ևզանկածից ծաղրականաց
ոմանց գոյուեց ՚ի կէր ար
կանել ։ որք զօրեղ ևանհեր
քելն Քատագովք են ածու
թեդ ։ յիշատակել ինձ զգ
հանդերձեալն։ Ալրք մարմ
նոյս անօրինելոյ ընծային

պը

Գիրք։

խաճարասիրայ ։ ևգազանու
թեբ քանատար գայլոյ արա
բացոյ՝ կորակոր գնացիւքն
արքմաթոյր գուռնուին կըրկ
նապարոյր կուածագ կըտ
ցաբն ։ որ զօրքն ուռնի խայ
թոցայ կարճայ ։ էբր գըժ
նրկէ վշովք խոյոտեալ՝ ծրծ
ևն ձգեն զարեանն խոնա
հուքէ ։ ևյանկողինս մահ
ճայ հանգստեան՝ վաստա
կըս կրկս յուցանեն ։ Եւ
կարկառեալ ուրուք զգէ
ռըն հատուցանել զգհատու
ցումն նոցա նոցին ։ վաղվա
ղակի զգան զինեալ վըտան
գին զոր ազդեն մարմնոյն։
Եւ անդէն խոկոյն լերկա
մարմին փոքր հատակաբն
իբրև թևօք իմն թըռուիչս
արձակեն ։ ևրատ մարախի
ձևոյ ոստոստեալ այսր ան
դըր տարաբերին։ Եւ ըստ
բազմապատիր նենգուե բա
րուց գաճօղ աղէտուց՝ խո
րամանկեալ խուսափին ՚ի
պատուճածս բազմոց եղից
զի յերկիւղէ մահուն ապ

փը

Գրիգորի։

ԻՔԱՆՋԻ համբարձել զըն թացս բանիս ՚ի փոքուընց աստի երկրայնոց չհամարելոց ընդ գոյս եղե լոց՝ ՚ի մեծագուընին տեսա կըս ։ ասացից զսուընելն հան դես իրաւանց ահաւորիդ անաչառութե։ Որ զի թե մերձաւորագոյնք էին այդ իբրև զնախածանօթ նահա պետուիսն ։ ևկամ մաքրա գոյնք որպես զմարդաբեսն. կամ անբծագոյնք՝ իբրև զառաքեալսն ։ կամ ընտրե լագոյնք որպես զմարտիրոս սըն։ Եթե դու ոչ մարդա սիրեսցես աննըշաղ բարիդ ևանհիսիոխ խնամակալուիդ ևանպակաս ողորմութիդ ։ ընդունայնէ ինձ փրկութի՛ն առ ՚ինոցանէ ։ Զի թե առ նոյն ինքն աբրահամ ձայն արձակից եմ իբր ողոր մագին ։ զառակ ընչեղին ինձ վարդապետե ։ ՚ի տա պոյ անտի պապակեալ ։ կա

Թէ

Սրբոյն։

պրոտոդք դառնութեան։

Ընդորա ևեկամուտ աստակ չականացն ախտից գիւտք։ ևկերշացն կոյտք անողոքե լիք։ Ցորոց չէ զերծանիլ։ քան թե հարկաւոր մարմ նոյն վտանգի զապաւոյնն առքօք խնամատարելոյ։ Եւ ոչ տեղի է գտանել ապաս տանի փախստեամբ անկա նել առ նոսա ։ Այլ ա ռանց կամաց քումդ ակն արկուե՝ մարդկային կարգ ևհնարք վրիպեցան ։ Ուստ դու բարերար՝ զմեզ ուղիս բաշխականապես զկենացն հը նար եթե կամեսցիս։ Որը կել ։ նորոգել ։ քաւել ։ եւ ժըշկել ։ ևկենագործել։

Եւ քեզ փառք յաւիտ յաւիտ ենից յաւիտենից։

Ամէն։

Երասին յաւելուած կրկին հնծութեան նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց

Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այս։

Գլուխ։

Թէև մի ջոյ ոչ բաւականա
նայ • քան զի ևնա փակելէ
ընդ կարեօք հասարակաց
անհնարութեանէ ։ Իսկ եթէ
առ մնվսէս ։ ևնա զգածելէ
տկարութեամբ • որ ոչ զօ
րեաց աւնն փրկուիլ ։ որ ըզ
հայթայթանաց կրկուսան ՚ի
պահպանութենն աչուր ժո
ղովէր ։ Իսկ եթէ առ ա
հարօն ։ ևնա ինքնին իսկ
կարօտայաւ մալթողն ։

Իսկ եթէ առ դաւթէթ ։ ՚ի
մէջ բարեացն առաքելոցն
լոտ գտեալ է ևնա ։ Իսկ
եթէ առ նոյ՝ կոչ՝ հրդանի
էլ ։ զայս եզեկիէլ մարգա
րէ մեկնեայ՝ յանձանէ իսկ
չիշատակեալ զնոսա • ևզայն
ընդ նոսին իբր ՚ի դիմաց
այ ազդեալ • կենդանի եմ
ես ասէ տէր՝ եթէ ոչ ապրե
ցուսցեն զուստերս ևրզբբս
տէրա իւրեանց ՚ի բարկու
թենէն որ հասանիցէ • բայց
եթէ ինքեանք միայն ապ
րեսցին ։ Իսկ եթէ առ
պետրոս վէմն հաւատոյ ՚ի

մէ

Ագօթից։

քումդ ինամոյ խուսնի իմ
թացեալ՝ ևնա ընդ կրնաք
նին գրաւեցաւ ։ Ծողում
ասել ըզբազմացն գուսարու
թի խոնարհեալ առ կարնա
թէ ևյաւէտ երջանիկք ևք
ցեն ։ Ընդորս ևյովասու
ցին մարգարէն ՚ի մէջ ացա
ռանք ապաստաւորութեան՝
մարդկօրէն գայթակղութի
ցեայ յողովից անթարգմանե
լն • թէ և՝ ի դէմս ինն մեկ
նուսթե ձևակերպեսցի ։ Ե
քանզի չափեալ սահմանե
ցեալ զօրութի փրկութեան
մարդկան • ևցուցան նոքա
ողորմեալք բարերարիդ • և
զօրացեալք ամենակալիդ ։
Կոչեցեալք պաշտպանողիդ ։
ևքաւեցեալք հնարաւորիդ ։
Շնորհելք ազատեցուցչիդ ։
ևբժշկեալք անհիսանականիդ
կենագործեալք անապակա
նիդ • և լրսւսաւորեալք նորո

գողիդ ։

Ա յսուհետև գնտացեալ ըզ
սակն որքանութեց հողա
ծին բնութես • որք մինի

թա

Դրնդօրէ։

կորուսեալս անձին ոչ այլ
լայնեալ յարմարութենէ։
Զի ոչ եթէ զգփրկեալն ընդ
հաստացուցանեմ՝ ի մատնի
այսր ողբերգութենէ՝ առանց
որոց ոչ է մաղթել առ Տր.
այլ զփրկողին անուն պրսա
կեմ՝ ևզ շնորհն նորին առ
ամենեսին բարեհրճակեմ։
Եզբնաբին բարձունն՝ ի
Թռիչս վարուց՝ խոստովա
նիմ. բանիս պայմանաւ յա
ճախ կարօտիմ ողորմութեն
դեղոյ։ Ահա դու կեանք։
Դու փրկութի։ Դու բը
ժշկութի։ Դու անմա
հութի։ Դու երանութիւն։
Դու լուսաւորուի։ Ա րա
ինձ անդորը՝ ի մեղացս աշ
խատութեց. զի եքեզ լեցի
հանգիստ՝ ի միտս առու հե
ծութեց Ջանքրացուցիչս Թա
խանձանաց։ Որ ոչ այլ
իբիք՝ քան Թե փրկութեր
մարդկան պարարիս։ Օրհ
նեալ յաւիտեանս
Ամէն

Սրբոյն։

Թարեն օրինակաւ նրմանա
բար հարազատապես վ ըհա
ուութեան յուսահատելոյս
ահա առ քեզ դիմեցիս որ
գի այ կենդանւոյ քո՞ օրհ
նեալ յամի ։ Մանաւանդ
զի զառաքն ազգակիս այսմ
մաղթանաց աստանօր յի
շեալ ։ զվերապրելոյդ բան
վերստին արդարացուցանէ։
Բարի է ըստ խնամտոյ ու մե
մըն երկանկի՝ անկանիլ ՝ի
ձեռս ՚ն ։ ևմի ՚ի ձեռս
մարդկան ։ զի որպէս մե
ծուէ նորա ։ ևողորմութէի
նորին ։ Եւ այս բան՝ Թէ
ևզդաւէթին ինն գըծապրեր։
որ զերեք մանեան հարեա
ծըն ՚ն ծեան առաքի եդեալ
ընորեաց ինքն կամաւորա
բար զդատակնիք մահուն
սատակման ։ երբ զկենդանի
քո հաւատոյն յաճախութե
քան զերկուան ևս այլ փո
քըրկունս օրք տանջեն և
ոչ ողորմին։ Սակայն ևխն
օրինակուէ բանիս պատկերի
ճարակեցելոյ՝ հնարս կենաց

Գիրք։

Աբրահամ յաւելեալ կրկին հեծութեան. նորին հակոզի՝ առ նոյն աղերս մաղթանաց։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այ. հմ

Ի ՔԱՆԶԻ երկայնակեաց ահա առաւօրեայքն սրբոյն պարք. յորոց ոմանք դոյզն ինչ դրթեցին՝ ակնաճախակոյնս հաստատութեան։ Վասն որոյ ամանեցան՝ ամենագոյն վառմամբ նշուլից հոգւոյն մանրըռնեալ լուսաւորեցան։ Յորոց միոյն գյանգուածոյն յայտնէ գհաստարակա ըստեղծըն տկարութեան. իսկ միւսն զբերանգոյն քան զբնութեն օրէնս վարս՝ ևս առաքինութիս հրեշտականան։ Եւ արդ նոքա որ օրհնեալք են յամենիհեան բերանոյ այ. մեր հօրն քոյ։ Ընտրեալքն ևս օնեալքն, խընկեալքն եւ աբարեբանեալքն։ Իսրև զանդամ քի պաշտեցեալք.

մլը

Աղօթից։

Աբբրև զօթևանս հոգւոյն սրբոյ յարդարեալք։ Յորս չինք ինչ նշմարանք՝ ևկամ դիւտք խաւարի. այլ ամն նևին անկեղծուն, ևլուսաւոր արդարուն։ Եւ ո՞ր քան մարդէ՝ զմարդն այ՝ այ նմանեցուցանել։ Երեսք պարզք ևանպատկառելիք։ Կրօնք բարձունք ևանխոնարհելիք։ Աչեանք զգաստք ևան ըստ գտանելիք։ Պաշտօն առ այծ կարծր ևանխոխարկելի։ Ընթացք արիականք ևանկատելիք։ Ձեռք մարտուն միաստարր ևանցըն դնելի։ Դիմադրութիւ զօրեղ ևանհերքելի։ Ցեսա հօրութիւ պայծառ ևանսպասելի։ Իմաստասիրուն վերնական ևանկոխելի։ Պատկեր մանաւանդ ևանազատուելի Զորոց կերպարանս ևզգչեցաւ տակս անուանցն աղաչել այծ ևսկ վարդապետեաց։ Եւ նոքօք հաշտուիցի մեզ խնամօվութիւ՝ արարչին բան լուսաւորեաց։

Ի ԹՈ. Բանք

Սրբոյն։

Բանք պանծալիք հաշտե
ցուցիչք ՝այ։

Ձև ես անպիտանս յամի, և որքան բան զօրէ՝ պարսա հեալս ։ Որ մինչ դեռ ար թուննս եմ, նիրհեմ։ Մինչ դեռ զգաստ երևիմ, թերբրիմ ։ Ի բարեպաշտիս է մոմ գայթակղիմ ։ Մինչ դեռ աղօթեմն վրիպիմ։ Ձընթանալս խմոմ, կասիմ Ձարդարանալս իմ, մեղանչեմ ։ Ի խաղաղանալս է մոմ, ամբոխիմ ։ Մինչ դեռ արշաւեմն՝ առ ՝ի յե տոյան հակամ ուեմ։ Ի էրը հեղն խմոմ, ընդ կրունկն դառնամ ։ Ընդ լուսոյն մնասն խաւար յարեմ։ Ընդ քաղցրութեն ճաշակ օշինդր խառնեմ։ Ընդ կուղս բարեացն՝ չարիս հիւսեմ ։ Ընդ կանգնիլն կրը կին գլորիմ։ Ծաղկիմ, և ոչ պտղաբերիմ։ Աճեմ, և ոչ առնեմ։ Լաստանամ, և մնդ

Գրիգորի։

ոչ կատարեմ։ Ուխտեմ, և ոչ վ բճարեմ։ Կարկառեմ, ևանդրէն ամփոփիմ։ Ցուցանեմ, ևոչ ընծայեմ։ Մերձեցուցանեմ, ևոչ մատուցանեմ ։ Ի ճարակիլ խոյշածոյս, անդրէն վիրա Հորիմ ։ Ի հաշտեցուցանել ըն, վերատին խռովիմ։ Ջուր հանդիսանամ, և իբրա Համբ պարտաՀորիմ։ Գըրիմ, և իսկոյն եղծանիմ։ Ասեմ, և ՝իւիծն թուրա նամ ։ Կատանիմ, և ՝ի հան պիսան ոչ ժամանեմ։ Կարդիմ, և դարձեալ սասանիմ։ Ննանիմ, և կրկին հեղանիմ։ Շարունակիմ ատա, և ևանդ ՝ի սորևս հոսիմ ։ Բար դիմ, և ևանդրէն տոչորիմ։ Խնամարկեմ, ևոչ զը լխաՀարեմ ։ Սակաւ վատակիմ, և բիւրս վատնեմ ։ Դոյզն գանձեմ, և ևանթիՀս ըսպառեմ ։ Ջայլս խրատեմ, և ես ինքն անխորձ եմ։ Միշտ ուսանիմ, և երբեք ՝ի գիտուն Ճշմարտութե ոչ

Ողբ։

Հասանեմ։ Զչիչեալ չտրիան՝ նոյնչափ արծարծեմ։ Սուգ ինչ քաշակերիմ, և առաջեւապես լքանիմ։ Լարիմ, ևիսկ ևիսկ առ նմին մեղկիմ։ Զայս կարկատեմ, ևզայն պատառեմ։ Լսլեմ զեղեցըն, ևտատակ տըն կեմ։ Ընդ ամբառնալն, ևայսրէն բերիմ։ Մտանեմ՝ իբոյն աղաշանի, ևանտուստ ապառաջ երանեմ։ Գամ սակաւ մի սպիտակ, ևսըրտ նամ դառնամ բնաւրին սե հացեալ։ Ասեմ զիս քեզ դաշանիլ, ևապանողին նը հիրիմ։ Ընդ յանդիման լինելն ևթիկունս դարձու ցանեմ։ Մաքրիմ, ևայլ մրճռտիմ։ Լըշանիմ, ևնո վին զազրանամ։ Կերպա րանիմ զդաշինն, ևդորթ քզաշուզային կատարեմ։ Շըրթամբք ճշմարտեմ, և սեմ երիկամամբք։ Ալո վ ըս մատակաբարեմ, ևայ հետակ կողմնակս աւերեմ։ Ընդ երկրապործուե յօրե

մըդ-

Սղոթիւ։

նոյն՝ որոմն սերմանեմ։ Ի բարձրադոյն խմաստից վայր իջեալ՝ ես ինքն դը տանիմ։ Չրեշտականամ յերեսս, և՝ ի խորհուրդս դիշանամ։ Չատատիմ յո տըս, և՝ ի միտս ատանիմ։ Սուտ ձեշանամ, ևիրօք խո սորիմ։ Կեղծաշորիմ ար դար, ևարդեամբք անբա րը շտեմ։ Դատիմ ի խպարս հեզոց, ևընդ այս կաքա շեմ։ Ի մարդկանէ գովիմ, և՝ ի սեսողէդ պարսաշիմ։ Ի հոդածնելոցս երանիմ, և յորդւոցն լուսոյ աշաղիմ։ Չաճոյանամ յեսին ոսմ կին, ևթագաշորիդ մեծի յաչաց երանեմ։ Զատեան դատաշորին թողեալ՝ խառ նակրօնիցն աղերսեմ։ Չեր քեալ՝ ի վերոյ՝ սոսկակա նացն սպրդիմ։ Մարմնովս արտաքուստ պըճնիմ, ևան ձամբս երինիշ ճայինն ճա նաչիմ։ Չպաշորիմ դաշն հաստատել՝ ևուխտակորոյս արտաքս մերժիմ։ Այսօր

մա

Գրիգորի։

Ջեալա ։ Անխրկելի մտանել
ցեալա ։ Անպատճառաստելի
հատճածեալա ։ Անարծար
ծելի շիջուցեալա ։ Անկազ
դուրեալի խորտակեալա ։ Ան
հանդերձելի կործանեալա ։
Եւ եթէ պարտ է ըզպատճառ
կրն աստանօր ասել՝ անօրէն
նեալա անձին նախատինս՝
ահա գրեմ, գրեմ առջ ան
խայեմ ՚ինձեթեալ խուիճա
գեհենին։ Ստացճածս նա
խանձու՝ նորոյս ադամայ
երկնայնոյ, որպէս ևկայէնն
առաջինն՝ հնոյն ևհաղելինին
Որ ունիմ զընաշէն աստուստ
՚ի յանձին զինչանակ ամբաս
տանութեես ։ Որ զինչոյս
տուր ևառուքեն, այլ ըզբա
Նիւս կ շտամբութիւնն։
Եւ արդ՝ ո՞ր երեն փրկու
թիւնքն ուր սկզբնահայրն
հաշատոյ՝ ՚ի յուսահատու
թեն վայրի զանգթութեն
իմ չտրիս կրկնէ ։ Մեծն
մարգարէից քարաքեք բա
նից կոշկոճէ ։ Արբն բա
րեփառ՝ պաշտեին նիզակաշ
՚ինահ

Սրբոյն։

մաքուր հոգեկիր, վաղիճն
մըրի խելագար։ Ջտերուն
պատճէրն լքեալ՝ թեղադը
րութե օձին հետևիմ։
Արիանամ զօրապես, եվատ
թարադոյնս ընկըրկիմ։
Ջծանրութեի աճուրն բառ
նամ. և՛ի ժամ վարձուն
անմտան երանեմ։ ՚Ի քա
յուստ ճառոմն խօսիմ, և՛ի
պատասխանուե պահու պա
պանձեալ կարկիմ։ ՚Ի յեղ
արևուն հարուստ երևիմ և
ընդ երեկան ուռնայն դեղե
րիմ։ Ցաթուռս ծերոց բազ
մեալ՝ խելայեղից կցորդիմ։
՚Անձեմ խեթիճ՝ ևարհամ
րօք զարհուրեալ զարթ
նում։ Չանդաստանս կա
մայս՝ չարաչարս հերկեմ։
Փոյթ խնամով ՚ի չարիս
Մնջատ անառակ որդիս։
Ընդարձ տարադրեալս։
Ընդ ըղջական զառաստեալս։
Ընմխիթար տրտմեալս։
Ինքնադրաճ գերեալս։
Մահու ևապականուե ծա
ռայեալս։ Անեղծքիլն տան
մըե

Աղօթից։

Հայիշատակ սոսկալեացն ապա
գայից ։ Լեր հողմով փո
թորկի աչեաց յաւէտ մըրըր
կեալ՝ կենացս վատահուել
ինայ անկայուն ՚ի հաստա
տութենէ ։ Զոր եթէ ոք
խմաստուեբ լինքնին առեալ
խուզեսցէ զ լուղակացն բազ
մատեսիլ զանազանութիւն,
զմաստունս փոքունս ընդ մե
ծամեծացն դասեալ, որ ա
ռանց թըշոյ ևքանակութե
համարոյ թինդս առել ան
բաւ երամոց եռան զեռան՝
սրանան ՚ի մարմնիս ծովու,
վկայեսցէ ևհաստատեսցէ
ճշմարիտ լինիլ զասացելոցս
բանադրութի ։ Այլ դու
լինքն օրհնաբանեալ անմահ
թագաւոր։ Բարի ։ Երկ
նաւոր ։ Մարդասէր։
Քո Այ կենդանւոյ միա
ծին որդի։ Տէր։ Բարէ
րեալ։ Անքնին։ Անճառ։
Քաւիչ։ Ահաւոր ։ Սա
տեա ՚ի ձմեռն ամբոխեալ
ալեաց հոգւոյս ծփանաց։
Արձանացո զծաւալս մըրե
դին

Գիրք

՚ի մահ սատակէ ։ Պատ
կեր ճշմարտին՝ ընդ աքա
րոս համայնիւ չ ընկէց։
Աստուածարեալն վեհից գա
հէթ՝ արագոզացն վրիժուց
մանէ ։ Մարդարէածին
տեսանօղն՝ ընդ ամպղեկա
ցեցոյն առաքի ՚ն ըսպանա
նէ ։ Սախանձաւորն այ՝
երկնատեղաց բոցոյին վատ
նէ ։ Սուբերին լուսին ևնո
րոյս ըսկիզբն՝ հեծանոցին
ընտրուեբն հոսէ ։ Պետն
առաքելոց՝ ընդ սափրայի
՚ի կենաց զրաւէ ։ Զարմա
նալին քրինուեթեբ հոգւոյն
բուրումն մահու ինձ ընդ
կենացն քարոզ խառնէ։
Արդ՝ անաչառ լինձ ևկա
ճառք երջանկացն. ևուժ
գինուեթեան հրամանի վեր
նոյն արի ըսպառազինք։
Ընդ հրեշտակացն՝ ևմար
դիկ։ Ընդ տիեզերաց երկ
րի՝ ևսուբերք։ Ընդ անըզ
գայիցըն՝ ևշարժողականք։
Որովք դատեալ միշտ լինիմ
տուժիւք լ լիանաց յօրինակ

Գրիգորի։

Վերստին յառնելճած կրկին հեծութեան նորին հսկողի՝ առ նոյն աղերս մաղթանաց բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այս։

ՅԼԱՏ ձեզ ասեմ ով եկեղեցիք միանձանց, հաշակերտուհիք կրօնաստանաց։ Որք մեր կամարին մատանցդ ձեռօք առ ակնկալութի յուսոյն պարզևաց բարեացն անբաւ հիւ ին զինեհորեալք։ Որոց զայս սեղան հանդերձանայ խորհրդոյ բանիւ ընծայեցուցի։ Ընկալարուք զայս աճանդութի խոստովանութե ի շինեճած փրկութե հոգւոց։ Ծաներուք զի վիմք զմարմնոյս պարտուի։ Ձիշեցեք զմարդարէականն ընդ առաքելականին առել մեզ ի խրատ՝ զի մի պարծեսցի ամ մարմին առաջի այ. ևզոչ ոք է արդարն և ոչ մի։ Զտերունականն մի մո

Սրբոյն։

դին շարժման սրտիս խըռո վուե։ Ընդոտնեա ի՛ հան էրս կապոյ երասանաց ըմբը ռնման զընդեալ մեացս վայ րագուեի։ Եղեցի խաղա ղութի հրամանաե մեծիդ՝ ամենավարան բջոյս սասան ման։ Սատակեա խափա նեա զբազմագը լիեան ան դամն ուրիակաս՝ գաղտ նեաց ամենոյս երկրակենցա ղըս հինից։ Գրեացես սղո թըս միասամաոյց՝ զայս նոր ընծայ տուս ողորմադերս թախծագին ձայնի ողբեր գակրուե այսր մատենի։ Ոան ի՛ խորոց մահուս ան դընդոց չքնաղ ապրեցեալ ընդ մարդարեին փրկչոյ։ Ընկալ զխոստովանուեիւն անձնագատ բանիս ի՛ հոտ անուշից։ Շնորհեա մըխի թար դառնուեե վշտաց ուժգին հեծուե յուսահա տելոյս։ Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով փառք պա տիւ և իշխանուեիւն յաւի տեան։ Ամէն։

մէկ

Սղօթեից։

ինչ յանօրէնութենէ։
Ծողջե նմա տէր ած զայս
սիկ։ Ած ևաշխարհիւ իսկ
դրեցաւ, ոչ ընթացաւ՝ քան
Թէ, գԹեաց։ Յասելն
զանչարմարան՝ ի դիմաց որ
ժողով ըղեւանն էշ ի բանիւ
զաքարիայ, օրհնեալ տէր և
մեծացաք, որ է վարիւս
ցոյն Հայնէ կերպարան։
Բայց ես՝ քանզի գիտողին
այ մատնեալ եմ դատաստա
նէ, որ զկերս անէրևութի
ցըն մրտաց՝ ի կիշես է
դեալ՝ համարի դատել զիս
նոքօք ամենիւրաւ հատուց
մամբք։

Ոչ կերպարանեցայց տեսո
ղին։ Ոչ կեղծաւորեցայց
քննողին։ Ոչ սուեցից զոչ
գործեցեալսն նկատողին։
Ոչ խաբէութեբ ընդ միա
նչ մտից մեծին։ Ոչ ի
տեսիլ բարւոյ ցոխութե-
զչարս քօղարկեցից։ Ոչ
ի պատկեր ընտանի՝ զապի
կարս երբեք յարգեցից։
Ոչ խեհնեշացայց ի զարդ
ասա

Գիրք։

մառանայք, ի կատարածն
իսկ պատուիրանին՝ գոգչիք
ըզձեզ ծառայս անպիտանս։
Մի եզիցի լինիլ ձեզ որօք
խաբողին. Զգուշացարուք
ևդրոյն Թէ կերակուրք նո
րա ընտիրքն։ Քանզի ևս
իսկ որ զայս նրբազոյս մաս
նաւոր պողոս ձեզ ջամբե
ցի. վկայեալ զանձնէ կա
մաճորական ըստ գոտանք
բիւր բանեբատանաց անբը
ժր շկական մեղանաց, ի
սկզբնահայրն սկսեալ մին
չեւ ի սպառումն ծննդոց
նորա, կամայականն յանձ
նառութեամբ հաստատեցի
եդի զիս յամի պարտական
ջարեաց։ Լըշայ յոմմենէ
ոչ պարտաւորե, ևոչ հա
ճեայ, յասելն նորա ան
յարմարապէս առ այն՝ որոյ
առաջի ոչ է արդարանալ
մարմնոյ երկրածնի՝ Թէ ոչ
երբեք շնայայ, ոչ պոռըն
կեցայ, ևոչ զաշխարհիս ինչ
համբուրեցի զճաշակս մա
հու։ Այլ ոչ ընդ հատ
մըը

Գրիգորիւ։

կանչ , որ եմ անմաքուր
առաջի աչ ։ Արդար դա
հանեցայ՝ ամ լրօք անբա
րիշտ ։ Հնշատացայ ’ի դո
վեստ մարդկան՝ զի ծաղր
եղեց յատենին քի ։ Ցա
հազանէն կոչեցայ արթուն,
ևես ’ի քուն մահու ննջեցի
’ի փրկութենն աշուր հըս
կօզ յորջորջեցայ , բայց
զ ըզգաստութե աչս կափու
ցի ։ Ահա դատաստան։
Ահա յանդիմանութիւն։
Ահա նոր կ շտամբանք՝ և
հին դատապարտութիւն։
Ահա ամօթ դիմաց ատադ
նապ հոգւոյ ։ Ահա խրճ
դեր փոքունց՝ ևկ շուք մե

Ծամեծաց։

Ալ դու միայն տէր աճ
մարդասէր՝ անոխակալ ևեր
կայնատիտ , համարեա մեղա
պարտս անձին ընդ վերջին
պարտաւորութեան յաշուր
ահաւորի՝ զայս կսկծեցու
ցանօղ ինքնաբանական նա
խատինս Մի լըմայց ’ի քէն
զայսօսիկ գթած , փոխանակ
զի

Սրբոյն։

օտարոտի։ Ող պճնեցայց
այլով պայծառութեբ ։ Ող
պաճուճանս յարմարեցից ար
գեղութեես գեղոյ։ Ող ոք
մեղաւոր խրև զիս ։ Ող
ոք անօրէն։ Ող ոք անբա
րիշտ։ Ող ոք անիրաւ։
Ող ոք չարագործ։ Ող ոք
վրիպակալ։ Ող ոք սխալել։
Ող ոք մոլեդնեալ։ Ող ոք
խարդախեալ ։ Ող ոք շա
ղախեալ ։ Ող ոք ամաչէ
ցեալ ։ Ող ոք դատապար
տեալ։ Եա միայն եմ ևայլ
ոչ ոք ։ Եա ամէն՝ ևյիս
ամենեցուն ։ Ող հեթա
նոսք , զի ոչ գիտեին։ Ող
հրեայք , քանզի կուրացան
Ող ոգեօք ևխաւանիճա
շանաճք , քանզի չիմարք էին
իմաստիցն ։ Պետ վարժից
կոչեցայ՝ յանձինս դատա
խազ։ Ողբբի ողբբի ան
հանեցայ , ևզգովեստ փա
ռացն որ առ ածծ՝ եղծի։
Բարի ասացայ՝ առ եղկու
թեն ժառանգութիւն։
Սուրբ վկայեցայ ’ի մարդ
մէն

Սղոթից։

ԱՂԱՒՈՐ բարձրեալ, հը զօր, ահաւոր, օրհնեալդ միայն տէր Յս քս։ Փո՛ւռ փո խարկել յանակնկալս կենաց յուսահատուեալ զատակիչ անէծս ի կեցուցանող օրհ նութիս։ Չպարտաճանա վ ըհատուածե՝ առ զըճար թացուցիչ գովուածի։ Ընդ ամօթոյն՝ համարձակուի։ Ընդ պատկառանայն՝ պա տիճ։ Ընդ տարապրանե՝ յոյս բարութեան։ Ընդ բա ժանմանն՝ աչնկալուի փու թե։ Ընդ բպատուհասան ացն բանիւ՝ ողոքական սը փոխանա։ Ընդ միանգամ՝ դատապարտութեն՝ կրկին ազատութի։

Ողորմեա տէր մահու մեղա պարտիս յաճուր արձակմանդ շնչոյս կենդանութեան։ Ա՛ինչ աչսոյս ողորմագին հայեցուածս ի բարձունս կողկողիցն զբազմայածեան

ուղ

Գիրք։

զի եթ ինձէն անէնինս գըրե ցի։ Ս րդ՝ բարձցես ևվե րացուսցես ըզպահ պարտա հորութեան կանոնիս՝ ընդ քեզ կապելոյս տենչանօք հոգւոյս։ Չան զնախատի նըս պատկառանաց խայտա ռակուեաս։ Ծածկեա աչո վ ըդ կարողուե զոգեզ տե սակ մարմնոյս մերկութե։ Մատո հանդստեան ըզձո պեալս ուժգին՝ մեղացս բե ռամբք։ Կարդեա ինձ սահման հետոց բարութե՝ առ եալս կենացդ։ Պահեա յիշատակ ինձ ողորմութե. ևզինի մահու՝ կեանք ամե նևին։ Օրհնեալ յերկինս, ևդովեալ յերկրի։ Բարե բանեալ միշտ յամի յաւի տեանս յաւիտենից։

Ամէն։

Աերատին յաւելեալծ կրկին հեծութեան. նորին հսկո ղի՝ առ նոյն ազերս մաղթա նաց. Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ ՝ա։

Ի՛Ր

մխ

Գրիգորի։

Նակեցոյց։

Ցորժամ որ այժմս բանս պաճոյճ խրոխտաձայն սկ գայօղ բարձրապարանոց՝ անկեալ դընիմ։ Դի ան կենդան։ Կարկեալ ՚ի խո սիս։ Կաշկանդեալ ձեռօք Լքեալ անդամօք։ Խփեալ շընթամբք։ Կախուցեալ աչօք։ Տախտակ ՚անշար ժուռն։ Կոճղ կիսայրեաց։ Սրձան անզգայ։ Պատկեր անբարբառ։ Գոյութի անշունչ։ Ողորմելի տես սիլ։ Աշխարելի կերպարան։ Ողբալի ծօրինակ։ Եղկելի դէմ։ Արտօսրելի նմանուն։ Լռեցեալ լեզու Ցամաքեալ խոտ։ Մոռ Թափեալ ծաղիկ։ Ծո րեալ գեղ։ Ընկճեալ շամբար։ Դատարկ կոկորդ։ Խոպանացեալ սիրտ։ Սղ խեալ ազդարան։ Աբպա ռնալ ալքնբ։ Թօշնա ցեալ մարմին։ Ժողխեալ որովայն։ Քանխեալ ոտ ղաշար։ Կոտրեալ ոտք։

Սրբոյն։

ուղղոյն զանզերծ ընթացի ցըն զանվախչելին ճանա պարհ յաչս բերելով՝ մըտա ցըս տեսանելն ՝ուիւ վ ըտան գեալ ։ Եւ ՚ի յերդ բընա կութեան յարկիս ՚նկատեալ զելեցն շահիլ՝ Թըշճառա ցեալ կիսատեռուեբ՝ դիմօք այլայլութե՝ տատանման մը ռացս՝ կարկամ հառաչմամբ նըշաղ հեծռուեբ՝ նրբական ձայնիւ յոգի Թախծութե՝ յօքնամանեայ տարակուսա նաց՝ ՚ի խորոցս աներևոյ Թիկ զգործեցելոցս ողբա լով հառաչեմ։ Կարօղ ես բարեգուութ ևանդ հըրաշա գործել յաշէտ զօրեղութեբ ասելով՝ Թէ ՝ ողջ եղիջիր յոգեյոգ խորտակմանէ։

Եւ կամ Թողել լեցն քեզ մեղանք քո ։ Կամ Թէ երթ ՚ի խաղաղութիւն սըր բեալ ՚ի մեզայ ։ Եւ զօր յաղմ ժամու ոչ ժամանե ցիս պատասել՝ այսօր ընկալ ցիս մարդասիրապես ով էր կայնամիտ բազմաշնորհ ամե մ՚խա

Աղօթիկ։

Նուէր՝ յոյժ զարհուրիմ։
Զհոգւոյդ սրբոյ ընձ ո-
ղեկցութիւն ։ զոր պաշտեմ։
Զօծմամբ ետնագրուն ։ զոր
ևհամբուրեմ ։ Զթափա
րեն ընդ քեզ տէր Յս քս
որում պաղատիմ ։ Արդ՝
լքաւ։ Մերժեցաւ։ Բար
ձաւ։ Տրտհեղաւ ։ վա
խեաւ։ Սրայաւ ։ Ցեղի
ետ կրցորդութիւն զուգուե
կենցաղոյս կենդանութեան։
Եւ յոյժ որ ՚ի քէն պարգև
մնայական ևանձ ընձական
յիշատակարան պահեցաւ։
Ցես ողորմութիւնք ՚ի տարա
կուսանս վտանգելոյս միայն
բարեգութ փառաւորեալ
որդի այ։ Քաւել ։ Իբ
ժբշխել։ Կենդանծել։
Պաշտպանել։ ՚Ստրոգել։
՚Ակարել։ Կանգնել։ Նա
տատել ։ Վերստին ըստեղ
ծագործել յերկանիւն անա
բատութի ։ Քո ե կարո
ղութի։ Քո ե փրկութի։
Քո ողորմի ։ Ընձ քո
անկարօի ։ Այլ ամենևին
զո

Գիրք։

Բաժանեալ յօդք ։ Նա
տեալ ծառ ։ Ալոցեալ ար
մատ։ Թռոզեալ տուն։
Ընձնեալ արտ ։ Ալատրա
խուզեալ բոյս ։ Օտարա
ցեալ բարեկամ ։ Մոռա
ցեալ պահեստ ։ Թաղեալ
գարշուն։ Մերժեալ ատե
լի ։ Բարձեալ խեթ։
Ընարգեալ կմախք ։ Ե-
րբ զանպիտան առ ոտն կո
խեալ · կարօտեալ այլոց մաղ
թանաց ։ Արք զհաճատոց
թշուառիս Ձայնիւ ներշուել՝
աղերս հառաչման ցօղով
արտասուաց՝ բարերարիդ զը
թուե ՚ի բարձուն տարա
ծանեն։ Զառ քեզ դարձն
եղանակեն արդ ահատրով
զոր օրինեմ ։ Զնշան խա
չիդ փրկութե ։ զոր երբ
պագեմ։ Զյարութեն ձրշ
մարտութի՝ որում հաճա
տամ ։ Զփառացդ քոյ
յայտնութի՝ զոր փառաւո
րեմ ։ Զդատաստանիդ ա-
հաւորութի՝ զոր խոստովա
նիմ ։ Զբանիդ յանդիման
մ լսե

Գրիգորի։

Նախատ. Այ կենդանասոյ ան
քննին որդի։ Սկսա անդ
ի ողորմիլն իսկապէս, յո
րում հատաւ աւինկալուն
վաստակոյն։ Անդ ի բա
րեգործելն, յորում տեսու
թիւն իմաստնին խափանեցաւ
Զայնմ ժամու ի մարդասի
րելն՝ յորում տկարութեանն
վտանգ պաշարեալ տիրեաց
ներքոյ ևարատեաց։ Անդ ա
նօր ի բժշկուելն ածայնին քո
ձեռինդ, յորժամ ’ի բովան
դակ անդամոյն տեղի եւս
կենդանուելն։ Ո՛յն վայ
րկ այցելութեան, յորում
եկիք հնարիցն խափանեցան։
Այն ի քո մեծութիւն, յոր
ժամ զյուսահատութիւն վէ
րըն ողջայուացես։ Այնի
հարազատ քումդ ազգակցու
թեդ, եթէ յանակնկալն
ժամու՝ արբեստաւորեացես
տիրելուն։ Այնի հանդիսա
րան քումդ յաղթանակի, ե
թէ զփակեալ մուտս կենաց
իսպառումըն շնչոյս բացցես
Այն են քո հնարիք վայել
ա

Սրբոյն։

զօրութիւն։ Բարձրութիւն։ Ի շ
խանութիւն։ Անվախճան թա
գաւորութիւն։ Իսկութիւն։
Ինքնութիւն։ Ամենատեղի
բայարձակութիւն։ Բարերա
րութիւն։ Լուսաւորութիւն։
Փառաւորել տիրապէս՝ ան
պակաս ևան յաւելուած։
Խնկեալ խորհրդով ան
թարգմանելոյաւ յերրորդու
թեդ սրբոյդ Հոգւոյն
յաւէտ։ Եւ ևս առ ամին
Ինոյն պաշտօն հաւասա
րութիւն միապատիւ զուգա
կանութեդ. երկի՛ եւայսօր,
եւյաւիտեանից յաւիտեանս։

Ամէն։

Վերտուին յաւելուած երկին
հեծութեան նորին հակոզն
առ նոյն աղերս մաղթանաց
բան ի խորոց սրտից խօսք
ընդ Ա՛ստ։

Ո Ր Կ Ա Յ Ե Ր Կ

Նաւոր. տէր բարո
րեցուանց։ Առ
ատ բան յանի միշտ երկայ
մ խ

Աղօթիս։

Ձակուռքե մատուցանիմ։ Մինչ հայի հարճածոյ պա
նիս, նա դրծոց գերիս ար
կանիմ։ Մինչ պատրաս
տեալ յուսոյ կորստեան նա
երևելի տեսողաց բազմաց
առնիմ։ Մինչ ակն ունի
յի սատակման մահու, նա
ընդ կենացն ևփառս ընծայե
յուսամ։ Մինչ հատման
գլխոյն նայեցայի, նա զնոյն
պահակաբ պայծառացուցի։
Ո՛յս պտուղք օրհնութեան
դրծած՝ սքանչելարարատ
քուս՝ շառաւիղաց։ Ա՛յս
արդասիք կենաց՝ արարչա
կանդ քո հրամանաց։ Ա՛յս
նիզակ խորհրդոց՝ խոստովա
նեալդ քո տեննջանաց։ Ա՛յս
նշոյլք լուսոյ՝ ամենաբարիւ
ութդ ճառագայթիցն։ Ա՛յս
ախորժութեի ճաշակաց՝ բա
րեբանեալդ քո քաղցրութեանդ։
Քո միայնոյ են այսքիկ
տէր։ Ո՛րչափն ազդեսցաբ դու
րել ինձ լզսոսին։ Ահա
զքոյդ յատուկ աղերս աղա
չեմ օրհնեալ։ Ո՛րպէսզի այ
սի

Գիրք։

չականք, եթէ ըզչարեացս
իմոց մատացեալ՝ ըզբարեզդ
քո յիշեսցես։ Ցայսմ եա
անոխակալ, եթէ ապաի
տաճորիս ընդ երախտաճո
րան խընամարկեացես։
Ո՛սոսին ծանեալ գիտացից
եթէ նայեցար ինըձեր բա
նիս նախանի գԹուԹեամբդ,
եթէ զսովորութի չարեացս
բարձցես։ Ցաղագս այսո
րիկ հիւսին բանք, եւզա
նակին ներճապերգութիւնք։
յորժամ տէրն բարի՝ չարն
ծառայի ըզբարեզործացն
պարզևեսցէ։
Որ մինչ երաժամք ճառացէ
բանսի, նա յարքայական
ապարանս զնա հանդուսցէ
Մինչ հրաւիրեալէ ինդուբ
տղմոյ, նա ի բազմականա
ւմենապատիկ դահոյից գըր
դեցուցանիցէ։ Մինչ բըրե
ղոյ գաչան գիտեսցէ, նա ի
բարձրութի բերկրութեան
հայեցուցանիցէ։ Մինչ
ծայրատութե մատանցն ըս
պառե, նա մատանի համար

քո ողորմութիդ։ Բազում են իմ մեղանքս, այլ յաւէտ են ներշաւեալ առաքլի քոյ ներողութեդ։ Ցաւ ձախ են չարութիքս, այլ յաղթական են համայնից՝ հզօր ամենակալ քոյդ մարդասիրութիւն։ Ինձէն անհամար խնդրեն անձին բիծք, այլ քեզ յոյժ դրաւեալ են ընդ սահմանաւ։ Ոչ են այնքան զօրաւորք առ կեն դանութի զենք, մեղանայ պատկառեցեալոյս պրպղաբեր րութե, որքան յիշատակ մահու կենդանարար՝ առ վանուամն կործանողին բըռնութե։ Զինչ ազդեսցէ վհ քըր խաւար աչերդ այլ։ Զի արդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղջամղջ մեծիդ ձառադայթից։ Զի արդ համբարձցի կ շուեսցի ընդ խաչիդ քոյ կրկին՝ խափան հեշտութե մարմնոյս տըկարութե։ Զինչ երևեսցի յայ ջըս ամենահալիդ քոյ առաքեան՝ կոյտք մեղանայ

տի պարգևեալ ընորհեաւ։ Բայց տեր զգանձս քո բարիս՝ ըստ աղերսանաց առաքեին։ Մի խառնեսցես ի համբարս բարեացդ քոյ ի չարեացն իմոց։ Մի ըշտեմարանեսցես զաստէնն քո՝ որ են ոխութիք եղբարանք ընդ սիրելին քո՝ որ են գըթութիք եղողորմութիանք։ Մի պահեսցես ի աստղաձոցս քո պաշտելիս զանա խորժելին քո՝ որ են մըթութիք եղաժանութիք՝ եզիմ ինասելին՝ որ են մեղք եհեշտասիրութիանք։ Մի գրեսցես ալովդ օրհնութե ի մատենիդ կենաց՝ զմերկամիտ պարտուց իմոցս անիծից։ այլ զանհնարաւորսըն ինձ համարեալս։ Մի ծացուսցես կրկին առաքել զանուն քո տէր ինոսին, յուցանել զոյն ինձ դիւրին նըս ևհրեշտականոգոյնս։ Շատ են իմ պարտիքս եան դըր քան ըզհիւ։ այլ ոչ այնքան հրաշալիք իբրև ըզ

բևանդիք • որքան եղծմունք
ընդմունք եհալմունք մե
զացս սառնամանեաց պա
հեստի՝ քոմդ զօրութե ած
ամի սէր յ֊ս քս որդի ան
քընին կենդանութդ այս։
Ար ուսա պարգևես արև
քաղցրութե՝ ջարիսդ ընդ
բարին • եանձրեւս երկա
քանչիւրոյն անաչառապես։
Կշռես անհմանես երաշամ
բէք • ևզվսանդս կրկին հմ
հասարաբար։ Որոց մեծ ե
հանդիսան առ ակնկալուն
պարգևին • փոքր խթանաճ
փորձութե զասկաճուն պար
առաչն ասանն վրճռարես։
Ասկ որք զերկիր ընտրեցին՝
ներես ողորմութբ • տալով
ևնոյա դարման ընդ նոսա
ամիշտ առ քեզ դարձին քս
պատս։ Եւ քեզ փառք
ամենազօրիդ առ ամ հրա
շագործութե՝ բարեխնամոյ
երկայնմտութե։ Օրհ
նեալ յաւիտեան։
Ամէն։

ամ տիեզերաց։ Այս կոչո
մի հողոյ դիւրափխրելի՝ ի
կարծրութենէ ջախման վա
նեցեալ • երբ զպղպջակ անձ
րևոյ • բազմազեղ հոսմամբ
քո կամացդ • չքացեալ պայ
թեալ անդստին։ Ջինչ պի
տոյ են քոմդ զօրութեան
ամենահնարն կարողութե՝
ժամանակաց առաւէրութե
առ յանցաւածոց խնդ քա
հուի։ Ոչ քրիստիկ միա
կան։ Ոչ խուն մի տեսու
թի ածանցական։ Ոչ սա
կաւ մի նայեցուածք փոյլա
կան։ Ոչ կենամանեաց
յամրութի։ Ոչ փուքացեա
լոց ոսկոց յեղյեղումն։ Ոչ
յերկից բարձրութենէ՝ միոյ
կանգնոյ կաթի անկանելոյ։
Ոչ դիծ մի չափոյ մոտց
հեռանելոյ։ Ոչ նշուլից
արագուի։ Ոչ հնչման ոտր
ևառութի։ Ոչ ինչ յայտ
յանդոյ կայան ոսպաշտական
նմանութենէ անձև օրինա
կաց յաւէտ անկայից՝ այն
քան առ ժամայնք կամ հա

Գրիգորի։

Ծականին չառաբառութեբ ամենապատիրն խաբեութեբ՝ նենգողն կարծիւն հատճա ծեալ իւաց հերքեցայ՝ եւ լեալ ի դրախտին։ Արդ՝ միաձորականաբա այսու ուղղ անքծութեբն յաբեանդ իսկապես շնորհի՝ անդրքին միասանգամ համբարձեալ առ վեմբ ի Թուխս Թևոց լուսոյ, ահա յերկինս ժամանեցից հետևեալ։ Այլ քան զի յարդանդէն յորում յբ գացայ հոգևոր երկամբք ծբ նեցեալ՝ զծծ հզերքանիկ դշխոյ անարատ ամենից կուսից խոստհի զպանծալի մայրըն իմ զովելի, պարտ կանոնաբ սահմանի բանի արձանագրել յայսմ մատեն։ Զի ծանկոյն ցուցցի և այլոց եւս ապագայիցն ազդ գայ պատմեցի որքանուի փառաց խնկելոյն, արժ նաեւորապես պաշտամանբ պատճեալ երբ վերքուր մարմին ընդ պլեայ մարդեղութեան բանին այ, ի յիշատակ ձա ուիս

Սրբոյն։

Դարձեալ առ նմին կրկնա պատիկ երկրորդութեի ածայ ին հոգեառին ազդեցեալ։

Որ ինչ յառաքելոյն սահմանեցաբ աբանդութեի առ ամ լուսաբորութեի եկեղե ցւոյ դաբանութեան մեկնա պես եդեալ աստանօր։ Եթ որ առ անշնչականս նենութե ղէն ցուցանի երանաբար կերր պարբութիւն անձա

ուելի ՀԵ

ԱՅՍՐԴ ԸՆ կրկնեալ զմայրեալ ևնոգառ ծածկել ի յանձառութենե առաբէլսն բազմամանեայ յաճախութեբ մեծիդ երախ տեաց, որ ամենառատ լըբ մայրն անընբաձելեաբ յաղմե ևյահեկէ ի իւիմաց և՛ի թի կանց, համարեալ կան անբաւութեբ։ Աստուցա նեմ ընծայեմ դարձեալ առ տանօր աբանդ գովեսի զա Հանման Ճշմարտականի։

Զի որպես երբեմն հերձեա մի ի

ուխ հաճատոյ երրորդու-
Թեն դաճանուԹե։

Եճ արդ՝ ’ի յայս օրինակ
հոգենկարք պատկերի քա
նի՝ որ զնորանեա լուսոյ
յարմարի ։ ընկալ զնա զը
Թած օրհնեալ ։ քաճեալ և
սրբեալ ’ի ծին ։ Ոան տո
վաճ ’ի հոգւոյս ըզնախատուի
նըս մեղացս։ Անմեղս ևան
գիծս ընդ հովանեաճ տո
րին՝ բազմեցո ։ Ցաճել ըզ
տկարս ’ի տուընն դաճԹի։
ևանտուաս վոխեացես ’ի
տուընդ այ ։ ըստ մարգարե
նն Ձայնի ։ որ ’ի քեզ յ՞ա
կնարկի ։ Մի տուկ ըզմը
տին ևմի անօգուտ զեվնյն
հեռևուԹի արասցես։ Մի
զհաճատոյս ՋերմուԹիւն
յուրտ համարեայց ։ ևմի
ըզհամբոյր ողջունիս ան
կարգ ինչ վարկցիս ։ Մի
զպաշտօնն՝ ապաշնորհ գը
ծեացես ։ ևմի զերկրպագու
Թիւն՝ անխորհուրդ լքցես։
Մի անպատուաղ լինի տեաս
կանուԹի պատկերին ։ ևմի

աննչայլ կերպարանին ըսքան
չեղուԹի։ Մի անհուր ոդ
ջակիզին սպանդ մեռցի ։ և
մի պատարագ ուխտի այսր
ճառե՛ արտաքոյ ցրուեցի։
Մի ճաշակդ լուսոյ՝ ինձ
մահու լինի ։ ևմի բաժակ
քո կողկոդ արեան՝ ’ի դա
տապարտուԹե եղիցի։
Ազաչեմ զքեզ տէր Յ՚ս միդ
յեուԹենեդ՝ որով զկետուա
Թի հօր քոյ ևհոգւոյդ սըբ
ւոյ ճաշակեալ ծանեաք։
Քանզի ’ի քէն իսկ վարդա
պետեալ զաւենապարգև կար
գըս եկեղեցւոյ ’ի սին աղօ
ԹանըՀեր լուսարան կենաց
փրկուԹե բարեաց՝ տարածել
ըզսերտս՝ ձեռաց համբարձ
մամբ զայս՝ կընդրուկ բանի
բնակուԹ՚ ’ի սմա՝ տիրոջիդ
բնաՀից գ՚ սրբենիդ մատու
ցեալ յաՀեժ ընծայեցուցա
նեմք այսու բարբառով քա
րեշնորհուԹե։

Ո՚ր ինիկէայն տասնեակ
ցաՀ բան

Գրիգորի

Լամք կայուն : Յիրեսանի կենդանի : Սկնարկութիւն փրկչական : Երանութիւն ճշմարտի : Սկնկալուն հաստատ : Լուսատուին անսէտ : Աճանդ արդասաւոր : Ստոյգ աշխատիս : Վերամբարձութիւն անձեռնարկելի : Մի հայր՝ միայնոյ որդւոյ : միական հոգւոյն պատշաճ : Ամենահարուստ բարութեբ՝ ամենևին ունայն ի չարէ : Օրհնաձայն գոհաբանութեբ անքննին ներբողիբ գովեալ Մինն բարձրեալ ահաւոր անուն համապատիճն կրցոր դութեց , անպատուճն ազգականութեց , եռալուսեալ նըն զուգակցութեց , անչափելիածն լրականութեանց , լինքն իշխան կամաւորութեբ պատշաճեցեալ առ հայրն հանդուգնատիպ : Գործակցութեբ հոգւոյն սրբութեբ՝ խոնարհեալ ի քէն ի նից աննըմաշ գովով ընտանի վաստացն : Յաճախեալ

Սրբոյն :

Պատուհասիւք վերձայնել նըշագօք ,օրհնութեբ երգոց , ի հաւատ պաշտամանն բանի ըզբարեհրամանն պատճառն եղելոց : Ջերմորդութիւն անըսկիզբն անհամեմատ բարձրութեբ՝ անհատական խորհրդոց և անըմբռնելի իմաստից , անզբննելի զգայութեց և անբերելի եղելոց : Քանակութիւ վերնականն երկնի , և անսահման ներքնայինն խորոց : Լուսոյ սպառմանց , անախտադրութիւ սկզբանց : Մի յերկոց անշփոթ կերպիւ ևերիս միոյ անհատածելի իսկութեց : Ի վերքան ըզմտաց անարգելուն յարաձգ գեալ ամ՝ ուրեք բռվանդակ : Անխափոխ բարի : Ընտանեկան ուղղութիւն : Ընկատն կերպարան սիրոյ : Հեծութիւն անյաջորդ : Բարձրութիւն անխոնարհելի Ընվատնելի տեսականուն : Բարերարութիւն աննըմազելի

Ողջոյն։

Օրհնաբանեմք ընդ հօր և որ
Որդւոյ և ընդ սուրբ հոգւոյն Աստուած։
Ամենայն արարածք ի քեզ յուսան
Ամենակալ տէր ողորմեա մեզ։
Ամենայն ազգք երկրի երկիր պագանեն
Ամենասուրբ Երրորդութեան։
Ամենայն հրեշտակք և հոգիք արդարոց
Ամենակալ տէր ողորմեա մեզ

քան զԼուսրն ինքեան միայն
բաշխանուեբ։ Յորոգեաց
լուսաւորեաց. և հանապազ
նովիմբ բարեգործութեամբ
զօրանայ։ Ա կայեաց միած
նին ածուածեն ի հոսանան
յորդանանու։ Օրինակաւ
տեսութեան ամպոյ ցուցաւ
Ձայնիւ հօր ի լերինն Թա
փօրական։ Ինոյն տիպ նը
մանուե հովանի եղև յակո
բեան տոհմին յելքն եգիպ
տոսէ։ Յուղեդնացուածիւն
զօրավարութեանն մովսէսի
հոդմով սաստկութեեն ըզփա
րաւօն ընկղմեայ։ Քահա
նայս կատարագործէ։ Ի մա
տունս կազմէ։ Ծապաւո
րըս զօրայուցանէ։ Քա
հանայ ընձեռէ։ Լեառնս
ընորհէ մահայելոյ ի ինորհ
գուածի յարուածեն։ Սոյն
ինքն է օծուածն մարդացեալն
Այ։ Աշարնչենաւոր հաւա
սարութեբ ընդ հօր երկոքը
պապեալ ի պատուէ ստծուե
որդւոյ։ Անսահման փա
ռաւորութեամբ օրհնեալ
յաւիտ Ամէն։

որդւոյ՝ ևզանբաժանելի բըղ
խաւմն՝ նոցին փառակից հո
գւոյն տերութեե։ Որ ըս
տեղծ ըղբնաւս ևկենդանած
նէ զամ։ Որ անդստին խոկ
ի բնէ համապարփակ մը
թութեե աշխարականն միջի՝
ջրջէր նկարէր ևկերպարա
նէր ամենունակ ջուրբքն
անբաւութեե երկրատարածն
ծովս՝ ի կատարութեն ար
դեան խորհրդոյս զսուրբ
զաւազանն լուսոյ։ Սախ
արար, ևայժմ գործէ։
Գոյացոյց՝ ամիջտ կատարէ։
Ա րձեստս։ Աքանչելիս։
Սախատեսութեիս սրբասանե
լոյս։ Ազդմունս ածօրէնս։
Ջօրութեիս զարմանաւորս։
Մարդարէս։ Առաքեալս։
Ա արդապետս։ Ա արժօղս։
կրթուե հանճարոյ։ Ջսըր
բարանն մատուցման արեա
նէն քի յարդարեայ։ Քա
հանութիս անձանց առաղջու
թիս մարմնոյ բատ նմանուե
քի ողորմութեբ հըզօրմայ
եաց։ Մրկըտեայ ևպէր
մ Ծա

Աղօթից։

Հուրն մեծի պետակոստէին
Սախ՝ զոռունն բարեսեպ՝
յօրինակ արքունեան կատար
ման ընորհի այսր եկեղեցւոյ
կանխամեծար առաքելոյն.
յորում ապա և՛ինովին բը
նակ ջայն տրճաճ լուսանո
րոյ բարեխառնութիւն։ Ոս
տի արիւն հզօրին այ բաշ
խեալ մատուցանի յաշէտ
քան զհաբելին մահու գու
ժարկու. մեծաճ բարեա
ռով ձայնի բերկրութեան՝
կենդանութե անմահութեան
՚ի սմա ազդելով։ Քան
զի ոչ է կար զօրութե ուրուք
ընդ երկնաճ յանդիման ա
րեգական ՚ի սպասաճօրուն
խորհրդոյ այսր ահաճորու
թեան ձեռնարկել եթէ ոչ
ընդ թևօք սորին պահելոյ։
Սա զի՛ ոչ երկնիւք բաճա
կանանայ այս նրբեր տէրու
նի մարմնոյ. եթէ ոչ զայս
ձեղուն օրհնութեան ծած
կոյթ ունելոյն։ Ասան զի
մահու անիծիւք հերքի այր
ըստ օրինին, որ արտաքոյ
խո

Գիրք։

Սորին ասացեալ ի խորհուրդ
Սրբոյ Եկեղեցւոյ։ Ընդ
դէմ պիղծ աղանդաճորացն
Թանդրկեցւոյ։ Այսինքն
նոր մանիքեցւոյ. որ են պո

լիկեանք։

Ահանիմք ՚ի հա
ճատ ուղիղ՝ ևան
խոտորնակ անբը
ծութե համբու
րիճ շրթանց ողջունեալ՝ րզ
կառուցեալս խորան յանշը ըն
ջական արձանաց՝ ընծային
բնակութե եկեղեցւոյս շինուա
ծոյ։ Որ գերազանց գոտաճ
ևերինի ամենազարդ բարձ
րութեամբ։ Որ ՚ինոյին
խակ առաքելականայն դա
սուց հիմնեցաճ։ Ցաշակեր
տաց վերնոյն խնկեցաճ։
՚Ի սպասաճորաց բանին պաշ
տեցաճ։ Ակնզն առեալ
կենացս այս գանձու՝ ՚ի
վերնայարկն սրահե խորհրդ
ոյ։ Զոր
հոգին այ լցոյց՝ փայլեցու
ցեալ ՚ինմա զօրութիւն յա
րծ

կամ բարուոյ փոխատրութիւն
կարծեցի յանմահ զորութիւն
արքայական որդեգրութեան։
Զի ընդունելութեամբ երկ
րայնոյս՝ առաքելութիւ վեր
նում թագաւորութեան յայտ
նապէս ճշմարտեսցի։ Մի
յոյս կենդանութեան առ
անեղծութիւն սրբոց • զի
աներկևանութիւն խոստայե
լոյն՝ ի միտս ունկնդրացն
ծանուցեալ հաճատացոյն։
Ա՛յս դշխոյ պաշտելի՝ ան
շընչական եկեղեցի՝ տայ կեա
նըս ևմահու ևշխե • ըստ
օրինակի աղաւտեան պողոսն
յորմարապես ճաշակելի։
Գերազանց քան զբանակա
նըս՝ յանշնչութենն հրաշագոր
ծէ։ Մինչ զի կատարումն
ընձեռէ • նորոգ հաստատէ.
վերստին նըկարեալ՝ ի մեզ
զկերպարանն փառաց յուսոյ
Գրեալ ևս է տեսակ մեծու
թեան վերնում համարին,
սկզբնաւոր յառաջակատոյց
քան զբնակիչս հոգեղինայն
՝ինմա զօրութեց։ Սոր ինն
ըմ

խորանի այսր վ ըկայութե՝
զծածկին պատարագն մատու
ցանէ։ Մանաւանդ զի պար
տաւոր արեան կոչեսցի • որ
ոչ զանձինն օրինակ արիւն՝
յայս նըշիւրան ընծայեցուս
ցէ։

Մի ՚ետա լ ըշացուն ՚իմա
հըն քե • զի մի յանդգտա
նարգեալ ՚ծծութիւն ՚ինծա
նուցելուն ըզնախանին կըրկս
ցէ։ Մի ձեռնադրութիւն
՚իպատիւ օծութե լուսոյն•
զի մի յանբծութիւն խաչե
ութիւն խառնե՝ ցին։ Մի և
շնորհօք՝ քան թե ա՛ւուշ
խարութեամբ քաշուի • զի
մի ճշմարտութիւն կերպարա
նօք խորամանկեսցի։ Մի
յընորութիւն ապառնի հա
հատ • զի մի սպառնալիք
հատուցմանն զոյցա ինչ օ
տար համբաւոյ գրեսցի։

Մի երկաքանչիւրոյ գոյու
թեց մերոյ երաշամբք կըշ
տամբութիւն • զի մի կիսա
մասնեայ առ մարդն ներ
քին հառ արտաքին չարի և

Աղօթից։

Ղազ գոյակից, հարազատ ըզ
գոյականաց ասրբոց։
Իբր զվէմն անմահ կենդանի
՚ի կործանումն է և՚ ի կանգ
նումն։ Որպէս զդասաւո
րըն ամենից հոգւոց՝ հան
դիսանայ հրջաշապէս ազգ
մամբ յանկծա ևյօրինութիս
Իբրև տեսող անկերևութից՝
զոմն հրապարակէ ևզոմն տա
ծէ։ Սա լինքն կոչէ գրեալ
յանճանէ իբր ըզտիրօղ հը
րամանատար էիյս։ Իբր
զ լեառն յաճիսենական՝ ան
հարճածելիէ ՚ի դիմամար
տից։ Ընդունէ զհոգևորս՝
իբր զինարատրութիւն մեծին
արքեայի։ Անմեղս ևանվ ը
րիպութիս՝ ըստ քո հեռոյն
ընթանայ։ Բարձր ճոխու
թեբ անպատկառաբար հա
մարձակապէս զօրէն դումե
ըզ գլուխ ամբառնայ։
Այնքան մեծ ուներ սրբուհի,
մինչ զի զորս ըստ պատկերի
այ եղեն՝ կանոնաւ խարէ։
Ցետ յօքտունդ ընտրութեց
փարձից՝ թէ համարձակեսցի
մարդ

Գիրք։

ընծայէ Թուխս մարմնոց ընդ
Թեթևութիս հոգւոց, պատ
հականին հարստութեբ զա
նարդն յարդաւորեալ։ Ո՛չ
ինքնակիր մեղօք զազրանայ
եթէ ոչ ՚ի մարդոց չարաց
ևկամ յանհաճատից կոխիցի
Տիպ լինի է զարմանաւոր յաղ
թօղ խմաստից մերս տեսու
թեանց։ Անբանն ՚ի բանա
հորէն կառուցեալ, նմին օ
ժանդակեալ իբր վեհագոյն
յաչէտ նրբատես։ Մեծ է
քան զմարդ, որքան ընտրի
ցեղոյն մովսէսի ցուպն յաղ
թողական։ Առաւել քան
զբանաւոր, որքան ահարս
նի գաւազանն խորհրդա
կան ծառկեցեալ։ Գերա
զանց քան զմտաւոր, որչափ
քան զեղիտս ևզեղիսեոս գե
տահերձ մաշկեական ըսքան
չէլահրաշ փայլեալ արշեա
տիճ։ Օգնութի պարգևեր
կրկին ամենակատար սրբոյս
նեալ ձեռաց՝ մաքրաբար
քան թէ զինապէս։ Մար
մին նիւթական՝ քարի ևհո

պատ
ձանս լուսոյն կենաց տէրն
ռասլ հ՛ուռեալ՝ ի հանդեր
պարան անքանակ եղեն յա
Թեան՝ տեսողականաց մեզ
տախտակօք առանց զգայու
ա՛ խօս փայտերէն մածեալ
Դարձեալ երբ զտապանակն
մամբ անատանելեաւ զսա
փոխ • այլ մշտակառոյց հի
Ո՛վ յաւաշարժ հանապազա
սրբով զսա հանդերձէ։
Ո՛վ մավսես ընդ բեսերևիչն.
այլ միածինն այ՛ հոգւովն
հատուղն հրամանաւ շինի
Ո՛վ ձեռնարկեալ գործի • այլ
բրանեալ ածէ ։ Ո՛վ նոյնե
հո մարմնոյ հարշածոց.
այլ ի կենսայն աշէտիս ըմ
Թենէ ։ Ո՛վ ի բողոք մա
գուոյն այ՛ փախչի ի նենդու
զաշակերտս հրահանգել հո
երկնի համբառնայ ։ Երբ
րի • այլ ի բարձրութիւնն
Ո՛վ յաւիս խառվութե բե
ևզվերինան յինչն հաշաքե
երկրայնոցս հրամանաւ
բըք • այլ ընդ երկրայնոցս

Գրիգորի։

Ո՛վ ոգի սխալեալ ի գաճի
մարդ ոչ սխալեալ ի գաճի
Թրա նորին մոռանալ • ոչ պըղ
ծի • այլ ընդ անպատրաստի
յըն Թերութեանց դժհարի։
Ո՛վ նզովի • այլ տեղի տայ
ոչ գիտողացն զշնորհին ըզ
ջափ։ Ո՛վ յքանի ինքեամբ
պարտաւոր իւրոյն գտեալ.
այլ ի մերոց գործոց խըրթ
Նանայ ։ Ո՛վ Թողացուցա
նե երկնից մատչիլ յըմբըռ
Նուածն ոտիցն կենդանատը
Հաց՝ ըստ տիրական անճառ
խորհրդոյն։ Ո՛վ կրկին յա
Հաւր զնոյն ցուցանէ • զի մի
անընտրաբար նրշիրանն խայ
տառակեացն ։ Ա՛ր շատ ցե
կարեաց զօրապետ՝ իբր ա
Նախտակիր ապականութեց
որ ի մեզ շարժմանց։

Ո՛ղանց բարբառոյ տիրապետ
հրամանաւ դատե։

Ա՛յս զի ևատապան իմն է մա
րական • կրկին երկնական
ի հեղձմանէ կենցաղոյս ա
լրաց պահապան։ Ո՛վ բազ
մօք անբանութ գազանաց
դատու ևատակաւ մարդկամ

Մծե

Նոսին էր զանմաքուրս ՚ի սրբութենէ զոմանս ախտիւ մեղանաց ջեռեալս՝ հատեալ ծեալ յինքենէ հեռի ու զեկոյց ապրեցոյն ՚ի տաժանս նահոր աղիւսարկութեանցն։ Սոյն խակ էութեն այ մարմին եղեալ՝ անհամբ այսր վի մի նշանակեցաբ ։ պատառմամբ կողին զբնաբա արբուցեալ։ Ալ արեան երակաց ընթացք ։ այլ լուսոյ վերնոյն շառաւիղք ։ թափանցանց միութեբ զոյն կենդանացուցեալ նորոգ պաշտպանէ ։ Ալ սողոմոն կամ զօրաբեալ մահկանացուիս ոտիկանուն ։ այլ ամենից ուղղին խաստ զսա դծապրէ։ Ալ աննըմերական հայտարարա կաճաշակ եւզով առ ՚ի յայ կոբայ պարարն ։ այլ ահա հորին արեամբ ևխառօք մեծին օծանի։ Ալ տաւն երկրայինն նիւթոյ՝ քան ՚ի մարմին երկնայինն լուսոյ՝ այ զսորին որդեխա կնքեալ ձեռնադրէ ։ Ալ կենդանագոյս

պատրաստէ ։ Ընդ ոգիէդի անտուաստ սատակէ ։ եթէ ոչ խաչապես յոդի բերինի։ Պանանէ վատնեալ վազ վազակի առ ժամայն ։ եթէ անանայինն լծակցութեբ երկրասիրաբար գետնակոխ սայլիւք էբր զանօթ ինչ ձեռնազնին բարձեալ տանի ցի ։ Ալ լեզեաբ մարդոյ՝ այլ բանիւ հրեշտակայ խոսի ։ Ալ ուննական դոյակա նուէրն ։ ևարագապես մերա ռեալ լսէ ։ Ալ ձայն կերպաւորական բարբառոյ ։ և ըզպատգամ գործոյն յիւ հա մօրէն ազանց պատմեալ հըրա ժականութիւն ։ ևածայնով իմն կենդանութեան հաւա դաբ ազդէ ։ Ալ ոսկերաց ևրկ լաց յօդեաց ։ ևերկուք հազարօք կանգնօք լայնու թեամբ՝ էբր զգուշնն ան համար՝ բարձրեալն այ ըզ կենդանական զօրուն գու մարտակ հրեշտական վա ռեալ ամբոխին ։ ևայժմ ընդ

յերկրէ յերղայմռնա՝ այլ ար
քայութեն երինէց ժառան
դըս կրեէ ։ Զ՝ի ծոց իւր
գրգեալն՝ գոգոյն աբրա
համու ընծայեցուցանէ ։
Փեսայ հարսնութեե սորա՝
որդին այ կենդանւոյ ։
Օրհորդ ինձոյէց սորին՝
հայրապետացն գումարք ։
Սոյն էնքն մռատյոմն առնէ
այսակէր բարձանցն կրօա
մոլութե ։ զի զերկնայնոյն
այ ունի զծանօթութիւն ։
Օտարութէ ամիւ դէցն դը
րօշելոց ։ զի՝ի համօրէն քա
րինս սորա քո՝ երկրպագի ։
Քակոտմն է յայտնապէս ուր
հական ըղձից անառատաց ։
զի՝ի բնաւէից մայրէց աշխար
հի նմանութեամբ կենդանի
փայտի՝ իսա տն նրբէրի ։
Յորտակութէ համայն դի
հապատիր յոռութէից արձա
նաց ։ զի քարն դովել կար
կհան ականք ևվիմք կեն
դանութ այսրէն հաստատի ։
Այս յարկ ջքնաղ ևաճ ըն
կալ՝ ազատ ի միանդամայն

՝ի յամենոսա ծառայութե
նէ ։ Ա՛ օրինակ վերնոյն
սիօնի ։ քան թէ ճշմարտու
թէ նմին ճանաչի ։ Ա՛ կը
ռապաշտութեն կապաճ բա
դին ։ ևկամ ըծուլ օրինին
տեղի պարտաճորութե ։ այլ
տերունի բարերարութեանն
պարդևարան՝ի մէնջ համ
բուրի ։ Ա՛ սասանի երբէք
յայլ նմն կերպարան ձևոյ
փոխարկեալ ։ այլ՝ինոյն
շուք փառաց մեծապէս ընդ
արձակի ։ Սոյն էնքն երկին
երինի՝ի յերկրի լուսապայ
ծառ կերպիւ հռչակի ։ Որ
պէս չէ առանց հօրն քի՝ և
ոչ առանց այսր մօր արդան
դի՝ ոգի կատարեալ ։ Ան
տուն շրջի անբովանդակե
լին ։ եթէ ոչ՝իմին տան
տաղաչարեացն ։ Ա՛ ունի
տեղի դլխոյն հանգստեան
տէրն բոլորից՝ եթէ ոչ յայս
կայարան կենաց մտել ապա
նէցի ։ Քան՝ի համար վեր
նայինն երկնի՝ յայս հիւթա
հոր բնակութիւն առաւել

Աղօթ ևց։

Լեռնաձառ բերանք կարկին
Ունի ևքարինս ինն խմանա
լիս ևբանաճորականս, որով
զպազանամիտս անմաքուրս
բացուստ ի բաց որոհեալ
տարագրէ։ Ծնանի և ածս
ոմանս եղականս պատկերս
մաքուրս միոյն այ քի։ Ու
նի ևզդերն երբ ընդ արևելս
ի տեղի խոստման բնակու
թեն մերոյ առաջնոյ։ Զե
ռամբ ինն ցուցանէ յայտնա
պէս զպալատեանն այ շաւիղս։
Զփայլական առակ տիրա
կան՝ ի դէմս բերեալ մեզ
վարդապետէ։ Զփրկուին
ի չէզնից անտի ծագման ա
րուսեակին՝ քան եւս ևրևմանն
ի վերջնում աւուրն՝ արա
րածոյ յերկրի Թարգմանէ։
Յաճս հալածէ։ Ախտա
ժէտս բժշկէ։ Դիւաց բըռ
նութեց զօրէ։ Արդանդ
որովայնի սորին՝ աճազանն
կենդանարար։ Ի պար հար
ստանեաց սորա՝ դասք առա
քելոյն։ Այնքան ճոխա
ցաւ բարեաճաճեալ երա
նու-

Գիրք։

պարծի։ Անբաւութիւ ած
ման լուսոյն որ զդէմս մար
դարէին ևզօրինակ սորին
ծածկեցին, որպես վախեան
ի վառայ երեսաց Նորին,
ևնմանութեե սորուն որ ի
տաճարին՝ ոչ հանդարտե
ցին ի հոծ հանդիսի մեծի
գովեստի, և ի բանականա
ցըս գաստուց խմբեալ ևրշա
գի։ Սատ օրինի կրկին բազ
ձանօք, քան ի դրախտն
վայելչական։ Այս մայր
հոգեշոր, երկնաշոր, լու
սաշոր, քան թե երկրաշոր
շնչաշոր, մարմնաշոր, զիս
պըղծեցայ որդի։ Ալաքն ըս
տեանց սորա՝ արիւնն քի։
Եթե ածածկին իսկ պատ
կեր զսոյն օք գրեցյէ՝ ոչ
անօրինի։ Ի բր զնշան խա
չին փրկութե՝ զօրութիւնս
զարմանազնս ևարձեալս բազ
մօրինակ կատարեալ։ Հըր
շագործ։ Բեմ ահաւորին
աւետնի՝ ի սմա հաստատեալ
տեսանի։ Սուրբ խորհ
բարոյիցն հերձուածողայ՝ մո

Մ ծը

Գրիգորի

Մայր արարողին խնկաւորեալ
Խորհրդարան, լառաքելոց
Ձեռինն աջոյ բարեհանճար
Հիմնարկութիւն, ամիանդա
Մայն ասել՝ դուռն երկնից և
Քաղաք այ կենդանւոյ, և
Մայր կենդանեայ ազատ՝ ի
Պարտեաց, աճշդրիտ տեսակ
Կերպի երեւակիս բանակա
Նի, խմանալին՝ խորհուրդ
Հոգւոյս, աշօշափելին պատ
Կեր մարմնոյս, ասրբութեց
Անդ անճառիկ՝ դերազան
Ցեալ նոր սրբութի, և քրիս
տոսեանն նշանաւ պայծա
ռապարճ պսակեցեալ։
Զայնպիսի ոչ խոստովանող
սրն մերժէ յերեսաց իւրոց
Հայրն աւենակալ՝ ի ձեռն
բանին իւրոյ էակից, բար
ձեալ ինամանէ ազաշանդ շը
նորհի հոգւոյն փառակից։
Վարեալ ըզդուռն կենացս
այս առաքեստն անդ լման
նորին։ Ոչ մեք զոր գըրե
ցաք՝ սին և ավկայեմք, հա
ճաստցեալ որում կարդեցա
ք քրս ։ Ցանուն ի վառս
ամե

Սրբոյն։

Նուիրեալ, մինչ զի նոյն ինքն
Իրիկ էին անճամբ վայելչա
պես յորիորիեցաւ ։ Տերա
մօրն լուսոյ կոչմամբ, ի
մերձաւորոյ միածնին Հայ
նեալ կինքեցաւ ։ Ծիւրոյ
մեղաւորաց նաճահանդիստ
հանդարտութե ։ Իսրբոյ
ճանարան վերնոյն դաստուց
Բժշկարան անսխալելի տա
րակուսեալ պարտաւորաց։
Երրորդութին անպատում
ի սա վառաճորի օրինեալ
յայմի ։ Ոսկ եթե ոք ըզձե
ռըն չարութ՝ ի վերինն ար
քայութիւն յանդրդնաքար
համբառնայցե, գիւտ ինչ
մարմնաւոր ևկամ հնարք
մարդկային ևկամ արհեստ
երկրակենցաղ զսահմանեալ
աճանդութիս առ Հեռնա
կերտս եկեղեցի վարկանիցի,
ևոչ պարզև առեալ կենաց,
ևանկարկութե ճծայնն, և
հոգւոյն սրբոյ յայտնել լու
սաւորոյ նախադրութի, և
երախտեաց բարձրելոյն ամե
նատուր լրանուի, ևկա
մ ծթ

Ազօթք։

Թէս ՚ի վերայ հալածչին, և փրկուԹի հայցել խոյտղին ևսպանողին ներուՃին խընդրել, ՚ի քէն ընծայեցաՀ պէտուղս այս հրաշից. որոյ քաղցրուԹին անՃառէ քան զօրինակ։ Եւ բարեբանել կամայ քոյ ախորժելիք։ Եւ գովեալ շրԹանդ քոյ ՃաշակելիՔ։ Նոքի երեսայ ևզօրուԹի դեղոյ մերոյ տէր քո՝ օրհնեալ ՚ի բարձունս։ Այլ մարդ երկրաՃինք ևամենավրէպք, ևբա բեմատոյց ձեռաց՝ չարիս դարձուցին։ Ով դու ըղյևսրՀելէ լուսոյ։ Ո՛չ լսես անկծս։ Ո՛չ ախորժես չար Ո՛չ կամիս կորուստ։ Ո՛չ ըղձանաս մահ։ Ո՛չ յոռզիս ՚ի խռովուԹենէ։ Ո՛չ սիրիս ՚ի յաւամանէ։ Ո՛չ հարկիս ՚ի բարկուԹենէ։ Ո՛չ մրԹանաս ՚ի սխրոյ։ Ո՛չ այլայլիս ՚ի կեԹուԹենէ։ Ո՛չ փոփոխիս ՚ի բարուԹենէ։ Ո՛չ ԹևկանՑ շրջուԹի՝ ևՀՀ երեսաց անդրադարձուԹիւն

Գիրք։

ամենակալ երրորդուԹե ևմիուԹի՝ ՃաՃուԹենէն յաՀիտեանս յաՀիտենից։ Ամէն։

Ա յս իմ հաՃատ յերրորդուԹին։ Եւ այս ՚ի մայրն իմ լուսափառ՝ խոստովանեալ դաՃանուԹիւն։

Ահրատին յաւելՃած կրկին հեՃուԹեան նորին հսկողի առ նոյն ազերս մաղԹանաց Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ ՚այ։ ՀՋ

ՈՂՈՐՄած. բազմապուԹ, հը զօր ահաՃոր. մարդասէր, օրհնեալ. կենդանի. անՃառ։ Որ ոչ ելանէ երբէք բան քո եր անձեռն արկելիս, որ ևմնայէ անհնարաՃոր։ Քո է հատուցանել պտուղ քաղցրուԹե ընդ վշոյ խըստուԹե, սկզբնահայրդ այսմ նորոյ ևզաբմանաՃոր կանոնայ կենայ։ Քան զի բա րի առնել առելոյն, ևազօ

դու կարհառեցես՝ անկա
րօտ ես ։ Եթէ լայնես նե
ղութես՝ անդորրիչ ես։
Եթէ զվերջացեալս կոչես՝
խնամակալ ես։ Եթէ ըզսա
նանեալս հաստատես՝ վեմ
ես ։ Եթէ պասքելոյս ար
բուսյանիցես՝ աղբիւր ես։
Եթէ զծածկեալսն երևեցու
ցանիցես՝ լոյս ես ։ Եթէ
զօդտակարն իմ ծանուցանես
բարի ես ։ Եթէ ըզբիծան
անտես առնիցես՝ երկայնա
միտ ես։ Եթէ ընդ փոքուս
'ի մտա ոչ մոռանիցես՝ բարձ
րեալ ես ։ Եթէ ծառայիս
ձեռն մատուսցես՝ ստացօղ
ես։ Եթէ աջմէդ քո պաշտ
պանեսցես՝ յանձառնիչ ես։
Եթէ վհատեալոյս դարման
մատուսցես՝ կերակրիչ ես։
Եթէ զանդիտս պարարես
ցես՝ վարդապետ ես։ Եթէ
զդիմեալս առ քեզ ընկալցիս
ապաշէն ես։
Եւ արդ՝ քո են այսօրիք
ուեր ողորմութեանց ։ Ո՛չ
միայն գրեալ ։ այլ կատարել
Ադ

Թիւն ։ Այլ ամենեքին լու
սաւորութիւն ևնկատուսին
փրկութեան։
Եթէ քաւեսցես՝ կարօղ ես
Եթէ բժշկես՝ զօրաւոր ես։
Եթէ կենդանացուցանես՝ բա
հական ես։ Եթէ շնորհես՝
առատ ես ։ Եթէ ողջացու
ցանես հնարաւոր ես։ Եթէ
պարգևես՝ ամենալի ես։
Եթէ արդարացուցանես՝
ամենարբեաս ես ։ Եթէ մը
խիթարես՝ ամենիշխան ես։
Եթէ նորոգես՝ ամենակալ
ես ։ Եթէ հրաշագործես
ցես՝ ամենաթագաւոր ես։
Եթէ վերատին հաստատես՝
արարիչ ես ։ Եթէ կրկին
զոյացուցանես՝ ստեղծ ես։
Եթէ հոգւոյս ընդ մեր՝ ամե
նատեր ես ։ Եթէ կորզես
'ի մեղաց՝ այցելու ես։
Եթէ չարժանեացս ընձեռես
օրհնեալ ես ։ Եթէ յորսո
ղէն զերծուսցես՝ փրկիչ ես
Եթէ զեղցես 'ի քոյոցդ ։
խմեզ՝ հարուստ ես ։ Եթէ
նախքան 'իմինչ խնդրին՝
մ կա

Աղօթիկ։

ընտրուեց · արարածոցս սա
սանուեց յերդանակելոյ յայլ
եմն էութի երկնակենցաղ ան
վոխադրելի ամբարձելոյն խո
նարհութե՛ եւկործանելոցս
վերբերութեան սարսափելի
ուրբաթու մեծի պատճիս։
Յորում էկն էհաս ժամ բա
րեպատեհ պրել ինձ զայս
նրբազգ ձայնիկ հեծութե զը
ճարձախաւն երկիւղիւ։
Ահա ըղձալի համարիմ ասել
սաստանօր ՚ի քոյոց այսոհ զոր
ընդ իմ կրեցեր ՚ած բոլորից
Կացեր յատենի քումմ ըս
տեղծուածոյն իմովս կերպիւ։
Ող խոսեցար սրբիչդ բանիւ։
Ող բարբառեցար հաստիչդ
լեզուի ։ Ող ձայնարձակե
ցեր սաստկիչդ երկրի։ Ող
մռնչեցեր ամենազեղիկ փողդ
մեծութե։ Ող երախաւօքն
քո յանդիմանեցեր , եւղջ չա
րեօք նոցին ըմբերանեցեր։
Ող մատնեցեր ամենայ զոր
մատնիչն զոքեզ չտանջանայ
մահու։ Ող ՚ի կապէն զոր
քեզ դիմադարձեցեր , եւղջ
յոգ

Գիրք։

Հոգևկաւորեալ ՚Սահակ նա
հատակդ համբերութե վը
կայից · որ վասն իմոյ փրը
կութե հանդիսացար զօրա
պատս ՚ի յաստպարիսի ճա
կատուն · զի կակղեսցես զը
կարծր բռնուի մարմնոյս զո
ռոզութե վարժմամբ կըը
թութե չարչարանացն վը
տանգի ։ Եւ յանպարտա
կիրթ մարմին չափեալ զբնու
թես մերոմ զտաժանակա
նըն տադնապ տուժի · զի զը
գեութիդ որ առ մեզ՝ ար
դեամբք ցուցցես՝ ՚ի քեզ
օրինակեալ։ Օրհնեալ
յաշխատանս։ Ամէն։

Վերստին յաւելած կրկին
հեծութեան · նորին հսկո
ղի՛ առ նոյն աղերս մաղթա
նայ· Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ ՚այ։ ՚Ի .

ԵՒ ԱՐԴԿԱՆ
զի օր ի օրհնաբա
նեալ ևրուսանորոգ
կշռութե երկուց
մ՚կը

Գրիգորիս։

Հուն կրէլ քեզ պատրաստե
ցին ։ Ընկալար եբր երկայ
նամիտ։ Առեր եբրև զհեզ։
Բարձեր որպէս համբերող։
Ըստանձնեալ եբր ըզպարտա
կան զիայն վ ըշտայ։ Որ
պէս զծաղիկ շուշանաց հով
տաց՝ ուսով բերեալ զկենն
կենայ։ Զի յարհաւրայ դի
ջերայնոց՝ զիւրակերտս դա
հաւորակ մարմնեղէնն դոյո
թես՝ պահպանեայկ ՚ի դա
տապարտութենն վայրն եբր
՚ի խրախճան խնճոյից։ Նա
նեն արտաքս եբրև զողջա
կեզ։ Կախեցին եբրև զնոյն
սաբեկայ ձգեալ զեղջերայն
Տարածեցին ՚ի սեղան խա
չին եբր զպատարագ ։ Բե
հեռեցին որպէս չարագործ։
Պրնդեցին եբրև զապստամբ
Զխաղաղութիդ երկնաւոր՝
եբրև զաշխարհ ։ Զանկա
պուտ մեծութիդ՝ եբր ըզտա
ռապետ։ Զառ ՚ի քրօքեից
պաշտեցեալդ՝ եբր ըզքամա
հեալ ։ Զսահմանդ լինայ՝
եբր զարժանաւոր սատակ

Արբոյն։

յապտակեն զժհարեցար։
Ոչ ՚ի թքնուն թշնամանե
ցեր , ևոչ ընդ կուիեն եր
բեք խռովեցար ։ Ոչ ընդ
կատակեն սրամտեցար՝ ևոչ
ընդ խաղ արկանեն երեսս
փոխեցեր ։ Մերկացուցին
զզգեստ պատմուճանին եբրև
՚ի տկարէ , ևդարձեալ ապու
ցին եբր անփըրկանաւոր ըմ
բըռնեցելոյ ։ Եթէ ոչ եր
արբեալ կրկնակի քայսախ՝
զանգեալ ընդ լեզուդ , ոչ եր
հեղեալ մաղձն իմ մըթերել
Նախնի դառնութենն։ Ա՛ա
շակեաց վ ըհատութեբ , և
արգել անդրէն տարակուսա
նօք ։ Առին մերկնաբար,
ևդարձեալ մատուցին Հան
պատհասապես ։ Գանիւ
հարշածոց յետին անարդու
թե , ՚ի մէջ խառնիճաղան
ձին ամբոխի դատապարտե
ցին։ Ծուռն կրկնեցին նա
խատանաց , ևպըսակ եդին
արհամարհութեան ։ Ոչ
եռուն հանդիստ կենդանա
րարիդ . եթէ ոչ զգործն մա
՛ր կդ

Աղօթից։

տապանի անպակաս ’ի լրու-
թենե ամբողջ նոյնութեբ.
ած անքնին զնոյն կրեալ նա
խատինս անճառ համբերու-
թեամբ ։ յարեար կենդանի
ինքնիշխան բարձրութեամբ
լուսոյ՝ աննրճազ մարմնով
ևանթերի ածուեբ ։ Օրհ
նեալ փառօք։ Գովեալ գը
թութեբ ։ Բարեբանեալ
միշտ ողորմութեբ ։ յաւիտեա
նըս յաւիտենից։ Ամէն։

Աերստին յաւելած կրկին
հեծութեան նորին հսկողն՝
առ նոյն աղերս մաղթանաց
բան ի խորոց սրտից խօսք
ընդ այս։ ՆԸ

ԵՒ ԱՐԴ՝ Ա՛Ն
կեալ յերեսս հողա
նիւթ կերպիւա ’ի
վայր խոնարհեալ
ծընրադրական երկրպագու-
թեբ ըզբարեդործիդ ողոր
մածութեան զկենդանարար
ուսս համբուրեմ։ Զայս օրի
նակ մաղթանաց մեծիդ ըն-

Գիրք։

ման մահու ։ Զաւետարա
նիս նկարիչ՝ եբ զհայհոյիչ
օրինին։ Զտէր ևզկատարու-
մըն մարգարէից՝ եբ ըզհա
մառօտիչ գրեցելոյն։ Զճա
ռագայթդ փառաց ևզկնիք
անքնին խորհրդոցդ հօր
եբ զներհակ ծնողիդ կա
մաց։ Զօրհնեալդ խակապես
եբ զտարագրեալ ։ Զկա
պոյ օրինին լուծիչդ՝ եբ
զայր ’ինզովս գրեալ։
Զհուրդ ծախիչ՝ եբ ըզհեր
քեալ մի կալանաւոր։ Զա
հաւորդ երկնի ևերկրի՝ եբ
զհաւատի պատժաւոր։
Զ ի լոյս անմահոյդ ծած
կեալդ՝ եբ զհոգածին ըմ
բռնեալ։ Ով քաղցրութիդ
ևերկայնամիտ բարերարութիդ
ողորմածիդ գթութեբ։ Ո՛ր
վան ապաքաւաւոր ևանո
րինեալ ծառայիս՝ տէրդ բո
լորից զայս ամ կամաւորա
պէս ևհաւանողական հա
ճուեբ տարեալ ։ մարմնոյդ
միութեբ ’ինքեզ ընկալար։
Եւ մինչև ’ինքնարան շիրմին
մ կդ

Գրիգորի։

անխայեր զազատարարդ քո
բան, որ զտեղծեալս քո
քեզ ընծայեալ վերստին առ
քեզ դարձուցանէ։ Զան
ճառն արարեր բարերարու
թէ յանկինակալ ժամուն յու
սահատութէ. յորժամ բը
նաւ իսկ կորեալ ևօտարա
ցեալ էր կենդանուէն շար
ժողուէ, մեռար անմահդ՝
ևզմահացեալս նորոգեցեր։
Եթէ զկանոն համաձևուէ
օրինին փոխեցեր, արդ՝ զդ
ուրինն ևզհեշտականն և
զևս հնարաւորն մի արգել
ցես։ Ակզբնաձիր ողորմա
ծուէ, բարեգութ, օրհնել,
ևերկայնամիտ թագաւոր։
Ազդեա բանիւդ ամենազո
րաւ, որ զդոյութէն լուսոյն
ստեղծեր՝ինախնուամ աւուռ
րըն, ևւաղվաղակի փոխո
խեալ դատյց՝ի լաւ անդր։
Եւ փոխանակ զնեաոչ խրնդ
րեցի հետևիլ լուսոյդ՝ դու
ևլցես ինձ յայց՝ ճառա
գայթ ծագման հայրենի կեր
պիդ։ Եւ հոչեցայց առաջի

Սրբոյն։

ծայեցուցեալ։ Ազաչեմ զք
քեզ միայն խնամակալ։
Մարդասէր։ Գթած։ Կե
ցուցիչ։ Հզօր։ Ա յցելու
պաշտպան։ Մի ուանայնաս
ցի վաստակն աշխատութե
փրկականդ կրեց մարմնացե
լոյդ վասն իմ՝այ։ Մի տոկ
եղևցի քըրտանցդ կաթիած
խառնեցեալ արեամբ՝ի մատ
նուէն աւուր գիշերին։
Մի լեցի տուէերացեալ լու
սոյդ երախտիս, զոր ձրի և
առանց փրկանաց թը շէառա
ցեալուամ ինձ պարգևեցեր։
Մի ջնջեսյին ընորհացդ ա
հեախս, զոր կողից քոց կայ
լակք նորոգեցին։ Մի ան
շահ եղևցին կրեցդ նպատակք
զոր կարօտութես իմոմ մա
տուցեր։ Մի պարծեսցի
բանսարկուն վանեալ՝ զքո
տոհեալս իւրացուցանել։
Ահա յաղթեալես կամիք՝
ըղձից չարին։ Ա երըատին
ապշեսյի՝ միանգամ զարհու
րեալն։ Կրկին պարտեսյի՝
խոպատ դատեցեալն։ Մի

Սղոթից։

քոռնական պատկերիդ։
Մի յայտնեսցին փուշք մե
ղանացս ՚ի սրբուն մտացս։
Մի խզեր զկապ միութեան՝
զ ընդ քեզ սիրոյն պնդուեր։
Մի մերժեսցես զարշեստ զո
րութե լեզուիս յարմարուե։
Մի պակասեցուցաներ ըզյա
ջողուած ալոյս՝ առ ՚ի զ լու
սոյդ մատունս բաշխել։
Մի դրեր ՚ի դպրուե կենացդ
մատենիդ՝ զմահդուն պարտիս
Մի պահեր ։ Մի ինձ հա
մարիր։ Մի յիշեցուցաներ։
Մի ամաչեցուցաներ ։ Մի
նախատեր ։ Մի ոտն հար
կաներ։ Մի արձանացուցա
ներ զմեղկութեանդն ։ Մի
ամբարեր զկորստեանդն։
Մի երբ լսատ գտեալ ինձ
ամբաստաներ։ Մի յարուա
ցես ընդ ես զծառն անիծից։
Մի արձակեր յես զսաղարթ
պնասուցն ։ Մի ընձեղեր
զծաղիկ մեղացս ։ Մի բեր
ցես ընդ առաջ զնամակ պար
տուցս ։ Մի արտաբերեր
զբուղ պոզոյն։ Մի թերեսս
ցես

Գիրք։

քո ծառայս պնատապարտ՝
ողորմեալ առ ՚ի քէն։ Ոչ է
ժամանակ յերկարաձգութե
առ ՚ի զպարտան հատուցա
նել ։ Ահա ընորհեա ինձ
տառապելոյս զերեսս քո՝ լոյ
սդ ՚ի խաւարն տալից վը
հատելոց։ Արդեւ ևկնքեա
զ ընթացմունս եղիցեն ։ որ
միշտ զերդուն բարւոքն հո
սեալ յոտոյս իմ տեսութե
նէ։ Պահեա ինձ զ ընորհ
ամենապայծառ գանձուդդ
մնացականաց ։ որով պատ
ճական գտեալ՝ քո անճանե
ցայց ։ պաշտպանեալ ՚ի քէն
անսահման բարւոյ ։ Ահա
ողորմեա ինձ գթած աղա
չեմ զքեզ ։ ողորմեա ինձ հը
զօր ։ կրկին ողորմեա։
Մի փոխարկեր երկունս ցա
հոց ընդ չարեացս իմոց՝ բա
րիդ ամենևին ։ Մի բառ
նար ՚ի վտանդելոյս զառ ՚ի
քէն պարգեւեալդ ընորհս։
Մի կապտեր զփշրումն ամէն
օրինեալդ հոգւոյ։ Մի լու
ծաներ զինեալ ինէք ար

Գրիգորի։

բապարակել ։ Եթէ ամբա
րես զառանց համարոյ դո
ծոցս իմ չարիս՝ մեռայց կեն
դանուն ։ Եթէ ըշտեմա
րանես ’իսրուի՝ աստէն կի
զեալ անբոց այրեցայց։
Եթէ քննես զանօրէնութիս
առանց յանդիման լինելոյ
քեզ խոպառ հալեցայց։
Եթէ տրնկակից ինձ Թող
նես զմեղան՝ ’ինոսին վատ
նեալ մաշեցայց։
Ակնարկեա միշտ զօրեղ ամե
նակարող՝ փախինուլ չարու
թեցս որ յիս ։ զի բարիդ
քո եկեալ փոխանորդեացե։
Հրամայեա գըթած՝ իբնա
մակալ՝ գովեալ՝ լոյս անշի
ջանելի՝ զօրութեբ անսահ
մանելեաձ ։ զի նոր հաստա
տեալ գոյութի բնութես
մարմնեղէն յարկի անդամոյս
ցորում հանգուցեալ անլը
քանելի բնակեացիս բազմեալ
ախորժ առնչանօք միութեբ
հոգւոյս իմ ընդ քեզ։ Ջա
պականուլ ւեզուցս մերժել
խոպառ՝ յանարատուեթի զիս
պատ

Արբոյն։

ցես ’ի ճիւղս երկրաստեղծ
մատանըդ զի ւստս գործոցս
Մի մատուցես բան ընդ
դէմ ահդ՝ զանօրէնութիս
իմ յիշատակել ։ Մի մատ
նեացես լմոցս կամաց զաշան
դըս հոգւոյս վարել ’ի գե
րութի ։ Մի ասուէն զիս
փառաւորեր՝ զի անդանօր
դատապարտեացես։ Մի նը
հազուեբ այսր անցաւորի՝
զյաւիտենական բարիան տու
ժեր ։ Մի ’ի տակաւուամ
այսմ ժամանակի՝ զանվախ
ճանելն զփառան չափեր։
Մի ընդ հովտիս վշտոյ
հեծութեան զանախտական
ըզկեանդ գրաւեր ։ Մի
ընդ ըստուերն այսր մրթուե
զանձառելոյդ լոյս փոխանա
կեր ։ Մի զերասանակ մր
տոյս լքցես՝ ըստ արտուզն
հետս հետևիլ ։ Մի ըզկա
մուրձ կենցաղոյս գրեացես
ինձ հանգստեան բաւական
նուիթի։ Մի զհովիտ հան
ձարոյս ստուերական պահեր
’ի հանդերձեալն ինձ հր

Գիրք։

պատրաստեացես ամենակէ
ցոյց թագաւոր անմահ տէր
Յ՚ս քս օրհնեալ յաւէ
տեանս։ Ամէն։

Աբրահամն յաւելցած կրկին
հնծութեան. նորին հակո
ղն՝ առ նոյն աղերս մաղթա
նաց ։ Բան ել խորոց սրտից
խօսք ընդ այս։ Յիս։

ՅԻՇԵՍ ՏԷՐ
Աթուրթեայ՝ սիրո
ղըդ երաշանյ՝ աճ
ձշմարիտ ։ Սայ
ես վերատին ՚ի քնութեանս
կերպարան միշտ սրիտալական
Զննեա ինձ դարձեալ զա
միներութաց տարածմունս ե
լից արեանս շարժողութե։
Բժշկապես մասիր տեսանել
Օն մարդ եմ՝ հատատտեալ
մրտօք խակութե Թերի խոր
հըրդոց ։ Այն ինչ զոր
դու վկայեցեր տեսօղդ ոչ
ես ։ միայն դու անմահն սը
տութե խաբարն ։ Ապա
երաշանս ե դրել ինձ ընդ
մ կը

Սղօթիւն։

մեղուցեալն մարդ կօրէն վը
րիպանաց սխալմամբ ։ պար
տեալ կրկին երբ զերկրածին
մահացու մարմին ։ քան բա
նիդ քոմ սուտ երևիլ։
Քանզի արդարև պիտակ
խակ ես թե չար ե արարն՝
ևընդաբոյս չարութեին մեր։
Եւ ոչ փոփոխին խորհուրդք
մեր յաւիտեան ըստ հոգե
հանճար իմաստնոյն կանխա
զեկոյց առակի ։ Ապեթևա
ցո զաստկութե տանջանա
ցըն՝ որ պատրաստեալ մնայ
ինձ արկանել զորդիս գեհե
նին զարդ մահու յաւիտե
նական։ Բարձ զամօթոյն
պարտիս ։ որ պահեալ յայտ
նել Թշնառականիս յետին
ատենի յանդիմանութեն։
Լսրատ խաղաղութե առա
ջապարդև ողորմութեը քո ըն
ծայեցո ։ զի մի անտանելիքն
ահաւորութեան ՚ի ցոյցս ե
կեալ ինձ կերպարանեսցին։
անյոյս ապշութի ընդ կենաց
դղջման առաջի կարգեալ։
Դատաստան ահաւոր։ Ան
կա

Գրիգորի։

Այ
լայլին երկինք յանդիծ փոխո
խութիւն. Լեզուանակն արա
րածք տարբրօք իւրեանց՝ ի
նորոյ նմանուն։ Ծածկու
թիւք պործոյս հրըտպարա
կին, ևանէրևոյթք հրոյ մե
ռոյ յայտնին։ Արք կրօ
նից ներդործեցեալ՝ ի մար
մինս մեր նկարին։ Ծադա
հարն երկնից յատեանի նստի,
վրձիռ հատուցմանն՝ ի՜ձե
ռին իւրում։ Ահա վայ
ինձ ասելոյն անպատ հրկին
եղկութեաբ ըստ չափոյ հրշ
ռութեան այսր համարու, որ
զանբաւութիւս թերոց պա
րապրե։ Զինչ պործեցից
ողբալիս հոգի յայնմ աշուր
մեծի վտանգի։ Գան զի
սատիկ ևյիշատակն խոկ յա
ռաջեալ քան զհանդիպումն
Զոր ոչն մարդարէ զօրինա
կին նմանուն՝ ի դէմս բե
րելով զձեզ տագնապն ան
զերծ վախճառանն ևր շանա
կէ ասելովն, զօր օրինակ
եթէ վախնուցու ոք՝ ի ձե
ռայ

Սրբոյն։

կաշտոս ևանխաբելի դատա
Հօրն։ Անթերն տոկալի։
Կշռամբանքն տարտափելի։
Ցանդիմանուելն անփախչե
լի։ Տպնապն անճողոպրե
լի։ Պակուցումն անխըրա
խուսելի։ Դողումն անվ ը
ձարելի։ Լալումն անսրտի
փելի։ Կրճռումն ատամանցն
անդաժշկելի։ Ապականուելն
անողջանալի։ Անեծքն տար
տաւիելի ածեալին զոհ բանիդ։
Վախումն դեռոյն, ևարդև
լումն ողորմութեաե։ Ող ընդ
դալարիլն երկնի՝ ևրնդ երկ
րի դղրդիլն ընդ կարծրուն
յատակիս, ըստ կուռտակելոց
կոհակաց խռովուե ծովու,
երբ փախատեան կերպ ցու
ցանելով մի զմիոյ հետս խա
փանեն կատաղ չերկոցուածոց։
Եւ տատանեալ տատանեալ
ըստատարած գետնոյս թանձ
րութ՝ի՜ներքինոյն խորոց, հար
թեն զերկինս, ևհալեալ հրդ
եհլեն բնութիւք վիմաց, և
մ՝ի կթ

Ողբեց։

Ո՛րդ արդարոցն ձայն աւետեաց,
եւ ինձ դոյժ անվախճան վըշ
տաց։ Ցորժամ առ բարիս՝
մահու յաղթութեն խոպառ
մեռանի, եւ ինձ չարաչարծիս
կրկին յարաւէայի։ Այր դը
րանն բախել ոչ ինչ աղդե
ցեր. վ ըճար եղեալ գԹուեն
որ առիս։ Ցորժամ դպրու
Թիւք հրաշիցն զարմանալեց
որ են ծածկեալքն յայժմե
ցըս հատարակաց վարուցն
առաքիք՝ մարդկային բնութես
գործոյ յաղագս որոյ եղեն
գոյութիք ամ էից, յիւրա
քանչիւր մարմինս անպակաս
գրութեբ խակոյն երևին։
Եւ խորութիւք անճառիցն
հինքերոց յիմաստից աստեաց
առաջի աչաց մերոց կերպա
րանին։ Այր այժմ շահա
վաճառութիւք ոգւոց եւար
ատաչաց զերկինս գրաւեն, և
անդ իբր զապաժամանն ըն
դունայնութիք արհամար
հեալք լքանին։ Նոառաջ
մնունք հեծութեան ոչ կան
խաչ ատոկ առաքեալ չէ
եր

Գնրք։

առոյ առիւծու, ևպատա
հեացէ նմա արջ. ևվախնու
ցու յերեսաց արջոյն՝ եմր
ոանիկեն՝ ի տուն կենցուցէ
զձեռն իւր ի յորմ, ևխա
ծանիցէ զնա օձ։ Եւ դար
ձեալ կրկին սատկացուցա
նէ առ նոյն կերպարան երի
զտեսիլն քաոսեանլի. ա՛չ ա
պաքէն ասէ՝ խաւար է օր
ն՛ն. օր խաւարոյ եմրեցոյ.
օր ամպոյ եմառաւելոյ։ Ցոր
ժամ հրեշտակն պահպանու
զական կենակից հզօր ոտի
կան՝ երաշամբ ամբաստա
նեսցէ։ Եւ հատուցանօղն
ահաւոր՝ արդարութեբ յան
դիմանեսցէ։ Սպատաւորք
Թագաւորին առանց խընայե
լոյ խուճապեն զոմանս ի
կեանս հրաւիրեն, ևզոմանս
յամօԹըն դատապարտեն։

Ակնոց դէմս լցեալս ծաղու
ցուցանեն, ևինձ ահարկու
ևքաոսեանլիս երևեցուցանեն։
Ամանց պատկս լուսապաճոյ
ձըս մատուցանեն, ևայլոց
կորուստ, մահու բողոքեն։

Գրիգորիւ։

ցայց։ Որ ոչ միայն չեմ պը
տակիլըց, այլ ևպատուհասն
իմ անտանելի, ևկորուստն
անսպառելի։

Այլ արդեօք ամենապար
գեւ զօրուն անճառ՝ ձեռն
փրկութե՛ն կորուստ դըրա
հելոյս։ Զի օգնեալ՝ ի՛քէն
դարձայց միւսանգամ՝ ի՛
դրանց դժոխոյ՝ ամենապատ
րաստ հանդերձեալ. ամե
նևին անվտանգելի պրծեալ
՝ի պատժոյ։ Աստանօր տե
սեալ մտացս իմաստիւ զա
պագային դիպուածս՝ բաշա
կանացեալ՝ ի լուր երկիւղին
՝ի տագնապէ տանջանաց՝ ա
հեն համբաւով՝ կամօք քո
բարեայ ջերմեալ ապրեցայց
եւ մի մատնեցայց կորենչն
առիւծուց, որք խլնդրեն
՝ի՛քէն զիս կերակուր ծա
խել առատմատչն գազանու
թե։ Զի զօրավայն մահուն
լցուցեալ՝ զաստուստ պարա
րեալ՝ անդ ձգեալ հայեն.
ուր անրնպատ պահէ մընայ
հած մըթերիցն եծախուժն

յա

Սրբոյն։

երբեք դատանել անդէնն։
Ողորմութի՛ք ճշդով սերմա
նեալք՝ ոչ պայծառ վառ
մամբ դնան առաջի։ Ուր
ոտպանն նախայանգիցն, և
կտակարանն տիրանարգիցն,
ևնշանն ահաւոր այժմուցս,
յանդիման եղեալ մեծաձայ
նըս դատախազեն։ Զորոմ
սոսկալի վայրի՝ ոմն զուխան
կցորդութե՛ հայրենի, ևոմն
զնօրանն վկայութե՛ անտե
սից, ևոմն զարիւն մեծին այ
ամբաստան լինն երաշխայի ա
ռաջի իմ տարածանեն։
Զոտնքն անարանն բազմապա
տիկս՝ զոր անձամբ անձին
ատէն իսկ պատրաստեցի։
Զի ա՛րդ մ՚ինչ արեցայց
համառօտեալս յոտոյ։ Զի
եթէ զօրքն լուսոյ դատուք
արդարոյն որ փառաւորեալ
քըն են երանութե՛ք՝ տարին
դողալով, ևոչ բաւեն քե
րել զահաւոր տեսիլ երեսաց
մեծ դատաստանին, ես եղ
կելիս՝ աւանդակորոյս սա
տակման օրդիս՝ ուր երևե
մ՚հա

կերլ արուսեակին բարձրու-
թե։ Գերազանց քան զ-
բնակութի անկոխելին սըր-
բուեց։ Երանաւոր խոստ-
մանն տեղւոյ։ Եղեմ շընչա-
կան։ Ծառ կենացն անմա-
հից, բոյրելէն սրտին պարու-
նակեալ։ Ի բարձրութեան հո-
րե զօրացեալ ևհովանացեալ
Յանդստեամբ հոգւոյն հան-
դերձեալ ևամբարժանել։
Ինակութեբ որդւոյն յայր
դարեալ ևտաղաւարեալ։
Մխածելոն հօր՝ ևբեզ անդ-
րանիկ։ Արդէ քո ծընընդ
դեամբ՝ ևտեր արարչուեբ։
Ընդ անախտ մաքրութեդ՝
ևանբիծ բարեբ։ Ընդ անա
րատ սրբութեդ՝ ևխընամա
կալ բարեխօս։ Ընդ հայր ըզ
մարդեանս այսր աղերսանաց
քոմ դաշանողևս։ Եւ մա
տո ընծայեա ընդ ամեն խառ
նեալ ըզբանն իմ Նախնի մե
ծիդ Ներսոզն՝ եքոյդ պատա
ռանս։ Յիւսեա միացո ըզ
մեղուցելոյս դառն հնծու-
ընդ քոմդ երջանիկ ևխընն

յաշխատենից։ Զ՝ դու միայն
բաշեա կորզել՝ ի ժանեակ
սատակման՝ ի կեանս հեբրա
նուշ։ Բնաշէից ապաշէն
թադաւոր լուսոյ տեր Յ-
քե։ Օրհնել յաշխատանա
նչ։ Ամեն։ նչ
Վերստին յառեալած կրկին
հնծութեան նորին հակոդի
առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք
ընդ այ։ Զ

ԵՒ ԱՐԴ Ի ՎԱ Ր
այսքանեակ յոբա
հատուցեանց և
ահարկու սրտաբե
կութեբ, պակուցանողական
սատակուբեբ ածայլին բարկու
թեբ, տապնաւորել հոգով
թախծութեբ խոպան։ Սըպ
շեմ ըզքեզ սուրբ ածածին։
Ի բեշտակ՝ ի մարդկանե։
Մարմնատեսիլ քերօբե։
Երկնաշէտ արքայուհի։
Ընդխառն երբ զօդ։ Մա
քուր որպէս զլոյս։ Անշա
վախ բատ նմանութեբ պատ

Գրիգորի։

խմեմ թշնամուս հոգա խո
րան բարձրելոյն ։ Զեռն
տուր անկելոյս՝ տաճար երկ
նային ։ Փառաւորեա զոր
դիդ քո ՚ի քեզ՝ աճօրէն
լինէ հրաշագործել քաւուդ
ևաղօրմուԹիդ՝ աղաչին այ և
մայր։

Բարձրացի պատիւ քո լինէ
ևցուացի փրկուԹիդն իմ քնւ։
ԵԹէ զիս գտցես տիրամայր
Մարիամ լինէ ողորմեացիս սըրբոյ
հի ։ Մարիամ զկորուսեալս շա
հեացիս անարատ։ Մարիամ ըզ
հարԹուցեալս յանձանձես
ցես երջանիկ ։ Մարիամ զամա
չեցեալս յառաջ մատուցցես
բարեշնորհ։ Մարիամ յուսահա
տելոյս լինէ միջնորդ եացես
միշտ սուրբ կոյս։ Մարիամ ըզ
մերժեալս ընտանեցուացես
մեծարեալդ յայն։ Մարիամ յիս
ցուցցես զգԹածուդ լուծի
ըզդ անիծից։ Մարիամ զծըվիեա
ըբս հաստատեացես հան
պիստ։ Մարիամ ՚ի խռովուԹեյս
յուզմանց փոխեայեա զիս խա
ղաղարար ։ Մարիամ վըհապըղոյս

Սրբոյն։

կաՀորեալ հայցՀածոց՝ տուն
կըդ կենաց՝ պաղոյն օրհնու
ԹԵ ։ Զի ՚ի քէն միշտ օգ
նեալ ևաբարեգործեալ և՚ի
մաքրական քո ծնողուԹէն
ապաՀԹեալ ևըսաՀորեալ։
կեցից քէ որդւոյ քոյ ևՀն։

Ովժանդակեա Թևոցդ աղօ
ԹիւՀ խոստովանեալ մայրդ
կենդանեաց։ Եւ յերկինն իմ
յերկրիս հովտէ՝ առանց լըռ
կանաց հետևիլ ՚ի կեանս
օԹևանայդ պատրաստուԹե
զի ԹևԹևասցի կատարածն
իմ լինէ ծանրացելոյս անօրէ

ՆուԹեամբ։

Ա րասցես տօն լինէ բերկրու
ԹԵ զօրն իմ տադնապէ՝ ող
ջացուցիչ երկանցն ևայի։
Բարեխօսեա խնդրեա աղա
չեա ։ զի ըստ անճառելի
մաքրուԹեդ՝ ևահա ըզբա
նիդ հաՀատամ զընդունե
լուԹիւն ։ Ա րտասաՀօք օգ
նեա վտանգեցելոյս գովեա
լըդ ՚ի կանայս ։ Ծունր
խոնարհեցո առ իմ հաշտու
Թիւն ծնօղդ այ ։ Ընդ

Աղօթից։

Ծածուկ թեբն ։ Ար վտառաճո
րեալ է ընդ հօր ահոգւոյն
սրբոյ՝ հոգեբեբ ևանքնոեբ
մերոյին բնութեբս միայն
լով յամ ևյամուամ ։ Մի
յերկորդ ութենէն ։ Սմա
վտառ յաճախենից յաճախ
տեանս. Ամէն։

Աերատին յաւելած կրկին
հեծութեան. նորին հսկո
ղն՝ առ նոյն աղերս մաղթա
նաց ։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ այ։

ԶՍ

Ես՝ Սոհաճած
նին մաղթանաց
ահա ևրգվերնոյն
անմահ հրեշտա
կացն լուսակերպից՝ զաղերս
հայցաճծոց որ վան իմ գո
էին առանց լռելոյ հանապա
զորդեան արդահատութեբ
մաքուր բերանոյ. ընկալ
բարեգութ ։ Որք են բա
րիք բարեգործեալք՝ ի բա
րերարէդ անկիրթք չարեաց
Հատատալք յամենիշխան հր
բա

Գիրք։

ինձ հնարաւորեացես գովել։
Ամէն վան իմ մոցես՝ ի հան
դէս՝ մահու նահանջից։
Ամէն զդատաստանեալ իմ անու
շեացես քաղցրութի։ Ամէն ըզ
բաժանմանն իմ խորոց քակ
տեացես հաշտութի ։ Ամէն
զանմաքրութիս իմ բարձցես
հոգւոյն ընդոստնից ։ Ամէն
զմահանեալս մահու՝ փըրկես
ցես կենդանի լոյս ։ Ամէն
զ լալեացս ձայն հատցես
բերկրութի ։ Ամէն ըզխորտա
կեալս կազդուրեցուացես դէղ
կենաց։ Ամէն՝ ի կործանելս
յիս ակնարկեացես հոգեկից։
Ամէն աղօրմութեբ ինձ պատա
հեացիս՝ կատակ նըշխրեալ։
Օրհնեալդ միայն ի ջրթու
նըս անբիծս լեզուաց երկան
կաց ։ Ահա՝ կաթիլ մի կա
թին՝ քումդ կուսութեան՝
յանձն իմ անձրևել՝ կենաց
ինձ զօրե ։ Մայրդ բարձ
րելոյ՝ ուրն յի՝ արարչին երկ
նի՝ ևբնաւին երկըրի։ Զօր
անճառապես ծնար բովան
դակ մարմնովն՝ ևհամայն
մ հղ-

Գրիգորիւ։

ուղղ քոյ մի անտես առներ
Քան զի արդարև մեր են
այս աղաչանք , ՚ի բարերա
րէդ Տ՚ւյ վասն մեր կարգեալ
առ նոսա ։ Զի նոքա բա
նիւք են սահմանեալք , եւ մեք
ձեռօք ներդործեալք։ Որք
ևս ալոցեն ընդ միածնիդ՝
վկայք սոսկալի դատաստա
նին հատուցման . Ձխմարտա
բան դատախազք՝ յանցաւո
րաւք երկրայնոց։ Յահաւո
րըն ատենի յայտնիչք երա
համբք զմատակարարութի՚ն
որ առ մեզ ։ Որ եանտա
նօր կարեկցեն աղքատալ հա
ռաչմամբ զՀոգեառըՀէրն նը
Հագ Հայնի ողորմութա դու
րսատեղծեր մի կորուսաներ։
Արդ՝ ընդ դոհաբանութե
Հայնիցն խնդրեածոց անմա
հականացն վերհից՝ եւ միմեր
հեծուեա հոտոտեսցիս բընա
Հից արարիչ։ Որ յաղթես
գթութեբդ քո՝ վերնոցն և
տոմնայնոց։ Քան զի քո կ
բարերարելդ առ մեզ եառ
Արդ վասն բարեգործութե
անախ

Սրբոյն։

րամանաց Հիդ։ Ջօրութի՚ք
հզօրք անկարկուտե բարձ
րելոյդ։ Սուրբք , մաքուրք
անարատք , օրհնեալք , վայ
ելչականք , յաղթօղք , եան
պարտելիք։ Եւ ըստ ընթա
ցից տեսութեան մտաց երա
գուանք։ Որք ևպտղակորոյս
տընկոյ Թզենւոյն եռաւեանն
դատաստկութե՚ , որ զբնաՀ
յաՀիտեանս պարտնակՀ ժա
մանակս , զանցեալն ընդ Ներ
կայիս ևընդ ապառնոյն՝ յա
մայր յաւիրութեբն յերկարա
ձըդելոյ՝ յայդ աշխարհիս
արմատացելոյ՝ սին տաղար
թիւն պաճուճելոյ զրկեալ
՚ի պտղոյ , որ Ճշդիւս պատ
կեր թշնաս մարդկութես։
Սոքա բարեխօսք՝ Հանդեր
ձիչք՝ այլ եւխնամակալք։
Որք դեդերին Հանապազ առ
մեզ , ընդ մերում կրից կա
րեկցելով , բարեմասնութե՚ն
մեր սպասեն , եւյաՀիտեանս
կանն կենդանութե՚ վերկու
թեանն մեր աղօթեն՝ զայս
բան առելով , ըզգործս Ձե
մ՚Հե

զեղչնի՝ մարդասիրեսցես ղ
ղորմել Յ՚ս՝ ազաչանօք խմոյն
հրեշտակի • զարձուցանելով
զիս՝ տէր ՚ի բարիդ քո հե
տզ լռասց ։ Զի զաշանդ
հոգւոյս իմ պաշտպանուածե
զոր հաշատացեր նմին տես
ջուե՝ զ ընկալեալն ՚ի քէն ՚ի
կենցաղ աստեացս՝ ուրախու
թեբ սրտի յիս բերկրեալ՝
անմեղադրելի առ ՚ի քէն օրհ
նեալ • խնդալից զ իմոց զբ
հարձուածեամբ քեզ արքայ
բարձրուածե փառաց անհա
սից ՚ի խրախճանս կենդա
նախօսմբս բերկրեցելոցն պա
րուց մատուցեալ ընծայեցուս
ցե գովեալ ողորմած ։ Եւ
քեզ անքնին ընդ հօր ան
հասի՝ Թրշակցուածեբ հո
գւոյդ անճառի վայելե
փառաբ պատիճ ևերկրպագու

Թիւն յաշխատեանս
յաշխատենից։

Ամէն։

անախտականացն հրջաշատե
սիլ հրակերպիցն՝ անշազախ
մանքրոցն՝ անմեղիցն՝ բոցա
նիւթիցն՝ հոգեղինացն՝ և
անվանելեացն։ Որք եամե
նաճեցուն առաջելուածեբ
՚ի բարձրն ընտրականուածի
գերափայլ յաշխատ գիտուածե՝
անցուրտ ջերմուածեբեն ջե
ռուցանօղք լինքնաբուն տա
պռիչն ածսիրուածե ։ Ըստ
լինքեանց զմերս սառնասեր
սրբոհիցս անբորբոք ջինջուին.
այրիչք անաղօտ ՚ի մեծախոր
հուրդ սրբուամ սեղանիս որ
՚ի խորանիս • առանց նիւրհե
լոյ ևղանդաղանաց ապասել
հրամանաց երանականաց կե
ցուցիչ կամաց ամենատուղ
ծիդ։ Քրօբէօրէն առաքի
նուածեբ յաշծ միայեալք ան
բաժանելի։ Որք երկնաւորը
պետուածիք են մեծք ևզինեո
րուածիք անբիծք ահաւորք
երկնաւորիդ այ ազատազ
նեայ պաշտօնեայք ՚ի յամ
պոյդ լուսոյ՝ յօղք նշուլից։
Որովք ևինձ մեղաւորիս հո

Սրբոյն։

Աերսուին յաւելեալ կրկին հնծութեան. նորին հսկո զի՛ առ նոյն աղերս մաղթանս։ Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այս։ ՁԲ

ԱԾ ԲԱՐԵ ԸՆԴ բազմապարգեւ թա դաւոր ։ կենաց պատսպարան։ Լուսոյ կերպարան ։ Լայ նատարը հանդստարան։ Ով յաղագս մեղուցելոյս եւ կեալ մարմնացար ։ Գործե ցեր զանապատումն ։ եհան դերձեցեր զհրաշալեան։ Մինչեւ կատարեցեր զառե ցեալն ընդ ամենայնի ։ ձծու թեանդ։

Արդ՝ ւան առաքելոցն սրբ րոյ յերկնատեղծ քո ձէ ռացդ ձեռնադրելոյ՝ եհոդ ւովդ սրբութ օծելոյ ։ զո րոյ զգուշեան արժանաճո րութեամբ քոյ խնամ կարի առ ՝ի՛ւաս քո տեր ամի՝ յայ լուսմ բանի պաշտելդ ։ եւինձ ողորմեացիս յիշատակաւ սի մ հե

Գրիգորի։

րոյ նոցին ընտրութե։ Շա ճիզ լինէ եւից նոքօք հոր դեացես յերանութի՛ն փա փաքելի։ Զայն բարի հով հութե նոցին յողջոյն լինէ կենաց քաղցր լըճեայ։ Մա սին կարգոյ յանեղծութիւն փրկութե ոճնեցեալ յուսոյն։ Ընդ առաքինորդացն կենաց Սկզբնաշնորհիցն պատճոյս։ Փառաւորեալն դատաց։ Գեղոյն բանականաց։ Աճե տարանչացն բարձանց։ Լը խանացն պանծալեաց։ Լու սապայծառ Թադիւ պըճնե լոյն։ Ի զարդ անկապուտ զօրութե ընորհին պայծա ռացելոց ։ Լուզուիլ զըմար թութեան տիրական լուսոյն կատարեցելոց ։ Ընդ աշա կերտաց մեծիդ հրամանի բարձրեալդ այ քի ։ ևմար տիրոսացն ընտրելոց նահա տակութե ։ Որք մահացու ևվ շուաշարչարն մարմնով վանդաձոր ևաւետակիրն ան դամք ։ երկրաւորական և հոգեզանդաձն ընութե։ մար

Աղօթիկ։

ցըն որդւ՛ ես։ Աղք անպար տելի քաջութեբ Լանպատիր զդաստուեբ ընդ դըժնեայ դառոզն մարմնոյս բռնութեբ արիապես մարտուցեալ՝ տո վիմբ վանեցին, զանմարմինն բեղմար։ Եւ միտամարտ հանդիսիւ յաստպարիսի կեն ցաղոյս առանց զըզճանայ ծանրաբեռնութեբ՝ ի լայնա ծաճալ ծփանաց աշխարհիս ծովու՝ ուպանակաւ մարմնոյս թանձրութ՛ զթեթեւուն հո գւոյն թռուցեալ՝ ինաճա հանդիսոն կենաց հասին։ Եւ եբ սիրոզք վերնասնի վիճակի առանց յեռնոյն մը տածութեբ՝ զթոպչ յաղթութեբ համարձակապէս պայ ծառ ճոխութեբ պճնեալ իսկապէս ի գլուխ կապեցին։ Ասան նոցին արժանաբար մաղթանոց ևնըճիրական հայց հածոց՝ ևզիս զմեզաբարս ի պատուականայ ընկալ ընդ նոսին։ Եւ ահա խառնել զանմարքութիւն բան ընդ նա խապրեցեալ երկանկացն փա

ռաւո

Գիրք։

մարտուցեալ ընդ ատրը գոյ ից ամ նիւթից, պատկեցան բարձրացան ևկենդանացան հոգևպես։ Արնաբար ե լեալք ի յերկրե քան մար գարէին։ Ա կայք ճը շմա րիտք ամենափորձն մահու։ Ոմանք ևացան անտեսից ևծած կելոյ աներկբայ բարեաց յուսով տեսելոց աստէն նը կատիք։ Աշակերտք առա քելոյն ևջարբարսկից նո ցին։ Աղք հաճատարեալ գործով ընդ նոսին՝ կատա րեալ լըմամբ անպակաս լեաք՝ պարեն ի խրախճանս անկեան երանութեբ։ Որոց հաճոյական ևընդոծնական մաղթանօք արիւն ընծայ վաստականըճեր քրանակընդ րուկ աղերսին յարդմամբ՝ ընկալ զիս նորոգ ըստ նոցին մասին անեղծ փրկութեբ ի քեզ արճանայեալ։ Ընդ խաղացեալսն հուրբ ևսու սերբ արեամբ ներկելոյ՝ և ճգնաճորացն սրբոց հարցն միանձանց ևքեզ հետևեցելո

Մ հր

Գրիգորի։

ազատիչ։ Ես կորուսիչ
այլ դըտիչ ։ Ես մահա
ցուցիչ , այլ կեցուցիչ։ Ես
ես տարադրիչ , այլ ժողո
վիչ։ Ես մատնիչ , այլ
ապրեցուցիչ ։ Ես ըն
կըղմիչ , այլ վերածիչ։ Ես
ես գըլորիչ , այլ կանդնիչ։
Ես ես անիծիչ , այլ օրհնիչ
Ես ես վըիժառու , այլ շը
նորհիչ ։ Ես ես թշնառա
ցուցիչ , այլ մխիթարիչ։
Ես հղծանես , այլ գրես։
Ես սատանես , այլ հաստա
տես։ Ես ոսն հարկանես ,
այլ սփոփես ։ Ես պատճա
ռըս յօդես մահու , այլ հը
նարս խնդրես կենաց։ Ես
ես ի կամ շարժեալս սա
տակման , այլ ի փրկութի
ողորմես ։ Ես մոռանաս
զայցելութի ։ Ես լքանես
զբարի ։ Ես արդելուս ըզ
գթութի ։ Ես բերես վը
ճիռ կորստեան , այլ կատա
ղութի։ Ես թշնամա
նիս յառաւութեց ։ Ես
բանբասիս ի շնորհաց։

Աբդիսո։

ես դատապարտիչ , այլ
մ հմ

Աբդ՝ լուր հզօր , հնարա

հոր , գովեալ , զնոցայն վա
րըն իմ. ևզնիմ ընդ նոսին
ի՛ինոցին գովեաս , ի՛ փրը
կուելուն իմ և՛ ի փառս քո
ամենագութ , բարերար ,
օրհնեալ , երկայնամիտ , կա
րող , անքնին , անճառ , ա
նեղծ , ևանսահման։ Քո են
պարգեւք քո են շնորհք։
Դու սկիզբն ևպատճառ բա
րեաց ամենայնի։

Աբրոյն։

ռատրական աղերսարկութի
որ վասն իմ գոչեն քեզ ի՛
հաճուի , և ես ընդ նոսին
լուր գառնուի եղեալ ընդ
քաղցու , կամ տատասկ ընդ
ողորկութե , տգեղութի ընդ
վայելչութե , ևտիղմ ընդ գե
ղեցկութե մարգարտի , կամ
հող ընդ յըստակութի ոս
կւոյ , ևկամ քարինս անար
գըս ընդ պայծառութե ար
ծաթոյ , բացատութի ընդ
ճշմարտութե ևկամ աշտազ
ինչ ատամնառու՝ ընդ կակ
ղութե զանդհածոյ հացի։

Աղօթից։

առաքեալ՝ ի համառօտս եր
բեմ՝ անթոշակ ապաձեռնու
թեբ ընդ անկատար ուղին
հետևիլ։ Մի մատուցաներ
բաժակ դառնուբեբ՝ ի ժամ
ծարաւու։ Մի բակեր գը
թած իմ հանդեպ զյաջող
ած հոգևոր օգտից. ամ
բեր յանկարծադեպ հինից
ասպատակ՝ գիշեր մահուն
ինձ պատահեցե։ Մի տապ
ոօթոյն յանպատրաստ պա
հուն զարմատս հատեալ ցա
մաքեցուցե. ամ լուանա
կան դիպածոք հատել գաղա
նեօք ճնասեցեն։ Մի պա
հեցի ինձ սուն մեղացս,
ամ հոսանք ուղխից կենցա
ղոյս զիս ողողեցեն։ Մի
հանդիսան մահ բերիցե. և
մի ննջումն՝ իսատակումն յա
ռաջեցե։ Մի քունըն ինձ
կորուստ լինի. ամ ներհո
մին ապականութի գործեա
ցե։ Մի վախճանն անյար
մար՝ ի վերայ իմ արշաւեա
ցե. ամ շընչոյս վերարձա
կութիւն ըմբռնեալ՝ ի խո

Գիրք։

Ո՛չ հայհոյիս՝ ի պարկեշտ
Ո՛չ նախատիս՝ ընդէր ձը
րից։ Ո՛չ անդոնիս երկայն
մտութեց։ Ո՛չ եպերիս՝ ի
ներողութեց։ Ո՛չ բանսար
կիս՝ ի բարութեց։ Ո՛չ ան
պատճիս՝ ի քաղցրութեց։
Ո՛չ քամահիս՝ ի հեզութեց։
Ո՛չ առաքին այսոցիկ որը
սընջմունք. այլ անդրեզի
գոհաբանութիւնք։
Բարձ զվեղս իմ հզօր։
Լայծ զանկծս իմ օրհնեալ։
Փառեաս զպարտիս իմ տղօր
մած։ Ջնջեաս զյանցանս
իմ գթած։ Մատո մատն
այցելութեբ ևանդրստին իսկ
կատարեցայց։ Ջինչ քեզ
տեր քան զսոսին դիւրա
գոյն. ևկամ՝ զինչ ինձ պար
տաւորիս կարևորագոյն։
Ո՛չ կենդանագրեա բարե
խընամ քոյնատուղծ պատ
կերիս փշուծն կրկին. ի
շունչ նորոգման լուսաւորու
թեբ մաքրական շնորհի զա
ծենամեղ ոգիս պաշտպանելոյ։
Մի ածեր ողորմած՝ ինձ օր

Գրիգորի։

Քոյ վառք յաբեխեանս յա
հիտեղից. Ամէն։

Վերատին յաւելեալ կրկին
հեծութեան նորին հոգոյ
առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք
ընդ այս։ ՁՐ

ԱՍՐԶՐԵՍԼ
անքնին։ Զօրու
թիւ ահեղ։ Տէր
արարածոց։ Թագաւոր
երկնի։ Ստեղծիչ հրեշտա
կաց։ Գոյարան մոաց։
Հաստիչ հրեղինաց։ Պետ
բարի՝ հոգւոց։ Աչ ապա
հինուն։ Անդորրուն հան
գըստեան։ Տիտարան լու
սաւորութեան։ Պայծառուն
բերկրութեան։ Հանապարհ
երանութեան։ Պատճառ
կենդանութեան։ Սրբիչ
բանաւորութեան։ Փրկու
թիւն առանց չարութեան։
Լուսաւորիչ խաղաղութեան։
Պարեսպ ամրութեան։
Պատճար պահպանութեան։

Սրբոյն։

Նարհ լքցի։

Դուռ եսաւեր։ Դուռ գթած
Դուռ բարերար։ Դուռ եր
կայնամիտ։ Դուռ ամենակա
րօղ։ Սա ամբան անհա
տութեան անճառ զօրաւորի։
Քաւիչ, փրկիչ, կենագործ
ծիւ, լուսաւորիչ, վերատին
հաստատիչ։ Ի ժանեաց
կերչաց գազանաց՝ եւկամ յա
տամանց վիշապաց՝ ի կեանս
կորզիչ։ Ի նետուոց անդնդոց
՝ի լոյս բերկրութեան ածիչ։
Եւ ի հեղձմանէ ծփանաց
մեղաց ընդ արդարոյն եր
ջանիչ։ Ամենայն ոքի քեզ
ակնակալեալ յուսալով սպասէ,
կարօտեալ քումդ շնորհաց։
Եթէ երկնայինք՝ և եթէ
երկրաւորք։ Եթէ անկածն
մեղօք՝ և եթէ ամբարձեալն
արդարութեամբ։ Եթէ տէր՝
և եթէ ծառայ։ Եթէ տի
կին՝ և եթէ աղախին։ Եւ
ի ձեռն քո ի շունչ կենդա
նական բոլորեցուցեալ։ Եւ
քեզ ընդ հօր և հոգւոյդ սրբ

Աղօթիկ։

Ստեղծող, Հայր քոյոյ
ըստ քում մեծութեդ անճա
ռելիս հրաշագործեացես։
Մի սատակեացես զիմն խա
ծանօղս, այլ փոխեսցես։
Խնդալ զնոսան բարս երկրա
ւորս՝ զբարիսն արմատացուս
յես ևյիս և՛ինոսին։ Մա
նաւանդ զի դու լոյս ես և
լոյս, և ես խաւար ևյիմար։
Դու իսկութեդ բարի գո
վելի, և ես համայնիւն չար
ապիկար։ Դու տեր ըստո
ղեցս ասերկնից, և ես անիշ
խան շընչոյս առգեայս։
Դու բարձրեալ՝ ի կարեաց
զատեալ, և ես տաժանաւոր
ևվտանգաւոր։ Դու՝ իվեր
քան զկերս երկրիս, և ես
կաշ անարգուեճ գարշուճ։
Դու ըստ մարգարէին ճեաս
յաշխատեան յանդաշ բարձրու
թեան, և ես միշտ կորընչիմ
ըստ նորին բանին։ Ի՞նչ
ոչ է մրթութի՛ւն կամ նենգու
թի՛ւն, և ես բովանդակն իսկ
եմ, որ զաշանդն իմ ոչ պա
հեցի։

Գիրք։

Ցանկ բոցոյ մեծի օրհնու
թեան։ Սահման անօխա
կալութեան։

Ցիշեա յայսմ ողբերգութե
մատենի բանիս խոստովանու
թեան՝ ևզոր ի մարդկային
ազնե թշնամիս մեր՝ ի բարի
և արա կատարեա նոցին
քաշուի ևողորմութի։ Մի
բարկացիս նոցա վասն իմ
տեր եբրև զսուրբս բանբա
սողաց, առ յաշախ սերոյդ
քոյ որ յիս։ Ա՛յլ որպէս
զշարս կ՚շտամբողաց ևնորա
համբ նախատողայ՝ ներեա
յանցանաց նոցա։ Եւ արդ
մատուցեալ իւրաքանչիւրոյս
առաջի քո արդարադատ.
ոմանք առ մեզ չեստակարա
գոյնք սակաւուք թերևս՝ և
յերաշի բանբասելոցս։ Եւ
ես առ քեզ ամենապարգև՛
անթիւս ևանկ շուելի բազմե
րինակ ուխտազանցութիւնս
Արդ՝ յիշեա զքո մեծուիդ
տեր՝ նայեցեալ ի յիմն ա
նարգութի։ Եւ ընդ խընդ
րելս իմ ի՛քէն բարի իմոյն
մ՚ձբ

Գրիգորիւ։

Ցանդ-աստանէ մօրն իմոյ ան-
նեկի՛ փուշա դ-ժնկի մեղայ
շառաւիղեցի ։ Մի լինիր
ինձ խայթոց խօսօտիչ՝ որ
պէս անդ տոհմին յուդայի,
ևկամ զաճակին եփրեմի։
Եւ քան զի բուսուցեալ տըն
կեցի յոգիս՝ փոխանակ ցորե
նոյն բարեսերմութեան՝ խո
տըս խայթողականս ինքնա
թոյնս ընդարմացուցիչս ըստ
գրոյն բանի՝ որ երեցն ի քան
զաճեսիան ։ զի ա՛րդ ոչ կո
չեցից զանձըն իմ՝ գարշելի
անդաստան անիծաբեր փը
շուք մեղայ հեղձեալ։
Ո՛վ սերմանեցի արդարութի
ըստ բանին յովսեայ ։ ազի
ա՛րդ հընձեցից աժողովե
ցից զկենաց պտուղն ։ Ան
կան ըստինք կուսութեան
անձինս մաքրութեան ըստ
մարգարէին բանի որ առ հս
րայէլ ։ կարօղ հս տէր ՚ի
նոյնն հաստատել ։ Այնո
ցի ընդ արձակեցի ըստ մըտ
կան բարուցն յուդայի զան
կողնին կանայս՝ դ-ևաչյն հո
գին

Սբ. ծնն։

Ան զնս ՚ի բանտես ։ Ա՛ր
ձակեա ՚ի կապանացս։
Ջ՛երծո ՚ի չըղթայիցս։
Փրկեա ՚ի խեղդ-մանեսս։
Աղատեա ՚ի տապնապես։
Քակտեա ՚ի չերկաթիցս։
Լոյծ ՚ի պաշարմանցս։ Ա՛ր
տաքսեա չերկմտութեանցս։
Սփոփեա ՚ի տխրութեանցս։
Դանդո ՚ինեղութեանցս։
Փարատեա ՚ևվ շտացս։
Դանդաղտեա ՚ի խռովուեցս
Աղաքինեա ՚ի լալոյս։
Մերժեա ՚ի հեծութենեցս։
Դհռացո ՚ի յողբոցս։ Կազ
դուրեա ՚ի կաղանամանցս։
Ընտրեալ ազգութեանդ և
պարգեւատու քաղցրութե,
մի զգբաշխաքս արեւմէ հը
զօրիդ՝ անտես տարարել ընդ
վայր կորուսաներ ։ Դանդ
նեա զհատեալս յաւին մա
հու՝ ՚ի բազմավատանդ հի
ւանդութենես։ Ա՛հա բար
դեցան կուտեցան շըղանակք
ամայս ընդունայնութեան,
յորմէ հեռե յայտնեցեր ցաւ
ցայ յոչ պետս երևեալ։

Մ՚Ձ։

Ագօթից։

բնութեան հոգւոյս խորհիլ միշտ զքոյդ ։ Լոկ բարեգործային կանդրիլ զբարիս՝ բնութեն օրէնք, անբընաւ դատ կրնայ յարակցապես առ սոյնս բերումըն։ Քանզի արդարև առ միտ այդ պատճէր՝ եամ հասակ զօրանայ ։ Լոկ միւսոյդ երկրորդ եւ առաջնոյդ կնամով հանդիպիլ՝ ածականիդ է նը մանութի ։ Յաղագս այսր երի նախնի դասեցի զքրշ նամեայն իմոց աղերսանաքան զերախտաճորայն բարիս։ Եւ արդ՝ յիշեա ըզնոսա կրկին ընդ միոյ. որք ՚ի քո անուն բարձրացեալ զանարժանս զիս ընկալան։ Եւ տուր նոցա տէր ամենառատ բարերար կանոնակալ՝ վարձս արդարոյ համարգարեի։ Ամէն։ Եւս յաւելու թիւն փոքր իմեմ յայժմանեայս, ըստ հաճատոյ նոցա եւս յոյս նոցին աւետարանական. որք առ պարտաճոր գերիս ողջ միտ համբ ակնարկեն. որ պէս

Գիրք։

մանեայ. ՚ի ձեռս քոյ եամ վտիտ դարձեալ ՚ինոյն ըզ դատաստանի։ Եթէ մարմնապէս կ՚ցորդութի ընդ տէր սահողին՝ անարատ գործեցզպատուիրին, եւս դու փրկութի հոգեպէս միացեալ ՚ի յիս կրկին մաքրեայս։

Եթէ արեգակնս այս անկեն դան ստեղծեալ առ ՚իքեն երկրիս մատակարար, եւզ կարուձն մերիկ ցամաքէ, և զարհատ պտուղս հատուցանէ. եւ ստացողզ ամենից հոգիդ ես՝ որքան զօրեացես զինեմ չարեայ ազատ՝ եւզ թարախ պղծութենէ մեղայ մրեներից եսկոյն սպառել։

Ա ման այսր կանխաւ եւս ժամանեցիկ հայցել առ ՚ի քէն բարի՝ առեղեայ եմոց ՚իկարդ այսր բանի, զի զզ հերքել ընտանարս պարտուց մահու, յամենահնամ աչայ հզօրիդ մի մերժեացես օրհնեալ դերութիւն։ Արդ՝ կենագործեա զիս զամենամղ քս անդամոք մարմնոյս ըստ ս՚ձդ

Գրիգորիւ։

Հաւատոյ աշուղն յեանուամ՝
Հատուցմանն ամենափրկչ
ընտրութեան ։ Զի դու ես
դրաւ փրկութեան մեծութեան ան
վանելի ևանձախ գանձուցն
սուրբիս Աստուածելոյս ։ Ալ
ճառ վերնային շահու օգ
տութեն՝ բանիւդ որ ի քէն
յարդեալ ճոխանամք ։ Կա
ռո ինձ սահման ջրոյ հան
դրստեան ։ Ս րձանացս ան
փոփոխ պատրաստական վըս
տահուն ։ Ալսդեա օրինա
բանեալ՝ անկիւնագարձ յոյ
սոյ ամրութեի ։ Տուր ամե
նախնամ դու՝ անշուշտ պաշտ
պանութեի ։ Աստանելոյս՝
բարեաց անդորրուն ։ Տա
րակուսելոյս՝ լուսոյ ապաշխ
նուն ։ Ա չիարելոյս՝ մեծ
երկանկութեի ։ Ալհատելոյս
կենաց օգնուն ։ Լքելոյս՝
անդայթագղելի օժանդակու
թեի ։ Ա հանջելոյս՝ անսայ
թաք վերընթացուն ։ Զի
քո է բնաւդ ։ և՝ ի քէն է ամէն
քո և բնաւն հատ
ուածութիւնք պիտանացեալ
հա

Սրբոյն։

պէս թէ՝ ի մատանդ քոյ
կեցուց չայց՝ ի պահպանա
րան հոգւոյս ծածկութիւն
լիով ունիցիմ ։ Եւ ըզպատ
ժաւորս անամփոփելի ի
քոյ տեսութեդ՝ ևանկաբե
լի ի լուսոյդ կշռութեանդ՝
քաղցր գթութեբ անսահ
մանելոյս մերձեցեալ առիս
մաքուր արտացոլս ։ անխայ
տառակելի պահելով ի սիրե
զերական յանդիմանութենն ։
Եւ որպէս շուք լինի վայել
չական դնել ախորժելն ինձ
անարժանիս սիրելիքն քո
վան քո նայեցեալ ի կրօնս
զգեստուս բարեկերպութե
չգիտելով զբիծս գազանեա
ցըն եչքանիկ կարդան եղիկ
լոյս ։ ևդու ինարաւորս ամե
նապարգև օրհնեալ մարդա
սէր առ բնաւս ողորմած՝
վան ամենաթշնառիս հո
ծութեե հաշտեալ ընդ նո
սա քոյս հաշատոյ նոցա ։

Ընծայել նոցին՝ մատս պար
գեւեա ։ զանելիծ մեծութիդ
ևզանթառամելի պըսակդ յա
մ ն ։

Գիրք։

Համայնից կենաց։ Եւ քեզ վայելէ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

Աբրահամ յաւետեաց հեծութեան նորին հակոտն առ նոյն աղերս մաղթանաց բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այս։ ԶԴ

ԱՐՔԱՅԵՐԿ

նաւոր։ Թագաւոր բարձրեալ։ Տէր բոլորից։ Ընտիր ակնակալութեան։ Ստեղծող տեսականաց։ Յաստիչ լմնալեաց։ Պատճառ եղանութեան։ Կազմիչ հանդերձելոց։ Տըւիչ լուսոյ։ Առիթ առաւօտու։ Պատրաստիչ վաղորդենի։ Երեւեցուցիչ երեկոյի։ Տարրիչ խաւարի։ Սրբեստաւոր բարեհնար։ Խմաստաւորութեան գործուածք։ Քաւարան օրհնեալ։ Յաղիչ մեզանայ։ Յաղածիչ ցաւոց։ Քակտիչ դառնութեանց։

ՄԶ

Սղոթիկ։

Պահպանարան հանգստեան։ Ինար ներհման։ Յարմարիչ քնոյ։ Պարգեւիչ նրնջման։ Շրջոյ յարակար դութեի։ Զգայութեան տեառ ղութեի։ Ցրուիչ ցնորից։ Ցեղանակիչ անրջոց։ Փոխարկութեի զարհուրմանց։ Ըմբռնութեան տխրութեանց։ Խափանիչ խիթմանց։ Ընդարձակիչ կարծեաց։ Նահատակութեան ծփմանց։ Սփոփանութեի խարդախմանց։ Յարբածիչ դիւաց։ Փախուցիչ ախտից։ Ընկզմիչ գայթակղութեց։

Պաշտպանեա երկնատեղծ ձեռամբդ։ Զօրացո բարձրացեալ քո աջովդ։ Ամփոփիչ ամենակալդ Թեւօք։ Ծածկեա ածեան խրնամք քովդ։ Ամրացո վերակացութեբ վերնայնոցդ։ Շուրջ զանակի պարսպեա դու մարտակօք անմահից։ Նայ մեհուստ պարիսակեա կրցոր դութեամբ հրեշտակացդ։ Ա անեա զընդ դիմամարտն իմ

Գրիգորի։

Զի դուռ ես ած անքընին առ ամենեսին բաշխական, և յամառմ բովանդակ։

Օրհնեալ յաւէտ առեան. Ամէն։

Վերատին յառէջած կրկին հեծութեան. նորին հակառ նոյն աղերս մաղթանայ

Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Այ։ Ձե

ԱՍԿԱՐԴ ԱՍՄՆ

զի արթնականն մեր զընարեմուք՝ քեզ ննջումն իմն է համարեալ։ Լոկ ի խորհրդեմուք լռելն վասն ուղիղ հաւատոյն ի քեզ անթարթափ բացուքն աչքաց։ Ուղղեա հոգւոյդ քոյ իմաստուքդ զյաջողեալ հեծութեանդ ձայնիս մաղթանայ։ Ջորայս տէր ի հանդէս բարի ճրագնաւորական արի վասակոյ։ Կցորդ լեր կարեաց ըստ սկարուքեանդ։ Ամեն կա

Սրբոյն։

իմ՝ զինեւորութեանդ զբարթնոցդ։ Պատրաստարեա զոտանեալս՝ ածածնիդ մաղթանօք։ Զբանակս անդր բանիացդ բարեկարգեա ինձ պահապան։ Բայց ընդ աչս ըստ դիմաց՝ ազմոցս իմ առ սանեղիս։ Զգաստ արա ընդ հոգւոյս՝ ազգանրաբեռն կրիցս գանձաղուքն։ Ա՛ր բացո տէր ի ըզգայուքեցս՝ զմածեալս յիմարութիւն։ Բարձ միայն բարեգործ՝ ըզպատրճակիս թանձրութիւն։ Ընդ սկզբանն բերմանս լուսոյ՝ զողորմութիւն քո ծագեա։ Ընդ երիցն արեւուն՝ արդարութեանդ արեգակնդ ի յանձկութիւն սրտիս մտցէ։ Ա՛ռաւոտյն քո փառացդ ի յիմաստիցս խորհրդանոց Քահանայի։ Լսելիդ ունադրը լուքիւն՝ ընդ շունչս երնդ մարմնոյ համասփիւռ տարա ծնօդի։ Զանձն առնեմ քեզ յաւէտս զքո յարմարեալ տաղաչարս՝ պահպանեալ ոգւոյս որ ի սմին։

Մ Ձէ

Շապիկ։ Ձանդարատեցո փայ տիճդ կենաց զծովուս մըր րիկ։ Ամանձեա զատաեայ կանցաղոյս պատկեր՝ քոյին հրամանաւդ։

Քան զի թէ ատ ողորմած Թէ քո տէր կամեայի՝ այս լուծուի կոհակայ կարծր ե քան զվէմ։ Եւ թէ ՚ի ցամաքի անտես առնիցես՝ եբր զանկայուն պնդութի յատա կիս ՚ինեբքոյ աստիհոսեալ սասանի։ Արդ՝ ընկալ յս զպաղատանացս ձեռնարկուի քեզ ՚ի հաճուի։ Ետարա ինձ զամենակարծրն գայթակղու Թի՝ մեծ վտահութիւն։ Արդեօ ՚ի ջրահեղձոյց ամե նակործանն դարու որք ՚ի հարթ տարածման գետնի առանց երկիւղի յանհոգս կային՝ յողորմածենեդ ա մայի ծնցեալ կորուսան։ Ոկ ընդ հովանաւոր մած ծածուկ լաստին՝ յոգնատա տան հիմանն հայթայթա նօք յանուն դեմածիդ յե ցեալք՝ պահիչան։ Ընդորս

կացո զաշխատութեցս այս սկիզբն։ Արարեա միշտ կարօղ՝ զյառաջադրեալ ձեռ նարկերոս։ Դիւրաբեռս ըն Թացո ՚ի յաշարտուն լըր մանն։ ՚Ի վարձան երկին բերկրութեբ զիս հատո։ Ժամանակացոյցս ՚ի հան դիպումն յուսոյն։ Այցորդ լեր ուղեւոյն ճանապարհիս ընթացեալս։ ՚Ի թուիչս ամ բարձման՝ փութացուացես յօդտակարն։ Ընդաջմէ իմ լեալս ՚ի վտանգէ ծանրու թեն։ Զձայն քո լսեցո ՚ի յանձկութեն պահու։ Զե ռամբ քո կեցո ՚ի կորըստեա նըն ժամու։ Մտատամբ քո ազդեա ՚ի տահմանին անձ կութե։ Չարթեա զիւրա րոյ ամենաչար խափանմանն Չոգեղենին առաքմամբ քոյ ամբակումայ լինիմ հնարեա։ Բան լինիմ շընորհեա ՚ի յա ուն բազմութեն։ Ամաստու Թի լինիմ անկեա ՚ի հանդիպ ման քննութե։ Ամպով կա մաց քոց հովանայիր հրեա

Գրիգորի։

ԼՍԴ ԱՅՍՐ
Հառաչէնաց Թախ
ծութե ողբոց ՚ի
բազմաց կերպից շարակար
գեղոց ։ ևամենից հոգւոց
ողորմեա ։ գովեալ ևերկայ
նամիտ Թադաւորդ։ ՚Սևս այ
նոցիկ առաքեալ որոց հա
տեալէ ակնկալուն փրկուե
կենաց ։ որք ներկեցին ան
պատրաստաբար չկրել լսպ
տերօք խաղոյն պակասութե
Ահա յիշեա տէր իմ գԹու
թեան՝ եւյայս ևս պատճառ՝
իրաշխնա ինձ գրեա։
Քան զի Թէ ևՙի փառս ահա
ւորութեան սքանչելւոյ մե
ծիդ՝ հակառակօքն հան
դերձեցեր զկազմած մարդոյս
զոմն ծանր ևզոյն ԹեԹև զգ
մինն զով ևզմիան հրայրն.
զի դեմպ բուն ՚ի հակա
ռակացն հարԹ պահեցեալ՝
արդար կոչեցուք հաշատա
րիմ հաշատարօսԹեամբն։
Եւ յայսմ գատման առաքի
նութեան վերաբերեալ ընդ

Սբոյն։
ևզաղաչօղս մի շոտատատան
՚ինաճահանգիստն խաղաղու
Թե մարդասիրապես պրծել
ապրեցո։ Վարձս ՚ի քոյոցդ
ընդիս բերելով հոգևոր շա
հիկ ։ զսաորաբերս այս ըստ
հարուԹի պարտուցս լքեալ
բանիդ առակաւ՝ ՚ի քեզ տր
անկայց միացեալ խոպատ ան
բաժանելի՝ օրհնեալ յաւիտ։
Եւ կցորդեալ այսմ մաղԹա
նաց հոգեղէնքն ամենասո
քուրք՝ ընդ հոգեղինացն
մարտիրոսաց՝ որք ջրով և
հրով փորձեցան՝ ևյեղեց
զերծմանն ընդ մեր ի ընդրե
յին ևւմեզ յիշատակ Թողին
օրնուԹե ։ Սատոցեն ընդ
մեզ համաբանաբար զուգա
մասնուեբ։ Եղեցի։ Եղեցի

Աերտին յաւէրժած կրկին
հեծուԹեան ։ նորին հակո
ղն՝ առ նոյն աղերս մաղԹա
նայ։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ այ։ ԶՋ

Աղօթից։

փանէ ։ Եւ արդ՝ յամենուստ պարտեալ ևիսպառ լքեալ՝ եբր զապիկար հաշմեալ հերքեցայ կորեայ վանեցայ · վաանեալ ՚ի բազմաց ՚ի մահ դրաւեցայ ։ Ա ան որոյ ՚ի պարզ ևականէն զըր կեցեալ՝ յողորմութեե կոչի նայիմ ։ Եւ պատկառեալ դիմօք համայնից ուսնօղս՝ բնաւից աղերսաբանեմ ըզմեռելոյն քեզ կենդանեայ։ Քան զի կարօղ ես յաշխատ հնարիւք ևկորստականացն ըստ մեռելոյն ։ Ամենայն ինչ քեզ զօրեւի է ։ Սա զի ևբնդ անոկար կարելոյդ և կամիլդ է ախորժելի։ Արդ այսց երկուց բարեաշաճ շը նորհայ նորոգչայ առ մի մեանս եկեալ՝ կարելն ընդ կամիլն բարձեալ եղիցի կատ սահատուածն վհատուի ազ գայ մեղաւորացդ ։ Եւ ժա մանեալ հասցե աշխատացդ լոյս հոգւոց բժշկուե քոս մրդ հրամանի տէր ամի։

Օրհնել յաշխատեանս. Ամէն Ա

Գիրք։

ամբարձելոյն զխոնարհուածն առ կաշն դիտմանն՝ անմռռացդ պահեալ պատկ ընկալ ցուք ճրգնաւորականն։

Ո յլ քանզի յայսմ կանոնիկ ուխտի վրիպեցաք · ևանաս նաբար սահեցմամբ ըստ հոգւոյն զկնի ընդ երկիր մա ծաք։ Այլ ոմն ախտիւ՝ և այլ ոմն անգթութեբ · միւս մանն մոլութեամբ ամենա բաղձ կերակրոց · եբր գա զան միտաբոյծ յարակայ կա պակալ ընդ բնութես։ Ոսկ ՚ի քառեից՝ ոմն անդրեռնելի ևանողոքելի սլացմամբ ՚ի բաց ոստոցեալ վայրենապես անբարտաշանի։ Եթե ջեռ նուամբ տապով սիրոյն որ ՚ի քեզ՝ նշխարաբ բոցոյն որ ՚ի մեզ ։ ցուբան առ ընդեր կե նակից նմին՝ զնոյն կատեցու ցեալ բարւոյն ընդ միջե։

Եւ եթե օդականաշն հր րեշտականոնէն յառնիմբ ՚ի քեզ ։ ծանրութի թանձրու թե անդրանիկ նիւթոյս այս հոգոյ՝ խաւարև քարշեալ խա մղ

Որով զայս ձայն աղերսա
կան

Յանվախճան փառաբանողաց

Բարձրունս տօնել անդադար

Առաքինութիւն մեծիդ ՚ի

Ցերեխտիս հզօրիդ ՚ի յիս, և

Նամուն՝ ևզպայթակղել մաք

Կայնմառութե։ Ծանուցել

՚ի յայցելութե։ Քարոզեալ

տէր ՚ի փրկութե։ Սերբո

ղեալ դու յառաստութեան։

Պատճեցեալ ՚ի պաշտպանու

թե։ Փառատրեալ ևս ՚ի

փրկութե։ Երկրպագեալ

յանբաւ բարձրութե։ Պաշ

տեցեալ ՚ի յանքննութե։ Գո

վեցեալ միայն ՚ի յաղթութե։

Աերաձայնեալ ՚ի մեծ զօ

րութե։ Խնկաւորեալ յո

ղորմածութե։ Խամբութե

ցեալ յանճառ հեզութեան։

Ա՛աշակեցեալ ՚ի խոնարհու

թեան։ Ընդ քեզ աճեսցէ

քո երկնաւոր ածդ բոլորից

մխիթարութե. ըստ որում

հոգի եղ քո սուրբ բարութե։

Որ զանկեալ զգրաստ թըշ

դըն անբանութեաբ՝ կանոնե

ցեր ոչ անտես առնել։

Սրբոյն։

Աերատին յաւելած կրկին
հեծութեան. նորին հսկո
ղն՝ առ նոյն աղերս մաղթա
նաց։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ ա՛յ։ Ձէ

Ի ՍՐԴ Ք՚Ն
զի ՚ի դլուխ կա
տարման հասեալ
սակաւամանեայ
կառակի այսր ողբերգութե,
արա տէր վախճան դադար
ման առնուլ ընդ այսց բա
նից մաղթանաց՝ ինքնանա
խատես կշռամբութե. Աւր
յիս կբին չար սովորութի՛ք
Որ քեզնէն կարգեցեր սահ
ման աշխատաց ակնկալութե
դատապարտելոյս սահելով,
ոչ են կամք առաջի հօր իմոյ
եթէ կորնչիցի մի ոք ՚ի փո
քրկանցս։ Եւ դարձեալ
այս են կամք հօր իմոյ զի
զամենեսեան լինիմ յանձն արա
րեալն ոչ կորուսից։ Ահա
օրինեալ ես ՚ի քրիստոնեան։
Բարեբանեալ միշտ ՚ի քաղց
րութե։ Խոստովանեալ յեր

Աղօթից։

կայծեալն ։ Մի ընդ պահ
կեացես զդեղևւեալն ։ Մի
անվերարկու առներ ըզսա
ռուցեալն ։ Մի անդարման
լինցի տագնապեալն ։ Մի
առանց տածելոյ յարկն խար
խալեալ ։ Մի անպատիճ
պատկերն հնացեալ ։ Մի
անպարարտութիւնն անհա
մեալ ։ Մի շուք շնորհին
անարդեալ ։ Մի հնութին
քամահեալ ։ Մի նաճ հո
գւոյս աչեկոծեալ ։ Մի եր
կարութի յուսոյն կըտրեալ ։
Մի լար շաճղին խզեալ ։
Մի ուշ իմաստին բարձեալ ։
Ի գոյին կազմած զեղծեալ ։
Մի ամբարձմանն թևք փետ
տեալ ։ Մի զըճարթութի
պեղոյն տգեղեալ ։ Մի ճա
ճանչ նշուլին քաղեալ ։
Մի պատուհանք աչացս փա
կեալ ։ Մի լուսաճոռութի
նորին խափանեալ ։ Մի
պատկերն խօսուն անկեալ ։
Ահա ապաչեմ զքեզ բարե
գութ , ամ սրբովք պաղա
տիմ ։ Լուր ստոյն լինէ կան
խաճ

Գիրք։

կան յարդեալ ընկալցես մար
տիրոսացն պաղատանօք ՚ի
հոտ հաճոյեաւ բուրման ա
նուշից ։ Եւ այսու վերջ
նօք հաշտարար բանի՛ զը
նախնեացն պարտս ևզաներ
հոյթ գվէրս միջնովքն և
վերջնովքն մահացուցանօղս
քըն զանձն ևզմարմին՛ բը
ժը շկեա ամենակարօղ ։
Ջներքինս ևզարտաքինս · զը
տիպքն ևզդիծքն ։ Եւ զը
խարանս հարճածոյն՛ բար
ձեալ ևմաքրեալ դեղովք
ողորմութեաղ գնտեալ խած
ճածս բազմապատկես · որք
զդարշելիս ընդ ախորժելիս
ցըն քեզ յուցանեն զերութի
բնութեաս ։ Եւ եթէ հա
սից յամն ծերութեան քե
առաքնորդել՝ արժանիս մա
հու ։ Մի թողցես զարկա
րութիս ։ Մի անարդեր զա
րհան ։ Մի կորացուացես զը
կարծանեալն ։ Մի հնչուա
ցես զերքեալն · Մի վայրա
բերեր զխոնարհեալն ։ Մի
շընչման հոգւոյ մաաներ զառ
ձիք

Սրբոյն։

խաչ, զի զանապանն մի մոռացիս։ Դուռ առաջնոր դեցեր ինձ ըստ ստղմանին և ապրեցուցեր։ Չան տէր ընդ երդողին և՛ի կարծեացն կաոկածանաց յորմէ երկրն չիմ։ Լսակ ես չեմ արժանի՛ ինքն առջ հասարակական կերակրոյն վարձու։ Այլ դու կարօղ ես սովորաբար ևառ զ ըլացողս բարեգործել Քո են զարմանալիք անճառից բարեաց միայն հրբաշագործ առ ամ երկայնմտու թի։ Ընդ հօր և հոգւոյդ սրբոյ օրհնեալ հանապազ յաւիտեանս յաւիտենից.

Ամէն։

Ահրաւէն յաւելած կրկին հեծութեան. նորին հակողի՛ առ նոյն աղերս մաղթանաց. Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ ՝այ։

ՉԸ

Ի ԱՐԴ՝ ջուր կամաց ևկաթ առ տասաց՝ բեկուեք մըդ

Գրիգորի։

ոգւոյս՝ մուացս լքմամբ՝ խոր տակմամբ սրտիս հեղել առա ջի՝ զմարգարէին յիշեցուցա նեմ զարեմաթայսոյն ըզսա մուէլի. զոր առեալ ևհեղ ՝ի սիաճառակէ յանդիման քո աւետաեաս։ Առ ժողո վ ըրդեանն օրինակուել զան ձըն արկանելոյ՝ խոստովա նուԹեբ ևհնազանդուԹեբ կենդանարբդ պարշապարաց եւ արդ՝ ընկալ զայս հիւս ճած բանի աղիողորմ հեծե ծանաց։ Եւ հոտոտեացիս յայս նրբէր բանի անարիւն զոհի Թագաւոր երկնի։ Եւ օրհնեալ սրբեաս ըզտառ մաուենի այսր ողբերգուԹե. ևգրեալ դրոշմեացես արձան յաւիտեան ընդ հաճոյակա նայն սպասաւորուԹիւնս։ Այացցե առաջի քո մխոքնիկ նաւոր. ևյիշատակեացի ՝ի լսելիսդ քո հանապազ։ Բարբառեացի շրԹամբ ընտրելոց քոց, ևիսօսեացի բերա նովք հրեշտակաց քոց։ Տարածեացի հանդէպ աԹո ռոյ

Աղօթից։

փրկչէն տանջիլ Անկաշառ
կառափիչ ։ Անխնամելի
յայտնիչ ։ Անպատուհմ հր
րապարակիչ ։ Աշխարհա
լուր բողոքիչ ։ Փողով մե
ծութեան ազդման՝ առանց
լուծանել հակառակ դատաստան
զիմոցս պարտեաց խոստովա
նեցայ ։ Սոյն գիր խնդա
ձայնիւ՝ երբ զնա ընդ իմ ա
ղաղակեսցէ ։ Տարածեսցէ
զծածկեալսն ։ Խոչակեսցէ
զգաղտնիսն ։ Պահանեսցէ
զկատարածն ։ Յընչեսցէ
զմոռացեալսն ։ Յայտնեսցէ
զաներևոյթսն ։ Հարթաւեսս
ցէ զբարդսն ։ Կարողես
ցէ զխորոյն ։ Պատմեսցէ
զմեղացն ։ Մերկացուսցէ
զանտեսիցն ։ Յուցցէ ըզ
կերպարանս թաքուցելոցն։
Հօշափեսցին սուաձ որսքն
Գոյիւն գոյութակցութիւնքն։
Յանդիմանեսցին անճառք։
Կամեսցին չարեացն մինոց
հածք ։ Եւ թադաւորես
ցեն կեանքդ Հնորհաց զոր
մեռեալ քոյ քո՝ ի դանձըս
պա

Գիրք։

ւոյ քոյ ևրինծայեսցի ի սը
րտի սրբուեն քո ։ Լսընկեա
յն ի տաճար անհան քոյ ։ և
բուրեսցի ի սեղան փառաց
քոյ։ Պահեսցի ի դանձա
րանի քում ։ և համբարեսցի
ի ստացուածս քո ։ Պատ
մեսցի յականջս ազգաց ։ և
քարոզեսցի ի լուր ժողո
վըդոց։ Սկարեսցի ի դը
րուն խմաստից ։ Հարպաճո
րեսցի ի սեռան զդայութեց
Լբը կենդանեօք զիմն պատ
մեսցէ խոստովանեալ զանո
րենուի։ Եւ Թէպետ վախ
ճան ընկալայց երբ ըզմտհա
ցու ։ այլ յարակայութեբ
բանի այսր տիւերի գրեցայց
կենդանի ։ Սընասցէ սա
անեղծ ի կամ քո տէր,
լինէ պատուսպարուհս համ
բարձեալ միշտ անդուլ դա
տիչ։ Անաչառ կըշռամբիչ
Ընպատակառ յանդիմանիչ։
Ընանհայելի դատուիչ։
Ընողոքելի պարտաճիչ։
Ընհամբոյր ծանակիչ։ Ան
մարդասիրելի մատնիչ։ Ան
մեղ

Գրիգորի։

ԵՒՏԷՐ։

Կեանք ևարարիչ Ողորմած ։ ԳԼ թած ։ Լոյս ։ Երկայնա միտ։ Անհնակալ ։ Մար դասէր։ Ամենագութ։ Պարգևատու ։ Փրկիչ։ Օրհնեալ։ Գովեալ։ Բա րեբանեալ։ Դարան ամրու թեան։ Պատսպարան վ ըս տահութեան։ Առանց նեն դութեե բարւ։ Առանց խա հարի ճառագայթ ։ Քա հիչ մեղաց ։ Ողջացուցիչ վիրաց ։ Անհատանելեաց հնարք ։ Անմատչելեաց հը պաճար ։ Անյուսալութե եղք Անուն քո խոստովանել այ որդւե ։ Եւ հօր քոյ ընդ քեզ հզօրի ևահաւորի։ Եւ հոգւոյդ ամենակալի՝ և ընդ քեզ երկրպագելոյ՝ փառք ևպաշտօն գո հաբանութեան յաւիտեանս։

Ամէն։

Սբ

Սբ ոյն։

պահեսոի ոսկերացս ցամա քելոց ։ Որով ’ի ժամանա կըս կենդանականս սկզբնա հոր լուսոյ մոի գարնայնոյ նորոգման աւուրն պայծա ռութե՝ քոյովդ ցօղով յո գի աճեցեալ այսու փրկու թեե անմահականաւ՝ ևան ցամաքելի վերամբարձութեբ շառաւիղս ձգեալ ’լմանան լեացն բարեաց՝ զարձեր զա լարայայց ևւրկին ծաղկեցայց ըստ քոյինաշունչ պրոյն յու սադրութե։ Եւ քեզ միայ նոյ փրկողիդ՝ ևհոգւոյդ քում հօր խակակցի՝ միաս նական տերութեդ ևանճառ երրորդութեանդ խորհրդա կան զովեստիւ փառք ևեր կրպագութե յաւիտեանս։

Ամէն։

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանդերձ առ նոյն աղերս մաղթանաց բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ այ։ Զի։

Գիրք։

Վերտուն յաւելեալ կրկին
հնձուածեան նորին հակոլիկ՝
առ նոյն աղերս մաղթանաց
բան ի խորոց սրտից խօսք
ընդ այս։

ՂԱԶԱՐԻՆ ՍԵՍԼ

Ճ երկնաւոր։
Միայն արարիչ
տէր ամենակալ։ Մեծուն
ահեղ։ Գթութիւն օրհնա
բանելի։ Ողորմութի խոս
տովանելի։ Բարերարութե
երկրպադելի։ Իշխանակա
լութի պաշտելի։ Մարդա
սիրութի տօնելի։ Պահպա
նութի խնկելի։ Բարձրեալ
անքնին։ Մերձաւոր կա
մարար։ Ապաւէն անկաս
կածելի։ Մխիթար սրտից
փարատիչ վշտաց։ Ապա
քինիչ ցաւոց։ Սպառումն
վհատութեց։ Բարձումն
պարտեաց։ Փոխարկիչ կա
րեաց։ Կարգաւորիչ կրից։
Յարմարիչ բանից։ Սան
ձարկու լեզուի։ Շրջադ
րութի՝ շընչոյ։ Կայուցիչ
մտի

Աղօթից։

Հայադիր։ Սփոփիչ խորհրդ
դոց։ Կթարան մտաց։
Արձանացուցիչ յուշմանց։
Հանդարտութի՝ մրրկաց։
Խաղաղութի ծփանաց։
Որ ունիս զթեւոց ամէնքն
Թաց էշխանականիս, եւմատ
տուեր նրճաճեալ առքեզ
դարձուցանես։ Գոհաբա
նեալ միշտ երախտաւոր հե
զութեր անհպարտութե եր
կայնամտեալ հանգչիս տեն
չանօք անձառ հրաշիւք յան
ձինս սրբոց։ Մատուցեր
եից համայնից՝ ամիւ ծանու
ցեալ գթած։ Սկզբնահայր
ևնախաշաւիղ սերոյն ընտ
ցից։ Ո՛անապարհ կենաց,
որ առաջնորդես քաղցրու
թեբ՝ դիմեղոյս ի լոյսդ վե
րին։ Զեռնկալու մեծ վըս
տահութե, որ ոչ թողայցու
յանես գայթակղելոյս ի վայր
կործանիլ։ Յուսոյ կերպա
րան ճշմարիտ առ հաւատ
չեիւ աղաչողից մասանց յայտ
նի երևեալ։ Ապաւինութի
հանպատրաստ, որ ոչ երբեք
վատ

Գրիգորի։

դեղ կենաց · որ ամեռելոց
բնաւին եղծելոց առնես զ ըս
քանչելիս ։ Ամենատեղծ
աներկբայելի · որ զհուրբ
կիզեալն ազհոգմով հոսեալն
ազժանեօք դազանաց ծա
խեալն՝ ՚ի քեզ թեզ ակն նո
վին հիւթականուեք անպա
կաս յարուցանես ։ Ընդ
հասար համարձակուի · յո
րում՝ ընծօրէն պանծանօք

պարծելընդ երաժոյն։

Հայեաց տէր յերկինից զ ը
հարթ քաղցրութեդ յամ
նակործան վտանդ նեղելոյս
ևարա անդորր հանդերատա
կան դիւթարհոր ՚ի բազմա
տագնապս հեծութենէ։

Եւ զյարուցեալ դումարս
սատակ ջոյն՝ եթէ ըսպառս
զինք այսական զրժնեայ հր
նարահարութեդ բռնեն մար
տակցաց պատկանել զինուք
եթէ մեզայ տեղ եւքո առե
լն կերպարանք ՚ եթէ ցա
հոց ևախտից վտանգիչ ևկո
րըստական նշմարանք · մեր
ժեացես հանցես հատոյս ևա

վա

Սրբոյն։

մատնես վտանգի դատապար
տութե ։ Ազատութի հընոր
հաձիր · որ տաս լինապես
առանց փոխատրութե փրը
կանաց ։ Առատուի աննա
խանձելի · որ քոյին փառս
հորութեդ զանարդ նիւթ
հոգոյս ճոխացուցանես։

Պայծառուի անսուէր · որ
ճառագայթիւք ահեղ բարձ
րութե պարածածկեալ՝ ըզ
թշնաս կրկին բարգաւաճ
առնես ։ Փառիչ մեղանաց
բազմաց · որ զհերքեալս ՚ի
փրկութենէ առաքնութի պայ
ծառութեդ նորոգեալ վերըս
տին վայելչացուցանես։

Հնարաւոր դիւրահաս · առ
ամ անբաւ գերամբարձուի
յաւէտ յառաջեալ ։ Եւ
վտահութե առ խոստայե
լոյն վայելս ։ Երանութի
անձկալի · յոր զիւնդանուի
ընչոյս լքանել ախորժելի
զի զքեզ դտից կենդանի։

Կամք անխոհադրելի · առ
քաւութի դերոյս զօրացեալ
ամենագովելի։ Անսխալելի
մէկ

վանեացես և հալածեացես հեռի սահմանաւ խոպառ տապրագրեալ անդաբձ որոշմամբ վերըստին կորառեանն։ Եւ կառուցես կացուցես նը պատակ կենաց ևամուր մահարձան ըզնշան խաչիդ ապաւինելոյս ՚ի քեզ փրկուել։ Եւ յայսմ անպարտ ևանապատեր ևանվանելի արձեստից ահաւորիդ մեծութե՝ լուծցին որոգայթքն դաղտնածածուկ տատանայականք։

Կապտեացին մեքենայքն։ Ա տանեացին գայթակղուիքն Լայտառակեացին հաղթիցն դրութիւնք։ Ցայտնեացին հրեայիք որսոյն։ Գոցին ննջագոլին ծուղակք։ Ա բատային վարին վերարկուք Տոչորեացին որոմանցն բոյսք Սգովեացին բրունաւորին չապրանուածիք։ Կորեացի լար խաբէութե ՚ի մահ որ ստղին։ Պարսեացին պատրազին բանտարկուիք։ Պակասեացին զկնիք զպարտազին։ Ընկճին տուսերք մահաչափ մը

րին։ Սուգեացին սադրողին պատրաստուածիք։ Արձակեացին տուռունք տապնապողին։ Այլայլեացին տուտ կերպարանք կեղծաւորին։ Սատակեացին խրոխտականացն խիստ յարձակմունք։ Յրխեացին կըցորդուածիւնք կերչացն։ Բաժանեացին ազինք աշաղակացն։ Կայքայեացին բոյլք բարբարոսացն։ Կանդրեացին ամրոցք ապրատամբողացն։ Արգելցին ամպրոպք յանդգնեցելոցն։ Պարատեացին վորձողին անձրևք։ Խալեցի և ցամաքեցի հղեամն աղան դաւորին։ Լսորտակեցի հղկեալ դուռոգին։ Մանրեացին ՚ամբաւանալիք դրօշիցն կերպարանաց։ Վշրեացին ամբարհաճաճուիք հրպար տացելոյն։ ՚Նահանջեացին դիմեցմունք ճակատելոցն։ Քանտեացին միաբանուածիք զօրացն բերկրալ՝ թէ ան մարթին ևթէ մարմնաւորք։ Պախեցեն ընդ նոյն ճանապարհ

Գրիդորի։

ըղձական ճառէից՝ կրկին սար
սափելեաց, որով ղ լրբուհի
հակառակողին ընդերանեալ
ամաչեցուցեր։ Անճամբ ղ
անհասականաճ՝ ամիճ ան
թարգմանելոյդ, յորմէ դո
ղան հդ առաւապարտին սոսկա
ցեալ սաստիկ սարսափմամբ
բնութիւք ամ երևութից և
աներևութից։ Եղ՛ցին այս
ամ պարդևք ջնորհաց՝ խոս
տովանելոյս ՚ի պաշտպանու
թիւ ՚ի բժշկութիւ և ՚ի քաճու
թիւ։ Եւ մահաբեր դառ
նաթոյն օձին՝ ևոր ՚ինմա
ազդեաց տիեզերադաճ չա
րուին ՚ի սատակումն եղկի
նորին։ Սոյն ինքն ՚ի կո
րուստ կյանքժշկական հար
ճած տանջանացն սովաճ
մատնեսցի կապեսցի ևրմբըռ
նեսցի։ Եղ՛ցի ողորմութիւ
ստեղծողիդ ընդ իս, ևշմունչ
ոգւոյս իմ՝ ընդ քեզ անա
ժանօրէն կապաճ միայեալ
՚լմի։ Եւ որ օք ընծերցցի
զայս աղերս ձայնի՝ մաղթա
նաց դոչման՝ ազօթից հայց
ման։

Սրբոյն։

պարհ՝ ՚ի մի շսհզաց հետոց
յեօթն տարակոյս։ ՚Ի դու
բըն ինձ ՚փորեալ՝ ինքեանք
ընկճեսցին։ Յեղանակես
ցին ձմերունք ՚ձանձրացուց
չին։ Հատցի կապն կրցոր
դութե մըշտնջան աճազա
կին։ ՚Սոզկասցի մոաց կայ
ց՛ համբոյր շողոքորթին։
Ընդ միջեալ մեկնեսցին նե
տաձգութիւք նեղչին։ Կաց
ցե ՚ի սատանման՝ նաճ խար
դախողին։ Լուեսցին յարմա
տոց անտի սատամնիք խա

Ծանողին։

Վասն փայտիդ օրհնութե
կհնաց, յորում պրկեցար
ածդ անըմբռնելի։ Ցիշա
տակաճ բևեռացդ, որով ՚ի
գործի մահուն մածուցար
սրարիչդ երկինի ևերկրի։
Արեամբդ տէրունականաճ,
որով զվիշապն մեծ՝ կար
թիճ ածեալ որսացար։
Լիզուն դառնութեբ զոր
արբեր, որով ՚զդեղատրճու
թիւ կորուսչին արատք հե
ղեր։ Պատմաբանութեբ

Աղօթից։

Նակ երրորդութեանդ, զու-
դակցապէս փառաւորել յան-
բաւս լայնիտեանից յաւի-
տեան։ Ամէն։

Երստին յաւերժած կրկին
հեծութեան. Նորին հսկո-
ղի՝ առ նոյն աղերս մաղթա-
նաց։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ այս։ ՂԱ-

ՏԵՐ Ո Թ ՈՒԹԵՑ
ևաճ ողորմութեց
Աննուն մեծութե։
Զայն ահաւորու-
թե։ կոչումն սաստիուե։
Լուր անհասուութե։ Բար
բառ դողութե։ Հնչումն
հեացման։ Յուսադրութի
բարեբարութե, ամենողորմ
քաղցրութե։ Ցորմէ երկու
յեալ սահանին ամ բնութիք
եղելոց։ Ի քո սպառնալեց
ահիդ պակուցման։ Այս
հառնին սերօքեք։ Ամփո
փին քերօքեք։ Պարուրին
պարք լուսակերպին։ Եր
կրնչին հեացմամբ բոլոր պե
տու

Գիրք։

ման՝ ծերոյ հաղայոյ՝ կուսի
հերիսատարդի, հետեք ա
ղախնեայ ոք պաղատեցի՝
ած սիրաքար, հաճասարա
պես անաչառութեբ ընկալ
ցին ի քէն ման երանութե
պարուց ազատութե, հաս
տեալ ի վերստին յանարատու
թի նորոգ մաքրութե, նրկա
րեալ դարձեալ զքոյդ կեր
պարան անխափոխելի։

Ահա տիրապես հնարաւոր՝
զօրեղ՝ անպատում, անհաս
անիմանալի՝ տեսցես աստա
նօր ի հառաչանս կողկողա
նաց այսր հեծութե. որ ի
բոլորից հոգեթանց ընծայեալ
քեզ մատուցանի։ Ա ման
հօր քոյ երկնաւորի հաբարե
րարի։ Եւ հոգւոյդ սքը
բոյ փառակցի հետեդանա
տուի։ Աստուածածնիդ բա
րեխօսութեբ, հետնդ ըղձա
ծովք ամ սրբոց։ Զի դու
ստեղծեր զամ. և՝ ի քէն եղեն
ամքն։ Եւ դու տիրես ամի
Եւ քեզ փառք յաւիտեանց
միդ յիսկութենէ անժամա

Գրիգորի

Նիդ ՚ի ժամ գիշերիս · որ ոչ մրթանաս խաչարաշ ան գիտուԹե աւետնեին տեսակս նուԹիւն · քան Թէ ՚ի լոյս անմատոյց հանդուցեալ բր նակիս : Ընկալ զաղաչօղս վտանգաւոր դոհաբան ընդ պահպանուԹեբ Թևոց հր զօրիդ : Փրկեա ՚ի նյնորիկ եկամուտ պղտորուԹեանց : Սուրբ արա զզգայարանս հայելեաց սրտիս նկատմանց : Ամրացո փայտիճդ կենաց ՚ի տխրական անրջոց : Ար եամբ քո սրակեա զշրջակայ ուԹի կայեցս : Ջհեաս երա մտիցն՝ դաճճածոյ կենա բար կողիդ գծագրեա : Եր դոցն պահպանարան՝ քառա կերպիդ ձեւակերպուն եղիցի Ֆանդեպ տեսուԹե աչացս ամբարձման՝ փրկականդ քո կրնց խորհուրդ՝ առ դիպն : Ընդ բարեաւոր յարկիս՝ շար շարանաց զոց գործն հատ տիպն : Ջծառոյդ օրհնուե՝ հաւատ յուսոյ խմոյ կախեա ցն : Արդեւ տեր սոլաճ զգ աս

Սրբոյն :

տուԹիւք վերնոյն : Ցոյնք ցրնծան դողուեբ մեծաճ ՚ի մի նաճակատս բերկրուԹե : Զարհուրին դեւք : Ընկերբ կին չարուԹեանցն գուռնդք : Պակասին խաչարասերացն հոգիք : Անդնդոց մատնին հրեշտակք օտարին : Կա պին նշանաճ խաչին՝ յար ձակմունք դեմամարտին : Փակին ՚ի տարին բանաի՝ քինաճոր ամաղեկացիքն : Ընկճզնի հանդուցեալ պա շարին խումբք հակառակոր դին : Սրբեցին անգերծ զընտանաճ մահազինայն կա ճառք : Պընդին ՚ի վետա զբս ահեղ հրամանիդ՝ այ սականացն դումարք : Պա պանձին կարկեալ ընդդիմա բանիցն դասակցուԹիւնք : Պարաճանդին հիւծմամբ կո բրտեան աներեւուԹիյն ժո ղովք : Անլոյծ շըղԹայ իւք նեղին՝ առաքեբուԹիք դերագբիտոցին :

Ահա կարկառեմ մատամբք ձեռինս զնապրուԹի նըշա

յա

Աղօթեայ։

Ջերմռեթի աղէական ախտին
Ժանդակ ըեր տկարութե
բազմաախտութս տարտամե։
Բարեգործ աջովդ ընորհի։
Ձեռամբդ նորոգ ողի ։ Մա
տամբդ կենսաբաշխի։
Փառօքդ մշտափայլի։ Ձա
րակայութեամբդ անեղծի։
Երեսօքդ գրբարթաւանի։
Խնդութեբ եիդ պաշտելի։
Բարձրութեամբդ երկըրպա
դելի։

Հատո զջարաշար հեծութե
կորստականս խեղդմանե։
Ընոր գիւտս չարին։ Զհին
խարդախուե բանտարկութին։
Ջօտար ազդեցմունս ի մահ
կարթողին ։ Ջանյարմարա
կան երևոյթս հանապազոր
դեան նզեռնադործին։ Ջա
ռաջս հնարագրութե դըժբ
դակ դիւին ։ Ջողջակեան
բոցաշընջութիւն ձըլօղ կա
խարդին։

Պահեա ի տեղոջ հանդըս
տեան մեռօրինակ այսր դա
դարման ։ Ցանկերևոյթ մր
տածութեանց ։ Ի մանանա

Գիրք։

աստակիչն հոգւոց ։ Մոցէ
անխափան պաշտպանն լոս
սոյ։ Եւ ընդ աստուիկ ծան
րութեան ցաւոցս՝ ևըզբեռն
պարտեացս թեթևացս։
Ջոր ՚ի յրտարանի մտացս
ամփոփման մահճացս ան
կողնի ուշաբերեալ ըզյուսա
հատուե դառն պողոց ։ խոս
տովանիմ ամենագիտիդ զան
համար մասունս գործոց էա
րաչար անօրինութեանցս։
Ինդրե զվաստակեալս ՚ի
բազմածուփս աշխատութե
նե ։ Բարձ զտադնապ տա
րակուսանացդ՝ ոգւոյս կոր
ծանմանե։ Ջդառնութիւնն
ընդ վ շտայն ։ Ջհեծուն
ընդ կարեացն ։ Ջանձկու
թին ընդ թշճառութեցն։
Ջհառաչմունն ընդ խոր
տակմանցն ։ Ջբեկութիւն
ընդ ապշութեանցն։ Ջթմ
րութեան ընդ շրտմանցն։
Ջարբեցութին ընդ յիմա
րութեանցն ։ Ջթերամտու
թին ընդ խելագարութեցն։
Ջասաւմն ոխերոյն ևզհրայրն

Գրիգորի։

Լուսաւոր վառմամբ անշէջ

Նեղեաւ։

Բանիւ քո սրբեա զպատրս
պարանս բազմականխս։
Խորամանկութեանց։
Զբաղմանց։ Քո առեալ
յիշատակս։ Վերնա
մարս մտածմանց։ Քրէա
կան մորոսութենէ։ Ոչ
բանեղծ անշնորհութեանց։
Ցած ընդդէմ հերձածո
ղաց։ Գնդեաք վերնոյ
նոցդ վերակացու լինէ լեզուի
Ոչխանութեամբ։ Լուսա
ւորութեամբ։ Օրաւորօքն ան
յաղթականաց, մանաւանդ մա
տակարարաց սուրբ ածու
ղեան։ Առաքեալքն աւե
տեաց աշխատարանաւն։
Մարգարէք կատարանօքն։
Մաղթանք երջանկաց, ի կա
տարած աւուրն ընծայեալ
Որով ներհեցից երկիւղիւ
ըստ քեզ տրամութեամբ, և
զարթեալց շնորհօք քոյ կրե
կին ուրախութեամբ։ Եթէ
վհատութեամբ ննջեցից, յա
րութիւն յարձեալ հոգևորա
կան

Սրբոյն։

Հոր սխալութեանց։ Ոչ մե
ծագոյն գայթակղութեանց
Ոխերգոյն ոտնատուեց։
Խաբէբայ չար ձանձրու
թեանց։

Չհեռացո զանդէպ մտածու
թիւն ի զգայութեանց ծա
ռայիս յանցաւորի։ Զևերս
բատրեղիս։ Զվարս թըշնա
մանեղիս։ Զդիպուածս պատ
կառեղիս։ Զհնոտս վ ըրիպե
լիս։ Զպատերս ձաղեղիս։
Զխորհուրդս անպտանեղիս։
Զյաճեպաբանութիս նըշկա
հեղիս։

Ընդխառ հոգւով ևանշա
զախ ժարմնով զապաճինեա
ղըս ի՛քեզ հանդերձեա։
Ոչ շնչմանէ հոգմոց։
Զարկմանէ բռնութեանց։
Բախմանէ փոթորկաց։
Յոտոմանէ մրրկաց։
Յարձակմանէ գազանաց։
Խմման աչացս հայեց
ած սրտիս մի առճուրացի.
այլ զըճարտացի, պայծա
ռացի, վայելչացի, ընդ
քեզ փայլեցի տէր յ՚ս քն

Ալօթից։

Լուսոյ հերպարան ։ փա
ռապ անձկութե ։ Բարձ
րեալ անքննին։ Զօրեղ ան
պատում։ Բարեաց բերկրու
թե։ Ցուսոյ տեսութիւն։
Գովեալ երկնաւոր ։ Ամա
գաւոր փառաց։ Քո՞ արա
րիչ։ Լուսատվանել կեանք։
Ե՞ արդ՝ զթերութե վ ըրև
պանայ բազմախալ ձայնի
եղկելոյս՝ ամենազօրդ բա
նիւ ըզեալ մասուսպես յաղե
ըրս հաճութեան հօր քոմ
բարձրելոյ ։ Որ վասն իմ
՝իխորհ եկեր անիծիլ, կեր
պարանեալ զիմ նմանութե,
ամենևին կենաց օրինութե։
Ա երնոյ ևներքնոյ բարեխնա
մօղ տեսուչ համայնից։ Զե
թե յանձն առեր մեռանիլ
վասն իմ՝ ածդ ևտեր բղծութե
ցուն, որ չափ հաճեայիս
առաքել ևայժմ վտանգաւո
րըս կրից կարեկցել. ընդ իմ
պարտաւորիս միշտ ազօթե
լով ազգակցաւ մարմնոյդ
առելոյ՝ ի մէնջ՝ առ հասա
ցուցանել քո հայր ։ Եւ

Գիրք։

կան բերկրութեամբ։ Եթէ
ընկողմնեցոյց մեզանօք, կանգ
նեցոյց վերատին զառեալ ՚ի
խղճէ անազատ անգծութեբ։
Լուր կանդրւածոյ ամենա
հառաչ ձայնիս հեծութեան
միայն բազմագութ։ Բարե
խօսութեբ սրբութեոյ ածած
նիդ ևամ արդարոյ ևնահա
տակաց ընտրելոց։ Եւ քեզ
փառք յաւիտեանս՝ իմովս
գոչմամբ վեր առաքեցեալ՝
սրբութով զբարձնոյն ան
մահականացն դասուց. ՚ի
գովեսս հօր քոյ այ մերոյ.
ևհոգւոյդ սրբոյ բնաւրից
հաստողի ևյօրինողի. Յաւէ
տեսանս յաւիտենից։ Ամէն։

Վերատին յաւելուած կրկին
հեծութեան նորին հակողի
առ նոյն ազերս մաղթանաց
բան ի խորոց սրտից խօսք
ընդ այ։

ԱՐԵԳԱԿՆԱՅՐ

դար ։ Ա՛ռաք
պայթ օրինեալ։

Գ Ղ

Ընդ այ։

Բան ի խորոց սրտիկ խօսք
առ նոյն աղերս մաղթանոց
Հեծութեան նորին Հակոբ
Երանեալ յաւէրժած վրկին
Ամէն։
միշտ ևյաւիտեան յաւիտ
կան գոհութեա՛ւ ոյժ ժո
ղով բարեբանութի՛ւ վայելէ
քեզ փառք՝ և հզօրութի՛ւն
օրհնեցիալ։ Ընդ որում
թեն արդարոյ հօր քոմ
մեզ կենդանութի՛ւն յաղթ
պեցոյց զառեալ՝ վերջոյն ան
նբեզ զօրացեալ քո նորո
մեղայ, Հնարհօք քո գթած
մահ հայեալ հոգիս ժառանգաս
պեղոյ ընկերոյց։ Օր ամէն
Հաւատ կենաց վրկութե հո
լապես միշտ պատարագ յի
Հուրն լուսոյ։ Ար անծա
րիդ՝ զերկեր խնամեալ ա
երկնաշէն արեան կենարա
ոչ պղտաբերեցոյ բաժակդ
ինլինն մահու։ Ծագիւս
ոսկերացս՝ թշնառութե՛ն

Գրիգորի։

Արդոյն։

վան արեանդ պատճականի
միշտ մատուցելոյ ի հաճութի
կամաց առաքչիդ։ բարձ
ցին վ րանդք մեղուցեալ դա
տապարտելոյս։ Թողցին
պարտիքն։ Ապա՝ ենեսցի
ամէն։ Մուսային պատ
կառանքն։ Բարդօծեա
ցին պատանիքն։ Սատա
կեալին արդուն։ Արբա
ձեալին ոսկեղէն։ Հանդարտեցոյ
կրճատ առամանցն։ Ըսպա
ռնեալին ողբն։ Տապալին
արտասուքն։ Մերթեսցի
առդն։ Տալածեսցի խա
Հարն։ Անհետցի հուրն
ատտակութե։ Դերքեսցին
առաքչանարանքն յաղթելի
Նախք։
Եկեսցեն գԹուխք կամողիդ
ևպարգևոզիդ կենաց առ
Ն րանեսցէ վրկութիւնդ։
Ծագեսցէ լոյսդ։
Ամէն։ Ծագեսցէ լոյսդ։
Ն րանեսցէ վրկութիւնդ։
Ամէն։ Ծագեսցէ լոյսդ։

ՅԱՒԻՏԵ

Նախան · բարեբեր
համենահալ։

Սուղծիլ լուսոյ կայծրինիչ
գիշերոյ ։ Կեանք ’ի մա
հու ելոյս ’ի խաւարէ։
Յոյս ակնառնողաց ևերկայն
սրտառի տարահուսելոյ։
Որ ամենաբեհաս իմաստու
թեամբ քո դարձուցանես
յայգ զաւերս մահու։ Ան
նըշաղ ծադումն լանմուտ
արեգական ։ Քանզի ոչ զո
րէ ծածկել զփառս տերու
թեէ քոյ խաւար գիշերոյ։
Որում կրկնի ծուխն երկիր
պադութեէ ամ եղելոց · երկ
նաւորաց ևերկրաւորաց և
անդարամեսականաց։ Որ
լաւս զհեծութեէ կապելոյ և
հայեաս յաղօթս խոնարհաց
երկնչումնս զինդ-բնածս նո
ցա։ Ասուած իմ ևթադա
ձար իմ · կեանք իմ ևապա
հէն իմ · յոյս իմ ևվ ըստա
հութէ իմ յո՛ քո՛ ածղ
ամի։ Սուրբդ՝ հանգուցեալ

Աղօթից։

’իհոդիս սրբոց ։ Մխիթա
րութէ վշտաց · ևքաւարան
մեղուցելոց ։ Որ գիտես
զամ յառաջ քան զլինիլ նո
ցա · առաքեա ըղպահպանո
զական զօրութէ աշոյ քոյ ·
ևսիրկեա զնս յերկիւղէ գիշե
րի ևի դիւէ ցերեկուայ։ Որպես
զի գիշատակ սոսկալի և
սուրբ քո անշանդ՝ միշտ
համբուրեալ շրթամբք հո
գւոյ ըղձութե շնչոյ · կեցից
պահպանեալ ընդ այնոսիկ
որ կարդան զքեզ ’ի բոլոր
սրտէ ևի դրդմէ խաչի քոյ
ոյ նշանիւ ։ Ջոր ածայնն
արեամբդ քո ներկեալ նորո
գեցեր · ևինոյն շնորհ որ
դեգրութէ զմեզ մկրտեցեր
ևի փառս պատկերի քոյ նը
կատեալ յօրինեցեր ։ Այ
սու պարգեւօք ածականօք։
Ամաչեցջ սատանայ։ Քակ
տեսցին մեքենայքն։ Բարձ
ցին օրօպայթքն։ Պարտես
ցին մարտուցեալքն Պակա
սեսցին զէնքն սայրասուրք։
Մերժեսցի մեզն ։ Փարա
տես

Գրիգորի։

բաբանեակ բնակեալդ ՚ի սըրբ
բում ։ Լի ամենազեղուն
բարութեամբ առատաձեռն
աննըւազելի ։ Լոյս բարի,
ածապուճճ գովելի։ Երկըր
պագեալ անեղ ևանգ ընծելի
Ամէն ևյծմռամ։ Այսու բա
նիւ գաշամբ յօսոյ՝ ուխտ
ընդ քեզ միութեան հզօր։
Ա յօ։ Ամէն։ Ալէլուիա։
Գովել թադաւոր հանուրց
Ա ստուած բոլորից։ Ստեղ
ծիչ գոյից ևտեր կամարար։
Միայն առնել պատճառաւոր
րաց։ Փրկիչ ևօծեալ մըշ
տապաշտելի։
Ոստի մեկնապես թարգմա
նեալ ՚ի մեզ զայս գանձ ան
վանաւ՝ ևհարստուն անփո
խադրելի Յ ս ք ս արքայ
երկնաւոր ։ Որոմ գողոս
թեբ մեծաւ սպասեն անմա
հականացն ահեղից լուսա
բերան բացայայնութիւք ։ կրկ
նեալ քեզ յօժարութեբ ՚ի
հաճութենէ անխոտոր մըշ
տաց ծռանր պոհութեան։
Սահմանող հութեց, որ են ՚ի
ահս

Սրբոյն։

տեսցի խաչարն ։ Մեկնեա
ցի մառախուղն ։ Բազուկ
քո հովանացի, և աչ քո
կենքեսցե ։ Ասան զի զբ
թած ես ևողորմած ։ ևալ
նուն քո կոչեցեալ ե՚ի վե
րայ ծառայից քոց ։ Ե՞
քեզ ընդ հօր՝ հոգեւովդ սըր
բով փառք իշխանութիւն յա
հիտեանս յաւիտենից։

Ամէն։

Վերստին յաւելած կրկին
հեծութեան ։ նորին հսկո
ղն՝ աւ նոյն աղերս մաղթա
նաց ։ Բան ի խորոց սրտից
խօսք ընդ ՚այ։

Աղօթք Թարգմանօրէն Ա
սըն Սրբազոյս Ի ւղոյն Մե
ռոնի։ Զ Դ

Ուրբ ՍՏԻՒՈՐ անուն բարձրեալ Ընպատուա՛ անձ կութեան փափագ. ախորժելի։ ՚Ի սրբեր պենի ցըն փառատրոզաց միշտ սըր

յե

Աղօթիկ։

տատրութիւն ամէնիմաստիդ
յիւղ զբարթ անբիծ դա

Հանման։

Քան զի՝ ի սկզբան անդ
կապտեցելոյ ողորմելի տրխ
րականութեամբ՝ ի փչմանէ
բարձրագոյն շնորհին հայրն
իմ սկզբնաստեղծ՝ ևշնացել
յաչէտ մեղացն գերմամբ՝ ի
մահ գրաւեցաւ, կապեալ
ընդ եղծման ապականութե
անզերծ հանդուցիւ՝ ի ծա
ռոյն պատճառաւորեալ յան
կումն անյարիր ամենակոր
ծան գլորման հերքեալ՝ ի
լուսոյ այսր ի աւարին վայրի
մատնեցաւ։ Ուստ դու զբ
Քած տէր ողորմութե՝ քան
զի յաչէտ քան զնոյն ծա
նեար զոր ստեղծեր, ևզի չէ
լին ակնալութեբ չեկաց
յոր ինչ էրն, որով անկարո
զանայր ևսկապէս տեսանել
՝ի լոյն վերին անմատոյց
գերակայութե անսահմանե
լոյդ։ Ես մը շատփայլ յա
րակայ վառմամբ անաղօտե
լի տարածաններեր, այլ գիշե
րայ

տեսանն և՝ի ծածկութեան։
Որ եսդ ևէիր միայն բովան
դակ ամենևին անպակասելի
Ուռեր զմերս իսկապէս հա
մայն, զի՝ ի լրութենէ քոմ
մէ լցուացաս։ Օրհնեալ
ևբարեբանեալ, ծանուցեալ
յաշէտ միշտ անքննութեբ
ողորմութեբ մեզ՝ ի փրկուի
՝ի փառս և՝ի գովեստ ան
ճառ բարձրութե ահաւո
րիդ բարերարուե։ Ակզբնա
էիր օծմանս շնորհի՝ մեծա
լսորհուրդ հրաշագործուե։
Քանզի լոյս քո մեզ ծանու
ցեալ։ Ա՛առաքեալթ ան
հաս։ Ծագումն անսահ
ման։ Արեգակն անաչա
ռասիւթ։ Աստղ սահմա
նիչ երկակ շնութ։
Ա՛րագ ոսկց ևլոյս հետեւ
մանց։ Որով՝ ի ցոյց լսմա
տիյ ևկեալ տեսութեբ բա
ցեիս այսր յարմարուե, տո
նեմք պարերգուեբ հրեշտա
կօրէն յաւտականաբար՝ փրկ
չաւայելուչ կնդրկաւ իրն
կեալ զպարգևաբաշխ առա

Գրիգորի։

Մաքրեալն քոյինաշունչ շը
նորհին՝ ընտրութեբ անխմա
նալեաւ զաներևոյթ հոգիս
միութեբ ՚ի մեզ անտեսիդ
հրաշափառապես պայծառա
ցուցանէ։ Ջև որպես յիլջո
մըն լուսարանի սուրբ աշա
զանին՝ լըճացմամբ մարմնոյն
զանձինն հաւատամբ առ
նուլ սրբութեի, այնպես յո
ծումն Հոգւոյն պարարել յու
սով զհոգւոյն զօրութեի սո
վիմբ և՚ի սոյն համարիմք ու
նել ամիւ աներկմտելի։ Եւ
որպես հրամանդ տէրունա
կան օրինաբանելի՝ զքաւու
թեի մեզաց ախտացելոցն նա
խավ ընդեբեր. իակ ոչ հա
ւատ ունողացն առ այն բր
ժըշկութեի՝ հրաշալի յան
դիմանակաց անտուստ առ
նմին մարմնոյն տեսակի հա
ւատարիմ վկայ անդարձին
հաստատեիր։ Այնպես իւ
ղըս այս փրկութե լուսով
կատարեալ՝ հեղեալ ՚ի մեզ
օծանէ զարտաքին խորանս.
իակ զներքին մրդս աներևակ

Սրբոյն։

բայնոյն ոտնակ ըպիրծ մրթին
արհաւքաց ձեռընկալութի
ձիթոյ շարամանութեբ նիւ
թոյ պատրուգի քնդ նոյն
զանգելոյ՝ յօրինակ քո ա
նախտ միութեամբ ընդ մեզ
խառնելոյ՝ մարդասիրապես
հիւսեալ կազմեցեր։ Ջև
որք ՚ի տաճերս մնհու տա
րագրեալ գըտաք կանխակո
րուստ անկուձն պարտեաց ՚ի
պատճառ երին աղքակցաճ
պըտղոյն քահանորեցեալ հա
ւատոյն վառմամբ ՚ինոյն
դարձցուք խնկաւորութի։
Որպես ևփայիճն մնհու՝
մածմամբ քո ՚ինա՝ ածեալ
մածուղեր զմեզ առակաւ մե
ծի խորհրդոյն միաւորեալ
՚ի վայտն կենաց։
Եւ արդ՝ որպես ոչե օր չըը
մնմբ առանց գիշերոյ, ևոչ
անօրհնութի յարկի առանց
ձիթոյ պիտոյից խնդրոյ։
Քան զի երբ օրինակն հա
ւատակալին ոչ ներփրաւոր՝
զմարմնաւոր աչաց տեսութի
լոհատաւոր առնէ, նոյնպես և

Աղօթից։

Ճուռե էիդ այ վայելչապէս
որբեալ նրբիրի · հոգւոյս
հարազատ զուգաճանապարհ
արարողիդ պահեալ ևուխ
տեալ ։ Քան զի ոչ շունչ
արեան ևոչ ճենճեր լինչ զը
հարթուե՛ օրինակ հոգւոյս
խոյ ևամարմնոյս ընդ անդա
մնթիւս մարդն ծախի։

Ա՛յլ արքայութեանդ վեր
նուամ վիճակի՛ տէրունական
բազմականին ձօնեցեալ ձա
շակ այս նիւթ ջահաւորա
կան մշտաբորբոք անաղօտե
լի։

Ոչէր մատչելի՛ ի նախա
պահուքի արուս անդրանիկ
դատիչ քնոզաց · եթէ ոչ
օծմամբ լինչ նշանակիւր։

Ոչ քահանայութե՛ յանկո
խելին տեղի ձեռնարկէր · ե
թէ ոչ այսու կատարեալ լի
ներ։

Ցակոբ զքարն պատկեր վի
մին ՚ի խորհուրդ երկար խո
րին ընտրութե՛ օծմամբն տը
պաճորեալ կերպացոյց։ Ա
որ զիջման անձառ բարձրե

Գիրք։

ծածկապէս մտեալ նոր կեն
դանածնէ։

Պատկեր պանծալի այս զանդ
հած նիւթոյ արարչիդ երկ
նի · Քան զի որք զիւղոյն
կրեցին զօգուտն՝ յողորմու
թենէն շահ ընծայութի։

Եւ դու ՚ի գովեստ քեզ
զայս բան սահմանեալ թէ
ողորմած եմ՛ես ասր։ Քան
զի որպէս սիրոյն անճան կը
ցորդես ասծ · նոյնպէս ՚ի
մանէ ևայտս զիջեալ դը
ծագրիս ըստ տնտեսութենն
որ առ մեզ։

Ա՛հագոյն մեծութե՛ խոր
հրդոյ յարմարաւոր դիմա
կերպութի այս ճարպ պա
րարտութե՛ երկրի թանձ
րութե՛ հողանիւթ գոյակա
նութեան։ Ջի որպէս սոյն
մանն ՚ի կիենդանւոյն ոչ ՚ի
կերակուր հրամայիւր անդ
ըստ օրինին · այլ արարչու
թե՛դ բոլորովին պատուղ որո
շիւր ։ Սոյն նրմանութե՛ը
ևս ևատանոր կը զգօրուի
անմատչելի յայս աշանդ հա

Դրիսպորի։

քիսեդեկ յօրինակ Ճըշմար
տիդ ահաւորութե՛ ’ի ձի
Թատառնեայց լերինն՝ ուր
յետոյ ծոք մարմնացեալդ այ
զետեղեալ կայրն ։ ’ի վեր
նոց անտի հրեշտակաց ’ի
պտղոց տեղւոյն իւղեցաւ ։
Աւսպի շնորհ ըսկըզբնահօրն
պաշտպան եպիսկոպոսական
արքայապատուհա՛ Ճոխութեբ
’ի քէն հանդերձեալ նըստաւ
միջէ յայտնեցար երեքեքլ լըր
մամբ համայն իսկուէ ադա
մային կենագործութեդ ։
Եւ արդ՝ քան զի քո են շը
նորհք ։ ևքեզ վայելեն պո
հաբանութիք օրհնաբանել որ
դի այ ։ Դուս լինքն յարմա
րեա բարեհնշմար տպաւորու
թեբ զաղաչանս իւղաւորա
կանս խրնկապատարս զ ըմբռ
սալերս պատճառ քեզ փա
ռաց ։ ևինձ մեղապարտիս
առնե՛ բժշկութե ։ Ամատո
տեր յ՚ս վերացս աներևոյ
թեդ զայս ձեռք լուսանիւթ
եւ արկ ’ի սոյն խարանս խո
յոյ մահացուի զկաթուած օրհ

Սրբոյն։

լոյդ տեսութեբ սանդղոյն
յարմարութե՛ ևզիս ’ի վեր
տանելոյն անդ ուղեկցութեբն
զարձանն իւղեալ կառոյց
նպատակ ’ի ցոյց ապառնեա
ցըն յիշատակի։
Ահարոնեան քահանայութեն
պայծառութե՛ հրամանաբ
մեծիդ այ օծմանբն Ճոխա
նայր ։ Որով ’ի գլխոյ ան
տի ’ի մորուսն զեղեալ գե
րափառ խոզոյն զարմանազան
կենդանագրութե՛ ըստ սաղ
մոսողին զիւթուայ նախնւոյն
առակեբ զանդրադարձուե՛.
ևզ շնորհիդ կենաց սրբութե
ընդ մեզ խառնութե՛։
Թափաւորութե՛ ոչ եր պան
ծալի անդանօր պատկերաւն
առեղծագործիդ ։ եթե ոչ
եղջերբ խոզոյն օրհնութեան
ձեռնադրեալ պատկաբ պեր
ճութե՛ թափեն՝ յանուն քո
քե՛ գլուխ ամբառնայր։
Եւ զի ա՞րդ զնախանձն վե
հից մոռացայ ։ զծաւալն մե
ծիդ ևզկերպարանն անպա
րագրելոյդ ։ Ա՛ն ահա մեզ

Հորին պատճասխրութե՛ զո
ծեալն ձայն նմին մեծ վար
կաբ ։ Զայն առաքեալին
բեր քան զմարդարեութի՛
զօծեալն անուն նախայար
մարեաց ։ Լանռնաձիակ ընդ
միջարկութեբ պատճէր աճան
պեալ՝ մի մերձենայք ամի մե
ղանչէք ։ Ա՛ռ հեղեսա առա
քելոն ճծային հրամանատը
րուեն ։ նշանակ ելիս հանե
լոյ ՛ի պաշտամանէ անուն բա
հաղուս ։ զօծելոութի՛ն ՛ի քո
րեբ ազգեաց յերուսաղ եազալե
լի ։ Լուղ թափեալ անուն
վեռայիդ ՛ի հոգեվից բանից
իմաստնոյն վերավկայել կան
խաբ իսկ գրեցաբ ։ որպես
զի հոգի ոչ յաբէիս պատ
կեր լինչանակիչ ։ զի փոքրուս
զնծոյ կերպագրութի՛ քև
նկարագրեալ՝ ընդ քեզ միաս
ցուաք առմամբ քո շնորհիդ ։
Եւ զի՞ ևս երկարս պատ
ճած օրինն բայականագոյ
նըս գծագրչականս ևառա
կաբուս շարագրեցից առաջի
վերնոյդ ևահաճորիդ մաղ

նուիրե՛ ևուղոյդ վրկուիեան
անապակ գինեաբ սերոյդ՝
միուեբ արարչականաբ պա
արբսպարեալ պատանիոք իր
նամոյ ։ Զի յիշատակարա
նըս Թարգմանօրէն բանիս
մաղթանաց՝ վայելչական ի
մըն յարմարուեբե ՛ի Թիւս
հոգուոյդ զկարգ եւր գոյե ։
՛Ի վերայ դաւԹի հոգի քո
բարձրեալ՝ յայնմօրէ խաղայ
յորմէ օծուԹեամբն նըշիրե
ցաբ ։ ՍաՀուղ յայր այլ՝ և
՛ի մարդ արէս ոմանս անուանս
խակ գրեցաբ ։ յորժամ օծու
մըն ժամանեցաբ դաւԹանե
նորին ։ ԱրքայուԹին ատ
բեստանեայց օծմամբըն գը
բաբեալ մատուցաբ ՛ի կը
յորդուԹի տանն խորայելի ։
Այսբս ոմանս նշանաւորս
վեՀս ևերևելիս ՛ի խուժա
կանաց բարբարոս ազգաց՝
ևուղս այս կենսացնցուղ յո
ղով անձրևեալ՝ եբր կար
Թիւ որոտյաբ յընտանուԹե
ՀպատակուԹե մեծիդ այ։

Բանն որ առ կիւբոս երկնա

ապա վակեցեր ՚ի հանդի
տսփառն օծելոլենե . զոր
քանուլեի երկաքանչիւրոյն
յայտ արարեալ խորոցաշ
սահմանի ընդ արձակ հեռա
ձորուլեբե մեծաշ կինքեցեր
Ջմեռս՝ կաթշածով ինչ շը
նորհազարդեալ . ևզքոյդ՝
խակուլեբե ընդ հօր ևրնդ
հոգւոյդ հաշասարուլեբե
Թարգմանեալ ։ ՚Ոնախա
ծանօթ մերաիերպուլեանն
պանծալի ևմն գովեսիւ օ
ծեալն կոչմամբ ՚ի հրեշտա
կացդ փառատրոզաց արարա
ծոց երկրի ծանուցար։
Զոր մարդարէն կանխաշ դու
շակեաց զ՚ի յորդանան ևյրնտ
րեալն լեառն Թաբօրական
հայրենի ձայնիդ եկաշորու
Թի , Թէ՝ որ պատմէ ՚ի մէջ
մարդկան զօծեալ իւր։
Զոր սաղմոսին ձայն կան
խաշ պատմէ հզօրիդ փառաց
զայս պատիշ առ ՚ի զառելդ
Ձեռնադրելոյ , հօծ զքեզ
ՏԱ՛ ՏԱ՛ քո լուղով ծարախս
Թե ։ Գոգի երեսաց մերոց

Թողական բանաստեղծուլեաշ։
Տերդ ևկենդանարարդ՝ ա
րարիչդ երկնի ևերկրի , յօծ
մանէ անուն ըսկըսար քարո
զել զաշեռարանն արքայու
Թե ։ Ա կայեալ անուսուց
՚ի յօհաննէ՝ օծեալ ևդառն
այ բարձօղ մեղաց աշխարհի
Զի Թէպէտ ընդ օծմանն
օրհնուլեե հոգին եր ՚ի քեզ
իսկութար լըմամբ ևնծուեն
խառնուել բովանդակապէս ,
այլ անուանն պաշտի խորհրդ
դևաոքե շնորհին հրաշափա
ռապէս ազդելոյ ՚ի սուրբան
զև զաորիկուլեիւն ՚ադամեան
մարմնոյն մեծանալ յաշէտ
այսու յորջորջմամբ պատ
րաստ արասցես ։ Բացեալ
զառածս մարդարէուլեանն
եսայեայ՝ ոգու Տեառն ևծու
Թիւնդ մարդացեալ՝ ընԹեր
ցար հաշատարիմ առնել զը
նան ծառայից քոց տէր։
Եւ երբև ծանուցեալ եղեր
օծուեբն ՚ի կարպ անդ բա
նին Թէ հոգի տեն ՚ի վերայ
նմ , որով ևեօծ նակ զնա ,

Աղօթից։

վաթսուն. Եւ[ին] եօթն, եւ
երորդացն սպանցի օծեալն.
եօծեալ առաջնորդ զքիզ

յորջորջեաց։

Ա՛րդ ակիր՝ աշտանակն զա
քարիա աղդովայ որդի բա
րեքեայ՝ իւղոյն բարեբաշխ
բացատրութեբ՝ ի մատանա
եօթանց առաջադրութեանց
գնդելոյն վառելոց ի յահէ
անոի զօրութեբ անեկամուտ
բար վիճակաւորեալ, զի՛ի
քոյդ լրութենէ ի մեզ փրը
կութի եօծելութի պերճնա

պէս նախազեկուցեր։

Զօր ըստ օրինին անտուստ
դուշակման ի խորանին որ
ի տաճարին՝ ամէնընտել իմն
կրօնութեբ սովորաբար մա
տուցեալ լինէին պանք բա
զարչ ընծայք, ևնաշխհք իւ
ղով խառնեցեալք, ևզ ըշա
րակք Վեղանց իւզարկեալք,
ևսիրական անճամբ ձայնե
ցեալք, ևհատուց ոմանց
թաթաւմամբ յազդակից ճար
պին արիւն, այսր խորհրը
դոյ առ Հեռն տեսակք ևնը
շա

Գլուք։

տեր քո՝ որ է օծեալ անուա
նըդ իսկ ի սոյն, որով ըզ
վիշտն կենդանուե ի դէմ
մեր լոյս բարերարութեբդ
քո ազդեցեր։ Ոմանսուրթի
ումեմն երջանկի մարդասի
րութենէն խոտովանելի ասե
լով առ ոմն, Թէ եղ վը
կայուէ առաջի ոն օծելոյն՝
զնոր աշխատեցս վկայելով՝
Թէ կօշնիկս անգամ ոչ առի

յամ մեղեաց։

Երդոյն երդ՝ իւղ եվեցա
կան դինի զով ծանուցեալ
խորհուրդն ի՛ոգովեստ հար
սին սուրբ եկեղեցւոյս՝ զը
մուռս առաքինութե հան
դերձ ամ առաջին իւղոյն։
Եւ ևս՝ զըմուռս ևնդրուկ
մաքրութե վարուց ամ փո
շեաց անուշից իւղովքն զան
դեալ անդամին ևայսր յառա

ջաբերեաց։

Դանիէլ զկենսատուս մխոհ
քս քո Թագաւոր երկնի՝ ի
վեր քան զօրինակ կոչումն
Ձայնի զայս անհանապրեալ
վկայեաց յայտնի, Թէ զկնի

լուվ յարկել ծածկեցէք. և ի
ղով և ղեղեցկազարդ խընձո
ցըն, հաստատեցէք զիս ի
մոյ հարսինն ասէ օրիորդա
եւ կամ խնաստունն ի դի
ցէն իւղով՝ իմրոյ պարզելոյ
ոմանց աշեւոյ օծ
նուելոյ նշանակ յայտնի վայ
վանս զըշարթարարս օրհ
պարին ծածաւանեալ իրափո
պես միութեան ի յիս էմմա
տուեն խաչարի՝ կերպակ ցա
թե մեղացն միգի եւկռապաշ
եթէ ոչ ի մէջ լինն անուսա
սաչորելոյ շնորհակալութի.
ցես: Եւ զինչ շրագին լու
պատրաստ

Գրիգորի:

լին հոգևոր ըղձականութի
ամենատենչ բաղձանացն էից
խնանալ. որոյ ծերութիւնն
առակի՝ ի չէթ պարարտու
թե: Եւ կամ օծանելն իւ
ղով ըզգլխոյն վերամբարձու
թի. եթէ ոչ զհին խարդա
խուի սգոյն սատկութեան
ի մահ կործանմանն կենա
գործեալ դեղովս այս կենաց
պատսպարեալ օժանդակես

Սրբոյն:

Հանակիչք յարմարականք,
քեզ միածին Ծնունդ օրհնա
բանեալ մեծիդ այս: Միայն
դու օծեալ նորոգ հզարմա
նալի՝ ինքնութեբ համայն էու
թեամբ խոկապես՝ ըզըմանբ

Ամիւ անպակասելի:

Եւ զի էս էից բազմապատի
կըս նշանակել առ այս մեծ
խորհուրդ անհատանելի, և
ոչ ճաշակել ըզքեզ քաղցրու
թե: Ոմանալ քեւ զայս թէ
զինչ էից է իւղն. եթէ ոչ ըզ
ոխրութեն՝ ի փայտն պար
տեաց սովիմբ բժշկեալ՝ ըստ
սաղմոսողին զըշարթ գոր
ծեալես: Եւ զինչ պարար
տուէն. եթէ ոչ ըզկերակու
րըն մահու սովաւ մռնաս
ցու՝ք յցեալ՝ ի սրմանէ:

Եւ զինչ օծութեն. եթէ
ոչ զխորոյն թշշառ տեսու
թի՝ ի ձեռն սորին փոխար
կեցու՝ք՝ ի պայծառութիւն
յաւէտ ուրախութեան, ան
համբ քո փրկեալ յոգի զօ
րութե հօր անճանիչու՝ք:

Եւ զինչ արդեօք մարգարէ

յժե

միոյ մատուցման լուսոյ ար
ժանաւոր լինէ հանդիպելոյս
Լայնել քեւ բարի ընդունելի
ծածուկ խորհրդոյս՝ զոր
գուշել խառնակալ ընդ աղե
րըս ասել ընդ դաւթի ։ ըն
կալաք ՚ծ զողորմութիւն քո.
ևզծածուկ գաղանեացդ ան
տեսից լմնասուութեամբ քոյ

յայտնի արարիր։

Եւ արդ՝ մեծուցիր քեզ ա
մենակալ առաւտաձեռն ան
ընդհատելի։ Ամենափոյթ առ
՚ի գթութիւն ։ միտայօժար ՚ի
բժշկութիւն ։ Ջի մածուցեր
խառնեցեր ընդ մերձաւոր
դիւրապիւտ ընտանի նիւ
թոյս զհրաշս անճառս քոս
մըդ աքանչելեացդ ահաւորու
թիւ ։ Վրան զի զոր երկին
ամբ բարձանց՝ երկրիս լայ
նութիւնք՝ ևանդնդոց ներք
նոյ խորութիւնք ծովուց բազ
մութիւնք՝ ոչ զօրէ տանիլ,
այլ նոր զդոյնն ՚ի մեծէ բե
րի ։ ՚Ի վտքր դոյս տեսա
կանեցեր զօրութիւնք տահմա
նեալ ճշմարտապէս անհրա
պու

պարտիզ իւղենացատածեալ
զրկեցեք եթէ ոչ այսու ա
հա ընտրական նիւթիւ հո
գւովդ քո լցեալ ՚ի սոյն
լոյս առացու՝ զանխմանալիդ
՚իմեզ բարձրութիւն գովեալ։
Եւ արդ՝ քեզ՝ միայն կրնա
մակալ պատճառ բարի բընա
ւիոյ եղելոյ՝ ձեռն չհամբառ
նամ տարածմամբ բազկաց՝
երկնամանցս գործակցութեբ՝
սրտիս հեծութիւնբ՝ լեզուիս և
շրթանցս ձայնարկութեբ։
Լուր ողորմութիւնբ տէր պա
զատանացս խնդրուրճածոյ առ
քեզ կարդալոյս։ Շնորհա
հորհալ այսու պարգեւօք՝
գոհանալոյ քեզ վերընծայ
եմ՝ հզօր ։ ահաւոր ։ բարձ
րեալ ։ անքննին ։ անփակ փա
փագմամբ միշտ համբուրե
ցեալ ։ սուրբ սուրբ եմիայն
միշտ սուրբ։ Օրհնեալ հա
նապազ յաւիժ անդադար
երգեցողութիւնբ ։ Ընձեռ
նիս առաւէլ բարերարուն
հայտնի վրիպելոյս ։ Ցուր
յոյս քաղցրութիւնբ՝ ոչ մահին

յայտնեաւ աշխարհի՝ զոսա
Հոգեցեր ։ Զի մի անանկին
կարօտասցի . ամի ընչեղն
բարձրամտեսցի ըստ օդոյ կա
հասար բաշխման . և զոյ
արեգական տարածման . և
ջ ըրական վտակաց ջեղման։
Զի հաճաստարապես բաշխեր
երկրածընոյց մանանային զոս
գամանութեամբ փոքունն
առաւել քան մեծամեծացն։
Իակ այս նիւթոյ տեսաւո
րութիւն խորին խորհրդոյ՝ և
՚ի բընաւոտ անտուստ հրա
շապես ուռնի զԹարքմանութիւն։
Որպես զի ոչ երկմիտ ինչ
շուտափութեամբ անհաս
տատապես զտեղի փոխէ . և
նենգաւորապար զբնակուի են
քեան լքանէ ։ Քան զի ոչ
վերջնականօք աճառով
հերքի և ոչ յընդդիմակեց
ասէ քէ ողողեալ արտաքս
ելանէ ։ Ասն զի որպես
պատահումն գոնոյ յեղուկ
մարմնոյ անփոփոխ ինն և ան
հրաժեշտ , որ գոլորշի դոյ
ցուցանէ՝ և գոլորշին ապա
կա

պարբերի։ Զի մի նորոյ ինն
երևեալով յայլ էութի առ ա
ջ ըս հարևանցի երկևանութի
ինչ վարկ մնիցի՝ վերաձորել
քան թէ բժշկել անընտրա
բար զկարծիս մասոյ։ Քան
զի որպես մարմին քեզ հա
հաստապես օրինաբանեալ որ
դի ես՝ խակութիւն և՛ ոչ օրի
նակ՝ յարդեանցն ցորենոյ
արարչապես միշտ հանդեր
ձեցեր ։ և ակայլակ կողնդ զա
րիւն խաղողոյ ։ և արդանդ
կենաց հոգևոր ծընընդեանն
զառաւութի ջուրց յոլովու
թե։ Նոյնպես հոգի անմա
հիդ փչման սովաճ և՛ ի սոյն
արդիւնատրեցեր։ Երկունք
կենաց ։ Որոյ կերպարան
յառաջ եկեալն՝ և՛ ոչ հեթա
նոսութեբե փոխարկութի։
Որպես ոչ ընագրութե խա
չական փայտի ինչ երկրոր
դութի՝ նատելոցս յերկրին
խաչարն ըստ նմանութե քոյ
տեր ծագեցեր ։ Քանզի
յայս կերպարան շնորհն զան
պակաս լրութի անհասիդ

Աղօթիկ։

Նակաց երիք ոչ համեմատին այլ ծաղիկ դաշտի ևշուշան հովտաց՝ ևնարդոս ընտիր, ևեղեգնախոտնիկ խառնեալ հալէհիւ յարմարութեբ հոտոյ քրքմոյ՝ փթթեալ ողկուզոյ ևագնիւբ դինւոյ ։ ոչ սոսկ՝ քան թե իւղոյ միութեամբ պատշաճապէս օրի նակեցար։

Վառաւօրեալ անուշդ ան քքնին՝ որ զամ լ ընուս ։ և երի իմիք աւետևին ոչ կարօտանաս։ Ուստի ոչ շփոթե լովք ի հակառակաց բըռնադատութեդ բաժանեալ կամաց մկկին առակի ։ այլ ի սիրոյ հաշանութենէ ամօթապես ի մէնջ պարարիս ։ վասըն մեր լսոտ մեզ առ ամ վայելչական նմանութի օրի նակեցեալ։ Առ որս լոյս բարի ևհուր ջեռուցիչ՝ տապ սիրոյ առանց մսասին ինչ ընչ ման անդթական սառնացրը տութե՝ այս զանգուածն նիւթոյ կաթուածոյ ձիթոյ՝ մանքուր մրտաց տեսեալ խմանի որով

Գիրք։

կանէ ։ Ա յսպիսեաւ ինն յարմարուեբ զիւղոյս զօրութի անդատին ի յիւրոց ան տի կերպարան զառեալն ու նոդի միանական զուգուեբ զընդ մեզ իսկ կցորդեցեր տեր Յս քս ընդ երին գոյի ևզօրինակն լծակցեալով։

Քան զի զանխմանալին տե սուե աչաց ևմտաց ըղձից ի դէմս բերեալ կերպաւորեցեր։ Ի պաղոյ երկրի ձրշ նեալ մխելով զարմանալեօք հրաշագործութեբ մասակարարիլ մեզ պատրաստեցեր։ Մանաւանդ զի ոչ յորովից խառնից ի մի եկելոց խըմբակցութենէ զանազան ծաղկանց բան հնոյն ևստէրին բազմաբուրեան այլայլութեանէ զայս իւղ օծութեան հրամանատրեցեր։ Այլ երբ զօրինակ փոխեալ ի զայն առայս ։ դու ինքն խառնեցար ի սոյն մաքրութենն վերնա լոյս ձիթոյ ։ Որ թէպէտ անձառ են համեղութի քո մըդ անուշութե ։ ևբնդ օրի

Գրիգորի։

Այդն ես զարմանահրաշ օրհ
նութեե լուսոյ՝ զհրեշտն ելոյ
խուժն՝ զինդիկն ելոյզբարբա
րոսն՝ զակնթացին ելոյհել
լենացին՝ զդուժն դրժնեա
բար ազգարհուրատեսակ շա
նապլուխն սոսկավիթխար՝
զերն ազատ ազատրուհին ծա
ռայածին՝ քո՜եան արարել
անհամբ քո կնքե • ահո
դուդ սրբոյ ընծայե ահորդ
երկնաւորի հարազատ որդի

Հաստատե։

Բազմօրինակ են սովաւ ար
հեստիւ տեսմունք յարմարե
ցեալք։ Սախ նիւթոյն՝ ա
պա զօրութեն։ Քան զի
եթէ անօթ փայտեղէն մինչ
չեւ օծեալ կայե դիւրաբար
հերձի • ևանօգուտ եղեալ
անպատուի։ Նոյնպես ամարդ
ոչ իւղեալ սովաւ • հեշտաւ
խորտակի ամենուսի եղեալ
առ նիւթն՝ ոչ լուսաւորի։
Սասն սա քո Յս • որով ըզ
հրաշահալիսն զարմանապրե
քան զի եթէ անգծելի կազ
մութեե կարծր պահպանա
կաւ

Սրբոյն։

որով չերաւի սովաւ չծե կ
միանալի ։ Ընդ սողմոնի
օծելոյ՝ որդեգրեցելոյ Այ՝ եր
գեմ բերանով հարսինն երկ
նաւոր փեսային բարեբան
գոհաբանուի • համբուրեալ
յիղձս մտաց՝ զհոտ իւղոց
քոց քան զամ խոսնկ։ Եւ
եթէ զբանս կենաց յաւիտե
նականաց ունուղի ըստ հոգե
լից բանի խմաստնոյն ևաճա
բան աշխատարանչին՝ զհետ
քո ՚ի հոտ իւղոց քոց ըն
թացուք ։ Ի բշացեալ զե
րեսս Քրիստոս կենաց • որ ՚ի
վեր ե քան զերկինն օդոյս
այսորիկ • ևօծեալ զդլուխս
անախտական իւղով երկ
նայով • յանդիման եղեց
քեզ ուրախութեե զբարեթա
պես ևոջ տիրաբար։

Ա՜յս իւղ խնկալի՝ պաշտելի՝
ևերանելի • ոչ սոսկ օծումն
ուղղոյս սենեկի՝ ևայամ հե
րաց վարեց պատարան նը
պատ ինչ մատուցանի • ե
թե ոչ տերունական կենաս
տաճ խաչիւղ ընագրեայի։

յԺԹ

Աղօթիկ։

Ո՛ յա օծուա՛ծ բարեխոսիկ՝ և առ բռնամարտիկ մեքիամըր ցանակ ըմբիշա՛ եբր զօրաւոր հնարից կերպարան ճրպնաւոր բական՝ անըմբռնելի ձեռաց ներհակին օրինօք պաշտ։ Դիւաց ախտից հզօր ահար կու ։ Քանզի յոգնապա ճոյճ պճնուածի բանին ելզե կելի առ խմանալին փարա ւօն հենգնաւոր առակապր րութեբ ողբականօք շարա յարմարեալ, յորժամ եղեր ասէ ևհանդերձեցեր ընդ օ ծելոյ քերօքեին, ուր ար ձանքն հրեղենք հատատեբ կառուցան։

Օրինաբանեալ ահաւորուն ամենավայր ձեռնկալութե։ Որ միշտ անճառ ես բանից՝ ևպերազանցեալ քննութեց. որ աւետարանաւն կենաց խնկիս յարակայ եբր նորա ծին օծեալ՝ ի քաղաքի դաւ թի։

Եւ՝ ի քահանայապետին հարց մանէ, դու ես օծեալն որ դի օրհնելոյն։ Եւ յերանա

Գերբ։

կաճ ամենապատրաստն շրը քարկուեբ պաշտպանել ծած կէ յայլագուանակ խրթնի ե կամից ։ Մինչ զի այսու մաքրութեբ թաթաւեալ՝ ի սըմա ոչ ներկի արեամբ. և ոչ տիբատեսակ երփնիճ այլոյլ ։ Սա զի ևթափան ցանց լիս խառնուածեբ հոգե պես ընդ թանձրութիւն մերոյս գոյութե մտեալ անցա նէ ։ Զի թէ անկծօք սաղմոսողին ձիթոյ առակաճ ընդոսկերս չարին համայնիճ բաշխէ, որչափ ևս հոգիդ սոյն ճարպով լուսոյ զաներևոյթ ներքինոյն տեսակս կենագործեալ ողջացուցանէ ։ Ազդումն տրճեալ՝ ի խորոց անտի շընչման հագագին մին չեճ՝ ի սպառճած ծայրիցն եզերաց՝ զբնաւն ընկերվճ ըզյիշատակ մարմնոյ մահուն արկածից։ Քանզի կենդանական զօրութի քո միշտ ահաւոր տեր յա՛ քա՛՝ ի սմին խառնեցեալ ընդ սոյն խակ բնակի։

Նիւթոյ սպառեալ պակասին
Իւր ի դեղոյ մահու յայս
Ուռնք սարդից առնկնամոխիս
Ճանճք զազիրք հեծքր զե
Ամփոփին։ Քանզի որպես
Մեջիւն խափանին հնչաձին
Պարզեալ՝ ամբարին երևոյթք
Այսպես և՛ ի սոյն իրէ տիրա
Ընդ՝ ի կենաց։
Ռոգմոցեանէ՝ գիշեր ՛ի տր
Խաւար ՛ի լուսոյ՝ հացաւ յա
Բժշկիչին։ Սասն զի որպես
Կային ինարից անհամբ քո
Ղով օծանելին՝ հառնոյ մարդ
Յուիք ։ իբր ազդակից հա
Վարելեալք ։ Քանզի իբ
Սովաւ շրջելին որպես բանն
Սի առաքելականացն շրջակ
Ազդէ աշխատարանչին մարկո
Քեալ առաջի Նորա։

Գրիգորի։

Նոյնպես ոչ բերէ մարդին զգ
Քո զ անուն առանձին հա
Մարել՝ այլ զբրիստոնեացն։
Ընտանեաւ նախնւոյն մեծու
Թե մկրտչին՝ ջուրբ զհոգին
Հրաշերտին ։ քան զի չեմ
Ես ասէ օծեալն ։ այլ առա

Սրբոյն։

Հորն զաշանուածենէ պետրո
սի՝ օծեալ միայն որդի այ
կենդանւոյ ։ Եւ յայտնա
Հատ քննողացն թե դո՞ւ ես
օծեալն ասեն՝ ասա մեզ հա
մարձակ։ Եւ ՛ինանոնակա
նացն քոյ հաշատամբ զօ
ծեալդ ուսուցիչ հատեր ամի։
Եւ հերոսիդես յառաջ քան
զսոյն՝ զօծեալդ անուն յայտ
նապես հարցեալ։
Եւ զի աՀդ դրեն դուս խոկ
ասացեր՝ զօծեալն այ զտէրն
դաւճեն ։ զանակնկալն որդի՝
ժամանակաւ որդի։ Քան
զի այսպես ընկալաք վայել
հաւար զայս թարգմանեցեալ
որ ՛ի մեզ բերի ծայրն կա
տարման խորհրդական կոչ
մանն վճռակ քրիստոնէից
Նախապատուհեն։
Յինքան ուրն ահաւորուն
միանդամայն հարբուրթի իւ
զաւորական խնկահաւորութի
տոակալի անուանս օծուրթե,
մինչ զի որպես ոչ է համար
ձակիլ ուրուք յերկրայնոցս
այծ անհանիլ ։ այլ այծային։

Սգօթեց։

մահ Թադաւոր՝ ի յայժմու
երդեցեալ օրհնաբանութես.
զոր արարեր ակատարեցեր
առխ բարեխնամ. գԹագ և
երկայնամիտ. հարուստ ա-
ւատ համեհնայաղթօղ։ Սն
դբատին ի հարցըն գրծագը
րելով զօրինակըն, մինչև ի
լրումն ածեր զնոկութիւնն

Ճշմարտապես։

Դու լոյս ես ըստ բնութեամբ՝
հարեդական մշտապայծառ՝ և
գաշակերտացն դաս՝ լոյս ան
հանեցեր։ Որով զարարա
ծըս ամ երկրի ճառագայ
թիւք երջանիկ շնորհին նո
ցին լցուցեր։ Ընկալար զիւ
ղըն անուշութե յումեմնէ
ի յոտս, յօրինակ ընդունե
լութե մաղթանաց առ քեզ
Եւ ի միւսմէ պառնկէ ի դը
լուխ, նշանակ սերոյ գԹու
թեդ առ մեզ. մշտափափագ
բաղձանօք անսահմանելով
ի սուն հաւատոյդ։ Մինչ
զև ուխտիւ անփոխադրելեաւ
օրհնս յարակայս օրհնաբա
նեալս քոյինահրաման պատ
հէրս

Գիրք։

Այնպես լուսաթեբ շնորհի
օրհնութե սուն իւղ զօրացեալ
հազայս վանե. հզմնուրհակս
էարեաց ջրե. հզվ ըձիւս մա
հու պատառե։ Ոչէ աւա
զան կատարեալ առանց օծ
ման օժանդակութե։

Եթե յաւազակացն մահու
խոցման զմարդն առաջինն՝
այս դեղ փրկութե մատու
ցեալ տրճաւ։ Եթե անձա
րակ վերացն յակոբայ ևիշ ի
սուն էր պատուական յիշատա
կեցաւ։ Այս իւղով փափա
գեալ դաւիթ՝ երբ ձիթենի
պտղալից ի տանն այ յուսով
յարակայի՝ ըզթը ըլիա
տութեն անդատին զմրկըը
տութես շնորհ դուշակե։

Եւ զի՞ ինձ զայսմանէ ձա
ռել, հհամայնին կարծել հա
սանիլ։ Որև ոչ վերինքն
զօրեն ձեռնարկութեբ ինչ
բանի զսոյն խորհուրդ՝ ի
մանաւորե ինչ ճառելոյ
նշանակել. Թողութ առել
Եթե յիսկութենէ։

Պատաք քեզ միշտ հայեցի ան
յիւր

ծուկ ևյայանի • յոեալ ևծա
նուցեալ։ Եւ եթէ ոչ ընդ
հարցի ՚ի հավատակէն՝ ոչ
յինքնասաստ յօժարամուռ
թենէ բաղձայ բորբոքիլ։
Դարձեալ ևօծումն • զի ար
քայաբար օրդեդրեալ ընդ
քեզ ՚ի ժառանգուռ հօրդ
մասուսցես ողորմուռթեդ ազ
դակցաշ ։ Զօր նկարեալ
՚ի մեզ անեղծանելի ՚ի հան
դերձեալ փառան փայլիցուք
Դարձեալ ևհոդի • զի մաք
րեալ զարկածս խաբէուռթեն
որ ՚ի բանսարկէին ներգործ
ծուռթենէ՝ նորոգ փոփոխ
մամբ հոգւով ևշխմարտու
թեբ հօրդ երկնաշօրի եր
կրպագեսցուք • բևեռեալ
ընդ քեզ յուսոյն հաշա
տով ք ամենապարգև։ Ահա
արդարև յաշէտ խոկապես
իւղս այս լուսապատառ խրն
կալիր՝ վերնականիդ սիրոյ
տեսուն ։ Ասան որոյ հպո
ղոս իսկ պատշաշ վարկաշ
՚ի ճառ գոհաբանուռթեանն
ասելով յայտնի • որ էօծ ըզ
մեզ

Հէրա կենաց ընդ համօրէն
աշխարհ քարոզեալ ըղսակա
Հաձեուն իւղոյն յարքաշորու
թէ • զարմանա հրաշից լը
սաղոյն առ ապատնեացն յոս
սադրուռթէ։

Դուք օծուռթէ ունիք զսըր
բոյն՝ ասաց երջանկին առա
քելոց • մեկնեալ ըղխորհուր
դըն որ ՚ի մեզ զեղեալ յա
ռաձելուռթենէ կենդանարա
րիդ անպակաս բովանդա
կուռթեբ ։ Ասուի յաշէտ
խին յարմարաշոր ևհանդու
նասիպ առ ՚ի մաննաշորն նը
մանուռթէ լուսոյդ ևհոգւոյդ
սրբոյ՝ այս կաթշած օրինու
թեան ՚ի վերնոյդ բարեբաս
տուռթեց անսպառաբար սրբ
սրկեցեալ ՚ի մեզ ։ Եւ ասի
լոյս • երբ նախաթիւ դոլ
բառերձշածոյ՝ ևարարչուեդ
պատկերակից • որով ըզկա
հար մրթուռթե հարածեաս։

Ասկ հուր • զի յաշմ տարր
արարածոց հաշասարապես
ունի զուգուռթէ բստ եակա
նին կշիռ բաշխուռթե • ծա

Աղօթիկ։

ցան յամօթ և՛ինախատինս աղգաց օտարաց · մինչև ա՛ րեանդ այ հաղորդեալ գը տան։

Գրաբահական մեծ յիշատակի ապագայիցն ժառանգութե՛ աղօթանըՀէր աղերսարկուի ասել տաղմոսիւն · վասն դաՀ Թի սիրելոյ քոյ՛ մի դար ձուցաներ զերեսս քո յօծե լոյ քումմէ։ Եւ դարձեալ նայեա ևտես յերեսս օծելոյ քոյ · ևարա ողորմութի՛ ընդ

օծելոյ քոյ։

Ձեռին քոյ քո՛ երկրպագ դեալ պարգևատրութի՛ այս հիւթ լուսակիր ։ Գան զի ոչ այլ մեծ բարձրուի յար քայութե՛ն ճոխութե՛նէ ասէ մարդարէն ՚ի դիմաց քոյ այր քան Թէ՝ գտի զդաւիթ ծառայ իմ, և իւղով սրբով ի՛ մով օծի զնա ։ Ուստի կիրթ իմն յիշատակաւ ըզ քոյդ ՀաՀբուրեալ ըուսոյ օծութի՛ տեր Յս քո՛ ծա նիցուք զքեզ անվուխս մը շ տունջենաՀաւորութի՛ , Թէ դա

Գիրք։

մեզ Հաւօք Հանդերձ ՚ի քո՛ Յս՝ աՀա է · որև կրնքեաց ըզ մեզ ևետ զաւհաՀատչեայ Հո գւոյն ՚ի սիրոս մեր ։ Եւ դարձեալ , մի ասէ տրըտմե ցուցանէք զՀոգին սուրբ այ որով կինքեցայք յաՀուրն փրկութե՛ ։ Պատկառելի ևանվանելի օծութե՛ս յոր ջորջութի՛ , իբր ՚ինորուսմ յաՀէտ քան ՚ի Հնուսն։

Գան զի բանն դաւթեան ասլմոսոզին զտիրական տը նօրինականացդ ակրզբնաւոր կրնդ խորհուրդ Ճշմարտա բար վերահմանէ · ժ զովե ցան կուտէցան իշխանք ժո ղովըդոց՝ վասն տն ևվասն

օծելոյ նորա։

Մարգարէութի՛ մեծ տրպաՀո րեալ զանարբելի արեանդ պարտիս Հրեախութի՛ չար մո լեգութե՛ն որ ՚ի տէրդ յան դրգնութի՛ , ո՞վ որ Ձդնչէ զՀեւն իւր յօծեաչն տն և քաՀեայն ։ Գանզի Թէ և յարգայնոյն սպանաւ ա Հուղ այլ ոչ իսպառ մերժե

Գրիգորի։

դուիդ խառնեցեալ միաձո
րի։
Նառապայթ շնորհաց։
Շուք մերոց դիմաց ։ Սը
կարապրութիւն երեսաց։
Բարեձևութեի պատահմանց
Լուսաշողութիւն աչաց։
Տեառնագրութեի բերբաց։
Ալեկոծութիւն այտից։
Զարդ կերպարանաց։ Պահ
պանարան շրթանց ։ Նան
դերձիչ կրօնից ։ Ցարմա
րիչ վարուց։ Շաղկապ հա
հաքմանց ։ Զօրութեի ան
ձանց ։ Ուժգնուի դիմեց
մանց։ Լսափանիչ յուսթից
Քակիչ հմայեկաց ։ Սա
հանջիչ ձեռնածուաց։ Լսայ
տառակիչ կախարդաց։
Գրտիչ աղանդից ։ Բուռն
ախոյեան՝ դիւաց ։ Փարա
ւիչ ցաւոց։ Կատարիչ կըն
քելոց ։ Տենչանք երախայ
ից։ Անզ ընկեր արտաքնոց։
Չիացուցիչ հեթանոսաց։
Սահանձարկու անհաւատից
Մերկացուցիչ դաղանեաց։
Ցարդանք յեսնոց։

Փառ

Սրբոյն։

ից յամի միայն Թադաւոր
Թադաւորութենէ ։ ևՀրշմա
րիտ օծեալ Հոգւոյդ ։ փառա
բանեալ երկրպագութեամբ
երեկ ևայսօր։ Քանզի զոր
օրինակ պատրոյգ Թացեալ
՚ի Ճարպուամ՝ ոչ երևեցուցա
նէ ինչ նշոյլ ։ մինչև Հուրբ
լուցեալ վառիցի։ Սոյնպէս
ևայս օծուածդ լուսոյ առ ՚ի
մեզ Հեղեալ՝ ՚ի Հանդերձեալ
սքն Քահաւորի։ Այս է կեր
պարանին մեկնաւոր բաց երե
Հուի ։ ՚ինաինեացն ևայսր
բերեալ բարեշնան ինն յար
մարութենէ Հրաշագործաս
երանգաւ գունեալ։ Արդ՝
այսոցիկ պատճառ՝ վեհա
գոյն մասանց կեցուցչոյ
ՃԾականաց՝ արարչութեդ
Հարաշատոյ՝ առանց որոյ
ոչ է դրիլ քո՜ևան ։ ևոչ նա
զուիլեցի անՀանիլ ։ ևոչ յի
Հատակիլ յորդիս յուդայի։
ևկամ խրախոյս բառնալ յա
նուն ՚ի յակոբայ ։ այս Հիւ
Թականաւի օրինութեան ձի
Թոյս ։ յորում առաքն երրոր

յիւ

Գիրք։

Փառք սորկաց։ Պըճնուա
մըն կանանց։ Աճեցուցին սո
ղայոց։ Խրճհանք ծերոց։
Ձեռնադրիչ նըշխրելոց։
Զգուշութի մաքրոց ։ Պը
սակ Թագաւորաց ։ Ո՛ո
խութի արքայից ։ Յառա
ջադրութի կայսերաց։
Գան զի զոր օրինակ ամեն
ինչ կենքեալ նշանակիչ ինն է
ներքնայնոց մեծագունեաւե,
նոյնպես բարձրութի շրնոր
հին ՚ի մեզ սովաւ ծածկե
ցեալ յանուն քո ՚ած տէր
Յս քս՝ վայելչական ինն
տեսակաւ ծանուցեալ նըշա
նակի։
Յակ անուանն եսկոյն անդրա
տին ՚ինոյն յորջորջեալ կոչ
մամբ ըստ հոգելից արանց
իմաստնոց որ յեգիպտացւոց
անտի ըսկըսեալ ՚ի դէմն ա
ծելով զերին կերպարան ա
հաւոր խորհրդ
դոյ պատկեր։

Յաղագս Սրբալոյս Խաղոյն
Մեռանիւ։

յիզ

Ա Ղօթից։

Անզի մեռանիս այս
օրհնաբանեալ զոր
մարգարէն կանխաւ ըսյս ա
ջաց դրեթէ զսոյն աղերսել
խնդրեր ըստ քերթուածին
բաւական որ ըստ խարուածեանն
հոմերոսի՝ Թարգմանել իմա
նի ինձ մայր ։ Այսինքն ե
առ ինքն էրդօղ զմեռս բը
նութի զօրապես։ Եւ կայ
ուն հաստատել չըքնաղ փո
փոխմամբ զՔուրց ըուծակա
նութի առ աւազանին ըուսա
ւորութի։ Եւ երբև զդեղ
մածուցիչ կաթին՝ ՚ինոյն
ինքն յեղանակել զընդեալս
իմ վայրագութիւն ։ Ազաղ
բերոյ հեղեղեալ մշտահոսու
թիւն։
Յակ մտանամուտ ։ որ եայս
միւռոն ըստ այսմ բառի
ցուցանի ։ այսինքն ե մըթին
Որև խաւարչուտ դոյ ևծած
կեցեալ կամ անտեսական։
Որև սոյն կոչումն դիմառու
թե չե օտարացեալ ։ քան
զի արդարև իր ե անտի
անու-

Գրիգորի։

կանացն անգստին յինքեան հարըստաբար տերապես ունի ։ Քան զի ՚ի կոչումն անշան բարձրելոյն նըմանա կերպեալ կրկին մեծանայ իւղ ըս այս նըշխարեալ առնենա բուրեան ազնիւ կընդրկաշ։ Վասն զի ամ մեր հուր ծա խիչ է ըստ մովսէսի ։ Եւ դարձեալ լոյս է ըստ յօհան նու։ Աստ ևեսայի ձրշ մարտապես զսոյն ակնարկէ. եղիցի ասէ լոյսն ելէ ՚ի

հուր։

Դարձեալ այլ ևիմն կերպա ցուցանելով զբանս առ ՚ի նոյն պատկեր յայտնութեան իրն վասն զի ոչ մոռանամ զնիմն նողկութեն որ ՚ի գթու թեենէ մեծիդ քաղցրացաշ վերատեն գովեստիւ օրհնել։ Քան զի մեռայ, որ է դառ նութեն. այսինքն նշանակ ևիմն յարմարական չարչարա ծոր կրից սաժանմանց. որև միւռոն ըստուգաբանել մեկ նապես ըստ մեզ մեռելութեն ազգականութեն։ Քան զի այս

անուանն նշանակի ։ Ասն զի անքնին է այս խորութեն յաշէտ քան զամ սրբութեն սրբոց ։ Զի ոչ եթէ ջրոյ օրինակաւ զաղտ ինչ լըճա նայ, եևամ հայի բնութեն զսերան հաստատէ, այլ նո րոգ ևին յարմարութեեբ ՚ի մասունս ազգոգականացն տը նօրինապես ծնագրի, սա կայն անհատութեեն վերնա կանաւ ևղանուանն ունի անքննին։ Քան զի որպես ամ ևսակ ևսակ ՚ի լոյս անմատոյց ասէ. ևսակ անսահման վա ռաւորութեեբն եղանակաւ ևին անբաւութեե՛ ՚ի խաւար անզնին ծածկեալ ևմանի. վիակեալ արտաքսաստ ՚ի ձեռնարկութեեց մերոց ևման տեց։ Նոյնպես ևայս ծորու մըն լուսոյ ՚ի լերշայ ումանց ձարտարայ ՚ի ձահ ճեմութեց դրականապես անուանադրու թեեբ մեայլ առ ձայնի. վա սըն ոչ զօրելոյ երկրածինն բնութեե զևսկն պետելոյ։

Սղօթիկ։

ռեալ զուգափառ ևնրմանա
տիպ արևան կեցցուց չէդ՝
նոյն անվանելի փառօք պը

սակեալ մեծացուցանէ։

Վայօ անճանի իւղոյ օրհ
նուԹԵ ըստ մարգարէին նա
խաձայնուԹԵ. զի ՚ի հասա
րակաց կազմեցեալ բուսոց
անուառաց զօրապես ուղղել
՚ի խակուԹենէ չարին ար
կածից ևօտար կարծեաց՝
՚ի ստեղծողդ վերաբերեալ
առ նոյն նիւԹս կենայ հա
ստուն ներդործէ։ Զիւ որ
՚իմեզ մնային պատուհանաց
մի շտաբացիկ Թափանցանցու
Թիք՝ յանուն մեծուԹեան
ահաւորիդ զօրուԹԵ ՚ի խո
հական լինի համեստուԹի՝
զիւ ինձանգրեցեալ առ յղձա
կերտ օԹևան հոդուոյդ ա
նազդելի պատրանաց չարին
խաՀարահոդմ խարդախողին
այսու լուսով զսպեալ ամ
փոփիմք ՚ի նրբաւոտ գոհուԹԵ
երեկօրեայն պաշտման ընդ
երկնայինացն զամպարտայ ։ առ
օրինակ վաստման Հնորհիւդ ։

որ

Գիրք։

ստս օծմամբ հոգեբորակա
նաՀ՝ խզեալ կամ հատեալ
՚ի անստիասեր մահակերպա
րան տաղտկազազրական հեշ
տուԹենէ հակառակողին ։ որ
օդախոնաՀ մեղկուԹԵ զքը
նարս ձայնատարական՝ և կամ
զարկուած վերածածկուԹԵ
մրզնարհեաս ուժգընաբար
բառ խրոխտաՀնչական կազ
մրճածոյ Թմբկիս գործակա
նուԹԵ ։ Ջրացիր լիս գիշուԹԵ
անվայելուչ Թուլադաշն ան
կեալ՝ ՚ի ստորև կորստեան
քարշէ զօրինակ մերոյս գոյ
ուԹԵ ։ Կապիմք յուսով
վերատին դարձեալ ընդ ան
ճառ խորհրդոյ խաչի քոյ
քս ։ Եւ մկրտեալք ՚ի
մահ կենդանեւոյդ՝ անվախ
ճան կենացդ սուրբ հաղոր
դիմք։ ՚Ի քեզ լսակ ՚ծ հա
մայնիւ խրախուսեալ խոպառ
ամենևին անհաւուածելի։

Այս իւղ՝ զդրօշեալն քա
ռակուսեան յանուն քո Յս՝
նշանի բարձրելոյդ հաւա
տար հաստս. ընորհ ընձե

յիր

քո գրեթէ՛ և՛ի քնոյն շրջն
զըրբանըշէր այս օծութի՛
լուծի որդի՛ այ կենդանւոյ
ըեայ անհաւատար առաւէ
պէս ընկալեալ զքոյոցդ բա
պաշաճին պահէ ։ Ա յս
ցուեր մեղկէ ՝ այլ ի սահման
նւոյ ձևոյ ևկամ Ջոյ Թա
մրթոյ արկեալ ոչ ըստ գի
կեր ։ Քան զի ևյսման ինչ
րաշափառ խորհրդոյ պատ
րափառ վերաշրջական հը
ստորածորելի նիւթից՝ գե
լուծականաց՝ հոսանուստ և
սաւ վերաբերեալ աճեցու
ցոյանէ ։
Սոյն խաղ հեզութեան՝ միշտ
համբարձման ևխոնարհուե
օրինակ ևնմանուելի ՝ առ
ոմն կակուղ պատառաւոր մա
տուցեալ Ջամբլ ։ հարթակ շ
ևս ևբարե յարմար բանի կեր
պարան ։ Լոկ համայնից
րաշափառ վերաշրջական հը
րաշափառ խորհրդոյ պատ
կեր ։ Քան զի ևյսման ինչ
մրթոյ արկեալ ոչ ըստ գի
նւոյ ձևոյ ևկամ Ջոյ Թա
ցուեր մեղկէ ՝ այլ ի սահման
պատշաճին պահէ ։ Ա յս
պէս ընկալեալ զքոյոցդ բա
րեայ անհաւատար առաւէ
լուելի որդի՛ այ կենդանւոյ
զըրբանըշէր այս օծութի՛
ի ձակատ դիմացս արեամբ

Գրիգորի ։
սակաւն ի յոլովէն պարա
պայի ։ քան Թե ինոյն իրն
դարձուցեալ ըստ աճեսա
բանական առակին՝ զամ առ
լինքն վերաբերեալ աճեցու
ցոյանէ ։
Սոյն խաղ հեզութեան՝ միշտ
համբարձման ևխոնարհուե
օրինակ ևնմանուելի ՝ առ
ոմն կակուղ պատառաւոր մա
տուցեալ Ջամբլ ։ հարթակ շ
ևս ևբարե յարմար բանի կեր
պարան ։ Լոկ համայնից
լուծականաց՝ հոսանուստ և
ստորածորելի նիւթից՝ գե
րափառ վերաշրջական հը
րաշափառ խորհրդոյ պատ
կեր ։ Քան զի ևյսման ինչ
մրթոյ արկեալ ոչ ըստ գի
նւոյ ձևոյ ևկամ Ջոյ Թա
ցուեր մեղկէ ՝ այլ ի սահման
պատշաճին պահէ ։ Ա յս
պէս ընկալեալ զքոյոցդ բա
րեայ անհաւատար առաւէ
լուելի որդի՛ այ կենդանւոյ
զըրբանըշէր այս օծութի՛
ի ձակատ դիմացս արեամբ

Սրբոյն ։
որ ի մեզ ի սոյն յիշատակ
փրկութե բարեացն սովաւ
ունկեցեալ ծագի ։ Եւ ծաղ
կաՀէտ եղեալ պաղածնի ի
սրպաս ընթրեացն պատրաս
տութե յեանուամ գիշերի մե
ծիդ դալստեան ։ ահա զայս
ըլյս ճրագի համարեալ ի
կիր արկանեմք ։
Դարձեալ ըստ գծագրացն
գումարութե ։ ի ՝ ևչորիցն ՝
շարադրութե որ յալիա բե
տացն անտի վերաթըռի մին
չեռ ի ի ՝ երորդ երկրորդն
կարդի ՝ յորում զայս խոր
հուրդ խորութե անտուստ
թարգմանեալ՝ ճաշակ հիշ
տալի որոց հաղորդին ջամ
բել պատրաստեմք ամենա
կազմ յարմարութեամբ ։
Քան զի յութաներորդ ան
տի գրոյ ի չորեք հարիւրըն
փոխաբերեալ՝ ստուգաբանօ
րէն քննութե ընդ ձիթոյն
անճանիւթ ճշմարտագրի ։
Որ ե կերպարան արդեան
խնորոյ՝ յինքն բերողի զղանկ
ճածն զօրեղապես ՝ որ ոչ

Աղօթից։

Ա յլ ահա ընդ ածեան խա
չիդ նշանի՝ հաւատարուեբ
արեան կեցուց չիդ հոգիա
պէս դերազանցեցաւ։
Եւ արդ՝ օրհնեա զմեզ ած
սուաւ և՛ի սոյն ։ Եւս և՛
անուանդ քո ահաւոր , լոս
սաւոր , երկնաւոր , ևզարմա
նաւոր , ՛ի գովեստ փառաց
անճառից մարգարէից բազ
մաւոր խնկեալ ։ Սուրբ ,
սուրբ , անքնին , անպա
տում , բարձրացեալ , ողոր
մած , վեր երդեալ , ճրշմա
րիտ , բարերար , ևսուրբ։
Ա րա սուաւ փրկուեիեն։
Տուր ևքաւուն ։ Պարգե
ւեա բժշկուն ։ Հանդերձա
ւորեա շնորհ։ Առաստաձեռ
նեա երանուեիւն։ Ցածուա
ցս ձիեոյ երկնաձիրև լոս
սոյ անարատ դաստյդ։ Յիս
դեալս այս թեզան բանաւո
րական՝ մի մոցէ , ևմի դրբա
հեացէ տխրականուն աղտոց
մեղանաց շաղախել երբէք
զոգւոյս կերպարան ։ Եղի
ցի սոյն ինքն օրոց մատչին
օծա

Գիրք։

Հոգւով քո տրպաւեա
րեմք ։ հաւատացեալ խոր
հրդով մեծաց Թէ յաւէտ
յայտնեացի նորոգ փայլեցեալ
բազմաճաճանչ ծայր արձա
կուեիեբ ՛ի տարածումն յոք
նատեսիլ զարմանահրաշ ընդ
արձակուեիե ։ պտուղ իւղոյ
ընծայեալ զ լոյս ՛ի փառս
ապաւենացն հանդերձեալոյ։
այս ճարպ հոգևոր երջանիկ
ևվերնանը Հոյլ՝ ՛ի դէմս երե
սաց իմ պատկերի՝ քոումէ

Նշանաւ ջահաւորեացն։

Եւ քան զի էբր անհաս ոչ
ըմբռնական այս մեծ զօրու
թիեն արագ սը լացմամբ ՛ի
Թևս Թեթեւեա մեռոյ պայմա
նի անդր քան զկարծիս ու
Հոյ խմաստից անհուն հետեւ
ման անհետ փախստեան՝
լոյն ինն միջոցաւ խապաս որո
շեալ փակեցաւ յինէն ։ Ո չ
օրինակեցաւ կցորդաւ ։
Ո չ նմանեցաւ զուգամանուա
թեբ ։ Ո չ սահմանեցաւ
ձևակերպուեբ ։ Ո չ կըշ
ռեցաւ ընկերին չափով։

Գոհ

ընդ կերպարան Թարգմանութ
հրշդածուէ աղաչանս եդել
ւ փայտն ելջանիկ բարեբա
տութե , ժամահարին խոր
Այս իմ ձեռնարկութե ի սրբ
բուեն Հայս արձանս գրուել
ի սրբութեցն սրբութիւն:

Գրիգորի:

նալ ի Թևոց զոյ օգնակա
նութենէ . Հոջ զհայեաըն ի
մեզ օծութի՝ անմաքրապես
ի բաց մերկանալ: Այլ եղի
ցուք քև ի սոյն հրացեալ:
Սովիմբ պարարեալ : Սո
վաճ լռհսաճորեալ: Այսու
արդ արացեալ: Ազատացել
պսակեցեալ , ևթագաճորել,
Եւ քեզ միայնոյ միայն օծե
լոյ , յաւետնեցուն օրհնուիք
երդոց: Ակելուք լեզուաց:
Ընչմունք ձայնիկ: Ցաղ
Թական օրհնութիք դովես
տից: Բարեբաստութիւնք
ըրթանց: Արբաբանութիք
սաղմոսաց: Ընդ հօր և հո
գւոյդ սրբոյ յաճիսեանս
յաճիսենից: Ամէն:

Արեւոյն:

օծանիլ սուրբ՝ հարսնապա
ճոյճ պարծանօք խլճնիլ
գեղայօրէն սուրբ վայելչու
թիւք երկանկապես յոգի զար
դարեալ : Եղիցի հուրս
այս լուսաւուռ ևաճաճիր
մերձեցելոյն ի սոյն ընտրու
թիւ մռևս կրկնեռաց ևբարե
փափագ ջերմռի այլ յօրինն
հաճոյ : Որով ամիճ ամե
նապատրաստս պնդութիեբ ի
կարծրականութ անսասան
վիմիդ յարակայ յեցել միշտ
արձանացայց ի քեզ հաստա
տեալ աներկմտելի : Լեցի
նշանակ վերնամրցանակ այ
սը պարգևի սուրբ վառե
լոյն: Ող ողողել ջուրբ:
Ող այրել հուրբ: Ող յըր
տանալ ի տառնութենէ:
Ող վնասակար հոգմով չի
քանել: Ող աղտեղել յոր
համան ինչ պղծութենէ:
Ող զպահեալն՝ չարին մատ
նել . հոգ ի տորև եղիցն
զմրթերման գանձուն կենաց
յիմարաբար արտաքս հա
նել: Ող անպատշաճ մը

յա

Գլուխ։

ՂԵՈՆԱՄ

զքեն բարեգութ։ Մինայն մարդասեր Արարիչ երկնի և երկրի։ Որդի՛ ոյ կենդանւոյ։ Այն ինչ զարթուցեալ անձկութեամբ սիրոյ քոյ յիշատակի՛ ի լրութեի ինչման փայտիդ հրըա հերման։ Որով բախեալ զձայնարձակութեանն զազգս ղարան, սթափեցաք, կանգնեցաք, ի՛ւլեր յարուցեալ ի մեռօրինակս թմրմանէ։ Աւասի՛ երբ կոչմամբ սրփո վանաց բանի բերեալ ձըդեցաք ի ժամ պաշտամանն օրհ նաբանութեե, յանդիման լի նել քեզ ուրախութեբը հան դէպ հատուցմանս բեմի։ Ահա փառք քեզ անսահման անուն և անբովանդակելի զո րութե, որ այս քանեօք հը նարաւորութեբք ընդ փըր կութե իմոմ հոգւոյդ։ Գոհաբանեալ անեղծ իսկու թե, որ կերպարանեցեր հը րաշիւք աստանին ըզհանդեր

Աղօթիկ։

Ձեզոցն ներմանութի։ Ինան դարս գործեաւ վայելչա կանաւ փայտի անօթոյ՝ առ քուն անյարիր՝ սաստիկս որոտացեր։ Որպէս թե ընդ ծուլութեա դանդաղուի զյանդիմանութի խրատուդ խառնեցեր։ Ի հայրենի սի րոյդ հեզութի՝ զուժգնու թի ճայթմանն յարեցեր։ Ցրնդոստ զարկեալ երկուց միջնորդաց՝ մարդասիրապես քաղցր անձրեւեցեր։ Ոչ մեղմութբ մեղմական վանկի ներհմամբ ընկղմեցեր, ևոչ անխնամութբար ահաւորութբ զտառապեալ հոգիս զարհու րեցուցեր։

Ծընրադրական երկրպագու թի ստեղծչիդ բոլորից, որ այժմըն ցուցեր համայն յայտ նապէս զօրինակ ահեղ բար բառոյն մեծի աւետարանն յարու թե։ Կենդանացուցեր ի դադարմանէ դժոխական ան բանութե։ Ի՛նդիր եղեալ կոչեցեր ըզպակասամիտս ի գինիդ ուրախութե։ Ա րա րեր

տապատիր կռոյն բազմատ
ճածուԹենէ՝ առաՀել յա
ճախադունիւք որսացեր զան
ձըն իմ պարտաՀոր ՚ինքս եր
կրպադուԹի ։ Խրոխտ և
ահարկու նէիրեալ փայտի
ըրս՝ զՀշմարտոն Թին՚ն քարո
զեցեր ։ ՄԹծացուցեր այ
սու պատճառաՀ պաշաճա
կանաՀ զնոր աՀեռարանու
Թեդ պատիՀ ։ Ոյն ինքն
աղաղակ բարձրուԹե դոչ
ման սպառազինուԹեդ քոյ՝
արքայ պետուԹեանց կայսե
րաց երկրի տէր քո ։ ՚Ուր
շան խրախուԹե աՀարտման
Հանդ իսի մարտի քոյ Ի՜ս , յո
րում Համանալին փարաՀօն կա
պեալ ըմբռնեցաւ։ Կռփիչ
Հանապազորդեան՝ դլխոյ
դադաԹան Հպարտացեալ չա
րագործին՝ Հերտս այս տաշե
ցեալ ։ ՍովաՀ դուստրին
՚ի պատերազմ որդիքն սիօ
նի ընդդեմ աշխարհակալին
խաւարի ։ Տօն ինն ՚ձեռ
անդ կրԹուե կարգեալ ՚ի
Հեռուստ այս դրօշՀած ի
ղեսալ

րեր զսոյն՝ լինել Հանդերձիչ
անարատ Հարսինն առ սէր
փեսայիդ։ Երկուցեր փոքր
այս խԹանաՀ զապարատա
նին զվիԹխարուԹի։ Լուծ
սուՀար կրԹուե առամբակին
ուսոյ զայս իր գործեցեր։
Ա արապան վանիչ չարախո
սին կզակաց եղեալ կազմե
ցեր։
ՊատուՀորեալ յաՀէս ան
բաՀ բարձրուԹի մԹիդ այ
որ փոխարկեցեր զիայտին
պարտիս յազատուի շինոր
հիդ կենաց։ Ի մատնացոյ
ցեր վերըստին դարձեալ ըզ
յիմարս յնդեալ՝ հոգևորա
կան Հանճարովդ ։ Կար
կառ կռճմամբ զանբժշկուե
Հարճածոց օձին առանց մո
ռացման միշտ Թարգմանեցեր
Ընդ երրորդուԹեդ գրծա
ծըրուԹի՝ զկապն երեքկին
իմ ՚ինաօակարին ՚ի կատարա
ծին՝ սովՀմբ կրկնեցեր։
Գովեստ ներբողից բուր
մամբ խընկոց վեր առաքեմ
քեզ ամենաՀնամ. զի ՚ի սը

Նուէր պատուական սիրոյ, որ
ի՛ներուներայն արտաքս առա
քիւր։ Մէջտ օրիորդ պան
ծալի անշաղախ որդւոյ մայր
անարատից՝ սովաւ փառա
զարդեր։ Գերագոյն քան
զերիքովին փողոնէ եղջերայ
զբաւնութենն բեղմարայ առ
վաւ հարդեալ տապալեցեր
Քարինա արձակեցեր պար
սիւս այսու փայտեայ ընդ
դէմ գողիադու։ Գայիսոն
նորոգ կառուցեր վկայ ա
հարկու կործանմանն սատա
նայի։ Զ՚ի խոր աճեցեալ
արմատս մեղացն՝ մեքենայ
նէս այսու խզեցեր։ Զմռա
ցեալ գործոցս իմ պարտիս
այսու երախտեօք ընդունիս կա
պեցեր։ Զոր եթէ այլ ինչ
ձայն բանիդ՝ այ անճանիմ
նախապատուամ եկաւորուեն՝
ոչ սխալեմ, քան թէ ճըշ
մարտեմ։ Ի տակար ամանա
այս նուիրեայ հոգեկրի՝ մե
ծուհի գործոցդ յի՛ս առա
էհլապես պատմեալ հոչակի
Բիւրաւոր օգնականութիւն

ղեալ՝ առանց հնանալոյ և
կամ խափանման։ Սըշանա
կիչ ժամանակի ապագայիցն
հատուցման և բայսատ ան
դրը ծանուցմամբն։ Սզա
կից հանդուներանման կենացն
վայրի որ է ի դրախտիդ
այ։ Կոչարան բարձոք հա
ւաքման փոյթ ընթացից
ի յարկն օրհնութե։ Պատ
կեր տեսակի տնկոյն գիտու
թե՝ ի կարդ ընտրութե բա
րոյն ևչարի։ Ցիշատակ
մեծ տնադրութեան յերեսս
կերպիս հոգւովդ սրբով ըզ
նշան խաչիդ։ Սահաձե
կոյց աւետամատոյց փառաց
դալստեան ի դշխոյն պա
հեալ սուրբ Թագաւորիդ։
Ցորդորիչ քաչալերական՝
մաքրապարիսն խրախճանու
թե։ Աննախատական սիրար
կու անձնահամբոյրն կըցոր
դուե։ Շքեղաշուք քօղ
ընծայ՝ աւետածին կուսին
Թագուհւոյ։ Ցարդարիչ
ծածուկ պճնութե՝ որ ի
հոգին ե վայելչուհւ։ Սըմա

Գրիգորին։

Ընորհիդ արեամբ քո խառնեալ՝ զայս եղջիւր խեթիկիչ
մոլի դառոզին, իբր զի աչիդ փրկանակ եսանեալ սրեցեր։
Լմեծ ազդմանէ այսր աղա
ղակի դեր քան՝ ի վերնոցն՝
քանդեալ վերացաւ դըրան
դըն ամրութե կամաց ան
վայելուչ եամեներկ չուտ խե
նեշութե կարճամտին. ընդ
հրեական սրտին խմաստիչ և
ստութական տանն կործա
նութե։ Պատաբանութի
քեզ վերընծայեմ անմահ
թագաւոր։ Զոր արարեր
ևհատատեցեր աշխոյժ քո
հզօր՝ աղաչեմ զքեզ կրկին
ներգործեա։ Սնոցուցեր տո
վաճ հերքեալ առ ի մէնջ,
զևսեթ դրժընդակ խորամանի
կութե բանսարկուին։ Ջտա
ժանական տագնապ մեզաց։
Ջհոգմ դառնութե ընչման
խաբողին։ Ջտարը արկա
ծից մահու երկիւղիւ։ Ջտա
ի յոդից ընդմանէ ինեատա
կար բերմունս տխրեցուցիչս
Ջայսահառն հեծեծութիս
Թաղ

Աբբային։

վերնապարգեւս ևքոյինատուրըս՝ ի յայսմ անպատապար
ապաւինութենէ երկրակա
նաց զարմանադրեցեր։
Աստուածանեալ անուանդ ան
քննին մարդասիրիդ բարեխ
նամութե. խնկեալ խորհրդ
դով բարեմանութե՝ անդը
ծադրելն կերպարան լուսոյ։
Որ կրկնաձիր նշանաձա այ
սու՝ նետս արձակեցեր հե
ռաձիգս՝ ձայնատրականս՝
օդաչուս՝ ևյարմարաթռիչս՝
ոչնոզս յինքեան ոչխ կեն
դանի։ Որով անսխալ հան
դիպմամբ զնպատակն խոշո
րային աղեղնաձորին դաղտ
նութե՝ յաշետ կործանմամբ
՝ի յետս ընկճեցեր։ Իբր զգ
պատնէշս ամրաբերձ բերդա
մարտութեան՝ կանդնաձորս
անվայր արկելիս՝ աստուածա
անուանօր զկտակ դիպաշածս
այս վայրի զարկման հրեշ
տակ կամարար՝ թշնամոյն
ներհակ վեր յուղարկեցեր։
Բանիւք հրամանի մեծիդ ա
կնարկութե՝ օծութեամբ

յկ

բինաւոր առպարէզս երկան
կաբար Նահատակութե։
Չարաչ ահա փող աճապա
փող։ Չարքարձաչ սուաճ
ած օրհնութեբ։ Պատմեցաճ
սուիմբ ամ երկրի։ Չնչեց
՚ի լսելիս բաժանման հեթա
նոսաց։ Զայն պահապա
նաց մեծին զօրացաճ բառ
բանին եսայեայ. և՚ինոյն
բարբառ առ հասարակ ցըն
ծասցուք։ Յնդեցան Ջը
րոյն առակաճ՚ի ձեռն սորին
Թշնամիք խաչին՚։ Սնպատ
հեցաւ ճաշակն պրտղոյ աչ
ռաջին փայտին։ Տօնեցաճ
նիւթս այս խորհրդական՝
կենաց անճանաչ։ Անար
գեցաճ երկաթառ՚իպետս
պատերազմի։ Լաւր զարբուռ
Թի ան՚ի սանձս երիվարի
մեծին Նրշանի՚ այս փայտ
կենաձայն յարմարադրեցաճ
Ընվփութեցաճ օծեալս ցպով
հովհին երկնայնոյ՝ սուր էշ
խանութե մարդկային ձե
ռին։ Ոչ գծեաց՚ի քար
տաճարին մուրճ կինչ գործո

Թաղկացուցիչս։

Յրուեա վերստին քոյկնա
զկն հեծանաճս՝ օժանդա
կեալ Թևօք նշանիդ՝ զամ
պրս հրածկնս։ Զորոտմու
նրս կարկրտաբերս։ Զ յա
հագկն յորմունրս հրբախա
հար կեղծաւորութե վիշման
բազմատանի վիշապկն։
Զսուր սատակման։ Զճա
կատամարտ դիմեցման։
Զ յարուցեցոյն՚ի վերայ վայ
րենական խորհրդոց։ Զդի
ճային կաքաճս։ Յորմէ զար
հուրկն յայսմ երկ փոքուէ
տեղի տրճեալ մեծաճ դողու
Թեբ։ Կերթ կին ծանօ
Թութեբ յայտնի գիտացեք
Թէ՝ յայս ազգ ձայնի յառ
նէ տէր՚իդ ատատան։ Եւ
խրախուսկն յոգի արութեբ
զրահեալ պնդապէս սուսե
րաճ հոգւոյն ածարեալ մար
տիկք ամք՚իձև կանոնի այ
սը յիշատակի։ Որ զամե
նափորձ հրոյն ընտրութենէ
դոչմամբ անկերպագ երե՛ցաճ
համօրէն ազանց քարոզէ յօ

ման յանձն բռնասցեալ, և
ոչ մտացն այլ այլ ապշուի
առաջի արկեալ։ Ո՛չ զան
գակ նենգոյ պղնձոյ դան
դաչեցուցեալ, ևոչ քար
ընդ վիրաց սալի առանց
քաղցրութեանն առ նոյն զար
կուցեալ։ Պարփակարան
անխորտակելի նորոյս սիօնի։
Մի սա՛ ի բպասցուն կազ
մրճածոյ արարչաձանգիցն
դլխաւորաց, զոր եկեղեցա
կանքս քրիստոնէից՝ ընդ
զևտականացն զգուշաւորա
պէս բարձեալ, յանձանձեն։
Օրինակ ձայնի հրեշտակին
զոր առակողին բան՝ հաւուն
կոչմամբ այսու տեսակաւ
զայն տպաւորեաց։ Սոր գոր
ծի շնորհի նրբագարանաց
աւետարանին։ Զարթուա
ցիչ հոգւոյն ա՛յ առ մեզ,
քան առ օրհնաբանուի սազ
մոսարանին՝ ի վե՛ր եղիսկին։։
Սկզբնապար նախընթացու
աղէ յարմար ջուրթակաց բա
րեաւաճիղ ողբերգարկուածից
բարացուցական բամբռան

զև • իսկ յածակերտս խորան
փայտս այս նրբիւրեալ ընդ
խաչին թևոց սլացեալ զօրէ
Ո՛չ ի գը լուխս ամենայն՝ և
կամ յեօթնից եօթ երորդս
յորելինից յանկեան ուրեք
խափանամբ փողէ • այլ ընդ
ծագս տիեզերայ ևընդ ծի
րըս եզերաց ի ծոյս ջուրց
բազմութեան ծովուց ևկըղ
զեաց նոցա՝ յաճախ սաստ
կուեբ անարդել ճայթմամբ
իմն ահագնով հնչեցեալ աւե
տարանէ։ Լուսորեցան սուս
սերք սատակողին այս փայ
տի ցուցմամբ • յան օգտակա
րէ անուն մեզ փոխանակեալ
ի խոփս և ի մանգաղս։
Ո՛չ արձագանք արձանաց
ի՛ևսորոց ինչ գանձուածենէ
խիստս առաքեցեալ, ևոչ
դժընդակապէս ըստ իմա
տակի ումեմն օտարի՝ զօդ
վերաճորել։ Ո՛չ անախորժ
սրութեբ ընդ ունկն մտեալ
ևոչ զաման ուղղոյն անկա
մակուեբ չար թրնդեցուցել
Ո՛չ ոսկերըզն փուշ խըստուց

Աղօթիք։

Նար Ջահաւորական՝ անջը րեալն Նամակ ։ Ջատապով անխափանական տրուհնական անօրինականացդ։

Ահա պարգևեա սովաւ բա րեդութ , ազաչեմ հզօր կրը կինն մեզ Ջնորհեա պահպա նութի՝ ի դիմամարտից , յա ներևոյթ նկերևելոյն։

Ընձեռեա մեզ ձեռն ամենա կարի , որ բանաս համառու ցանես պատրաստաբար բաշխ մամբ՝ ի մասունս բազմապի սիս , օդոց քաղցրութիւն. անձրևաց շահեկանութիւն։

Վակասեցին քոյով հրըա մանաւ այսու բարեաւով հողմունք տապախուն . հրնչ մունք ցաւաբերք . յարձակ մունք հինից շար խարդա խութենց ։ Սովաւ խափա նեացին ամ դիմամարտութիւք զինեւորութեց գրժնեայ մատըն չին։ Նախոցին հատցին և մեռցին յերջանիկ ձայնէ ը ծեալս այս վայրկ՝ որդն և ուտիչ Լամ նմանք սոցին. որ՝ ի մերոց մեղաց զօրացել ընդ

Գիրք։

բառայն բարառնութեանց։ Արինկ նորոգ այլ ինն տեսա կաւ առեալ մեզ ընդ հնոյն փոխանորդութեբ։ Ալ հե թանոսօրին ուրճաձայն հնչ ման , ևկամ հրեաբար խա կախարհութե . զոր մարգարէն տերամբ ազդեցոյց՝ ՚ի բաց արա լինէն ։ Այլ զսա սի րեաց ևկրկին պատճէց մաք րական տածմամբ ահարկու դիւաց Լամ չար պատահա րաց։

Եթ արդ՝ ընկալայ օրհնաբա նութեամբ յարկեալ գովես տիւ զայս տուր սրբութե՝ ինձ պահպանութի ևքո փառաս րուել ։ Քո պաշտօն՝ ևիմ գոհութի . անպաղանդ ար հեստ բարձրութե արարչա կան փառաւորութեանդ։

Մոցե ձայնդ այդ ընծարեալ ընդ պատշաստ յօդից շաղ կապութեան . հանել ՚ի յո գեալս զպատիրս դիւաց ևրզ մեստս անիծից ևաեզայ ա պականութե ։ Արասցես յի նել զայս իր նշանակիչ Ջը

Գրիգորի։

վանեացին սուրբ, որք յեր
կաքանչիւրոց բընութիեցս մե
րոց վերերևին ինքնատեղ
ծուխիկ մերձաւոր դաշաճա
նողաց։ Յումեան օտարին
վրիպակ մտացմունք. կայլ
ոմն դարշ գոյութիք անմաքուր

զեռնոյն ապականողաց։

Վրկեա որ Տ՛ա ազաչեմ զք
քեզ փրկեա բարերար։ Կար
կառեա առիս զաչդ ամենա
գով, ետդնեալ ինձ սուրբ
զերծո զիս յամենեցունց ընդ
դիմացողաց։ Կտաւնեայն մի
ասյի հրաման քո՛ի սոյն
առ՛ի փոխարկել զանդամն
դեաց սերտս յիմարեալ՛ի
քոյին բանիդ արդ լինաւորու
թիւն։ Ձարցես մ՛ինոցես
զայս նեցուկ հրաշից քոմդ
սքանչելեց՛ի սերտս ծորելա
կոյդիս լքելս. ևհատատես
ցես կազմեալ պնդապես՛ի
կայուն ուղիղ անսասանելի։
Ոակ զան ընդոստն կախդա
ցուսյես զարթնուլ ևզդաստ
լինել յոդւն հեզուեիե ածա
նդ քո պատճիրանիդ՝ որ

պես

Սրբոյն։

ընդ մեզ պատերազմին։
Արմատեցո մեզ սուրբ տունկ
երանութիե զյուսոյդ՝ի քեզ
մեծ պաշտպանութիի ըստեղ
ծիչ բոլորից. տէր արարա
ծոց՝ զայս ծառ սաբեկայ.
որ ունի կախեալ՝իդ լուսակ
ոստոյն զաճանդ սուրբ նո
րոգ այժմս փրկութեանս
ծաղկեալ քեւ քո՛ի պտուղ
կենաց անմահականաց։ Պա
խեցին յանհուն հեռաստան
խորին խաչարւ այսր վայրի
վտառաչորելոյ բարեզեկոյց
Ձայնարձակութիեբ՝ նէսարք
ներհակք սրտապատիրն ըս
տորնականաց բազմաձեռնեն
խարդաճանողաց։ Մերժես
կին սուրբ յանդոց պըղտա
տոհմական արդրադրութիեց
մերոց տահմանեաց և՛ի քո մը
շակել կենդանի երկրի՝ վերք
վանինչք. և հոյլք մորմոքե
ցուցիչք։ Ալ ըստրեալին տո
վաճ յաճախեալ քրկնասոր
դիդ ևանվայելուչ պատահ
մանց՝ի ինարից չարին՝ի
մեզ յայտնելոյ։ Ոակապես

Սղոթից։

քաՀուԹԵ։ ՄերժուՄն վըշ
տաց։ ԽզուՄն խեղդմանց։
ԸնդարձակուԼ նեղուԹԵց։
ՖալածուՄն հեծուԵց։ Ամ
ԹեՀուԼ հառաչմանց։ Յա
պա հովուԼ կարեաց ։ Կար
գադրուԹԼ կրեց։ Ս փոխուԼ
վհատմանց։ ԲժշկուԹԼ ցա
ւոց։ ՏեւականուԼ հեղգու
ԹԵց։ ՈչնչադրուԼ անտեսի
ցըն։ Ի յայս կամուրջ ցանկա
լի անխոտոր ևանխոտորնակ՝
և՝ իվերնաշուՇիղ բարձրաբերձ
սրբահեաս սանդուխս երկնա
ջու առ հայր քո օրհնաբան
ահաւոր անուն՝ ձգեալ մա
տուցես բարերար հոգւոյդ
առաքնորդուԹԵբ միանալ
՝իքեզ անընդ միջեւին։ Որով
ևարբոյ միով ։ միայնոյ ևմիաս
նական տէրուԹեանդ՝ ևա
նեղծ արարչուԹեդ՝ ՝ի կեն
դանեաց ևյանշնչականաց
հաստեղոյ վայելչական
գոհուԵբ փառք ևիշ
խանուԹԼ յաՀի
տեանս յաՀիտե
նից։ Ամէն։

Գիրք։

պես զպօղոսն ևզմատԹէոսն։
Ցիշեցո մարդասէր պատՀԵլս
այս փայտիՀ՝ զերախտիս խա
չիդ ։ որով զանՃառսն ներ
դործեցեր։ ԲարՁ յինէն կե
ցուցիչ զվըտանդ պարտեցս՝
պանծալի լծակօք ամբառնա
լեաց նոր տապանակիդ։
Բացցին կամՃք քո հզօր՝
յայս Ձայն կենաց՝ լսելիք սըր
տից յամառեցելոց ։ ԼըՀի
ցեն յայս մեծի բարուԵ քոմ
րդ ակնարկուԹԵ՝ ականՋք
խլեց։ ՊարզեացԼն ՝ի ձեռն
սորին լեզուք Համրացելոց։
ԼուսաՀորեացԼն ՝ի սոյն՝ տե
սարանք աչաց ։ հայիլ մանք
բապես ։ ՝ի քեզ պՀուչել ա
նայլայլաբար ։ ՋղՋացին
դարՁցին կազդուրել կամք
յափիացելոց ։ ԸնձեռեալՀ
տացես ՈՐ՝ տաղնապելոյս անՁ
րեԱ արտասՀաց։ Եղկեցի քե
սա մեզ։ Լուր ցընծուԹԵ։
Ջայն ուրախուԵ։ ԲարբառԲ
բերկրուԵ։ ՝ԱրՀաղ Համպըս
տեան։ ՝ԱկուԹ երանուԹԵ։
ՊատՃառ փրկուԵ։ ՍուրԲ

INRI

կայա և՛ ելոյա կոզմանցն յոր նաց հարազատութեե արեան զարմին եսաւայ ։ եւորդւոցն մնոյն արեւու ։ որ յաճար տուծն եբրայեցի՝ և՛ ի ծագ գլխաւորութեե մասին ասեայ ցարեալ ևյարմարել ՚ի հիւ սիսոյ լինելիսառն ։ եւխտ ընդ ծերանածաւալ ծովայ ին ծոցոյն ասպարէս ։ Ա նեղուլ զուարճ դիտելոյ զ ի մանն ՚ի թեման ։ որ ըստ ո մանց լեզուայ միջօրեայ կար դացել ։ որպես ըստ եբրայա կանին՝ հարաւ համբաւելոյ որ այժմ կոչի բուրհալք ։

Ի բր թե հալք ևմարզիչք ըստ մերս դիտմանց՝ բազում գոյութեց պատճառական նիւ թոց ։ Ի տոյն երկաքանչիւր բաշխականաբոյս բազմածին լերանց հզօրաց ևբարձրա գունից ։ եւխտ ևհատու հա կառակութեց ։ Որք կա ռուցան ։ կազմեցան կարպե ցան կանգնեցան կային՝ ՚ի հիւ սիսոյ կայից խարսխաց բար ձից սանդղացն ոտից ։ իբր

Սրբոյ Հօրն Մերոյ Գրիգո րի Սահակեայ Ճառս ։ Յիշա տակագրութեի պատմաբանու թե Ամենազօր ՚ն Հանի Աստ ուծոյն Հայոց ։ Որ է վե րուստ ամենահայեաց Նախա տեսն ակնարկութենե՝ ես տորին կոզմանց կայից աշխար հի ազգացն յոնաց բերեալ հանգուցաւ ի տահճանս վայ րիս Գառնոյն Մոկաց ՚ի շինուած քնակութե ուխտին Սրբութե ։ Որ կոչի Ապա րանք ։

ՂՋ

ԸՆԱՒՈՒՐՍ ժամանակաց բազ մալրդով սատա նութեց ։ որ ՚ի յիսք

կոյն ։ Եղբարքն երիւքին
հարազատք միաշաւիղք հա
մակցորդք ազուգածերանիք
վասիլ ևկոստանդին։ Քան
զն մարտուցեալքն ընդ ՅԾա
շէն ամուրա նոցա՝ ընկալան
կորացան ևիսպառ սուզան
մերձ առ գարշապարս ըն
Թացից ոտից հզօրացդ և՛ երա
պատաւորութէն հպարտութէն
նոցա պատրաստեալ գտան։
որք երբեմն անձանց նոցա
յուսային տիրել։ Եւ եղեն
վայրք բնակութէն ատելեաց
նոցին անապատ յետին ։ և
կուրացան շաւիղք նոցա։
երբև ընդ դիմողաց կամաց
պ Թուլեան խնամոց բարձ
րութեան աչոյն այլ։ Սա զն
Այիշատակս քարոզելիս՝ բազ
մադիմակս Այոքնապիսիս՝
անեղծականս ևանատերադի
ծրս՝ ՚ի դեմս երեսաց պատ
կերաց անզգայականաց վի
մաց մատուցին։ Զի երբ ՚ի
բարբառ բերանոյ բանից՝ ան
դանդաղ ձայնիւ ևանդուլ
դոչմամբ՝ միանչենաւորապես

Նախքան զսոյն՝ սէր ևհա
դար ։ ընդդիմահարք մի
մեանց ևներհակակիրք։
Որք կուռ ևկարծրացած
կոյթ վառելովք կառօք,
լուծեօնախուռմբ կաճառօք,
ճարտարաձիւք ամրոստեն մա
տանցըն զինուք ։ մի ընդ մի
ոչ ժարտուցեալ ՚ի հարուստ
աճուրս Այերկայն ամանակս
Մինչև խակապէս սաստկու
Թեբ հերքեաց ըստ դանիէ
լի՝ նոխազն ծովային զևոյն
ցամաքային ։ զարևմտայինն
զայն՝ արևելայինն։ Որպէս
երբեմն կամբիւսեանն կիւրոս
զբաբելացին ։ Եւ ամբար
ձան բարձրացան ՚ի պատիճ
փառաց ճոխութէն կայսերա
կան ոսկեփայլ գահոյից պըճ
նութեան ։ և վայելչաբար
բազմեցան ևհանդարտութեբ
հանդուցեալ նստան։ Ընա
ռաքիղս աւետնավստահս ՚ի
խնարհ առաքեալ՝ ոստքն
սքանչելագործ բարուեանքին
բարձրութ ։ տիրական ևար
քայական հաստատմամբ տրն

սանեալ՝ եղեն ՚ի հարթ ձա
նապարհս ։ Եւ տիրեաց
բազկի նոցա արիւնթի՝ յայ
նոսիկ տարածման մեծու
թեան երկրի։ Որպէս արա
րիչն աշխարհի՝ երկինք եւ երկ
րի։ Սկսաւ ահագնութիւնք
աշխարհապարծնակ՝ երկրա
պարփակ՝ տիեզերապատ պը
տուտկացն պիսիդոնի ։ որ
պէս սիդոնին սիօնի ։ ՚ի սպաս
երեւելի քրօբէականք ասացք
բազումք առնեայարմար նո
ճ եայ օճառ ։ սքանչելի՝ սրիս
բալի ասօսասարաան սրահի
խմաստուն ստաղմոնի ։ Եբ
րեաց զղոյդս ձիոց լըծելոց
հանդարտական հրպատակու
թեամբ զմկանունս մտանց
մարմնոց անդամոց իւրեանց՝
մատուցին յընդունակութի
հանդրատեան իրանաց նոցին
Եւ հետս շաբզազց երթեւե
կութեանց փայտակերտ լաս
տայ՝ անխարխափ յարկաց և
անշուշտ կառաց՝ դերազոյն
դիմաց՝ երկնագոյն գաշտաց
լուծական իրանց՝ անկայուն

հնչեալ պատմեսցի տիեզերա
լուր համբաւ՝ գովելի դոր
ծոյն նոցա ։ Յորոց մեքե
նայիկ ածատուր հանճարոյ
խորին խորհրդոյ լմատուկին
նոցա՝ բնական բարոյից ըն
տանի սովորութիք այլ ընդ
այլո յեղանակեցան։ Քան
զի վտակք լայնակայլակք
Ջրականաց գետոց յորդա
բուղխ ուղխից՝ եբր երասա
նաճ փոկոյ նահանջեալ շրջն
ջականապես՝ ընկրկեալ յե
տին կայուցան։ Եւ որպես
զերկիւղս վարժողական կըր
թականութեբ դաստիարա
կեալք, յոր ընթացս ամիաք
կառավարին կամիցին ։ Նրման
նաբար ևնօքին՝ ջքին ըզճա
նապարհս հետոյ խաղացման
իւրեանց ։ ևգնայինն ըստ մար
գարէութեան երջնկին գաճ
թի գետք ընդ անջրդիս։
Եւ կարծրակերտ կարիսաք
պընդակցորդք քարապատ
հարք վիմահոլով՝ մահար
ձանօք պաթսպաց՝ ուժգին
շարժութեամբ խոպատ սա

Աղօթից։

րանի · ՚իսէր փափագմանն
տեղեանաց աչաց , ՚ի գաւիթ
կամաց անձկութեան օրոխ,
կամ ՚ի սահման միջոցի ան
դաստանի գորովոյ գրկի , եր
կուց միջնորդաց՝ համարձակ
ցայց բարի գործակցաց՝ բե
րողաց բազկաց դիւրաբար

բարձին։

Արդ այսքանեօք ևայսպի
սեօք բարեպատեհ պատահ
մամբ ձեռայեն համբաւով
հզօրապէս արիութեբ հաւա
տարաբար հարթեցեն տապա
լեցեն ընկրկեցեն ընդ ոտնե
ցեն և՚ի կոր կործանեցեն ըզ
լեռնակարկառ մոլութի հարա
ճայեն բռնութե որդւոցն հա
գարու ։ Եւ հատատնա
րիսխ հնամաբ կուռացեն պատ
րաստեցեն յօրինեցեն յարմա
րեցեն յարդարեցեն դեղագը
րեցեն ՚ի զարդս պայծառս և
երր երդեցիս զբրիատոնեից
եկեղեցի։ Եւ ձգեցեն ձրդ
տեղեն զդաստակս ձեռացն
աշխարհակալաց ենքնիշխան
մատանեն ՚իսկութերս եղերաց

երկ

Գիրք։

յատակաց՝ ՚ի կոյտս կոհակաց
կապոյտ կուտակաց , եբր ՚ի
Թուիչս օդոց ՚ի Թևս Թե
Թևս ևերազրնթացս ամպա
չուս Թռչնոյ երկնևեան կեն
դանւոյ՝ զամենեքումբք ան
ցեալ տիրեցին ։ Եւ ևս ՚ի
քիչս ձեռին և՚իքայլս ոտին
Թէպետ ևոչ զբնաւին տարե
րըս , այլ ըզբազում տեղիս
չափեցին ։ Եւ ՚ի կշուս
բանից նմատից խօսից՝ ըզյո
քուն քանակեցին ։ Եւ մի
անգամայն ասել՝ երկնօրէն
լայնութեբ՝ ամենահաս Թե
Հոյն Հգմամբ՝ զիմոց բա
ցուԹե ընդ արձակատարր
յարկի բնաւին աշխարհի բազ
մանակ ծոցոյ անԹիւ ամբա
րոյ , եբր զմի հօտ ՚իմիւմ
խմբի , ևզմի սիւն հոդոս ՚ի
մի կաԹողիկէ , ևզմի հարան մի
ուամ առաքաստի , ևզմի սիրե
լի ՚ի միւմ սենեկի , ևզմի
ամուսին ՚իմիւմ տաղաւա
րի , ևզմի ընդակից ՚ի միւմ
վերարկուի , ևզմի զուգակից
՚ի միւմ խորանի խորհրդա

յնեզ

Գրիգորի։

Եւ փորագրեցին՝ գեղ երե
սեցին՝ ձեռնաձուլեցին՝ տա
պարատաշ սրբագործ անդ
րագիր արձան պատմաբանա
կան ևանջ ընջական յիշատա
կարան՝ ի փառս քա
րանց այլայլականաց դեզա
զարդ ևպեղեցկագիւտ դու
նոց գոյութէ։ Եւ միահա
ղոյն զոլորտս աւենից բոլո
րից լրութ՝ ի պատճառ ա
մուր և՝ իցանդ հրեղէն կայաշ
տարակ հզօր ապատուանեցին
ևբարձրադոյն բերս բիւրուց
բարեաց հեռաձոր երկրիս
պողաբերեցին։ Եւ զնաղա
դութեն հաստատութէ յա
ւիտենից աւետարանեցին։

Եւ ձիրս ընծայից պայծառ
պարգևաց ազգանազեան զար
միս բաշխեցին։ Եւ զհրբա
շալնորհ զարմանազան զեր
ջանկացն հանդիսարան՝ ըզմե
ծանունն վկայարան սրբոյս
նուիրդ ևերանուհի տիկնոջն
տաճեայ, ևս քան զևս գե
ղեցկապանծ նոր պայծառու
թեբ ևամրականդրուքեբ

Սրբոյն։

երկրի ևծագաց նորա։ Եւ
մանրախոյզ հոշափմամբ աջոյ
զեղջիւրս արքայից ևկայսե
րաց մեծաց՝ աշազակոյտ ա
զանց տոհմին վրաց ևխմբից
հաղորց՝ քաջաց ճենաց և
հայկականաց՝ արիապես և
յաղթողաբար ըմբռնեալ կա
ռան ըստ ամբակումայ հզա
քարիայ կանուխ պատու
մադրաց։ Եւս ևհիացուցա
նող համբաւ տերութեն լվե
հինն հարազատաց երկոցունց
մարմնացեալ մատուցեալ ՚ի
կերպ պատկերի դիմաց քար
տեղի սպիտակերանդ ըղձա
լին դաշտի, հասին ՚ի նխու
ժըս և՚ի սկիւթացիս։ Եւ
քառաքանակեան շրջանա
կուեբ՝ շուտաժիր շտապով
յընթացս թևոց հողմավար
ամպոց՝ երադեցին ևյառաջե
ցին, մինչև դրաւեցին պա
տանդեցին ևառևականեցին ՚ի
մի ծածկութիւն պաշարման
վարմի կայտառնակ ցանցի՝
զցերս ցնդման բաժանման
երկրի որդւոց աշխարհի։

Սղոթեց։

մարմնոյ՝ ՚ի՛մի կերպարան շա
րունակեցան ։ Եւ զիմաստ
նականն նախատաց բան յան
ձինս դիպարեցին , եղբայր
յեղբօրէ օգնեալ լերև ըզ
քաղաք ամուր անկործան։
Եւ ՃշմարտաբարՀ միութեբ
առանց այլայլման կացին ան
բաժին։ Եւ զարարչականն
Թեւադրութի երկիւղածին
օրհնէ պահեցին , ամ Թա
գաւորութի յանձն հատա
ծեալ արմատով խրտվիլ խը
լեցին ։ Այլ Թէպետ և՛ա
զամ սրտից տարակուսելոյ՝
երկայնմտութե հետս հորդե
ցին։ Յաճէտ առաջել հիւ
սիսայնոցս արևելականաց տա
նըս Թորգոմայ աղբիւրս շը
նորհաց կենաց անձրևաց ՚ի՛
դԹութեանց իւրեանց ցօղե
ցին։

Քան զի արք ամանց երևելի՛ք
՚ետոհմայնին պայազատուեց՝
՚ետեղե վերհից՝ ՚ետարմ
դիւցազանց՝ ՚ետանէ պետաց
հա

կարգե քաջաց՝ ՚ի շառաւիղէ
ՀԱ

Գիրք։

Նորոգապես վայելչացուցին։
Եւ զայնՔաքեաչն ՚ի տա
տանանէ դողման շարժուե
վերին բարկութե՛ն՝ պատկա
նապես պատապարեցին։ Եւ
անաՀեր Հանապական Հան
յաղԹական զՃշմարտութե՛ն
բան՝ ամ ազգաց Ծանուցին։
Բայց քան զի բանականա
պես ողբայ պատմութի՛ս ըզ
յաՀան ՚ի վատԹար կրօնս կո
րըստական կամաց մոլորուե՛ն
Թէոդորի Եդեսդորի յոյժ
հակամիտեալ։ Համառօտե
ցից ասասնօր ըզբանս եբր
անվայելուչ ՚ի շաՀիղ ըս եր
կուց ընԹացից՝ գովեստից և
պարտաՀանաց միաՀեաակ դի

մօք հետևիլ։

Ի ժամանակս և՛ի դարս ա
ՀաւելցՀ տիեզերակալութե՛ն և
արքայութե՛ն տոցա երկոցունց
վաչի Հկատանդեալ ։ որք
՚ի մի նկատումն կամաց խոր
հըրդոյ երկեակ մարմնով և
միով սրտիՀ կենդաղավարե
ցան։ Եւ որպէս զԵւէ եր
կուց տարազուց անձին և

յիսը

Գրիգորի։

Նոր՝ հաճոյ գտեալ մարդկան ևայ, վարուք մաքրութե։ Մինչև ընծայեալ մանուցաւ առաքելական մասին կցորդութե. վիճակին այ ցելութե ածախնամ տրնտեսութեն. երկնաձիր ևածատու վառայն ժառանգութե սուրբ ևերանելի ոխտին պայծառութե։ Ջգեստաւորել վայելչութեբ՝ եպարկեշտ պատիճ եպիսկոպոսութե։ Եւ յաճուրս ոչ սակաւս այս քանեօք բիւրուք բարուեբ բազմայեալ բերկրեալ ևբար դեալ՝ ի ծագ աճարտանն լրութե հասակի իւրոյն կենաց, ելբև գյորեան հասեալ՝ ի ժամանակս հընձոց արմտեաց հաճաքման արդեանց համբարոյ, հանդեաւ՝ եքս։ Ջորոյ երջանկի և առաքինւոյ զմանուր ոսկերսն, ըղձական ևհրբեշտակականն բազմապատիկ նրճատեր դութեբ ամ վոխեալ հաճաքեցեն՝ ի քարապատուճար շիրիմ անձկութեան յարկի, կարծ

Սրբոյն։

հարազատութե արեանն մեղ քիսեդեկի, որոյ նախանկարըն խորհուրդ ապաճորեցաճ յընորեալն՝ ի քանանե և՝ ի սիդոնի։ Ա յսպէս սուքա ըստ ամ մասանց պատճելիք Ի ոկ ըստ քո աճանդն դաճա նութե՝ աննմանք ևանհաճասարք։ Ցորոց մին ընտրեալ յայ ևհաճատարիմ ծառայ չի, ևկամակատար սրտի բարձրելոյն։ Որոյ անունն ճանաչիւր դաւթե. հան գուռնակից առաջնոյն՝ ան համբ ևիրօք։ Ա ի ձեռն ձեռին մեծութե ածութեն նախանկար հրաճիրանօք, ըստ յառաջ գուշակելոյ հոգոյն քի։ Ս՝ ի բարե պարիշտ և՝ պարկեշտակրօն ծնողացն իւրոց խրատել և դաստիարակեալ. լցել լիա կեալ ևուղերձեալ. ևիբր զեփրեմեան լերին հոգի ըն կալ հզօր դիտապետն՝ զերկրորդ սկիզբն երջանկաց ևզաուաջինն կաճառիյ նահապետաց՝ զմարգարեածինն տեսա

Աղօթից։

վարժից՝ առաքեալդ եւ մարգարէիցն օրհնեա զաշխարհս ժառանգն դիտուածեց, այց լոց բազմաց սովետուից, վայելչապէս համբուրիւ պատա

հեալ։

Ըստանօր՝ ի սոյն ամանակի, եղբայր մօր սորա երջանկի Աբարեպաշտուհոյ, ըստ պատահման երիւք հանդիպ մանն՝ խոյս տրհեալ ԱԹիկու նըս փոխանակ դիմաց դար ձուցեալ, Թողեալ լքեալ եւ արտաքացեալ՝ ի յարկէ բը նակուե հայրենեացն իւրոց Ոչաշառէն մոկաց, ՚ի լեռ նէն կորդւոյ, ՚ի գնացս ըն Թացից բազմօրեայ հետոց սուրհանդակօրէն խաղաց մամբ յառաջ երագեալ ՚ի յարեդ կուսէ կողմանց հիւ սիսոյ մինչև ՚ի սպառճաճ ծոյ ըինն ասիոյ, Աւակրզեանն իտա լոյ, ՚ի կայանս նորոգն դաղ մատիոյ, յարքայարանն յու նաց ազգացն եղեւմայ դի մեալ հասանէր։ Ոչուն բնակուԹի ծովածաւալ Հը

Գիրք։

կարծրաձեզուն խորանի, նը սեմասուհեր մրԹուե հողա խըշոի հանգստի։ Ի ձեռն օրոյ երկրպատեան Ագեսնա ծածկոյԹ վերարկուի՝ շընոր հըս բժշկուԹե հրըաշակեր տըս ևհոչակելիս ընդ բա զում տեղիս պարգևեալ տա

բածեցաւ։

Ա րդ զինի տերահրաւէր հան դըստեան նորա սրբասնեալ ումն պատանի՝ օրդի դստեր համածին եղբօր նորա, ըստ հաւատի ազգասբանուԹե քաղցրածաղիկ ծառոյն բա րեսիպ պտուղ. ՚ինմին իսկ երանելոյ ուսեալ, ևհրըեշ տակահանդէս կարգօք հը րահանդել, և՚ի ձեռն ՚ծծա մրձ ձեռին նորա ձեռնադ րեալ ՚եքահանայուԹի, և վանականաց ՚եվերայ կացու Թի։ Որ նկարագրեաց երբ ըզտարայոյց գեղոյ պատկե րի ձեռոյ տեսակի՝ զնմանուԹի նորին ՚ի յանձին գեղեց կապէս հետեւեալ նախնեցն Ոակ ՚իդատուծն ընտրուԹե

Գրիգորի։

Ջոյաշ գերազանց գեղ քան զհոմածինն։ Այնպես ևսո
րա անհոյթ արարեալ զբազ
մածախ ևզյոքնաշահ ինչս
ստացածոց գանձուց հայրե
նեացն, միայն ՚ի գրչիկ գամ
բանի շնորհն եղբօր հօրն ի-
րոյ դաւթի արքաղնազարդ
ևքա՜ ակարդ եպիսկոպոսի։
Ջորոյ զդովութի բաղձալի
անճանն նախ նկարեցաք։
Ընտի ողջունիւ բարձեալ
ընդ լինքեան սուղ ինչ ջավ
դուզնաքեայ հողոյ ևայնու
շատացեալ անզուգական և
անհամեմատ բերկրանօք բը
նակեր ՚ի սեիր։ Գան թէ
սիրեցեալ սերմն սափատայ՝
մանրուր մաշկեկաւ մեծին հե
ղինու ՚ի կատար ամբարձման
դլխոյն կարմելոյ։ Արտ
հանդուրնապէս ևհաճատարա
բար ըստ օրինի նմանութե
նորին՝ յայտանրկատ աչաց
տեսողաց պայծառ պանծա
նօք կարդաց յարդեցաւ։
Գանդի երբև տեսին զշէշ
նորհ պարդևացն անզղջակա
նաց

Արբոյն։

բախտակ անդընդափոս ահագ
նատարիսպ բազմաբնակ գա
զաքին ևանմարանչելի ամրո
ցին սքանչելոյն կոստանդը
նուպօլսի։ Ինքն այր երա
գամիտ, ևըստ կարդաբանու
թե խօսից անթարթափ լեզ
ուոյ՝ յոյժ պատկանաւորո։
Ոսկ ըստ ածելին հոդեզից
խնամատութենն՝ յաշէտ պարա
րեալ։ Մատուցեալ ՚ի յօ
դուստրենակ պայծառապսակ
պատկառատեսակ պալատ զին
հորէբ։ Ցա նախ յորժամ
տարաբաժանիւր ՚ի հայրե
նեացն, զտարաբնակութիւն
օտարութենն յախոռու զմը
տաշ ածեալ, որ ՚ինեցուկ
ցըպոյն միայն յեցեալ, ոչ
ինչ բերելով թոշակ մարդ
կային մարմնական կենաց ՚ի
ծնողացն, բայց միայն զօրհ
նութենն երկնաշնորհ հոտիրա
պարեվ՝ անդրանկարարն
ձեռնադրութեան։ Արտ
յաշէտ առաքելութենէ ան
ըստաշէր հանգարշամ փառօք
կրկին պսակեցաւ մեծաշ մի
յծա

սպասաւոր Աստուծոյ ընտե
լական կայսերացն երեսաց
եղև. հարցման բանիւ հա
մարձակութեամբ արժանի դը
տեալ. ազգարձուածն ան
դէն ընդ նմին կարգի ի
ճահ փոխադրեաց։ Յիշա
տակեցաւ նորոգեցաւ ապա
ճառն առաքին յանակնկալն
հանդիպեալ։ Այլև աշան
դըն սուրբ մաքուր ընծայ
էին, զոր ի յերկրէն Իւդմէ
ընդ Իւր կրեալ բերէր։ Ի
րեք երկրորդ սկիզբն եղև
երին յայտնութեանն, ևերկին
պատմեցաւ թէ՝ յորմէ այս
քան սքանչելիք նշանաց հը
րաշից գործեցան։ Արդ ըս
րեք զբովանդակն բնաւին
լրութեամբ իւրով իմացեալ ծա
նեան, աշխարհեալ ըստու
գեցին ոգւոյն տեսութեամբ
եթէ եղեալ հօրն Նր է պատ
ճառ այնր գովելոյ ապատե
լոյ երին, այնու ընդ նմա
առաքել ի փափագ գիտեն
սիրոյ յորդեցան։ Ա՛յս ընդ
նմին ազգայ և հոգևոյին և

նաց հրաշակերտ նշանաց՝
ինքնակալքն յուներց, որ ի
նշխարաց հողոյ՝ քո ապա
հեռան դանձարանի ածա
րեալ եղբօր հօրն նորա։
Սոյն ժամայն ըստ ընդարձոյս
քնածին բարի բարուցն քոյ
սոյ սրբասէր ևերկիւղած
ծար սրտին իւրեանց յանկու
թե, ևընտանի սովորութե
որ առ սուրբս ըսպասահար
կուե կատարեալ կամացն յօ
ժարութեբ։ Անդէն վազ
վաղակի անդանդաղ սրտից
բաղձանօք՝ զանընտել օտա
րականն՝ զհեռաւորս աշխար
հայինն՝ զանմերձաւորն ա
ջոյց սիրելեաց՝ զանհպաճորն
հարազատաց, իակ ևիակ ի
նմին աշխարհախուռն երկրա
դումար ևբևրակաճառն ա
տեանի՝ ի փառս բարձրութե
պարգևընկալ պանծ.նաց պատ
հոյ կարգեին։
Արդ՝ երբև այս ըստ սմին
տեսակի մասին յանդուգնաբ և
յարմարեցաւ, ևայրն տա
րաշխարհիկ՝ պատճառորս և

կողմանց մեքենաւորեաց. և
ինքն հրեշտակ զոմն նամա
կակիր՝ ի սեպհական իւր
հայրենական պաշաւն առա
քեաց։ Եւ ըստ յաջողելոյ
կամաց քաղցրութե անեղին՝
մինչ դեռ թաղաւորքն յոյ
նաց՝ ինոյն շահիլ խորհրդ
դոյ բարոյ հանդիսացեալ մի
տաբերեին, դարձաւ անդ
րէն սուրհանդակն պատճե
նաբեր. ուներով պիր նիկա
բեալ՝ ի դէմն երեսաց գոյու
թե դիմաց քառատեսակ քար
տէնի. հաշաքեալ՝ ի ծոց
իւր յիշատակարան բարե
բուղխ բանից մեծի խորհրդ
դոյ։ Ուրեմն ծանեան ըզվիճ
վիպ տարփանաց հոգևոր
խնդրոյն, զի ոչ ըստ մարդ
կային բնաբարն բնութե բա
րուց բաղձանաց՝ երկրաւոր
ինչ նիւթ սերեալին. այլ մա
րմն վրկութե անանց մեծու
թե՝ ի կենսակիրն կենդա
նագրութենէ անվաճառ և
անգին պանծուն երկնային
պարգևն՝ անսահմանայն

դիտել խնդրեցին, եթե ո՞վ
ոք յընտրելոց հովէ զտեղի
բնակութե պաշտելի այնր
հանգստի կենդանի մեռելոյ
Ուրեմն ուսան յառնէն թէ որ
դի քեռն իմոյ ընտրելն՝ ե՛ ի
սոյն գործ պաշտօն սպասու,
ընծայս պարգևաց պայծա
ռականաց խոստացան հընար
հել՝ ի պատան պիտոյից նո
րոգման հանդերձանաց խրն
կեալ ոսկերացն։ Ուսկ երբեմն
զարդարն եզանեերկևանեն քա
տուգապես խնդութեբ պատ
մեաց, թէ զուանին կարիք
պիտոյից երկրաւոր իրն, նախ
հարազատն իմ քեռ որդի,
եւապա հովհաեալքն ի՛ինրմա
նէ։ Բայց թէ կամք վեհի
ցըշ իցէ՝ քննեցից և՛ ի խոր
խուզեցից զինդիրս կարեաց
նոցին տենչանաց։ Ուրեմն
կարի հոգեպէս տարփանօք
սրտի՝ զկամն կայսերացն առ
իրեն անձուկ յեղյեղեաց,
ապա նամակս հրովարտակաց
ինքնագիր իրս այրն հանձարեղ
եճարտարապետն՝ յերկոցունց

Աղօթից։

’ի ծննդեանն աճուր արևան
կաբար վերաքողեցաւ։
Զայս ամ մասուն ըղձական
ընդ խաչին հիւսեալ միա
տարրեցին. ապատեղ պատ
րաստութեբ ’ի տեղն ծխոյ
բայուստ ’իբաց ’ի ծագս եզե
րայն ’իներքոյ ըռնկայն դր
րանց՝ երկբայիկ սեռնկացն
պարագրոցաց՝ արձանացու
ցեալ ’ի հանպիտս նշանին
լուսոյ, առաքելապէս բաղ
ձանս յուսոյ ընդ նոյն խառ
նեցին։ Եւ զբուրման կենա
ցըն բուրվառ այսպիսի կայ
ծակամբք ընդ կնդրուկն
լցել ’ի ձեռն նորին իսկ յար
դարողն այնր խորհրդոյ մե
ծին մանկաշահ, պարդևս
բարեաց աշխարհին հայոց
կողմանցն արևելից ընդան
կորզեալ դաւառին մոկաց
վեր առաքեցին։ Որոյ եւ
կոյն իսկ բարձեալ մեծապէն
առակեթել վերարկուօք՝ պայ
ծառ վարշամակօք ևանկը շ
ուրել բերկրանօք՝ բերեալ
բնակեցոյց հուպ ’ի պատուա
կան

Գիրք։

լուսոյ ’անկապուտն կենաց՝
անատերիւր ևարբակցորդն ըս
տացաւծոյ քո ևան նըշանին
գովեցին յարդեցին ևդրը
ճատեցին զշաւիղ խորհրը
դոյ մոտ խնդրողին։ Եւ
հաստատապէս սեռնատուպու
թեբ զծծուննակ կամ անխո
տորնակ զհայցողին ևարը
ղի այնր բերձրուե՝ հրըատա
րակեցին։

Ապա փուքթաբար ևվաղվա
զակի կազմեցին ևպատրաս
տեցին ոսկեկուռ ձուլածու
քառատեսակ յօրինմամբ ըզ
ձևատեսակի ծածանն խաչի։
’Ի նմին կառուցեալ մանն
հատուածոյ ’իկենսակիրն վայ
տե ծրուննան վառատն բազ
մականի։ Եւ վասն առա
ջել փառս ընծայելոյ նըմին
նշանի, զընաբին վկայս կե
ցուցիչ մահու վշտացն յի’
ընդ նմին պատկանութեամբ
դեղս զարդարեցին։ Ուս
ու ճաշակեացն, ևսուածաբ
ևպատակեցաբ, ևսևեռապէս
պնդմամբ մածուցաբ. ևսրսվ

կոտոսի։ Որ նորոգեաց զգ
նրշխար համբաւեալ ազգին
երկ անուանն Աբազմանշոյն
յաշազանէ և՛ի հաշմանէ։
Ոստ ոտհմին ։ Աշառաւիղ
զարմին։ Ընտրեալն՝ի Թիւ
համարոյ հանդիսի դասու
եպիսկոպոսաց ։ Որոյ անու
նըն ըստ յորջորջանաց կոչ
ման վերստին ծնընդեան ա
ւուր փրկութե ։ Սահման
նոս կարդացեալ ։ Որ ըստ
եղ լադականին։ Պատակ առ
ձայնի ։ Այն զի՝ հաւատ
ոյ ըստ կոչմանն իւրոյ եղև
պատակ պարծանաց՝ պանծա
լի ցանկալի ըղձալի բազձա
լի գովելի ևերանելի վայրկ
ցըն այնոցիկ ։ Քան զի ոչ
Թերացոյց ։ քանԹէ լինացոյց
ևոչ պակասեցոյց ։ քան Թէ
աճ եյոյց զպատրաստուն Նո
րոգման վայելից այնր բընա
կութե ։ Որ՝ի բնէ իսկզ
բանէ՝ի վաղուց հետէ՝ի
հնն պատմութենէ և՛ի հա
րուստ զրուցաբանութենէ
արանց ծերուներաց ևերկից

գու

կան վայրս հանդստարանի
հոր եղբօրն իւրոյ ըսքանչե
լագործ ևկեղեցականաց ոս
կերացն ։ Որ ևպատճառ
եսկ ժառանգութեան այսր
նախ նա ծանուցաւ։
Արդ երբու եկն եհաս այրն
շնորհկալ ևպարգևսըեր
խաչասնակ ևնշանաւարձ փրը
կութենակիր գովեսն գան
ձու ։ Եդեսս բազմեալ՝ի
գահոյս տիրական ամծաւա
քըն աստիճանի՝ հանդարտա
կան հեզութե սրբբամատոյցն
աթոռոյ՝ զորդի քեռն իւրոյ
ընտրելոյ ։ Մեծաւ բարձ
րութեբ՝ վսեմական գոհու
թեամբ՝ գերարիւն շնորհիւ՝
վեհապետն գոլով քան զըկո
րըն իւրոյ հարազատ՝ ևզհօր
եղբայր նորին ։ Անդէն՝ի
նմին ազգային ևբնաբընակ
լուռնահոլով ևկարծրակա
րիսխ պաշտպանի մեկայ մայե
կաց մըտաց ։ ՚ի տեղի հան
դըստեան հոգևնորոյ մարմ
նոյ հոր եղբօրն իւրոյ երա
նեալն դաւթի մեծի եսկես

յծե

Ղեւոնդեայ։

Թալպիովէթ, Թադադիտակ փառօք պսակեաց։ Եւ ըստ ամբարձման կամարն վերնա յարկն գնոյ ձգման կըմպե թիւ՝ ճրշդրտաբար ճարտա րապետեաց։ Եւ դուռնակ խրախարար ևբազմահաճաք խորին խնճոյից սուրբ հարս նարանին՝ զծածամօրն սրբուա սահման տեղիչալի տաճարին՝ ամենարժեստ հիւթիւ յար դարեաց։ Եւ անդանօր համանդամայն զանդրանկա ցըն բոյլ՝ ի միում խմբի բո յորեաց։ Եւ երբ քաղաք կենդանեաց շինեալ այ, խո սեալ չէ, մայր մաքուր որ դուռ, հանդէպ տեսակի դի մաց օրհորդաց փեսային, եր դօք պարոդաց ի առաջատա ըսպասաց ընտրելականաց, անդրդուելի արձեստաւորեց։ Եւ յայնատարած դրամբ ա նանձուկ կայան բանակի բիւրաւոր զօրաց հրեշտակա կանաց դեր վարապուրեաց։ Եւ ևս քան զևս՝ անստուեր վայելմամբ քան զմովսիսեան շին

Գիրք։

պուռնից, ժառանգուելի կայ ից դայլն ոսպարանից դոյն լինչ շինճածոց՝ նախագրեցեալ եր իւրքանչն հաճուց հրզօ րացն հարց։ Ջայս՝ սա վե րըստին ստեղծմամբ ի զարդ պաճուճանաց զարմանագոր

Ծեաց։

Եւ գրեթէ երկին երկնի ի յերկրի վայելչապես դեղով յօրինեաց։ Եւ զկազմած պատշաճողութեն հրըաշակա ռոյց խորանացն՝ քրօվբէտա քնակն յարկաց՝ բարենշան կերպիւ հիմնադրեաց։ Եւ նմանատեր արօքեագաւթեն սը րահին սիոնի սիրատենչակ տեսիւ տիրագրեաց։ Եւ համանման երկնաբերէ կայ ից կանդնեալ ամրոցին, որ ի համար համբարոյ զինու ցըն օճառաց՝ սայրատուր սը լաքայ՝ ոսկեկուռ նիզակաց՝ հազարաւոր վահանաց՝ յա պաւինութեն պահեստի թի կանոյ, բազմութ գնդաց գու մարտակաց մարտակաց էբրայա կանաց արանց քաջաց որ ի

Յծղ

ցըն ապառնեաց՝ ՚ինչերկայ
ումն աստ՝ ակներև տպիճ գը
ծագրեաց։ Եւ իբր ըզփայլ
հաճ լուսածագ բոցոյ բոր
բոքման զսրբամատոյց տիե
զերաչոյն տեղի ցանկեալ
պարսպեաց։ Եւ զարտաքին
որմոյն զարձանս մաքրապար
տեղւոյն բերկրութե՝ ճառա
դայեանը շոյլ բեհեզատիպ
զգեստուքն պճնեաց։ Իսկ
զդիմաց դրանդեացն դիրա՝
սքանչելի քանդակագործել
քառաշուրթն զարմանազան՝
իբր զծաղկեղէն ըզգեստուց
հանդերձանս սրբաբեհեզն
պատմուճանի առադաստանը
հիր գեղապանծ հարսինն՝ ՚ի
գլուխ ծայրից լրութե թե
զանեաց շրջապարուրեաց։
Իսկ զդրանյն երեսաց տիպ՝
նրկարակերտ յանդհածատա
շեալ կարմրերփեան վայելուք
ևիշաց ոսկեթօք՝ սեռակո
տոր այլայլակ գունովք երան
գոց՝ յարակից կայեւք ՚ի
պէսպէս մատանց արհեստիւ
կապեալ։ Իսկ զմէջ դաւթի

շինեաց վրանին վկայականի
զանդակագունչ՝ բեհեզազանգ
հաճ՝ մետաքսահիւս՝ բոպի
տակստատճաստ՝ կարմրերա
յարմար շաղաշարման զարիւ
նագեղ անճառն խորհուրդ
հանրահռչակեաց։ Եւ իբր
սարդենասեր անպահ պա
հանգաց շնորհապատար ա
րարճածոյ յարկի դաւթե
համպակին ճեմարանօրէն
արհեստիւ սագրեաց։ Զոր
մոյն վերագրուե՝ վեմախա
րիսխ արձանակառոյց կեր
պիճ առ կայեաց։ Եւ իբր
յականց վանեաց յեռելոյ
ճարտարագործ արհեստայար
մար՝ բազմատեսակ երփնիճ
նորոգեաց։ Եւ զեղեկիճ
լեան տեսլեանն երեսոյթ ան
յօդն էուեբ՝ նոր նմանուեբ
իբր զգայուեթե իրի արծար
ծեաց։ Եւ իբր զմիաստանի
վերին կու դեղեցկատիպ յանդ
հածով զբովանդակն սկսեալ
յարմարեաց։ ՚Ինոյն ևզա
ներևոյթ հանդերձեալ բա
րեացն ծանօթուեթե վառա

Սղոթիկ։

պայծառուհե , ևզճշմարտու-
թի ստուեն , ևզնոր լրութի
նախնոյն Թերութենն , զվեր
ընդունակն անբաւ բընուե
տերունոյն մարմնոյ , ’ի զա
նազան Թելոց գուներոց երկ
նակերպ կապուտակաձիւ յե
լմոյն կղզեաց ծովայնոց ,
ծիրանածըշէն կերպասիւք
պըճնեաց ։ Ոսկ զկապ պատ
հածոյ դօտեայն , եթովպա
ցի ևբաբեղինիայի քաղա
դանձականց՝ բոցանշոյլ յա
կընթաց՝ դարնանանադեղ
զ ըմբըխոյց , ատեղազարդ
մարդարտաց , Թըխատիպ սա
Թայն կապուտակաց յեռ
մամբ առիւերաց , ամենապա
տիւն համատակօք կըընե
լով զուդայարեաց ։ Եւ
որպէս զդըշխոյ ոմն Թագա
կալ հանդէպ ճակատոյ պայ
ծառ պատկերի դրճատելի
դիմաց , դիտակի սրբուԹե
սեղանոյն՝ մածուցեալ կա
պ՚ետաց ։ Ոսկ զմբեԹին վե
րամբարձուԹիւն որպէս կա
ռուցուածն ավանն անդամոց՝

ցան

Գիրք։

յատակայն էր զկոնք մի ա
պակէղէն ամենահարԹ գոյ
ևս անխորշ պընդուեբ պատ
շաճ պատրաստեաց ։ Ոսկ
զբարձրավանդակ սրբարանն
դիտանոցի երկնատակ բարձ
րուե բեմբինի՝ դաբերայօրէն
յօրինմամբ ըստ սարասի ան
հուպ ևփայլեալ վերինն եԹե
րին՝ ’ի ստորնայնոցս ատի
մեկուսեաց ։ Ոսկ ըզվարա
դուբացն անջրպետարան էր
զպատրաստ անբոյԹ տեսու
Թե՝ ’ի պատիճ պատրաստու
Թե՝ ’ևպաշտօն ըզդուշուե
խորհրդոյ մեծի , ’ի պատճա
կան հիւԹ պայծառ պատա
ռաց եգիպտացի դիպակակիտ
հաճ բազմատեսիլ ոսկեփառ
ևհրակերպ՝ երկնաձև ևերկ
վերարկու՝ շնորհազարդ շը
քով պաճուճ եաց ։ Ոսկ ըզ
տիրաճանդ ևզարարչատուր
կտակիս պաշտամանն գործի
սրբեաե սեղանոյն զսքանչելի
գեաեան , էր զսուրբ սրբու
Թե ըստեղերին մաքրուե՝ ևրզ
վայրուժն աղօտականին ատ

հողեղինի։ Ոսկ զարտաքին
դաւթային յատակա հաւա
րատանային ի ըրախճանուելիս
ըստ իւրաքանչիւր պատշաճ
խորհրդոյ պայծառ պատկա
նեաց։ Եւ անկեայ հաստատ
տեայ համեմատնաւոր հիմնա
յոյց խիստ բանաւորաց բա
ռոյ անուառաց, ծառս դեղա
տարութ, ընտրհաշուառուի
ղըս ամբարձուղեշս, հաս
տատեղունս, մարդադար
մանս, բազկատածուս, ա
ճունատճիւղս, վայելչատե
սիլ, բարեբողբոջ բոյոս
վարսաւոր փայտից, այլոյ
լատեռ տարազոյ մրգոց, հա
մեղհամ դիւրամարսելիս կը
րից կոկորդաց։ Եւ ևս քան
զևս յաճախեաց ի ցեղից ցե
ղից ցանկալեաց յերկեալ ի
գետինս դիրապարար՝ արդա
հանդահողս տենչալի վայ
րից։ Ի բրև լցծառան ան
համայրան լինանանու լերինն
ծուրայ՝ առատապէս պայծա
ռազարդեաց։ Տունկըս բեր
բեաց՝ բերրոզաց բարեաց,

ցանկալի հատակի մարմնոյ
դլխոյ դադաթան մեծ ար
քայահնոյ, ի կարծրակոփ
քարանց քերելոց քուաքայ
տակեաց։ Ոսկ զդէղանըր
կար ծաղկայօրինեալ պատ
կերացն կենդանատիր տեսա
կի զեղոյն զըտուերացեալ
հին ամանակացն դաներևոյ
թըն աչաց ներկայելոյս, իբր
զերևոյթ յայտնի տեսակի ոս
նողաց շընչոյ ևզդայուե ար
գասաւորեաց։ Եւ ամիւ
զամն յամենեցունչ մասանց
նիւթելոց, ի մի կերպարան
տեսակի զօդեաց։ Եւ որ
պէս զարձանն եօթնատես
վիմին զօրաբաբելի՝ յանդի
ման աչացն յի ուղղեաց։
Որպես զոտիցն այ տեղւ ի
վերայ հաւատոյ վիմին հաս
տատեաց։ Եւ իբր զընդար
ձակ ծոց արարածոց ևերկրի
արեգականն շրջադրութե՝
կանթեղաբարբառ քահավառ
զամբարանշոյլ լուսով վայ
լեցոյց։ Եւ դրեթէ բոյոր
ղէն յեղանակեաց ի մարմնի

Սղոթեից։

զանհանակերն շինեաց այ տա
ճար՝ սրահին փրկութեան՝
տանն յուդայի ևթէ ։ Այ
մանապէս ևսա ընդ նմա զգ
հնոյն ինորս արծարծեց զգ

Հնոր՛հ։

Եւ երբև զամ զայս այսպէս
կարգեաց ։ ևեդեմ երկրորդ
փառօք առաջնոյն լուսաւո
րոգեաց։ Ապա այնուհետև
զընկալեան ինեն հնոր՛հ՝ զգ
փայտն գործակից կենացն
արդարութեան ։ զնշանակն
համբերութեե կամաւոր մա
հուն յի ։ զպատկերն պար
կեշտութե անձանց ճգնաւո
րաց ։ զհաճութիւն կամաց
ածութեն հօր ։ զգործն երի
բարձրութե փառացն էմմա
նուէլի ։ զնշանն լուսոյ քր
բիստոսեան խաչին ։ մեծաւ
ահիւ ևզգուշական երկիւ
ղիւ բարձեալ հանգուցին յօ
րինեալ տեղն հրաշակառոյց
խորանն նազելի յարկի սուրբ
կարապետին։ Զոր յաճու
րըս իւրոյ վանականութե
սկսեալ՝ ինմին կատարեաց

Գիրք։

Ծաղկընծիւղ՝ պըտղածինս
արմախարիսխս՝ մրգամատոյ
ցըս պատուաստակիրս՝ պըտղա
պարգևս։ Անդս ամենուն
կըս զըսահոսս ևշուշանս
փայլս ։ Սահմանս վ ըտակ
արբուս՝ ուղխապարարս՝
անձրևաջանուն՝ ցօղամատոյ
ցըս։ Երկիր՝ զոր տէր ած
ըտս մեծին մովսէսի գթու
թե խնամոյ իւրոյ դարմա
նէ ։ հանապազ աչք տեսչու
թե ողորմութեն այ քան թէ
երեսաց նորա՝ ի վերայ նո
րին ։ ի մտից ամին մինչև
ցեզս տարւոյն՝ իգրդեզ տա

ծեզ ևյանձանձել։

Սրդ զայս ամ զպատճառ
նիւթոյ բանից պատմութե
նախայիշատակեալ մեծ եպիս
կոպոսն պսակ սիօնի ևծա
ռայն յի ։ երկակի յորմորջ
մամբ անճանեաքն ըստ բար
բառոյ ձայնի եսաէայ ևիս
մայելի յանդեալ կատարեաց
։ Քան զի որպէս սաղոմոն
զաշակն դաւթի զինի հան
գ ըտեան հօրն իւրոյ վեհի

Թէն զուգամասն կրօնից բա
րեզարդն եպիսկոպոսութ կա
ռուցեալ։ Այլ զնա արարեալ
ի սկզբան տէրութէ իւրում
նախապատահութէն ։ Այսպէս
անհանճարեղ խորհրդածու
թեբ ի՛նոյն տաճար վերա
դայել պատրաստեաց նշանին
սրբոյ՝ ի յաշխարհ ուրբաթու
մեծի պասեքին ։ Զի յիջա
տակ գովութէ պաշտելի ան
ճանչներկոցութէնդ վերհից ։ ա
յլն ևաճածծնին ։ խմասին
երկրըպագեացի ։ Յամբա
հեալ զոմն ծրնօղ զոմն ծա
նուցօղ մարդացելոյ միոյ այ
յի քի ։ հօրն փառակից։
Ոսկ ի կողմանն աջոյ կայից
հիւսիսոյ ։ ըստ առակողին
ընթացից հետոց աջոդակ
հողմոյն՝ ունի զառաքեալսն
տիրապատիճս ։ ևզ լուսաշող
յին սուրբ դաշնադրանն։
Ոսկ ըստ հարաշոյ դիմաց
դարձմամբ՝ զերբայեցի ընտ
րեալ պատանին ըզմարտիրո
սըն ապտը ըմբռնէ։ Եւ համ
բարձեալ վերադրեաց գերա

ընտրեալն յայցելուէ մաքուր
դիտողութէ սուրբն եպիսկո
պոս ։ Եւ սրբոյ ևբնտրելոյ
առաքելոյն առեւաննոսի մար
տիրոսազանի անճանն իւրոյ
նորոգ յիշատակ՝ ի հանդիս
տըն դերեզմնանց նախնեաց
մեռելոց ի հրաւէր խոստո
մանն անսուտն յարուցէ , նը
պաստաւորեաց յառաջադոյն
քան զ յայտնել սրբոյ խաչին
դալստեան ։ Բայց ըզկարա
պանին տիրաբնակ ևհոգիա
զարդ տաղաւարն՝ ի խոր
հուրդ յուսոյ աներկբայ դիտ
մանն խաչին գալստեան իւր
ընծայութէն մաքրութէ ուս
տի նրբիւրեաց նախ քան զա
թոռոյն վերակացութիւն։
Ասան որոյ և ի գալուստ
ծագմանն փրկականն փայտի
իւր ի գուշակութիւն անճան
խոստացեալն շընորհիւ՝ ի
նմին սեպհականեցաւ ։ հան
դուցեալ ի տաճար մեծի
մարգարէին յովհաննու։
Ոսկ զնծածծնին ջքնաղ կազ
մրճած սքանչելագործ բնակու

Կեայ սուրբ Աբրահամ եպիս
կոպոսի Ավկայն ։ Եւ յուս
տիանեայ կուսի խմաստնոյ՝
անարատ Համարտիրոսի։
Զմերազնեայ վկայից Քծաշը
նորհ քահանայից փառաւո
րեալն վահոդեանց ։ Ա յս
պէս զամենեսեան զսրբոցն պա
րսպ ունի հաւատքեալ ընդ
Քեւօք խրովք երբ զմայր
երանեալ Ամ կենդանեաց տի
րուհին Աստածածինն։

Արդ ծագեաց նորանշոյլ
փայլուճն սրբոյ Նշանիս ՚ի
մտից լուսոյ ականն արևու՝
՚իսահմանս բնակուքեն չ
րանց սիուխի , կոշմանց հիւ
սիսոյ ։ յաՀուրս ուՀնողաց տա
նըս վասպուրականի՝ եղբարց
երից վեհից ևՀզորաց հարա
զատաց ։ ՚Ի յարենէ արքայ
ից , ՚ի սերմանէ սքանչելեց,
՚ի տանէ տէրանց , ՚ի գահա
զանէ հսկայից , ՚ի Քաշոյ Քա
դաղնից , ՚ի բնուքենէ ա
րեաց ։ ՚Ի յայդէ ազնըջաց,
՚ի ՀոՀմէ տիրոջաց , ՚ի դըշ
նաՀաւորուքենէ դեղեցկաց, ՚ի
զար

պոյն դրան երջանկին առա
քելոց ՚իսեան ուՀնողն խորա
նի սուրբ Քծամօրն՝ ՚ի շին
ՀաՃ միջոցի որմոյն կառուց
մանն , զսրբոյն ոսկերս ըզմբ
կրծաչի զարարչին Յոսվ ։ և
մաքրելոյն ՚ինմանէ Հոգւով
Ջնախավկայն զերկրորդն ա
բել , նորոյս ադամայ զվ ըշ
տացն Ծնունդ երանեալ։
Որ եղև Հրաշէրտ մեռելոցս
՚ինախնին ընդ դրուանս մահ
երկրին կենդանեաց։ Ջյս
կօբայ որդւոյն յովսէփայ
որ կոչիւր արդար ։ Աստա
սինդական կենցաղականու
Քեն՝ եղբայր յի ։ ՋմԵծի
առաքելոյն անդրեի։ Ջհր
զօրացն վկայից զընտրեալն
ատամեանց ։ Ջքառասնիցն
որ ՚ի սրնտոսէ երկրին գամ
րացոց սուրբ զինՀորացն։
Ջկոշմայի ևզդամիանոսի զգ
նահատակացն ։ Եւ ըստ
կայից ՀարաՀոյ ՚ի սէան խո
րանին՝ զքառասուրբ պատանեկին
ապարսմնեՀի։ Ջինպրիանոսի
զկարկեդոնապատուոյն օր յատիրի

Գրիգորի։

տուԹեան տօքա երէքեան։
Ընուն կրասերոյն գհաւոյն
եղեալ սեռնէքերիմ մակադ-
րեալ · իսկ միջնոյն գորպէն-
ևնախնեաոյն աշտա ։ Բայց
՚ի փրկագործն ծննդենէ ա-
հազանին նորոգուԹե՝ ա-
Ժօ-
Թեն որդեգրուԹեան , անդ-
րանկին սահակ , երկրորդին
խաչիկ , վերջնոյն յովհան
նէս։ Ա.ադաւորեալք ևմիա
ռաւորեալք ՚իմիամանակի
արք բարիք ևաԾասէրք։
ՍտհեմուԹեամբ հանձարոյ
առաւէլեալք։ Եւ ըստ պա-
տահման դիմաց պատկերի
տեսման երեսի յաՀետ ցան
կալիք։ Իսկ ՚ի սէր սրբոյ,
՚ի պատիճ ընտրելոյ , ՚ի յար
գումն հեզոյ , յընդունելու
Թիւ ուղղոյ , ՚ի զարդ եկեղե
ցեաց ՚ի պայծառուԹիւն սրբ
բուԹեա տեղեաց եւքեան նը
շանաց , ՚ի սպաս մաքրութ
ան , անկ շուք հանդուպա
կանք։

Սրբոյն։

զարմէ զօրեղաց , յերկրակալ
զաՀակաց · սկզբնաւորել յե
րևելի կողմանէն նախնեաց ,
՚ի քեռն ասուրայ դրստեր սե
մայ որդւոյ նոյի։ ՚Ի ծընըն
դաբանուԹենէ նախապատու
ԹեՀն նեբրովԹայ , որդւոյ
քուշայ , զաՀակի քամայ։
Որ անդուստ իսկ ՚ի շինել
նախակործան եվաղաստաս
նականն բրդան , պետ հզբլ
խաՀար հրամանատար նոյա
յաջորդեալ , տիրեաց ՚ի սե
նիար և՚ի քաղաքն , խառն
ընդ բաբելոն ։ Ոստի և
ասուր եղբայր՝ մեր նեբրով
Թայ՝ շինեաց հրամանաՀ նեբ
րովԹայ զասուր , յորմէ աստ
ղիք մեծք և քաջ ազգք։
Մինչև եօԹն երորդն ՚ինը
մանէ նինոս · որ յիւր անուն
փոխարկել նինուէ անուանեց։
Այդ յայսքան հնուաՀորու
ԹենէՀ ամաց և կանխուԹենէ
աՀուրց դարուց վայ ընչաց
՚ի ստամբակ դուռոցուԹենէ
դիւցազաշտ ինքնակալուԹ,
ընտրեալ շառաւիղք աԾ պաշ

մարս
առեալ ընդ իւրեանս ըզգու
կան։
Սրբոյն իսկ ուՀաՀ հաՀատով

Սղոթեայ։

լով՝ ևծխով անուշիւ
կնդրկի ևկասիայի խառն ընդ
երկրպագիս հոգւոյ նմին
պատարագ ։ Եւ աղաղակե
ցին բերկրալիր բերանով օրհ
նառաք բարբառով , ՚ի շրը
թունս ընտիրս , ՚ի լեզուս
մաքուրս , ՚ի հնչուածն երգոց
՚ի տաճիղ օրհնութեանց , ՚ի գո
չումն ազդման , ՚ի ձայն ցրն
ծութեանց , ՚ի քնար շնչաւորս ,
՚ի փող անձնաւոր ՚ի հնչածայ
հոգևոր , ՚ի ծընծղայս մարմ
նեղէնս , ՚ի ծափս ձեռին ,
՚ի տրփուսն կայթեղոյ կա
քաւման ոտին , ասելով զը
հոգեպարգևն ևզաձաշունչն
սաղմոս ։ Եւտուր երկիւղա
ծայ զոց նշան . զի ապրես
ցին յերեսաց աղեղան ։ Եւ
անդր քան զօրինակն պերա
զանչեայ ՃՐ շմարտութի՛ն ՚ի
նշանս ևս քանչելիս ։ Որպես
զի վսեմապես խնդուեցք զե
զեալ եպիսկոպոսն երջանիկ՝
ծնօղքն ՅԾ սիրով ևհա
րատատ եղբայրական համբա
կօքն , բնաւին ազդայնով՝ քն
սրբա

Գիրք։

մարս ևզկոյս նախարարուե
սեպուհն ազատաց , ընդ ա
ռաջ խաղացին ՅԾեան խա
չին զօրմէ պատմութիւնս ։
Եւ վերբերեալ մեծաւ ըն
ծայիւք՝ ՚ի տահմանեալ և
յուխտեալ տեղին ածէին.
որ է ՚ի ծորձորս վիշոյն լե
րանցըն կորդեաց վիճակին
մոկաց ։ Եւ յանձանձեալ
անչափ գրգանօք , ՚ի սրբոյ
ուխտին տաճար հանդուցին
՚ի Թիւս չափոյ քանակութե
համարոյ եղանակական շրը
ջանակի , հոլովման արուես
կի , որ ըստ ընթացման տա
նակի այսմիկ նկատի , ջորեք
հարիւր օրդի , երեսներորդի
երկրորդի , յաբեթիական տոհ
միս տուման ։ Եւ անդ
պուամարեցին խրնեցին ժողո
վ ըս բազմութեան ոճնողայ
ազանց ։ Ոչջակեցին ևա
հանդեցին պաշտօն օրինուե
կատարել աւուրց յաւուրս ։
Եւ մատուցին ընծայեցին
շուրջ գնովաւ ակուամբ զբու
բուսն խնկոց ջահիւք վառե

Գրիգորի։

չին կատարիւր։ Այլ տեսա
նոցայն յառաջատես հնախա
դուշակ երդաբանութիւն՝ որ
զկենսատու չարչարանաց և
զինքնաժառանգն փառաց
ամենակալն յի՛, պատմեալ
վկայելն ըստ դուշակելոյ ՚ի
նոսա հոգւոյն քրի։ Այսպէս
սեաւ մեծ ինն հրըշազար
դուրեքեբ նր շանս այս առա
ւելաւ ՚ի խուռմբս և՚ի հոյլս
հոմասեռիցն։ Քան զն որք
՚ի բազում տեղիս բաշխեցան
և՚ի քաոսակուսեան եզերս աշ
խարհի սփռեալ տարածեցան
յատուկ միայնակ ՚ի յաշխա
րակէ կենսատու վայրէն մաս
նաւորեցան։ Իսկ ՅԾ աստուղ
ծրս այս բարեկրօնութեբ նորո
դիչ ևկենդանարար Նշան,
որպէս թե զնաչն իսկ նաչի
լուքեբն եղելին փառօք՝ չին
քեան ուննելով, զամենեցունց
մտայ տեսութի ՚ի սոյն չան
կուչեալ միշտ պակուցանէ։
Եւ արեգակնօրէն Նշուլիւք
աննրնաց փայլումն արձակէ
Քանզն զնանձաւրեան խորհ
նա

Սրբոյն։

սրբասիրով՝ և աբազմաթիւ
պաշտօնեիւքն եկեղեցական
նուիք, հանդերձ ռամկայն
դնդովք, ըստ օրինի նորա
ծին համբակաց հօտից, խայ
տացեալ առաքելապես։
Քան թե մեծն դաւիթ ՚ի
հանգչել տաճերապետն տա
պանակի։ Քան զն նա ըզ
տստո մնհատրաճեր վերին
բարեուեն կարկոտաբեր ամ
պով որոտայր։ Իսկ Նշանս
այս ՅԾ ընկալ՝ զողորմութի
ևզ շնորհս ևրստուդուե յիւ
րումն բարձեալ քո անբիկար
տեսակի՝ առաջի երեսացն
ՅՈ բերեալ զցնծութի բիւ
րուց ազանց բաշխեալ աշե
տարանէ։ Եւ զերաշխեպ
վ շտաց կեցուցիչն կրկի՛ ետ
լորն իսկ խորհրդածութեբ
հաշտեալ յինքեան՝ երբև
զդլուխ մարմնոյ անդամոց
զտեսութի ազդման՝ հինգ
զգայութեբ առ ՚ի յայտ առ
նելոյ թե ոչ վայրապար ինչ
գործ՝ կամ խառնախորթ
խորհրդածուն ՚ի վերայ կա
յիկ

մեղօք ևայէ։ Զայսոսիկ ըզ
ասացին ՚ի միում տեսակի մա
սին, եբր զդանձարան կո
նայ պարգևաց փրկուե՛ ձրիոյ
յածուն՝ն՝ն՝

Գրիգորի։

Ի կարդ գովեստի Նորոգ Ներքոզի։

Ը ընթեր դրութի տակաւ սուիետի, յարակցեալ հիւսի, Ճառս Ներքոզի, լուսաւ կազմ Խաչիդ Նշանի։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՐԵԼ առ պատմական բանս յարակայ՝ Նըլսաս տաճար Էջմիածնոյ խորհրդոյս առեալ զառածս պատգամս մոց ամենասիանն եսայեայ համբուրիւ ողջունել։ Այս պես ասէ տէր ՝երկին աթոռ իմ է ՝ երկիրս պատուհան դան ոտից իմոց։ Արդարև հրաշազնին զօրութի բանս ցուցանէ. ընդ դրկեալ ՝ի կայս կրաւորական երկ կեր պեան պատկերաց երկնի և երկրի էութե։ Եւ զիա՞րդ զսա շարընթացելոց նէութոց էուէ մարմնոյ՝ հողագանդ ծրն քանակութեան մեղկն էութե հանդուցանել զօրեայ Սաև

Սրբոյն։

Նել գուն լինչ գրութիս հա մառօտապիր դրատից ՝ նախ նմին իսկ կենդանարարն ձնա գրութե ձեռան խաչին։

Եւ զինի սորին՝ սրբոյ տիրու հոյն ևաճաձնին ՝ ընծայ մատուցեալ պտուղ հաճուե կամացն էութե անձառն խ հրութե ՝ գշուիչ ընորհայ, բերկրալիր շնութանց ՝ ի հոս անուշից։ Բայց արդ՝ ըսկը սանիմք ՝ ի մէջ առեալ ըզ մեայեալն մեզ խնատ բանի այժմ յայնցանէ ՝ որք նախ քան զմեզ հոգուոյն վարժեալ ևվերին խնաստութեբն կա րապետեալ ՝ նոսկակարգ յա ռաջադրութեբ զսոյն ըսքան էրլի ևխորին խորհուրդ՝ կան խոհանդէս խմբիւ ըսքան էրլի քանիւ տօնեցին։ Ասս տի ևմեք ըստ ազդման շը նորհի մերում խնատոյ՝ ՝ի վերնատեղին բանից զօրու թե ՝ բայաճայնեսցուք եր դաշնաբերբառ բարեբանութիս այս խաչանիշ նորոգ նշանի՝ նորոգանըշաց նկարս բանի՝

հողմոց անհաս երադմամբ
՚ի վէմ մրթուրեանն իւրն ընտե
լուեաց հայրենի անծանօթ ծո
ցոյն սրբուեաց։ Սպա ուրեմն
՚ի հոգեկոյն լեզուէ՝ բղխումն
կայլակաց բանից վտակաց՝
բազմական էին դաշանեաց
զերկին, և հանդիսարան՝ ոտից
պատանդան զհրաշազան
խաչս փրկական անահին խո
կութեանց. յօդաւոր մարմնոյն
խառնմամբ եղեալ օթևարան։
Եւ արդ եթէ զուրուանակա
նին տեսակ երօրէն ձր ձգրտա
բանեաց առ ճշմարտութենն
հասատուն ազատնօղն էից
պարտնակեալ յեակաց՝ եր
գագրեաց բանիւ մեծն ՚ի
տեսանօղս երկնանգաստիսա
նըն ծաղիկ։ Մեք որքան
կարօտանամք բայատական
բանից զօրութեանց՝ համբաւել
զճշմարտութեամ պայծառուն
խորհրդոյ խաչիս զօրութեան։
Զի թէ ՚ի տօթ անուն և հա
րաւային համբաւեալ բըշ
ցըն ամրոցի խորհրդականն

Սակ անյօդականն լուսանըշ
հոյլ պարզութիւն, որպես ՚ի
հեզս և՚ի խոնարհս լսատ ան
տուան խոստման՝ բնակուեն
տեղի ընկալցին։ Սպա յայտ
նապես խոստովանեալ հա
հատացի՝ թէ նախաճառս
բանապրութիւն յապառնեացս
խորհուրդ հոգւոյ ակամբն
նայի։ Ցորում աճարտուն
դերալրութիւն էութենն այ՝ և
՚ի ստորինս կայս ծանուցաճ
հանդուցեալ ՚ի յօդատեսակ
մարմնոյ խառնուեիւ։ Եւ
խոնարհ հընազանդութեբ
բազմեալ ՚ինկատան խոնար
հութենէ կենսակիրը տուրբ խա
չին։ Գանդի որ քանէր զօ
րու ի հշխանական անձնական
գաճեի մարմնեղէն հանճա
րոյ մտաց տեսութեան, զան
կիրն բարձրուե երկնի գա
գաթան, ազանընդունակն
լայնատարած դխմոց երկրիս
հարթութենէ, զսվանդակա
պես առիւր պարփակել։
Մանաճանդ զի փախուցել ի
նա յընթացս թևոց թևթևոց

Սրբոյն։

սեռնի՛ դուշակողին միայն զե
րևոյթ ապագային ըղձակա
նուեցյն , այնքան ամենապատ
կառ պատճառերուն թեզբ ես
բայել տոներ անդադրական
տաճարդ երդարանքն հնչեր
արդարոյ սրտի տարտար
մուխը միշտ երկրպագեր , յար
ծաղի ուշադ հյոտխակերն
կորբան տապանակին ընդու
նարան՝ ի տաղմոնեան կա
ռուցեալ խորանն , անկատար
քահանայուե , ըստ պօղոսի
բանլին քննութե ։ Եթ ար
դարուն Թրիստոսեե ուխ
տիե՝ ի քերմել քարոզիար բը
նակիլ։ Եւ դարձեալ ըստ
ա՛լ տեսութեան մարգարեա
ձառ ակնարկութե , ծառք
բուսոյ բնաբերն անտառայ
համայն հրճշանօք խրախու
սել , յինծան հոգեպես , ըղ
յայտնուելն երևման հատորին
ծանուցեալ ։ Եթ արդ՝ ե՞
թե այսքիկ առեղծուածքն
վոքունք՝ մեծն արարչութե ,
վայելչական ևբերկրապատա
րան խնդութեբ , զանկոլին ու

Գրեգորի։

զհատոզն կենսաբեր գալոա
րն ի բարբառ ձայնէ ան
բան բերանոյ , և՛ի ձեռս յան
յայտս անառակ տեսակէն , ևյո
րս անբերօզս բնութե բար
ձեյ , բազմադրեատ ձայնիբ
նրբագնե ի տաճերականն գը
րոյ հրաման ընկալեալ։
Ապա որքան ի հյ աստարակի
րըն յայտնութեբ կենսատուո
ներբոզեալ խաչէս մեծ նը
շան , անքնքական ընոյհին
պրաշական ևծածկեցեալ փա
ռաչն յայտարան , ծընդոմբ
հրնեղոմբ ևսպատկերոմբ պատ
հատեցոմբ ևզպայման դի
մօբ սբոզերոմբ ևանագիր
երեսոյ մեր գեղոմբ , ի լոս
նարհ մածուծմամբ ի հպատա
մըն հոլոյ արժանապես խոս
տովանեալ երկրպագեայիւ։
Քան զի յայտնի մեծամեծ
ընորհս հայոցդ եաղ , ևյել ա
նութեն դյուխ ժամանեալ ,
ուշոզ զօրընակ էին պատկե
րի մարդս բանական , զորպի
սի ընձեռեալոյե սոյնն առ թո

Աղօթից։

Ճառի ձայնի պատմողին՝ եւ ըրախոյս միաբանց ձայնելով։ Եկայք արկցուք փայտ մա հու ՚ի հացն կենաց ։ Յո րում հեղուսեալ անայլայլակ նոյնուեբ տէրն երկնի և երկրի ՚ի բարձրն դիտանոց կառուցեալ ՚ի մէջ ըստորի նրա վայրի ։ Եւ ևս յաճէտ անտի ամբարձեալ գովեալ դերունակութեբ ՚ետորև վերինն վարագուրի նախա դրոյ հայրականն Ծոցոյ պե տըն մաքրութե համայն էա կաց Յ՚ս ։ որ եմուտ ՚ի սրբ բուն վերին սրբութեանցն։ Ա ան որոյ ՚ի դիմումն է րագման ընթացից նորին ՚ի ս տորինս վայրի եդեմականս կայից ։ ՚ի բնակութենէ հո գածնոյ մերնակերպ արիւ նորակ ձորձուքս ծածկեալ Դասապետք հրեշտակայն անհղծից՝ ընդ տեսիլ աչաց նկատման անպատմական պա կուցմամբ յաճէտ պշուցել ձայն ուժգնաձիչակ առ մի մեանս ըսքանչելի հնչէին։

Ովհ

Գիրք։

ղն։ Մանաւանդ զի Եհոյո վուայ յօդուածոյ բղխման երդաբանութեանս՝ ոչ եթէ զարձան մովսիսադիր քերել ՚ի քարանց կարծրանիւթ վի մաց կենդանատպառ օրինի աղաենանուն հադարու՝ ըս որկածինն սինայի արտապ ծեալ ՚ի թիւս որքանութե ջափոյ սիղղբայինն նախա դատն ընտրականութե ։ կաս կածափորձ վարժողութեան սկզբնաբոյս հատակի պատա նեկաց պիտոյից ունի առաջի աչաց նպատակ ։ Այլ զևս դերազանցն նախադիծ նորա տեսութեցն դիտմանց նախա հրաւէր հրճուանաց ։ Զոր կեանս ծածկեալ յօրինակա նացն խուզողութենէ բանն վկայեաց յաղագս անհիւթա կերն ՚ի յիզականն մարմին թաքչելոյ ։ Որոյ աղաղաւ մոլեգնականն եղեռնուի տոհ մին յակոբայ ։ նախագուշակ բանիւ կ՚ըտամբի ։ Այնք որք յանդգնութեամբ երա զեալ փութային ՚ի լրումն

Գրիգորի։

ռուստ էբր ընդ հուպ նայե
ցեալ տեսանողս զհետացուցա
նողն խորհուրդ բանակարդ
բարեզարդուեբ խաչիս քրն
նութեբ , ՚ի զինի հետևօղա
զհոգեշունչն տառ կարկա
ռեալ անճառ գիտուբ պար
զեալ ընծայեաց ։ Քանզի
ևնոյն էինքն տէրն էբրև ըզ
նիւթ կենաց նորոգութեան
անկապուտ էշխանութեան
առնէր հանդուտեան վերըս
տին յադէն դրախտի դա
րաստան , հաճանական կա
մբ էակէցն հօր՝ հանդերձ
էինքնէշխան հաճութեբ ան
կերն կարեաց վ ըշտաց յան
ցանաց , ՚ի յոտս կենսունակ
ածեղէնն ազդերի պայծառա
պարծ պանծանօք արքայո
րէն ճոխութեամբ յինքեան
ամբարձեալ ։ Ամենատես
խակութեի գործօղն հրաշից
ամ գոյութեբ , յանդ իման
աշաց նկատման եից աւետից
անպատիւս դիմօք , անդ ան
դաղ ճեպով , էրբև զ բատե
ղբն խնկոյ ծըխոյ բուրելոյ ,

գայր

Սրբոյն։

Ալէ տա զարդարեալ ՚իւէղ
պատմուճանի բոստրա կայ
լակն որակի , որ դիմեալ ան
ցանէ ընդ այս վայր ահեղ
սքանչելի ։ Քան զն տեսա
նէին ՚ի յերանէին զնաչէին
պատիւր ։ Որով ՚ինմանէ
և՚ինոյն դիտանէ յուշեալ
ծանուցաբ ՚ի հրաշօրէն հան
դիսէ մեծ պատերազմէ ապա
քինիչն մահու զմրցանակն
յաղթուեբ պսակ պարծա
նայ ՚ելբևս ընկալեալ ։

Ա՛ր որս ևզպատասխանի խա
չապակն փրկչի ՚ի շար ա
ւաջնոյն յաբեալ հոգիկ
րին , ես եմ որ հարի ըզհրն
ձան մեղացն միայն . և՛ս
րեալ կոխեցի զթըշնամին
կենաց՝ գործեաբ մահու
պաշտման ։ Խոցեալ զնա
քառատայր սրատքաբ զօրեղ
այս զինու՝ ՚ինորուսք զե
նեալ սատակման մահու ,
մահացուց էին զմեղար բանու
թեի ։ Յայտնիկ ըստուգա
գիր ևդրբատականա գործ
գովելի՝ ՚ի բայսսա ՚ի հն

յհա

Սղոթից։

Թարթափման , թընդեցրշ
տեժարան անքոյթն ատհերի
ատորին անդնդոց , և՛ի մա
սունս յոգուն ևզանազանա
կըս հատեալ համառօտեալ
՛ի սպառ հատճածէին բոյլք
կառուցման կարծրանիւթ
մարմնոյն սեռից . եթէ ոչ ՛ի
բանէ բանին ուշողին զոյս՛
սքանչելի փոփոխմամբ ՛ինո
րոյ դոյուի դեղեցկապէս ար
ծարծեալ շրջեին ։ Ա ման
զի նոյն ադամ վայելչապէս
փառազարդեալ ՛ինքմանա
հիւթ անկոյն մահացուի,
կամակար ժողք զբազմին
անարատ բևեռօք սևեռեալ
՛ի ստերևատաղարթ տընկոյն տե
սակ ամրափակ ուղերձեալ,
դարձեալ զհրացանկին գա
հիթ ընդարձակայարկ յա
տակաց վայրկին ադինայ է֊
բայ հրնոյն ադամայ ։ Եւ
զնախահպատուա բոյսն հիզա
սաղարթ պրտղվքն անուս
շիւք՝ ուստի արտաքս նա
անկաճ ըստ պարտուց , պի
տանին ՛ի պարտուց ՛ի հատա
րակ

Գիրք։

գայր ՛ելկատարած կրտակի
գրոյն ըստ հերի , հաստատել
զարիւն ուխտի նորոգ փոփոխ
ման ՛ի հրաւէր՝ռաչն տեղւոյ ։
Որով ՛իվեր ամբարձեալ ՛ի
քայլս հանդարտութեամբ տիրա
կան գնացից ոտից յերկրէ
ման , դերազանց գարշապա
րան յառաջ խաղացման, զգ
կայ հանգստեան առնոյր խա
չակիր հետոյն ՛ելիւրս ծայ
րից գողգոթայ ։ Եւ հաս
տատեալ զնոյն ՛ինկատեալ
տեղին սեղան սպանդի , նր
հիերեցաւ ՛ի վերայ նորին գա
որն անարատ , ՛ի ծուխ պա
ղատան հօրն ևայ գրաւ
հաշտութեամբ ։ Ա ման որոյ
՛ի հանդիպել այնմ տոկալն
անպարտական զենման տեսա
կի , գողգոթան աստիկ սար
սափմամբ երերութեամբ բընաւէ
ցրս բնութ ։ Եւ աստուած
պես ահիւ դղրդեալ սիւնք
հաստատուն հիմանց աշխար
հի յայլայլութեան նորոգ յեղ
յեղման ։ Այս ևհրաւ առ
հուպ ՛ելքեալ աշաց միայն

Ներով Թաքուցեալ առ իւր
զարմանան կենաց ։ Յորում
կենարարին մերում մահացել
մարմինն մեղաւորին դատմամբ
՚ի հայրենի պարգևաց սիրոյն
երախտեաց բոտ պօղոսեան
իմաստասպատումն Ճառից՝ պա
տարագ մեզ փրկանաց եդը
բաւ Թողուեր մեղաց ։ Օր
զանուանակն յանցման զանդ
րանիկն որդի՝ զփաձինն ծը
նունդ ծածուկն ծագոյ՝ ՚ի
պարտիս պատժոց մեղուցե
լոյ ՚ի ծառն անէծից՝ մահա
դործակն օրհնութեր առիթն
խաչի կամաւ ընծայեաց ։
Փանզի առ սովաւ հրաման
սոսկալի կամայն հօր՝ յոր
դին աճարտեալ ։ որ շար
ժեալ ՚ի փրկանս հօտին ցրը
ւելոյ՝ ածեր զսուրն ՚ի վե
րայ հովիւին սիրելոյ ։ Զար
թիր ասէ սուր ՚ի վերայ
հովուին իմոյ բնտրելոյ ։ զի
քեւ զնա հարեալ սպանից ։ և
զհօտն ցրուեցից ։ եւդարձեալ
իսպառ առիս իսկ պարսպրե
լից ։ Յաղագս որոյ ևզնոյն
փր

րակ անուն փայտն վ ըշտա
ցեալ, դերալըսպէս Թագայո
րին պրձնուեր ՚ի կառափել
դադաթն՝ սեպհականեաց
դարձեալ նմին մարդոյ յա
ւիտեան ։ Եւ ՚ի սոյնս կա
ռուցեալ ՚ի դրծի անիծիցն
մահուան՝ կանդնեցաւ սովաւ
բանութե մահու ընդ դիմա
մարտ Աւետեաց ։

Աստ յաւէտ նորոգմամբ
կացին արարածք ՚ի ձերս շը
նորհի նախամարդոյն ըստեղ

Ով մեծի անպատմելի ևբաղ
ձալի երանութե՛ս որ շընոր
հեցաւ մեզ ։ Ո՛չ ՚ի ձեռն
բուսոյ արդաւանդաբեր սա
զարթի, ՚ի բնակութենէ հո
գակոյտ բլ ըրոյն բաւանու
ևամ բարձրաբերձ մայրիւք
սանայիրատեսիմ ծառոյն ։ և
կամ թե ըզձիւղս ըստեղնա
ձիգս նոճիս հաճահ ճոխն
անառուոյ ՚ի՛մ ՚ջ առեալ բա
նիս երդուի դովեսիւք հրդ
ևակ ։ Ա յլ փայտ մահա

Աղօթք։

Ձայնէ յերկրէ յերկինս ամ
բարձեալ։ Եւ հովիւն հո
տին կարապետ անտանօր քն
Թայեալ։ Այս որ հովիւս՝
լինի, ՚ի մեծէն յովհաննէ՝
ևպառն դաւանեալ. քանզի
երբև զդառն անմեղ ՚ի զե
նուման ածաւ. ևերբև զոչ
խար անարատ ՚ետպանդ մա
տուցաւ՝ ըստ երեմիայի ևե
սայեայ։ Այս հովիւս՝ հր
զօր ճշմարիտ, ճր շդրտաբա
նութեբ միշտ նշանակեալ
եղ զանձն իւր վասն ոչխա
րացն, երբև զդառն անա
րատ ՚ի վերայ սպանդի կեն
սունակս խաչի։ Եւ ըզնա
խատունս նախատեցաց հօրն
իւր քամահողաց՝ որդին հա
րազատ՝ հնազանդ հաճուեբ
յանձն իւր ընկալաւ։ Եւ
առաքեալ զհոդի մարդկու
թեն ՚ի ձեռն նորին ընտրա
կան քրիստոսէ երբ զբուրուժն
անուշից հոտով երկնդրկաց
՚ի հաճութեն հաշտութեան
մարդկան փրկուեբ։ Բայց
զինչ էր արդեօք պարզ արան
կամ

Գերբ։

փրկօղ հովիւդ անուն՝ նա
խաձայն յայտնութեբք տե
սանողացն միայնակ իշխան
լինքնակալ՝ գոյից տիրօղ տը
րոմամբ տիրապես՝ իբարս
տեղծն հօտից տածօղ՝ բազ
կաձիւք գառանցն ժողովօղ՝
՚ի հեզուստ նախապատուեցին
Տէր հովիւեայդ ասէ զիսրայ
էլ։ Եւ ո՞տեր որ հովիւեայդ
յակոբայ բնդ տանն եփրեմի
հայեաց ՚ի խաշինս քոյոյ կա
մայդ արօտի։ Այդն գար
ձեալ յաբելու ՚ի ճառս ազդ
մանն այսմ հովիւի գուշակման
Այս է ասէ ՏՏ ՏՏ մեր, և
սա հովիւեայդ ըզմեզ անփո
փոխ ևանսահման ՚ի յաբիսես
նից մինչև յաբիսեան։ Ընդ
սոյն յարմարեալ ևզերգ եր
գողին, որ յայտնէ քեզ զին
ձրս բաղձանաց հարսինն ՚ի
սէր փեսային։ Ո՞ւր հով
ւեաս քաջ հովիւ ասելով,
ո՞ւր հանդուցանես զհօտ քո
բնարեալ ՚ի մէջ օրէի, հո
վանդ խնամոց նոցին կա
ռուցեալ։ Զոտ ևեսայի առ

Թին լսուհերին մեայլ շաման
րաշ վիշապին շուխամէդ մը
Էկաց գլեցեալ , ծխալից շա
կամ սեղան ընծայարան, ուր
մատուցաւ զ լշարակս փրը
կանք նորոգման : Ա է՛ ի
բ լուր բագնեաց բազմանիւթ
բարձրաբերձ ձեռնաստեղծա
կան սեղանոց կ շուեալ քանա
կի անմահ զենուժ : Ա յլ
է՛ խիրկանիւթ քառադէմ էրք
նաղակերպ երկնահանգոյն
սրօքեատիպ քառ առաջեայ
էրեք կերպեան անօթս խա
չիս : Ա է՛ ի տղոմոնեան սը
րահ տաճարին՝ որ զանգա
նիյն ջոկս ամփոփէր : Ա յլ
՛իւրքկ միջոց բրնաւէին աշ
խարհի , հողածին զարմից
ծնողի , ընդ վերնայարկ ան
ձեռագործ երկնից կամարաւ
հանդէպ զամբարաց ՛ինմա
կառուցեալ լուսածագողաց
Որպես զի սրբութեամբ յա
ձեա առ լցցին երկին ևեր
կիր գանձեալ ստացուածովք
Ասուի ևզանազօտ ծագումն
ընկալեալ , ևլոյս ՛ի ամանէ
նից զգեցեալ , ծխալից շա
րաւ վիշապին շուխամէդ մը
Թին լսուհերին մեայլ շաման

դաղ նահմ խաւարին , լա
պառ իսկ ցնդմամբ ՛իւաց
փարատեցաւ : Եւ սուսեր
մահազին մարտի յաղթանակ
ընդ լման միջոց միջնորդաց
երկուց եղծման ևնորոգուե ,
կենդանարար նշան խաչիս
ըստոյգ ծանուցաւ : Եւ ա
դաճն վերին ՛ի լուսն ներք
նոյս փառացն լքման , եղա
կանապես փոխադիւեալ :
Քանզի զհոգին ներհակ շըն
չական կարեաց անփորձ յան
ցանաց , ՛ի հինութ զանկճածոյ
հողածինն մարդոյ ՛ի լուսա
նորոգ խաչիս աշտարակ պար
տաւորապես առ հայր ար
ձակեաց : Ա ան որոյ զա
պականագիր մուրհակն պար
տեաց նախնոյն յանցանաց՝
անորոգելի եղծմամբ պատա
ռեաց : Եւ զինախուռչեալն
յընտրականութենէ դատման
օրինին նախատուր կտակին,
տիրաճանդ արարչապարգև
տհմանին , ձրդ մամբ ձեռաց
՛ի խաչն պատուեաց , զնըմա
նատեր զանկճածն ըմբռնեց
Ա ան

ինչ գոյացուի, եթէ ըստը
կային սկզբնաւորուի։ Աստ
ուածականին գիտման տեսու
թի, եթէ մարդկեղէն ինչ
եմաստուածի։ Արարչական
գործագրուածի, եթէ ըստոր
նային սկզբնաւորուածին։
Արդարև ոչ մարդկային յար
մարուածն ինչ երբ, քան թէ
վերնային զսա նրբագեմք։
Քան զի՝ ի զանազանատեսից
զ շարադրեալ բանականիս
հուածի, որ՝ ի զանազան մա
սանց շաղկապեալ աշխարհ
ցաւ՝ ի մի բոլոր լրումի, սա
՝ի շուրժարանս հասեալ ըզգոյ
ուեւ նոցա խմաստից զի ջրիկ
հիւթ ի առնրջածոյ ծանձ
րութեւ մարմնոյ՝ ելիցեւ իւր
կախեալ խաչակիրն ժուժ
կալուեւ՝ ի հոգի անօսր զըս
պասել վտիտ ոգւոյ։ Եւ երբ
քառակղեան սուրբ առաստա
նաւ զի բոլ տականն՝ ի մեզ
սանձեալ յարձակումն։ Եւ
օրպէս՝ ի կիսէ ամբարձմամբ
հանեալ զծանրուի մարդոյս
խակուածեւ երագ սլայսամբ

Ա ման որոյ երաստանաւէն հան
դարտուածեւ զանկիրեն վար
ժից կալմամբ կապանայ հա
ւատոյն յԱ՛ յորդեգրուեւ
կարգն վերածեալ։ Եւ երբ
ոչ՝ ի կամն ըստեղծողին կա
մաւ նայելոյ ըստեղծել պատ
կերին կեցուցանօղն՝ ի սահ
մանապրեալ միջոց պայմանի
վ ըճռին վրիժուց կանոնա
կան անիծից զինքն հեղու
սեալ, վերացեալ բարձրա
գեալ ևմերկ մարմնոյն պըն
դեալ՝ ի էոյոր և՝ ի դրժուա
րակիրն այն ապաշխարան,
սևեռակապ ևի ըստապինդ բը
նութեւ բևռեալ։ Ա ման
որոյ ևզ ընդվզեալն ապստամ
բուի՝ ի համբերատարը կա
հանուի, հրպատակութեւ
խաչիս էորհրդոյ մատոյց մա
ծուցեալ։ Աս որ ևհայի
խոտորնակին ձևոյ յայտնիը
կաս տեսարան։

Եւ արդ՝ զինչ է իմանալ
իմաստիւք սրտի զհրըշանո
րոյ ևաճառերս խաչիս եղա
նակ։ Արդեօք տիրական

ՈՃԻՆԱՆ

Բաւ հանճարոյն ամենանրկատ տո
ւեւ աչայն՝ յարմարական
ձեւակերպութեի քո՞ւան նը
շան։ Արև՝ ի սկիզբն գոյա
նալոյն յերկն հակայս՝ տարա
ծումն յատակայ գետնոյն
հառուցման, ի գուշակուի
քումդ օրինակի՝ ի կայս քա
ոանկիւն կերպի հատատուե
ցաշ։

Բարեբանեալ ես կենդանա
կիր ածեան նշան փայտիդ
փրկուե։ Ալ ի հազարաշո
րըս բիւրոյ բոցեղէն զը
հարթնոյ · զգարմ զաշակի
մարդ կատրիմ բուռոյ բանա
կան բազմաթիւ բնութե՝
քև դատուիարակեալ՝ ի կիրթ
կցորդուե քումմ հաղորդո
թե, իրաւունք հանդիսիմ
միախառնմն դատակցութեը
միապար երդակցութեը ըն
ծայեցուցանեմ՝ ի եզ բազ
մերոյդ մաքուր օրինաբանու
Գուշեայ ես նշան փրկական
փառ

յիմանալիսն պերամբարձեալ
ածութեն ընծայեցուցանէ։
Ա յսոքիկ՝ ածադործ եան
ճառաշնորհ խաչիս են զօրու
թիւնք զոր ընթացք բանիս
գումարէ։ Մինչ զի զմոր
րական մատց խակուի զգաստ
յարմարէ։ Զանբանական
վերինջողուի ասուն կենդա
նեաց՝ ողջախոհաբար լզգօ
նայցուցանէ։ Զայլանդակա
կանն օտար տեսութի՝ ընտա
նի զօրութեբ ազին հաւեմէ։
Զանհարթութին՝ ի պատ
շաճականն՝ ուղղակի միա
հորութեբ հանդիպ հաշա
սար է ըստ քառադիրն ձե
ոոյ պատկանատեսակ պատ
կերի նըրոյ։

Ա յլ մեք ըստ չափոյ կշռու
թե զօրութե մերոյ կենդա
նարար նշանի ածեան խաչիս
այսուհետև ձօնեցուք ձայն
մաքուր ընծայիդ՝ քաղցրա
բարբառ բանիդ օրինու
թեամբ։

Ազօթիւն

դի կենդանի էին ազդեցման
եբր զքո անդաստարտ գա
զափար յինքեան ընկալեալ։
Սակս այլասեռ նիւթոյն հալ
Հաճ յերկքառիս անճոյն
կազմած՝ զքո փոփոխմունդ
՝ի բացուստ նկատեայ ։ քան
զի ՝ի վերայ քոյ հնչեց բար
բառ Ձայնի այ սաղմոսի։
Ասաւ ևյայ ոսկեղն տեղիդ,
գեղեցիկ երդաբանութեբ
զանելոն խսկուե ՝ի քեզ պը
սակեն ։ օրհնեալ փառք ընն
՝ի տեղւոջ իւրում։

Երանեալ ես նշան զօրուե
երինափայլ խաչիդ ։ Զոր
տեսանողքն նախատիսուե
հոդեղքն բանի՝ աճուռ բարձ
րացեալ ևվերացեալ ամբար
ձաձիդ ձրդմամբ գուշակեց
այ ։ Եւ պաշտպանեալ սը
րովբէադումար շրջապա
րուեբ սաՀառնացեալ Թևոց
սլացմամբ զբազմեալն ՝ի քեզ
երրորդական սրբերդենուեբ
տեր զօրուեց դասուց ան
մահից՝ աՀարաեալ Ձայնիբ
գնոյն դաՀանեալ ։ Զորոյ
ես

Գիրք։

փառացն յի։ Որ մահատիպ
առեսակաբ գիւենացն ոնիս ըզ
պարգև ։ զոր յերդապէր տառ
սըն խմաստուեն հոգիանիւթ
հոսանօքն նախագիծ դիտ
մամբ նկատեալ գհրըաշալի
քո խորհուրդ՝ բացերևապես
լինի գոհաբան ասելով ։ օրհ
նեալ ես փայան որով լինի ար
դարուեիւն։

ԴրՀատեալ ես սուրբ պան
ծալի նշան հրաշազան խա
չիդ ։ Որ ՝ի դրուեի դիմա
կացն քառակուսեան լըծոր
դացն ։ զուգակշիռ հետեբ
մամբ ։ անկարօտաբաՀ եմ ճախ
քանօք բազմատեսող յոքնա
չեայ քրօբէականիւթ ձևացեալ
կառայն ։ սերարփիւն սիրա
սուր սլացմամբ սիրասարսա
սաՀառմամբ ։ անսայթաքա
կան գնացիւք՝ զքոյդ ճրը շ
մարտեր սքանչելատեսիլ երե
Հուձն կանուխ յայտնուեբ։

Քանզի անիւծ ՝ի յանիւծ խաո
նեալ խորհրդիւ ։ զդրուեի
խաչիդ անփոփոխադիր տե
սակ ՝ի յինքեան նկարեր ։ զո

յն

Գրիգորի։

Ընդ ամենայն անաղօտ լեան
պարգեւը մարմնոյն յի միացեալ
խորհուրդ պատուելի է աչիւդ
Քանզի երբեւ զերեւակ նմին
եւտեսակ կոչէ զերծոդ ին
քեան նշանակ։ Վասն որոյ
պաշտե ահերկրպագե ամ չար
չարեալ ի քառամ պատկերի։
Միասդ անեթարշամ զարդուս
սիօնի՝ նշան գովելի։ Յո
րոյ ապացոյց նախանշանակ
մարգարէն ընտրեալ օրշնեց
ի քարանց յօքունց ըզփայ
լակ նանը շոյլս։ Եւ զօրի
նակն ճշմարիտ քեւ փառաւո
րելոյ ի քառասաւոր նոքօ
պճնեալ պսակուաճեաց։
Ի բերս շրթանց բանաճա
լակ որոճման, ի կիսդուսի քա
ւեայ ըզքեզ համբաւեալ։
Յորոյ օրինակ քուսդ ամեղ
ծուրե՝ ըզմայրն ընդ նոճոյն
ազատդն ընդ սօսոյն ի պատ
ճառ փառաց մեծին այ վե
րանշրեալին։

Ալբոյն։

Լսակուրեի ծածուկ խորհրդոյ
պարզ ամենին յայտնեալ յո
հաննաւ՝ տեսիլ փառացն ա
ստոյ յիսուսի։

Զօրացեալ ես ազաշտեցեալ
անպատումըն պատճով նայե
լըն նշան ։ Որ ի գուշակու
մըն նշանակութեան քուսդ
խորհրդոյ, զպատերազմական
մրցման մարտին զտեսակ ևրդ
խնդիր վրիժուց տանն էլի
գերեցելոյն ի բաբիլոնի՝ յա
Հարտուսն ամանակի դարձին
յակոբայ, երիվար աշխատ
կարմիրերանգ գոնոյ մարգա
րէին ընտրելոյ ի խորհուրդ
ծածուկ նախածանուցարք։
Լսակոյին փառաց մեծութեն
հօր նշան պաշտելի ։ Որ
նախքան զճշմարիտ շընոր
հայդ քոյ յայտնութեն, յօ
րինակին տեսութիւն հայե
ցեալ եզեկիէլի՝ ևհրաշալի
հետայսոսկ տեղն տրհեալ ըս
քանչելոյն ի վսխուստ պա
կիսալ շրջեցաշ։ և ի քեզ անդ
րէն վերստին ի ձեռաց անե
ղին ղօքայեալ դարձաշ։

Աղօթիք։

մենազօր Նշան խաչիդ փրկու-
թե՛ն։ Որ ՚ի սաղմոսանըշագ
երդոյն յորդորման զքեզ նը
կար մարմնոյս պահապան ՚ի
մեզ ընկալաք Նշան փրկու՛ե,
անմարտնչելի սլաքին հար
ման ևչարին աղեղան ներհակ
դու վահան ։ Լոստովա
նեալ ես խորհրդարան մեծու
թեան էին , ևնշան պարծա
նակ մահու յաղթողին։
Քան զի քեւ ձիաւորել դու
նեաղն ձորձով ըստ մեծին յա
կոբայ յարիւն խաղողոյ , ա
րագ ընթանայ ՚իդըժ՚արա
կոխ մրճին շտեմարան խո
րին դժոխոց՝ ածային հո
գւոյն յոյս ծագեալ ։ Զոր
ևդանիէլ աղդեաց մեզ յըս
տակ , որ կայ ՚ի խաւարի և
ըոյս եւր ընդ նմա փայլէ հա
մարձակ։ Ծնող զմեզ վե
րըստին ՚ի նահն յի նշանարար
չակիր ։ Զոր սկզբնարարն
բարեաց Յ՛ս՛ մկրտութի՛ և
բաժակ յրշացման մեղաց և
արբման կենաց զքեզ դաւա
նեաց։ Եւ ըզկցորդու՛ի վա

Գիրք։

կանխաւ թենէ զքոյդ տրպա
հարեալ զարմանագործուքի
՚ի գուշարտակ երամոյ դա
նածին հօտից տանն քաբա
նու ։ Քանզի ՚իքոյդ նը
շան գեղերիննեալ զուղէշս լե
նոնի՝ քում շառաւիղն։
Որ ՚ի դոյն արեան որակի
ներկես զազգս այլազգուս
բազմաթիւ զարմի ։ Եւ
կամ զդարձեալս ՚ի հակա
կայս խայտաբղետուե մեղա
ցըն գուշով , ՚ի՛մի աւազան
շնորհիւ մաքրութե՛ զամենե
ցուն տեսակ ընկղմեալ՝ միւսմ
յի քան թէ իւ՛ր ընծայեցու
ցանես ։ Լոկապէս զուսով
նորոգեալ քո՛ հան նշան։
Որ ՚ի յանմատոյց փառացն
այ լուսաւորեցար ։ Մինչ
զի՝ նկարագիրն կենդանա
տեղծ երեսաց մերոց հոգի
տեր քո՛՝ ՚ի պատկեր տեսա
կի մերում քեւ նշանակի։
Որ երբեմն նոյնինքն ՚իքեզ
յայտնի հանդուցեալ՝ որպես
ևդու ընդ նմա ես միշտ միա
ցեալ։ Լուսաւորեալ ես ա

Գրիգորի։

Նախընթաց, զբազմեալդ ի քեզ դառն անարատ այ և հօր, ի՛մ կրտութեն աճուր մատաւքն յայտնեաց։ Զի բարձօղն մեղաց բնաւին աշխարհաց՝ զանձն իւր ի վեր այ քո պատարագ նըւիրեց Ամբար անշէջ լառնատեր բոցով պայծառ վայելատա կեալ նշան ամենադով։ Քան զի ի՛քեզ անպարուն կըն ած մարդացեալ, արտա քոյ բանակին ածուԹեանն ամենածախ հրովն ի՛ջարչա րին ողջամբ կիզեալ, սրբուԹի մեզ յուցաբ։ Որ լառնմանն անշնչուեբ բատ առա կաւոր զոհին կիզման՝ զղ ճարպ հնազանդուԹեն՝ հօր ճենճերեալ, զածային հոգին բուրումն անուշից կընդրուկ հաշտուԹե նմին ախոր ժակ յերկինս արձակեաց։ Ո՛ եմարան ևընդունարան երկնից արքային նշան ածըն կալ։ Մեծն են սքանչելիքն այ առ քեզ, քանԹե ի վը րանն սողոմոնի։ Զի ի՛նա միայն

Սրբոյն։

առաց խնդրողդ որդւոցն որոտ մանն, զկենսաւնակ խորհուրդ քո ազդեալ։ Կացարան ան բաժանելի հրաշից անմահին յի նշան անպարտելի։ Կանգն քեւ գօտեւորեալ մի Քաղինդ ամրութեբ բանն մարմնացեալ տիրեալ յօքնա Թիւ ազանց հեԹանոսաց, ի՛ շնորհ որդեգրուԹե ծընո ղին իւրոյ զամենեսեան զմեզ հրաւիրեալ։ Ո՛նդհատակիր նահատակուե նախկի վկայե լոյն խաչ անեղակերտ։ Քան զի ի՛քեզ ծանօւցաբ բևեռեալն ած՝ մարդ երկ րորդ՝ ստեղծիչ առաջնոյն։ Ե՛ւ նա որ տարատրտհեց ի կենաց դրախտէն զկողն պար տակից, նոյն դարձեալ ի՛քեզ զմահ։կեցն ին քեան յայն վայր ցանկալի եմոյծ հրամանօք իւրով քերատին։ Զօնա րան ընծայամատոյց դառնին անմահի խաչ աւետազօր։ Կանգն լուսն ևակիզբն ա ռաքելոց համարպարեկից, մաք րուե կարապետան ևարարչին

Քան զի դու ես փոխանորդ պրաբ
ական անեմանական բա
րոյն հանգստեան։ Ասիա
հետեօղ վերնական անծա
նօթ ևանրնտել ամենանձուկ
ճանապարհին փայլ նորո
դութեան։ Դու ախրտակես
միշտ առաջնորդես զքեզ սի
րոյոց յերկիր կենդանեաց.
իրամատակալ լինքն հշման քո
ընթացիւք՝ զցանկն անձ ըր
պես սրոյ սրօքէին։ Ընոր
հատուր աշանդ լուսոյ պար
գևայ էին կեցուցիչ նշան։
Ար թեպետ ի սահմանել
քառից տարերայց բզգայակա
նաց զետեղել որոշեցար, սա
կայն անդր քան զուշ խոր
հրդոյ խնամոյից գերազըն
պես բազմեցար։ ԵՒնօղ
յաղթուես զօրեղն ուժգնու
թեան տիրական արձեստից
մարմնաւորս տնաւետութե բը
նակողին՝ քեզ նշան ամենա
զօր։ Ար՝ ի յայսմանութեանն
իբրև առատաձ պատմութեան
յար ի տեսողէն։ Ջանցեալ
սըն իբրև զապատնից ընդ

միայն ատեղք լուսատուս շըր
ջան առնուն ճեմելով։ Ե-
վարագոյր տարածեալ ի մէջ
փառացն ։ Ս յ դու ըզ
ծածկեալն ի՝ենմանէ յայտնի
շշափեալ մեզ ընձեռեցեր.
և՝ի ճաշակումն հաղորդութե
կենացն հայի՝ լուսաւորեալ
զմարդիկ մատուցեր։
Մաքրութի ևբժըշկութիւն
ախտիցն մեղաց՝ քո աչիր ներ
շան կենսատու խաչիդ։
Ի՝քեզ նորոգիչն խնամով
՝ի ստորինս երկրի հետևեալն
ձայ՝ զսիրմ ջարութե ժա
հաւոտ յանցաճոց, հըրա
ներ շըշոյլ ևանշէջ լուցով տոչո
րեաց։ Զոր հրեշտակ անուն
մաղաքիա աւետարանեալ
կանուխ մեզ ազգեց։ Ծա
գեցիր երկիւղածոց իմոց ար
դար արեգակն բժշկութեան
թևովք սյացեալ։ Ցան
վախճան փառացն հաղոր
դութի զմեզ հրաշխրող եր
կանիկ ներ շան։ Ա հաւատո
ց՛այ ոխտի խոստացեալ շը
նորհն աներևիւան յինծութեն

Գրիգորի։

քումմէ հանդրտեան տեսա
Հօրեցան ։ Պայծառանշոյլ
Լահ վեհին Ծագման վրկ
Էին յի Նշան անպարտելի։
Որ վաղազիկոյց ազդմամբ
Գուշակեցար ՚ի գրոյն Նրկա
րեալ · յորոյ օրինակ նաեւա
Նրն յեսուսմանեասեան յովսե
փայ բողբոջն անդրանիկ,
Եբր նախատիպ մերոյդ կրտա
կէ ։ զքարինա ամ փոփոխաց ՚ի
յորդանանէ՝ հնոյն խորայէլի
Նշանակ ուխտի։ Ա՛յլ զքեզ
վրկուեցի յոյս երկնիցն փա
ռաց Նորոգն Յ՚ս հրեշտանո
տաց եւս եկեղեցեաց։
Զ րոյն կենդանոյ Նորագոր
ծրն աշազանի մանքարտանդ
Նիւթ Նշան երկրպագեալ։
Որ եբր խմոր անապական կե
նաց զանգուածոյ արկեալ յար
գանդ մերն եկեղեցւոյ ։ զառ
ընկզմեալն ՚ի տափղ գոնոյն
յեղեալ փոփոխես · Լերնտա
նուեցի արեանն յի Ներկեալ
զարդարես · Լնորոգ ծրնե
լոյն ծածկոյթ լուսաշոր ըզ
քո զանձամբ արկանես։

Սրբոյն։

Նակեալ , գառն հեծեալ ՚ի
ճերմակ երիվար · Աբգդիմե
ցուհին ժպրհուեցե վիշապին
վանեալ ։ Վասակ Եխոստո
վանեցաւ ՚ի վերին աթոռոյն
Շրջան բազմելոյն , որ ամե
նակալ , օրհն Եաոր էր , Եաոր
յապայան յուսով յայտնեսցի
Քանզի արդարե ՚ինքս դէ
մըս ըուսանկար փրկուեցիքս
այսօրիկ յանկեալ առ լցան
բարեաց լրութեբ ՚ի փառա
անեղին։

Զորեք ծագեանս եզերաց
տիեզերաց կրնիք պահպանա
կան Նշան ամենազօր ։ Որ
խեթիկիչ եղջերօք քառակը
ծորդ զուգութեբ՝ յադեցու
ցանես զցասուճն այ ըստ զա
քարեայ ՚ի չարին դումարս։
Եւ Ձիրնթաց երապմամբ ՚ի
կոյս չորեք դիմեցմամբ՝ զազ
գաց ևազազանց զսիրտ Նրճա
ճես ուղղութեբ ՚ի զգաստու
թիւ մերոյ երասանի պնդու
թեբ։ Սազն Եխորհրդական
տեսչութեբ՝ դէմք հետոյ
կառացն ՚ի բնակութեբ կոյս

Գիրք։

Ոահ կենսատու Ճանապարհ հին արդարոյն՝ խաչ փրկչին հետեւեակ ։ Քան զի ախոր ժողացն զերկնկոյն կայան՝ ըզ քեզ եդ առաջի բանալիք բացարան ։ Եբրև զընդակիս դասուիարակարան ։ տրճեալ մեզ զսուրբդ տիրական ։ հետոյն ուղղութեան։

Սուր ՚ծամուխ բարձրացեալն այցելութե ։ նշան ըսքանչէ բարեհաս փայլակնաձև փայլմամբ յեսանեալ ։ քառասայրեան դոլով բերանաբ ։ ՚ի ձեռն աջոզակ աջոյն յիւ յեղմամբ շողշողեալ ։ Ար ՚ի փրկուէ նորոգմանն մարդոյն զՀիւս ուժգնապերկս չարիւն խըտուե ՚ քև հատեալ խաչատ պարուրեայ զօրեղ երթմամբ ՚ի խոր խոյստեալ ։ անպատհասեալ լուծեալ խորտակեաց։

Ա ան մեր մարդացելոյ աբարչին ազդումն ՚ծածկին խաչ խորհրդակ ։ Քան զի դու դ իւրակործան բարուց հրեից խակամըտութեն

Աղօթից։

գայթակղուէ ։ ևարատքնա խորհուրդ հեթանոսաց հը ռետորաց հանճարեղոյդ լանդ րանային յիմարուէ ։ Բայց ապաՀինելոցս ՚ի քեզ՝ վէմ ՚ի հաստատութիդ արձանացու ցիչ ։ ՚Ի վերայ որոյ պօղոս չինեալ զհաւատս՝ ՚ի խոր հուրդ քոմ փրկուէ ըզդո ծըն աշարտեաց ևզմինն քո գործօղ անճառիցն մեկնա պես յայտնեալ քարոզեաց։ Եւ ըզծայր կատարած ի ն Թացից բանին ՚ի քոյդ գըլ խաշխարհեալ ուխտակցութիւն կամայ առաքչին։ Քանզի քև ընկալաբ ՚իմեզ զքո զայ զօրուէն ևզհնաստուերիւնն։ Տիեզերաց բաժանեալ ազ գայ հրաբիրակ կոչման ՚ի մի եկեղեցի նշան հաշտեցու ցիչ ։ Քանզի հնշտապես մարդահոյլ հօտից բանի ու նողաց եբր գործի հընշման սաղմոսաց հոգևստատէիդ քր նարահարութե ՚ դու առաջ նորդես ։ քան Թե անբանից ըՀակայ հաշտեքման ։ Քան

Քան զի զվարդաբերուս եր դոյ նոցին կատարումն Յս՝ հեծելութեբն ի քեզ երբեմն։ Ուր ճաշակմամբն լե դոյ ընդ զըմեսակ քաղաքին զամն ի լրումն աճեալ աշար տեաց. ևփառաւորեալ մար դայեալ որդին այ, զերկրը պագութի յիմանալեաց և՝ի զդալեաց, ի մի անուանն քր

բնաւոս կրկնեաց։

Վառք անփոխ անորդելի երկ նիչ արքայութեն ժառանգո զն նշան լուսապաճոյճ։

Քանզի զյաւուրս ադրութի խորհրդոյ կամաւոր մահուն երթոյ Յս՝ քարոզեալ, զայս քեզ անուն սեպհականեալ հաստատեաց։ Որով ևժառանգեաց զմեռս սրբոցս յութե միշտ օրհներդութե, որպես ի վերնոյն և՝ ի ներքնոյ, լաւագագարն տիեզերաց, որ զքշնամոն հին ի քեզ նահանջեաց։

Քաղաքիս լուսոյ՝ նոր երուսաղէմ՝ մահարձան ան մաշելի։ Քանզի զմոլար

զէ՝ ևվայր դալարն անդորբատիս յուսով հանգըստեն զաւետեան գրեալ պարարես։

Բախճան պատճառ հաշտութե ետն անակզբան ընդ ծառայն սկզբական նշանդ խաղաղութե։ Քանզի՝ ևվերայ քոյ նըշերն բարեաց փըրկողն արեան ևծաւալբաստառ նա յերկինս Հայնեաց։ Եւ որպես ասել որդի ադամոյ մահու գըտաւ գուժասու, այսպես և՝ադու կարապետ կենաց յարութեան եաւետաւոու։

Յանկայոդոց երկնից փառաց նրբական հետս շաւղաց նշան լուսապարգև։ Քան զի քև իշխանութի մոլեգնեաց չարին պետութեան յաւէտ կապտեցաւ. ևճանապարհ մըտոյ դրախտին լայն ևբնդ արձակ մտգիան հորդեցաւ։ Իւթ ածային շնորհացն գուշակութեան քո առաք սուրբ մարդարէին՝ ի քեզ հանգուցեալ նշան հրաշագործ։

Գրաբառական միշտ խաղաղութե
Կնիք ամուր պահպանութե։
Յուշ բարի հովհաննէսեան։
Յոգի մեր հաստատութեան։
Լայշ տերունական։ Գործի
վրկ չէին յաղթութե։ Սի
ան այսօրիկ խոստովանութի յօ
դակապս բարառնութեան՝
փոքր ևնըշազե քուսի հիայ
ման. որ դերազանցդ ես բա
նից գովութե։ Ջի թէ քա
տեղծիչն էութե՝ իքեզ ծա
նուցաւ, ապա զորպիսի շը
նորհս ընդունիլ խոստովա
նեալի երկրածինս մարդ՝ ի
քոյդ վաստահացեալ անեղծ
զօրութի։ Սպա այսուհե
տե դերազանց սին նըշա
գաց, լմայական մաքուր նը
շիւրօք, ևմնաշարն պատա
րագօք, օրհնեալ խնկեալ և
գովեալ ես իսահման անա
հարտ ևանստուեր յաշխոհնին

Սշան պայծառափայլ։

Աղօթից։

անսասանական վերինն սիոն
նի՝ սիւն ևնեցուկ նորին ամ
րոյի հաստատ պնդութեբ
դու խարսխեցար։ Ա ան
այսօրիկ խոստովանութի յօ
դակապս բարառնութեան՝
փոքր ևնըշազե քուսի հիայ
ման. որ դերազանցդ ես բա
նից գովութե։ Ջի թէ քա
տեղծիչն էութե՝ իքեզ ծա
նուցաւ, ապա զորպիսի շը
նորհս ընդունիլ խոստովա
նեալի երկրածինս մարդ՝ ի
քոյդ վաստահացեալ անեղծ
զօրութի։ Սպա այսուհե
տե դերազանց սին նըշա
գաց, լմայական մաքուր նը
շիւրօք, ևմնաշարն պատա
րագօք, օրհնեալ խնկեալ և
գովեալ ես իսահման անա
հարտ ևանստուեր յաշխոհնին

Գիրք։

աղանդ առայօդն թիւր դա
հանման՝ որք առաջս երևու
մըն զմարմին բանին մարդկու
թեան համբաւեն շրթամբք
ևննպուեք, դու ցրես զնետս
չարութեն ընդդեմ կառուա
ցեալ անվան սուրբ արձան։
Եւ հաստատես ի գիծ քա
ռանման պատկառելի քոյին
տեսութե զանյայտն հեղու
սեալ, զանմարմին բևեռեալ
զանմահն մահացեալ, ևմե
րայնովս հօրն անեղի խնկա
կիցն որդի՝ ի չափն քո հը
նազանդուին աշարուեալ։

Ահա այսքանիօք ևայսպի
սիօք ևևս ընտրականօք բա
րեզարդ բառիւք միշտ բա
րեբանեալ քե ևան նշան։

Որ զծածագործ պատճառս
պարծանաց պատճառ պրպտ
կին՝ ի ձև պատկերի քոմիդ
տեսակի մեք ժառանգեցաք
Եւ մնան անձուկ դըրախ
տին սենեկիք՝ ի բոյեղենն սը
րոյ պարփակեալ, քև մարդ
կան ազանց հորդեցաք։

Եւ սիւն հոդոս կաթողիկէ

Գրիգորիս։

ըածեալ , տեսակ ըրութեան
մեծ ըռատաձորացդ , տարերա
կանաց՝ իբոյդ ապաստանել
տիրական ծադումն , աղօտա
նրշաղ ևանծագիրն տուեր իբ
ծածկեալ մրթանան ։ Եւ
մաքուր ընտրութեբ տուբբ
պատմուճանին . անդատա
պարտ համարձակութեամբ ։
Ո՛ դէմ անպատկառ գոլոյ
երեսաց , ի հոգի ընորհաց ,
ի յոյսն կենաց , անբերոզ
պարտեաց , չարքին յանցա
նաց , ի հանդերձ փառաց ,
ընորհին հրեշտակաց , միշտ
երգեցողաց , զգուշական և
աննիրհելի փառաբանողաց ,
զերկրպագուս քումդ նշանի
զոդապարակեաս ։ Մերձա
որպէս յերեկս աշխարհման ա
հոսր այսմ յաշխուհնի , ար
ժանի լինցուք և՛ ի սիրելն վա
ղորդ այնի միտաւիշն ժամու
փառաւորիլ զքեզ կենատուո
ի կանուխն ժամանուդ ևյա
նոպ աննն յարատևդուԹիւն .
ի գինն լոյնական և՛ ի մա
կերեւուԹի՛ն հարատևական ։

Պաշտելի հրեշտակաց ևմարդ
կան։ Ահարկու դիւաց դի
մեցման։ Դատապարտիչ նո
ցին յաշխուհան։

Օրհնեալ ես փայտ կենաց .
որ դու միայնակ , լուսոյ ըն
դունակ , ի լիութեաց անքակ
ընորհայն գոտակ ծագմանն
դիտակ , արարչին խօսնակ ,
միշնորդ հատարձակ , ամուր
աշտարակ ։ ԵՒսան որոյ ի
յաշարտուԹիւն լըման շըշրջա
նակի , եօթնեակ դարուց
վախճանի , յորժամ բնուն
նիւԹոց լուծանի , միայն
դու ի՛ննոյանէ հիւԹ աննիս
Թից վերհատոյն , ձկտել ձը
դիս ի բարձունս երկնից փայ
լակնանման ի տես հայեց
ման ամ էուԹե յաշուր գա
լըստեան անմահ արքային ։
Եւ գյաղԹանակ փառացն
յի յայնժամ ի՛ քեզ լըման
ու բերեալ , պարծեցուցյա
նես ի պայծառուԹի քումդ
տեսակի զքե պանծացեալըն
Եւ փայլումն նշուլից անօրի
նակ քո գեղոյ յաշխարհս տա

Աղօթիւ։

ըստ անկեան իսկութեան, և ըստ անկշռեան իշխանութե, ըստ էականն յարակայութե, և ըստ արարչականն զօրութե. որպէս ի ստեղծուածն առա ջին, նոյն և երկրորդ գոյա ցուցանել ըստ նորոգմանէ, և և առաքել յանփոփոխ և յան զուգական յաւիտեանս։

Ամէն։

Ի սոյն կարդ դասեալ էր զմշակար խորհրդոյ տեսակ ընդ ներքոյ ենի Իսաչիս խոր հրդոյ և զպովեստ երդասա նութե Տիրուհւոյդ։

ՈՒՄԱՐՔ

խմբից դասուց եր Քանկացն, պատճա սիրեն բխեցուցանել բանիւք գովեստի՝ զ ըսկզբնա լոյն կենաց գոյից ի կեցս բանից ըղձաձայնութեանց։ Եւ որպէս վոզօք տաճզօք և քնարիւք զգայական սրբոյն շարժեալ զգործի՝ ըզգերա զանցեալն ի լոյս անմտոյց ուրախութե վերադրեաւեն։

Եւ

Գիրք։

Որ ես միշտ բարեպարական երդասանութե երկրպագեալ յի արեամբն Մխեալ. ազէն նորին զօրացեալ. որ ես ի քեզ ընդ քեզ և առ քեզ։ Ի միջոց տարածման երկնա թերից և ևս յայլականընթաց խա չիդ ձևակի։ Որով վարժէ և յարմարէ զմերս կրօն անան չ ըրպետ դասուիարակութեե ըստ քումդ խորհրդի անան չ ըրպետ միականութեե բը նակեալ բազմեալ միացեալ և ոչ հեռացեալ։ Որով ըմբռ նէք զսարտուցեալքս ի լուծգ ածեալ ըղձալի։ Եւ ինքն ըմբռնի բովանդակապէս քև ի ամէնչ ատ և ի հանդերձէն ապառնի։ Յաղագս որոյ ի գովեստ ներքոյական ձա ռիս վախճանի՝ նմա փառք յի քէ ընդ հօրն՝ և ընդ հո գւոյն ազգակից, ի հաստատ վանողայս զդաւանութե մի ոյ և միոյն պատճելի և սպաշ ուելի երկրպագելի սուրբ եր րորդութեն։ Որում ըստ անսահման գովութե երդոց

յՀԸ

Գրիգորի։

ցաւ յաչէտ անձկ ըզպէտ նը
շուխքն ծածկի ՚ինոցուն
Սպա զայն որ՝ զանհան հը
րեղինաց՝ ՚ի հողեղէն յարկն
պարուհակեաց . ազանճառն
՚ի սերօբէից՝ դժալի մարմնոյ
յոդիւն պատեաց . ևրզկերակ
րիչն դասուց հրեշտակաց՝ կաթ
նատուն ըստեամբն դիեցոյց
ո՞ր երգ պատկանուդիր ՚ի
ճահ դուվեատից օրհնել պատ
ճէուցէ ։ Զմարմնարանն ան
տեսին , ևզճ եմարանն մեծին
Զտաղաճարն տիրական ևրզ
խորանն ճծական ։ Զխառ
նարանն ճաշակման , անապա
կան խրախճանութե ։ Զսըր
բարանն մաքրութե , ևզ րն
դունակն զդատուե ։ Զնր
պատակն կուսութե , ևզօրի
նակն երանութե ։ Զհարս
նարանն անչուծանելի անժա
մանակականն վեսայի ։ Զբը
նակարանն հաճութե , կա
մայ անեղն ճծուե ։ Զայս
քան փառազարդ ընդհայ
րնդունակն՝ ևռչ նոքին ճծու
թեն օրհնաւաք հրշտկացն
պարբ

Սրբոյն։

Եւ զանճառ արարչուե հը
բաշագործ ամենատեղծն տէ
րութի օրհնելով , պատճառ
փառաբանութե խոկութե
հատոչին ըզհատուճածոյս առ
նուն դոյուի ։ Որպէս ևճրշ
մարիտն բան ցուցանէ , ՚ի ս
տեղծաննէրն ինձ զայս ամ՝
բոյրք զօրաց դասուց երկան
կայն օրհնեցին զնս մեծա
ձայն . ևամ հրեշտակք իմ
դովեցին զնս ։ Եւ արդ ե
թէ հրաւիրէ ևերադընթացն
փառաբանչօք՝ վերնաթուիչ
պատգամաւորօք՝ հոգիս
նուե ևռնդճական կենդա
նուօքն նա օրհնաբանի ։ Որ
թէպետ ևնօքս վեհք են բը
նակուե կայից ստորնցս . և
նշոյլ երկրորդ՝ լուսոյ առաջ
նոյն , այլ սակայն յոյժ ան
տեսանար տպաւորուե առ
քնութի բարի բանին բարձ
րելոյ բարեզարդաբար բերկ
րանօք բերին ։ Եւ որ դո
հաբանի առ ՚ինոցանէ սուրբ
ածուի ն լսնաձիւդ հեռաւո
րութե երնդ տրձակ միջո

Աղօթից։

Հօրացս բանից պատմուԹԵ։
Բայց սակայն Կրկեսցէ բա-
նըս որքան զօրեսցի՝ ի բաղ
Ձանաց սրտի փափագման նը-
մին ընծայ օրհնաւաք փառաց
տեսչուԹԵ ։ Լսազն Թէ եր
կինք՝ փառացն ոչ լինին պատ
մաբան՝ Եւանդրէն դարձ
ատարագրելոյ տհմին յուդայի
Ժողովք Ժողովրդոց տեսին
զփառս անեղին ։ ապա այժմ
յերևիլ բանին ։ ի մարմնի և
լինիլ մարմին ազատեան կեր
պիւ ։ Հարկ է յոյժ ճահողա
պես ոչ միայն անմարմնոցն՝
այլ ևզգայնոցս արժանաբար
ըղձականուԹԵ ՆիչՀել զՀայն
բերկրանաց բարեառոյ բա
նից օրհնուԹԵց ։ Վանելի
խոնարհ այս երկիր հղեալ
ուերակիր գոտւոյ ։ ըմակից
ընդ ածակիր երկինն վերին
Ա ան որոյ խրախուսեալ հո
գեՀոգական հրճՀանօք եր
կուցն դասուց ՝ի մի խուռն
պարուս՝ տօնս տարեկանս
փրկչին փայլման կատարեն
զդայական սեռս եղականաց

Գիրք։

պարք՝ որպես պարսն է պատ
Հել ժպրհին ։ Լսող Թէ
մարդ երկրային՝ ի կ շնուս չա
փոյ բերանոյ հոդագանգՀա
ծրս հիւԹոյ մեղիս մարմնոյ
Վան զի անճառուԹԵբ ան
հասականաՀ վեՀապոյն ամե
նեցուն փակեալ գտանի ։ և
ոչ զօրեն երկնայինս՝ զարար
չին անհաս անօրինուԹեանն
զանգնին ծնօղ արժանապես
վերադարձիլ ։ Վան զի
Թէ ըստ առաքելական Ձայ
նին պօղոսի՝ մարդն անճնա
ցեալ՝ ոչ յուսէ պատմի,
ապա որ՝ զ լրուԹիւն բանին
հուԹԵ ածուԹենն յղացեալ
կրեաց՝ ի մարմին զի ա՞րդ
զ ընդեսցէ շարժուԹԵբ շըր
Թանց լեզու մարմնեղէն զնա
ճանաչել ։ Զի Թէ դաւա
պետուԹեց անմահիս վեՀիս
վերնոյ բնակուԹենն՝ եկեղե
ցեաւս յայս խորհուրդ խո
րին յատեցան ։ ապա յայտ է
Թէ մեծ է ատ նոսա հիացու
մին՝ քանզիեւ գործոյս այսո
րիկ ։ քան զՀասուածն երկրա

Գրիգորի։

Երկիր՝ ի մի սահանուր՝ ի դիմաց էին, հատղէ ոչ գը տաճ։ Քան զի արդարև յա հետ անէկուածեք ամփոփին՝ ի բերուն բովանդակութեք արարչական բանին հանդերս տեան։ Իսկ դու ընտրեալ՝ ի զարմէ և՝ ի զանդաճոյ մա գուր զաճակի տուրբ ածա ծին։ Տարար զնա՝ ի քեզ ախորժ հանդրստեամբ կա մայն հաճուեր. եղէ երկիր անձնական՝ բանական բուս սոյն։ Եւ զգայական ան դաստան՝ կենացն հայի։ Եւ վառարան բորբոքման, անչէջ կայծական։ Եւ վայր դալարաբեր՝ հայրա կան ծոցածին ծաղկին։ Եւ ծառ երկնուղէշ՝ անթարշամ խնծորին։ Եւ գործարան գոյութեան՝ յուսատուս մար դարտին։ Եւ լեառն արձա նուն՝ երկրաչէր վիմին։ Եւ այդ արփիասկիզբն՝ աս տեղն առաջօտին։ Եւ յարկ դիտապետին՝ բանական հո տին։ Եւ արքայարան լուս

Արբոյն։

Լանջամարմին դասք հրշեկաց, յերևելիս տեսականաց. Լոյն մանալիան ծածկեցեալոց։

Ընդ որս և՝ քեզ կցորդք այ սօր եկեղեցի դուստր վերինն յարկի երկնային առաքեսոյ պարեմք հոգեպէս տարփ մամբ։ Երգելով քեզ ընդ երկնայնոցդ ձայն սրբասաց Ով ամենատուրք արարչին կալ տերուհի լաճծածին. որ զանտանելին երկնի բարձրութեք Լերկրի յայնութեք, ծո վու խորութեք Լանդնդոց անհատութեք, զի՝ ի քէն մարմ նացեալն խոկութեամբ էութեան, յորովայն անձուկ տուրդ քում սենեկի կրել զօրեցեր։ Ա՛ր որ հայեցեալ երջանկին Յովսէ՝ պատճաճա Նեաց՝ ի՝ ձէն առակաց զանգա հութեի մեծին սքանչացոյց, յուսացն դիմաց ասացեալ, եթէ չուենիմ գնա. Լզայլմէ թէ չէ ընդ ենև։ Որում երկակցեալ վերինն Յովհան Նու՝ ի բանն յայտնութե ասէ հետացմամբ, փախեաւ երկին

հովանացաւ, որդւոյն պատ
րաստեալ զբեզ ընդունակ։
Եւ որ բնակեցաւն էակին
հօր բարձրելոյ՝ եր անժամա
նակ։ Եւ որ յօդաւոր մարմ
նով իքէն ծնաւ սկիզբն
ունի էութէ նախքան զա
րարսեակ։ Աստուածոյդ ա
հոր մարմինն միակ, խառ
նեաց ընդ ածական բնութէն
իւր անքակ։ Եւ սեպհական
նեաց զաթոռն հօր իւրոյ
դաւթի յաւիտեան. Թագա
հորեալ տանս աշխարհի և
երկրիս քաղաքի։ Արկեալ
սոցա ուղիս ճանապարհի ըզ
փայտակերտն գործի, հա
նել ի կամարն երկնից տա
ճարի։ Եւ կանդնեաց ըզ
խորանն կործանեալ աղա
մեան մարմնոյն, ինորոգու
թի շինութէ քաւական ուս
տին դաշնաւորութեան։
Արդ այսպիսեայ բազմաթիւ
ևբարձրագոյն բարեց ընդու
նակ համատակարար միայն դու
մաքուր կուսութեբ էին իրն
կարան տիրուհի օրհնեալ
ս մ... սուրբ

սակերտ՝ անմահ թագաւո
րին։ Եւ մայր կաթնամա
տոյց՝ բնաւից ստեղծողին։
Եւ հարան սրբուհի՝ հօրն
քէ։ Ասդա ևուրախ լիր
ձայնիւ երգոցս օրհնութէ,
քումդ երանութէ բանագո
վութէ։ Ասրախացիր ևձայ
նիւ ողջունի գաբրիէլեան
աւետեայն՝ բերկրեալդ ի
կանայս։ Բնակարան ար
ժանաւոր բանին խոնարհու
թէ։ Տնկատաղարթ մարմ
նոյ ածութէն խառնարան։
Ուղարան օծելութէ քաւական
անուանագրութէ։ Որ նախ
քան զծնանիլ բանին առ ի
քէն՝ անթերի լրականութեբ
հրեշտակական թևոցն սրբոյ
մամբ ցանկ արկեալ պահէիր
անաղտ անբծութեբ։ Սո
որ հաճեալ հաւանութեբ։
Երրորդական փառք ածու
թէն ճանապարհ արար հան
դրստեան։ Քան զի հոգին
սուրբ եկն ի քէզ յօրինօգն
անախտ սրբութէ, ևբարձ
րելոյն հօրն զօրութի՝ մօրդ

հաճաւմբ լցուցեր ։ հաղցոյն ուռնոյն գոյից՝ կարօտաբուծ կոսմից ։ Այր գ լուսաբեամբ շաբիզ նախընթաց բարեհամբաւեալ ես մաք մրդ միշնորդութեան սուրբ աճամայր։

Գրիգորի։

սկիզբ՝ անձնապես հոգիապրդ կեալ զանեղծին փառաց Ձո խոսքի քեզ սեպհականեցեր սուրբ աճամին։

Սկրբողեալ ես մաքսուրբ միոյ լուսոյ ։ կրօղ արարչին առաքինութեան ։ Այր լսաքանչել լարբեստ հրաշեաք ներգործեալ քեւ՝ իմեզ զիսիմխուսմրն մեծ արգասեաց փառաց ըն ընդ փոքուն յերկանակեցեր ։ Քան զի զանհայրն մանուկ մայրդ որդեպէս գերա գրգեցեր ։ ևրմբռնեալ բար ձողայ ձեռացդ բազիօք զան պարագիրն էակ մարդայեալ ի համբոյր հրպետրոյ մասուց ման շ ըրթանցդ ողջագուրք ։ Այրսաւ գատաք մեք ժառանգակից աբբայ հայր զաճ առ ձայնել ի ձեռն քոյ մրդ միջնորդութեան սուրբ աճամայր։

Այրսոյն։

սուրբ աճամին ։ Քանզի խբրև զձրնշուսն խառնուեցեր խնկով կնդրկի ևզմանսի ընդ առաչխին ևկասիայի՝ բորբո քեալ հրով մանբրուեցեր բար դեպեր զճուխ բուրման անուշ շահոտ սրբուեցեր ի հոտոտ լիս աչ ևհօր հաճուեցեան։

Ա արուք մանբրեալ ։ բարուեցեր ամբ լցեալ. հեզուեբ արձանացեալ. առաքինութեբ կատարեալ. քաղցրութեբ աղբիւրացեալ սուրբ աճամայր։

ԵՒնդա ևուրախ լիր յարկ անճառ ծնողդ՝ եքէն անհղբդ աչ ։ Այր ի ևնին յորդ ևոյն քոյ խնամոց հրաշա զործ-փառօքամբրձար՝ ևկատր աճարտանն վերնայինն երկնի լուսապես։ Եւ Թևօք Թեւեուեցեան հոգևոյն սբ լացեալ՝ յիմանալիսն վերչբնե ցեր ի կայանս հանդչիլ։

Այսոր ևզանհատանելին իշ խանականս խնացման՝ զան կատարելին զգայուեցեան սբր տի ևկատման՝ զվայրս անտե

Աղօթեց։

կրելով զերաշխեպ վշտաց ծնիցելոյդ՝ իքէն ան. մըշ տաչարչարն մեռելութեամբ անճնատոչոր տօթով խարուկեալ ։ Իբրև զորոյ անուրատ քահանայական նըշխիր մամբ՝ ի վերայ սիրոյ սեղանոյդ մատեար ատրաբոյս և տեւապէսակ գեղմնաբարձ մաքուր պատարագ։ Ի՛մըզ նահատրական վարս ողջակէզ զեալ, քան թէ՝ ի սրոյ հան դէս խաղխողեալ։ Ա՛ման այ սորիկ՝ ինըշխիր քոյ զենման՝ հրեշտակացն պարք պաշտպանեալ, ընդ առաքելոցն գումար դասակցեալ զմիայն արժանիդ պատուեալ դովէին

սուրբ ածածին։

Լսրախաղիր համայն տարփանօք բերկրեալդ՝ ի կանայս։ Ո՛ր՝ ի՛կոյս եչանարօր արդան դէ բան բեղնաւորեցեր ցաւոց անիծից արմատ օրհնութեան. հօրն ադամայ որ դի բերկրութեան ։ Ա՛ման որոյ շնորհ ունեալով քեզ օրհնեալքս՝ ի յորդիէ քոյ փրկիչ

Գիրք։

մարդկութեան զանտեան՝ ի մարմնի հառաբ նկատել։ Ա՛ման որոյ զամ բերան պո հութեամբ ստացար քեզ օրհ նաբանս անձկով տարփման

սուրբ ածածին։

Երանեալ ես դու՝ ի լեզուս անբիծս ընտրական շրթանց ծաղիկդ յեսեայ պաղըն մեր կենաց ։ Ո՛ր՝ ի դրութենէ խառնութեան քառից յեղա նակեալ տարերաց անկցորդ ճնացեր՝ ի մանկ հողածնելո ցըս հատարակաց ։ Ո՛չ բո րօղ ծանրութեան բընական կեր համաառեղծս կարեաց, այլ քրօբէօրին հրաբերան բըղխօղ նշուլից ։ Ո՛ստի երաչ ընթացիւք հետոց հո ւայեալ՝ ի վայրն անմատոյց յարփին վերին ընծայեցար

սուրբ ածամայր։ Իսբրախա ցիր յաչէտս հրճուանօք բերկ րեալդ՝ ի կանայս։ Ո՛ր դըժ հարընտիր դաստիարակաւ խաչին վարժեալ կրթեցար, որդւոյ քոյ կցորդակցութեբ մխատևական ժուժկալութեբ

յղի

դատաստանաց Հեռատես որպես
ցուցեալ Ծանուցար. և՝ իմիջ
Հակ նմին կաթնահիւ մայր
կեն, դու յաւէտ համար
կուքիւ՝ ի բացուսա ակնար
թեւատքողելով զիմաց Ծած
ծան ուրախանալ յաւէտ
վայելես: Զի զոր նոքա
ճառն ուրախանալի յաւէտ
հար խօսիդոյդ տեսօղ՝ զան
որ հպատհար քո գոլով ահա
որ հպատհար քո գոլով ահա
րե յերիս օրըսասցս: Ա
համապատիւ հօր փառաւոր
մարինն՝ ի բանէն անանձատ
սուց անդրանկաց զ՝ի քէն
Կանգնի արդ եկեղեցի դա
բարեբանել սուրբ Ծածանին
շրջանց զ ըշարինոց միշտ
ստուքե՝ ի բերկրեալ լեզուս
կզբնաւոր կուսից անարատ
ցիկ քումդ դատանուքե, ըս
ազգ ըստ բանի Ծածազգա
հա յայնմ հետէ քեզ Ամ
օրհնաբան: Զի երանեն ա
ծին: Սակս դու լցեր ըզսուս
նըն զաքարեայ բարբառումն
պոհուքե, յօրինակ հանրա

Գրիգորի:

Նահատ՝ ի կանոյս սուրբ Ծածա

Սրբոյն:

կիչ աշխարհի, երանելիք քեզ
սուրբ Ծածանին:

Իսրախացիք ամբաւ բերկրա
նօք հարան լուսոյ՝ ասկեզարդ
զգեստուք պատուական:

Ալ յօրինն երկրայինս աղցա
հոր կրօնք՝ զերկնայինն ա
ծեալ մատուցեր Հազանմանն
նմանեցաց մանգանգեաց ազ
գի մարդկութեանս՝ ի չափ
հասակի գեղոյ պեղեցիկ զ ըս
տեղն վայելուչ՝ ի լիբանանէ
ռեզ պարգեւեցեր: Ասուր
զպատկեր նախահօրն՝ ի քէն
ատացեալ նորոգ հաստատեալ
գոհաբանեմք զսուրբ տիրա
մայրդ:

Իսրախացիք յողջոյն նախ ըն
ծայ երկնային աւետաւորին
առաքեր սրբափայլ: Ալ լու
սով Ծածկանուէ ուռճացեալ
լցար, Հերկրաւոր մարմնով
երկնայնոյն աթոռ կազմեցար
Հարեպակնապէս հոգովմամբ
առարուեսեալն երագ ընթա
ցար: Ամն որոյ բացեալ
զբերան պատաւոյն՝ ամլա
ծին որդոյն, օրհներ զօրհ

Սղոթիկ։

Երանեմք ըղձական երդօք զանժամանակին ֆուռե երկա նիկդ ծնօղ։ Որ զամմ ևամե նեցուկն պատկեան հոգւ շունչ երդօք ՚իքեզ ընկալար Ա ՚ի մանկ, այլ ՚ի լրու թենէ։ Ա հատմամբ, այլ հատատուեբ։ Ա բաժա նաբար, այլ ամբողջապես։ Ա վոփոխմամբ, այլ փո խատրութեբ։ Ա ՚ի ծերս տահմանի տեղւոյ, այլ ՚ի սա նեակ լայնատարր ոդւոյ։ Քան զի զբերօղն ՚ի կ շիւռ ձեռնին զերկիր ևզերկին՝ տա րար յարդանդի։ Եւ ոչ միայն ՚ի տես նկատման ա ջոց նայեցար ՚ինա, այլև շո շափմամբ ձեռացդ ծանեար Ա միայն ողջունեալ զան հուսն չրթանց, այլև ըմբըռ նեալ։ Ա միայն զ ընդնեալ զհատարակաշէն խորան մար դացեալ բանին, այլև անշա նեալ կոչմամբ Յ ս զքն ա յ Ա միայն ատեամբ զդ սընու ցեր զանժամանակն ըստ ա ճուրց, այլև աճմանն հատակի գնայն

Գիրք։

զմանուկ զծերն հին աճուրց
զդրժանօք ընկալար. եղեալ
կառք անձնաճոր կայից բազ
մերոյն յաթոռ զբովբեկից։
Ա սան զի ոչ ընդ քեզ միայն
այլ և ՚իքեզ։ Ա միայն փա
րեցաւ բազմեալ, այլ ևբը
նակեցաւ ուղղաճարեալ։ Ա
միայն միացաւ ՚ի զանդճած
մարմնոյ, այլև մարդացաւ
առեալ զկերպարան ՚իքէն
սկսելոյ։ Ա միայն մի զո
դեցաւ քո յերկուց դոյու
թեց, այլ ևբնակըզմեցաւ յա
նապական անօսր էութին՝
մարմնոյն վեր բերուածն։ Ա
միայն միշնորդաւ անէնն
ընդ հոգոյ միաւորեցաւ դի
մակ տեսակօք, այլ եռատա
սըն խառնեալ էութեբք միա
հորեցաւ անշփոթելի։ Մի
ոդւի մերովս բնութեբք՝ յա
թոռ հօրն ևբ աջոյ՝ յերկ
նաւորային միշտ պաշտպանե
յաւ։

Յաղագս ծոյլ՝ ևմեք երկրա
հօրքս զմատակարարդ ևզ ըս
պատաճոր մեծս խորհրդոյ

դարուին մանքուր կերպարան
դոյացեալ ցուցաբ ։ Գան
զի արդարև դուռ ես ակն պատ
հական յաշխարհիս ծովէ
քնարուքե , որ զիծային հր
րոյն տարար կերպարան։
Ով , որքան մեծ է իքեզդ
աճարտեալ խորհուրդ սրբ
շուհի ։ Ջի թէ առաջ
մարգարէին հուսեկիր յղոյց
մամբ՝ եղէ ծնօղք աստցան։
Ապա դու որ զաւանն ամէ անէ
նաճոր հայրենի բնութեանն
հպաճոր՝ ի սենեկի քուս
մանքրականի՝ մարմնապէս աս
ցածանուցեր , զորպէսի ար
ժանապատուիճ դուիուքիս ոչ
ընդունիցիս։ Ով հընարհա
շուք դեղով արուեստոր ծած
կուքիւ յանմատոյց դեղեց
կուքենէն պաճոյճ փողփո
ղեալ։ Ով համեստ հեղու
քեք խոնարհ անբծուքեք
կերպասիւք լուսոյ ի հո
գւոյն պարապոդեցեալ։
Ով զարդուք երկնայնով
ակեզօծ արուեստիւ, արծաթա
փայլ մանքուքեք , ականա
կաղ

զնոյն ընծայեցեր։ Ջոր խոս
տովանի հանրական եկեղեցի
զծնեալդ ի քէն ամէ ճրշմա
րիտ , ընդնախեղակ գոյակն
միացեր ի տեսուքենէ իմա
սից քննուքե մեր վակեալ։
Յորոյ սիսն ապացուցի խա
բօղն յակոբ ըմբռնեալ զմար
տուցեալն ընդ իւր պընդա
պես , ևզանխուել խորհրդով
զամէատեան անուն ընկալաճ։
Ա յապես ևոր ի քէն ծնեալդ
մարմին՝ ի յարդանդ սրբոյդ
սենեկի ընդ ամէ խառնեցաճ.
ևխաբեալ զեղումն մարդկան
քշնամին մարմնով գերազանց
նոին քարձրացաճ ։ Ա ան
որոյ ոչ տեսօղ այ , այլ՝ ճրշ
մարիտ ամէ անէանեալ , զա
մենեսեան յիմարայեր անուն
վոխադրեաց ։ Սակս որոյ
լի քերանով զպաշտպանդ
վերկուքե այսմ մեծս խոր
հրդոյ՝ երանեմք զքիրս
հիդ տուրբ ամէածնին։

Որոյ տեսչուքեբն այ նախա
գիծ ի ծովէ քարն պատե
կան հրաշխայլ ևպիտակ մար

այն զօր ասէ եղիցի ՚ի վերայ առն ձեռն քո, և աջ քո ՚ի վերայ որդւոյ ՚ի քեզ խրատելոյ։ Աչ ակարտաղութիւն և աբաղուկն հօր միածին նորին ՚ի քեզ հանդուցեալ, և զամ որդիս մարդկան. վկայեալ երկրպագուս իւր զօրացուցեալ։ Լոյսն ճկարադէր՝ և կերպարանն հօր գոյութեամբ ՚ի քեզ բնակելոյն՝ սրբութիւն և աջդարաբութիւն լման աշխարհի ընձեռեաց։ Ապա յերեսի և արժանապէս հոգեշարժ քնարիւք զքեզ բարեհամբաւ

Հեմք տուրբ ածածին։

՚Ի մարդկայինն զարմէ հրեշտակ երկնային։ Յեղծակա նաց սեռիցս անմահ սերով քե։ ՚Ի հողայինն նիւթոյ՝ ոսկի սուրերայ։ ՚Ի ծովայ ին բերմանց շնորհալոյս մարդարիտ։ ՚Ի յեսայեանն բուսոյ քաղցրապտուղ ծաղիկ։ ՚Ի յաւուրց նախնեացն ճիւղ օրհնութեամբ։ Ցօղոյն հան դարեան ամպ անձրևաձիր։ Արևուն ծուխման ամէն արիւնա

կապ պակաս քեզ փառաց ըզ բարձրելոյն հովանի ՚ի գը լուխ ընկալեալ։ Ով քա ռեակ մանեակաւ նշուլափայլ մաքուր ուլանոյն յեռամանբ՝ այ հոգւոյ համարհոյ խառնեալ մանբ ՚ի մի էութիւն երիցն հիւսմամբ ՚ի յորդւոյն քոյ սուրբ շնորհացն քոյ շընոր հօք առ լեալ։ Օրհնեալդ միայն ՚ի կանայս շրթամիւք քահանայապետ մարդարէին յովհաննու փառաւորս և՚ի դասուց համազարմ նրմանա կեղեցս ցանկալի երգօք ներ բոզականս տաբղօք։ Զի թէ բանականս մարդոյ գոյ ութիւն պատկեր այ ՚ի սկզբ բանն ստեղծաբ, և այսր աշ զագաբ ըստեղծողին զշընոր հըս կալաբ։ Ապա ևս առա հիւ քեզ պարտականեամբ եր կրըպագութիւնբ ունիլ շնորհ տիրամայր, որ այ ՚ի ծա ռայն կերպարան ըստեղծման եղեր պատճառ։ Սա որ ՚ի լրումն աւետարանն մարգա րէական կտակին հաստատեր,

Գրիգորի։

Կատակ մակապիծ՝, անեղծ պայմանաւ արձան հաստատեալ ։ Սահմանի յարակայ մեծութենէն կցորդութեան։ Երկուց միութեան անայլայլ կանի՝ կապ պատկանակիր։ Ահեղն պատկեր , կերպիւ կշռորդեալ։ Մեծի պարզութեան , հիւթիւ բաղկացել Տառ տարբերական , տոլիւ ձևացեալ։ Տումար տենչալի , անսխալ դրոշմեալ։ Սատեան մեծութեան , շընորհիւ նկարեալ։ Կամակ ընտրութեան , բանիւք բարդեցեալ։ Արձան անձնական իմաստիւք զօդեալ։ Կնիք մատանոյ , տերամբ կերպագրեալ։ Զգեստ լուսանիւթ երկնից արքային ։ Օթոց սրբութեան անմահ բնակողին Ցարկ վայելչութեան , անեղ շինողին ։ Անիւթ մարդկութեան , բանի անեղին ։ Գոր ծի մարմնութեան , վերնին բնութեանե ։ Պատճառ պատշաճից , անպատկառ ճգնութեց։ Օրինակ ուղղութեան , անայլայլ

Արբոյն։

վայլ։ Մերկացելոյ այգոյն աստղ առաւօտի։ Գիշերայ լին մթնոյն լուսնակ բերկրանաց։ Օրինի տուերին տառ Ճշմարտաճառ ։ Սակս որոյ լեր զինեթ գործունեայ այս քանեայց բարեաց օրինեալ եա դու ՚ի կանայս ։ ՚Սպասաւորեցին մերկացելոյ վտառք անկաւտելի ։ Աշտացելոյ անիծապարտ մօրն՝ սիւսիկ քահանթե։ Որդւոց նոցին խռովութե՝ խաղաղութեան Հայնաւոտ ։ Եւ արդ՝ ո՞ր բան բաղդատեցուք զանհամեմատ ոք մեծութիւդ լեցեր կարօղ գերահռչակել։ Սրար չին մայր։ Անհասին ծնօղ։ Աներեւոյթին գրկարան ։ Սմենակալին յանձնանձիչ։ Վտառազարդողին զգեցուցիչ։

Ա եր օրհնելոյն գլորիչ։

Ահա յաղագս այսոցիկ ըստ անուանս քո բանի յիրաւի տացուք քեզ երանի մայրդ յիսուսի։

Ընդհիրհելի դիտմամբ՝ լուսալեր աչօք նկատեալ սեռակ։

յղե

լայլակ վրիպուածք։ Ասպա
կաս աճելուն, լրման թե
րութիւն։ Ի սկզբնէ երկնայ
ին, կենդանեաց դաշտաւին։
Մանակից ընդրկալ։
հայրական պծաւթեն։ Ան
պարտակիրն ազգակցութիւ
երկնիչ վերատին։ Սնամա
նակին արդանդի, ծանուցօղ
ծննդեան։

Դու զհօրն լուսոյ զորդի
հարազատ՝ ի տորինա կոյս
աշխարհի մայրենի կաթամբ
ջամբեալ դիեցուցեր։ Եւ
որպէս Թևովք խնայական
պահպանութիւք զպարուհնակո
ղըն պարփակեցեր։ Եւ ըզ
կենցաղոյս ընթացս՝ ընդ լու
սազարդ կենացն շաւիղ ձր
գեցեր։ Եւ ըստ նմանութե
արագման օդային Թռչնոյ՝
ի յանդաստորաց աստի փոխե
ցար։ Եւ ի մէջ դաշտուց
հրեշտակաց ուսնօղ այ յայտ
նեալ ծանուցար։ Եւ լու
սարիւն ամպով առ ինոցա
նէ պատճեալ համբարձար։
Եւ հոգեղէն հաստատած ի

քրովբէից աղէ հանդուցար։
Եւ ի կանանց ազանցն կեր
պից արուսեակին տեսակաւ
տեսար։ Եւ զ ընկերի բնու
թեամբ մարդկայնոյ՝ յանճա
ռաշընորհ խորհուրդ ծած
կեցար։ Եւ ի տեղծողէն
քո ևհամայնից՝ հրպատակո
րէն ձևով պաշտեցար։ Եւ
հաստողին ծագաց աշխարհի
մայրական անճամբ ձայնե
ցար։ Եւ մեղուցելոյ կնոջն
առաջնոյ՝ առանց յանցանաց
զաճակ գովեցար։ Եւ ամ
անբծաց ընտրութե՝ պատկ
սրբուե դու դաշանեցար։
Եւ երբև զհանդարտ երկնիք
անարատ՝ արարչաճանդ լը
ծոյն մատուցար։ Եւ երբ յա
հանակ կամոյ անբաժին՝ ած
ուածեն հեռևեցար։ Եւ ի
խորոց ծովէ աշխարհի՝ շու
շանական շաշղօք ամբարձր
Եւ երբ ի եդժնեալ փշոց խրա
տութեց՝ յաշխարհիս ըզբաղ
մանց ծաղկեցար։ Եւ երբ
ի դառն արմատոց երկրի՝
քաղցրաճաշակ պտուղ յայտ

քեն միածին անդրանիկ բը
նութեն հօր սիրեալն ասի հե
տեման խաչուանակ մահա
կիր ճգանց։ Այսպես երա
նելոյ Աբարեանեանցի դեր
օրինակ ցուցման տեսակի ածա
կրօն կարգաց ծագեցար։
Եվ զանմատոյց հօրն կի
զանօղ՝ անապական ծառա
մամբ ծախեցաք։ Եվ զա
րագեալն՝ ի թեւս օդայենն՝
ի քաւարանեաց կենդանիս տե
սաք։ Եվ զանլքցօրդն տե
սականաց՝ ի մարդկային
կերպ նկատեցաք։ Եվ ըղ
դովեալ բարձօղն մեզաց՝
եբր զդառն ճաշակ ընկալաք
Եվ դատերցն՝ ի չարագոր
ծաց՝ որպէս ոչ ճշմարտի
երկրպագեցաք։ Եվ զան
ծանօթն հօր տեղուն՝ ազ
գակցապէս օրհնաբանեցաք։
Եվ զմարդկակ պարտուց ա
նիծինն՝ ի յաշազանէն ջուր
ընկղմեցաք։ Եվ զանտեսն
աշխոյ հրեշտակաց՝ որդեգր
կան տիօք գթեցաք։ Եվ
զանաստման բանին բնութեն՝
ի հա

նեցար։ Եւ երրորդութեն
անտես թագնութեն՝ խորհրդ
դակից սիրոյ կոչեցար։ Եւ
ծածուկ հաճոյքման բանին
նըր ըշխատու Հորձով պա
տեցար։ Եւ անքակ կին տե
րութեն՝ սահման ակման վե
րակարգեցար։ Եւ ի սըր
բանեալ միջոց քո ստեղծ՝
զանկեան ի տաշխին ծրար
թագուցեր։ Եւ ի հոսա
կան քամ բարեւնակ՝ զան
մահարարն ոգւոյդ հատուցեր
Եւ միջնորդ կենաց երկո
յնից՝ աքանչելապէս հաստ
Հակեցար։ Եւ համոզիչ ի
խաղաղութիւն՝ մերկածուփ
հարժմանց կացուցար։ Եւ
խրախակից վերնոյն բարձ
րութեան՝ անկապտելի ան
Հասիք պատուեցար։

Արդ՝ յայսքանս՝ և՛ ի սոյն
պիսիս՝ ևյևս ընտրելական
երպս բանահիւսիչ դերասիրս
Հակասալ ես վեհականս վա
րուց նախընթաց ևյսուհետև
Հաւիղ սուրբ ածածինն։

Ա ման զի օրպէս հրեշտակն՝ ի

’ի հաստարակածին տիպ համ
բուրեցաք ։ Քև զաղամն
նոր հոգեղէն , ’ի չափ հա
սակի առաջնոյն տեսաք ։
Քև զարեգական արդարոե ,
կենցաղակից մեր կրցորդ ըս
տացաք ։ Քև զանմահա
նակ բանին Էութէ , սկսեալ
’ի դաւթայ պատմեցաք ։
Քև զանհամեմատն մարդոյ
պատկերի , մեզ նմանատիպ
գործով դրեցաք ։

Ա րդ այսքանեաց սրբազնա
կան մատանցս ճառեցելոց՝
դու միայնակ պատճառ անա
բաւ կաւակից նպատակ կրցո
նից , տիրամայր սուրբ ածա
ծին ։ Քան զի Թէ չէր ’ի
քէն ածեալ ազգէն երկնայ
ին , ոչ էր պտղաբերել զան
ճառակելին ’ի շրթանց մեր
հաղորդուէ ։ Եւ Թէ չէր
երևեալ հօրն արդարոե ’ի
յերկինից , չևէր սկսեալ ճրշ
մարտութիւնն ’ի յերկրէ ։
Եւ Թէ չէր յղացեալ յան
փորձականդ քումմ արդան
դի , ոչ էր մարմնացեալ ։

Եւ Թէ չէր յայտնեալ մե
րով բնութեբս , ոչէր շոշա
փեալ ևբմբռնեալ անհան
լմաստից ։ Եւ Թէ չէր կը
րեցեալ ’ի գերկ բարձողաց
հոգեղէն բազկաց , ոչէր ծա
նուցեալ ։ Եւ Թէ չէր համ
բարձել երկնաշէտ շրթամբք
ոչ էր ճառեցեալ ։ Եւ Թէ
չէր հետևեալ ’ի մարդկան
ընթացս , ոչ էր քարոզեալ
եանն ’ի յեղից ։ Եւ Թէ
չէր Թափիեալ եւղն անապա
կան ’ի վերհագուհնէն , ոչէր
զմեզ օծեալ ։ Եւ Թէ չէր
խառնեալ զմերս ընդ եւրու
մըն , ոչ էր մկրտեալ ։ Եւ
Թէ չէր խրախուսեալ մարդն
’ի յերկնայնութիւն , ոչ ևս էր
սրբեալ ։ Եւ Թէ չէր խո
նարհեալ բարձրն ’ի նիրատա
նի փառացն ոչ էր վերացեալ
’ի տորինայնոցս առեցեալն ։
Բայց մարմնացաւ , որ քան
մարդացաւ ։ Սոյն հայտնե
ցաւ , ըստ որում ծանուցաւ
Հրեշտակին՝ ուստի փա
ռատրեցաք ։ Լոկ մաքրե
ցաւ

Գրիգորի։

մահ հրեշտակային հաճատա
ցաւ ։ Ցաղթօղ մրցման և
մարտի փառաւորեցաւ։
Դատաւոր արդարակ շիռ
յամ ազգաց՝ վերապատմե
ցաւ ։ Քանզի՝ լքեն հիմ
նադրեաց զբակիզբն մարդե
զուԹե անեղն խակուԹիւն։
Եւ յընտրեալ անպատուամ
շնորհե զայս ամ անփոխա
նորդելի պարգևական ձիրս
ընկալաք։ Եւ քև ամ այս
պատրաստուԹիւն բարեբաս
տուԹե բազմերանեան յոս
սոյ հրճուանաց մեզ հանդեր
ձեցաւ։ Եւ զամ փառս և
րանական լուսոյ նշուլից վեր
նոց ևներքնոյ ծածուկ խոր
հրդոյ, բազում դովեսա
պայծառ յօրինման նոր արա
րածոց անճառ շինուածոյ
սուրբ եկեղեցւոյ, լքեն ծր
նեցելոյ կերպիս մերոյ ևաւարձ
րացելոյ անմահն յի, ծըն
կով կրկնելով մատուցա
նեմք ։ Ասոյ ևքեզ բերկ
րեցեալդ՝ զաւրաւորեանն օրհ
նաւանուԹի բանիս երկրորդ
դեմք

Սրբոյն։

ցաւ, որպես երդեցաւ։
Ոսկ մկրտեցաւ, որ ևվ ը
կայեցաւ։ Լոյն ևսկ պատմե
ցաւ, որպես ճառեցաւ։
Ոսկ տնանկացաւ, որով ճո
խացաւ ։ Ոսկ հնազանդե
ցաւ, որով պաշտեցաւ։
Ոսկ երկրպադեցաւ, որով
խոցեցաւ ։ Ոսկ կենդանա
ցաւ, որով Թաղեցաւ։
Ոսկ պատմեցաւ, որով պատ
ժեցաւ ։ Ոսկ ամաչեցոյց,
որով պատկառեցաւ ։ Ոսկ
բերկրեցոյց, որով տրտում
ցաւ ։ Ոսկ զդեցոյց, որով
մերկացաւ։ Ոսկ ողջացոյց,
որով բևեռեցաւ։ Ոսկ կանդ
նեցաւ, որով վտանգեցաւ։
Եւ սլացաւ որպես վերնոյ
ին։ Լծառեաւ որպես հոգե
ղեն ։ Ծածկեցաւ որպես
զանքնին։ Փախեաւ որպես
զանհաս։ Ոյամպս երկինից
եղ զընացս։ Գովեցաւ որ
պես փածին ։ Բոտորա
ւուղիս կայլակօք ներկեաւ։
Ընկից վիրացն խոցով հար
յաքննեցաւ ։ Ովհիւց ան

նգ

Սղոթիւն։

Նակարան բազձալի ևերանե
լի ։ ևընդունարան ընտրա
կան կամաց անբաւելին ։ զքեզ
խոստովանիմք երկրաւոր ծը
նունդ-քս սուրբ-աստղածականն
ադամայ ։ որոց անհամար և
անթիւ ազանց ամրական և
պահպանական պարիսպ կա
ուցար ։ Փանդխ յարժա
նահայց Հայաստանազօր քոյ բա
րիխօսութիւդ միշտ ապաւէն
նեալ ։ ծնաւք ի հաստատա
թեան ։ ի նաւամատոյց ևհանգս
ցեալք ։ ընդ հովանեաւ
պաշտպանեաւ սուրբ պատա
։ Հարի սուրբ ածածնիդ
Պատուար պճնայօրէն ։ ի
զանազան մարգարէիդ ականց
յարմարեալ ։ Պատուար հր
բապարփակ ։ անմատոյց ընդ
դիմաղան հինից ։ Պատու
Հար բոյանշուլ ։ անհուպ և
անհաս մատուցման պժնեայ
դժրոզայց ։ Պատուար ամե
նահրաշ ըստ եզեկիէլի ։ որ
աղխեալ զմեզս քո՝ Հշդըր
ատպատուեմ գրէաց ։ Պատ
Հար Հրջապարիսպ ըստ դա
Թայ

Գիրք։

գեմք։

Օրհնեալ ես դու ի կանայս
գլուխ նոցին պանծանաց և
պայծառ պատկ ։ Պատկ
կատարեալ մարգարէ հարսնու
Թեան ։ Պատկ ընտրութեան,
անփորձ գովութեան ։ Պատկ
անեղծութեան ։ լուսոյ ներմա
նուէր ։ Պատկ Հնոր Հանորոյ
կին ծննդութեան ։ Պատկ
երանական , բանին Հօր մոյ
րութեան ։ Պատկ սուրբ պար
ծանաց , կենացն բարձրաբեր ։
Պատկ պայծառափառ վա
րուց խնամատարութեան ։ Պատկ
անբասպատուհաս , երկնահան
Ճարն գիտութեան ։ Պատկ
պիտանական , հակեղեցւոյ գե
ղեցկութեան ։ Պատկ պաշտօ
նութեան սիոնի նորոյ զար
դարման ։ Պատկ յոգնանքը
կար , յարիւից Աստուծոյ փայ
լատակման ։ Պատկ առաջ
նորդական , վերնոյն ազգակ
ցութեան ։ Պատկ անբծութեան
Հաճելոյն արդարութեան ։

Ա րդ աւետեցուն վերակար
գելոյ Թլուցս այսոյիկ՝ բը

Գրիգորի։

պահպանութեամբ լայնատարած
քուամբ մաղթանաց ապաւէն
ներլով, զձեռս մեր ի ժամա
տարածեմք. և անդրկեայ յու
սով հաստատեմք ապրիլ։

Արդ աղաչեմք ընկալ զեր
դաւան օրհնութեի մերում
լեզուի ։ Եւ հաճեալ առ
ցես սմա զձիրս շնորհայ սի
ոնի եւթեղեկեմի։ Աստի
արժանասցուք ընդունիլ մա
սին փրկութեան, յաւուր գա
լըստեան մեծի յայտնութեան,
փառաց անեղծի. փրկչին
անմահի, քուամբդ փառնի,
փոյն ամ, ամն յիւ։ Եւ եբր
զպատճառ սկզբնաշաւիղ այս
քանեաց բարեաց, ի սոյն
կատարի դեզապճնելոյ զքեզ
պատուհասցուք անժամանակ
եին բարձրացեալ ծնօղ։

Սրբոյն։

Ստին վերստին ի վերայ
առաւել անուան հարոյ։

ԵՐԱՉԱՆՑ
ջափոյ կ շուման երկ
րայնին բնութեան,
եւքրով

Թագ, որոյ հինն անշարժու
թեն ի բարձրելոյն հաստա
տեցաւ։ Պատուար ամրակա
ռոյց քաղաքի վերնոյն ըստ
պօղոսի. որուամ զհանուրս
բնակիչս արարեր։ Քանզի
զձեզ ծնար ի մարմնի, ևզձը
նուաղս մարթասէր սիրովին՝
որդիս արարեր վերնուն հո
գևորի։ Որոյ աղաչաս օրհ
նեցաս արդարդ քոյ կուսու
թեն ի շրթունս նոցին, և
խոստովանեցար յամենեցուց
մարթարան ևստուձար հօր իս
կակցին։ Որով արդարա
պես ի քեզ ընծայեալ զբան
պատմողին, եղեր մեր օգնա
կան ևստուն ապաւինի յու
խից հեղեղաց յաւարար անձ
կութեն։ Մաքրութեի կու
սից, ևսկզբնաշաւիղ դա
տաց երկնակաց։ Մայր հիմ
նադրութեն հաստատութեն
եկեղեցւոյ, ևծնօղ անարատ
բանին աց։ Զքեզ յաւէտ
օրհնաբանեան միշտ պատկեմք
ի նրբերեալ աեղիս սրբութե
քուամ ստացարի. և ի թեւս
նե

Գլուխք։

Աբրովբէականն նախադա
սութեան եղեալ վերհական։
Սրբուհի պայծառ առապաստ
փրկչին քի. Աննորուն խակ
տեսաւորիչ վասն մեր։
Ծոներ կրկնեալի արժանա
պատիւ քումդ պատկերիւ։
Հայցեա վասն մեր աւ ծը
նեալդ ի քէն ամ ի մարմնի
Բոպէից յոգնաթիւ մասանց
բերկրութիւն, ազգաց ևս
զանց արմատ օրհնութե։
Ի ծագմանէ փառացն երկ
նայնոց, անըսուէր նշոյլ տար
փալիւ շողեալ ի սորինն տե
ղիւ։ Անորիւ հրպմամբ մերա
ձաւոր, անմատոյց լուսոյ
անճառ խոստմամբ ապաս
նեայն յուսոյ։ Ի մահու
պարտեայն զերծո զառ քեզ
ապաստան ծառայքս քումդ
որդւոյ։

Յերկրաւոր նիւթոյ մարմ
նաւոր վարուցն՝ երկնայնոյն
կրօնից եղեր հպատակ։ Ա
րիամ առնէ տեսուն նոցին
զանգ ընկեր որդւոյն կերպա
րան։ Ասուն տեսին զանկե
նդ

Ողբերգ։

տըն ակտեալ, ահրանեցին զար
մատդ ազգատոհմս։ Յորմէ
ամեք հայցեմք զնորոգութի
կենաց, ապաշտպան ըզտիրա
մօրդ Ածնօրդւոյ։

Գլխաւորեալ այսօր ի քեզ
զնմանալեաց փարթամութի.
որ սըպացեալ հասեր ի բար
ձունս երկնից. իբր անըն
դունակ ապականութե ամա
հոս լուծման։ Եւ ցուցար
բնակիչ արժանապատիւ կեն
դանեաց երկրին։ Սուրբդ
տիրամայր, արդահատեա
միշտ զողորմութի որոց պան
դըխտիմք ի վերս ներքին։
Ընծող հրճուանաց անթիւ
խըրախուսութե ձեռայն անկէ
տըն խոստմանց ի բուրաստա
նըս անդաստանաց տիրական
անկոյն։ Որոյ տեղուանք
շառաւիղացն՝ երկրային հը
նարից դերազանց։ Անդր
մնեծցես զքո դաւանօղքս
սուրբ տիրուհի մայրդ Յի։
Բառեմք ի քէն աղերսիւ բա
նի, որես քաղցրալուր դրաւ
աշխարհի։ Միայն երանել
եբա

Գրիգորի։

րոպք ևուղիղ դաշնութեբ
հաշատոյն հաստատութեբ
հանդիպիլ ևանդանօր ըն
ծայի բանից քումդ երանու
թե, փառաւորել ընդ քեզ
ևընդ քոյոն յանդիման դի
մոց պշտելի ևպատակելի քում
ածափայլ ևլուսանշոյլ մեծ
պայծառութեդ՝ զեռութիւն
անքակ ևանքննելի սուրբ։
Երրորդութեանն, ի փառս
տերութեե ևարարչութեան։
Որում վայելչական պատիճ
ևդովեստ անդադար երգոց
այժմ ևմիշտ յաւիտեանս յա
ւիտենից։ ամէն։

Ցնշատակադիր պատմութիւն
նոյ Սորին ընծայական գը
րոյ երջանկին ևշնորհքնկալ
Տեառն ստեփաննոսի Ցերե
ասց Նորին Հոգիաբուղխ
վարդապետի։

ԳՍՈՐՀԱԶԻՐ
էին ևհոգեւոր նո
րա ընդունակ,
ընտրեալդ ևնե
րան

Սրբոյն։

ևբարեբանեալ։ Հօրն հա
ճոեբ հովանաւորեալ։
Որդւոյն ծնօղ։ Հոգւոյն
վերընդունօղ։ Երրորդութե
փառացն տարօղ։ Ա երանը
կարեա զառ յաւազանէն ա
նախատ արդանդէ ըզկարդա
ցեալս անուն ի գիր մատե
նի վերնում դպրոցիդ։ Եւ
զերդ ապրութիւն սակաւամատ
նեայ այսր գովեստի, ար
ժան հաստատեա միշտ ան
կործան սրբոյդ առաքի։
Ընծայեալ մարմնոյն՝ զմըրա
շարս գիծ, ևզգ այական շրն
ջոյս զպատկեր բանիս։ Զի
նր ի գոյից երկուց զուգե
րոյ ի մի խառնութիւն միոյ
կենդանւոյ, միշտ փառատո
րեացիս դու սովին օրհնու
թեբ, որպէս անեղծ պաշ
տօնէիդ օրհնաբանութեբ։
Ամրևս ի ձեռն զօրեղ քոյ
ին հայցեածոց, լինի մեզ
անդատապարտ համարձակու
թի յատենի մեծ ևահաւոր
սուրբ դատաւորին։ Եւ
գոցաբ արժանի անեծ վտ
նէ

սիրաց ։ որդի դատեր եղբօր
հօր անանկային հոգեզարդ
լանուամարժ փիլիսոփայի ։ և
ըստ վարուց մաքրուե կըօ
նից գովելոյ և հռչակելոյ։
Եւ ընծայեցի քումդ եկեղե
ցեաց զայս նըշեր բարեց բա
նից ցանկալեաց։ Ցորոյ պը
տուղ վայելեսցես սխոյժ
բերկրանաց ճաշակմանէ յա
ւետ և յարակայեալ ՚ի հոգե
հոր հրճուանս ազօքեց։ Եւ
ընկալեալ խաւնեացես ՚ի յաք
նահաճեալ զարդս աւետա
ր ըս երկնային գանձուցդ՝
զտարազ սուսկի ասուիդ։
՚Ոյն ևս իշխեհեացես զանուն
իմ՝ տրուալ ՚ի դաշինք սիրոյ
անձկութե սրտիդ աւետիք
միշտ նորոգ մտածեալ զմեզ
՚ի ձերումդ սուրբ խորանի
ածաբանակի հանդէպ սեղա
նոյդ արարչնկալի ։ զեա եմք
քայրն իմ զանդրանիկ զյով
հաննէս ցանկալի անուն ՚ի
միում կարգի որ գիտական և
ևհանճարեղ իմաստասէր գան
զիս առաւել ՚ի յամի ։ Եւ

բանէնացեալդ այցելու։ ըստ
հայցման հաճուե բարեաբեր
կամայ երջանկիդ ։ ևգրուե
նամակի ձերում պատճենիս։
յօրինել շարադրելոյ ըզպատ
մուճեա գովեստ ։ ևզճառս
ներբողենիս։ Սկարեալ հատ
ուտուեալ ՚ի դեղ պատկերի
դիմայ սուրեաքի ըստիտակա
փայլ լուսափառ դաշտի քար
ուենիդ։ Մարակեալ յընթա
ցըս տուրս աստպարիսի զշըբ
թունս դրչիս ։ անշուշդ խո
տոդիս ։ անքայլ ընթացողիս
անձայն հնչողիս ։ անդուլ
պատմողիս ։ ևանսայթաքելի
քարոզչիս։ Եւ արձանացու
ցի ամին անջինջ յիշատակ զա
նուն տեղեալի ձերումդ կոչ
մանն ատր Սուրիանոս՝ ըս
րինդ մոկաց հրզօր դիտա
պետ ։ Որպես զի միասցես
յարակայ ՚ի սոյն համառօ
տագիծ մատենի յաճուրս ան
թիւս ևյաման հազարաւորս
իմով սակաւաճանաչ իմաս
տիւ ։ Ես գրիպոր՝ յետին
վարժապետաց ևկրտեր բանա

ծաղկիկ առաւնիկ առնչալիք տանն է-
դեմայ : Ադամայ նախատ տեղծին ծնունդք՝ ազատմք՝
սիոնին : Ծառք ամբարձուղչք բիւրոտեանք : ծիլ ա
նածայր ընծիւղք հերկնա դեղք : քաղցրապտուղք և
ախորժելիք : Երկնընթաց դիտակք ընտրեցեք , լուսա
սրնունդք հոիրահատուտաք շահաւէտք հարդ ընկնականք
առատեալք հարմատայեալք
պարարեալք ևպանծայեալք
Ի ծօղոյդ պարդեալին ընտրա
կան սերմանք աճման բարե
բոյս անդ առատանին : Բղխէ
մուռնք հանապազահոսք մշ
տակայլակք , հյարրնեցայք
գետք հնդ արտահետք , գե
րած աճուղք ևգեղածիծաղք ,
պարնանագուշակք հարիւրա
կան

Գրիգորի :

Կոտաւանից ՝ Յախտապահիճ
պետութեցն Գլխաւորացս :
Եւ Ի հերկուց Սրբազան
Աշակերտացն Քրիստոսի :

Սրբոյն :

Յամի կեցցեն մեր անձինք ա
ընդ քեզ : Որպէս ևքոյդ
ոգի միացեալ ընդ մեզ միշ
նորդաբ եղեալ բանի , ի մի
քրայ ընտրութեան հալոցի :
Անբաժին տեսանեմք՝ ևանո
րիշ օրհնեայս շընչով , ևանայ
լայլակ խորհրդով , ևանան
Ջ ըրպետ կամաք : Լսարս
խեալ հաստատեալ՝ ևհինինա
հորիալ խորհրդով ՝ ի քո Յ ա
՝ի տեր մեր : Որոմ փառք
յաւիտեանս Ամէն : Ընդ
քան զի անընտել գոլով տե
սութեբք բաղձալի վայրիցդ
հարբոց խորանացդ , ըղձա
րին ըրութեբ ազգականս աճե
լութեբ յարմարական գրաեդ
ալերեսիմ հնորհել : Եւ ինձ
տառապելոյս օգնեա ազօ
թիւք , որ յարաժամ դեղե
րիմ յընթերնուն , ևակ դոր
ծոյ հաշ փոքր ընչ ժամանակ
սահմանեալ որոշեմ :

Այրին Գրիգորի Սրբոյն Ներքոյիեն
Աղաչեալ ի Համարեն Գոն
դը Սրբոյ Աստուածընկալ Եր
նեք

Ողբ։

Կան լուսոյն դիտակք սառնական օդոյն սուզիչք, և դժնդակ այսոցն ընչից նահանջիչք և ապականիչք։ Սուրբ Հոգիդ անվրդով պատսպարանիդ։ Քան զի առ Հոգ ևայդպես Հոր Հիւդապարանիդ լուռ շարժեալ կարգ բանիս՝ ի գործ վերստ փառաց մեծութեանդ վերհին հաճոյ, անսասանելի դրութեամբ հիմնացեալ միշտ կայուցանի։ Ասան զի յայնէից բնակօղ բարեշունչ բանից՝ քան թէ շինուածոց՝ կանն ամբ դաւանիւ։

Եւ արդ՝ Հօրնէնիք երկոյս բանի զընորհս մարդասիրացն Հերոսիդ հայցուածոյ, զար ժանապատիւ Հոր տրութիդ դերահոչակել։ Քան զի ի վեր քան զճառ շրթանց ունի մատս բանից զօրուն, շուք հզաւոր գողոյ ճոխութեանդ Հոր բուսմ բարձրութեանդ չըքնաղապէս գերահրաշակի։ Եւ թէ ոչ հրաշալի գրուածոյ յոր առաջս, մերկասցի բացցի բացդ

Ողբ։

երևելոյն ծածկութեանդ ծոցոյ բանիս, անեղծականս ձա ռել զստեղծականդ ժամանակաւ։ Եւ զդէմս Հոր դրել ընդհօք որդիք էութեանդ Թէպէտ առջ անժամանակք ըստ անսահմանին, այլ երբ սկիզբն գոյից յաւիտեանց, ևերբ հինն ժամանակաց ըստ կրսեալք ևընտրեալք նախ քան զերեսանիլ էիցս աշխարհի ըստ բարբառոյ Հայնէին պօզոսի։ Քանզի որպէս սիօնին վերին երկնային՝ ըսկզբնաւ մեծար ևանխափոյց մայրըն ազատ մայրածին։ Նոյն պէս ևորդիք նորին անդրանիկք ևհոգևոյածառք։ Ի կիզն ծայրէց անքրպեռեալք Ընդարձակ ամպ մշոյն տատուտ նկատեալք։

Ի որոնդի մատեանի բանին նկարեալք։ Քառօք բարձրութեանդ ընդհինն պատկերալք Ընդատերական փայլմամբ բարեպարին հօր կերպացեալք։ Ընդհատասար համարձակութեամբ՝ ի ստորէիցս ըստեղծագործ

հաստատեա՛ զսո կարծրութե՛ն Հոգւոյն արծաթոյ։ Ընդ
ձականք ախորժելիք դունակութեբ տեղւոյն լուսոյ։ Քան զի արդարև լոյս
միտապայծառ ի բնութե՛ն նէ անստուեր լուսոյն վերայ կարդեցեալ անաղօտապէս
ծագել ի սուրբնս։ Լուսով լնորոգ գոյութի՛ երկնի և երկրի՛ էյ՝ է Հօք սահման
նեցաւ ։ Այս զի լրնդ մի՛ ջեալն ի յամաց՝ խորհուրդ քառանիւթ աՀուրն պահպա
նութե՛ , յորում արուեստակն ընկալընթաց հավայելչապէղ լուսապատարն պայծառութեբ
լծակցութեբ ընկերին իւրոյ լուսոյ անզգայաբար խլբ ընչապէս՝ երեսանակուտ կա
մոյ անբաժին անմոլար շաՀ ղօք հետևմամբ ասաՀդային պարագայութե՛ , չանվ լրսի
պական խորհուրդ Հերուեմ դիտման՝ զարթարած բայե՛ զարդն։ Քանզի իրաւիակ
ևպահպանակ ևյանուն ուղ ղութեան երկրի՛ , կրնաւոր մարդ

պործեալբ։ Մանակից կրօն նից օծութե՛ փրկչին Հեռ նադրեալբ։ Հանդուսնակից խմբից անմահից դասուց պա րակցեալբ։ Եւ պերազանց քան զասացեալ չափս սահ մանի հինն ամանակի՛ համ բաՀ հրաշափառ խորհն խոր հրդոյ մարդարէաբարոզ և տեսանողագուշակ երևմանոբ նորինեցելոյ մարմնով յե՛ հօ րըն արարչակից՝ Հնօք քա րոզեցաՀ ծադաց աշխարհի։ Երանելիբ ևս ևբաղձալիբ, սպասաՀորբ նախապատիւբ մարմնացելոյ ևմիացելոյ ըստ կերպի մերոյ այ ։ Բազմա պատկաբար ընտրեալբ փոր Հնութե՛ ։ Անընդունակբ յանցման մեղաց չարութեան աիտից մերոց զանգՀածոյ։ Պայծառազգեստբ ևրեսպիտա կափայբ ըստ պատահման արծաթոյ ։ Մաքուրբ վա րելբ ևբաղնբ բարեբ , ըստ պարզութե՛ տարածման տեսու թե՛ օդոյ։ Վերջացեալ՝ ի

Աղօթք։

Աստ֊ուած խաչարի՛ լուսապէս խը
բախտաւոր֊ելիչդ Հաբարեպ օրհնելիչդ
Ա՛ստիպելոյ ՚ի ծովային ծը
փանաց աշխարհիս՝ աստ
ղապէս ուղղելիչդ Հառաջնոր
դելիչդ։ Պայծառափայլ լու
սաւորդ։ Հրաշագունդ հօթ
նանշոյլդ։ Շանթդ հիզա
նոզդ։ Ցոլմունդ ահա
գինդ։ Խոսանդ հրեղէնդ։
Սարզելիչդ մարդկան։ Բովդ
ընտրութեան։ Խալոյդ հո
գւոյ։ Ջան զի յայսոսիկ
հոչեայդ ՚ի կամ կոչողին

զօրացեալ։

Եւ արդ այսքանեւօք Համար
Հակութեբ բազմամանեայ
Ընդհիւ ամբարելդ Հայաչխա
րհեալդ Հբնաւէին մաքրեալդ
զբնակուե վերին բարձրուե
զփառանս վերընակայդ։
Փառաւդ տէրապես Ճոխացայդ
Հափարեամեայդ։ Շընոր
հօք բանին աստեղալդ։
Օծութեբ հոգւոյն Թագա
ւորեալդ։ Ի՛ջանդ պան
ծացեալդ։ Պետդ Հզօր ըհա
ւորդ։ Սահապետդ վըրա
մա

Գիրք։

մաքրականի պծատրուեան
Հերուամդ տեսուե՝ կանխաւ
գրոշմեցան։ Ասան զի ոչ
պաճարդ խոտաճարակդ, և
կամ բուզակդ կերակրելիդ,
Հկամ ըմպակդ սերմանամատոյցդ
Հկամ պղտածին ծառդ վար
սաւորդ, մարմնաճաշակ կե
րակրոյն խորհիկդ, որ ՚ի
յերկրե ցուսեալդ ՚ի սոյն կո
րընչին։ Այլ երկնային
զարդդ Հաւիրնական կամա
րին կանեղդ, լուսաբորբոդ
Հանշէջդ լապտերդ, այսր ա
Հուր բարերարուեե արար
չին ստեղծածդ Հպարգեւդ։
Ընդ նմանաբար Հազգակ
ցապես՝ ՚ի Հէզ յարմարի վայ
ելչական երդոյս տեսուե։
Սրեպհունդ բազմահոլով
դիմուեե չարեաց ցամաքե
ցուցիչդ։ Բանական բու
սոյ դարմանիչդ։ Սնձնա
Հար անկոյ վերընձիւղիչդ։
Սառնայեղոյ մռօք՝ հրբոցու
ցիչդ։ Ի՛ւրով Հպիակ խոր
հրդոյ՝ հաստուցիչդ Հհրմ
ասյուցիչդ։ Մթացելոյ մի

Նժդ

Գրիգորի։

տէաչք ։ Զորեք ծադման
մասանց հակաց անպատկառ
խօսնակք։ Միաբանն բնու
թեբ եղականաց սիրոյ Քա
տպուվք ։ Շնորհազարդ
բանին տրբուղի՝ հոգեշունչ
աբեուտարանիչք։ Ամոլք ուշ
գաձիք՝ ևհանդուրտաքայլք
Զբջարակք եզանց բանա
կանք ևնրբերլիք ։ Ի բծա
կից կրօնից համահեուք ևխո
հեմրնթացք ։ Ի գործի
ձևակի խաչին խորհրդոյ։
Զմարդկային սրբոյն անդա
տանաս հերկագործօղք։
Ահազանին փրկագործութե
ուհօղք և՛ի պարանոց աղե
րի ձերում ամբարձօղք։
Քան զի՛ ի կոյս ևատաչա
քառից տորագրեալ դուռնդս
երիս՝ Թըռվ երկուտասան
ձուկնաւ՝ ի՛ձև կերպագրել
պատկերաց ցրուց ։ անդրիա
գործըս՝ ևարհետակիտուա
ծըս ։ ի՛ դիտուն կայից հիւ
սեալ և՛ի դիմաց ծովու բնդ
ելս ևբնդ մուտս ծագման
արևուս ։ կերպարանի ձերում
օրի

Սրբոյն։

մականք ։ Սահարարք նա
խահոգակք ։ Առաջնորդք
բարեշաւիղք ։ Որսորդք
հմտավարժք։ Դիտագիտք
եկնաբնակք։ Ահրատեսուչք
անմոլարք։ Այցելուք ուղ
ղագատք։ Քահանայք քա
հանայապետք։ Երիցունք երէց
կիք ։ Ասն զի այսպիսիք
հայտագիկ ատիճանի վա
ռայ ձերոյմ, տիրաձիր դը լ
խաճորուկք ։ Սա զի ևմա
սունք անդամոց ըստորև հաս
տատեալք, մարգարէ սրբու
թեբ, մերձաւոր ընտանու
թեբ, յաւին կառուցման գը լ
խոյ գովելոյն արժանապես
միաձարդեալք ։ Աստի ան
խրատոց ևանանձրպետ միա
կնացաղ ևզուգակցորդք ընդ
քի գոյք փառաւորեալք։
Քանզի ևզոյն խակ հայցեց
միածինն առ պատուհակին վե
րընծայեալ զբանինն մաղթա
նըս կամիմ ևսոյա ընդ ես
պերճանալ հայր՝ ի՛քոյմ պար
գեւն՝ քառակի երիւք դո
վութեան բարեայ բաղմա

Աղօթից։

ընտրութեան ըստ նախագու-
շակ ձայնին եռայեայ։ Մե-
հայոց լասաւակիչ Թուխին
սընայի խոպատ սատակիչք։
Դժնդակ խաւսութե՛ շընշոյ
վիշապին առաջնոյ պատրո-
ղին պատրիչք։ Խրեշտակք
զօրութե՛։ Զ ըշարթուն-
աննիրհելիք։ Լուսեղէն
պատրաստիարք անաչառու-
թե՛ բանին դատողի։ Ըն-
ծայատուրք։ շընորհապար
գե՛ք կամոյ անեղին։ Սո-
փերք հոգեմատեանք ծած
կութեան խորհրդոյ եին։
Տառք ժամանակայ։ Ծը
նընդոյ մարդկութե՛ նրշադք։
Տախտակք սիրադիծք ևաճա
դրոշմք։ Տօնք նահատակ
տեաց հանդարտաձայն սաղ
մոսոց։ Սիրե՛ գերքաղցնելիք
Զգեցօղք փառաց քան զեկ
հանդերձից։ Բնակօղք երկ
նից քան զեկ կատարած կեն
ցաղականաց։ Աղօթդակից
յուսակերպից՝ քան զեկ երկ
րայնոյ։ Խոպնք զերկնից
՝ի քանձր մարմնի։ Անձինք
ան

Գիրք։

օրինակի լճակ լջակիր խա
չանիշ ևպղնձանիւթ յուսով
հաճատոյ ՝ի գաւիթ ծոցոյ
սաղմոսմանեան խորանին յար
կի։ Լիբր եկեղեցական խոր
հըրդածուե՛ վերադիտօղք
տիեզերաց։ ՝Ինքպատա պատ
ճառ նոր նորոգման զմկրը
տութեանն Յուր սրբերով։
Որով զաներևոյթ մնայն
ծածուկ սրբագործեալ։ Լիբր
՝ի ըստեղերին առակաւ՝ ՝Ինո
րըս տեսակ կարկառեալ ըզ
հինն ապաշառ Թաղանդի
աղեայն որով այնից։ որ մե
րոմ ոգեոյս ազգակցութի
Լիբր մատուցելոյ պաճաքեղի
նայ։ Գանգի անվրէպ և
անտարակոյս։ Նշանակ դի
մայ խորհրդոյս կերպի ՝ի
Հեզ յարմարի ով ՝ածարելք
Լսրօհաւք միանգամայն և հան
դարուք բաց օձակօխ զարմի
որդոյն հզՋերբաց։ ՝Ի Հե
ռոյն խնամոց Հզօրութե՛ մար
գասեր ևամենատեսք հո
գեայն՝ ժողովեալք ևմիանա
հորեալք վիճակաւ բանին
Նժդ

Գրիգորի։

Թե՝ կերպաւորուէ պատկե
րի բանին յոբայ, յաճարատու
մըն լրութեան կատարման
լայնաձիգ ադիւթամբք հին
առպարիսին հանդիսի՝ զոր
ցանակ յաղթութեե գըլխա
հորեալ երկանկին. ապա
ճառէցաւ անոտ առտուն
անդծելն սկսաւլ ևանբերե
լն կարծրուէ չարին կակղա
ցեալ։ Որ եւյաճէտ վանեալ
անդր քան զկայկենաց կեն
ցաղոյս կարծեաց պատժա
պարտապէս ըմբերանեցաւ։

Այնպէս ասորին ևբրով հա
մակրօն դաճանահումբոյր դո
ծակցօք երբ ի պաճիթ գըր
կաց մի նաճէ զերկրածուփ
աշխ կոխելի՝ տակաճաթիճ
գընդաճ երկանկաց հանդու
նակցեալ այնմ յաղթութե,
զմիւնաճատ բանտարկեցին
գլուխ՝ բոլորովին իւր զգայ
ութեամբն ևխորհրդ անոյաճ
կոր կամացն մերձենալոյ ար
մատոյն յոսով ըն հատեալ

Վերակարեցին։

Ա անդն ընտրեաւն ևզարմա

Կրօնն։

անբծուեթե հիւթիճ շաղ
կապակք ։ Երապուանք ի
թուիչս խմաստից բանի։
Ի մուս անմատոյց՝ մօք
ալացեալք ։ Խրաշեցն երկ
նայնոց, երկրաճոր գոյուեբ
պատմիչք ։ Անմահին վա
ռաց, մահացու զանգճածով
քարոզք ։ Բերօղք գըլխա
հորին գիմաց, կարթիճ հան
ճարոյ ։ Լուսաւորեալք բըր
նաճորին սատակուեբ, երբ
ճապա փոքու գիւր ըմբռնե
լոյ։ Մերկամարմին մատան
գըն ճեռօք՝ քան թե ապա
ցեալ ատկին կօչիօք զկաճա
նողին խորտակեալ զչլուխ։
Որոյ օրինակ նմանաչար՝ ի
ճեռն սկրաւնճար մաքրա
կան երկնորեկական պարգեա
ճեր աշնորհաւաչխ աչըն պո
զոսի երևի ի բորբոքել խա
րոյին բոցոյ՝ երբարբառոսա
կան վիճակին առաչինն։ Յո
րում՝ հրաշապէս ծանուցաճ
Յս յաչակերտին համարճա
կուեթի։ Քանզի երբ ծած
կեալն վարագուրաճ խորու

նալին կիւրեղեան, որ յետ
քիայ հրեշտակաց կոչմանն
առաքեալ, երանելոյն Ա-
ևհրաշանուն ախոյեան քա
ջամարտիկ, մերշտանրբեր
հայցմամբ աղօթից լցդիւա
բախ խորոյն Կոհակա կար
կեալ նահանջեալ չինքեան
խափանեաց։ Եւ ի մէկ
նոց կայելոյն պատուհաստալա
տըն փայտից, ստորին պրտոյ
տըս խորոյն տասանեցաւ։
Այլ անմարմնաբար՝ քանթե
ղանձրապես յաղթեաց ան
դընդոց ևանդընդայնոց։
Եւ ծաղրականաբ այսպան
մամբ հեգնեաց ըստ մեծին
դաւթի զմայրն ահագին զար
մից լուղակաց։ Եւ անտա
քաքելի տիկին հետազօտ ընդ
անկոխին ընթացաւ տահման
յատակի, ևզանհուն ծովուն
միացեալ ծոյն բաժանեաց
ըստ մեծին մովսէսի։ Սակա
ի խորհուրդ հմուտ որսո
զայ առաքեալ նաւին՝ բազ
մահոգով հոգեւ նաւազային
ի հեղձմանէ խորոյն փրկեց

Եւ շրթնաշարս ըղթայաշար կար
ծըզ առաքեալ՝ գանդանա
վանդակապ պաշարմամբ ըզ
կործանողին մարէաց զկզակա
ըստ առակաւոր բանի նախ
նոյն եղովմայ, զկորուսիչ և
զմահացու թոյնս ի ժին ժա
նեաց՝ զօրութեբ կեցուցիչ
խաչին պահատեալ ևյամաքե
ցոյց։ Եւ այսու գոչակեզ
զգ իր սուբերականին ձըշմար
տապէս արդեւնաւորեցին։
Կռեցին մանրեցին զատա
մուռնա օձից ի խոտ հերձա
ծողաց ևթռունից կարճայ նո
ցին գործակցայ, ընդ զօրա
կըռըմբ ի ջարին մահու ևբե

Լոկ լծակից ևկցորդակից նո
րին առաքեն, սկզբնաթիռն
ևնախամեծարն, վէմն հաս
տատեալ ևարձանն հիմնա
ցեալ, զարն անճանկ ևօձի
նաթիռ գաճանութեբ յար
մարադրեալ, ըստ չափոյ խոր
հրդեան ժամանակի ըսկս
մանն ևլրմանն, ընտրեաըն հա
ւատարդեաըն կեփաս։ Ա

Սրբոյն։

Նաւարքին շրջեցաւ երա
նելով ։ ևւ արեւարուեստիւք
բարձրելոյն հօրն ուշադրել
ևխմաստնացեալ։ Սակ ուղ
ղահամբոյր դաւանմամբ հո
գւոյն խնամոյ տեսեալ զան
ժամանակ պատճառ անքնին
ծրնրնդհանն ։ արժանապէս
բարգաւաճեցաւ բանիւ ա
նեղին երանի՛ ք քեզ սիմօն
ժառանգ յօնանու ։ Ալս
տի ևսովաւ ըստ սին և՛ի
նոյն մարտակցութիւն պաշտօ
նակցաց սորին՝ նոյն երանու
թի՛ անճառապարգև ձայնիւ
արարչին աւետապրեցաւ։
Զի թէ խոստովանութեբ նո
ցին համաձայնք՝ ևփառացն
համապատիւք ։ Եւ մաղ
թանօք մարդացեալ էին ՛ի
զօրութենէն բանից սուտ մեք
պատասխանեալք ։ Կյաւէժա
կան յուսով պաշտպանեալք
Ցաղաչել փրկ չին մարմնոյն
ադամայ զծննդեցս որդւոց
փրկութի՛ հայցեմ՝ ասելով
որպէս վասն սուտ կեղտոտ
հաճատացելոյ բանիւ սուտ

Գրիգորի։

չիս իմ բարձրեալդ հայր։
Ահա պատճառ երկչընա
շաւիղք բնաւին բովանդակ
բազմաբեր բարեաց այսր է
րանութե ։ Մարմնացելոյն
կենցաղակցորդք ։ Արարո
ղին բանից խօսակիցք։ Մա
տակարարք կամակատարք։
Կենարարին կերպին նկատողք
Ծածկութե փառաց փրկո
ղին մերկապէս տեսողք։
Ցընորելոյն թիւ անհանիք։
Ի՛ք դասակցութե հարանցն
հրաշալիք ։ Ակայք նորոգ
ման վախճանեցելոյն։ Ակզբ
նաւորեալ ՛ինախապատիւ և
կանխամեծար սերմանեն սե
մայ անդրանկին նոյն։ Զու
պաշաւիղք մաքրութե վա
րուցն մերքխեղեւին ։ Զա
հակ խրախութեան գոդոյն
աբրահամու ։ Ժառանգք
գովութե գրկացն ՛ի սահա
կայ։ Որդիք երանութեան
ուխտին խորայելի ։ Զարմ
նալիք ևրանութեան
զանցք օրինացն մովսեսի։

Աղօթից։

Հանօք սօնեալք ։ Զի թէ պէտ ննջեսիք կախումամբ երկրաւոր մեղաց, ընծայեալ ամենուն ակ յօքնըմբռնող նախածին ծոյոյ մօրն որով այնի հողածին զարժիւայլ կենսատուր բարեառոյ սերման ձերոյ բոյս՝ ցարդ ևս յուցանի յանհատ ևյանհատ մեծատ թիւս ամբարեալ արդիւնատուրս ։ Կենդանի նիք՝ ի մահու ։ Անմահք՝ իմարմնի ։ Անեղք՝ ի տեղեաց ։ Աշխարհաւորք՝ իսկման։ Ցի՛ քի ևհոգւոյ ևհօր նորա առաքեալք։ Կաճառակիցք կրօնից փրկչին ։ Զօրագաշաւիղք պարագրողին։ Հանդուգնատիպ երևելոյն։ Հօրն ընդ միած նին փառք ևաշակերտք։ Ընակիզն ևանժամանակ էու թեն ազգ ևընտանիք ։ Որ պես ոմն յօմեծնէ առեալ ոմանց իմաստասիրեաց։ Ար ժանապատիճ փառօք առաքեալք՝ ի ծածուկ ծոյոյ բառոր ընկերոյն ։ Եւ՝ իձեռն

Ձեռ

Գիրք։

Ըղձականացն ևգուշակելոցըն մերձաւորք ևառաջնակայք։ Սնպարտելի կորնեանք առիւծուց։ Պատարագելի ամոլք գառանց ։ Տիրահաճք գործարք հօտից։ Ասուածազարդ ազինք գրեցն։ Անդրանկին հօր ժառանգակիցք։ Եղբարք փառաց միածնին։ Մարմնին յի՛ էնջ ըստ վկայութեան սուրբ մարգարէին ։ Մարդկապես տէր քո՛ ի՛ ձեզ և գործք հոգեպես ուղորձեցեալ՝ ինա ։ Ահա այսպիսեօք, ևևս բազմօք անկշիռ ևասն համեմատ գովեստիւք պատճեալք ևփառաւորեալք։

Ի՛ անկոյն կենաց ընծեղեալք պտղաբերք։ Քաղցրաձաշակ որթոյն բառնակք ։ Աճունաձիգ ծառք վարսաւորք։

Արդ՝ այսու բարգաւաճական բարեբաստութեամբ ի բիւրաց բերկրալիր բանից հրաշանշան ևհաճոյական խոսրին հնդիսիւ անոխակալ հրճ

Նժը

Գրիգորի։

Ներեցէք ի՛ ձեզ անուն Հոր։ Ըստ այսմ զօրացեալք եւ քա-
ջացեալք։ Անշնաս ոտից դարշապարօք խրախուսեալք
եանգայթակղելիք։ Սբ շու-
լիւ վայելման լուսոյ առաջ
նորոգեալք։ Ի՛ ձրագին կո-
նաց՝ ընթացից Հերոց գոր
ծարանք։ Շնորհաշահելք
եւ լուսատեսելք։ Ցերկրայ
ին տոհմէ անջնջանք։ Ցա
ջողական աջով ձնագրելք։
Սորոգմամբ Նշանականք։
Ախտից եւ համհոտ վ շուայ տրխ
րութե՛ ի հրամանէ կին յաղ
թականք։ Անպարտելիք եւ
զօրաշնորհագոյնք։ Ըստ երկ
նային զօրուն զուգականք։
Մնուած հետոց Հերոց ի վա
ռըս, յերջանիկ վայրացն սահ
ման։ Խարանեաց պարու-
ցըն կցորդ, ի կենդանեաց
կայիցն խորան։ Ամենակալ
Հեռինն օրհնեցեալք ի գովե
ցեալ աշխարն համբարձման
Լուսոյ հանդերց պատկա
նաշար։ Խորհրդական
թիւք երկոտասան։ Առ
նա

Սբ Ոգւոյն։

Հեռնադրութե՛ Հերոյ՛ մար
գարէիք ազաւոս Հոմնթէոս
ի՛ Հինգ աշխատանիցք ան
Հանգաչն պատուար՝ բարձու
վխին աշակերտս սրբասքնութ-
պատանին մարկոս անձանա
կիրն արուեստ։ Պատմողն
համբարձման՝ անսիուքացն
համբակն գուկաս, բրժշկա
պետն անձանց, քան թէ
մարմնոց։ Ձեօք և՛ իմիննչ
հովիւ հավարդապետ։
Լսրթնածածուկ բարբառոց
լեզուաք։ Օտարացեղ Հայ
նից յայտնութե՛ք։ Աներե
Հուածին բաց երևմնե՛ք։
Ընդ արձակեալք, ի՛ զօրու
թե՛ս, Հառատացեալք յայ
տերութե՛ս, ի՛ հանճար, ի՛
պատասխանիս ի՛ համարձա
կութե՛ս, ի՛ պատշաճաւոր
դարձբուածս բանից։ Ցա
ջողածս երկաքանչիւրոյ։
Եղծման որպէս սասիրայն,
Հնօրհուութե՛ որպէս տաբի
թայն։ Անուշութե՛ բուր
մունք հոտոց։ Ձայնատուք
վերջ ահեղ որոտման։ Բա
նի

Աղօթեայ։

Ընչաւէտ մարդն ևանձնաւէտ
Սպա հոգեպէս քան թէ
մարմնաբար ընտրեցուքեա ձե
րոյ կենցաղ ։ Սշանագիրք
կերպատարագք այլազան զար
մի միաբեւ շարի երկակի հընչ
իւնեն ևերկուց վարողացն և
յարմարողաց երկնի ևերկրի,
ևամաց շարժուքեա ևհատա
ուուքեան , ըստ քերթողացն

Ճահագրուքեա։

Գիան զի ՆՀբերական է ոմն
՝ի սոցունց , որպէս ոչխար կա
տարեալ արու ։ Եւ այլ
գործական էբրև զՀբարակ
լծաձիւղ արքայական կաստղ
յորենոյ ։ Ցրմբշամարտս
մարդադատիչ էբրև առիւծ
հզօր։ Եւ այսպիսեաւ Թը
ւով յարմարեալ , մինչև ՝ի
կատարեալ Թիւն երկուտա
սան ։ Եւ դրուքեի երկրի
Ձևականուքեա երկուտասան։
Եւ տեսակ աշուրց տրբընն
Ջեան երկուտասան։ Եւ զՀՂ
խաւոր Թիւք անդամոց մարմ
նոյ երկուտասան։ Ըստ այսմ
վկասին սուրբ քառամա
նեակ

Գիրք։

Նապետաք դատաստանի ՝ի
սոսկալի աշուր նորոգմանն։
Արդ՝ այսքանեօք խնկելի և
նրՀերելի ևայլ ևս սիրալի և
զարմանալի մասամբք երա
նեալք ևաբարեբանեալք։
Լուսանշոյլք ևոչ հողնիւթք
Յոգեզուարք ևոչ մարմնա
գունդք ։ Ցաղթականք և
ոչ պարտելիք ։ Երկնակեն
ցաղք ևոչ երկրաբնուագք։
Անապականք ևոչ մահա
ցու։ք ։ Սրովբէամանքուրք
ևոչ երկրամեղք ։ Զի Թէ
պէտ ստուգապէս մարդ ՝ի
տորնայնոցս , այլ հրեշտակք
հաւաստապէս՝ բացակայք
յերկրային կրից։ Մնայնուամ
գլխոյն յի երկուտասան յօդ
Հածք անդամոց ։ Կենդա
նարար կամայ բարձրելոյն
հաճոյական յիշատակարանք
Քանզի որք մարմնով են՝ լի
նիլ տեզն այ ոչ կարեն։
Եւ գուք ոչ ՀՂ մարմնով,
այլ հոգւով , եթէ իսկ ու
նոզք այ հոգւոյն ։ Եւ տա
բատրհիլ ասին ՝ի միմեանց

Գրիգորի։

ցըն ազգակցաց երկոտասան
վերանկարէ ։ Ահա կայսրս
սիկ ցանկալիք , ամէնհպատա
նաէն վկայելիք ևանճառէ
լեաէն վերադրելիք ։ Ըն
տանիք այ , ևսրբոց քաղա
քակից ։ Շինուածք իմա
նալեաց անքակ տաղաւարք
Արարչութեն օթևանք և
ախորժելի բնակարանք։
Ուկ յեօթանասնիցն ճառ
վոխառկեալ զդէմս բանիցս՝
յաւետ ըղձական ևախորժե
լի խորհուրդ ցուցանեմ։
Քան զի զայսքանեաց բազ
մազուսմար դասուց ընտրե
լոյ՝ ո՞ր բան զօրեացէ ՚ի
նիւթ ներբողինի ։ Ա
ան զի յամենասուրբն դրութե
աշխատարանական պատմութա
նուԹեն՝ մինչ զկնի մաքրա
կենցաղ ևտիրաքարոզ ճանա
պարհորդութեն առ առա
քօղն ճ եպեալ հաւքին կայան
դիման ՚ն պատկերին ը
հարթ բերկրանօք զգօրուի
անձան կոչողին կնքեան պատ
մէին , զմերժուժն աչխոյն և

Արբոյն։

նեակ երկոտասան ։ Այ
լակք աղբերաց ևորք արբի
նըն զայն զօրապետք երկո
տասան ։ Եւ վկայական
արձանք գետնածինք վերա
ցեալք յորդանեայ ծոցոյն
երկոտասան։ Եւ զոր հեղի
աս կառոյց նպատակ ՚ի կոր
ծանեալ հիմն սեղանոյն եր
կոտասան ։ Այս երկոտա
սան թիւք խորհրդական
սրբազան անձան ձերոյ յի
շատակարան։ Աղօթիւք վ ը
կայեալ վերակարգելոցդ։
Եւս և ՚ի ոյն յարեալ համ
բարձից յիմանալեացն անհա
սուե զպտղածին ճիւղ երդոյ
տառիս՝ զպսակօղ ևրզնորո
գօղ անձան էութե ամենա
զօր սուրբ երորդութեանն։
Քան զի ՚ի տղօբայս երկոյ
քառադրոյ յորջորջեալ կոչ
մամբ ծանուցեալն մեզ ՚ն
թե միափառ ևհամապատիճ
սուրբ անպարագիր ևանվայ
րափակ , հայր որդի հոգի
՚ի մի շար դասեալ , զթիւն
պատճեալ ևօրինաբանել երի

Աղօթից։

Գուռնդ պեղեցկապեղ. նա
խարարք ազանց պատճէլոց։
Եկեղեցիք ընտրելոց երկնից
բնակութեանն։ Կաճառակիցք
ակցորդք դասակցուեցան վե
հից։ Կոյտք կայուանք ևան
խախտելիք անմահին վառաց
կցորդք հանդիսի իմաստու
թեան հանճարոյ։ Կամք և
յարձակմունք ակնածելութե
վերնոյն։ Շարք աստեղա
նիշք եկեղեցւոյ հարանուե։
Երկնաստական ձևք պսակաց
զարդու սիոնի։ Էօթանա
սուն բոյսք արմատեներաց ՚ի
նշան անճանն յաղխմայ։
Եւ միանդ ամայն գրելով զամ
՚ի սոյն կարդ բանիս պատկա
նապրութե. զնրկար անկճա
ծոյ ճառիս դրուատի՝ պայ
ծառապէս պճնազարդեցից։
Զոր բանն ած առ յայն ան
ժամանակ խակուեբ ծնեալ
միայնակ անճառն յանքննին
ծոյոյ։ Որ և՚ ի կնոջէ կու
սէ մաքրելոյ կայանարատէ սրբ
բուհոյ. անդրանիկ ևանհա
րազատ։ Ամօրէ յաստուածա

Գիրք։

զհայածուածն այսոյն։ Ցայն
ժամ աշեստարանեաց նոցա
մեծագոյն յուսոյ տեսութի
խնդացեք ասէ ընդ դրելոյ
անճան ձերոյ յերկինս։ Ով
վախագելոյ մեծի ևաներկ
ճան երանութեանն. քանզի
որ գրեաց զնոսա ած, նոյն
ևվկայեաց։ Այսու պար
գևօք անճանակոչեալ ժա
ռանգք ևորդիք սուրբ ար
քայութեանն։ Ով ածազ
գեացք։ Ամենայն գոյիճ
կատարեալք։ Ի սկսպես շը
նորհիճ պատարագեալք։
Սպենիազ պարգևօք լցեալք
Էօթանասնեկի երկակի լեզ
ճաց այլասեռ ձայնիւ ՚իմի
տեսակ զուգաշուրթն խօսակ
ցութե համահաճոքիչք։
Բաժանելոյ յոքնակի աղբե
անասանելի շաղկապք սի
րոյ։ Դասք ևդասապետք
վայելչական պարուց։ Տիե
զերայ երկրի դատաճորք։
Գումարք թագաժառանգք
կայսերաց։ Ի նքնակալ պե
տուիք իշխանականք։

Նիւք

ան

Եւ արդ այսքանեաց խոր
հրդոց՝ նկարագիրք ևպատ
կերք ։ Ի առաքեալք միայն
այն , այլ ևնահատակք։
Ի խոստովանողք միայն,
այլև վկայք ։ Ի ջարդա
րեալք միայն , այլև հատա
րեալք։ Ի մաքուրք միայն
այլև մարտիրոսք ։ Ի ըն
ծայեալք միայն , այլ և յար
դեալք ։ Ի մատուցեալք
միայն , այլ ևնորոգիչք։
Ի պատուեալք միայն , այլ
ևպճրդեալք ։ Ի մարմնա
բար միայն ծախեցեալք , այլ
խնկապես բուրմամբ վերնոյն
խնկեալք։ Քանզի հոտ ա
նոյշ քո ևհոտ նորին հաճու
թեն զոմեալդ դաս՝ նմա
տունն պօղոս քարոզեաց։
Ցանկալիք ևերևելիք։ Գո
վելիք ևպատակառելիք։
Նկնկելիք ևպատակելիք ։ Ըն
նայուածք զարմի՝ տանն յա
կոբայ ։ Զաճակք անհա
դորդք չորեքեան սոդոմայ։
Ճառանդք հաւատոյ , նախ
նոյն աբրահամու ։ Զի թէ

անհաղորդ կամայ հօր երկ
բարերի։ Ստուածծ ըստ տե
սականին , ևմարդ ըստ պար
զութեն միաւորական խառ
նուեն։ Ի սուկ ևոչ վայ
րապար , այլ մեծի իրակար
դութեն նշխար ։ Զէզ սրբ
բապտեղդ դասք առաքելոց
վերակոչեաց ։ Ի ընտրու
թեբ միայն վկայեալ , այլ և
պատշաճականաբ թերով պան
ծանայ պայծառայուցեալ։
Կարդք ևկինք տասանց եօ
թանց խորհրդականացդ ըստ
ժամանակաց յեղյեղուն շար
ժութեն դարուց։ Իսկ զեր
կուան յեօթանանկին թիւ
յարակցեալ , նշանակ ապառ
նեացն ևներկայիս ։ Զերկ
նաւորացն ևգետնայեցոյս։
Զմարմնոյ ևզհոգւոյ։ Զտա
պանակիր տախտակացն։
Զերկուսակ դոյութեն երկնից։
Զերկուս լուսատու աչաց։
Եւ ըզ լուսաւորչայն երկնայ
նոց։ Զեղեմայ ևզերս եկե
ղեցւոյ ։ Զինոյն օրինաց և
զնորոյս աւետարանութեն։

ոչ ՚ն զօրութեց Թողեալքդ
զձեզ զաՀակ ընտրութե՛ն նո
րոյս սիոնի ։ լիներ հանդու
նակից տառապականն սինայի
Այլ համբարձաւ բարձրա
ցաւ էին փառօք յերկրի ՚ի
ձերմէ բանէ ։ որպէս թաւիե
ցաւ անկեան ՚լիներուստ յիւր
գթութենէ։

Եւ արդ՝ եթէ երրորդուն
խակութի ՚ի լեզուէ ձերմէ ծա
նուցաւ ։ ևարարիչն ձեօք
պատուեցաւ ։ ևայ որդին ՚ի
ձէնջ քարոզեցաւ ։ ևխոր՝
անքնին վերին պարգևացն
յերկրի յայտնեցաւ ։ Սպա
երկնայինք ևհոգեձաշակըք
ևարիւնաբնակ ։ որդիք հը
նորհաց հօրն բարձրելոյ՝
քանթէ երկրածինք զձեզ
դաՀանեմք։ Զի թէ ՚ի տա
Հերապէր տառն մովսիսեան
անդ բանիկ որդի խոցայէր։
Եւ դալձեալ՝ որդիփեփ ՚ն
ձերոյ ։ Եւս՝ ևյայմնաստա
կան ձայնն նախադրեալ յայ
անՀանեալ որդիս ։ որք առ
դստերան մարդկան մնին։

Եւ դարձեալ ես դրեցի Թէ
ՙն ծածք էյէք ևորդիք բարձրե
լոյ ։ Իսկ պաշտօնէիցս նո
րոյ աՀեռեացս ։ ևՀշմարտու
թե տեսողաց ։ ևքի ժառան
գակցաց ։ ևանՀաս մարմնոյն
բաշխողաց ։ ևՀածեղէն կեր
պին ունկակցաց ։ առ որդիք
րութենն ո՛վ Թերամոեացէ ևե
րկբայեացն ։ Վասն զի որ
՚ինոցանէ բան ևքարոզուի ։
եղեց զտիեզերս։ Եւ երբ ըզ
կամայն ՙայ պատգամն ընդ
արարածս տարածեցան։

Եւ որպէս զարարչական բա
նին երևեալս ։ զծովածուփ
աշխս կոխեցին։ Եւ ըզվիշա
պն ապստամբ՝ հզօր մեքե
նայիւ բանին սանձեցին։

Եւ ըզբռնայեղոյն գանՀուց
մըթերս՝ արիաբար ձերեալ
կապեցին ։ Եւ զփխնիկե
ցի զօրուն դուժմարտակ՝ ՚ի
կենդանի ջուրն հեղձուցին։
Եւ զկարծրացեալ մըտաց ան
դաստան՝ արօրադրեալ հեր
կեցին ։ Եւ զմարդկան ա
պըսամբութի՝ կրծնից մա

զանդ պատանի, զաշխարհս
Ամ աշակերտեցին։
Ակզբնաւորեալ յերուսաղէմ
զնսեմ անուն վայրան կեդա
րու, զանէանակիր կոչմանն
իմայելի Թոռունն հադարու
Սակս զծովական կղզեա քե
տացւոց զարմին քանանու։
Զվիճակն բաժնի ժառան
գուեն սեռայ՝ բնաւրին եզե
րօքն։ Զդաւերանն բազմա
հոլով, ընդ ասորեստանն
մեծ ևերկայնանիստ։ Զևին
կարան դրամբքն պարսից,
տոհմին համրանայ որդւոյ քե
տուրայ սերմանն աբրահա
մու։ Զվայրս արևելեայն,
մարաց արեաց ևպարթևակա
նաց, մադ ևնայ ևմադ իանայ
Զպարսկականն խուժայ, ըզ
լիբիա ընդ ծոց հարաւային
ծովուն հզօրն, բոպէիւ հան
դերձ գիտլիւ ասիոյ։ Զերի
սըն՝ ի հնդիկն եթովպիայէ։
Իսկ ի ևնոցանէ ևզերկուան
ցանէ զաշխարհն վոլշասցւոյ
ևզծայդունու. հանդերձ հնդ

հու հընազանդեցուցին։
Եւ զանոզքահոգ կենցղ երկ
րածնացս՝ մաքուր հանդիսի
կուսութեան եռուն։ Եւ
արարողին արագ սուրհան
դակք՝ ընդ հեռաբնակ վայ
րըս արշաւեցին։ Եւ երբև
զանձուկ գաւիթ մի յարկի՝
զաշխարհս ամ՝ ոտամբ չսփո
փին։ Եւ երբև զհին արշես
տի վարժութ՝ ըզքսակ մը
տաց սրտի մաքսեցին։ Եւ
՚ի Հինորսաց դաստուց կոչե
ցեալք՝ զբանական կոյտս ուս
կանեցին։ Եւ ՚ի հալած
ջաց ՚ի սոյն հրաւիրեալք՝ ըզ
խաչեան ձեռ պատուեցին։
Եւ հեթանոսաց ամենց ոզոր
մեալ, զմոլեգնապատիր կուռ
սըն մաքրեցին։ Եւ ՚ի վ ը
րիպարհեսա լուծիւոյ քնարեալ
զաչս ոչուոյ լուսաւորեցին։
Եւ յաղախնային ծառայից
ըստրուկք, հրամանատուռ տէ
րանց իշխեցին։ Եւ յայսքա
նեաց նըշանաւորականաց, ՚ի
ծայրագոյն շրնորհս ժառան
գեցին։ Եւ երբ զմի հընտա

կայնօք , ևզծուր վիճակիկ ցուռվք ։ Ջատագայիս և զակբութացիս , զ լատինացիս՝ որև հռովմայեցիս , ընդ դաղ մատացիս ևերլմացիս , խառն ընդ հիւսիսի ևընդ արևելս. յորոմ առաքել բնակեց բան նոցա ևաճանդուխ ։ Ա սան զև ընդարձակեաց ՚ած յաբեթ , ըստ մարգարէութեն նոյի , ևբընակեցոյց ՚ևսանն սեմայ ։ Ա յս ինքն յառա քելական վիճակին բաժնի. որք ՚ի հարազատութենէ սի րեցեալն սեմայ ։ Հովհե ղեն զնոսա յարկաբ վերար կու թևոց պատճիրանին տէ ր պանութեան ։ Եւ այսպես արագելով հետի ոտս ևոս ժանաքայլ քրբռանթոր և աշխատակիր վաստակօք , ընդ յայնատարր ընդարձակ տեսակ երեսաց գետնոյս տա րածման ։ Ընդ յոյնս , ընդ բարբարոս , ընդ ոչ լսօղս զկենդանարար անուանն յի ընդ անծանօթս մարգարէ ։ ։ ։

Գրիգոր։

քեզով՝ զօրէն կենդանեա
ցրս լինիլ փրկանք։ Եւ զգ
մրցանակ փրկչին յաղթուե
քարոզեն յանապական մա
հուն։ Եւ բարձրահռչակ
աւետարանութեբ, զմկրտու
թին, զքաւութին, հզյա
րուին, զրեն կրկին նորոգ
մանն։

Օրհնութիւն։

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած հարց մերոց, եւ օրհնեալ եւ փառաւորեալ յաւիտեան անուն սուրբ քո։ Օրհնեալ ես ի տաճարի սրբութեան քո, եւ փառաւորեալ յաթոռ արքայութեան քո։ Օրհնեալ ես որ նայիս ի խորս, եւ նստիս ի վերայ քերովբէից։ Օրհնեալ ես ի գահ փառաց արքայութեան քո։ Օրհնեալ ես ի գիրս սրբոց քոց, որ գրեցան վասն քո։ Օրհնեալ ես որ ստեղծեր զերկինս եւ զերկիր, զծով եւ զաւազակոյտս, զաստեղս եւ զլուսին, զարեգակն եւ զլոյս։ Օրհնեալ ես որ ստեղծեր զմարդ ի պատկեր քո։ Օրհնեալ ես որ ետուր զդրախտ ի հանգիստ նոցա։ Օրհնեալ ես որ ետուր զպատուիրանս քո ի լսել նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ թողեր զնոսա ի մահ, այլ կանգնեցեր զանձինս նոցա յանդունդոց։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զգործ ձեռաց քոց, այլ ողորմեցար նոցա ի ժամ նեղութեան նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի մեղս անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի կռապաշտութիւն անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի պոռնկութիւն անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի սպանդ անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի գերութիւն անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի սով անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի ծարաւ անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի մերկութիւն անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի հիւանդութիւն անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի բանտ անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի մահ անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի գերեզման անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի դժոխս անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի դրախտ անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի յաւիտենական կեանս անկան, այլ ողորմեցար նոցա։ Օրհնեալ ես որ ոչ ատեցեր զանձինս նոցա, որ ի յաւիտենական կեանս անկան, այլ ողորմեցար նոցա։

Սրբոյն։

աճատացեալ մարմնոց՝ յառաջ
Քոյէ կենաց կանդնեցեին։
Զմեռեալս յարուցին՝ ի կեա
նըս վերատին հայանատարակոյս
փրկութէ։ Զդէս աներե
հոյթ չարին զօրաց հողմով
բարկութէ կամացն ամ խապատ
հալածեցին։ Զերս ընթա
ցեալ երկնային մխիթ բընա
կութէ՝ հոգածնաց բացին։
Զահեակն հեթանոսաց, ալ
ձեռնադրեցին։ Զհրեական
ձեռնարկութէն, իշխանա
կան բանիւ կապեցին։
Զփայլուն երեսաց դեղա
զարդ մովսիսեան կերպին՝
առերին տեսակաւ յուցին։
Զսրտմտութէ սոսկալի բար
կութէ վերին սատոյ արա
բածս՝ յերկրէ արհեցին։
Եւ նոքա ամէն այսքանեօք
ըզցան լիացան ևերանեցան,
ապա նըշխարեալ պտրգեցան
՝ի սպանդ վերնական՝ բարձ
րացեալ սեղանոյն։ Եւ նը
կարապրեալ դրօշմեցան ՝ի
դէր մատնի վերին, դըպրու
թէ։ Եւ ասկերօք յաման

Նիկէ

Գրիգոր։

քեզով՝ զօրէն կենդանեա
ցրս լինիլ փրկանք։ Եւ զգ
մրցանակ փրկչին յաղթուե
քարոզեն յանապական մա
հուն։ Եւ բարձրահռչակ
աւետարութեբ, զմկրտու
թին, զքաւութին, հզյա
րուին, զրեն կրկին նորոգ
մանն։

Սօքա մեր նախնիք։ Սօքա
մեր ծնօղք քան աւազանին։
Սօքա դաստիարակք մերս
խմաստից։ Սօքա վարդա
պետք աշակերտեցոյս։ Սօ
քա դաւանութէ բարեաց
ուսուցիչք։ Սօքա եկեղե
ցւոյ սրբոյ հիմնադիրք։
Սօքա կցորդակիցք արդա
րոյն պաշտամանն։ Սօքա
խրախոյսք ընտրական կրօ
նից։ Սօքա ձեռնադրօղք
քահանայութեն, ՚ի բերբեռ
տոսէ ընկալեալք լամզ մոա
նաւորեալք։ Նահատակք
ոխտի դաշնաւորք։ Ակ
հայք վերհատոյնք ացծատուն

կըս կարդի։

Ո՛ձեռն տոյա ընդունակ և

Աղօթից։

ԲԱՐՁՐՆ ԶԻՐ սիօն հոգևոր դի մաՀոր անՀնաՀոր, իբրև կա Հոր ևխորհրդաՀոր։ Երկ նաՀոր խորան լուսաՀոր, գե րափառ յաղթօղ սինայի. քե րողի տաՀերին կատակի ան կայի ևբուծականի կապտո ղի ևոչ պՀնողի։ Ար որ իտրոյ՝ ևկամ ևէտ գծե ի միջոյի երկուց կառուցեալ՝ սահման ծանուցման վերին ևսիօքեն, մահաՀբին ևկե նաշնորհեն, յարակայեն ևօ րաՀորին, երկնայնոյն ևան ցաՀորին Ար գերն եղծական ևաս հոգին մնացական։ Սակս ծառայական միջնորմ օրինին, ևսիրական համակ ցորդ ևսիրապատար աՀեստա րանին։ Ի յաշխարհականն պայման ուխտի, և՛ի վեր նայինն շաղկապ բանի։ Ուստի յաՀետ իսկապես պա րեա, կարապետ գոլով նա իբրև սկզբնաշաՀիղ ա նըստաՀերական պաշտելի տո

նեալ

Գիրք։

ՀաՀռոյական մաղթանաց հոյց ման աղօթից, ընկալցուք և մեք ման փրկութե՛ ի լերա րար գթութեց խնամոյն այ Ջօրանալ ձեռին մերոյ ի ընորհս, ի խրժկնութիւն, ի քաշխուժն կենաց պարգևայ Ա ման նոցին ընդ նոսին, և մուտ հաՀատոյ մասին. քա Հեալք՝ փրկեալք ևարդա րացեալք, ի քե Յս ի ին մեր։ Որոմ փառք յամե ևմենիջենաՀոր գովեստ ան դադար երկոց. ընդ Նօր ևընդ հոգևոյն սրբոյ, յաՀի տեանս յաՀիտենից. Ամէն։

Բան նըշխարական գովեստի դրիգորի Սարկաւագայ Առն խնաստասերի։ Ի մեծ ևյեր ջանիկ Հայրապետն Ի սեր բըն Յակոբ Եպիսկոպոս և վերադիտող Սկզբնատիպ Երկնահանդէս Աթոռոյ Մծբնին քաղաքին։ Գ Թ

Գրիգորի։

Ցորոց ևզմինն աստանօր ա-
ռեալ ՚ի գովեստ բանից մա
տուցից ։ Զի ծանիցես դ՚ի
տասցես հայիլ նկատել խոր
հրդեամբ խնաստից գոյից
երկիմանից , թէ ո՞րքան փո
ղին ներհնեսին կուտին յա
ճելին ՚ի յաքնատարն յաճա
խութիւն չըշականն յերկա
րութ , բազմատիպ պատճածք
՚ի թեզս բանի , առ միոյս
սրբոյս յակովբայ պատճա
սերութի ։ Եւ եթր ՚ի պա
տահումն զօրաշարի համայն
իսկապես՝ իսկոյն ամփոփել
տկար երևին ։ Որ ով եառ
սոյն բերեալ զբարբառ տա
ռիդ զհատարակացն կրցոր
դութի , ազդապետ ցեղա
կանութ լուսաբնակ ևերկնա
ժառանգ բարձրատահ օրհ
նաբան եղեն խնբակցութեց

յիշատակելով։

Քան զի որպես ՚ի ծերս տա
տեղոյ զարուսեակն երկնից
՚ի ճշահիւ դասեալ ՚ի շար ըս
կրսման ։ Եւ ՚ի պատճականն
ականց դումարտանն՝ ըզ-

նա

Սրբոյն։

նեալ եղիանկացն ։ Որ
հարանականն միաբրութ հա
մակայութեն առ օրէնս երկ
րի անկցորդ , եառ հատա
րակաց՝ եր անհաստատ։
Ըստ մարմնաւոր հիւթային
աչաց պարագրեալ , ևրստ
խնաստից անարգել դիտմանն
դուն ինչ նկատեալ ։ Եւ
քան զի անմերձ ես բանիս ձր
դուսն առ անհատութի ծա
ծուկ խորհրդոյս , որքան
քանակուի փոքուն առ ըստ
հերին դիմակ։ Եւ անձկա
կան գիծ , առ լայնականն
ծիր։ Եւ մարմնային յօդ ,
առ տիրականն գոյ։ Եւ ձե
ռին հատուածն , առ մրտացն
երագուսն ։ Եւ երկրակոխ
հիւթաւորն , առ սերաֆին
սրբաբան ։ Եւ մտհայցու
լուծականն , առվերնականն
կենսածին ։ Զի որքան ան
դր և՚ի վերկամարն յարկի
անդրանկացն կայից վկայի
անդանօր հրաշապես եևս
քան զեան պերակայից՝ եւոր
դ՚ի քո լուսոյ դաւանին։

Նիթ

Աղօթից։

ամրոյն, որ զայծ ծնաւ մար
դացեալ։ Եւ օրինակին առ
սակաւ զանօրակին երկնե
ցեալ զանախատակիսը կերպա
րան։ Աստի ևաւաղանն
կենդանարար տերագոյ զսըը
բազեստիցն վերընծայեաց
զանհամար ազինս հոդեկ
րօնս համախօրհուրդս։
Դասուց դասուց առաքելու
թիւ լրական շինուածեն եկեղե
ցական կառուցման, ի միա
բանն զուգապարուածել անմա
հից վառաբանողաց լուսա
կերպիկ։ Քան զի անդ եւս
նեին ըստ դաւթեան ձայնին
ազգ ազգաց։ Ի չզպաշ
ուն յակոբայ վկայել պի
տակ տիրապետ։ Այլ զայծն
երկնի ի յերկրի հիւթաւոր
կերպիւ տեսանել։ Եւ ոչ
թէ աթոռք արկեալ կան ձե
ռակերտական մարդկային
բեմսն ի յերկրի կարծրատա
ևկատածափորձ ևվրիպակ
ընտիր ժահացու դատել դա
տողացն։ Այլ դասաւորն
համագոյից՝ կշռօղն մրցայ՝

ևան

Գնդք։

նաշահ ևզյաճախագլենն։
Եւ ի մարդս զանհատս հրմ
տականաց։ Եւ ինիւթս
վհատուննեցն ևգեղազանիցն
զոսկին սոսիերայ, ևամ ըզ
քարն ճաճանչաւոր լուսա
փայլ։ Եւ ի կոյտս կայեց
բարձրութեանց լերանց՝ ըզսիօն
Եւ ի քաղաքս զերուսաղէմ
Այսպէս և՛ի դունդս մաք
բեցելոց, զծանուցեալն ևրզ
հռչակեալն։ Զի թէ բարի
անճանի ծառ անշնչական
հողաբոյս ինիւթոց փայ
տից, պսակաւ տեղեալի պըս
ղոյն քաղցրութեանց։ Եւ ան
դաստան արդասաւորական
պտղածին, ըստ առաքելոյ
զօրհնութեն ընդունի ըզվեր
նոյն։ Եւ աքանչանի մանա
նայն հայել, սակս երկնի։
Եւ ծով դրւատի, ուստ
մարդարտի։ Ապա զորպէս ի
ալիքանաւոր դովեսս լինել
յիմայրն սկզբնապատիւ, լու
սարիւս դեղապանծ փոյթ
զարդ։ Այլև շինորհա
շուք մօրն սիոնի վերնուն

նի

Գրիգորի։

տուստ վկայեալ։ Ի յամպոց
մաքրոց անձրևեալ։ Ի նո
րոգ գոյութեանց յօղեալ։
Ի յերկնից արևու վայլեալ։
Յերեմեան դևմացն ընտրե
ցեալ։ Ի պղխոյ տարածման
երկրի պարզևեալ։ Յաշո
ղակն հողմով զօրացեալ։
Յակնարկութենէ բարձրե
ցոյն բերեալ։ Ի հարուստ
դարուց նկատեալ։ Ո
դոմէն այ օծեալ։ Ի կա
մաց էին կոչեցեալ։ Ի պատ
ճառն բանէ հիմնայեալ։
Ի պարդևողէն վկայից հաս
տատեալ։ Ի բարեբարին
բերանոյ օրհնեալ։
Ընտանն խորհրդական։
Կրօնքն վերնական։ Ա ար
քեն մաքրական։ Ընթաց
քեն հրեշտակական։ Կոչու
մեն դասական։ Սկատուճն
ուղիղ միական։ Շաբիլն
ածական։ Կերպն անհաս
կան։ Ընծանդն անչարժա
կան։ Կերն անկեղծական։
Լոյսն անշիջական։ Հաճատ
քեն անապական։

Ամէն։

Սրբոյն։

Լանգոյիոյն նախադծոյ։
Ա՛ս եղ զամանս առաքեալս
առ յինքենէ։ Զամանս մար
գարէս դուշակ ապառնիս
յըն։ Զամանս աճեստարանի
հըս կենացն բանի։ Զամա
նըս հովիւս առ տածուճն
խնամոյ։ Զամանս վարդա
պետս առ դատուճն վարժից
ի հաստատել զսուրբս ի
հոգմոյ խաբէութենէ, ի վա
տակ գործոյ պաշտամանն
առ տէր։ Եւ հաստարակա
յըն ՝իր՝ միջև ի շինուածն
ի յոգւոյն մասանց միասի
յօդեալ մարքապետս ի դը
րոխն դովեալ տէրունի։
Ըստանօր առ սմին բանի ի
սոյն միութեն զուդափայլու
թենէ։ Ի շառաւիղէ երեալ։
Ի գեղեցկատեսեղն ոտոց քո
հնչեալ։ Ի նահանեացն
բուսեալ։ Ի հարցն վերհից
երևեալ։ Ի տոհմէ հզօրէ
յայտնեալ։ Ի պարագըլ
խէն արդ արոց ծադեալ։
Աբրահամեան գոգոնէն դըր
հնեալ։ Ի վերուստ ան

Ահարոն երկրորդ, նորա հա
րայելի։ Ապաքինիչ մահու
ի խուռնիկ բուրաստանի։
Սշանակ կենաց ի մահու
սատի։ Ցանկ շնչական
սատակման վ ըճռի։ Բը
ժըշկապետ մարմնոց յօդեալ
ընդ հոգի։ Ներաշացեալ
գեղով ի դէմս կերպի։
Ջօրուքի ազդման ի տուր
հայագիւ։ Սշոյլ փրկութե
շնորհացն յի։ Արդ այսքա
նեօք նըշագօք ի զանազա
նական մատուռնս բանի յա
ճէտ պահակալ, երկանիկդ
ի գուշարս գընդի հայրա
պետական մեծարեալ դա
սուն, ընտրեալ ևգովեալ տր

Ի հեռաւորաց խուժային
պարսկական ազգաց, դիւ
ցազանց շառաւիղ լուսոյ ած
պաշտութե։ Ի հովէե որ
դուոյ քեռուրայ որ յաբրա
համայ, երկրորդ յակոբ նախ
նոյն գերազանց։ Փրկողին
արևան հարազատ անբիծ, ի
վէմն կենաց կառուցեալ։

Մինն յաղթական խմբից
հազարաց։ Բարեհամբաւն
ի ժողովս ազանց։ Անճա
նին ի կոյտս բազմաց։ Ար
ձանագրեալն ի մատեանս
ազգաց։ Ցրօղն անհրեշտ
գազանաց։ Ախոյեանն դի
մամարտիկ դիւաց ներհա
կաց։ Քառամանեակին գե
ղեցկին լանջաց։ Սեան արա
րողին կապարճաց։ Ազեղն
լարեալ յաղթողին գրկաց։
Քարն պարսից տէրունոյն
Ձեռաց։ Գայիանն ընտիր
հզօրին կամաց։ Գերակայ
եալն աշխարհիս մասանց։
Ընկղմողն պարտեաց մեղա
նաց։ Անուանակն նիւթոյ
յանցանաց։ Տարօրինակն
մարմնաւորաց։
Լոյսն ծագեալ ի տորին
երկրիս։ Ակն արևու ի միջ
աշխարհի։ Անձն համայն
իսկապես հոգելինն։ Մին
նորդ կենդանի գտտողին բա
նի։ Ծիր նահանջման վ ըշ
տաց տագնապի։ Լահման
կենաց՝ յընթացս աշխի։

բադիր ։ Քան զի յակօ-
բանիս բարդ ուն է տա-
ի պահականին կցորդ ե-
զել զկոչումն անձանդ՝ ա-
նակ խմաստասիրապէս յեղյե-
մատուցեալ ։
այլ անձամբ զանձն կամաւ
ւօօք յակամայս պարտաւորել
Ս բառնաքիւ դահճային ձե
հերան երկիւղին այ անդէ ։
Ս ի փայտ դատապարտու-
թէ սեւեռեալ ։ այլ ի պատ
կապէս աշխարհի խաչեալ ։
խողխողեալ ։ այլ բռնանդա
Ս որով մահացու զինու
կենցաղի, նահատակ յաղթօղ
Ի լայն ասպարիսի՝ երկրին
ստորնայինն՝ այլ վերնայինն ։
Ս ցրեալ՝ այլ ամբարել ։
նային՝ այլ պատարուն ։
Ս ու
տեալ՝ այլ անկեալ ։
Ս քակ
այլ կարկառեալ ։
ծեալ ։ Ս կարկամեալ՝
Ս ամփոփեալ՝ այլ տարա
Ս պատեալ՝ այլ պատռեալ
Ս զօղեալ՝ այլ յայտնեալ ։
Ս լռեալ՝ այլ ձայնեալ ։
Ս բարձեալ՝ այլ մնացեալ

Գրիգորի ։

Ս՝ եղծեալ՝ այլ դրեալ ։
Ս մեռեալ՝ այլ կացեալ ։

Նղէ

դոյս խրատու ։
Տարայոյց հոգևոր ժողով ըր
Հաստ խզմամբ առաքեալ բա
նի՝ արիսեան բաժանմանն ։
Կակուղ լուծանօղ անպատ
հաճատատահման դաշանա
Հորաց հարցն Նիկիայ ։
նեալ ։ Ի կանոնագրացն
Երրորդականն յերին պաշտօ
հոգեւանուանդ զաշակաց ։
նագրութեն ։ Պ՚ետ հարց
բըջ ։ բատ պօղոսեան նը շատ
արծաթ պատճական քարամ
նմին պատկերի ։ զվարս բա
րիս քո ահաճոյս ոսկի ընդ
շինեալ ի հինն վատահաւա
ծող անհասին ևծածկելոյն
զօրաբաբելի ։ ակն միատե
նակատ քարէն փրկութեան
ցեալ ։ Ի վիմաբեր ևարձա
ճրագացն տեսանողին զահա
բախտհաւրդ աշտանակակիր
զալիր անճառապատկեր ևխո
տիրազօր ճարպահաւրական ևս
Մինդ յեօթնեակ բերանոյ
լուսապատրոյկ ճաճանչեղ ։

Սրբոյն ։

Սղօթից։

Հովհիս հզօրն սրբոյս յակո
ստեփանոսէ գիշատակեցեալ
ուրն Աններկեան մատց տե
հասին երանին ։ Ապա տե
ընթացս այս Ճանապարհի
մարդկանս ։ Եւ անբիծ
հին դաշնի գնացք բարի
ես փոխեցեալ լինել ըստ վե
ճանապարհք առն ։ Եւ ի
Թե՝ առաջն աշացն ես գոլ
ըստ ժողովոլին նախասացու
մըն նպատակի ընտրութեան
ընթացք առ միայնակ յառուս
ճահաւորական մարդկային
վայելչակերպ արարչանորոգ
և զի պղեցկազան
մայ։

պես նախնին խաբօղ եղով
բազանց պատճ եղովմայ, որ
քառաքայլ պարտեաց, ևպե
նի անձնաճոր, զընչականն
թե հոգեպես, իբր կենդա
բարւոքաբար ևարիապես համ
րանի այսր յաճախենս զօ
աճման հասակին՝ ի կրնճա
ռանդայ։ Զկիրս ծննդակից
պակահիւսից, Թագաժա
չանաց, պատճապարդևից,

Գիրք։

այսինքն ի խաբօղ, ունօղ
զընթացին գործի եղօմայ,
որ ի հոգեղէն մարմնասէր ա
նաձնակենցաղ։ Ասան որոյ
ի դեմս կերպաճորեալ մեկ
նապես, որպես թե ըղձա
բիսա ունողաց մասանց մարմ
նոյն անդամոյ, որովայնա
պարար բուռն հնչառնե ախ
սից մոլուռե, զնա ևզնորին
մանին ազգակիցս ի ձեռն
ըմբռնման ձեռինն ձգման
ոտինն առաւակաճ ընդ կըրուն
կըն բերմամբ, ի գլուխ կա
ցուցեալ ըմբշամարտապես ար
ճեռաւիճ եզ լադական խաղեալ
մրցողաց պատկան սարասիճ,
խաբեաց զան թե յաղթեալ
Արդ պարզապես տեսաճորե
ցաճ կցորդեալ ընդ առաջ
նոյն կոչման երկրորդիս ա
նուն ։ Քան զի նա համա
ակրմ միաբոյս զուգաշառա
ճնդ եղբօրն յաղթեալ։

Իսկ երանելոյս ի հրաշս փա
ռաց մեծաց հայրապետս, տոհմ
արշակունեաց, անճանաչելո
տից, բարձրելոյ, պահան

Գրիգորի։

Եւ արդ. տառապանքս խոստո
վանեացի տուրբս այս՝ միա
յեալ հաստատեալ ՚ի տուն
կըն կենաց բարեացն բերդի
Եւ ձգեալ ձգտեալ զել շա
ռաւիղն կենացն բանի հով
հական ձայնի ՚լսվեր քան
զերկին ևանդր քան զծով։
Եւ ՚ի դամբանի գոյով երկ
րաշարժ, ընդ բարձրելոյն գը
տաւ միաւորս։ Եւ մինչ երն
յերկրին կենդանաւորս անցա
ւորս, եղև անձնաւորս մըշտն
ջենաւորս։ Եւ ՚ի ելս խոտ վա
րըս կրօնաւորս վայելչապես
գոյր պսակաւորս։ Եւ ան
պատմապար գաւազանաւորս,
հոգեզրահ շնորհիւ զինաւորս
Եւ հաստարակաց գոյն նիւ
թաւորս, մարմնացելոյ քա
նին կերպաւորս։ Եւ ՚ի նոտո
րինս աստեաց՝ անկարօտին
հանդուրնաւորս։ Եւ ՚ի մը
ատպատ գեզ պատկերաւորս,
ըստ արփիաբնակ խմբին յու
սաւորս։ Եւ մաքրակենցաղ
վարուք ճգնաւորս, բազմա
ժառանգ ծրդուովք պըտղա
ւորս

Ալբոյն։

բայ զհինն սկսման՝ նզաւարտ
լըման՝ կենցաղոյս աճման՝ յա
ռաջ խաղացման՝ տրամբ վը
կայեմք։ Եւ արմատացեալ
խարսխեալ պնդեալ զսա բազ
կի բարձրելոյն, և՚ի ձեռն
ձեռնին եին մշակեալ, նկունն
դանի հոգւով նորոգեալ։
Ըզ որ նբանին սյ բարբառ
նախաժամանեալ՝ ճշմարտա
պէս դլխաւորեալ յատեն
աւուրն, ես բնտրեալ տնկեցեք զը
ձեզ նեղի կազմեցի ՚ի մի և
կնոյն հինն գովելի, զի
դուք յառաջեալ պըտղաբե
րեալք։ Եւ դարձեալ՝ ես
որթ արմատաւոր, նդուք
ոստաղարթաւեր, նանպա
րատկերն հայր՝ հանդերձիչ
կազմիչ երկրագործ։ Եւ
դարձեալ՝ զանկըցորդն ին
քեան միոնե առ պըտղոյն բե
րուծն ամայի։ Եւ ես նատ
հայրն եւ պատճառիրեալ ըզ
բաղորիցս բարետուրթի, ամ
տունկ ոչ արմատացեալ ձեռ
ռամբ հօր խոյ՝ քակտեցի։

Աղօթից։

Ի հրաման սատան, ի համբաւ բաւ բարի, յատեանս հրեա պարակի։ Խոփս դարձոյց անդրէն ի մարմնի։ Ցաղջուծս արար զօրութեան։ Մեռեալս կանգնեաց ևկեն դանացոյց։ Զոմն մահացոյց ևդարձեալ կեցոյց։ Զվիժին մեծի կատարեց զգհրաշս։ Աչաց ընծայեաց զվերըստին լոյս։ Սէուրս համառօտեալս յերկարաձգ գեաց։ Զյաճախութեան ամաց՝ զինացս փակեաց։ Սրհանս գործեաց մեծամեծս։ Զգոյնս հերայ նոր յեղանակեաց։ Ծերուն ի տղայութեն կանխեցոյց։ Տգեղացոյց ըզմոլեալ պատկեր։ Ամօթով ծածկեաց քան թէ վերարկեաւ։ Չհասակ օրհոդաց եցոյց պառաւուն։ Եթէ օրհնեաց՝ լցաւ։ Եթէ անէծ՝ արձանացաւ։ Եթէ դուշակեաց, կատարեցաւ։ Եթէ նըշիրեց, ճենճերեաց։

Գիրք։

Հոր։ Եւ ընդ երկնային ձըրկից պատմաւոր, արքայութեն աւետաւոր։ Եւ համբերն սեռք բանաւոր, նա կըրկնակի շնչով հոգեւոր։ Եւ այլք կայսերայց հրովարտակաւոր, նա ի վերուստ մեզ պատգամաւոր։ Եւ մարգարէին հետոց ուղեւոր հզօրապէս փառօք թագաւոր։ Եւ անանկօրէն կրիւք տխրաւոր, ընդդէմ վշտաց մահու ահաւոր։ Եւ ի դաղարման եղծման շիրմաւոր, արարչական բանին ըմպաւոր։ Եւ թըշնամութեան կապ յերկրի աստ վտանգաւոր, ընդ քէն սիրով երկնաւոր։ Եւ միակի մերով աղցաւոր, յոքնապատիկ պատուով բիւրաւոր։

Եւ արդ յիրաւի զայսքանեց դրամատ բղխման բանիս այսը դասեցի։ Քան զի ամիւր բարեպաշտութեան վերաձայ ուրմով, տիրապէս քան թէ մարդկաբար։ Ցրնութեան ըզս բանի, յազդուժն ձայնի

Գրիգորի։

տրն ապրացու նոյեանն վայ
տի, յորում կեցին նրբազ
յանբաւէից, եսկոյն ի դէմս
առեալ ըզխորհուրդն՝ խա-
տապէս տպաւորեցոյց։
Զաշխարհ Ւսրայնով քս պատ
կեր ծովու ծփեալ՝ էրազ
մաց, ոչ լուծական աւիւբ
կոծեցեալ, այլ ի զանազան
պատահմանց շարժեալ։
Ախուժ զայրացեալ, մեզօք
պղտորեալ, եղանակօք այ
լայլեալ, ևընդ դիմական ներ
հակօք զիրերաս բախեալ։
Ովն յաղթէ, ևոմն պարտի,
փախնու արշաւէ յանապա
հէն տահման, ևանդէն նա
հանջի։ Ւսր գումարք կեն
դանի զօրաց՝ միմեանց պա
տահին, ևանդէն ցըրին, քակ
տին, լուծանին։ Ւսրև ա-
զինք զանազան ազգաց՝ ի
զուր խառնիլոց յերկրէ կո
րուսեալ։ Անշնչապէս բար
բառին, անձայն աղաղակեն
անխորհրդաբար խիզախեն
Ական ևոչ երևին. գոն ևոչ
կանան. են ևոչ ճանաչին.

Ողբոյն։

ցաւ։ Եթէ բանս, եղ կա
ռուցաւ։ Ընդ երկնայնոցն
կցորդեցաւ ի կարգս բանից
Զթանձրութեն դեւերուն կ
հրձ։ Զկրկիր լաժանեաց
նշանաւ խաչին շեշտակի,
քան թէ մովսէս զծովն գա
հազանաւն։ Աղբիւր յանա
պատի բղխեցոյց։ Ցանդրն
դոց երկրի՝ ջուրս խաղացոյց
ի բառորին ծոցոյ անբաւ խո
րութեն՝ վտակս կոչեաց։
Փրկութեն ի թշնաւութեց
բազմաց ազօթեաց։ Ւսրե
պատեհ ամայ հանդ խաչեաց։
Զմեծն արքային օրհնեաց։
Ամ կարկառեաց ի դաշ
թերն, զոր հրեշտակք պրսա
կէին։ Ւսր առ նրբազ
լաւ՝ օժանդակեաց։ Ի
շուք շնորհի զարդուս անմարմ
նոյն տեսաւորեցաւ։ Ամ
տակարար մարդկային կեր
պին՝ զոյ պաշտօնեայն հա
ճեաց։ Ի տապանակի մարմ
նոյն, զհոգին յատեցս փրը
կեաց։

Նիւ

Ֆան զի յիշատակել ըզ լաս

Ագօթից։

տակաւոր կարծր պնդուեբն Ա
ման որոյ արեգ ակամբ պա
րարբ · սակս որ երկնից բեր
մամբ պարագրի , վասն պես
պես ջքնաղ ինն երաց ։ Ար
՝ի սակաւուն զյոգունան ապ
դեն , և՝ի բազմին ըզջ ընչին
սըն նշանակեն ։ Մնձն՝ ի
փոքուն Ճանաչի , ևդ ոյգն
զյաճէտն պարուհնակէ ։ Ն՚ը
զօրն յանկածէն պատկառէ ։
ևվեհն՝ ի՚ոխրկարբն ընդոսնի ։
Տէղի յարդարե ուժգինն
քաղցուն , ևառանց մարտի
՝ի բացառատ հերքին ։ Ե
են միանգամայն յամենից ըզ
ձից զատուցեալ , տրտհաւլ
հուատցեալ , ՝ի հրաշխյն ծայ
րըս ։ Ծնօղ անշնչական՝
հոգւով անօրինելոյ ։ Մայր
զի զհարուստ դարուց ամբա
րեալն , ՝ի քրիստեական արա
տադրե , ևերկրայնոյս՝ յաւի
տեհնութ մանկավարժէ ։ ևատ
ապա գայն ստացողապէս
դաստիարակէ ։ ԵՒնի մըշ
տածին լինքնատուր անարգութ
ղ իր ըղյատ բիւրաստեղուեան
ևծատա

Գիրք։

ձեան ևոչ տեսանին ։ Զփո
փոխուեն էից առակեն ։
Զհատցուեն ժամանակացս
յայտնեն ։ Զատանուեն ա
հուրց նկարեն ։ Զանցաւո
րան բարձուեն գրեն ։ Ե՚ն
լուսակ ՝ի ծովու ահդինք
գլխաւորին ատատուքեամբ
ևխաթանն անհանել կիսիհ
Ե՚ն ևմանուեն ընդ նոսա
ակարք , բազմացեալ օտար
տեսակ այլազան զարմից ։
Բանայ գիտակորդն ըմբռնողա
կան , ևձգե զնոսա իբր ՝ի
վէհ մահու · ևեն նը նևթ
պատոյն պարարման ։ Ե՚ն
ևյերկրի բըռնուեք բըռնադա
տիչք փոքուեն , որք զօրեն
սոցին , իբր նա նոցին ։ Ե
ե՚ն կերակուրք ժանեյն ծախ
ման՝ ձկուեք որտորդայ · իբր
նոքին կամայ զպարտչայ ։
Այս ծով մեծ՝ լինաչիր և
յօքնատարած , տիեզերադ
րաւ բոլորեից դուք · ծրնա
նելոյ սեռից անքոյթ ծոյ ։
ևբնակ բանակի անդորր երկի
մարդկան ըստ դաւճը յա
նը

Գրիգորի։

Կի զուգեալ։ Բայց և՛ի խա
ղս այսպանման ծաղուս իմ
պահկեն կաճառք կայից վե
րին հրեշտակացն, ըզվիշապն
յօդաւոր ընդ պարզականին
ևրկբեռնեալ շղշափին զօրան
մահացու՝ հին հնարիչն խո
րատխուրեան։ Ընդ վեր
նուճն դասուն, ևմարմնաւո
րական մաքրոյն մարտիկք.
ևածեն զսուրըն մեծ ևրկ
սուրբ, զսաստ հրամանի բա
նին այ՛ի վերա կամակոր օ
ձին վիշապի. ևիբր գնկուն
միձաւք՝ կապանօք անկա
կած բերեն, ըստ եսայեայ՝

յօբայ՝ ևմծին դաւթի։

Այսպիսեաւք ինն պատրաս
տուեալ անձին հանդերձա
նաց՝ կուռ վառեալ, անկա
պուտ պնդեալ՝ անվան ամ
րացեալ նախապատուա այս
սրբոյս յակոբայ, նշխար յի
շատակի մասին օրհնութեան
Հայրապետականի, զապաւէ
նին քառոտանեաց մաքրոյ և
անմաքրի, զնախանձերան
վայոյն տախտակ իբրև զհեն
յիշա

Սրբոյն։

ևծառս զահազանս։ Սիրք
սերմանց անճառից ընդ-ո
գեալ՝ ի մի բանականաց տո
մից ասպարեզ. ևճառք զան
դեկին աստուստ ընթեռնուն
ածութեն ոսին հետարան։
են ևի ծովս եին ճանա
պարհք, ևշաճիղք նորա՝ ի
ջուրս, որ զանհատութեն
ճառ առակեն։ Այլ յաւետ
քատակ զնմանն ոնի երկիր
զծովու։ են ընդ բընա
ւին հադներդութեն հայիլ
՝ի ստորին խորանիս անցաւոր
մարդկան։ են խաղայ ան
դընդապետականաւն ծովս
կանաց, սընյ ընդ մերասեր
ազգականութես. ևնըշա
նակեալ ազգե յայտնապես
զաշանդն ահարկու, պատ
րանաց երկրի շնչեն ուժ
գին, վինչեն ահարժ. օրի
նակաւ յոլման աստեղաց,
ըստ տէրունոյն կանխատես
բանի։։

Այդ ծանուցաւ իսկապես
համակերտուի երկաքանչիւ
րոյն առմի կերպարան տեսա
նելի

Աղօթից։

զայս խնդիր դխտեայ։

Ա ան զի զօրացեալքն ՚ի
կեանան քնաբիոյ։ ՚Ի փրկու
Թի՛ն ազանց։ ՚Ի լոյան աշ
խարհաց ։ ՚Ի նպատակն
վարուցն անբծաց ։ ՚Ի յա
պատանն տիեզերաց ։ ՚Ի
գանձն բարձանց ։ ՚Ի լու
ծիչն մեղաց ։ ՚Ի զարդն
ածադ ըզոշմ երեսաց ։ ՚Ի
ձիրն արբեսոից արարչին կա
մաց ։ ՚Ի խաչն հաստողին
փառաց ։ ՚Ի վարժարանն
կրից կուսանաց ։ ՚Ի կայա
րանն հոգւոյն հոսանաց։
Ընդ երորդ ուրեմն զմեծին նը
պատ զփոքուն խուզել ըզ
խորհրդարանն ։ Ջգազա
նային խմբին ջոկարան։
Ընդ տիրական բանին ուխտա
բան ։ Եւ անպարտելն ձեռ
ունն յաղթարան։
Ահա յայտնապես պատրոյկ
գողոյ բարեզարդուԹե՛ Ջա
հաւրական բանիս անջ ըրպե
տեցաւ։ Սո ծռելն երկնաչիր
ընդ տապանն ամենակիր։
Ընդ այրն ածընդ ընտիր ։ Սո

Գիրք։

չիշատակարան հաւուցն ան
ցելոյն ։ Ասան որ ՚ի ժա
մանակին առաւպէղ վարկան
ազհաւատոյն աշս փակեցին
առ անյեալ դարուցն յար
մարավէպ ևանվրէպ գործս
Եւ երբ Թե չիւյե եղեալ ի
րին հուլ ։ անպիտան գրե
ցին զդէմ բանին ևպարսա
ւելն ։ երբև երկին ևծընունդ
շաւակրատ մտաց ընդ վայ
րաձառելոյ ։ Քան զի ևյայլ
ոմն անուն խուժական հե
Թանոսօրէն փոխաբերին ուր
հապէս դև կալեսն ընդ նոյն
ասել ։ որև զտապանին յար
մարադրուԹի տադրեցին ոս
վևմբ եղանիլ։ Այսու պատ
ճառաւ վրիպեցուցանողաւ
՚ինկ շտամբանս յանդիմանու
Թե Թերահաւատին ։ կա
ռուցանէր զընորհեալ շեր
տին զգոյն հատուածս։ Եւ
այս էր կասկած վարկածիս
խորհրդոյն կա ծեաց։
Քանզի ոչ երբև զկեանս հա
մայն իսկապէս ։ այլ երբ ըզ
կենդանեացն հաւաքարան

կան գրոյ։ Ի տանէ խոհե
մականի պետութեե բարուոյ։
Ի ծովէ մեծէ ակն մարգար
տոյ ։ Ի դառնարմատ ծա
ռոյ՝ ճաշակ նոր պտղոյ։
Ի փշագետին անդէտոյ սահ
ման դալարոյ։ Ի մրթուէ
ստուերէ ։ նշոյլ մեզ լուսոյ։
Ի տխրական կայենից ։ շա
ւաւիղ յուսոյ ։ Ցանակըն
կալ գոյե ։ ստեղն խնկոյ։
Ցանուշակ արդեանց ։ բու
րումն ծխոյ։ Ի մանն սիրոյ
պարգև զմուռոյ ։ Սրբերակ
մաքրութե ։ քաղցր աղբիւր
ջրոյ ։ Ջանդարա կերպա
րան ։ հեզութե հոգւոյ։
Կրակարան կենդանի ։ ար
փիսափայլ հրոյ։ Ազգաթիւր
բարբառական ի զարմէ ան
մաքրի ։ Եւ մերձաւոր հր
պաշտոր ընտանի ։ արեան եր
Քանկի ։ Որդի սեպհական
քեռ սահմանողի լուսաւոր
չին մերոյ սրբոյն Գրիգորի։
Ամրոք կենաց հաւատոյ։
Ակօսատարք խոհեմք ի՛նա
հանգիստն վերջին ։ Եր

կամն անպատիր ։ Ա՛ռ ու
ղիղ հաւատոյն քննէր։
Ը՛ք խորհուրդն ճառագիր։
Ը՛ք դիմական ամենագիր։
Ը՛ք եղական պատկերին էր։
Ո՛ չ վայրապար ընթացք։
Ո՛ չ անկայուն միտք ։ Ո՛ չ
վրիպակ հետք։ Ո՛ չ սատա
նեալ սիրտք։ Ո՛ չ անխրատ
երիկամունք ։ Ո՛ չ հնչեալ
խղճէք ։ Ա՛յլ ամենագոյ ար
գասեօք լցեալ շահաւետու
թեբ ածականաւ՝ հովիւ ե
այս բարի։

Մեծն առաքնորդ։
Պարծանքն լուսոյ ։ Ջար
դարիչն եկեղեցականաց։
Հանդիսարանն նահատակց
Ախոյեանն յաղթականաց։
Իսրախոյան հանճարոյ։
Նահատակաին մարտիրոսաց
Ապաքինիչն մահու երկանց
Պեղանին խաւուեե վիրաց
Այցելուն ապաշխնոյաց։
Խնամարան յուսոյ պահո
ղաց ։ Դ՛ւռն մխից վեր
Նուէմ պարգևաց։
Ի մառեանն սոխերի անդնդա
Նման

Ընդ
Հա

առաջինք ի կրեերաց։

Բարձունք ի խոնարհայ, և
անկեալ ի բարձունս։

Ալ և ի խղճալէ խոտոր
արմատոց՝ որդան կարմրուկ
դուներանդ բարձէ։ Եւ
արդ վայելուչք խոզեղայ,
անկեալ ի խածանօղ մա
նիւթ պատրաստեալ. յորոց
որք զբաժնեալն միշտ համ
բուրեն կրթականութիւն։

Ալօթից։

Եւ թէ պարտ է զտարացոյց
փոքուն առ մեծին օրինակ
դասել, որպէս աքանչանի
թիւրակէս ի խածանօղ մա
հացու սողնոց առ կենացս
նիւթ պատրաստեալ. յորոց
որք զբժշկելոյն միշտ համ
բուրեն կրթականութիւն։

Թողութիւն խոստացեալ կայ
քակ կաթուածոց։ Քառա
սանեաց անմաքրից, ներկ
ուածք կայսերական հանդէր
ձից։ Զգեղը գարշելեաց
որդանց, պատուական նիւթք
մետաքսից։ Պետունամուտ
ևս իմաստարան գազանց, առ
կերպասուցն գեղեցկութիւն
ստուք ասրկից։ Ժանեաց
փղոյ ևկապակաց, աթոռոյն
յօրինուեցան կառուցմունք
հանդերձանաց արքայից։

Գիրք։

կոս լուսաւորք երկակի երկ
նի։ Երկնորեր լոյս առաւոտ
ղին, ևռչ անորդիք։ Կրը
կին բարեաց տուրք լոյս մար
գարէին։ Երկոս ընդ միոյ
բարձրելոյն քարոզք։ Եր
կոս պետական գլխաւորու
թիւք վերից։ Ոմն սկզբան
ևսմն լրումն կենաց։ Եկեալ
ցոյց չինեածոյ՝ երկոս տեսա
նելիք։ Երկակի ուսկան
ղլոսողայ, երկոս օրէնսդիրք
փառաց տերութեան յաջմէ և
ահեակ։ Ի գազանական
բարոյից, նոխազք ներբիրե
լիք։ Ցանասնական կենդա
նեաց՝ ոչխարք պատարագե
ալք։ Ի չարեաց հեթանո
սականաց, աննրշաղ բարիք
Ի խաչարանունդ հարց,
մանկունք լուսոյ։ Ի ոխա
կերտուածք քրիստոսիւ, առ
այլ ի յայլմէ։ Ի սպանո
զաց մարմնոյ՝ կենդանապար
պեճք հոգւոյ։ Եւ այսու
տքին ոչ խաւն մի բստորապ
րին, քան թէ մեծապանծ
պարծանօք ի լոյս ներբողին

Նիւթ

Գրիգորի։

Համառական ախտաբուկայ խոտ
բադխմայ հմայեց, եբր Թե
ստեղչին ասեմ ազդեցմամբ՝
կոչեցաւ զպօն, այսինքն է
հանդարտ. եբր՝ Թե հեգ-
որ է հաստատուն. այս է ան
փոփոխ. որ է ըստ Թէ կատա
րեալ Թե. որև անուանն իակ
Թարգմանել միևնապես հիմ
նէ հաճութեան։ Քանզի ըս
կիզբն զոնուեաւ զերկիւղ ան
սահմանեալ ճառեաց սողով
մեն։ Իակ անսասանելապես
ևան յեղաբար կարծրակա
ռոյց իսարսեալ անտապա
լելի, գերատրօհ ծնալով տա
տանման մրրկածին ընչից ըն
դոստման, տանն են նշանակ
վիմագ բակաև անդ զրդելի,
զոր փրկչական բանն գըծագ
րեաց յաշխատարանին։ Ձոր
յարկ տիրաբնակ ևանձեռա
կերտ, ընչաւորակոյտ բանա
ւորական, ևեղջանիկս այս
պատկանեցաւ պընդապես
հոգւով ի կամ նորայարա
Զորագրապես տորին զաղն
առ տովիմբ, ինձին ազդեց
մամբ

Աբդոնի։

Հալիք ի վատթարից, ևհր
բաշխելիք յանարդից։ Նա
մակերս օրինակութիւք առ
ջքնաղ ընտրութիւն սրբոցս յա
րահիւսմամբ ճառիս բազմա
ցաւ։

Իակ զանհնարիցն հնարաճո
րութիւն, յերկապրութիւն բա
նից շարադրիլ, զկոչողին
փառս յաճախէ։ Զի ի տա
տակէ քաղցրութիւն Թզոյ,
ևկամ ի փշոյ ողկոյզ խաղո
ղոյ ասել վրկչին, ոչ ըզ
տրնկոց այլայլականաց առ
օտար բերրածն պտղոյ, այլ
զառումն մեղուից բրնաճորա
կանաց զկամացն անխոխոտու
թիւն։ Իակ սոքա միաբանել
ընդ միմեանս, ելին յերկրէ
բոյս սեռականին, ևոչ սասա
նեցան կամ յեղանակեցան
բոյս դաշնութեան երգոնն։

Որպես երկիր ինորոգ կրօս
նոս, ևսոքա ի վերուստին
համբոյր ևընարական բարս։
Այս զի ևսուրբս ե Քանկաց
սու րբ յանօք։ Ոսմանոց
ազգաց փանաքինն մատակոյզ
նիւդ

Աղօթեք։

զպաշտելի անունն այ՝ սահ
ման փրկութեն ակէտ կենդա
նութեն նկարեալ դիպուած։
Ի բր զգլուխ մարմնոյ զգայա
կանի՝ առ պայման կառուց
ման անդամոյն քերման։
Եւ քանզի յաղթէ սրբոյս այս
պատիւ սակաւամանեայ մե
րըս գովեստի, ևգերազանց
փառացն նշոյլ՝ առ դասս
խմբի հրեշտակաց պարուս։
Եւ ևան զնմանեան յաղթա
կան նպաստառուցն. ևհայ
աստանեայցս պահպանութեն
մերձաւորապոյն. ևառ դէ
մըս քանիս մերում տրպաւո
րագոյն, ևվիճակաւն գաւա
զանի ընտրութեն մեզ ընտա
նեպոյն։ Ասատի ևմեք հո
տեցուցեալ զսուրհանդակ
բանիս աւետապատճէն նո
մականոյց առ մեծի հով
հիս պատշաճաւարութիւ։ Ցո
րում ճառս յիշատակի հըրա
շապատում դրաւականի, ևհր
րեշտակական լեզուին դիւր
երապ ևհրանիւթական եր
դոյն գործի, բարեբան քա
նի

Գիրք։

մանկ տյսու թեզադրեալ բա
նըն ամենուսնակ հայրենի,
հատուցանեն տաճարով կացեք
ի սէր իմ։ Եւ դարձեալ
պետն պարսս գնդին առա
քելականի օրինելոյ պետրոս
աշխատ, դուք ի վէմն կո
նաց շինիք տաճար հոգևոր
յանարատ քահանայութիւն։
Եւ պօղոս դարձեալ զնոյն
երկրորդէ, դուք ի կենդա
նի արձանն շինիք ի բրնա
կութի այ հոգւոյն։ Եւ
դարձեալ, հաստատուն եղե
րուք, անշարժ կացէք, ըղ
ձեղն կալջիք։ Եւ դար
ձեալ, որ հաստատեայ ըզ
ձեզ ի սուն՝ աճ է։
Եւ արդ՝ ի պատճառն յա
րեալ կենաց ի սկզբնահայ
րըն բարեաց Յս, օրինաբա
նեսցուք զնա ի տուրբս նր
բատ սաղմոսողին։ Եւ վասն
նորին՝ զերկիւղած անձան
փրկողին մերոյ հոգւոյ բարձ
րելոյն փառաւորեսցուք։
Եւ կնիք գլխաւորութեն բա
նիս աւարտման՝ զսոակալի և

Գրիգորի։

ռաչանս հեծեծանաց հաս
տատեաց ։ Ի տեսանելեաց
աշաց արդարացուցիչ արտաս
ճաց վիժակս վայրաբերեց ։
Երբև կենդանի զօրեղ՝ մո
լեաց սատակման սարեաց։
Ընդդեմ դիւահարողս դա
տուն՝ հաճատոյն բանիւ մը
ռընչեաց ։ Երբ նահատակ
հանդիսայարդար՝ ի կատա
րածի լըմնան գոչեաց։
Եւ որպես խրախոյս բոլորից
երկրի ։ ի մերձանակ ճակա
տուն ձայնեաց ։ Եւ երբ
նախաշաւիղ առաքնորդական
յանտարակոյս յարկ հրըա
հիրեաց։ Եւ դայթակղելոց
անձանց ։ յարուցիչ ձեռն
կարկառեաց։ Եւ զմեզայն
կապ ։ աղօթիւղն սուսերբ խը
զեաց ։ Եւ ըղպակասումն
ամաց ։ մաղթանացն հայց
մամբ կրկնեաց ։ Մահու և
կենաց ։ երկատեթակ բուրմ
մըն բարդեաց ։ Զհանգըս
տեանն աճիւն ։ վրկուԹե
աւանդ. մըԹերեաց ։ Զկը
րեալ մուրհակ պարտուցս

դոյն։

Արբոյն։

Նի յաղԹական ձայնի ։ կա
տեալ նահանջի՝ ։ Ա ան զի
եղ լուսակերպապես ՝ի ԹԹ
ԹեԹ Թևս բարձրուԹե ՝ի
հովտես մահացաց երկրի՝
յանդրանկացն վհհից վիշակ
՝ինշան պարգևացն ուխտի։
Եւ կենդանուցն ըստ ատացե
լոյն ՝ի միջոց մեղաւորաց փո
խեցաւ։ Քանզի ՝իպատուի
րանաց հոգւոյն զարԹուցել
ևխմատնայեալ ։ առեց զնմ
չարեաց ընԹացմունս ։ Եւ
զշուք ընորհին յի ։ ՝ի պատ
կեր իւր կերպաւորեաց ևյաղ
Թող մահու երեքեալ ցու
ցին ։ Եւ գերակայ ապա
կանուԹե յայտնեցաւ։ Եւ
զվատակ աւետաւորական
ոտիցն ճգանց արիապես ՝ի
գլուխ իւր կապեաց ։ Եւ
կայսերական դիմաց ատա
դին տեսաւորեցաւ։ Եւ ՝ի
մարքականն գործականին՝ նը
բուԹե ազդուցն ատ եղոյց։
Լուսալոյոյց վտակս կենդա
նական յատատաժ սրտե։
Ցանգ ըղձական հոգւոյ՝ հա

Ղեւք։

գոյի ։ Պարգեւական բանիւ պատուեաց ։ Զարծաթ վրկանաց անցաւոր վարձու ոչ գրաւեաց ։ Սնկաշառ ոսոխական ։ ամ հոգւոյ խոր հրոշտաբարեաց ։ Այեցչա կան հանդերձիւ փառաց, զինքն զգեստաւորեաց։

Ընտ քերցորէն պահպանմամբ զհայթոյ բանսարկուին կո խեաց ։ Եւ զանձն ընդ վայր խաչին յի՛ տենչանօք կախեաց։ Եւ ած որդւոյն կենդանարար կրիցն հաւա սարեաց ։ Եւ Ի համբերա կան մարտին յաղթուեցեն միաբանեաց։ Եւ կերպարա նին խորհրդոյ կամացն խո րոյ կրցորդեաց ։ Եւ նորո պապես յարուն եկան լու սոյն հաղորդեաց։ Զփակա նըս երինից խարոցաւն հա մայն հերքեաց ։ Զհեթա նոսաց սիրտ ։ Ի՛ինազանդու թի՛ ոն նրճաճեաց։ Եւ Ի՛ ի նեղուե մեծ անդորրութի՛ մեզ ընդ արձակեայ՞։ Իր նակ բարձրելոյն ոտից ։ Ի՛

Նիզ

Ազօթից։

յերկրըի ատա հիմնաւորեաց։ Ժողովրդոց բազմաց ։ անպա հից դատս դուժարեաց։ Լենդանաբաշխ սէր քահա նայից ։ յիմանալիսն համարձակեաց։ Զօրից ազգրեց հոյլս ։ ինքեան ձեռօք պաշտեաց ։ Ընդ մարմնոց կա րեաց ։ ազգագոյն կէտս կա տարեաց։ Եւ հազարապետ կամ մատակարար ։ Լմնատուն Թեր բնաւից սնուեաց։ Եւ առատաբար զօրութեբ հո գւոյն ։ առ համօրէնս մաս նաւորեաց։ Այսքերս օգտա կարս ձաշխարհակեցոյցս՝ մա տենագրեաց։ Որով տահմա նաւ կը շարուե բանի ։ զգշա րախօսաց բերանն կարկեաց Եւ զհերձուածոզակիսն խիստ դատանութի ։ ամիւ խակ ըմ բերանեաց ։ Սնջնջական կանոնս ։ յաճախեանս յարա կայեաց։ Եւ եբրև զայս մա տուն հանդերձանաց բարձ րութեց նուիրեաց ։ ապա մատուցաւ անարատապէս կա ժաց բարձրելոյն ի՛ հոտ անուշ

Սրբոյն։

ջից ։ զնուիռն հաճոյական և զոհ բանական։ Պատարագ մաքրական ևնրբիբրուծն ընտրական ։ Բռվանդակապես քահանայապետին մեծի, վեր նայինն երկրի ընծայեալ։

Զի իբրև զուժնեայ գոռոզ մարտակից ։ զմարմնոյս ջարդուածի վանեաց ։ Եւ ան հանն իւրոյ յիշատակ ։ զա մենակալ զօրուածի կին հր

բաբիրեայց։

Եւ արդ՝ արժանապէս ևիրա ւաբար համարձակուի այս քանեաց փառաց սին դան ձեցաւ ։ Հոգւով սլացաւ ՝ի վեր համբարձեալ յառ հաւատչեայ աւնկալուածեն։ Եւ ՝ի մատունս օսկերաց մարմնոյն ։ զանձախելն պար գևան տնկեաց ։ որով յուսա ցոյց ևեղոյց զյարուն կեն դանուե ։ Խրամակարկատ գլուաւ ցանկոյն հաւատոյ։

Աշտարակ իւանդնեաց ըզբա րեսիպ գիտաւորութե շը նորհնին։ Արձան հիմնեցաւ գրով նկարեալ քաջասիրութե

նիկ

Գրիգորի։

Մահարձան կենաց կառուցաւ հալածելոց ապաւինութե ։ Լեւն երկաթի ձրգեցաւ ։ եկեղեցականաց ամրութե ։ Ո պատւար պընձի պարսնակեցաւ ։ ըստ երեմիայի բանակարգութեանն։ Մինչ զի զհամառօտն գրի խաւորելով ասացանօր ։ աշխարհ միանգամայն նուաստանի հանդերձեալ ։ զապագայիցն յուսադրութե։ Եւ ՝ի նոյն ինքն յեղեալ կայ կան գուն ։ անդրդելի նորոգ ան կործան միջնորդեալ երկնի

ևերկրի։

Ա յս նահատակ յաղթօղ՝ այսբր հանդիսի ։ Ա յս ըսպառազէն արի ։ այսմ ճակատու ։ Ա յս մարտիկ բարեվարո ։ այսմ՝ ասպարիսի։

Ա յս վկայ ճշմարիտ ։ այսմ պարգևի։ Ա յս աթոռակալ ինկելի ։ այսմ՝ վերհագուենի։ Ա յս պետ պանծալի ։ այսր ասուճանի ։ Ա յս գաւառ հոր դրբատեալ ։ այնմիկ աշտենի։ Ա յս պսակաւոր պայծառ ։

հի։ Եւ փոխադրեսցես մեզ տուն քնակութեան, զ լուսաւ պաճոյճ գաւիթ տաճարիդ արքայականի։ Զի սովին միշտ ի քէզ պատուաստեցայք բեւեռեալ յուսով հաճատոյ պնդմամբ։ Եւ դերակայ փորձութեցդ գտեալ, անաւ րակոյս Հանապարհորդութեամբ անարատապէս առ քեզ հա տեալ։ Եւ հոգեվի զօրութեամբ օրինեալ օժանդակես կատարեալապէս զայս պատ ճէն տուր, զի որ ընթերց ցի ավերծանիցէ՝ հոգւով քով լցցի, ևբժշկեսցի ի պեսպես ախտից կորըստակա նաց անձին ևմարմնոյ, բարե խօսութեամբ հայցման աղօթից արդոյդ յակոբայ։ Որում կցորդեալ հաճատարկութեամբ մատամբք հաճատոյ ի փա ռատրուն մեծիդ Ժամանել։ Ջերրորդական միութեան եղիր փառաւորեացուք օրհնաւաք Հայնիւ։ Զհայրդ երկնա ւոր, զորդիդ միածին, ևզոգ համապոյ սուրբ հոգիդ։

ծառ, այնր հրապարակի։ Այս որդի պերճալի, այնր քաղաքի։ Այս ժառանգ պճնեցեալ, այնմ երուսա ղէմի։ Այս կամարար օրհ նեալ հօրն քո։ Զսա յիշա տակեցաք։ Զսոյն բարձրա ցուցաք։ Որովհետև աղօթե ցաք։ Ի աճառ կացուցաք։ Պարս խնդեցաք։ Լապտե րըս լուցաք։ Իւղս անուշ շուրթե մատուցաք։ Կան թեղս աստեղօրինս վառե ցաք։ Նուր խորհրդական ընդ խուռնկ խառնեցաք։ Որովհետև լուսաւորեցաք։ Որովհետև բժշկեցաք։ Որովհետև եղք մահու ընկալաք։

Որով ևհայցեմք ի քէն բա րերար տէր փառաց Յս. հօ րըդ միայնոյ միածին որդի։ Հարեգթացեալ հաճեացես հայիլ հոտտեղ յայս զոհ պաշտաման մաղթանաց բա նի։ Եւ հնչնեցուսցես զայս քար գովեստի, ի շինեաց յարկի քումդ հանգստի դա հանարանի այսր բարի հով նիւր

առանձին։ Այդ ակրական,
ուրոյն կերպարան, կատարե-
լութեամբ. յորմէ պոյացան և
գեալքս ամ։ Ասոնք յորի
նակ նորոյ փրկութեան՝ գնահա-
նի խաչարան աշխարհատարած
անզարդուեն հին նեռութեան
դեղատխուր անպատրաստու-
թեան վայելչական հրաշա
զարդուեաբ՝ շրջմամբ քո՛ի
լուրս բանիւ բղխողիդ՛ի
լոյս փոխեցեր։ Ահա ընկալ
՚ի զօրս վերինս փառատրո
զացն սրբաբանեալ կազմիչդ
ամենից։ ՚Ի կտակս օրինա
ցըն համարգարէիցն ազդուա-
ևպատճառ։ ՚Ի տուաս իմաստ
նոցն և քարոզողացն առաքիչ
ևսեր։ Շ ընչուն ահաւոր
ևձայն կենդանի։ Հանդար
ձիչ երկնի առ նոյնն, և
սիրելեր հեղձոյց ծովուն ցա
մաքիչ։ Բաժանող շրթանց
առաջին ձայնիցն անտես
ժողով միաբանեցոյ յայլ հր
քաւէր նորոգ պանծալի հա
մաբարբառ տպաւորութեամբ։
Հոգի սատակ եղիպատիոր
ծան։

Որում փառք պատիւ և զո
րութիւն, այժմ և միշտ և յա
ւիտեանս յաւիտենից Ամէն։

Սորին Գրիգորի Քարոզ
Ի գալուստ Սուրբ Հո
գւոյն։ Ա

Ասն զ ւ ո ւ
սոյ, փառակից որ
դոյ։ Անճառ
զօրութեամբ, ահեղ
մեծութեամբ, անբաւ բնութ։
Լոյս ՚ի լուսոյ, ոդի բարձ
րելոյ։ Պատկեր անխոփոխ
պարզ անշինելի։ Հաստիչ
հոգւոց, հանդերձիչ մարմ
նոց։ Անուն պաշտելի, ճշմ
մարիտ բարի, անեղծանելի
Էակից ընդ հօր, ևսեր բա
րութեան։ Ահա ընկալցիս զեր
կրկապատուի քոմ դաւանո
զացս քեզ ՚ի հաճութիւն,
աղաչեմք։

Բարեան հանճարոյ, տեսո
ւթիւն մերոյ, անթափանելի
խորհրդոյ այ։ Որ դու միոյն
միով յիսկութենէն տեսակ
նեմք

Աղօթից։

Ըղ ձեռն երևոյթ տրտմալ զորինակն ճշմարտութեանդ նը շանակ յայտնի ։ Կանխադրելոյն կինիք ։ Սկզբնատիպ թագաւորութեդ օծման իւղոյն մաքրութեդ՝ սահման և ըսկիզբն։ Ահա քննական։ Ով զարմանաւոր ևրնքանչեք քապայծառ հեղեալ ի լեկեղն ընուէ անթեղի. անհատան դուստ ևայօր աննրհաղ։ Բարեբանեալդ յօրինեցելոյն ցերեսս բոյոյ բուրելոյ երկն կոյն ճրնչմամբ խառնելոյ։ Ի հանշամար մրրիկ ահարկու, ընտրոզական հրեղինաց լեզ հացն բազմեալ ի պարծանս աշակերտելոյն ։ Ցաճախրեալ լուսոյ պենտակոստէին լեզնը բաճաշակն բաժակ կենաց մատրուհակերը քոյոց սիրե լեացն ։ ՋՁերին խակապես լցուցեր։ Ջտարակոյսն փարատեցեր։ Ջոգեխոտութիւնն խնամանացուցեր։ Ջբարեցն աճանդ կրկնեցեր ։ Ջփա փադ լզճեցն արձանացուցեր Ընպատոզական քոմ ծանուցյար

Գիրք։

Ծան, Լամպ վերարկու տոհմին յակոբու ։ Ուժգին և հանդարտ նոյն առ հեղինու։ Պատմաբանիչ հերովարտա կօք քոյինաշունչ պատգամագրութեցն ։ Եւ յայտնի գայն սուտղութեդ հրամայեցեր ածայնապես։ Որով լզճանապարհ յաղթողին մահու լսելիարայ, յաճուրց վերջինս այսու ծանուցեր։

Ահա ընկալ։

Գովեստ քեզ անեղծ լսեր անստեղծ։ Ամենիշխան թագաւոր երկնի ։ Ինքնաձեռն քրեղծ աշխարհ զօրեղութեդ մարդացեալդ այ օծումն ։ Կերպիւ աղաւնոյ ցուցեալ ի յորդանան։ Ի հաստարափառ զուգաթիւ ընդ հօր ։ Ի բրա մանատուր գործոցն յի լսոր նօրինականաց մեծին պուշա կումն ։ Տեսութեդ լուսոյ՝ հովանի ի լերինն Թաբօրա կան արարչատես ներգործե ցելոցն։ Ի յոյցս գիմաց, ի ձեռ հրաշից. ի յայն գա րուց. ի հարա նախնեացն։

Գրիգորի։

Հանդ՝ես քում պատերազմիդ
Զքաջհանդգատական մեր դիտո
ղութե քոյինակրօն պատուոդ
սրբութե։ Զայցելուն դատ
մանն ընտրութեդ որ ընդ քեզն
ե կցորդութիւն։ Զպետս
վարժից կրթութեդ որ ընդ
քեզն ե դաշնութիւն։
Զբազմամանեայ գումարս
դատուց յանուն քո ժողո
վելոցս։ Զբարեպաշտ թա
գաւորն մեր խրատիդ զաշա
կօք։ Զինաշխարհ ազգատոհ
ոտ, ածութեդ քոյ պաշ
տօնեութ։ Զհայկանօք և
հետևակօք։ Ս ոսկականօք
և քաղաքացնօք։ Ս ախտա
րօք և նիզակրողօք։ Ապա
ձեռնօք և ամ մարդկան հա
սակօք։ Որ՝ հովհարս և բարձ
րացուցանես, աւետարան
տեր լինապարդև՝ ի պետս կա
րեաց փրկութեան քումդ
ազգիդոյց։ Ահա։

Ի քեզ նկատեալ հայն բարե
գործ՝ ամ ակն տեսցի։
Ապաւէն յուսոյ փրկութե,
կենաց առաջնորդ՝ ի լոյն
վե

Սրբոյն։

յար։ Ամբարձելոյ ձեռացն
աղեցսիւ արագ յայտնեցար։
Պաղատանայ ձայնիդ հեծու
թե փոյթ ժամանեցեր։
Զզօրեալն երկիւղիւ՝ խառ
նեալ խնդութեբ ընդ տխե
զերս տարածեցեր։ Ա կայ
հաւատի լմանն ընորհի՝
խոստմանն աւետեաց եղիր
միածնին յաւազանին Քրիս
միացուցեր։ Զընորհիդ քոյ
լցս եկեալ յերկինից օդոմ
քաղցրութե ժառանգ անմա
հից կենաց յերկինս գրեցեր։

Ահա։

Բոպէից մաքրութեն ևաղատա
րար։ Խնամակալ զօրեղ
բարեխօս ևմատակարար։
Ընդ քեզ պաղատիմք ած ա
նըսկիզբն, առեղծիչ ընդոյ
հուի կերպարեր։ Անձն
դիմաւոր՝ որդւոյ մերձաւոր
բնաւիից Թադաւոր, ընդ
հօր միաւոր։ Որով ընծան
ի տուր պարգևի անսպառ
թաշխամբ՝ բարձունք ևրա
տորինք։ Ընկալցիս զքո
ընտրեալն ևզօրացուացես ի
նծա,

Գիրք։

վերին։ Գրուիչ կենդանեաց հանգիստ մեռելոց ։ Իսկնա մեղ ուղեկից ։ ամենավստահ Տեղի բերկրութեե ։ ավայր ցնծութեե ։ Անպարապրելի ոնոզ համայնից։ Ա երանո րոդեալ զաստակարգեսցես զը հրաժարեալն ՚ի քեզ հաճա ւով հանդիսի՝ բարեբանա կան պճութեեբ օրհնեալդ ՚ի բարձունս ։ Ահա յիշես ցես հողմոսցիս ննջեցելոցն յուսով յարութեե ։ խընդ րեմք։ Եւ ևս առաքել։ Բոսեր զմարմինս մեր ՚ի մի շաւիղ ընտրութեե հընչեղ սի րոյն որ առ աեր ։ խնդրեմք գերազանց կոչումն ևձայն կենդանի ։ Ահաւոր մեծ անուն հզօր։ Ոտի հեզու թեե մարդասիրութեե պճու թեե հողմոսեե ։ Բարեխո սութեեբ կուսի իսկածնո յդ մօրդ կենդանեաց հանդեր ձեբոյդ ՚նքեն տիրամօրդ և ածածնի ։ Աղերսական աղերս արկութեեբ մեծին ՚ի ծնունդս կանանց մկրտաւեն նեբ։

Աղօթեից։

կարապետի ։ ևհամագոյակ ցիդ քոյ ձեռնադրողն։ Ինկանըշեր հայցմամբ եր քանկացն՝ առաքելոցն համար դարձեցն։ Մարտիրոսական հանդիսիւ սրբոյն ըստեփան նոսի ։ որ ևնովաւ զօրացան վկայք։ Մեծավաստակ ա ռաքինութեեբ դաւանողին զքեզ սրբոյն գրիգորի ևամե նեցուն մեր լուսաւորչի։ Մաքրակրօնից ազանց միան ձանց ևզքեզ ած խոստովա նողաց ։ Որ ՚ի վերջնումն աւուր մեծի յայտնիս նորո գել միայն ողորմած ՚զ՚նքեզ գոյացեալքս։ Եւ այժմ ողորմած։

Ստրին Գրիգորի Քարոզ Ի սուրբ Եկեղեցի։

Գանձ բազձալի քա րութեե մեծին ։ զը տեալ ևծածկեալ։ Լրութեի անթերի՝ բերող հա մայնից ։ ևդուս ինքն ՚ի բը նաւս ։ Զոր ոչ իսկ սաներ երկինն

Գրիգորն։

Իմաստուցած անսխալատեղծ
պատշաճակերտ կազմիչ հա
մայնից ։ Որ յսկզբնահեան
յառաջակառոյց զայս կերպա
րան հրաշազարդ երկի հաճե
ցար լինիլ ։ Նախ զբնակն՝
ապա զբազմեալն ։ Զերդ
ցեր զերկին և անդ զերկնային
սբն ։ Հաստատեցեր զադին
և զկնի զադամ ։ Զյօդուած
տապանին և՛ինման զապրեալ
սբն ։ Տաղաւար նախնոյ
հնութենականութեն աբրահա
մու ։ Օծեալ՝ արձան և
տուն այ ։ Սանդուղք մեր
երկից և հետք իջմանն ։ Ահա
բռնեան վրան պաշտամանն։
Կոտակ մատենի, դատիչ խո
տոլաց բարձր դարտիզին բնու
թե ։ Մեծին սաղոմոնի
տաճար լուսակիր, լեառն
ոն և ուռուն այ ։ Ամբարձեալ
նշան յազգս հեռաւորս, փո
զով ձայնարկու կոչման աշ
խարհի, ըստ տեսանողին
անճառ. քոյ խորհուրդ։

Ահա։

Գեղապաճոյճ աշտարակ կանգ
նեալ

Սրբոյն։

երկինն՝ վերին՝ անվայր քո
խորան՝ եթերն անմատոյց։
Անկրեալ ընդ քեզ զաթմից
հրանեւթից ցուցար սահմա
նեալ։ Անքանակ պատկեր
դեւթեեց լինամոյ ։ Ի յա
թոռ փառաց, թագաւորի
բարձանց, ի վերքան զբան
Ահա ընկալցիս զաղերս աղօ
թից յարմաքեալ խընկօք յայս
յարկ ներհիրեալ սուրբ եկե
ղեցի, աղաչեմք։
Բախճան պերճալի, կոչումն
ընտանի, ձայն ախորժելի,
անպարագրելի։ Որ ի թևս
թեթևս հողմային օդով ա
մենավառ կառավարուեր
բազմեալ տիրապես, արկեր
քեզ գահոյս յառակս խոր
հրդոյ աւետեաց երկնի երր
ման, ածօղդ ի յարմար զե
րին կատարումն, նկատեալ
զվայր քոյին բնակութեդ։
Յաւէտ անկրպետ, հաստիս
ներ միշտ ։ Զոմն աթոռ և
զայլն պատուանդան։ Տնօրէն
լուսատարը ազանց բոլորից։
Ահա ընկալ։
Նծդ

Ազօթից։

Հանդերձեցար ամկհափայլ
Էքնազ դոյուեբ ։ Ցեղանա
կաբ կոշմանն հագարու , փո
խեալ աղախնոյն ’ի սինայէ
’ի սաղիմ ։ Եկեալ լինքնին
անդրանիկն հօր առնուլ զք
քեզ կցորդ ընդ լքեցելոյ
ազինն յակօբայ ։ Արկեալ
քեզ հիմունս պաշտելիս՝ զա
ռաքելոցն գումարուածիս։
Ըստեղանիդ լուսաւորուեբ
բոցաճաճանչ շքով պաճու
ճեալ ։ Ցարգանդ մաքուր
և’ի ծնունդս անախտ՝ երկ
նեալ անդստին ժառանգա
ւոր ։ Որ է օրինակ առ ձե
ռըն յուսով ակնկալուեբ ըզ
խաղաղուն դառեալ խակապա
կան։

Ահա։

Բաբուռնն լուսոյ հզօր Թա
գաւոր փեսայն երկնաւոր։
Ընձառ խորհրդով ’ի հան
դես խնճոյից պարսս կար
գեաց քեզ կանոնս անփոխե
լիս ։ Բազմամանեայ օրի
նակ կերպից ’ինոյն տեսուի
լոլոր ’ի մէնջ ’ի կերպարանս
բիւրատեսակս առ ’ի շինուած
կա

Գիրք։

նեալ երկաթեղէն , սիւն ան
կարծելի ևպատառար ամուր
եղեալ պղնձի ։ Ոսկեհաճոյ
աշտանակ լուսոյ ։ Կղզի
պարփակեալ աւետ ամրուեբ
ըստ երկրորդ տեսուածեն եզե
կեցի ։ Սոր հրաշիրմամբ
եկեալ ’ի ծովուցայ ։ Ի խըն
դեր իմաստից դիմեալ ’ի սա
բայ։ Ցօտարատերմ ազանց
քանանու ։ Ցօժարընթաց
’ի բաբելոնէն ։ Լծոցեալ ոգի
սիրով փեսային ։ Դաւն
հիւսեալ մայրաստախտակօք
Քարինք բիւրեղք ընդ կար
կեհանաց ։ Պազպաջուն
արփիանկարք ։ Սահարձա
նօք արծաթեղինօք ։ Քա
ղաք կենդանի շինեալ ։
Ծոցեալ ազդեցմամբն լսեալ
յի ։ Լեառն պարարտ մա
ծեալ սրբուածեբ ։ Ահա։
Ուրախ լեր դշխոյ հարսն
պանծալի , պսակաւոր մեծ
զարմանուհի ։ Բազմազա
հակ կուսուեբ բերկրեալ։
Որ խակզբան անդ գրծատրե
ցար ։ Եւ ասա ’ինորուա
նծդ

Գրիգորի։

կոչէ Հեռամբ յամրոցն ան
մատոյց , վախտուկրոցն պա
տրաստարան ։ Ի վերնայարկ
սքրանն հոգեկիր՝ ուր զաշա
կերտսըն զարմանագրեաց։
Յորում եղիցին կարգեալք
զօրաւեր պահերիցուիք վե
րադիտողաց՝ ի պատիճ աւու
րըս զո ուրախացեալք ու
նօղք անկեան անբծացն պա
րու։ Զհայրապետն մեր՝ և
պնակապօսք՝ քահանայիւք
ևսարկաւագօք ։ Զվարդա
պետս դպրօք և հոգևոր պայ
ծառ վարժապետական շը
նորհիւ։ Զթագաւորն մեր
իւրովք զաւակօք։ Եւ որք
ընդ նովաւ են իշխանութիւք
պետութիւք և զինուորութիւք.
հարազատ սիրով օրհնել յա
ւիտեան։ Ահա յիշեցաս ևս
ղորձացիս հոգւոյն հանգու
ցելոց յոտսով յարութեան
խնդրեմք ։ Եւևս առաւել
զոր։

Թոտեղ վերատին զաւրժեալ
սըն առ՝ ի քէն միջնորդութեբ
բազմելոցն ի քեզ աղաչեմք։

Գո

Արբոյն։

կաթողիկէ։ Հատակ առո
ջից զանազանութ՝ ի մի ժողո
վեալ հնազանդութեան։
Տուն աստղի կայարկ ծածկու
թիւ ։ Նարակ առնոյ վեմ
օգնականի։ Մաքսապետիցս
հոգևաձիր ։ Զայծ ընդ մարգ
կան ընտանեցուիչ ։ Յա
մանուշակ ազանց հուսոյց
Ցոյս քաւութիւ պարտաւո
րելոց ։ Սահացուցակ հա
մարձակելոց ։ Կատարելոց
անձանց խմբարան։ Ահա։
Իմաստութիւն հօր բնակու
եօթնատեղեան սեամբ կա
ռուցեալ։ Ցորում օրհնէին
պատարագի՝ իսպանդ կամոց
ճաշակման երկնաւոր հացին
՝ի գահաւորակ սրբոյ սեղա
նոյն ։ Կենաց մանանոյն և
գառն երկնաւոր ։ որ բառ
նայ զմեզս կենդանեաց անբն
Քեզելոց ։ Սոյն ինքն ամ և
յաւմ զենուն մեծ քան զբ
հաւելին ։ Ալ զգրհաւսն
անօրինի յանդառնադատ եկա
Հորութիւն ։ Ի գիրկս ըս
առանց սիրով քաղցրութեբ

Նորշաց երկուց եղծման ևնա
ընտրեն, ընդ իմակ միջոց միջ
Հուրդ կրկին ձեռնարկ վե
զերկիր հատատտեցեր։ Լսոր
կոսից քառից ’իմի եղբեր
Թագէից համայնից եկայ ’ի
ակեղով յայնմ առաքատուի
յաճուր ահաւոր երևման մե
ծիզ այ ։ Եւ այժմ ողոր
մեաց մեզ։

Սղօթ էից։

Գ Ս՛Ս Զ Ս՛Ս Փ Ը
Նին ծածկեալ մե
ծուքի զօրեղ աշ
հաւոր միշտ բարե
երեք սրբեան անսահմանելի
օրհնանուն կենդանի ։ Ան
ճառ խոկալքի փակեալ ’ի
զդալեացս ։ Յամագոյ ան
թարգմանելի ։ Անհասանե
լի հեռաւոր ևանընդ միջելի
մերձաւոր անմահ թագաւոր
Ահա խնկեսցին մաղթանք
մեր առաջի քո ամենակալ։

աղաչեմք։

Թագէից համայնից եկայ ’ի
կոսից քառից ’իմի եղբեր
զերկիր հատատտեցեր։ Լսոր
Հուրդ կրկին ձեռնարկ վե
ըրտուին, ընդ իմակ միջոց միջ
Նորշաց երկուց եղծման ևնա

Գիրք։

Գոհեալ ակն պատճական մար
գարեի՛ անճառ ներգործու
թեամբ յաշխարհիս ծովու,
մարիամ սուրբ ածածինն։
Դուստր լուսոյ ևմայր սիրոյ
նի ։ Անձեռագործ հիման
հաճատոյ ճշմարիտ պատկեր
Որոյ այսր օրինակի անճառ
օծեալ կինքեցար։ Խարհնա
բան միոյ բանիդ մարմնացե
լոյդ ’ևքեն այ ։ Բարեխօս
ընդ քեզ ընկալցիս առ ’ի
հաշտուքի պարտաւորեալցս
զշառաւիղն անմահիոյ կենաց
զկարապետն կոչման սրբոց,
ևզպրեալն մարտիրոսաց ։ ա
ռաքելովք ևմարգարեիւք։
ևոր մերն է լուսաճորիչ հան
դերձ միանձամբ ճգնաճորդք
որք են ժառանգ այ ծնեալք
յորդեպրուն սուրբ աճազա
նաճն անանձրպետ հոգետոհ
մուքեբ ։ Ցորում կրկին
հայցեսցես ևորոգել զիոքրն
’իմեծ լայնուքի փառաց ան
պարուևնակ բացարձակուքեբ
զմայրն մաքուր զաճակօք
հանդերձ ։ ուխտիւք պըտա

Զաւակ : Զաւակ սիրելի : Զաւակ
քաղցր : Զաւակ իմ : Զաւակ
ինձ : Զաւակ ինձ : Զաւակ
ինձ : Զաւակ ինձ : Զաւակ
ինձ : Զաւակ ինձ

Աղօթից։

առողջութեն եւ առողջմանութիւն օրհնեալ յաւիտեան։ Ահա յիշեցուս եւ առողջմեցիս զընկերն ցերկոյն յոտս յարութեան՝ հայցեմք ։ Եւս առաւել

ղ յոր։

Բառնել զմարմինս մեր ՚ի շաւիղ ընտրութեն հոգւոյ՝ սիրոյն որ առ տէր , խնդրեմք գոհաբանութիւն խնամոյ՝ խընդրողին զեսաղաղութիւն միշտ երկրպագեցուս։ Պաշտպանութեք ծնողն վրդկ չին համարձարանի անպարտ րելի սրբոյն՝ մարիամա ածած նի ամիշտ կուսի ։ Աղեր սիւք ևաղաչանօք մկրըտչին զուարթութ զհոգին հրաւիրողի կարասպետին մեծին յովհան նու։ Պաղատանօք թափա ւորելոյն օծութեք հոգւոյն առաքելոյն սրբազգեստից։ Սահատակութեք նախկին վկային սրբոյն ստեփաննոսի որ ե օգտի անդրանիկ վրդ կապօծ կրից երկրորդն ա դամայ ։ Ապահատութեք ևաղօթիւք արի երջանկաց մար

Գիրք։

րօք ևբնաւէին իսկ պաշտօնէ իւք ևկեղեցականօք։ Զթա գաւորն մեր իւրով ծննդօք հանդերձ պետական նահան դօք հնազանդեցելով։ Ա րատցես լինիլ երկիւղածու թեք սրտի խաչիդ պարծա նաց ՚ի քեզ զօրացեալ։ Ահա ի քեզ համբառնամք զձեռս զփառս ևզպայութի հոգւոց խնասից։ Արձանացուցես ըզմեզ անշարժ պնդութեք քրիստ հովանեաւ թևոց տուրբ խաչիդ ։ Զարքայութիւնն յաղթօզ ։ Զդաւոզութի՚ն անպատիժս։ Զինչնական սըն հանդարտս ։ Զղինեւո րութեան խրատեաըս։ Զնա վարժեցին տուր սանեաս։ Սուսկականացն անբծութեն։ Հետևակացն խրախոյս։ Քաղաքացոցն պատճէր։ Սրբերդացն լրութիւն։ Ի խուռներացն սփոփանս։ Ընկերեցելոցն հանդստս։ Եւ համօրէն ժողովրդեան քոմ տովմբ ամրութիւն, պաշտպանութի քաւութիւն

Նիր

Գրիգորի։

առ ուղեկան յաբիսեննիս։
Ի յաբարտուածն կատարման
ինեներեակ յոթելինին՝ ի ըս
կիզբն պսակելոյ մլուի տաս
նեակին յաբեթական տոհմիս
տումարի։ Յետ երից ամաց
անցելոց որ զնին գալ ըստեն
ի կայս և՛ ի կոյս կողմանց
հիւսիսոյ դիմաց արևելից
յաղթօղ ևմեծ կայսերն հո
ռոմոց վասլի։ Յորժամ ըն
դարձակ ևմակապաճիթ կա
նոնաւ սիրեւռ տարածեր լինա
տահման ևանկրարող ըստեա
բակարկատ կոթողս կարծրար
Ձանաց. ՚ի Ձգուաճ Ձեռնի
կայանիզելի լարս պարանաց
երկարադունից։ Ընթար
թափ ՚ինոյն վերատացեալ
՚ի յայլ կայտեակ սեպհակա
նել յաբեդրալ բաժինս մա
սանց վիճակաց կամից աշ
խարհաց ՚ի ծոց իւր։

Ըրդ՝ յայնմ անդորրութե
միջոցի, յորում՝ եգերեալ ըն
դոստեցան թշնամիք եկեղե
ցւոյ։ Սատանեալ հնութեան,
կառուցին, կարգեցին, կոտո
յն,

Սրբոյն։

մարտիրոսացն կատարելոց։
Լուսաւորչական դաշա
նուքեբ սրբոյն գրիգորի
հայաստանեացս լուսաւորչի
կայանմերձենալին նրբիերոզլի։
Մշտապաշտօն բազկատարա
ծուքեբ մանբաբ միանձանց
Եւ ամ ընարելոց պսակելոցն
ընդ քեզ խաչակիր վարաբք
յաբուբն մեծի։ Եւ այժմ
ողորմեաց մեզ տէր ամէն մեր,
քան մեծի։

Ցիշատակարան Մատենիս Գրուեթեան։

ՍՏ ՀՈԼՈՎ
ման ընթացից ա
մանակաց յառաջ
շարժուելեան, որ
ըստ լրապատարն նշուլտգեղ
արփիաձաձանչ, լուսակիր,
օրակ շիւ մլուտփարատ ակ
նապարար ականն արեգուս,
ստեղծականն արուսեկին։
Որ համբարձ կուտէ ամաց
յոլովուքի ՚ի չափս դարուց
ընչացապատ ևկենդանանորոգ
նիմ

Աղօթից։

Կանաչհոր խնդրբաժս սեռն
սիրով ՚ի միտս բարիս։
Որով ևդուք եղիջիք դր
րեալ ՚ի մահեանս կենաց
երին դպրութեանն։

Արք ևկրօնք Յուրբ Հօրս
մերոյ Գրիգորի ՚Լուսա
ցւոյն։

ՈՒՐԲ ՀՆԱՑ
րըս մեր ամենաշ
նորհ՛ քահանայս
ևկրօնահաւորս։

Գրիգոր, եր ՚ինարեկայ վա
նից ՚ի հայս ՚ի գահաւանն վաս
պուրականի ՚ի ժամանակի
թագաւորացն Հոռոմոց վաս
լի ևկոստանդեայ որք տիրե
ին հայոց աշխարհին։ Յոկ
վասպուրականի թագաւոր՛
եր Սենեքերիմ բարեպաշտ
յարծրունեաց։ ՚Ի Թլըճակա
նից հայոց շորս հարուր երե
սուն երիւս։ ՚Ի հայրապե
տութեն վահանայ կաթողի
կոսէ։ Եւ եր սա որդի դրս
տեր եղբօր անանիայի Շրջնա
հոր

Գիրք։

ցի, արձանացուցի, դիզեցի
բարդեցի, կացուցի, ցուցի
հաստատելով ՚ի հրաշակեր
տութեն միածոյ երի ըզբազ
մատեղնեան դրբադս դրբու
թեն այսմ սովերի արդասա
հարի։ Ես Գրիգոր կրօնա
հար քահանայ, յետին բանա
հիւսացս, ևկրտեր վարժա
պետացս, գործակցութեամբ
եղբօր իմոյ ընտրելոյ՝ Յով
հաննէս կոչեցելոյ ՚Սարե
կայ մեծափառ ևբարձրապա
տիճ ուխտի վանականի։

Որք իբրև զմի մարմին բանա
կան յերկուց առ մի կերպա
րան ՚ինեալոյ դիմաց՝ կենցա
ղակցելով։ Ոչ միայն հա
րազատք, այլև միաշունչք,
միակրօնք, համապատիճք,
զուգահաւանք, ՚ի քաւուիչ
աշաց առ մի ևնոյն չտիճ
խորհրդոյ տեսեալք։

Որդ՛ հայկեմք ՚ի ճաշակո
ղացդ յայսմ սեղանոյ յոքնո
րին ևսխարժահամ հանդեր
ձելոյ յիշատակիդ զմեզ ՚ի
մտաքեան ուղիղս և՚ի պատ
նէ

Գրիգորի։

բուբենիյն տառէյ ։ Զկնի որոյ։ Գուվեստ Աստուածած նին՝ զոր կայիշէ ՚ի սոյն դերս եւ ներբողեան առաքելոյն դասուց խմասին։ եւ բան գովեստի ՚ի տուրքն Յակոբ եպիսկոպոսն մրծընայ ։ Ու նիմք ևխօսս սորա ՚ի վերայ երդոց երդոյն համառօտ։

եւ քարոզս տօնից խորհրդոյ Տոդոյն սրբոյ ։ Լուսչի ։ և եկեղեցւոյ։ եւ ընդ Թիւս աղօթից գրքոյս՝ զանն որ ասի Ժամահարին ։ ևսրբութ բար սրբոյ մեռոնին ։ Զայ տոսիկ Թողեալ յեկեղեցի քի կենդանի յետ ևր յիշատակ ինքն գնաց ՚ի միշտ կենդանեացն քաղաք ։ Զև ևս հաստարակեալ զընթացս կե նաց ։ Այլ յերիտասարդա կան տիս վախճանեալ։

Որոյ պատճական մարմինն եդեալ կայ ՚ինոյն նարեկայ վանս ։ Հոտպ եկեղեցւոյ

Սրբոհոյն Սանդխտոյ։

Զմաղթանս տօրա արժարծել ՚ի հուր ԹախծուԹե սրտիս

Սրբոյն։

Հոր վարժապետի ։ ևնարև կայ վանից առաջնորդի։

Սա զերանելիս գրիգոր անդրանիկ եղբարբ իւրով որոյ անուն յով հաննէս՝ սնոյց և դաստիարակեաց ՚ի մանկու Թենէ ընդ ածաշունչ գրոց կրԹուԹիս։ Եւ վախճանեալ եղբօրն՝ Ձնաց գրիգոր միայ նակ յերկս առաքինուԹե և յաշխատուԹի ընԹերցման ան յագ բաղձանօք ։ Որև և զեալ հոգւոյն սրբոյ ընդու նարան ։ ևպերազանց շընոր հօք գիտուԹե ։ Սկիզբն արար ևխօսելոյ զիերս աղօ Թից լսո հայցման խնդրոյ կրօնաւոր եղբարց բանս ։ զե Եւ արաաքոյ սորին ուսիմք խօսս երանելոյս՝ զայսոսիկ։

ՊատմուԹի կենսատու Լսա ջին ։ որ բերաբ ՚ի կոստան դընուպօլսէ ՚ի հայս ։ ՚ի վանքն ապարանք ՚ի Թադա Հորացն պարկև լսո յիշա տակեալ խորհրդոյն ։ Եւ յարմարեալ ընդ նոյն ներբո ղեան սուրբ խաչին լսո այ

Ընծայ։

Լուծմունք հաւատոյ եւ
հոգեւոր բանից լուսափայլ
սրբոյ մատենիս։ Բան։

ՉԱՑՆԱՄՈՒՆ

Ողջոյն։ Լուծուածն
քանաց։ Որպէս մնալոյս յա
փրն ծովուն · հայելեան ՚ի
վոր ձկանն , նոյնպէս սուրբս

նկը

Աղօթից։

գոչէ ։ Եւ ոչ անյօդ եւան
նշանական ձայն , այլ յօդելով
ենշանական աղօթից խօսե
լոյ ընդ այլ ։ բան ։ Նման
թախծութեան։ լուծ ։ Զյօ
ժարութեն կամացն ասէ յա
ղօթս , հզվառուածն սրբութին։
Որպէս խառնէն ՚ի կրակէն ըզ
հոտն հանէ · նոյնպէս եւան
ձրն զ ըղձացեալ՝ զաղօթս ՚ի
բոլոր սրտէ , եւ՚ի զպատուղ
՚ի ծառէ զփափաք մտացն ըն

ծայէ։

բան ։ բոլորապտուղ։ լուծ ։
Ողջակէզն է ՚ի ջորից պատա
րագացն որք են այսօքիկ։
Ջոճն փրկութեե։ Պատարա
գըն գոհութեե · Ա ան մե
ղացն · եւՈղջակէզն որ է նը
ւեր այ · այսինքն բաժին.
բան ։ Ծխոյն բարդութեե։
լուծ · Որպէս ծուխն բարձ
բալ երանէ ՚ի բուրվառէն,
նոյնպէս եւաղօթս ՚ի մատաց.
բան ։ Ի խորոց սատի զաղ
ութեց · լուծ ։ Ջհինկ զաղ
ութի հոգւոյն ասէ , որ են
այսօքիկ։ ա Խաւարակ ըզ

գայ

Գիրք։

Հանդրեմ ՚ի քէն Յ ս քս · ըն
կալ ՚ի հնչեցոյս բարեխօսութեբ
սրբոյ հօրս մերոյ Գրիգորի։
Եւ քեզ փառք յաւիտեանս։

Ամէն։

Նայր։

Գրիգորի։

քըն մասամբ. որպէս վե
րա գրեցաւ ըստ դաւթի ին
չնոփային։ Ոսկ ըստ մաք
սիմոսին այս է, զի ևնա հո
գւոյն՝ երկու զօրութի ասէ
միաք ևբան։ Եւ սոքա ևս
ե ե զօրուէ ունին զի մտացն
է իմաստութի, Տեսողու,
Ոսողու, անմոռացութի,
ևկատարեըն ըզՃշմարտութի։
Ոսկ բանին՝ խոհուծն է ևգոր
ծըն. առաքինութի ևհաւատք
ևկատարեըն զբարին։ Եւ
սոքա այսպէս խառնին ընդ
միմեանս, Իմաստութիւնն
ընդ խոհուճ։ Տեսողութին
ընդ գործն. Ոսողութին
ընդ առաքինութին. Ան
մոռացութի ն, ընդ հաւա
սըն. Եւ Ճշմարտութիւնն
առ բարին։ Քան զի միտքն
շարժեալ լինի առիմաստս,
ևգործարէ ի Ճշմարտութին
Ոսկ բանն սկիզբն առել ի
խոհմանէ, զաեղի առնու ի
բարին։ Եւ երկուքն ևս կա
տարումն է առ ործ։ Քան
զի նա է Ճշմարտութի, ևնա

Սրբոյն։

գայութին, որ է հաւատար
տեսութի. բայց անկատար
է ևկիսատ առանց քըննու
թե. վասն որոյ հաւատարակ
տեսութի ասի ևոչ բոլոր։ եր
կու երևակայութի։ երեք
կարծինքն։ Հոգի Տըրամա
խոհութին. Ե Միտքն. որ
է խորհրդակիր սեռեակ։
Եւ զի հոգեոյն երկու են զօ
րութիք. դիտնական, ևկեն
դանական։ Եւ դիտնակա
նին մտանուք՝ այդ են զոր
վերոյ գրեցաք։ Ոսկ կեն
դանականին՝ կամք, ընտրո
ղութի, յօժարութի, բար
կութի ևցանկութի։ Եւ 'ի
սոցանէ՝ են որ բանականին
են ևեն որ անբանին։ Քա
նականին են Միտք կարծիք
Տրամախոհութի, կամք, և
Ընտրողութի։ Ոսկ անբա
նին են որ է անասնային՝ երե
հակայութի, զգայութի, յօ
ժարութի, բարկութի ևցան
կութի։ բան։ Որ չինն է
պարարտութի։ լուծ։ Զզօ
րութի հոգեոյն ասէ ևբրով

վըհժ֊ենդրութեան · լծ ։ Ջկատարումն այլազգեացն աստ յաշխարն յովսափաթու. որ գրեալ է ի մատեանսն։ բան ։ Ջկնի առ առաւել խոր հրեղէն · լծ ։ Ջպատե րազմ բնութեան ասէ , որ ցանկայ մարմինս հակառակ հոգւոյս · որոց օրինակ էր ժողովուրդն այլազգեացն ի վերայ ելէն ։ Ա ման որոյ ասէ պօղոս , տեսանեմ զայլ օրէնս յանդամս իմ զինեալ հակառակ օրինացն քի · և գերեալ զիս ի մահ։ բան ։ Ըստ հինն դիպաճածոյն լծ ։ Ըստ հինն օրինացն որ ասէ՝ ակն ընդ ական և ծնօտ ընդ ծնօտ։ բան ։ Օրինակ առեալ ըզ մովսէս , զքի փրկուելն յաղ թօղ ցուցանէ։ լծ ։ Այն է որ ասէ , մովսէս հաճա տարեմ էր յամ տան նորա , իսկ յ֊ս էբրև որդի։ բան ։ Որպէս դէր ասէ լծ Մարգարէն յովսէ։ բան ։

բարի · և՛ ճը շմարիտն բա րի , և՛բարին ճշմարիտ որ է ած ։ Ա՛ռ որ աղօթէ սուր բըս յամ անձն է , այամ զօ րաբեթենէ · որպէս ասէ՝ Ո՛ր չինէ պարարտութեի։ բան։ Ւսորհրդակիը սեռնեկիս։ լծ։ Ջսիրտն ասէ · զի նա է խոր հրեղապահ սեռնեակ։ բան ։ Բողոքելոյն Եսայեայ լծ ։ Ո՛ր ասէ՝ գալ ձեզ բո ղոքել առիս , և՛ինձ ոչ լսել բան ։ Ջանիրաւութեի՛ն բա բելօնի։ լծ ։ Ջայն ասէ՝ որ ած ապաշխոքն տաղտկանայ ին ի բաբելացւոցն որպէս և ասէին՝ ոչ գոյ մեզ տեղի պա տարագ մատուցանելոյ առա ջի այ։ Եւ կամ զնւրեանց իսկ զվատթարանալն ի բա բելօն ասէ։ Ցորոց գալըէր ած ։ Որպէս և ասէին՝ ոչ գոյ մեզ ժամ բանալ ըզբե րանս մեր։ բան ։ Ջոր ա ռակ ՝ի բ սատմոսին ազդէ · լծ ։ Այն է որ ասէ , Եւ ցկ որպէս ի ճարպոյ անկրա հուն նոցա։ քան ։ Ո՛ձորն

բան ։ Մարմին եղելոյ լաճ.
Այն է որ ասէ ։ մի ճնասցէ
հոգւոյ իմ ՚ի մարդիկդ՝ վասն
լինելոյ դոցա մարմին։
բան ։ Բազմայ տակաւեայ
լաճ ։ Զկրկնուժն մեզայն ա-
սէ ։ որպէս շահելն շահն։
բան ։ Ցանդ իմանողայ ճրշշ
մարտապատմից լաճ ։ Որք
են դպրութիւք հրաշիցն յա
հուր դատաստանին։
բն ։ Զ Հեռին նորին վերա
ցուածն։ լճ ։ Զ խնամն երուա
սաղէմի ։ ևզհարճածան այ
լազգեացն ասէ։
բն ։ Այնք ընտրուիք ամօք
չափեցան։ լճ ։ Ստոյգ հար
ճածն ևխրախուժիւնն անցա
հուր էր ասէ ։ իսկ ապագային
ևհանդերձելոյն՝ մի չտնչիեն
հոր։
բն ։ Ահ՝ դուք՝ հատոգայթ
լճ ։ Ե սայլ ասէ ։ որ փա
խիցէ յահենն՝ անկցի ՚ի գուբ
հեղեալ ՚ի գբէնն՝ անկցի յո
րոգայթ ։ Որպէս հառաչն
ամուսնոյ ասէ ։ եթէ փախ
նուցու ոք յառիւծու՝ պա

՚ի հովիտն անձուկ։ լճ ։
Զորն կեղբոնի ուր կատորե
ցան այլազգիենք ընդ միմեանս
հարեալք ։ զոր ՚ի վերոյ ա-
սայ՝ զհեն առ սուտեր։
բան ։ Սպարիսին յովսա
փաթու։ լճ ։ Զհանդէսն
ասէ հազատեանն որ հանդի
պեցաւ նմա հապրեցաւ յով
սափաթ արքայն յուդայ։
բան ։ Ցոքր հանդիսարա
նացն ։ լճ ։ Զարհաւիրս
այնր կատորմանն՝ համեմատե
լով առ ահագին ատեանն
քրի փոքր գոլ ասէ։ բան ։
Ի բահանայն ժամադրութեց
լճ ։ Զ չափ մեղայն ասէ՝
որ յորժամ լցուի՝ զբարկու
թիւնն այ ընդունի։
բան ։ Ի վերայ իմ արքայ
ուրեքն այ ։ լճ ։ Երկու
զօրութիւնք թագաւորութեն
այ ։ բարերարեքն հպատուհա
սեին ։ որպէս ցուցաւ յար
քայն յովսափաթ հյեդօմայե
ցիսն։ Ե կատարն ձրշշմար
տապէս յահեղ դատաստանն
քրի որ ասէ՝ եկայք ։ գնացեք

Ապօթից։

բեռալ յայ՝ կանդնեաց զերկինք
սրն ՚ի դան և՚ի բեթել։

բն ։ Ովհատազանցուեն յու-
դայ ։ լծ ։ Որ յայ՝ ևոր ՚ի
բաբելացոցն ։ Ա ան որոյ
ասէ երեմիա ։ արդարացաւ
ապրստամբութի՛ն իւր ևս
ովհատազանցութե՛ն յուդայ։
բն ։ Կշտամբեալ գեր քան
ըզծուր ։ լծ ։ Որ նախա
տեալ պատաւհէցան յայ և՚ի
մարդարէից Նորա ։ բն ։
Ա լիքս եփրեմի ։ լծ ։ Ի գրեա
գոլայ սիրեաց ՚ած զիսրայէլ
ևկոչեաց զնա յանուն որդւոյ
որպէս ասէ ովսէ ։ տղայ էր
իսրայէլ ևսիրեցի զնա ։ ևյե
դիպտոսէ կոչեցի զորդի իմ։
Եւ այլ թէ՛ որդի անդրա
նիկ ե իմ իսրայէլ։ Զոր մե
ծացոյց ևհնազանդ արար նը
մա զհեթանոսս վասն ուղ
ղութեան իւրոյ ։ Ասէ յոր
ժամ հնացաւ ժամանակաւ՛
որ պարտ էր նմա առաւել ըզ
դաստանել ՚ի սէրն այ ։ նա
յիմարեցաւ որպէս զչար մա
նուկ ՚ի կռապաշտութի՛ն, և

Գիրք։

տահեացի արշու ։ ևանտի
զերծեալ հանդիպեսցի օձի։
բն ։ Ասէն գծադրեն։ լծ։
Զկերա կատարածին ասէ, որ
վերոգրեցաւ յօրինակացդ։
բն ։ Սմենավարան։ լծ։
Ցա՛մ դիմաց շինարանքե՛ ու
զաշօրին յաշուրն ահագին,
յորմէ զերծուացե զմեզ քա՛
որդին այ ամէն։

Լուծմունք երկրորդ դիմացն
բն ։ Ցամառեցեր քան զա
մաղէկ։ լծ ։ Զհարուի ա՛
մաղեկացոցն ասէ որք յա
մառեալ ընդդէմ կացին ի
բայէլի յելսն յեգիպտոսէ։
բն ։ Անբժշկական քաղաքա
դերծչելոց։ լծ ։ Զքաղաք
սրն ասէ՝ յորս եղեն նշանք
քի՛ հաւատացին։ Եւ
կամ զայն ասէ՝ որ յաշուրան
իլ՚ի պահապան ած էր նո
ցա ։ ևնոքա զպատկերս կր
ուոյն ՚ի պարիսպն դրօշին
՚ի պահպանութի՛ քաղաքին
բն ։ Ապստամբութե՛ հինն
իլ՚ի ։ լծ ։ Որ ապրստամ

Գրիգորի։

առօրեն ասէ։ բն։ Գրանցա
վաստհարան ։ ած ։ Որ ի
փականքն ։ բն ։ Ծրդեալ
շինուածս խօսուն։ ած ։ Սէր
կեալ մարդս ։ որ խօսուն
շինուած եմ, կրկին բորոտել
աղտեղացայ։ բն ։ Քերմա
նըն օրինիւ ։ ած ։ Զբորո
տուէ տանն ի՛ւր ։ զոր
քերէին ևընկենուին ՚ի տեղի
անսուրբ։ բն ։ Կաշառել զ
զօքական։ ած ։ Որ քահա
նայն աղօթիւք քայր ևար
տասաւօքն կաշ առնէր՝ ևայ
նու ծեփէր զորմն։ բն ։
Ընձարակ դառնալ կեղս հընա
րիւ ։ ած ։ Ան գարձեալ
կրկներ մեղքն ։ ևկամ յամա
ռեր ՚ինոյն ։ բորուեր որմն
բորոր ։ որ անհընար եր քերե
լոյն ՚ի սրբուածի կազդուրիլ
բայց թէ ձեռամբ շինողին
քակտել զքարինան։ բն ։
Ներամանաշ հզօրին։ ած ։
Որ զօրէնն հրամայեաց։
բն ։ Ըստ դաշանելոյ ածա
շընորհին։ ած ։ Առաջնա
շնորհեր մովսէս ։ որ ածն ան
ձա

Սբոյն։

ոչ զգայ զհատակին ներոյ
ածպաշտուածքն զկատարելու
թիւն։ Ա յլ ծաղկեցին ՚ի վե
րայ նորա աղբքն մեղայ ։ և
նա ոչ զգայ իմանալ ևդատ
նալ ՚ի մեղացն։ բն ։ Աղաչ
նիս միշտ յիմարուածըս։ ած ։
Աղաչնի եմ ասէ յիմար ։ և
ոչ միտիտ ։ որ է հեզ։ Եւս
աղաչնին է քաղցրատես և
հանդարտ ևընտել մարդկան
Լսակ տուընն եվրեմեան ըզներ
պըն միայն ուներ աղաչնոյ։
Զի անձամբն խրայել եր ։ և
գործովքն ոչ ։ Զի փոխա
նակ հանդարտութեան զոր
ուներ աղաչնի՝ նա յիմարեալ
եր։ Զի բազում անգամ տե
սին ըզտուընս ներեանց աչե
րեալ յայլ ազդեաց ։ ևառ ըմ
բռստացան ։ որպես ևէ բարք
աղաչնոյն ։ բն ։ Ոչ ես է
ղեռնային ։ ած ։ Խորհուրդն
ես օձ ընտրեցայ ասէ ։ իժ ից
նրմանեցայ ։ որ ՚ի յղանալն
զհայրն և՛ի ծնանիլն զմայրն
սպանանէ ։ բն ։ Ա ելքին
հարձածոյն եմ։ ած ։ Չոփ

նիկ

Աղօթից։

լով , ոյժ Թալկացելոյս և կեանք մաշելոյս։ բն ։ Ի՛ր բարեկ լինանանու։ լծ ։ Ջառաքինուհիս իմ Ճրշմար տեա ասէ ըստ քոյին կամա ցըդ ։ ևզսևուԹիւն հոգւոյ իմոյ հրաշիկացո որպէս զկը ղինձն լինանանու որ պայ ծառ է քան զոսկի ։ ևԹէ կեղծաւորուԹեբ պղինձ եմ Ճշմարտապէս զնս ոսկիացո

վարուքս։

Լուծմունք երրորդ դլխոյն։ բն ։ Ջոր հանդերձելոյն ձա ռից լուսաբանեն։ լծ ։ Ջա ռաջի կայ ճառան ասէ զորս հանդերձեալ է ասել , որք յայտնեն զայ մարդասիրու Թիւնն։ բն ։ Ջաւետնեցուն ուն զկրից պատահմանց։ լծ Գիրքս այս ասէ զմ՛ հա տակ զկերս մեղաց ՆրշաՀա կեալ ուն ի դէմս Իւր։ բն Ըն նախնի ժամն։ լծ ։ Տը ղայուԹեբ հատանին։ բն ։ Կոչեցեալ չափու արբունն։ լծ ։ Երիտասարդական հա տակ

Գիրք։

Հանեալ էր վարաձանի , և՛ ի տեսանել զնծ ասաց ։ Եր կայնամիտ բազում ողորմ և Ճշմարիտ ։ Ջկրս արածին բտրտաւԹեբ ՚ի գևստոյնն դիտ ՚ի տան Հջորս հասա րըն ։ բն ։ Ցօհաննու Ճայ նին ։ լծ ։ ասեն ԹԷ , աՀե տարանիչն յորժամ հանդեր Ճեալ էր ասել զաՀետրանն՝ նախ աղօԹեաց առ ած տալ նմա առաքնորդ զհոգին սուրբ , զի ըստ հաճոյին այ կատարեայ զդրածն։ Ջնոյն հոգի և հայցե , զի կատարու մըն գրոցս ըստ կամացն այ եղիցի ։ բն ։ Ջուա աստի ճանաց։ լծ ։ Ջկարգ գԼՀ խոցս ասէ ։ և կամ զաստիճա նաց տաղմոն որ ասէ , երԹա լով երԹային և լայն ։ որք բարձեալ տանէին զսերմանն և՚ կամնապես և զաՀարտ աղո Թիւս հանդերձ պտղով՝ հայ ցէ սուրբս յայ զգնծուԹիւն ատտ և՛ հանդերձեալն։

բն ։ Գոչման ասողին։ լծ ։ Մարգարէն հասյի գոչէ ասե

Նկը

Գրիգորի։

Հուշ։ լծ ։ Հաշտան յոս
սով ։ կամ պահպանութիւն

Հրեշտակաց։

Լուծմունք չորրորդ դլխոյն
բն ։ Ըղձալի էր ըստ գրոյն
լծ ։ Ջ յոբայ անիծանէլն ա_
սէ զօր ծննդեանն։

Լուծմունք հինգերորդ գլ լ
խոյն։ բն ։ Յերկնչեանէլն։
լծ ։ Ինձաւէլն։ բն ։ Մով
սիսեան յանդիմանութեան։
լծ ։ Այն է որ ասէ ։ եկեր
յակոբ ևայադեցաւ ։ ևայլն։

Լուծմունք վեցերորդ գլ լ
խոյն ։ բն ։ Ընդհանուն ամա
սեայ ։ լծ ։ Որ է արքայն
ոզնա՝ որ խուռնիկ կաճ Ինտա
ձարին ևբորտուեցաւ։ բն ։
Ամպրոպք ։ լծ ։ Լսուովուե
ևվերդովմանն անուն է ։ որպէս
ևյայտնի է տեսանել յորժամ
որոտմունք լինին ևկայծա
կունք ։ Ա տոտուն երկու
եր ցուցանէ սուրբս յաշխար
հէս ևհամեմատէ Ինտ տեսակս
մեղա

Աղբոյն։

տակնէ։ Ինկատարած տնուա
րըն։ լծ ։ Ծերութիւննէ։
զոր առակ աւետարանին ա_
սէ ընդ առաւօտս վարձել
զբանեան ։ ևոր Ինկորչին։
բն ։ Ինքնադոյ բարձայ
օնն։ լծ ։ Որ Ինքնէ առա
քինութեբն բարձրամտելէ
ևկամայն որ գհպարտութիւն
Ինքնէ ոսկի։ բն ։
Եզեռնագործ։ լծ ։ Ձարա
գործ ։ որէ լալոյ արժանի։
բն ։ Ախտ սրբանէքր։ լծ ։
Արտասուքնէ ։ բն ։ Մոկ
դրեցի ևԻփրկուի կարգես
ցի։ լծ ։ Մոկ ումեք տուաջ
փրկութիւն եղեցի ։ ևթէեռք սի
րով ևյուսով զգնրքս գըրես
ցէ ևատտացի ։ բն ։ Ինամ
բարտանի վտտահութիւն։ լծ
Աշտարակն սրբուն։ բն ։
Ցուսոյն ձըգտարան։ լծ ։
ԵՒար յուսոյն՝ որէ հաւատան
բն ։ Անձնականքն որէ ցտա
հոգւոյն։ բն ։ Ընկղմեալ։ բն ։ Ինալ
լծ ։ Ընկղմեալ։ բն ։ Ինալ
բնց։ լծ ։ Որոդայթնից։
բն ։ Պահպանակն վ ըստա
նկթ

Սղօթից։

կոյզն քաղցր ևբարի է ՚ի տես
և ՚ի համ · ևզուրախարարն
բերէ գինի · այլ ես խաղօղ
մահաբեր եմ ասէ։ Որպէս
ևասեն Թէ՝ յեկպատան՝ որ է
ամէնէ՝ այնպէս խաղող կայ
որ Թէ մարդ ուտէ , առ ժա
մայն մեռանի ։ բն ։ Երա
նուԹեԷ ընտանուԹի։ ըծ ։
Ջինն երանուԹի՚ն ասէ · ը
րովք ՚ի բնուԹենէս մերմէ
ընտանենամբ այ ։ բն ։ Կը
կեցի։ ըծ ։ Որպէս ասացայն
անկն զԹեԷն կրկէ ևսեղմէ։

Լուծմունք ուԹերորդ գըլ
խոյն։ բն ։ Քատմնելի։ ըծ։
Դողալի ևսարսափելի։ բն ։
Անըմբերելեացդ։ ըծ ։ Ան
համար ևանտանելի։ բն ։
Ջաւածեալդ։ ըծ ։ Լստու
բեալդ ։ բն ։ Դարսովեալդ
ըծ ։ Պարսաւեալդ։ բն ։
Լտհերականդ։ ըծ ։ Սըրտա
ևեճ ենճռտս։ բն ։ Արբշռդ
ըծ ։ Որկորամոլդ · որ է կե
րօղ ևարբեցօղ։

Լուծմունք իններորդ գըլ
խոյն

Գիրք։

մեղայն որ ՚ի բնուԹես մեր
պատուակին · միայն զդը լինա
հորան յիշելով ևզմասանցն
զանց առնելով · ՚ի մտաւոր
սըն ապաստան արարեալ։
Եւ այն որ ասէ՝ պատճեցաւ
վարիսեցին , ոչ Թէ պատճե
ցաւ , այլ այնու զորինչ ասա
յըն ևարարեալ էր՝ պատճոյ
արժանի էր , Թէպետ ևվ ըրի
պեցաւ։ Սմանապես ևոզնա
Թէ ևպատուհասեցաւ , այլ
կամք նորա այն էր Թէ՝ այ
խուռնկ մատուցանեմ · ևես
զնս չըդիտեմ ասէ նոյն գու
նակ վառեալ ՚իսէրն այ՝ վայ
զնս հազար բերան։

Լուծմունք եօԹներորդ գըլ
խոյն։ բն ։ Ապազէն։ ըծ։
Ընդէն լինիմ յուսոյ ևհաճա
տոյ որք զէն են յաղԹօղք
ընդդեմ չարեացդ · որոյ ինք
նածինք են յանձնէ և՚իւր
նուԹենէ · ևորոյ արտքուստ
՚ի սատանայէ · որք վերագը
րեցան ՚ի վեց ձառն։ բն ։
Մահ ողկուզեան։ ըծ ։ Ող

Գրիգորիւ

լծ։ Անկար։ բն։ Պաճա
րեղինաց։ լծ։ Անասնոց։
բն։ Առասան։ լծ։ Պա
րան։ բն։ Ընդ առաջնոյ
մըն միշտ փաղաքշեալ։ լծ։
Ընդ յոյսահատութեն հա
նապազ փարի հշողջրթէ
սին։ Խակ երկրորդաբն որ
է մոլեգնաբար մեղանչելն.
այս է խեղաթափիլ ի մեղն
որպէս ասէ սուրբն բարսեղ
թէ՝ ըմբռնեալք ի մեղ՝ ի
մուց ևս անկանին։ բն։
Լափլիզող դժոխ որովայն։
լծ։ Ինձնէ, որ զարիւն ա
նասնոյն ըմպէ ևզ լաչն թո
ղու. ևլափլզով զարիւնն՝
զդժոխ որովայնն իւր պարա
րէ։ Ջի որպէս դըժոխք և
կորուստ ևծով ոչ ասացին
շատ, նմանապէս ևորովայն
դազանին թէպէտ ևպարարի
արեամբ, բայց ոչ յագի։
Այտպես ևսցնյ հանապազ
զմեղս առնել տայ մարդկան
ևոչ շատանայ։ բն։ Ինծա
նաճ։ լծ։ Նոյսո բրով այն
քան դանեցայ ի սընյէ մե
ղացն

Սրբոյն։

ինոյն։ բն։ Սըժար։ լծ։
Կշռորդ։ բն։ Ոգորիմ։
լծ։ Ընդդէմ կամ ևհակա
ռակիմ։ բն։ Ցոյզք մրտա
սըս։ լծ։ Ջհարժուածն խոր
հրդոյն ասէ։ բն։ Սուտ
տանք։ լծ։ Մեղադրանք
Լուծմունք տանկերորդ դըլ
խոյն։ բն։ Մինպէս մտա
նեն կորըստեան։ լծ։ Ջյու
սահատութիւն ասէ ևրզհա
նապազորդ մեղանչելն անտա
նաբար. քան զի թէ մարդ
յուսահատի ազատիլ ի մե
ղաց, նմա վէճակի հայհոյ
ուելիւ հոգւոյն սուրբ. որ ան
կար համարի զնծ թողուլ
զմեղս։ Ակնպէտ ևայլ ոչ
առնէ զմեղս, բայց՝ զի ոչ
հաւատայ վրկութէ, ընդ
միշտ մեղուցեալն կորստեան
մատնի։ բն։ Ջնոյն վ ըհա
տուէ ծնեալդս արտապրեն։
լծ։ Ջի ևզնոյն երկիւղ յա
ռաջ ածեն. որ՝ իվեհ հա
ւատոյն ևի սիրոյն սուրբ անկա
նիլ տան։ բն։ Ապիկար։

Գիրք։

զայն բրով՝ մինչ ՚ի մահ։
բն ։ ՚Ի վեր քան զորոց։ լծ։
Զնախնեան ասէ զորս պօղոս
դրէատէ ։ ԵՒնօքա աւետնեքեն
մեռան ։ ԵՒենովք միայն յան
մահութիւն փոխեցաւ հաւա
տովն։ բն ։ Անտեսիցն Ճո
խութեբ։ լծ ։ ՚Ի հեռուստ
տեսին ևյնծացան հաւատով
ևյուսով։ բն ։ Զչափ ընա
րականացն։ լծ ։ Զթիւ ըն
տիր ևբարի մնասանցն ևըզհա
ճելեացն այ ընտրեցիւ։ բն ։
Յանկի գահերեց։ լծ ։
Զհաւատն ասէ ։ ըստ պօղո
սի որ ասէ ։ տոքա երէքեան
միեն ։ հաւատ ։ յոյս սէր։
Երրորդութեանն փառաւորո
Հաւատէ հայր ։ յոյս ։ որդի
սէր հոգին սուրբ ։ որ է օրհ
նեալ յաւիտեանս յաւիտենից

Ամէն։

Լուծմունք մեռասանեորոց
դլխոյն։ բն ։ Ոսկեբնաւորն
իմ եղերութիւն։ լծ ։ Զյր
զանազն յարդանդէ ասէ։
՚Ինորոգս այս փոխադրութիւ։

Ընթերց։

լծ ։ Այսպէս հաւատամ ա
սէ արդարանալ ՚ի մեղաց,
որպէս զնրկաբրնէն յորովայնի
բն ։ ՚Ի ձեռն ձեռնին։ լծ ։
՚Ի ձեռն յի որ է ձեռն այ
հօր ։ Որ ընդ ծիծաղելին՝
առ նմին հեծէ։ Մինչ ոչ է
մեռացեալ մեղաւորն զերկիւ
ղըն այ ։ յորժամ յորդոր ծի
ծաղեն՝ յոգոց հանէ դարձեալ
ևհառաչէ ։ բն ։ Սչհաար
նշոլելոց։ լծ ։ Մընայեցած
յուսոյն։ բն ։ Նուր նրշա
նաւոր։ լծ ։ Նուր տաճա
րին որ ՚ի մէ ամ մնայ ՚ի տիղմն
ջրհորոյն երբ զքնեալ մարդ
որ ակն ունի զարթնուլ, նոյն
պէս կայան ՚ի սիրտ մեղաւո
րին մնայեալ զօրէ ՚ի փրկու
թիւ դարձին։ բն ։ Ծախ
ծելոյ։ լծ ։ ՚Ի խոր տրամե
լոյ։ բն ։ Նանդերձիւ։ լծ ։
Պատրաստի։ բն ։ Երբեմն
աղացմամբ։ լծ ։ Զորս ազգ
խաւնկ խառնել աղայրն ՚ի ս
պաս խորանին ։ տոցա կընդ
րուկ ։ Քաղբան ։ Ծակոտ
կէն ։ ժխտաւորի ։ Նըմանա
պէս

Գրիգորի։

ցան ևոչ կորեան։ Կամ Թա
մար ևհուեքեբա որ է ռախաբ
ևհրեուեթ ՝ որք նախամայր
լինելով քե ՝ ի կամարն երկ
նից համբարձան։ բն ։ Ջմե
րըս եղեծադրելով։ լծ ։ Այսխ
քան զօրէնան արիացեալ ը
մանց յաղթեցին մեղաց ևսա
տանայի ։ ևզբնուխս փոխադ
րեցին ՝ինմանուէ լսկզբնատ
պին ։ որչափ ևս առաւել յա
ւուրս քե ։ որ ուխտ խաղա
զուեցե ևկենաց եղեւալէ ընդ
մեզ։ բն ։ Ցարդարացուցա
նելն զմեզ այ։ լծ ։ Ջշընոր
հացս քե ասէ ՝ որ եւրով ան
մահ պատարագաւն զմեզ ար

դարացուցանէ։

Լուծմունք ժբ ։ գլխոյն։

բն ։ Ցառաջնումն զ ղլմանն
լծ ։ Ջվեցերդ ճառի բանեան
ասէ որ զտեսակս մեղացն Թը
ւեաց։ բն ։ Արդահատեալ
լծ ։ ԳԹով խնամել ։ որպէս
մայր զողայն դորովելով կը
րասէ ։ նոյնպէս ևես։ Է զի
ՙի յուսոյ մեայ խոց ՝ ևէ ՙի

Սբ

պէս ևմարդս չորիւք առա
քինութեբն՝ որ է խոհեմուէ
արիուէ ՝ ողջախոյուէ ՝ ևար
դարուէ ՝ խառնի ընդ երեք
առաքինուէ ածեալին ՝ որ է
հաւատն ՝ յոյսն ՝ ևսէրն։
Եւ յորժամ այսօքիւք մատ
չի ոք աղաչել զած ՝ քան
զամ անուշահոտ խունկս ա
ռաւել հաճոյ ևպարարուածն է
այ։ բն ։ Վոքրն եղիազար
լծ ։ Արդիւնս ահարօնի ՝ որ
ոչ մեռաւ ընդ աւազդ եղբար
ցըն։ Եւ կամ զայն եղիազա
րըն ասէ՝ որ ՙի յերրորդ դիրս
մակաբայեցուցն առաքինա
ցաւ հաւատով ՝ ևամ ժողո
վ ըրդեամքն ապրեցաւ ՙի կո
խեըոյ փղացն։ բն ։ Զօրի
նակին արբշռութիւնն։ լծ ։
Ենով ք որ առաժեաց ըզտու
գաս նախահօրն մեր՝ պահօք
նկուբով ՝ ևերկինս փոխեցաւ
բն ։ Ի բուսոյ տրհաս հա
տակին։ լծ ։ Այսի հարսուն
քըն են որք էին ՙի դըստերա
ցըն կայենի ՝ որք հաւատով
ՙինոյ ևյորդիս նորա յարե

Նոյ

Սղոթից։

այլ սիրով կապեալ եմ ՚ինձ
բն ։ Խօլականաց։ լծ ։ Ձի
մարական ցնորից։ բն ։ Բուռ
մամբ հաճատոց։ լծ ։ Կամ
քըս որպէս բուռվառ , մաղ
թանքս որպէս խունկ , հա
ճատս որպէս հուր ։ որ բուռ
ըն զանուշահոտութի ՚ի հա
ճոյս կամաց ընդունողիդ ։

Լուծմունք ։ Ժդ երորդ։
բն ։ Որ մերն է ծանօթութի
լծ ։ Զդաճանութի սուրբ
Երրորդութեն ։ ասէ։ բն ։
Բարեհրաման քո ակնարկու
թեբ։ լծ ։ Որ երանեց զդ
պետրոս ։ և ես զայն ուսայ
և հաճատացի որպէս զնա զդ
նոյն ևյիս ակնարկեա։ բն ։
Ընդդ խակ իցեն։ լծ ։ Ամէն
և ՚ի վեր իցեն չարինքն իմ
քան զօրինս բնութե , բայց
նըշաձ լինին առքոյդ երկայ
նամտութիւն։

Լուծմունք չորեքտասաներ
որդ։ բն ։ Աստուն պաշ
տօն։ լծ ։ Օրինքըն մովսէ
սի

Գիրք։

Իննամոյն ով վտահայայ։
բն ։ Կոչումն ընտանի։ լծ ։
Որ հայր կարդամ զնծ։ բն
Աստուածոյս և կենդանուն։
լծ ։ Ոչ թէ վասն ապա
գայից պարգևացն ասէ աղա
չեմ զնծ՝ որ զվարձկանակա
նըն սեր ցուցանէ առջ վասն
զի ապրեցայց ի մեղաց ևփըը
կեցայց ՚իտանջանաց կար
դամ առնա , որ ծառայա
կանին և նշանակ։ Այլ այն
պես պաշտեմ զնծ՝ որպես
կենդանին զկենդանուն , և
զդ այականն զզդայոցն , և
ընչաճարն զշռնչն։ Զոր օ
րինակ կենդանին առանց կեն
դանուն չէ կենդանի , սոյն
պես առջ ես Թարց ով։ Այս
և սերն որդիական որ ըստ
էութե իւրում պաշտեմ զնծ
բն ։ Ցուստն հանդուցիչ։
լծ ։ Որպես երկու քուղ հան
գուցիչ միանան , սոյնպես
ասէ սուրբն՝ ոչ թէ ես յու
սով հանգեալ եմ ևկրցեալ
յնծ՝ թէ չնորհս ընկալայց ,
զի յոյն պարգևաց վասն է։

Գրեդորի։

Հրամանաւ Թագաւորացն Եւ
կին պահապան տեղեացն։
Եւ յարոյց ած ՚ի վերայ նո
ցա զգազանս վայրի որք ըս
պանէին զնոսա ։ Եւ մինա
ցեալք յիւրեանց ծերք Հանպի
տանք որք ոչ գերեցան՝ ասեն
ցաստրիան անհընար է Հեզ
կեալ ՚ի տեղիս, եթէ ոչ պաշ
տէք զած երկրիս ։ Անօքա
Թլփատեցան Հմանին ընդ Հր
էօուեբ։ Բայց ոչ խաւսեին
հրէայքն ընդ սամարացիան.
որպէս ասաց կինն սամարա
ցի ։ Հրէայքն զքս՝ աստէն
Հաամարացի կոչէին ։ զի Հէր
իսկ Հշմարիտ պահապան էս

բայէլի։

Լուծմունք ։ ժ Եւ երորդ գլ։
բն ։ Գլխոց լերանց վերադ
րէ ։ լծ ։ Ջայն ասէ՝ որ ժ Ե
կանգուն վերացաւ Ջուր Հե
ղեղին առնոյնւն։ բն ։ Ա
կիրճ Հատուցմամբ։ լծ ։ Որ
պէս պոռնկին Հանդամանս
ծին ասացեր Թողեալ լեցին
քեզ մեղք քո։ բն։ Եւս քա

Հու-

Սրբոյն։

սի սպանանէր ըզմահու դա
տապարտեալն Հոջ կեցուցա
նէր ։ սայ է քահանայն որ
Եառնս Հազանց արար՝ ահարօն
Հրայնօքն ։ Լսակ զԱստուած
զսուրբ կարապետն ասէ՝ զի
սկսեալն ՚ի մովսիսէ՝ ՚ինն
կատարեցաւ։ բն ։ Յատակէ
էքն օրինակուԹեամբ։ լծ ։
Օրէնքն Հբանն յովանու
գեր քան զօրէնսն արձանա
գաւ ։ այն որ ասէ ։ ահաՀա
սիկ տապար ՚ի տակ ծառին
դնի ։ Հատանել զոչ բարի
գործօղսն։ բն։ Ցառաջ քան
զխորՀ առաջակայիցն։ լծ ։
Ձ ըխորձէ զՀեղաՀորն ։ այլ
տապարաՀ Հատանէ ո՞վ ՈՐ
Յ ա մի Հրևեսցի այն ՚ինքեզ։
բն ։ Պահպան անուն ատ
րեատանեայց։ լծ ։ Ջսամա
րացիան ասէ ։ որք տեղապահ
անդատանայն եկին ։ Հար
Ե ր ամաՀ յառաջ քան զՀ
րուսաղեմ գերեցաւ Իսրայէլ
՚ի Թագաւորացն ասորոց ։ և
Ննաց պարարտ երկիրն էլ ի
անմարդ ։ վասն որոյ ասորիք

Աղօթից։

բուէ։ Ողորմութեի ևքաղց
բութեի առաջին է։ Լակ իրա
հանքն ևարդարութեի՝ վեր
ջին։ բն · Ցաղօթարանն վայ
րի։ ը ։ Անձամբս յեկեղե
ցին լինիմ ասէ, ևմնօքս յայմ
տեղիս շրջապայիմ։ բն ։ Ա
կառակ քո հաւիարձէջոյն։
ը ։ Ա ասն մաղքոսի ասէ։

Լուծմունք տասնևեօթն եր
րորդ գլխոյն։ բն ։ Ո՛չ միչ
անձուկ միայն բացա։ ը ։
Սակաւ հեռի էր տուն ու
էր քո՝ ի տանէ հարիւրա
պետին · ևես հաւատամ, ա
սէ ևոչ տուղ ինչ միջոց լինիլ
յարդարացուցանելն զես այ։
բն ։ Դատաւորիւք ։ ը ։ Ա յն
է որ զդատն կատարեն ևբանիւ
կրնքեն անդարձ լինիլ · որ է

վրճիռ։

Լուծմունք ուր ևատան եր
րորդ։ բն ։ Փայտս խոնարհ
բանաւոր։ ը ։ Եսայի՝ երե
միա՝ ևեզեկիէլ՝ յօրինակ քո
անկեալ ևբարձրացեալ ասէն
զմայր

Գիրք։

հռութե ըստ մարգարէին։ ը ։
Ասացի թէ պատմեցից ինձէն
զմեղս իմ, ևդու թողցես։
բն ։ Սո երկարաձիգս անո
րինութե։ ը ։ Զոր ևսայի
ասե, վայ այնոցիկ որք ձը
գեն զմեղս իւրեանց իբրև եր
կայն պարանաւ։

Լուծմունք վեշտասան եր
րորդ գլխոյն։ բն ։ Անոտար
րափակ։ ը ։ Տարերքդ մի
զմի փակեալ են · Լուսին ըզհո
ղըն · ևօդն զլուսին · ևհո
րըն զօդն · ևեթերն որ ի հաս
տատութե՝ զհուրն · Լրեղէնն
կամարն զհաստատութիւնն ·
ևվերին արփին զլուսին · և
այն՝ տեղիք ի հրբեշտակաց
ևկայանք սրբոցն · ևաճ է՝ ի
վերայ ամպ։ բն ։ Ծափան
ցուցեք։ ը ։ Որպէս հուրն
յերկաթն, ևբոյն ընդ օդ,
այնպէս ևաճ չամ ևակս։ բն
։ Ո՛ր սակս նախանձաւ։ ը ։
Ասաց թէ՝ յիշեա զնս յողոր
մութե քումմ ևմի յիշատակեն
՝ի քաղցրութե ևմի յարդա

Գրիգորիոս։

ժամ Ջուրն ՚ի բոլոր մարմն նըն կու ցրվի. Առակաւ ճա ռառաց կուտայ ՚իմարմինն. և լինի մարդն դարշահոտ և միշտ ծարաւի, և շատ խըմե լով ոչ լինայ։

Լուծմունք. ժե. երորդ գլ՚ ըն ։ Զմրրուբա անօրէնութե լի ։ Եսայի ասէ, վայ որ արբեալդ եք՝ ևոչ ՚ի գինւոյ եւ դաւիթ ասէ, բաժակ ՚ի ձեռն տեն՝ գինի լի անա պակ. որ է բարկութե նըշա նակ ։ Որպես ասաց վասն նաբուզոդոնոսորայ, բաժակ բարկութե է ՚ի ձեռին իմում ևում կամիմ արբուցանեմ զը նա ։ Այս է ասելն, խոնար հեցոյց յայսմանէ յայս. որ ցուցանէ զայժմու պատուհա սըն, որ դայ հրամանաւէն աստ ՚ի վերայ աշխարհիս։ Զոր օրինակ զպարզ գինին խըմին ևապա ՚ի մրուրն հասանեն նմանապէս ևայժմու պատու հասս պարզ գինի է առ յա էհառնական տանջանան, ևայն մրուր

Սրբոյն։

զհայրան լինլանանու։ բն ։ Յանէից դոյաւորութե։ լծ ։ Զաչս կուրին ասէ, որ նո բատեղծ կաւոնէն ՚ի թ.քոյն. ևօթը իր կազմեաց ՚ևբժշկու թե աչաց կուրին։ Զարտե հանուննան։ Զթարթափան։ Զկոպս ։ Զօպիտակուցն։ Զսևուցն։ Զլուսպուկան։ Զբիբն, որ է լուսընկալն։ բն ։ Ցերկուց կայից միայնակ լծ ։ Երկու են ոաք յոր կայա ցեալ է անէն. ևերկու կողմն միջ ՚ի պարանոցն։ Ցօրժամ մի կողմն ՚ևասի, միակողմա նի ասի։ բն ։ Հետևանին բար ձոլ։ լծ ։ Ոտքն է։ բն ։ Զփառաբանարան հաստա ծոյ։ լծ ։ Ցելանել դէմին խօսեցաւ համրրն։ բն։ Գլուխ հանաց։ լծ ։ Զլուքերերցն զագարաւ ասէ։ բն ։ Աներև հուԹերակ վրիպակ գարշու Թեբ ։ Զկըդուղեան ասէ որ լինի ՚ի խանդարմանէ բըշ ան՝ ևյոևւուցմանէ մարմնոյն Զի այն երանին որ զկուրն ՚ի լուսաշուն տանի խափանի, յայն ՚ևհ

Լուծմունք ի երրորդ գլ-
բն ։ Անգիտից շափոյ լծ։
Գիտուեբ բսա անգիտից չա
փոց մեղայ։ բն ։ Զակատե
ցայ։ լծ ։ Մոլորեցայ , յիմա
րեցայ։ բն ։ Ամբարհաճաճ ե
ցայ։ լծ ։ Ո՛չ բարին հաճե
ցայ՝ ահպարտացայ։ բն ։ Զոր
չէ ասա գրելի։ լծ ։ Աստն
թէ սուրբս ետես զքա՝ աշօք
բացօք։ Ամ թէ զամենայն
խորհուրդ փրկութե մերոյ
յայ՝ էր զտեսիլ համարե
ցաւ։ բն ։ Առիպած անկար
կատելի։ լծ ։ Դասատուին
կատուի զոր Թաղեաց մարգա
րէն երեմիա բանիւ ոն ՝ինգե
տըն եփրատ յորժամ ասաց
առնուլ՝ եր խզեալ անկարկա
տելի։ Եւ ասէ ցնա տէր՝
սոյնպէս եղիցի ժողովուրդն
իմ։ բն ։ Ծանրերձ ապահա
րեց։ լծ ։ Որ հալաճ դաշ
տանի՝ արեւնաթաթախ։ բն։
Զհորրորդ չափն անօրինու
թե։ լծ ։ Ասէ մովսէս ՝ի
դիմաց ոյ ՝իվերայ երից անօ
րէնութեան ե՛ի վէր չորից ոչ

դար

մրուր որ է բոլոր։ Ասան որոյ
աղաչէ սուրբս այսրէն Թա
փել զայն , զի մի անդէն ար
բուսցէ։ բն ։ Տարաարոսն։
լծ ։ Ծուր գեհենին է ասաւ
նամանի՛ն , որ մին առ մի
տարեալ են , ամի առ մի տան
զմեղաւորն ՝իպատիժս։ Օրի
նակ նորին է չինեալ սանդա
փեցայն ՝ի փռանկս։ բն ։ Տը
պաճարպոյնք են։ լծ ։ Պա
տիժքն զորս ածես ՝ի վերայ
փոխանակ մեղացն , նմանք
են ևաղգակից քմոյս գոր
ծոյս։ բն ։ Ածուղի զտեղի քո
նորա ըստ գրոյն։ լծ ։ Որ
պէս ասէ սողոմոն՝ եթէ ոչխ
էչխանին գայցէ ՝ի վերայ քո
մի Թաղուր զտեղի քո նորա
սոյա սպնյի։ բն ։ Ցեռուստա
գաղանեաց առականաց։ լծ ։
Զոր եսայի ասէ , բայ զսը
րուն քո , ևյայտնեսցին ա
մօթք քո։ բն ։ Զմեղայ փո
շիս ըստ աւետեաց։ լծ ։
Այն է , զոր ասէ մարգարէն
յոանկաց ևԹօԹափիւա ըզփո
շի քո երուսաղէմ։

Գրիգորի։

Կամակոր։ լծ ։ Որ կամաւ
կորանա ՚իմեղս։ բն ։ Անկ
ցելը ձորձով։ լծ ։ Զառի
գածն ասե որ վերապրեցաւ
՚ի քսան ճառին։

Լուծմունք ԻԳ երորդ գլ։
բն ։ Խեթիւբ խոցոտեալ։ լծ
Սեղմ ՚իմզձե մտայ՚ յետ
հեշտութեան մեղացն։ բն ։
Զանկճածըն հանդերձանայ
մահու։ լծ ։ Զսկզբնական
մեղքն ասե որ հեշտութեբն
շաղախ։ բն ։ ՚Ի մանալիքն
վերաճորեալ։ լծ ։ Նոքին
վշտանայ յետ մեղացն ։ Զի
նախ քան զհեշտուԹի՚ն՝ բանս
կանուԹի՚ն կորչի ։ և քան զա
նատուն լինի ։ իսկ յետոյ
՚ի միտս գայ և հեծծէ։ բն ։ Եւ
՚ի մուացն մարտ՝ ՚իմոքունցն
յաղԹահարեալ։ լծ ։ Յոր
ժամ՝ ՚իմզձե մտացն յուսա
հատի ՚ի փոքունց արկածից
խաբողին յաղԹահարի։ այսէ
փոքր մեղացն ևս բնդդէմ
չկարէ կալ։ բն ։ Եւ ՚իԹա
ռանչ սրտին՝ հապաղին դու
ռքն

Սրբոյն։

դարձայց ՚ի բարկուԹենէ։
բն ։ Ոչխանա բաբելականի
լծ ։ Խաբեացուց չաճն որ
պէս ասե սուրբն ատիանոս
ևաստղն այն հռեփսիա։ բն ։
Յուցաբ ՚ի սինա։ լծ ։ Ա յս
կռապաշտուԹի՚ն նախ ՚ի սի
նա յուցաբ ։ արարին որպէս
ասե ։ որԹ ՚իքորեփ ։ Զի
սին գլուխ լերինն ևքորեբն
որե կՀք ստորան ևմիով անո
ւամբ ասին։

Լուծմունք իա երորդ գլ։
բն ։ Ո՛չ կացի յոտս մարդոյ
լծ ։ Որպէս գազանն դանիէ
լի տեսչեանն որ եկաց ՚ի վե
րայ ոտից մարդոյ ևսիրտ մար
դոյ տրճաւ նմա ևես ոչ կա
յի։ բն ։ Սախակարգելոցըդ
լծ ։ Յառաջ կարգելոյ մե
ղացն։ բն ։ ՚Ի խԹմանէս։
լծ ։ Յահէս որ կու վախեմ

Լուծմունք լբ երորդ գլ։
բն ։ Աւոզական։ լծ ։ Տըր
մըզական։ բն ։ Ամայական։
լծ ։ Դատարկ ևուռնայն։ բն

կին ընդ մեզացն · այս է՝ Թէ տարիմի ՚իմեզս է կացեալ՝ եր կու ամ ապաշխարէ ։ Իսկ Թէ տարածի յամ մարմինն սուրբ է · որպէս Թէ բուման դակ մարդն մեռաւ մեզացն ևբրապան զանգամն զերկրաւո րըս։ Եւ Թէ ուրեք կենդա նուԹի երևի պղծի դարձեալ · որպէս Թէ մեզքն կենդանա ցաւ ևինքն մեռաւ փինչև դարձեալ փոխէ ՚ինոյնն։ բն Պաշար։ ը ։ պինդ ևպերկ կամ լայնայեալ։ բն ։ Մը նացեալ ինձ պահեալ։ ը ։ Ա երք մեզացն յետ խոստովա նուԹե։ բն ։ ՚Սախուն։ ը ։ Ցայն մեզացն որ նախ կայր յետ։ բն ։ Երկդիմի կեր պին։ ը ։ Հոգոյս համար նոյս։ բն ։ Սպանեալն կրկին ինձ կենդանացաւ։ ը ։ Մեղ քըն՝ որ քրիստոսիւ ըսպա նաւ։ բն ։ Ուհնօղն յարկին կառուցման։ ը ։ Պինափայտն է · որպէս ևհօգին զմարմինն Լուծմունք · ի և · երորդ գլ բն ։ Անցիցն ՚ի մանկ։ ը ։

ռըն հրդեհեալ։ ը ։ ՚Ուհե ծաւԹենէ մտացն ևհառաչմա նէ սրտին՝ բերանն ցամաքի։ բն ։ Ան բերելացն տոյժ։ ը ։ Անհամար տուգանքն որ ևյաՀիտենից ռանջանքն՝ ևայն երևի յայս կեանս մեզա ւորին՝ ևրդՀիւ մտացն արբա մուԹեամբ։

Լուծմունք · ի և · երորդ գլ բն ։ Դայլն պաշար փայլու նակ։ ը ։ ՚Ոմարմինն յոր ժամ նշան լինի ըսիոյ՝ շիտ ևկամ պաշար որ է միատարր լանայեալ · սպիտակին՝ կամ պաղպաջ՝ որ է պապղուն և կամ շուտ շուտ սպիտակ աստ ևանդ։ Ջատուցէ զինս քա հանային ասաց օրէնքն՝ եր կիցս եօԹն օր · Թէ ոչ տա րածի ևստեղն ոչ խորանայ՝ նշան է ։ ևԹէ յետոյ կրկնի բոր է։ Պղծեսցէ զինս տոյտ պիղծ համարեսցէ զինս քահա նայն մինչև ողջասցի ։ եօԹն օրն՝ այս կենցաղս է · որ այս կենօք մարդն ապաշխարէ կրը

ուր սիւնն հաստատի։ բն ։
Ջատին հաստաճած։ լծ ։ Մած
ճածք ողնափայտին։ բն ։
Գոդ ամ փոփման։ լծ ։ Մկղ
նաճին։ բն ։ Խճղք ըրթանցն
լծ ։ Բերանն ևշուրթն նա
ճին ըստ այնմ թէ՝ Յա նըն
ջեր իւեր նաճին։ բն ։ Պաղ
պաջունք։ լծ ։ Գեղեցկու
թիք որ ի նաճին լինին տախ
տակամածք՝ աթոռք ևմա
հիճք։ բն ։ Ի անդակապատ
լծ ։ Որ ի ճկի նաճին միշ
նակ լինի ածած՝ ևբաժնած
տուն ի հատ է։ բն ։ Ցատա
կեցաճ։ լծ ։ Այնպէս ան
կաճ որ յատակն երևեցաճ։
բն ։ Գահաճորակ։ լծ ։ Ջմա
հիճքն ասէ։ բն ։ Դեպերել
լծ ։ Ժրնկուեալ ևշիճարեալ

Լուծմունք, նիզ երորդ գլխ։
բն ։ Ոչ բնաճին մեռեալ աշ
խարհս։ լծ ։ Որպէս կողմ
նատար այրն որ մատեաճ առ
կայսրն յուլիանոս ևհայցեր
ողորմուի, ևնա ասայ նմա
Թէ՝ զրկեալ ես զարեգական ևն

Սահաճառելքն։ բն ։ Երկիք
աչեանն։ լծ ։ Յերկիք դիմաց
հողմոց, կամ երկիք կիսք ալի
քըն որ պատահին բարձրա
ցեալ ևուուրեալ մի զմիմի
միոյն։ բն ։ Կայմն։ լծ ։ Ա
րիւնն է, այսինքն սիւնն, կամ
որ ի ծայր սեանն է խոտոր
նակ ձողն, որ պարզե զվէր
տաճն։ բն ։ Ծուչարանն։
լծ ։ Սրմիոնն է։ բն ։ Առա
ջանք ձգողականացն։ լծ ։
Զրճաններն։ բն ։ Տեսարան
լծ ։ Ուր նաճապետն նստի
ևդիտէ։ Եւ կամ նշանն է
նաճին, ըստ այնմ որ ասէ,
գտաք նաճ մի՝ որ ուներ ըզ
դէմակուրացոց նշանն։ բն ։
Սպաճանդակն։ լծ ։ Հաստ
ճողպանն է, զոր մխրճեալ ա
սին։ բն ։ Լուծք տճարք։
լծ ։ Հաստ փայտն է, յորոյ
վերայ նաճն է, ևի քիթին
կիսք են ի միւեանս։ բն ։ Ա
միք։ լծ ։ Ծակ փայտն է
ուր զեկն ցըցեալ է, ևկամ
զեկն ասէ։ բն ։ Լաստ հի
մանն։ լծ ։ Ցատակ նաճին

որ յետքն ամէնի լինի առջ
Թե զողբս փոխեցի ։ այլ՝ ողբ
ի վերայ ողբոց կընքեցի։ բն
Ընհատական Թիւ։ լծ ։ Զի
ոչ հատանի տուն ի տանէ
ի չափսն այսինքն ի վանի ի
հիւ և ի փաղառուԹի միա
չափ են։ Եւ խորհրդականէ
Թիւս երկոտասան ։ ի պար
տուցն ժխտեալ տանէն մին
չեւ ցայս՝ երկոտասան տուն
է ։ ըստ կենդանատեսակացն
ևայլոցն ։ Թէ որոնես շատ
պտանես։ բն ։ Աստսկին։ լծ
Ըստէն այրիմ ի խղճէ մը
տացս յիշատակաւ դատաս
տանին։ բն ։ Զուշին պար
տուԹիւն անվ ըԹար։ լծ ։
Ուշիւ ի ձիւն առի զկորըս
տական խորս չափել՝ ևզոր
քանն պտանել ևյերևոյԹ ա
ծել ։ ևպատրեցայ ։ զի ան
վ ըԹարելի էր ։ այս է անպա
կասելն։ բն ։ Պատկանեալ
լծ ։ Ամեալ ևհատատեալ
բն ։ ԽիԹ ցաւոց։ լծ ։
Վոխանակ կենդանուԹեան
որ ի լերկն ընդ երկան

բաշ

զդերեզմանն ։ զի կիսով ըն
կենդանի էր ևկիսովն ի գե
րեզմանի ։ և ես նոյնպէս եմ
ասէ աշխարհի ևայ ։ ևերզդե
րեզմանն։ Զի կիսովն մեռեալ
էր ևկիսովն կենդանի ։ նոյն
պէս և ես աշխարհի ևայ։ բն
Ող Ջերմ տուկ առջ ցուրտ։
լծ ։ Գաղջ ևաղտաղտին եր
կիր ։ որպէս ասէ տեսիլն յո
հաննու։ Թ ։ բն ։ Երիցս ա
տելի։ լծ ։ Խոչտովս ։ մրսո
քըս ։ ևմարմնովս։ Եւ դար
ձեալ երեք զօրուԹեբ հո
գւոյս ։ բանիւ ։ ցաստմամբ ։
ևցանկուԹեբ։ Ովի գիծ ա
ճարտեալ։ լծ ։ Զամէն տան
յետք՝ ի մի դիր աճարտեալ
կրկին շուք տայ բանին կար
գաց։ բն ։ Կշիռ մի ոսնկի։
լծ ։ Ոսնկ՝ յարդի մեռնէն է ։
որ մզկնաձև պատեալ է ըզ
հատն։ բն Այլ եղանակ լինի։
լծ ։ Շրջիկ զբանն ։ զի այս
ը տուն որ վերադրեցաւ
յառակ քան քարաԹափու
ցին է։ բն ։ Ինոյն պայմա
նի։ լծ ։ Ինոյն սահմանի։

Գրիգորի։

Լուծմունք. Ի՛նչ, երորդ գլ
բն։ Յորհուրդ կնքեալ ըն
դորչիք ումեք անցանել։ լծ
Մեղայն ե զորոյ զկնիքն ոչ
ած կոտորէ, եւոչ այլ ոք։
բն։ Անմբռնելի մտաց զա
ծանիցէ։ լծ։ Այնքան խո
րին զօրութի ունի մեղայն,
որ անհասե մտաց։ բն։ Իվեր
ջին դատակնիք դատուն լը
քելոյ։ լծ։ Դևքն զվերջին
դատակնիքն ընկալան. այս
ե՝ կնքեցաե իվեր նոցա դա
տապարտուի։ զի ոչ դատե
լինոսա մեղայն։ բն։ Ա
նմին խզեալ համառօտ։ լծ։
Զի թե ասացեալքին յետոյ
մեղայ՝ լինէր թե հատեալքէր
վրէժ մահուն հասելոյ. յոր
մէ ի մեղայէն ընտրուի զոր
ընտրեաց առնել զարնօրէնու
թի ազատմանն մարդեղուե
ոչ էր եղեալ. կամ զոր ընտ
րեաց ասահմանեաց յաւիտե
նական զվրէժ մահու նոցա՝
թե դտեալքէր լինոսա մեղայս
անդորձեր եղեալ այս սահ
մանս։ բն։ Պասկեալ։ լծ։

Բո

Սրբոյն։

բաշխի, խնթիք ցաւոց բաշ
խին ևդնան։ բն։ Բազմա
հատուած էութի։ լծ։ Զի
լ ի չորս տարերս հատեալ է.
որ թշնամիք անհաշտելիք են
չորս ծայրիւն, չորեքեքն և
խոնաւութեբն՝ ջերմուեբն
ևցրտուեբն։ Դարձեալ՝ են
ևսերելիք անքակտելիք. զն
չորս ծայրիւն միաբանին.
ջերմուի հրոյն ևօդոյն, ցրը
տութի ջրոյն ևհողոյն։ Դար
ձեալ չորութիւն հրոյն ևհո
ղոյն. գիշերութի օդոյն ևջը
րոյն։ Զի իւրաքանչիւրոք
երկու ծայր ունի. որպես
թէ երկու, ձեռն ունի հո
ղըն, ևձգտեալ է ըզչորութի
լ ի հողն, ևզցրտութին լ ի
ջուրն։ Սմանապէս ևջուրն
ունի զցրտութին լ ի հողն,
ևըզգիշերութինն լ ի օդն։
Սոյնպէս ևօդն ունի զխոնա
ւութի լ ի ջուրն, ևզջերմու
թին լ ի հուրն։ Սմանապէս
ևհուրն ունի զտաքութիւն
ընդ օդոյն, ևզցամաքութի
ընդ հողոյն։

Բոլորեալ։ բն ։ Բարգաւա
ճի։ լծ ։ Փարթամանալ ՚ի
ընօրհաբաշխութի՛ ածուին՚
յորժամ մարդս զղջայ եւմ
զայ ասէ ։ բն ։ Քան զի ո՞վ
օք կալաւ զեղջերէ։ լծ ։
Օրէնքն հին՚ կազմեալքեղ
ջիւր սեղանոյն ՚ի տաճարն
սրբութե ։ զի յորժամ ու
մեք ակամայ սպանութե և
կամ այլ ինաս հանդիպէր ՚ի
տաճարն դիմէր և զեղջիւր
սեղանոյն ըմբռնէր եւապրէր։
բն ։ Աքար զարմեան։ լծ ։
Որ յերիքով զամրանն եւ զ
կռոց լեզուն պոդացաւ , ած
բարկացաւ , եւանկաւ մանն
՚ի բանակն ։ Եւնա չխոստովա
նեցաւ մինչ որ վիճակաւ
յայտնեցաւ ։ Եւապա ասաց
Թե մեղայ ։ վասն որոյ անքն
դուռնէլի եղև եւղ արդարա
ցաւ ։ այլ համաջինջ տամբն
կործանեցաւ։ բն ։ Սահուղ
կիսեան։ լծ ։ Յորժամ առա
քեցաւ յամաղեկացիան կոտո
րել զմարդ եւզանասուն , և
նա տեսեալ զազատ Թագա

Հոր նոցա գեղեցիկ ՚ի տես և
՚ի հասակ՚ իղձաց եւղ սպան
այլ կենդանի հած առ սա
մուել կնա բարկացեալ սպան
զնա պաշազանաւն։ Եւ յոյ
տել զօրացն ՚ի մոյ անասնո
ցըն ամպրեկացուց՚ զոր չէր
հրամայեալ ՚ա ամարդապէին
եւտ սաւուղ մեղայ՚ եւղ ար
դարացաւ։ Եւ այլ ուր ա
սաց սամուել սաւուղայ Թէ
մնա ինձ մինչ ես եկից եմա
ուցիչ զպատարագն ։ Եւսա
հուղ չմնաց մարդապէին ։ և
մարդապէն եկեալ բարկացաւ
նմա՛ եւտ մեղայ եւղ սրտիւ։
բն ։ Յուդա սիմոնեան։ լծ ։
Որ զտէրն մատնեաց , երբ
բանն արդիւնացաւ՚ ապա
ասաց Թէ՛ մեղայ ։ եւղ ընդու
նեցաւ։ բն ։ Ջմկրտուես
հարազատն։ լծ ։ Անքան
մանքէ մեղայն ըզմարդն ՚ի
մեղաց ։ որպես աշազանն,
Թէ եայն ձրի , եւայս աշխա
տուեցե։ բն ։ Զեռն յոտ
հարեալ։ լծ ։ Զեռն զմարմ
նոյ կամըն ասէ ։ որով հար
կա

Գրիգորի։

ուրեք տեսանի քա՞ ’ի սուրբ
սեղանն պատարագաւն։ բն
Մեծ է պատասխանատուու
թիս։ լծ ։ Այս՝ քան զայ
սահուս եծայնն անօրէնու
թեն մեծագոյն պարգևքէ
դեմ յանդիման զքա՞ տեսա
նել. ևայսու առաւել վ րս
տահուն է խօսակից լինել
քէ, քան այ՞ երախտաւո՞ն՝
որ յաճեստարանին։ բն ։ Ո՞
գրս հայրապետական։ լծ ։ Որ
պէս ասէ սողոմն՝ սիրա հո
գացո՛ց ցեց ոսկերաց։ բն ։
Ընդ աճմունս։ լծ ։ Ան
դէձ անհնարինք՝ որ ընդ մի
տրս անցանեն։ բն ։ Եւմունս
աննկատաբս։ լծ ։ Ջանամ է
լանել յառաքինութի՞, ևան
կատար ՚ձեամ. ի՞ջանեմ խո
նարհութե՞, ևոչ կամ հաս
տատ։

Լուծմունք. ի՞ երորդ գլ։

բն ։ Ջանկերպապրեցին չյի
շատակելի։ լծ ։ Որ ’ի միտ
քըն տպաւորին տեսակք մե
ղաց, զոր չէ պարապիշխ։ բն

Ջուտ։

Սրբոյն։

կանի հոգին մեղօք ։ ևայլ՝
զի բռամբ զկուրծս հարկա
նէ մարդ, որ նշանակէ զզ
հոգին. զի ծեծելոյն զգսեր
սրն՝ ցուցանէ զնա մայր և
պատճառ մեղացն որ անկա
նի ընդ միտն՝ ևկրի ընդ ան
ձրն։ Դարձեալ մարմնական
հեշտալի գործովք ,այսինքն
ձեռօք յոգի հարեալ ’ի պա
տարագ մարմնոյն այ, ևկամ
’ի մեռոնն սուրբ, կամ յայլ
խորհուրդ եկեղեցւոյ, ’ի
խաչ ևյաճեստարան։ բն ։ Կրը
կնն աշխատ։ լծ ։ Ա՛ւ ’ի
վերայ վայի ։ բն ։ Ջնա ու
նին առ որ չեմն։ լծ ։ Ա՛ւ
արդարս։ բն ։ Ջարտաքնայ
արդարս։ լծ ։ Սրբել զար
տաքին բաժակին։ բն ։ Սկն
պարծանօք։ լծ ։ Որպես
փուչ ընկուզն որ ճրճով ևկե
ճ եպով արտաքոյ զարդարել
երևի, և ներքն սին ։ բն ։
Ջոր տեսի աչօք։ լծ ։ Ասեն
թե՝ սուրբս ետես զքրիստոս
աչօք բացօք դեմ յանդիման
Եւ կամ զոյն ասե՝ զոր յայ

Նէև

Աղօթից։

շողն · զի որպէս աստեղք երկ
նից անթիւք են մեզ · ադա
տեր զամենեսեան գնոսա յան
հանէ կոչես · սոյնպէս ասո
ղն շողին քեզ միայն է դիտե
լի · նմանապէս և քոյդ ողոր
մութիւն անչափ է · որպէս և
դու անսահման ես։ բն։ Կան
ինձ նախապրեալ համարդ։
չծ ։ Ես միայն քան զայս զոր
ինձ ուսուցեր թողուլ ինչ և
կին եօթը ևնամանիլ քեզ · այլ
յոյժ առաւել գտանին քո
թողութիւդ առքոյդ գթութիւ։

Լուծմունք երեսներորդ գլ։

բն ։ Բազմագթելին։ չծ ։
Ջեօթանասնիցդ եօթը ասե
ւայնպէս կանոնեայց թէ ևյի
տին շունչն ևցէ՝ թողութիւ
գտանէ · ևթէ ՚ի մէջ չարու
թեն փոխադրէ զըղջմամբ ՚ի
բարին՝ առաւել պատուի։ բն
ևցորդս այս անձն ևշխան։
չծ ։ Ոգին ամարմինն կը
ցորդ են միմեանց ևհակառակ
բայց մարմինն քարշէ զոգին
զհետ կամաց իւրոց ևառնէ
ար

Գիրք։

Ջառ դրուն հեշտականաց։
չծ ։ Որ յիշելոյն հեշտանայ
բն ։ Քանզի ոչ պիտակ ինչ
ասակ։ չծ ։ Ջ հօր ևզորդւոյ
ևզհոգւոյն սրբոյ ասե Թէ՝
ոչ ասակ ևպիտակ այսինքն ան
համբ միայն ասել բատ սաբե
լի · այլ յատուկ ևորիշ դա
հանիմ զամենասուրբ երոր
դութիւն ևզմի ՚ն Ծ ՚ն ութիւնն։

Լուծմունք · իե · երորդ գլ

բն ։ Ննուց յիսնից ևթբհոց
երից։ չծ ։ Ննն · ծ · դ Ճծ ·
ևջորեակ ժ իս · երից թբհոց լ
ևմի այլ ժ · դ · Թիւն որ դայ
իս · Ե՛ կամ ըզ՝ իս Թիւն եր
կու կատր արա ևզ ևժդ ·
որ երեք Թիւն ՚ննեռս մրատ
նէ · թ · ծ՝ ՚ն · ևզ երկու ·
ժդ՝ երեք։ Ե՛ այլ զի Թո
ղութիւ մեղաց առանց հաշա
տոյ յուսոյ ասելոյ ոչ լինի · և
Ճշմարիտն այս է զի ՚ն մ ինչ
խորհուրդ՝ երրորդութե ան
համբն կատարի։ բն ։ Ինթ
երկրի յօդս հեղել։ չծ ։ Ման
րամաղ փոշին որ խաղայ ՚ի
նէզ

Գրիգորի։

տեղական տանջանօքն։ բն։ Կեղակարծ։ լծ։ Ցանկարծ Ակեղակարծ։ բն։ Ամպ լըր Թագոյն։ լծ։ Սեաւ և մը Թագոյն։

Լուծմունք. լա. երորդ գլ։ բն։ Մեհ մի անբաւեցեր։ լծ։ Եօթն՝ անբաւէ և ան սահման Թիւ. զի՝ է դերն եր կար է ըստ քերականին, հզէ ուԹին՝ այ նշանակէ. որ է միշտ. և անդիտելի է սահ ման էին, և անհաս Թիւ է ըստ աւազանին որդւոց. և ոչ ունի կէտ սահմանի. այլ կոյս ոմն է՝ իներբոյ տասինն ոչ կու ծնանի յայլմէ որպէս երկու՝ ի միոյն՝ և չորս յերկու յոլն, և ութ՝ ի չորիցն, և ժ՝ ի հնգիցն. և առաւել զանձառն ունի վի ճակ, և դրժարաթարգման նելի է էն. զի այ նմանէ։ բն Ձիաւորեալքն։ լծ։ Որպէս ձիաւորն՝ ի վերայ սոսկանա յոլն, այսպէս և առաւրեալքն ա հարկու են՝ իմէ դիշաց։ բն

Արբոյն։

արաճօղ հողմոց չար ցանկու Թեբն։ բն։ Հաստոլին փախ չօղ։ լծ։ Հողմն դժբար ու նելի է, և փախչի՝ ի հաստոլէն այնինքնեն չանան արդելել՝ ոչ կարեն. նմանապէս և ան էրն իշխանականն՝ ի մարդս փախչի վայրաքարշուեբ՝ ի Ճշմարիտ հաստոլէն այ։ բն։ Ցօքնապատճառեան աներնա վարան։ լծ։ Բազմապատ ճառ են սխալանք մարմնոյս, որ զմիտս ևզհոգիս որան՝ ի կորուստ, և զգայութիս յա րեալ՝ ի հեշտութի աշխար հիս։ բն։ Ընդանակք երկու լծ։ Աթխայ. զի զղջացեն յերկու կարծիս լինի. Ստոյ պատուհասից վան մեղաց, և Թրշի ընդունել զԹողուե վան զղջմանն։ բն։ Կրշ տամբանք երկու։ լծ։ Ա սըն միոյ մեղաց երկու յանդի մանուի. ատ և՝ ի հանդեր Ձեալն։ բն։ Արեգակունք երկու։ լծ։ Ատ յուսահա տի ծանրութեբ մեղայն և խա Հարի, և անդ ևիզանի յաճի

բն ։ Գեղչ.քն։ լծ ։ Այն
ձողն է որ առաջատին գլ
լուխն է ։ Ակամ սիւներն նա
հին ։ բն ։ Յոտնեալը ՚ինա
խաղրուածեց։ լծ ։ Յառա
ջին սրբոյն ։ այլ ընդ անհա
մարձակն ևնկուճա հայցեմ
զողորմութի՛ քո։ բն ։ Զ՚ի
մահ գլորմանս ցուցից կերպա
րան։ լծ ։ Այսու՝ որ յեր
կիր եղեալ եմ զերեսս ՚ի ծո
ղը ։ ցուցանեմ թե ՚ի մահ
գլորեցայ ևքնդ անասունս
համաբերեցայ։ բն ։ Կիսայար։
լծ ։ Որ կորանայ ՚ի վերայ
գաճազանին։ բն ։ Առ քեզ
հայե՛ ամ ակն տեառդ։ լծ ։
Որպես ասէ ։ Առ տեր համ
բարձի զաչս իմ։ բն ։ Պար
սեցին։ լծ ։ Որպես պատ
սըն հեռացուցանէ զքարն։

Լուծմունք՝ լե ։ երորդ գլ։
բն ։ Աշխարհալիր տանն տե
սակաւ։ լծ ։ Զի տունն լի
եղև ՚ի հոտոյ իւղոյն ։ որ էր
տիպ ևտեսակ լրումն ամ աշ
խարհի ։ որպես ևատացոյ ամ՝

Չեռևակ սպառազէն արիու
թեբ։ լծ ։ Որպես հեռեաս
կըն յաշխոյակ ե ՚ի գօտեմարտն
սըն լինել ։ նոյնպես ևհոյլք
ճգնաւորացն։ բն ։ Ոչ ես
մոռացեալ։ լծ ։ Զնոսա՛
կամ ՚ինոցանէ ։ մինչ ՚ևթա
տերս խաղայողաց ։ և՛ի միտս
չարաց ևխտաց անկանիս։
Ոչ դու զնոսա մոռանաս և
ոչ նոքա զքեզ։ բն ։ Եօ
թամբք իցէ վարակեալ։ լծ
Ասէ սողոմոն՝ եթէ եօթը ան
գամ աղաչէ զքեզ թշնամին
քո մի հաւատար նմա։ Այս
մարդկան ե սահման ։ բայց
այն եօթանանիցս եօթը սահ
մանեաց Թողուլ յանցաւորին
՚ի միւսմ աւուրն։ բն ։ Ամ
բարիշտ մարքուրն ։ ևպոռնիկ
լծ ։ Ընտրեաս դատես ։ որ
պես զփարիսեցին ևբդմանքսա
հարն ։ զի թէպետ ևմանքուր
էին ամբարիշտն՝ ամբարշտու
թեբն դատես ։ ևթէ զըղ
ջանայ պոռնիկն արդարացը
նես։

Լուծմունք ։ լբ ։ երորդ գլ։
նէը

մեզ զհոգևորն շնորհեցեր։ բն։ Ընդ քառապերճութեանդ լանջացան։ լծ։ Քառամա նեակին վ ըզանոյ ի, չորեք կուսիւ աղեւսանման արծաթ կամ ոսկի։ բն։ Ոտն յարկ մուծից։ լծ։ Յայս ճառս զողբս ածից դատախազ ինձ բն։ Յօրինակ ի ժանեց կո րուսչին։ լծ։ Որպէս ասէ սազմոն, Աճ վշրեսցէ զա տամունս նոցա, ևզժանիս առիւծուց խորս։ Եւ ամով ասէ, որպէս հովիւ մի որ Թափէ ի բերանոյ առիւծու աքեացս երկու, կամ բզ Թակ մի ունկան։ Եւ երե միա ասէ, զերծուցից զքեզ ի ձեռաց չարաց, և ի ժան դաց ապրեցուցից զքեզ։ բն Բարձոք վարձ կամացս։ լծ Որպէս ասէ սուրբն Իգնատի ոս Թէ՝ զոր օրինակ վարձն ըստ վաստակոց ի, Ներմանա պէս ևշնորհն ըստ յուսոյն կրշ ուի, ըստ որում ասէ սազմ

տեր ի վերայ մեր որպէս յու սերն, Եղիցի ողորմութիւ դ

Թէ՝ ուր և քարոզեսցի աշէ տարանս, ևայլն։ բն։ Ան կր շտամբելի ի բանբասանաց լծ։ Սազմոն Որ ասէ՝ Իւղ մեղաւորի մի օծցէ։ բն։ Ջմար դարեին կերպարան։ լծ։ Որ պես ոմն էառ զպուռնիկ կա նայն ևարբեաց նոյնպէս ևառե րըն մեր էառ զբնութիս մեր ևարբեաց։ բն։ Անդուստ առ առաքն։ լծ։ Ի մարգա րէին առաւկէն՝ առ մերս բզ նոաի վերաբերեալ զՀնորհն։ բն։ Ընդ անասնական գա րշոյն։ լծ։ Ջոր ասէ մար դարէն ի դիմաց այ առ պո ռընկեալ ժողովուրդն, ես ետուս քեզ գարի ևարծաթ, գինի ևձէթ ևկատաւ։ բն։ Ընդ զերծման գլխաշուք կր առնոյն։ լծ։ Այս ըստպատ նակիքն են, որ առաց մարգա րէն առ ժողովուրդն, առնոյ զկտաւդ ի գլուխդ քոյ, և զապարանջանս ևզայլն։ վո խանակ այսոցիկ մարգարէա նացս զոր ետուր նոցա, ևա ռեր վասն անարժանութեանն,

Աղօթից։

Նուէս դրաբանականս։ լծ։ Զատենախօս քարոզն ասէ՝ ի լուր ժողովրդոյն. Թէ պարտ է աղօթիւք եւ պաշտօնեբք լինիլ։ բն։ Ցիշխանական պզտման։ լծ։ Ոմիտս և՛ի հոգիս։ բն։ Բայց՝ ի բանէն լծ։ Զի բանին՝ ած ոչ ասի հայր. բայց կուսածին մարմնոյն ասի. զի ած-ութիւնն հաճասար է երիք անցանցն. եանձն բանին միայն էզ՝ ի յարպանդ կուսին. եստեղծ իւր մարմին։ բն։ Ցոր ևչ լըզ նագ։ լծ։ Ոչ է մեզ նման. զի նա՝ ի կուսէն ևած, եմեք մարդ միայն՝ եոչ՝ ի կուսէ։ բն։ Ա՛հանդակատաց։ լծ։ Ա արդապետաց։ բն։ Ցա հանիւ։ լծ։ Ցանդըգնի։ բն։ Ցերիս օրինակս։ լծ։ Զոր հոտս եղիա, շարժումն հոգւոյ, եհոսր։ Զի մարգա րէն հայցեր յայ շարժել եր կրօն եկորուստանել զմարդիկ հոգւոյ ուժգին ելանել ացրե հել զմարդիկ. հոսր ստատիկ եայրել զաշխարհս. յորս ոչ պղ

Գիրք։

ատցատք՝ ի՛քեզ։ Եւ տէրն ասէ, որում շատ թողուցաւ շատ սիրէ։ բն։ Զլոյծ մած հաճ վերջնոյմ։ լծ։ Զմած հաճ վերջնոյմդ՝ զաշազա նին խորհուրդն ասէ՝ նախ քան զհաստատիչ զ ըրիստն կամարին, զոր լոյծ մածհաճ եվերջին վարագոյր ասեն։ բն։ Դարձեալ կրկնեացի։ լծ։ Զի մինչ յայս՝ որ մըտօ քըս՝ ի վեր հայեցայ՝ ի լոյս խմաստից քոց. նոյն լուսոյ զօրուն հրաշապէս ազդե յիս ևյայտնի մնացս. ևզայս այ նու ճանաչեմ, որ խաւարուն մնացս խաղացին։

Լուծմունք. լդ. երորդ դէ բն։ Զոր՝ ինախնումն ճա ռեալ։ լծ։ Զոր վերոյ ասա ցեալ եմ՝ զամ պրական ան հանան. Թէպետ ևգեր՝ ի վե րոյ դատանիս. այլ ամ յար մաճոր է քեզ. բարին ևբա րերարն. լոյսն ևնորոգօղն. ևյամ զատաչի կայ դաճա նուէս ասէ։ բն։ Ցանդիման նդ

լծ ։ Խնամարկութեց երկրի
զերկնայինն կարգեաց · որ
պէս միքայէլ էլի , և գաբրի-
էլ պարսից , և այլք այլոց-
բան այնմ , կացոյց սահման
հեթանոսաց բան թըշոց հը
բեշտակացն այ ։ բն ։ Ըստ
սահման կը շուռթե չափոյ ։
լծ ։ Եւ ոչ այնու շատացար
կոչել մարդ-ասեր , այլ մարդ
եղեր ամերսին մեծարեցեր
զընութիս մեր , ՚ի՛վեր քան
զչափ ևզկշիռ մեր ։ բն ։ Ա՛ն
ուց անքաւիցց ։ լծ ։ Ո՞վ կա
րէ գրել և ճառել զեղմունս
երախտեաց քոց ՚ի մեզ ։ բն ։
Ջանապակ ծորմանն ։ լծ ։
Ջ օրինան ասէ որք զծորանա-
հոսուցն արբին · և ևամ զայն
ասէ · որ զօրուել բազում է
լաներ ՚լինանէ ևրժշկեր զա
մենեսեան ։ բն ։ Ամանդ վա
սըն լինքևանց ։ լծ ։ Ուրախ
բորոտացն , ևխտրատն , տե
ռատեսին , ևպուռնկինն ։ Եւ
կիսոց վանն այլոց , որպէս
հարքն բարեխաւսին , և քա
րաշինն , և քանանեու հոյն , և
ան

գոյր կամքն այ , այլ ՚ի քաղ
ցըը օդն , որ զհեզութիւնն
այ ցուցաներ · և այլքն ըզ
մարդկան խստութիւն ։ բն ։
Օրինակս երուսաղէմի ։ լծ ։
Լինդ այս երուսաղէմիս և ևվեր
նոյն ասեն տեր ողորմեա · զի
մի թափուր կամ սակաւա
մարդ լինցի ՚ի մարդկանէ այս
այն է զոր ևսես ՚ի դարձի
գերուեցեն · զի կայր միքայ
է լ կարմիր ձիով և՛ ՚ի վեր քան
ըզնա · այլ ոմն պատ աշխատ
ձիով , որ ասէր առ միքայէլ
ինչ է՞ ըր ոչ ողորմիս երու
սաղէմի ։ Այս գործ քահա
նայի է , զոր ևս ՚ած հրեշ
տակային ազօթել վասն մարդ
կան , որ էր երուսաղէմ խոր
հուրդ լուսաւոր վերնոյն է
րուսաղէմի · վասն որոյ մատ
թէոսն՝ ողորմեա երուսաղէմի
ևզայս միջոտ ասեն , ողորմեա
դու սուղձեր մի կորուսա
ներ · ևզգործս ձեռաց քոց
մի անտես առներ ։

Լուծմունք · յն · երորդ գլ
ւն ։ Մատակարարութեանց
նզա

Ագաթից։

պահապանացն։ բն ։ Ցորսայ սեալ։ լծ ։ Երկաթ վար Հր գել։ բն ։ Չանգոյն մօվա բու։ լծ ։ Կինն ղովտայ է, որ դարձաւ արձան ազի։

Լուծմունք լէ · երորդ գլ։ բն ։ Արքայազունք են։ լծ։ Ծուռքն Լապտակն Լայլն, անթիւ բարեաց մեզ երախ տաւորք են։ Լանհամար օրհ նուեց արժանաւորք։ բն ։ Ըզ այսոսիկ զառաջինն։ լծ ։ Ըզ այս անբաւ շնորհս յոր ժամ նայի ոչ՝ ազիւր նիւ թըն յիշեմ թէ՝ երդոյց եմ։ և ապա զինքն օտար Լանար ժան իմանայ այն շնորհին

Լուծմունք · լը · երորդ գլ բն ։ Գլխաւորացն օրինակու թեբ։ լծ ։ Ջոր՝ ի վեց ճա ռին ասայ ։ ոմն Լեցնցուղք իւր ։ Լայլն։ Անդ զտեսակ մեզայ կը գրեց · Լասատ զար դարուեմ ես լա։ Եւ յերկո սեանն զնըշան՝ է բազմացն ասէ Լավայելէ Լակ զինասա կար

Գլուք։

անդամալուծին։ բն ։ Ար Հեստս բազմօրինակ։ լծ ։ Որ Ձեռօքն առնէր · որպես զկաշէն՝ իվերայ աչաց կու բին ։ զ լեզուաշէն ունել ։ Լերզ մատն յականջն հատուցանել բն ։ Ջանմաքուրս հոգի սուրբ հատոր։ լծ ։ Մեծէ քան՝ ի բնէ հոգի սուրբ լա տեղծել ։ զ լըճացեալն խոս տովանութեբ անախտ պահե լըն։ բն ։ Երկրորդս առա Հելութեբ։ լծ ։ Ջխոստովա նութեբն ասէ ։ որ զշնորհ աշազանին ունի։ բն ։ Այս խոստպաշտօրեցեր։ լծ ։ Սըբ բեցարուք Լարբեցից ըզՀոգ ասայ առ մովսես։ բն ։ Ցան դըրնաբար։ լծ ։ Կինս զոր ետուր ցիս՝ Լայլն։ բն ։ Ա պականասպաս։ լծ ։ Շան լային է։ բն ։ Լաղկանձոտ կան։ լծ ։ Քծնել Լիծկըն ծեղնէ։

Լուծմունք լ՝ Լվեց երորդ գլ բն ։ Կրկնակապին կաշառ։ լծ ։ Ջոր յուդայի եաուն և նզբ

Գրիգորի։

լծ ։ Գողութիւն , պոռնկութիւն , այլ այսպիսիքս , ոչ թէ բնաւորականք են՝ եւայլ գոյութիւք պատճառք , այլ հեշտասիրութեամբ հարկն ըզպոռնկութիւն գործէ , եւ ապա հոգեն զգողութիւն , այլք նմանապէս ։ որպէս ասեն թէ կարիքն գործեն զչարիքըն։ բն ։ Ցօրինակ երիս։ լծ ։ Ի մարմին ի շունչ կայ գիւ։ Ախ։ Արդ այդ , ճառին լուծմունք ոչ գոյ ։ Քան զի պարզէ խնամոտասիրողացն։ Ընդ նմին հետեւեալ ևս այծ գթութեամբ ճառին լուծումն ոչ կայ յաղագս պարզ գոլոյն։

Լուծմունք խգ ։ երորդ գլ։

բն ։ Բժշկական կրթեալ նոցա ։ լծ ։ Ակն թէ ես յառող ջացնեմն , եւ ամենաճնար եմ փորձ ամ կարծաց ևցաւոց։ բն ։ Ահա դու ի յիս ըստ մարդարէին։ լծ ։ Ախ դը նացկ ի ինոսա եբնակեցայց ի ինոսա ։ Եւ թէ՝ ես եմ ի միջի ձերում ևբանն իմ ևհո գին

Սրբոյն։

կար սխալանն բազում ցու ցանել , որ սակաւ զօրութիւն սրբոցն երևի վանօղ շատ մեղուցեցն ընտրհօքն այ։ բն Ապիկար կարիւ։ լծ ։ Ան գէտ եւոկար իմ կարողութեամ ։

Լուծմունք լթ երորդ գլ։

բն ։ Մատեանս ընչական։ լծ ։ Արդ ես ըստ եզեկիէլ լն , որ եոսուն ի ինա մատեն թէ կեր ևկուլ ևէր գրեալ յերկու դիմացն վայ եողբ։ բն ։ Տարտամ ոագնապի։ լծ ։ Տարտամն յայմ ասի , եատագնապն յը շուտափել ևնեղու թեանն ի բառն ցաճոյն։ Զայն ասէ սուրբս թէ՝ նե զուն ն ատեպ է , ևխրկուն ն յաւմ ։ զի այմ օք որ ատագնապի եկս երթայն խնդրէ , ևիմն ատրտամութի՝ խառնէ ընդ ատագնապիս։

Լուծմունք ։ խ ։ երորդ գլ։

բն ։ Բաւիղ։ լծ ։ Գիւ աս զի։ բն ։ Եմակ։ լծ ։ Ծոց բն ։ Ապականութեա կարիս

Նղդ

Ագօթք։

առ բարի յոյս տընկեալ է ՚ի սրտի քոյ անձն իմ կործանեալ բն ։ Ընդ բընաճորա կանայն ։ ը ։ Բնաճոր է քաղցըն ևծարաւն, քուն ևայլն իսկ եկամուտ չարն, որ միշտ է ՚ի մեզ որպես բնուն ։ բն ։ Ջբանին սերմանակաթուն ը ։ Անվակ բերան է, որ միշտ զանպատեհսն խօսի և ասէ. ևորպես սերմնակացն յօրինան պիղծ եր. նոյնպես վայրախօսն ևշատահաղն ՚ի նորս ։ բն ։ Ջերկոյն շաւիղ ։ ը ։ Ջթոյնս կարճին ասէ, որ ծածկեալ է մաշկովն. որ շուրջ փակեալ ունի սրպես կապ զթոյնն. զև մի երկեղ մինչև հարցե ։

Լուծմունք ։ խզ ։ երորդ գլ բն ։ Օրինակին շնորհս ։ ը Որպես ձևացար ով մարդ ուզորդ ՚ի ձև հրեշտակի. և ՚ի տիպ աշտանակի, զձրագն ՚ի գլուխդ ունեցուլ տեսանել զօրինակն քո ևղ ըսկզբնատիպն ։ բն ։ Արկին ճոխացար ։ ը

Գ. այս

Գիրք։

գին ։

Լուծմունք խզ ։ երորդ գլ ։ բն ։ Օրինակն նուրբ ։ ը ։ Մովսես սր տարածմամբ ձեռայն զբրիստոսին նշանակեր զյարչարանն ։ բն ։ Կենսախրախոյն բանիւ ։ ը ։ Որ աչս թէ՝ բաժին իմ է նա. վասըն այնորիկ ասին կալայց և համբերեցից նմա ։ բն ։ Բիւրըս կրկնեսցի ։ ը ։ Ամէն բիւր անգամ կրկնեմք ՚ի քննել ոչ ջափ ։ բն ։ Ոտի կենդանի նուոյ ։ ը ։ Օրինակ տայ համակամութե հօր ևորդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ։ Որպես հոգին կենդանուոյն ևբանն բանականին ։ ը ։ Ջի հոգին շնչական ՚ի մեզ ՚ի բանէ բանականին ոչ է օտար. ևյայտ ես, զև ՚ի քաղաքել Հ ընչոյն՝ խափանի բան բանականին ։

Լուծմունք ։ խե ։ երորդ գլ բն ։ Եթ արդ յոյս բարեաց տընկեալ ։ ը ։ Որով հետև ամենատուրը երրորդութե՛ն առ կեանս փոյթե ևսթափ այ

Նղդ

Աղօթիկ։

առ բարի յոյս տընկեալ է ՚ի սրտի քոյ անձն իմ կործանեալ բն ։ Ընդ բընաճորա կանայն ։ ը ։ Բնաճոր է քաղցըն ևծարաւն, քուն ևայլն իսկ եկամուտ չարն, որ միշտ է ՚ի մեզ որպես բնուն ։ բն ։ Ջբանին սերմանակաթուն ը ։ Անվակ բերան է, որ միշտ զանպատեհսն խօսի և ասէ. ևորպես սերմնակացն յօրինան պիղծ եր. նոյնպես վայրախօսն ևշատահաղն ՚ի նորս ։ բն ։ Ջերկոյն շաւիղ ։ ը ։ Ջթոյնս կարճին ասէ, որ ծածկեալ է մաշկովն. որ շուրջ փակեալ ունի սրպես կապ զթոյնն. զև մի երկեղ մինչև հարցե ։

Լուծմունք ։ խզ ։ երորդ գլ բն ։ Օրինակին շնորհս ։ ը Որպես ձևացար ով մարդ ուզորդ ՚ի ձև հրեշտակի. և ՚ի տիպ աշտանակի, զձրագն ՚ի գլուխդ ունեցուլ տեսանել զօրինակն քո ևղ ըսկզբնատիպն ։ բն ։ Արկին ճոխացար ։ ը

Զգ. այս

Գրիգորի։

մտացս։ ը՛ն ։ Խիղճ մտացս։ ը՛ն ։ Մեծ մեղաւորին։ ը՛ն ։ Մանասէի։ բն ։ Ջ պարտու- ցըս սակ։ ը՛ն ։ Ջ համար մե- ղացս։ բն ։ Թախանձ։ ը՛ն ։ Խիստ աղաչանք ։ որ ձանձ- րանայ լսօղն։ բն ։ Սպասան ը՛ն ։ Անդեան։ բն ։ Յօդիցս ը՛ն ։ Ոտից ամենա։ բն ։ Ո՛ս կրզբնաւորս ապաւինու- թե։ ը՛ն ։ Որ զղջացաւ ի՛ սրտի և ասաց երթայց առ հայրն իմ ուստի հզի։

Լուծմունք ։ խ ը ։ երորդ գլ բն ։ Խրատացուսցես զնմա զղօրմութի։ ը՛ն ։ Աստղ ողոր մեա ինձ հոգ թէ խրատմ՛ք դատեցուլ ։ այլ՝ ձր շմարտա պես ողորմեա ։ որպես ընդ ցասման երեց որդւոյն աստ ուղ ։ ուրախ լինիլ պարտ ի մեզ։ բն ։ Ամենապարտ զըղ Քայեալը ը՛ն ։ Ամենաչնչի եր զղջումն սօղոմոնի վասն ու զացն, և ապաշխարելն տարա կուսելն յընդունելութի։ բն ։ Ջակատեցաւ։ ը՛ն ։ Յիմարե ցաւ

Նզհ

Հալականաց հրդ։ բն ։ Խոնթ ։ ը՛ն ։ Եղերերգութե։ ը՛ն ։ Վ ըն հատուտուի մարդ յոտով ի՛ յոյս։ ը՛ն ։ Մ հզայ ասելո։ բն ։ Ի բարւոյն կատրկաուեալ

Լուծմունք խե երորդ գլ։

բանքս։

Ջգուշարանօքնդ՝ օգնական բանականութեդ ։ յօրինել մատամբդ զարբեսո։ և բազ կօքդ զործ ։ ևկոչիլ ասծ կը ցորդ ասյ ։ այսինքն արարիչ։ բն ։ Լիութականութե քոս մըդ սեռութե։ ը՛ն ։ Ա ատն այն ետ քեզ զղջայութիդ, զի մի ոք մտացդ սեռուե նիս թականս անդատ մատցե։ այսինքն անքննելի։ կամ նիս թականս վասն մարմնոյն ա սե։ բն ։ Կանոնաւ խիք սահ մանեալ։ ը՛ն ։ երեք ՃկԵ օր ի տարին ։ նմանապես և յօդ հաճ՛ք մարդոյն։ Տարին չորս եղանակօք ։ ևմարդս ի չորս տարերացս ։ բժան ամիսք, ևժը անդամք ։ եօթը օր շա բաթուն ։ և եօթը ըզգայա րանքս։

Ղեւոնդ Երէց։

Հանապազ խօսեցան առ քրիստոս բազում բանս վասն սողոմոնի, և ասէին ցնա, եթէ այժմ ի միջի է, որ բազում ինչ պատուէրս վասն դարձի ձեր սողոմոնի. այլ եւ աքիաս սիլոնացի ասէ վասն զղջման սողոմոնի։ Եւ զիոյթ իւրոմ ընթացեալ։ Եւ զկար փոյթն ի նմանէ սողոմոն յառնացուած դիրսն աղօրմելի աստ. եւ զայլ ինչ յաշխարհիս զուր եւ անշահ ասէ։ Ակնա բատ պրէտութիւն։ Եւ զորբոզ՝ ծարաւորն. եւ կալումն զդէմս իւրեանց։ Եւ զմ պահականայ։ Եւ զհրամարհանայ։ Եւ զբոր զհինգ յուսադրութեան։ Եւ զմնայն մեղաւորացյուսադրութեամբ հինէ սողոմոն իւր մեղօք եւ զղջմամբն. մինչ եւ հանդ յորժամ տեսին նմա ի դժոխս, նա՝ յառաջեաց զանձամ հոգիս մարգարէիցն և խոստովանեցաւ զքո փրկիչ բն։ Ցիշատակաւ խորհրդ դոյ։ Եւ սողոմոնի առա

Նղզ

ցաւ։ բն։ Ծերաբա։ Եւ։ Գոր ծիք դիւթուքեամբ կռոցն քահանայից։ բն։ Արձանն վհեդովբայ։ Եւ։ Առ բաղա կաւ խաբեալք՝ կանգնեցին արձան բեբայ ի վհեդովը և երկրպադին։ Ոմանք ըզքեզ ասեն պատակեր, ևզվհեդովը տեղւոյ. ևայլք զվհեդովը ասեն պատկեր, ևզբեզ տեղի. ուր մատուցին զոհս որդիքն իւրեանց ի կրակի զմեռելոտի. վասն որոյ մահ եած նոցա զի սատակեցան բազումք քաղ մոսին թէ՝ պղծեցան նոքա ի քեզբեդովը։ բն։ Ջազիր տեսակ։ Եւ։ Ջկանացի ամն Թըն ասէ աստարատայ զոր բահաղաս մարգարէքն պաշտին։ բն։ Առ այս պայման բանի։ Եւ։ Թէ ոք չիմար ինչ առ սահման եշալի իմաստուեն սողոմոնի, եւ զոյն չափ իմաստուեն նորա կայծ յուսացի, ոչինչ կրէ ի ինո բայնոցն չարաչար ախտից։ բն։ ի մատուանս քահանայ ինն։ Եւ։ Ցիս դարձին՝ քա

Ա Բ

դոյ։ Եւ։ Ջսողոմոնի առա

Գրիգորի։

Ջոր՝ ի բնութենէն. եւ հո
գիս մեր եռամանեայ, բան՝
ցասումն՝ ագանիւթեի։ Եւ
յայ այնպէս բառեղծած թէ՝
զի բանն խոհեմ լինէր՝ ագա
ստումն արի ընդդէմ չարին,
ագանիւթեն յոդջախոհ յաճ
ե՛ի տուրըս. առջ բղջախոհու
թեբ ՝ի մեղս։ Եւ դարձեալ
զմաստնս մարմնոյս ասացից,
յորոց բաղկացեալ է. առնի
ապահութեի եմտալութեի ՝ի
հոդոյն, գիշրութեի ագրտութեի
ուստի եւ անդթութի ՝ի ջրոյն
ցուիութի եհպարտութեի ՝ի յօ
դոյն, ցասումն եբարկութեի
՝ի հրոյն։ Զայսոսիկ ասէ կա
րիս մեզաց որ ՝ի պատրանաց
չարին կարևորք եղեն ՝ի բր
նական մաստնս։ բն ։ Ոխա
կենաց։ լծ ։ Մրկրտութի՝ն է
որ միանգամ է ևանխոհատ
րելի։ բն ։ Զայս տուր շր
նորհաց։ լծ ։ Զթողութի՝ մե
զացն ասէ, քան զերկինս երկ
րայնօքն ևքան զերկիրս երկ
րայնօքս վայելուչ ևպատաճա
կան։ բն ։ Ոխերձնալ։ լծ

Ոգբոյն։

Ջին խորհուրդն յիշեցա ։ ևս
զորմութե՝ քոմ արժանացո
զիս ևզնա։ բն ։ Ոօրն կրկի
ցըն գերազանցեաց։ լծ ։ Զի
դաւիթ արտաւօքն ըզմա
հիճան Թանայր ։ ևսորմոն
զանեւաին օգողեր։ բն ։ Պը
հեաիկս ոմն։ լծ ։ Սիւսա
ցին արգահատեր ։ այսինքն
հոգայր ևողոքեր վասն սող
մանի ։ ևեպիփանե ՝ի մեկնե՛ն
զնծ երաժոնան ։ վարձուց
արժանի համարի ըզսողոմոն
վասն զղջմանն։ բն ։ Օս
տացոյն։ լծ ։ Զ յոբայ դեր
սըն սողոմոն գրեաց ։ ևնա որ
այնպիսի բանս ստեղծանէ՝
ոչ մնայ Թարց ողորմութե։
բն ։ Ասխահրաման ասաս
կուԹեբ։ լծ ։ Ասխ զերա
համբ գաւառն ասէ ։ իսկ
երկրորդ զողորմութի՝ն այ։
զի խաւանէ ողորմութի՝ն ընդ
Ճշմարտութի՝ն այ ։ որպէս և
սովոր է այ՝ միշա ՝ի մէջ բար
կութեն զողորմութի՝ յիշել։
Լուծմունք։ խթ ։ երորդ գլ
բն ։ Ջկարիս մեզաց։ լծ ։

Աղօթիկ։

քան զքաղցրութիւն պարգեւս
Լուծմանդ։ ծ։ երկրպ զլ։
բն ։ Սաստած պարտաւորը
պաշտե։ լծ ։ Քո՞ վասն մեր
մեղք ևանկծք կոչեցաւ։ բն
Իսրաէն հին։ լծ ։ Ո՛ սօղո
մունկ ասացեալ ։ Թէ ով նրա
տիր յառաջին բարձին, կամ
զղաւթին որ ասէ , ոչ նրա
ասյց ևս յաթոռս նստարայ։
բն ։ Ա՛րդ՝ Թէ ևս ևթէ նա
լծ ։ Այս ինքն Թէ ևս ևթէ
այլ օք ։ ընկալեալ զհոգևոր
Իսրաէս Հանճարեղանց՝ մեծա
րութիւ՝ ի ինէ ։ որ ասաց՝ քա
րեկամ՝ ի վեր մտաբր ևզեր
ծանիմք ՝ ի բանբասանց մար
դարէին Թէ՞ ով կիս մերձ
նար զի սուրբ եմ։ բն ։ Ցա
տրեաանի։ լծ ։ Ջ դանիէ
լէ ևզերեք մանկանցն ասէ
որ ասէին , մեղաք անօրինե
ցաք։ բն ։ Ջհաստաձօ։ լծ
Ջբազումս ևզմաստուն։ բն
Ո՞ փշուծ։ լծ ։ Ջոր կորոյս
ադամ՝ իդրախտին՝ զնոյն ևս
ընկալոյ յաշտարակին։ բն ։
սուրբ

Գիրք։

Զդիտալ՝ ուղեալ յաշխարհ
զի ՚ի քաջաշխոյն ճանապարհս ։ և
յողորմին առաքել երևիս քան
զի ՚ի լատեղծանել զի ՚ի միոյն ա
րարիչ միայն ճանապարհս ։ իսկ
զի ՚ի միւսոյն առաքել կոչնամ
բըն ։ այսինքն արարիչ ևհ
րախտաշարս։ բն ։ Վշօք մե
ղաց յոգւի։ լծ ։ Ո՛թը շշա
ռանեի դառնամ՝ ևծանրա
նայ ձեռն քո յիս ։ այսինքն
իրաշտնք դատաստանին, զի
հարան յիս փուշք մեղաց։
Զի յորժամ ոչ թողցես ըզ
մեղս իմ ։ ի թշշառութիւն
դառնամ ևծանրանայ ձեռն
քո յիս ։ այլ զօրացս զքաղց
րութիւ աչօդ պարգևաց ։ որ
ի ողորմութիւն ։ Եւ դարձեալ
այսպէս խնայեա զմեռնիս
ձեռաց ածողին ողորմութեն։
լինելացընել զծանր բեռն
պատուոյն յանկանաց ։ որպէս
ևմարդիկք ձեռամբ ունին ի
վայր զբեռն։ Եւ դարձեալ
ասէ՝ ձեռն քո բարկութ մը
խի յիս ։ ևան փշոց մեղացն
ծանր առնելով ինձ զմեղս իմ

Գրիգորի։

և զազիր քան զամ կանայս,
Եբազում պաշտօնատարս ա-
րար իւր վասն աղտեղութեան.
Եւայնքան՝ մինչ զի յետ սա
տակմանն՝ զամօթոյ պատակեր
պղծոյն՝ քեանայ՝ Ճուկեց մա-
նասէ եվանգնեաց ՚ի ջորս դ կ
մրս սուրբ տաճարին։ Օն յա-
ժէն դրանէ ընդ որ եմրատա
նեն ՚ի տաճարն՝ երկրբպա
պուծի առցէ. Եայն եր պատ
կեր. այսինքն օրինակ աշե
բածոյն Եպղծոյն անապատի
որ յապայս լինելոյ եր զոր ե-
սէս դանիէլ. զի անապատն
զաշեր յուցանէ օք եղև երու-
սաղէմ յաշուրս դերութեն

անտիոքայ եսիոսոսի։

Լուծմունք ծբ. երորդ դլ
բն։ Արկին ընդ միոյ հաճ և
յար։ լծ։ Ընդ միոյ իսոյ ո-
զորմութեն՝ կրկին շնորհես.
սոս զհարիւրապատիկն, և
անդ զկեանն յաշիսենակա
նրս։ բն։ Ջանդուսոս ըզմո-
սրս։ լծ։ Ջկինն ընդ նորս
համեմատ. զանդուսոս չը
նոր

Սրբոյն։

սուրբ ասէ։ բն։ Սո աշեան
դրն։ լծ։ Ջկարգս քրրիս
տոնէականս ասէ զոր առի ՚ի
պահել յօր մ կրբսոս Թեսաննի
բն։ Սո անուանն։ լծ։ Քր
րիստոնեայ։ բն։ Ջոր դրէրն
իակ մեծ է։ լծ։ Ջոր էինչ խո
սեցար՝ կարծեմ Թէ ոչ աշ
խարհս բաշական է քոտ յօ
հաննու։ Եթ կամ զայն ասէ
Թէ մեծ ևսարատիելն է դրէլ
Թէ ոճ մարդ եղև։ Կամ ըզ
մեղայն ասէ. Թէ այնքան
զեզծայ որ Թիւ չկայիմ չա

բեացն։

Լուծմունք. ծա. երորդ դլ
բն։ Ջ քրէական վերնամար
տուԹին։ լծ։ Քրէական
մեղք ասէ զայն՝ որ Թադա
Հարին զասա առնեն. Եայն
պիսին մահապարտ է՝ անբա
բեսօս. որպէս ևմանասէ եր
Եթ կամ զայն ասէ, որ ըզ
պատակեր չորեք դիմին հայել
Ճռելեայ ՚իբրայս։ բն։ Քե
Հանայ ուժեմն։ լծ։ Քևանն
կին եր լոզ ևպօսնիկ, դարչ

Նղթ

Աղօթք։

զեռւթէ պատարագին ասէ։ այս է մարմին իմ։ բն ։ Ահա հօրն է։ լծ ։ Աստուած լի նիմք ՚ի լոյսդ խառնելով ։ Զայս կատարեալ խոստումս օրէնքն ոչ ունէր։

Լուծմունք ։ ծ ։ երորդ դլ բն ։ կարծրն քեզ հասանուա է։ լծ ։ Որպէս պարեսպն երիքովն ։ ևլոյծն պինդ ։ որ պէս ծոցն կոյոդանան։ Հուրըն յօդ ։ որպէս երիք ման կանցն ։ և անձրևն բոց ։ որ պէս սոդոմայն։ բն ։ Զբարըն բաշեա։ լծ ։ Որպէս ա սէ կարօդ է ասծ ՚ի քարանցս այցեցանէ որդի իս աբրահամու Անշուշտ արձան։ լծ ։ Կինն ղովտայ։ բն ։ Զմատուցչն լծ ։ Զշուշան ՚ի ծերոցն։ բն ։ Զպարտաճորն։ լծ ։ Զմանքաճորն՝ զաճապակն՝ և զպատնէին։ բն։ Զկարծեցեալն մաքուր։ լծ ։ Վարխեցին։ բն ։ Զմանանեան հաղբից։ լծ ։ Կինն տեռատես, և միւս կինն կարկամեալ ՚ի բա

նորին որ ՚ի հնուամն խբրև ընդ լուսաբանիւ ևնդէզ պատուհա նիւ ընդ աղօտ ծագերը զնը հոյլս հնորհայն , ՚ինորուամ իւր իսկ սողոմոնի ևլինձ ընդ նմին բացեր և արձակեցեր ըզ հնորհս լայնս և պայծառս։ Զի ՚ի հնուամն ընդ աղօտեր թողուեցին , և ՚ինորուամ ըն դարձակ զոր հառս զայս սո ղոմոն ևհհաս թողուեցե ։ և ես այժմ ընդ նմին։ բն ։ Զոր ընդ մէջ իմն մանաւորօք։ լծ ։ Զայս աւետաւոր յիշա տակս ՚ինորուամ զձրիկ պար պեւաց ՚ի մարդարէանալ մեր դարեխին ընդ մէջ իմն ածէ լին մանաւոր ասելով , դար ձարուք առիս՝ ևես առ ձեզ Զնորս օրինակելով որ ՚ի մեզ լինելոց եր դառնալ ՚ինս հա Հատով , ևնս ՚ի մեզ պԹու ԹեՂք ևսիրով։ բն ։ Ո՝հշը Թուևն մեր ձայնիւ։ լծ ։ Որ ասէմք՝ հայր մեր որ յերկինս Եթ կամ Թէ՝ Թողեալ լինին քեզ մեղք քո։ Զնոյն ևարդ ամ քահանայ ասէ ։ ևկամ

որ անհաւատալի թըւէր,
մեծ ևանկ չուելն առ սին քրն
նէր և ասէր առ պատարագ ես
մատուցանէին ևանյարմար ան
ձին։ Այս է մեղուցեալ ան
ձին յոյս դնէր. ևմեղուցեն
ոչ յարմարի քէ մարմնոյն.
կամ թէ անյարմար բանասէր
յոյս դնել ևայն է զոր ասէր
հաւատամ ըզփառս ևզերջան
կութիւն, ի յիշատակ է մահուն
քէ, այսինքն՝ ի պատարա
գէն առաւել ընդունիլ՝ քան
թէ մարտիրոսութեբ խակ, և
կամ այլ առաքինութեամբ.
այս է ուղղութեբն։ Իմ թըշ
հառութեբ մարմինս որ ուղ
ղութեբ վաղճանելով էջ հա
հատար, այլ և ոչ մարտիրո
սութեբ կատարեալն՝ այն միա
ւացն որ ի հաղորդութենէն
քէ մարմնոյն լինի, զանձա
ուութիւն խորհրդոյս զոր նա
սէ այսու տեսիլ որ զինի
ասէ։ Եւ թէ ևմա քուր ոք ի
անձամբ առանց պատարագի
չէ կատարեալ։ Եւ սոյնպէս
յոսայր աղաչօքն թէ մեզա

ինքն։ Լուրտակութեամբ
զ լուծն։ լծ։ Զօրինացն՝ ա
հաւասարանաւն, ևզոհատուր
ծութիւն քո կենարար պատա
րագաւդ։ բն։ Ա՛ռ մեղս կեն
դանութիւն։ լծ։ Մ՛եղայ
կենդանութիւն յանդամս մարմ
նոյս, թէ ևբերիր ամաց ու
նիցիմ, որ քան կարէ զօրել
յորժամ դու վասն մեր զե
նանիս օրատօրէ անպարտա
կանդ մահու։ բն։ Ի մովս
վասն իմ։ լծ։ Ի՛դեմս իմ
մատուցանիս, ևիբր ընդ քոյդ
երեսիդ ես լցեմ կցորդեալ
մարմնով և միացեալ. ևես
մատուցանիմ ընդ քեզ պարտս
նակողնդ զնս. զի ես՝ դու
եմ. ևդու ես՝ միութեբն. և
վասն իմ դու մատուցանիս,
ևքև՝ ես պատարագ։ բն։
Եւ իմ անուն յանցաւորա
պես։ լծ։ Դու օր գաշուր
յիմ անուն մեռանիս յանցա
հորապես, որպէս թէ կամաւ
ընդ քեզ ես մեռանիմ։ բն։
Ո՛ն ողջաւորս։ լծ։ Ա՛յր
մի աղօթող այնպէս ասէր,

ցայժմ և արդ՝ սկսանի դատ
ձեռալ յաղաչականս։ բն ։
Ո՛հմարիտ և անխաբէլի։ լծ ։
Ա՛ստ մեծ համարեր զկիշեակ
մահուն քո քան զքաւութիւն
ևզողորմութիւն, իսկ ես ասեմ
քաւեսա բժշկեսա նախ, զի ոչ
թէ՝ ի մեղուցեալս բնակիս
դու, այլ ի սուբբս։ բն։ Ըստ
ատրազոս սերմանն։ լծ։ Ըստ
չափոյ սերմանն, որպէս ասէ
պօղոս՝ զինչ սերմանէ օք՝ ըզ
նոյն և հնձէ ։ ևսոր սերմանէ
՝ի մարմինն՝ ՝ի մարմնոյ անօք
հնձէ զապրումն լուցկի հրոյ։ բն
Աչացաչայն։ լծ ։ Զի ձա
ռապայթ արեգական է մար
մին և արիւն ։ և մեղուցեալ
ըզոյն նախ քան զքաւութիւն ըն
դունելն մերձենալ՝ ոչ ըն
դունի զօրութիւն, այլ հիւանդն
դանայ ըստ այնմ՝ վասն այ
սորիկ իսկ են ՝ի ձեզ բազում
հիւանդք և ախտաժէտք։

Լուծմունք ։ ծդ ։ հրատր դլ
բն ։ Աստեղք ցնդին և ամ
դամարին։ լծ ։ Արեգակն և

հորիս մասին կրկին ։ մատու
ցար քաժին՝ քան մաքրոյն։
Ի բրև այն թէ՝ ես եղեր ճրչ
մարիա։ Այսինքն մեղաւոր
ես՝ զիմն ։ ա ժանութի ընդ
քումդ համեմես խառնեալ
պատարագեալ ՝ինիւթ զանգ
հածոյ այսինքն նիւթական
մարմնով։ բն ։ Ան հնարա
հոր ախտ։ լծ ։ Զայս դեռ
ողոքօղն ասէ ։ ՝իվեր յուցա
նէ ։ ըզհաղորդութիւնբ քաւեալ
սըն ։ քան զվ ըրկայական ա
րեամբ կատարեալն։ Յու
այս օրինակ ասէր յարդաւո
րութենէ դրել զիս ՝ի փառս՝
այսմ վրկանօք մարմնոյ ևա
րեան ես։ այսինքն թէ՝ այս
՝ի վեր է քան ըզքաւուն ըն
դունել ևթողուն և հնօրհս։
Որպես թէ զայս բաւական
համարեր և ասէր սոյնպէս
քաւութիւն՝ քան ըզմարտիրո
սութիւն և զառաքինութիւնն։
բն ։ Տուր խոցելոյս։ լծ ։
Զսկիզբն ճառիս ազերսական
բանիւ խօսեր և ապա ՝ի վէմ
հած զողոքօղին բան մինչև

Գրիգորիւս։

լոց վասն իմ. որ թէ նոքա պատճառք եղեն, ևանիծեցի կամ զայրացուցին, և հարի։ բն ։ Ջըմբաղք։ ը ։ Ինըձ հանք, ժղ լանք, զոր ժըղ լեցայ ի յերկրի, և զաչս ի պրուխն քո՝ ոչ եառ ըստ ի մատանոյն բանեի վասն որոյ ընկչայ սատկապէս։ Եւ ա՝ ես զբան սաղմոսին ի դիմաց ։ Այ ։ Այարեցե՛ք ընդ իս ի վէր չարաց։ Այսինքն՝ Թեպետ քաղցր ևնդրօղ եմ, բայց յոր ժամ ըստ դործոց հատուցա նեմ, ո՛ յերկրաւոր տանջանաց զրս հաշատարի այնմ զոր ես ածեմ ի վերայ, որպէս ըզ Ջրհեղեղն, և զհրոյան անձ րեւն սոդոմայ և եառպէս զհր բախառն քարեայ կարկուտն երի քովն, և զայլն ամ, Թող զմեզ յաշխատեանսկան։ Այլ սուրբս ի դիմաց իւր առել ասէ, ո՛ յարեցե՛ և հաշատա րեսցի ինձ ի չարիս։ բն ։ Համատակի ոմանք։ ը ։ Պը զատոնկ, որ ասաց զմեզ չար ոչ դիտողացն ինա, որպէս ասէ

Սրբոյն։

լուսին որ ի ժամանակի հան դիպ միւսանց լինին, և երբեմն մին բաժանին ։ Նմանապէս ևամ մոլորականք։ բն ։ Ողջ ևողողիւայ։ ը ։ Ռոզ կա նայք են յերեսպատս՝ որով նախատեն զիարայել մարդարէն եզեկիել ։ նախ Թէ՛ աղիւ ոչ են աղեալ խակակուէթ պտղ ոյ ։ այսինքն անժամ ծնեալն դեռևն ։ որ է վիժածն ։ ևն հսա ի ծնեալսն անդէտ ևալ նաղ ։ ևայս կրկին նախատ որ սոզայ ևողողիւա որդիս տասն զնոսա։ բն ։ Ա՛ը չմար տուածիս ատելի։ ը ։ Գևն զօրինակդ զոր ասացի՝ ես չշմարտուածիս օրինակին՝ ա տելի եմ առաջել։

Լուծմունք ։ ծ ։ երորդ դլ

բն ։ Գտաբազանաբոր գործս վար։ ը ։ Սաղմոսն լինէ դա շազանաբոր վէր կացու լինի կռփել զնս։ բն ։ Արաբացւոն դրել։ ը ։ Որպես թէ ոչ դոյ լինէ հաշատար ի չարիս ես միայն եղծանելի։ քան ևն

մահ գ[illegible]ւրէլ՝ կ[illegible]անք է , և մահ անգ[illegible]ւրէլ մահ է։ Ասաղ մնան ասէ՝ մահ մեզաւորին չար է։

Լուծմունք ծ զ երորդ գլ։

բն ։ Գոյութի[illegible] երդ[illegible]ա վիմա կան։ լծ ։ Ա երան ևչերդն որ են պատճառ[illegible] կենդանու թեան մարդկան՝ կակուղ են առ ի գլաղ զցաւս հոգւոյն իսկ քարացեալ սիրտն ոչ [illegible] մանայ։ Ջի ի կազմուածին մարդոյն կենդանութիւնն ի սիրտն է, և առողջութի[illegible]ն ի [illegible]արդն։ արիութի[illegible]ն յերիկա մաւնան և[illegible]մաստութի[illegible]ն յողղ ղն ։ որպէս բանն ի միտն։ խօսքն ի լեզուն ։ հաճն ի բերանն ։ տեսութի[illegible]ն ի աչ քն ։ լսուն ի ականջն ։ հո տն ի քթին ։ արհեստն ի ձեռն ։ գնացն ի յոտն։ բն ։ Օրինական անընդհատ լծ ։ Ա [illegible]ստաւորք ։ որպէս ի հի նէն մատչելին դատարկաձեռ նն առաքի խորանին։

Լուծմունք ծե ։ երորդ գլ

բն ։ Ամենապատաղ լծ ։ Ա յրաքարշ , ևասած և անդ ընդհատ և քարշեալ և ցրեալ բն ։ Ջաննմանն ինձ կամ։ լծ ։ Որ մեղուցելոյն իմոյ և տրամեցուց ջայն աղօթից արա րի ։ և[illegible]ղուեի հայցելի ։ և այն աննման եր ինձ ։ զի տր կար եմ։ իսկ զո ընտանի բա րերարութի[illegible]ղ որ քան առա

Հել պարտէ [illegible]ողուլ։

Լուծմունք ծը ։ երորդ գլ

բն ։ Ըստ Ձայնին դաւթի և ըստ մովսէսի։ լծ ։ Որպէս ևկարդեցեն քահանայքն օրհ նել զժողովուրդն ասելով՝ ձեզ ողորմեսցի Տէր և[illegible]րհնեա ցէ զձեզ ։ զայս մնաէս կանո նեաց՝ ևդաւթի շրջեաց առե լով ։ ձեզ ողորմեա մեզ և[illegible]րհ նեա զմեզ։ բն ։ Զեռներեց սկզբնաւոր։ լծ ։ Չի զառա ջին ապտակն չի՝ նա էած , և ապա այլքն համարձակե ցան։ բն ։ Ջատուկ։ լծ ։ Այսիսոյն ևկարդ[illegible]ողն ա նուն է։ Ջի մինչ անկեալ էր

պատմես։ բն ։ Ի՝ շեղջևլոցն
արտասաձաց։ լծ ։ Ի՝ բազ
մայ կ շտամբիչ լինէ բանիցն
որ արտասաձաց արժանի եմ
զմին բաձական ե յիշել։ բն ։
Բուժիչ աղեացն արկածից ։
լծ ։ Զըղջումն և ողորմուն ն
բուժ զհիւանդուն հոգւոյն
որ յաղիքն մտացն ե ։ բն ։
Ընատուն կենդանեաց՝ Ի՝ մէջ
դալարոյ։ լծ ։ Մարդս եմ՝
որ Ի՝ մէջ ծաղկանց ածային
գրոյն բանից շըջիմ ազմահա
յուն ճաշակեմ՝ զի ևանա
սունք փախչին Ի՝ մահացու
բանջարոց ։ և լինէ զինչ քան
զայս վերջին որ ևոչ անաս
նոց հաձասարիմ։ բն ։ Շը
նորհին ևօրինի։ լծ ։ Բա
զում պատճիրանք են յօրէնս
հին ։ և՝ինոր շնորհս այսին
քըն յաճետարանն քի։ բն ։
Ըստարտայ և քամեվսայ։ լծ
Ձածքն են սիղոնացւոց՝ որք
կառուցեալ էին Ի՝ պատկեր
կանացն՝ Ի՝ բաց ուներլով զա
մենայն անդամն ։ որ Ի՝ տե
սանելն զախտն առ վտոյց

Ի՝ մահիճան լը առ աղաղա
կեր թէ ոչ զոք ուներմ որ ս
ծէ զիս յաճազանն։ բն։ Ասեն
գերք։ լծ ։ Ականայն ածա
շուներ գերք ասեն ։ որ զողոր
մութիւն ևղներողութիւն քո
քարոզեն։

Լուծմունք։ ծ թ ։ երորդ գլ
բն ։ Ջբնութեես չափ։ լծ ։
Ա՝ մուանայ թէ տկար ե և
դիւրագթելի։ իսկ փուան չան
Ձրն վտահուի զձեռն հա
րեալ՝ ևոչ Ի՝ քո շնորհսդ։
մուանայ զտրկարութի բնու
թեն թէ մեղանչական ե։

Ա ան որոյ առ մեղաւորն ան
թիւ են ստեղծուածք բանից
Ի՝ գերս սուրբս ։ որ ցուցա
նեն զգովութի ողորմութեդ
քոյ ։ իսկ առ արդարսն ըմեր
են զքո անքննին և զահաւոր
խնամդ գովութեա հռչակել

Լուծմունք ։ կ ։ երորդ գլ։
բն ։ Ի՝ Ճշմարիտ առակէ։
լծ ։ Սակայն մեղաւորին ասե
ած թէ դուս ընդ՝ր բնաւ

Ագռաւն։

և զամ մեղաւորս՝ սատակէ տէր։ բն ։ Ի գլուխ զմանդրոցս։ ը ։ Ի վերջին կանոնս Հայեսին փոխս գհատուցումն արդարոց՝ և մեղաւորսայն ասէ որ ի կատարածի աշխարհն լինելոց է։

Լուծմունք · կբ երորդ գլ։ բն ։ Երկեակ բնութիւն ի նոյն արձանի։ ը ։ Կինն զովտայ աղ և արձան · ոչ ընդ դատերացն պահել, եւջ ընդ ստոյգ հայեցուցն պատժեալ։ բն ։ Ջմեռային դատնութիւն։ ը ։ Ասաց ածմսեսի առնուլ զկայտն զոր եցոյց՝ ևրնկենուլ ի Ջուրն մռայլն · եդ առնութիւն քաղցրացեալ պետանի եղև։ Ջի ի գալ ժողով ըդհանն ծարաւեալ յանապատին Հհան դիպեալ աղբերն, առաջինն որ էարբ՝ աղաղակեաց Թէ դառն է · և երկրորդն խմեց և ասաց՝ մեռայ · Հորպէս զՋուրն զայն փայտիւն քաղցրացուցեալ՝ կենաց եռուր պատճառս

Գերեզ։

արձարձեր և իսրայէլ զայն պաշտեր։ բն ։ Ամարահատոյ ը ։ Այնպէս պատկեր էր որ պէս քամվասայն և այլն։ բն Արուս արձանի։ ը ։ Որ ի՛հվերայ պտրտվին կանգնէին բն ։ Ջկրկին երկրորդեալնս ը ։ Ի սաղմոն երկու ան գամ ասացեալ, Հաճոյ է ղէց առաջի տն։ բն ։ Մար դեղոյզ։ ը ։ Մարդախաբ։

Լուծմունք · կա · երորդ գլ բն ։ Կաթիլ մի պղտոր։ ը ։ Ստոյան արտօսր սուրբ էր և պարզ և ևմն թէ լինի երբէք ևայն ամբարտաճանուճէր և այլով ախտիւ պղտորել։ բն ։ Ի՛սկզբնաւէրն նախաձայնել ը ։ Ի՛սկզբանէ սաղմոսափոխս մինչ ի կատարումն՝ պտվուրիք են անձին։ Տէր փոր ձեցեր զիս, ի միտ առեր դուծանեար, և այլն։ բն ։ Ջկարգբանին։ ը ։ Սղօթից Նոցա լսէ՛ մինչև զողբալին և զուրախալին ասէ։ Պահէ տէր զամենեսեան ոյք սիրեն զնա

Գրիգորի։

Ազատեզաց Հրէից թէ՝ Հան
որպէս դու գիտես՝ ի Հան
դերձեալ աշուրն յայլ նրմա
նութի փոխես. Ազանմռունչ
աստեղսն յանշանիկ կոչես։ բն
Հենուս արկա։ լծ։ Որպես
ոստայնակքն զթելսն առ էջ
սըն անկեն, նոյնպես դու
զմիմ Ազգիչեր։ բն։ Ըստ
դրոյն երջանկութե։ լծ։ Որ
պես ասէ յոբ, որ արար ըզ
մեծամեծս և զփառաւորս և
զհրաշակերտս։ բն։ Զհաշ
ուութեն մերում փրկանակ։
լծ։ Զխաչն և զարքայարան
սըն. զի նորա վիրօքն ասէ
բժշկեցաք։ Եւ զինի այսր՝
կը գլուխս որ ասէ, Այլ
արդ՝ ընդէ՞ր, և այլն, ինք
նին լուծեալ է։

Լուծմունք. կը. երորդ գլ
բն։ Արդարացար վերին և
մաստուերի անայլայլական։
լծ։ Զի փողեցեր լինէ յոր
դորական բանիւ՝ ի հանդէ
սըն առաքինութե, ևս խըն
դութեամբ յանձն ոչ առի.

զողղ

Սրբոյն։

Ճառս, ոյնպես ևզիպտոս մարդ
կան զոր՝ ի քեզ յանկես կէ
նաց փայտին հաճատուին։ բն
Որ յայսքանեացս շրջադրու
թի։ լծ։ Գազանն որ եղև
օձ անթոյն, զի եղև օձ ճրշ
մարիտ ևեկաց մինաց բնութե
փայտին. իսկ ջուրն յարիւն
ամենաճնար զօրութեն այ որ
ընդ կամին մարդ եղև յերկր
րի. որպէս ջուրն՝ ի գետինն
արիւն։ Եւ ձեռն բորոտեալ
ըզմարմինանալն այ յուդայներ,
ևդառնալն՝ ի իգոյն մարմնոյն
զմեր սրբիչն և զմանուր լինի
լըն յայտներ, որ շրջել յայլ
լինչ՝ մարդասիրապես զմեր
գիւտն այնու գուշակեցեր
թէ որպէս նոքա փոխեցան՝
և մեք՝ ի չարեացն մերոց։ բն
Զմեռելն յանշնչականէն։
լծ։ Անշունչ է երկիր, ևբոյսք
ևառնկք՝ ի սերմանիքն մեռա
նին ևապա բուսանին. ըստ
այնմ, եթէ ոչ հատն յորւ
նոյ անկեալ յերկիր մեռանի
ցի։ բն։ Ցայլ նմանութե։
լծ։ Զարեգականն զ լուանին

Սղոթիկ։

մարի ՚ի վերայ Ե զդայուեցյ, որ յղղիացեալ անկն սեռանէ զաղքատն և ոչ ողորմի. և բե րանովն ոչ խօսի քազցրութեբ ոնկին ոչ լսե ախորժելով զա ղերան, և այլն։

Լուծմունք. կե. երորդ գլ բն։ Ատելկեցիս։ լծ։ Ել լաթաե, որ գաՀատե Ե իմաս տասիրաց և երկիր անպտուղ Ա ատն որոյ վատթար ասէ, ևմարդ էին իմաստուն՚ք, ՚որ մեծ բարեբախտութի Ե իմաս տուչն, և ես ըստ անպտղու թե եմ ատելկեցի ևոչ ըստ իմաստութեան։

Լուծմունք. կզ. երորդ գլ։ բն։ ԳրաՀական կենդանու թես։ լծ։ Չոգին անապատ կան Ե և գրաՀական յարուե նամ զգիրք ասե, որ թե և ես մեռանիմ և ապականիմ, բան զրոյս որ խոստովանու թի Ե մեղաց ևդաՀանութի յած՝ ՃայՀերկրի անապատ կան և միշտ աղաղակե ընդ իմ

Գիրք։

զողբականն ատացեր ըզատ տըն ևզպատառնալեան գեհենին և ես ոչ կոծեցայ։ Եթ որ դեպրեալքն ընորհօք որքան գովեսիե օրհնեն զքեզ, կրը կին վկայ են քո արդարութեդ ՚ի վերայ իմ այնու, զի ինք քեանք անզեղջ Ճացին ՚ի հրամանս քո զի ինձ ևնոյա հաՀատար փողեցեր ևես ոչ լըսայ։ բն։ Եղջնըք ար քայից։ լծ։ Որպես զմակե դռնացուցն, զբաբելացուցն, ևզպարսից։ զորս բարձրա ցուցեր ևխոնարհեցուցեր։ բն։ Ջօրինակ նմին։ լծ։ Որ պես ասե ևսայի, ո՞վ պատ մեսցե ձեզ Թե հուր բորբո քեալ կայ։ բն։ Կրկին կա ղացն։ լծ։ Որպես ասաց եղիա ԷՀի, ընդե՞ր կաղայք յերկու կողմն, Թե բահաղ Ե ՚ած, գնացեք զհետ նո՚ա, և Թե տեր՝ գնացեք զհետ նո րա։ բն։ Ունիմ զմովսես։ լծ։ Մ հծատան առաքն Ե որ ասաց, առաքեա զդպզարոս ևայլն, որ մանաՀանդ յոր

Գրիգորի։

բն ։ Եղերականք Քայլից։ ըծ ։ Լալականացն Քոկք։ բն։ Բռուրն գաւազան։ ըծ ։ Զվերրոգրեալդ ասէ զոր մարդարէին զօր մեծ կոչէ այր, թէ և անձին և ոչ ինչ երևին ։ որպես ժանիկն ևթերթուրն կամ զիարաւօն ասէ, որ բռունկը ևվիճակաւ յաղթօղ՝ հարաւ հատատիեցաւ զօրուն թեամբն այ ։ Լնոյն օրինակաւ անօրէն նուէ չարիքն որ կրին ՚ի մեզ թաքնաբար հատանջեն զոհդիս մեր ։ բայց քրիստոս սիւ չքանան։

Լուծմունք ։ կէ ։ երորդ դլբն ։ Անկարդս խօսիմ։ ըծ ։ Զի մեղեցնեալքն ընդ վայր խօսին ։ նմանապես բանս իմ առ քեզ որ աճ եցուցանէ աղաւաղել զպարտիս իմ քան թէ հնարս հաշտութեե կազմէ առ քեզ։ բն ։ Սահնուաճ անէծեց։ ըծ ։ Մընացեալ է առ մեզ լուն՝ անէծն՝ ոչինչ ։ զի անմոռաց պահեացն առ մեզ յիշատակ հանդերձելոց տան

Սրբոյն։

խմ։ բն ։ Օճառք։ ըծ ։ Հրճմհրճռուին այն որ պատեալ է ըզխոչափողն ։ և որպես նովաճ յարմարի բան և ձայն ։ նմանապես և խաչիդ կերք օժանդակել ինձ յարմարեցին։ բն ։ Քրտունքն յոռնթիւ։ ըծ ։ Ցորդ հատուն որոն խաւնեալ արեամբ։ բն ։ Լյածմունս աղէկանն ըծ ։ Աղէկանն քաղցր ասէ և ախտից ցանկականին խածումն քաղցր թրճիւ զի խախտէ զանդամն։

Լուծմունք ։ կէ ։ երորդ դլբն ։ Մանրագործ։ ըծ ։ Սմեր նայն պրտղի մանրագործ ասէ որ գծաղկին ՚ի ծայրն ունի, որպես մասուրն հանինծն։ Եւ դարձեալ ազդ մի խրնծոր կայ վաղահաս որ մանրագործ ասէ, կարմիր է և անուշահոտ ուստի քաղեաց ռուբէնն։ բն Աղաճաղեալ։ ըծ ։ Զօրացեալ և՚ի վայր թափեալ։

Լուծմունք ։ կը ։ երորդ դլ

Ագօթիկ։

ուսոյց զկերպարանս նոցա աշ-
զաչէլ և առ նոսա պաղատիլ
բն ։ Արդարացն վկայ-
ք ։ Դաւիթ զորդիան մեզ
քոզայ ոգիս ե ետս ՚ի գաբա-
հանայիսն ըսպանանել ։ Ե-
այս էր պատճառն , զի չետս
ուխտեաց դաբաւհանայեացն
ոչ մեղանչել· վասն զի նոքա
եկին նմա ՚ի ծառայութիւն և
մտին ՚ի լ ՚ի Ջրկիր ևփայտկեր,
և այնու մնացին անվնաս չիլ ե
և սաւուղ ՚ի ժամանակս իւր
հալածեաց զնոսա և զբազու-
մըս եսպան ՚ինոցանե ։ Ուկ
՚ի թագաւորին դաւթի՝ դար
չեալ եղև խաղաղաւի ՚ի մէջ
նոցա և նոքա խնդրեցին ՚ի
դաւթե ՚ի պատճառս հաշ
տութե սպանանել յորդւոցն
սաւուղայ · և դաւիթ զորդի
սըն մեղքոզայ կնոջ իւրոյ զը
դստերն սաւուղայ որ յայլ
մարդոյ ծնեալ էր՝ ետս ՚ինո
սա սպանանել ։ Ջի սաւուղ
մինչ զդաւիթ հալածէր՝ ըզ
մեղքոզ դուստր իւր ետս առն
այլում՝ և անտի ծնաւ որդիս ե
զորս

Գիրք։

Քանացն · զի մի անընտրելք
դիպեսցաւք ։ քն ։ Քանասար
չ ։ այսինքն արաբացի ։

Լուծմունք · հ · երորդ գլ ։
բն ։ ՚Ի մեծապատուհին տեսա
կըս ։ չ ։ Ուշըշ եացս բարձ
բացուցանեմ զբանս, և փոխեմ
՚իսրբոցն տեսակս · ՚ինձահա
պետս , ՚իմարդարէս , և այս
ոաքեալս · զոր ասէ անաչա
ռուհե · որ թէպէտ մերձա
ւորք են այ և սուրբք , հան
դես իրաւանցն այ ոչ աչառէ
՚ինոցանէ վասն իմ ։ բն ։
Ջբազմացն գումարուհե ։
չ ։ Ջայլոց սրբոց մարդարէ
էին · որք ոչ կարացին օգնել
յօվասու · ասէ որ եկն ՚ի
բնեհել առ երոքովամ և ՚ի
դաւանաչն պատառեցաւ յա
ռիւծու ։

Լուծմունք · հ ա · երորդ գլ
բն ։ Ջորոց զանհանան աղա
չել բան քո իսկ վարդապե
տեայց ։ չ ։ Ա ասն աբրահա
մու սիրելոյ քոյ · զայս ասծ

մացաք · որ ունի զկերպարա
նըս փարիսեցւոյն։

Լուծմունք · հդ · երորդ զլ
բն ։ Մտայս տեսամբ ։ ըծ ։
Ի տես մտացս աչացդ բերեմ
զայն ճանապարհն և զդործս
իմ։ Այերդ ընակութեն հայի
հիւանդըն պրկեալ յանկողի
նըն մերձ ի յաճանդուժն ո
դոյն ։ ԵՒզմտաճ ածէ թէ
ընդ այն հանեն զոգին · և
միշտ նկատե զելլեցն շաբիդ։

բն ։ Կմախք։ ըծ ։ Ոսկերք

Լուծմունք · հդ · երորդ զլ
բն ։ Արդաւիք։ ըծ ։ Զօրու
թիւ քո այս է զոր վերոյ ասա
ցի՝ բարի առնել չար ակնկա
լութեե։ բն ։ Սծանցական։
ըծ ։ Որ ՚ի քրիստեալ ական՝
ածի և անցանէ ընդ մարդոյ
աչօք · որպէս կայծակն ՚ի
ամպոյ · թէ կամիս՝ այլ շու
տով զնս արդարացն ես որ
պէս միոյ կանգնոյ բարձրու
թէ կաթ ՚ի դուրէ անկեալ

բն ։ Ջվտանդս կրեց։ ըծ ։

զորս ետ դաւիթ ՚ի վ ըրիժա
խընդիրս սպանանել զնոսա
Ամանապէս ամ սուրբք ինձ
անաչառք են և քեզ կաճառք
այսինքն խուսք ՚ի պաշտօն
քեզ ամ արարածական բնու
թիս ՚ի լը լինել զնս և ՚ի դա
տել վասն մեղայ իմոց։

Լուծմունք · հբ · երորդ զլ
բն ։ Մերկամարմին։ ըծ ։ Զնն
հորին պարտ է զըսահուքըս
պառազինել · ևաղօթաւորք
մերկամարմին գոլով զնն ըղ
հոգին սուրբ ունին։ բն ։ Կե
րակուր նորա ընծիրքն։ ըծ ։
Զոր յոր ասէ վասն լևիթա
նայ յօրինակ սքնչի։ բն ։ Լը
հայ յուժմենէ։ ըծ ։ Ոչ թէ
փարիսեցին է ։ այլ անմիտ կը
րծնաւորէ մի։ Ծողցէ նմա
տեր։ Թէ ևշմարիտ ասէր,
ոչ յառաջեաց ասելոյն քան
թէ զնեաց. զի զանյարմարն
ասաց որպէս չար հովիւքն
էլ ի որ յափշտակէին զոտաց
հաճս ժողովրդեանն ևասէ
ին՝ օրինեալ տեր և փարթա

Հաճասար տաս զպարգևս և զպատիժս արդարոյ և մերձաւորաց. նախ զի ոչ աջ է արդար առաջ մի. երկուս՝ զի թէ և արդար են՝ դոյ ինն սա մանաւանդ չարութեն. որ արժանի լինին պատուհասիս մեզայ և այնու աստէն վը ճարեն զնա. զի մի անդէն դատապարտեսցին. և մեզա հարք արժանի են այնմ։ Լոկ թէ կարի անմեղք էին և աստէն պատժին, զի անդէն պարգևքն յաճելցին։ բն ։ Լոկ որք զերկիր ընտրեցին։ լծ ։ Մ եղաճարք որ հաճասար վայելեն ընդ արդարոյն ի ծագումն արեգականն և անձրևին վան ներողութեն այ՝ զի թերևս դարձցին. այս է որ ասէ՝ կ չուես հաճասար և սահմանես։

Լուծումն ։ հ և ։ երորդ գլ բն ։ Ա նին կրկնապատիկ լծ ։ Որպես թէ վերատին յա ճելճած. զի և այս առ ամենասրբ երրորդութեն ա

ղօթք է և դաւանութիւն։ Զոր ինչ ածային հոգւոյն առաքեալքն սահմանեցին և սանն մեզ՝ մի է ած հայր և մի սէր յս քս, մի ևհոգին սուրբ, ևսուրբ հարքն րզ նոյն հաստատեցին ինիկիա զոր երկրորդեմ և ես զնոյն դաւանութի և դնեմ մեկնա պէս վասն եկեղեցւոյ որ յան շունչ քարանց կազմի. որ և երանաւոր կերպագրուն սո րա է անճառելի. զերանու թին ն սակ կամ կրկնապատիկ երկրորդութի զի կրկին սե սակ է աերկու կերպարան այս ճառս, ադօթք և դաւանու թի։ բն ։ Ընկղմեալ ըզմայ լեալ։ լծ ։ Յանճառութի մեծի պարգևացդ ևառաս երախտեացդ ի քնի քմե ցայ ծածկեցայ ազմայլեցայ. վասն որոյ մատուցանեմ՝ ա ղաչանդեմ դոլեաս դաւանման ճշմարիտ բարեբարիդ։ բն ։ Ներձճածականին չարափա ռութեբ։ լծ ։ Բանաարկէին որ ասաց հայր թէ ոչ այն

անօգուտ զերկինն։ լծ ։ Ջեր
մայեալ հաճատով և համբու
րիւ ողջունեմ զեհասան զդը
րունն և զօրմուն տաճարին
մի ուրեմն ցուրտ համարիր
զմեռան իմ յեկեղեցին . և մի
անօգուտ զերն իմ ՚է ամանի
եղիցի։ բն ։ ՚Ի քէն իսկ վար
դապետեալ։ լծ ։ Ջկարգս
եկեղեցւոյ՝ դու ուսուցեր։
Զի յորժամ առեալ զեսայիան
ընթերցար , զկարգ անապա
նոսացն աճանդեցեր։ Եւ խա
րազանաճն ՚ի տաճարին հա
նեալ զվաճառականան , ըզ
կարգ կիսատարիաճապտին ար
ճեր։ Եւ յոանայ ըճայն՝ ըզ
կարգ սարկաճապտին յուցեր
Եւ տաղով զհայն և զերինին
զքահանայիցն։ Եւ վիշամբ
յառաքեալսն՝ զեպիկոպոսա
յըն։ Եւ որ ձեռն դնելով
օրինեցեր զնոսա և հաճբար
ձար յերկինս , զկաթուղիկո
սացն։ բն ։ Ծաղկին պրա
զոյն։ լծ ։ Զի նախ ծաղկին
է , ևապա պտուղն ծաղկին
որ ՚ի կուսին , ևապտուղ մեր

պես է զոր ասայ ՚ձե՝ ևայլն
բն ։ Արդ՝ միաճորականաճա
այսու։ լծ ։ Անբիծ դաճա
նուեբս զամենասուրբ երրոր
դուիդ՝ որ միաճորական է ,
միսանդամ ՚ինոյն բարձրա
նամ յորմէ անկայ։ բն ։ Ա յլ
քանզի յարդանդե յորուամ յը
դայայ։ լծ ։ Ա յլ քանզի և
կեղեցին ծնաճ զիս աճազա
նաւն՝ պարտ է ինձ սահման
դնել ևկանոն գովեսոի մեծ
ևանարատ դշխոյին մերն և
մոյ։ բն ։ Կուսից իսկուհի։
լծ ։ Ա յս է՝ ստոյգ և ձըշ
մարիտ կոյս . և կամ տիրու
հի՝ զի իսկապես կոյս ամ կու
սից զեկեղեցին ստուրբ ասե որ
պես զստուրբ սրբոյ բանիճ ար
ձանագրել պարտիմ յայամ մա
տենի։ բն ։ Ցայս օրինակ
հոգևնկար։ լծ ։ Ո՛ բանիս
օրինակս որ հոգևնկար է՝ զն
ուղիղ դաճանուեթի է և դո
վասանուեթի մերս խորանի՝
ընկալ զիս ի թաց քաճել և
սրբեալ ՚ի սին եկեղեցիս։
բն ։ Մի ստակ զմտին՝ և մի

ըստ օր է մեզ փոխանակ · որ պէս թէ զմեր անձինս ընդ իւր մատուցանէ։

Լուծմունք · հզ · երորդ գլ բն ։ Զաւիեայ զբնութես մերոյ ։ լծ ։ Զմեր բնութես լզվտանգն և զտագնապն ՚ի քեզ կրեցեր ։ և այնու զմերս ջախիեցեր ։ և վ հատցար ընդ մեզ · ըստ այնմ թէ՝ որ փորձ առեալ կարօղ է և փորձանս հորացս օգնական լինել։

Լուծմունք · հէ · երորդ գլ բն ։ Օր է օրհնաբանեալ և լուսանորոգ։ լծ ։ Ըստ մարգարէին՝ օրն այն յայտնի ՚ն ՚ի սասանուի երկրի ։ և ՚ի կրճու ընտրութե հաճատացեղոյ եանհաճատից։ բն։ Եհաս ժամ բարեպատեհ։ լծ ։ ՚Ի սմին աճուր ասացեալ է զայս ճառս։ բն ։ Եւ դարձեալ մատուցին։ լծ ։ Ցորժամ ՚ի բերանին եդին՝ զայրացաւ ՚ի դառնութենէն ևոչ կարէր ըմպել ։ յետ առին ՚ի բերանոյն

փրկութին ՚ի խաչին։ բն ։ Երեալ յերկրի հացն կենաց։ լծ ։ Ա յսինքն քա ծննդեամբն ՚ի կուսէն և յարութեբն ՚ի գերեզմանէն · որպես ասէ յոբ՝ երկեր և ՚ինմանէ երկեհաց։ բն։ Յախնականին պարզեութե։ լծ ։ Որ նախ ածու թին պարզեր առանց մարմնոյ։ բն ։ Գեր քան զՀուր լծ ։ ՚Ի վերնատունն հոգին միայն ։ և ՚ի տունն կուռնելիսն ՚ի հոգին միայն մըկըրտեցան։ բն ։ Զանձինն օրինակ լծ ։ Որպես ՚ի հինն փոխանակ մեղուցելոյն անասունն մատուցանէին ։ և մեղուցեալն դներ ըզձեռն իւր ՚ի վերայ գլխոյն և սպաննէին զանասունն ։ և զարիւնն առեալ սրսկէին ՚ի սեղանն սրբութե՝ մեղուցելոյն փոխանակ · զի արիւնն կենդանութի է անասնոյն և անձինն փոխանակ զարիւնն մատուցանէին · որպես թէ զիւր անձն մատուցէ ընդ այն։ Նմանապես և քա զիւր արիւնն մատուցանէ օր

Գրիգորի։

քՏ հաճատացելոցս։

Լուծմունք · Ա · երորդ գլ։
բն ։ Զբանն իմ նախնի։ լծ։
Զգուշմարք խմբիցն առէ, որ
յառաջ էր ասացեալ։ բն ։
Զօրն իմ տագնապի։ լծ։Զհո
գեվարի օրն ասէ, և զօր դա

տատանին։

Լուծմունք · Աա · երորդ գլ
բն ։ Զմերս սառնասեր սէր
տիցս։ լծ ։ Զմերս սառնա
ցեալ սէր սրբոյիցս շիջուա
նվառելի, զեռուցանեն բոր
բոքել և այրել անշէջանելի
՚ի սեղան մտացս՝ խօրանի

մարմնոյս։

Լուծմունք · Աբ · երորդ գլ
բն ։ Յայլոմ բանի պաշտե
ցի։ լծ ։ Զտիեզերացոյց ծագի
կըն ասէ։ բն ։ Լուսաւորիան
դիպուածք։ լծ ։ Լուսինն բա
զում անդամ ինաս է բուսոյ
ևանկոյ անայնէ ևժանկահար
առնէ. վասն որոյ ասէ, արե
գակն ՚ի տրէհ քեզ մի մեղուիցէ
և մի

Սրբոյն։

Նոյն ևդարձեալ մատուցին.
և նա առեալ էարբ։ բն։ Մի
սոսկ եղիցի կայլակ։ լծ։ Զի
վասն իմ արիւն քրտնեցար՝
և այն մի սոսկ եղիցի. այս է՛
թէ վասն որոյ քրտնեցար՝
ոչ եղիցի։ բն ։ Զարհեստ զօ
րութեան։ լծ ։ Զբանս ևգա
զօթս որ լեզուաբս արհեստել
խօսիմ. զի արհեստ լեզուին
յառաջ բերէ զբանն ՚ի մտացն

Լուծմունք · Զթ · երորդ գլ
բն ։ Զննեա ինձ դարձեալ
ամենընթացս։ լծ ։ Սրպես բը
ժիշկն գերական հիւանդին,
և դու տեր զհոգւոյս շարժո
ղութիւն։ բն ։ Կանխագիտոյց
առակին։ լծ ։ Սաղմոսն ա
սէ թէ՛ մարդ ոչ փոխի յա
հիսեան։ բն ։ Կրկին եղևու
թեբ։ լծ ։ Կրկին եօթը։
բն ։ Սր տապանն նախայան
ցեցին։ լծ ։ Ցադամայ մինչև
՚ինոյն մեղուցելոցն՝ նոյն տա
պանն լինի դատախազ։ Եւ
կրտակարանն մովսէսի՝ ժողո
վ ըդդեան լիւ։ Եւ խաչն ՚ի

շժե

Ա

Աղօթել։

Ա՛ստուածդ կայո։ լծ։ Ա՛ստուած զաշխատութեա ըսկիզբն։ բն։ Ա՛ստուածդ կայո։ լծ։ Ա՛ստուածդ ասէ, և կամ՝ հանգերձել էր ի ճանապարհ գնալ և՛ ի ծով մտանել նաւով. վասն որոյ ասէ, ի՛ հեթանոս ամբարձման փութայատուցես։ բն։ Ա՛ստուածդ թեա զի սորոց։ լծ։ Ա՛ստուածդ ընդ միջ խտրոց է իմ և քոյ, հատ գնա, և քոտ ամբակուժ մայ՝ իմաստութի հոգւոյս իմ հնարեաս։ բն։ Ա՛ստուածդ ինձ շը նորհեա յատենի։ լծ։ Ա՛ստուածդ յատենի խօսել կամէր իմոտութի կամ այլ ինչ։ բն։ Ա՛ստուածդ կենցաղոյս։ լծ։ Ա՛ստուածդ ծովն պատկեր է աշխարհս, և աստղաբարկ ծով է ասացեալ. թէ աստ՝ ի ծովուս ողորմուի քո կամեցի, ծովս այս կարծր լինի քան զվէմ։ բն։ Ա՛ստուածդ ամենակարծն։ լծ։ Ա՛ստուածդ ծովն ամի կարծիք է ահ և դողութի այսմ ժամու ահն ուրն ընկղմիլ։ բն։ Ա՛ստուածդ այլ ի՛ քոյոց ընդ քս։ լծ։

Գ

Գնրք։

և մի լուսինն ի գիշերի։

Լուծմունք. Ե գ. երորդ գլ բն։ Ա՛նքնաթոյնս։ լծ։ Եղիճն է։ բն։ Ա՛նկան սը տինք կուսուածե։ լծ։ Ա՛տինք կուսիցն ի՛ ելից կան ևսկինս, և՛ ի թափիլ կուսուածն՝ անկանին տինքն ևթուլանան։ բն։ Ա՛արմնապետն կցորդուածի։ լծ։ Ցովսէ էառ զկինն պոռնիկ և ոչ պզծեցաւ, այլ զպոռնիկն կըն սրբեաց։ բն։ Ա՛արուծն մօրից։ լծ։ Ա՛գիճուի և ըզ զազրութի տղին ասէ։

Լուծմունք. Ե դ. երորդ գլ բն։ Ցեղանակիչ անրջոց։ լծ։ Ա՛երազն ի՛ բարին փոխես։ բն։ Ա՛ամադրուի։ լծ։ Ա՛երկ միտսըն ի՛ մի խորհուրդ հաստատես։

Լուծմունք. Ե ե. երորդ գլ բն։ Ա՛ղբեա զյաջողուածս։ լծ։ Ա՛ան գրոցս աղաչէ ի՛ կատար ելանել, և կամ այլ Հեռագործ կու աւնէր։ բն։

շծ

այլ

Գրիգորիւ։

Հակառակ են սոքա. Թէ հը
րայրն մասամբն որ ՚ի մեզ է
՚ի քո սէրն ջեռնումբ, ջուրն
յղբատուեբն առ ընթեր է ևխա
փանէ։ Եւ թէ օգականաւն
ջանամբ թեթևանալ և հը
րեշտակաց նմանուելոբ յեր
կինս վերանալ, հողն ծանր
՚ի վայր կու հակէ. և անդ
բանիկ կոչէ զ հողն, զի գերբ

յաճախ զնա յիշին։

Լուծմունք. Ձ է. երորդ գլ
բն։ Զ գայթակղեալ մարդն
լծ։ Որ անբանաբար գը լո
րին ՚ի մեզս, զոր կանգնել
հրամայեցեր ասելով. Թէ՛ որ
դարձուցանէ ըզմոլորեալն ՚ի
ճար ճանապարհէն, փրկէ
զանձն իւր, և այլն։ բն։
Չկտեալ խաճճածս։ լծ։ Զբա
րոտն ասէ որ կէտ կէտ լինի
զոր պիտակոտ ևբեպուտ ասեն
բն։ Զոր առեալ եհղղ՚ի ըս
կաճառակ է։ լծ։ Սամուէլ
մարգարէն վասն անօրէնու
թեն սաՀուղայ հայանցանայ
ժողով ըզուեւն՝ աղօթեր յոյժ
ար

Սրբոյն։

այլ ինչ, այլ զ ըստորաբեր և
զստուար պարտս իմ Թողուլ
և ըստ օրինակի բանիդ ՚ի քէզ
միացեալ հայր որպէս և նա.
զի ասաց հայր դու յիս ևես
ի քեզ ևմեք ՚ինոսա, զի և
նոքա ՚ի մեզ եղիցին։ բն։
Եւ յիւրից զերծմանն։ լծ։ Ցե
րանելն յաշխարհէ՛ վասն մեր
խնդրելոյն, զի ևմեք ընդ նո
սին աղօրմութեբ քուամ արժա

նասցուք։

Լուծմունք. Ձ զ. երորդ գլ
բն։ Ա րդար կոչեսցուք։ լծ
Ցորժամ ըստ հաճաստուածն
ասելոբացս զմեզ կ շուեսցուք
այսինքն ընդ ծանրին ոչ ՚ի
վայր քարշմամբ, և ևնդ Թե
թեւան ՚ի յաւիտ կալցուք ըզ
մեզ քաՀմանեբ արիութեբ
և ողջախոհութեբ։ Զի ծու
լութիւն և ագահութիւն ՚ի
հողոյն են. անպերութիւն և
գիջութիւն ՚ի ջրոյն. ցուվտու
թիւն և հպարտութիւն ՚ի յօ
դոյն. սրտմտութիւն եբար
կութիւնն ՚ի հրոյն։ Այլև

շուտ

Ողբ։

արտասուօք · և զայն առեալ
՚ի կնգղայ՝ եհեղ առաջի այ·
ոչ վասն փառասիրութեան·
այլ յօրինակ ժողովրդեանն։
բն ։ Ընդ հաճոյականացն։
լծ ։ Ընդ մարգարէին որք
հաճոյացան քեզ ՚ի սպասա
ւորութեէ իւրեանց · և ընդ
առաքելոյն սրբոց · որոց գը
րեանքն կան՝ իբր զարձան
յաւիտենից առաջի երեսաց
քոց · նմանապէս և մեք կացցէ
մնասցէ և բարբառեսցի շը
թամբ ընտրելոց քոց հրեշ
տակաց որք են աբեզայք և
միակեցուն։ բն ։ Արքան։
լծ ։ Մեղքն որ իբրև զորս
կան թաքուցեալ· կամ շա
րին որսքն։ Եւ ասա · Հե·
ճառս որ ասէ · ամբ և տէր·
կեանք և արարիչ իւրովի լու

ծեալ է։

Լուծմունք · ղ · երորդ գլ։

բն ։ Պատուէն վհատուեց
լծ ։ Տարակուսանաց կրից
առաքինութեց կարգաւորիչ
զի մի անկարգ գործեսցի։ բն

Շաբաթից։

Շրջադրութի շընչոյ։ լծ։
Զընշաւորն յանշուշտս շը
լես։ բն ։ Պատմութեբ ըղ
ձական։ լծ ։ Աւետարանին
որ զշարշարանաց կերան ասէ

Լուծմունք · ղա երորդ գլ։

բն ։ Եւ զհրային ջերմուին
աղշական։ լծ ։ Զբոցն ցան
կութե ասէ· զի աղուն քաղ
ցրը լսէ · և այնպես քաղցրա
նայ ևբորբոքի բոցն ցանկու
թե ՚ի միտս տուփողացն։ բն։
Զան յարմարական երևոյթս
լծ ։ Որ ցեղ ցեղ կերպարա
նին դևքն ՚ի գիշերի։ բն ։
Քրէական մորոսութեանց
լծ ։ ՚Ի մեղանչելոյ առ ած·
զի քրէական մեղքն առ ած
վերաբերի։ բն ։ Կատարա
ծի աւուրն։ լծ ։ Ակայքն
՚ի շարշարանացն յետու օրն
հասեալ յորում փոխելոյն էին
բազում աղաչանս մատուցա
նէին այ · նօքօք ասէ զնա ՚ի

մահուճս պահեա։

Լուծմունք · ղբ · երորդ գլ

բն

Գրիգորի։

ին ։ որ կոչմամբ թագաւորն
ի վերայ վայոցին՝ զանբժըշ
կելն վերս որ յիս՝ յիշեցուցա
նէ անմոռաց ունել ի մտի,
և առողջութի խնդրել։ Զի
եթէ մոռանամք՝ ոչ դիմեմք
կամ զվերան սընոյն ասէ տ
նողջանալն ։ զի միշտ վնաս
հարն տալաւ։ բն։ Արկինաչեր
չ ։ երկու՝ Սշանաձա թա
կաղին որ է երգիչն՝ և փայ
տին զոր շնորհեցեր նետս ար
ձակեցեր զձայնն բախմամբ
ընդ միմեանս ։ ևոտի կենդա
նի ունի այս նետս ։ և ոչ որ
պէս զանշունչ նետս է։ բն ։
Սրբութի ան ի սանձս։ Որ
պէս ասէ զաքարիա ։ որ ի
սանձս էիոյ էց է՝ սրբութի
ան կոչի։ ևատա սանձ է սուրբ
էիոյն որ է խաչն քն։ բն ։
Ընդակոշն բան։ չ ։ Ցարի
ցեն ի ձայն հաւուն ։ ըզժա
մահարս տպաւորեաց։ բն ։
Զարթուցիչ հոգւոյն։ չ ։
Ցորժամ երգէր տաղմոս եր
գուն ի լուր եղեսկի ըզսաղ
մոսն տաւղօք գայր հոգին
ի վե

Սրբոյն։

բն ։ Եւ արդ՝ զերութի
վրիպանաց։ չ ։ Զար ես ոչ
կարայի ասել ևախաչեցայ։
դու տեր Յս՝ քո ամենազօր
բանիւդ ընդիմ լցո ևամատու։
Նօր քոյ աղերս հաճութե։
Զի թէ վան իմ ի փորձ մա
հու եկիր ։ որչափ հաճ ես
ցիս ևայժմ առաւել վ ըտան
գաւորիս կրիոյ կարեկցել ։ և
ընդիմ աղօթել միշտ ազգակ
ցաւ մարմնոյդ։ բն ։ Զանդա
տանս պատքեալ։ չ ։ Զեր
կիրս ասէ ։ որ ի իդերեզմա
նին հողացեալ՝ ծարաւիմ ո
ղորմութե քոյ։ Եւ աստ զդ
ճառս որ ասէ՝ Աստուած յա
հիսենական ևւրովի լոս
ծեալ է։

Լուծմանք զե ։ երորդ գլ։
բն ։ Խորհրդածութի։ չ ։
Որ կոչէ զհաւատացեալս ի
խորհուրդ սուրբ եկեղեցւոյ
այլ ևունի զխորհուրդ վեր
ջին փողոյն։ բն ։ Ծարպմա
նութիս։ չ ։ Ընդ աղօթի
չրա և մեկնութի է ժամահա
չժ

քարշեացէ · այլ եչխանին ըզ
հետ գնասցէ։ Այս իմ ձեռ
նարկուի ի սրբութի և այս
արձանագրուի ի սրբութեցն
սրբութի Ամէն։

Լուծմունք · ղդ · երորդ գլ
բն ։ Ագօթք Թարգմանօրէն
լծ ։ Զաղօթս խառնեալ մեկ
նութեբն վասն մեռոնին որ
է ինքն իւղ։ բն ։ Այո,
ամէն։ լծ ։ Ա՛շմարիտ · եղիցի։ Եւ աղէքսանդրիա
թե երգէ · որ է օրհնեցէք
զտէր · և կամ գովեցէք զԾ
ող կարաց տանել ուրախութեն
զայս ի վերայ էած ևասաց՝
աղէքսանդրիա։ բն ։ Դու միայն
առիթ պատճառաւորայ։ լծ
Այսինքն արարածոց · որ
թէպէտ բազում պատճառք
են՝ որպէս տարերք աշխար
հիս · և լոյսն հրեշտակաց և
ծնօղք ծնընդոց · և արեւս
տաճորք արեւատից · բայց
դու միայն ես ամենեցուն պատ
ճառ։ Եւ դարձեալ՝ զի հայր
է պատճառ որդւոյ · որով

ի վերայ եղևսէին։ Եւ յոր
ժամ չոչ երկեր՝ ոչ դայր։
Սմանապէս և սա ի մեզ ա
ռաւել զարթուցանէ՝ ըզհո
գին։ բն ։ Ջուխտակաց ջը
նար։ լծ ։ Գործի է երաժր շ
տական՝ տաւիղ ողբերգակ
յուխտեց · և ողբերգակցաւին
յերաժշտական է · զողբակա
նըն վազտրտմականն շարժել
մատն։ Որպէս աղէքսանդ
րու շարժեայ որսի ևս ըզպա
տերազմականն ի միջ էրբա
խութե · մինչ զի յարեան ի
զէնս։ բն ։ Բարացուցական
լծ ։ Երաժշտականութիւնն
զբարսն իւր լսողին յայտնէ
թէ՝ էրախատիտ է · թէ առա
տէ · և թէ այլ ինչ · սոյնպէս
և իայս այս առաւել բսկզբ
նարար և ուրախարար է քան
զամ տաւիղ։ բն ։ Սոր տա
պանակիդ։ լծ ։ Քո մարմ
նոյդ կամ եկեղեցւոյ լծակէ
սս։ բն ։ Կարգադրուի։ լծ
Զի մի անկարգաբար մարմ
նոյն կիրք յառաջեացէ քան
զև ազկիրս հոգւոյն՝ զինի

Թլ։ լծ ։ Զանդրանիկ մանկունան յորժամ տանէին ի տաճարն և զոյգս ձագուց, տատրակացն զկնի՝ առնոյր քահանայն և զենոյր, և յարեն նէն օծաներ ըզմանուկն և զաստեր յանդրանիկան ։ և այնու տուրբ կոչիւր ան։ բն ։ Ցանկոխելին տեղւ։ լծ ։ Ի տուրբն սրբոց ոչ մտաներ քահանայապետն՝ մինչ զիւղն օծուքե հեղուին ի դլուխն և ապա մտաներ։ բն ։ Ի Թաստանեայց կերինն։ լծ ։ Մելքիսեդեկ ի Հիերեոնեայ կերինն էր ։ և ջ առ նա հր բիշտակ ան և ձառ ի պողոյ ծառոց և օծ զնա քահանայ ևթադաւոր ուստի զօրացաւ սպասաւորել շիրմի նախահայրն ։ բն ։ Այսերա ոմանք վկա։ լծ ։ Այսերա ըզկնիւ րոս ասէ ։ որ բանիւ ան օ ծեալ անհանեցաւ ։ Այլ և զ արեհ ասէ ևզարատաշէս, որ ի դարձ ժողովրդեանն օգնական եղեն ի շինուքի տաճարին։ որպէս ևեղիա զա

եղեն եղեալքա ամ։ և հոգւոյն սրբոյ որով զարդարեցան։ բն ։ Ասուի մեկնապես թարգմա նեալ։ լծ ։ Յայնմանէ զի դու օծեալ թարգմանեցար՝ ուսաք թէ այս գանձ իւղս օծութեան՝ անդէն գանձ է ևհարստութի անփոխելի։ զի դու ես օծումն տեր Յս։ բն ։ Ասող երկակ շինւ։ լծ ։ Ա րժ պակն է որ զյուրա ևզսօք կշռե ի վերայ տարերայս ք հասարակողն ։ այլ և զոհ և զկիր սահմանէ և կշռե։

Ե՛ դարձեալ՝ զի մեջէ մոլո րականայն ։ զ՚ն ի վերևն ունի և զ՚ն ի ներքևն։ բն ։ Ցահեան քան զնոյն։ լծ ։ Ոս առաքել գիտացեր զնա քան լինքն զինքն ի թշհառուե։ բն ։ Ձ՚նոյն ակնկարեալ։ լծ ։ Ա ստուածուքեն ցանկացաւ որ չէր նմա յարմար։ բն ։ Սգդակցաւ պողոյն։ լծ ։ Ջուզա ընորհեցեր ի պողոյ երկրըն որ ազգակից է այն պողոյն որով մահացաւ։ բն ։ Ո՚չ եր մատչելի նախագահու

Գիրք։

ջայէլ Թագաւոր ասորոց էօծ
բանիւն այ , որ կցորդ և օգ
նական լինէր տանն Իւդայ։
Լանուանափակ է ։ Ասաց նախ
Թէ մի ներձնայք յօծեալս
իմ. և զայս ևբր զտուն Աբդ
կանոն յառաջ վակեաց Ամի
Ջոց արար և ապա ասաց Թէ
՚ի մարդարէս իմ մի մեղան
չէք ։ ՚Ի յօծմանէ անտի
սկսեալ է ։ ՚Ի յորդանան
ևմամբ հոգւովն սրբոյ. Այով
հաննէս վկայեաց ասես, քո
գառն այ . և ապա վակեցեր
յասելն՝ հոգին ան ՚ի վր իմ
որ նախ ծանօթ եղև մեզ Ծր
նընդհանրն , և ապա աՀե
տօք հրեշտակին ծնաւ մեզ
օծեալ։ էն ։ Աւետն երկան
կի։ է ։ Սամուէլ առաջի
սաՀուղայ ասայ Թէ՝ Ձրկե
ցիպ զՀեռն իմ յօծ՝ զի ոչ ա
ռի կոչիկ մի ՚ի ժողովրդենէ
այսի։ էն ։ Շ՚րաքակիր աշ
տանակն։ է ։ Օի եօԹը Ձր
բարձն ՚ի մի բուն էր հաստա
տեալ . որ ՚ի բուն գուռնդն
ածէին զիւղն Աւինքն երԹայր

ՍղօԹից։

յեօԹն Ճրագունան։էն։Ջինչ
օծուԹի։ է ։ Այսի՝ զինչ
խորհուրդ էր օծանելն ևս
ղով . եԹէ ոչ զտխրուԹի մխ
րոյն փարատել՝ որպես ասէ
եսայի . փոխանակ մոխրոյն՝
օծումն ուրախուԹե։ էն ։
Լայնել քև բարի։ է ։ Ջիւ
ղոյս ծածուկ զօրուԹիւն բա
նալ և յայտնել։ էն ։ Ջօրու
Թեբ սահմանելուած։ է ։
Վոքր գոյիւս ՚ի ձէԹ տեսա
կայուցեր ևիւղով սահմանե
ցեր որ ՃշմարիտԹ է , ևոչ խա
բեմբ ևոչ յայլ էուԹեանէ և
կամ անմարմին . զի առ այս
հարևանցի երևեր որ սուտ
համարէաք ևերկուանայաք։
էն ։ Եւ ոչ հեԹանոսուեբ է
փոխարկելի։ է ։ Ջի մրկրը
տեաւն ԹԷ ևպատճառօք ինչ
ուրանայ ըզՀնօրհս մկրտուե
ոչ մերկանայ. ևԹէ դառնայ
այլ մկրտուԹե ոչ կարօտա
նայ՝ որպես խաչ յոր նիւԹոյ
ևիցէ՝ ԹԷպէտ յաղբ անկա
նի և՛ի ձեռս անօրինաց՝ զօ
րուԹն որ ՚ինմա է՝ ոչ ջնջի

և մարդարէն զանէծս՝ ձիւթոյ
նմանեցոյն է թէ՝ որպէս ձիւթ
ընդ ոսկերս նորա։ բն ։ Ազ
դուժն արձեալ է ։ Նպատ
դն որ ՚ի խորոյ անտի յա
ղեաց արտաքս գայ՝ ազդուժն
տայ իւղս նմա զօրութեան.
մինչ խոպատուժն ծայրիցն. այ
սինքն ՚ի մորթն . և ՚ի մար
մինն բոլոր . և ամիւ ըզյիշա
տակ մահուն ընկղմէ։ բն ։
Ցորժամ եղեր և հանդերձեա
ցար։ չ ։ Զայս հզեկիել թէ
պետ ՚ի վերայ իշխանին տիւ
րոսի առացեալ է , բայց առ
սքնոյ հայի . հանդերձեցար
այսինքն արարեր ընդ հրոմ
գնն քրովբէիցն ։ Որպէս և
ասէ ընդ քերովբէան արար։
բն ։ Աշեատարանաւն խնկիա։
չ ։ Որ յամ տեղիս յիշէ զ
քս ։ բն ։ Ի կանոնականա
ցըն։ չ ։ Որ օրէնս եդեր
թէ մի կոչիցէք ուսուցիչ՝ զի
ուսուցիչն ձեր օծեալն է։բն
Զայս թարգմանեալ։ չ ։
Այսու ամիւ զոր աշեատարա
նըն զքեզ խնկէ, այսինքն պա
տ՚ն,

այլ միայ սուրբ , և ոչ օրհնի
կրկին որպէս զան սուրբ։ բն
Ստերոյս յերկրի։ չ ։ Զայս
վասն իւղոյս ասէ որ բան նը
մանուԹեաե ունն լոյս ծագեցաւ
մեզ։ բն ։ Ըստ երին գոյն և
զօրինակն։ չ ։ Ար աած , և
զօրինակն սահմանեցեր ըզձէ
Թըն։ բն ։ Վոհքունց առա
ջեալ։ չ ։ Ջի աղքատքն ա
ռաջել վաւաչին լուսաւո
րութեաե եղոյս . զոր ամ օ
ճառք լճալեաց ևայլ ինչ կեղ
տահան՝ իբայց հանել ոչ կա
րեն։ բն ։ Դու ինքն խառ
նեցար։ չ ։ Վոխանակ զա
նազան ծաղկանց դու քա
խառնեցար ՚ի սա որ կոչեցար
ծաղիկ դաշտի և շուշան հով
տաց նարդոս և քրքում։ բն ։
Մ եկին առակի։ չ ։ Մ նա
պես միանաս սիրով և ոչ բըռ
նութեաե արտաքոյ կամաց։
բն ։ Նոպեպես։ չ ։ Նո
գին Թափանցանց բնութի է.
զի անմարմին է . նոյնպես և
այս իւղ ընդ Թանձր գոյու
Թիս մեր Թափանցէ . որպէս

վէ ։ ըզԹարգմանուածն տայն
պէս ընկալար Թէ վասն մեր
օծեար ։ բն ։ Անտանելի նախ
նոյն մեծին ։ ը ։ Ցասինն է
յովհաննէս որ վեց ամսով
յառաջ էր քան զքս ։ և՛ի
քրիստոսէ մեծ կոչեցաւ ։ և
նորա մեծութիւն անկար էր
քս անբանիլ ։ բն ։ Անձա
րակ վերացն յակոբայ ։ ը ։
Ընդոլջանալն վերացն յակո
բայ զոր ետայն ասէ, ոչ ձգել
առջ պատանս ։ զինք սպեղանի
բն ։ Մեկնեալ զխորհուրդն
որ՛ի մեզ ։ ը ։ Եւ դուք
օծութիւն ունիք առ՛ի սրբոյ
բն ։ Ըստ հականին կը շրու
Թեւ ։ ը ։ Ասի սա ևհուր,
զի հուրն յամ գոյս է ։ բն ։
Ոլոր է օծ զմեզ ամէն ։ ը ։
Ըստուած ասէ զմեռանն քս
յ՚ս և ոգի սուրբ ։ ըստ որում
ասէ՝ ով տրամ ցուցանէք ըզ
հոգին սուրբ որով կընքէք
ցայգ ։ բն ։ Մարգարէուն
մեծ առաքեցութեաւ ։ ը ։ Դա
հիճի յորժամ եառնս ըզսաՀուղ
ի քրեն և ոչ խոպան ասէրով

ո՞վ է որ Հգէ զՀեռն իւր յո
ծեալ ։ ևքաՀեայի ։ ՆըշաՀ
նակեաց մարգարէաբար ըզ
յանդգնութի հրէիցն ի տէ
րըզ ։ բն ։ Մի դարձուցա
ներ զերեսս քո յօծելոյ քում
մէ ։ ը ։ Ցապաղայիցս օծե
լոցս ՚ի քէ խոտնեցիս ։ Եւ այլ
Թէ նայեա յերեսս օծելոյ։
բն ։ Այս է հերպարանին։
ը ։ Խաղայս մեկնութե կեր
պարանքն այս է զոր առա
ցաք ։ բն ։ Ցուսութեցս ը ։
Ծրարիցն՝ կամ արդ ացս ։ Ոսկ
հմայեին այն է՝ որ՛ի տրդայ
ոց վեզն կապեն ։ բն ։ Ոսկ
անուն անդրսանին ։ ը ։ Մի
ռուցիչ ախտից ։ բն ։ Ջ ծուց
յուծականութե ։ ը ։ Ջ ծու
րըն որ յաՀաձանն կամ գեր
բնութի՝ մեռանն և ևաՀնեալ
չիւր յուսաՀատութե դար
ձուցանէ ։ բն ։ Ըստ դըծած
րածայն գուամարութե ։ այ
սինքն ըստ յունայն ևրստ այ
ըզց ազգացն, որոց գիրն ևդ է
ինկ ևբ գիրն՝ որ է՛ի մերս
նուն՝ և՛ևյոյնն ևն ։ և զայն

Գրիգորի։

Նէ ’ի վերայ ուրուսն, և էմի
կաթն ’ի միոյն պատառեալ
վան Թանձրութենն։ Ոսկ
եթէ ոք այլ լաւ կարէ իմա
նալ՝ տեսցէ և ասծ յաջողէ։
Բ այց ամբարձմանն այն է որ
ասէ՝ թէ լուծական նիւթից
ջրոյ և գինւոյ ’ի վեր շար
ժի ևզերամբարձ գայ։ քն։
Ցեղեալ այս թէզան։ լծ։
Ոսկզանն թէզ ասի. ’ի թէզս
հոգւոյս օծեալս մի մոյծ և
այլն. ոչ այրել հուրբ ոչ ողո
ղել ջուրբ։ Եւ յի քի օծե
լոյն այ Ճշմարտի փառք յա
հիտեանս. Ամէն։

† Վ Ե Ր Ջ։ †

Տէր Աստուածն Եղիա մեծի և
քաջ Հռետորի Աշակերտի
Երից Երանելւոյ Գրիգորի
Տաթևացւոյ Տիեզերալոյս
Վարդապետի։ Արարեալ բա
նս գովեստեան ’ի վերայ
Սրբոյն Գրիգորի
Նարեկացւոյ։

Ար

Սրբոյն։

գնես ’ի տեղի ձայնին որ ’ի
մերս Է համարի և’ինոցայն
ն պին. և լինի Էիւթն Էիւթ
մեր գրովս ըստ մեր լեզուիս
և նոցա գրոցն ըստ նոցայն։
Կամ ’ի մերս ’ի ի ու ջորիկն
ներքև են այս գրերս. և այս
գրելովս ասէ զայս խորհուրդ
խորին զ ըստուգաբանուել ան
հան Էիւթոյս Թադրմանեամ և
Քամեամ հեշտալի ճաշակ ու
սումնասիրացն որք հաղորդին
սմա. և յարմար կազմեմ զիւ
ղոյս անունն ’ի ըստուգաբա
նութենէն որ ն կերպարան
խմորոյ նիւթն. զն և խըմո
րոյն նիւթ ասի. և զմի կեր
պարան ունի՝ յինքեանս քն
րեալ զխառնեալսն։ Այն
ևաղ հեզութեան։ լծ։ Ուղ
հեզութե ասէ որ համբարձ
ման ևխռնարհութե նշանակէ
Եւ այս ն խռնարհութե կեր
պարանն զոր ասէ թէ՝ առ
ուն պատառուե Քամեի. կամ
հոգևոր իմա զՔամեէն կամ
մարմնաւոր։ կամ այս ն պա
տառաէն, զի կաթ կաթ կէա

շիւ

Աստիսկն ելոյսերկնային
Յոս քո հօր միածին
լերեր հնօրհեա քո անքը նին
զառաքեալսն գրիգոր նարեկացին
Բղխեալ աղբեւր անհատական
անճառ հոգւով ՚ածա կան.
մեղուցեալոց յոյս փրկութե.
յանցաւորաց ազգի մարդկան
Գանձ անրատառ անապական
աննիւթ նիւթով շարադրեալն
զի օրք առնաւն փարթամանն
շահով երկնից արքայութե.
Գեղ խոցեալոց ՚ի բանասարկէն
ևանձատուսն ՚ի չար ախտէն
մեզ օգնական լինիլ և զէն.
ընդդէմ այսոց նետաձգողէն
Երանելի ՚ար սուրբ գրիգոր.
դուռըն բացեր մեզ հոգևոր
ահեղս յուսեր մրատց մն լոր
բանիւ քոյին արդիանա հոր.
Զարքայն երկնից աչօք տեսեր
զհոգին ՚ած սուրբ ընկալար.
հօրըն լուսոյ ուռ կազմեցար.
յորթըն քո պատճառեցար.
Ի՛ն հրով ըն մաքրե ցար.
անուռս բոցով ըն վառե ցար.
ընդ այ խաղակից ցար.
մեղուցելոց յուսեր դու ճար.
Ընտրեալ ծաղիկս ՚ի քո գրոց
հաճաքեցեր ՚ի մի շա րոց.
դեղ կազմեցեր հիւանդ հոգւոց
պարգևեցեր ձիր մարդկանոց.
Մախանձնոց բանս լալագին
բարբառեցար դու ՚ի լսորին.
խորտակեցեր զժանիս չարին.
զդիւաց դընդին լուծս նին.
Ժամանակաւ յեսուին ցուցար
քան զառաջինսըն պատճեցար
յերեկոյիս լոյս ծագե ցար.
քան զմիջօրեայ պայծառացար
Լմաստուեբ քո անքը նին.
անբիծ վարուքդ խակ լսարմին
եղեր պարծանքսանս արամին
ասքանազեան հայկ զարմնին
Լուսաւորչին համանը ման.
գրիգորիոս արթուն անհան.
զի օրք նուաճ ՚ելոյս դարձն
և առաւել քև յընծայան:
Լայնեալ մարմնով ընդ քի.
զօրհանապազ միշտ յաղօթի.
գրիգորիոս լոյս գերար փի.
լուսաւորիչ մեզ ՚ի հո գի:
Ծաղիկ յաշնանաժ յայանեցար
անմահուե հոտ բուրե ցար.
գրիգորիոս ծառ ծաղկեցար.
պտուղ կենաց ՚պարգևեցար:

Հիզ Ամէն

Ճգնաւորաց նախնի դասուց
Պրիգորիոս յանիկ խրատուց
Բանս խօսեցար վասն նոցունց
Հառաչիլոք բազունս կան.
առեր շընորհս ադաչս զան.
քարոզ լինիլ որդւոց մարդկան
կոխելով զօձն անդընդական
Աւրախանան յաչէժս կան.
աղգըս հայոց Թորգոմական.
յորժամ լսեն զքո խօսել բան
որ դեղ կենաց ե փրկութեն
Զարին յաղթեմք քոյիներդով
և զնա ուժգին խոյտատ լով.
զ ըսպիս մեղաց մեր մաքրելով
քաղցր անհապ այտս դեղով
Պարոյ վերնոյն հրակերպեն
եղեր մարմնով համանը ման.
Պրիգորիոս կանգնեալ արձան
ըզհտուն ծուխն յանդիման
Զ ընկճել ևմենջ զազատս մեղաց
սբ աղօթիւք քո յոտընկաց.
Պրիգորիոս տեղ պարծանաց.
ակրն լուսոյ հայաստանեաց.
Ոտին կենաց մեզ կազմեցեր
առաւտապէս մեզ բաշխեցեր.
Պրիգորիոս կոչ արա բեր.
զքոյդ ընհոգւով կերակրեցեր
Սբ ևմաքուր բանից քոյին
այլատեսից ազգ յանկայիկին.

Կանանքեզուցեալ մարդկունցուցեր
յուսահատից յոյս կանգնեցեր
Պրիգորիոս բանս երդե ցեր.
յանցաւորաց կանոնս եդեր:
Ծաղբըն չարին անխզե լի.
որ ընդ մարդկին պատուաստեցի
Պրիգորիոս ծուր երկայ րի.
ծուրբ աղօթիւքդդ խորտակի
Զայնիւ քոյին հակողական.
սանդարամետքն ահիւ դողն
Պրիգորիոս դուս աննը ման.
հողանիւթեայ բնեեամբդկին
Ղամբարափայլ ճաճանչփառց
Ի գաւառին ըռը շուռնեաց.
քան զարեգակն ընդ աստեղց
Նոյնպէս բան քո ընդ այլ կետց
Ա՛րբազ եղեալ յաշտանակի
ըստ հրամանի ետն յի.
Պրիգորիոս մարմնով յերկրի.
հոգւով ի դաս հրեղէն գնդի
Մշտահոսան հոգւոյն անճառ
յարմարեցեր բանիւ մեզ ճառ
Պրիգորիոս մրտօք պայծառ.
փարատեցեր զմեղաց մը ռայլ:
Յանդղ լուսոյն լոյս կոչեցար
յաշտանակի մարմնոյդ եդար
եկեղեցւոյ Քահ վառե ցար:
խաչար հոգւոց դու լուսաւոր
Սխանձաճարհրանց վերուց

ՅԱՂԹԱՆԱԿ
Ի ՊԱՏԻՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԵՒ ՄԱՏՈՒՑԻՆ ԱՌ ՆԱ ԶԱՄ ՀԻ ԱՆԴԱ. ՈՐՔ ՆԵՂԱՒԱՔՔ ՀԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿՔ ԱՅՍՔ ԱՌ ՄԵԶ ՅԱՂԹԱՆԱԿԵԼՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՅՍ ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆՆ ՈՐ ՀԱՒԱՏԱՐԱՆԵՑԱՒ ԶԱՐՔՍ ՈՐ ՊԱՀԵՑԻՔ ԶՄԻՏՔՍ ՄԵՐ ՈՐ ՉԵՆՔ ԱՐԺԱՆԻ ԶԱՅՍ ՊԱՏՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՅ ԵՒ ՄԱՏՈՒՑԻՆ ԱՌ ՆԱ ԶԱՄ ՀԻ ԱՆԴԱ. ՈՐՔ ՆԵՂԱՒԱՔՔ ՀԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿՔ ԱՅՍՔ ԱՌ ՄԵԶ ՅԱՂԹԱՆԱԿԵԼՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՅՍ ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆՆ ՈՐ ՀԱՒԱՏԱՐԱՆԵՑԱՒ ԶԱՐՔՍ ՈՐ ՊԱՀԵՑԻՔ ԶՄԻՏՔՍ ՄԵՐ ՈՐ ՉԵՆՔ ԱՐԺԱՆԻ ԶԱՅՍ ՊԱՏՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Տէրն մեր Յ՚ Քս՚։

† ԻՇԽԱՆՔ †

Յս ընդ ամ կոչին գա ելեսցես, ա սուրբքն ի ժողո վուրդս նոցա ևքարոզեր զա Հետարանն արքայութե, և բժր շիկեր զամ ախտս ի ժո ղովրդեանն։ Եա ել լուր նո րա ընդ ամ երկիրն ասորւոց և մատուցին առ նա զամ հիւ անդս. որք նեղեալք էին ի պէս

Ընտրեալ Աւետարանիս Ի †
† Ըստ Մատթէոսի. †

Ընդ ժամանակն յայնմ մեկնեալ Յս ի գաւառէն Տիւրոսի եկն ընդ Սիդոն ծով Գալիլեացի ընդ միջոց գաւառին Դեկապոլեայ։ Եկին առ նա կոյրք և խուլք և համրք և կաղք և բազումք այլք, և արկին զնոսա առ ոտս նորա, և բժշկեաց զնոսա։ Եւ զարմացեալ էր ամենայն ժողովուրդն տեսեալ զհամրսն խօսեցեալ, և զկոյրսն տեսանել, և զկաղսն գնալ, և զխուլսն լսել։ Եւ փառաւորէին զԱստուած Իսրայէլի։ Եւ Յս կոչեալ զաշակերտս իւր ասէ. Ողորմիմ ես ամենայն ժողովրդեանս, զի արդ երիս աւուրս համբերեցին ինձ, և ոչ ունին զինչ ուտիցեն. և զկերակրել զնոսա անօթիս չկամիմ, զի մի՛ նուաղեսցեն ճանապարհին։ Եւ ասեն ցնա աշակերտքն. Ուստի մեզ յանապատի հասանիցէ հացս այսքան զկերակրել զբազմութիւնս այսոքիկ։ Եւ ասէ ցնոսա Յս. Քանի՞ հացս ունիք։ Եւ նոքա ասեն. Եօթն, և սակաւ ինչ ձկունս։ Եւ պատուիրեաց ամբոխին հանգուցեալ ի վերայ երկրի։ Եւ առեալ զեօթն հացսն և զձկունսն, գոհացեալ օրհնեաց, և կտրեալ ետ աշակերտացն, և աշակերտքն ամբոխին։ Եւ կերան ամենեքին և յագեցան, և վերացուցին զաւելորդսն կտրուածոց եօթն սպիւռս լի։ Եւ էին որ կերան չորեքհազարք արանց, զատ կանանց և մանկանց։ Եւ արձակեալ զամբոխսն՝ նաւեցաւ ի նաւակն, և եկն ընդ սահմանս Մագադանու։

Տէրն մեր Յ՚ Քս՚։

† ՀՐԺԷՇՏ †

Յս ընդ ամ կոչին գա ելեսցես, ա սուրբքն ի ժողո վուրդս նոցա ևքարոզեր զա Հետարանն արքայութե, և բժր շիկեր զամ ախտս ի ժո ղովրդեանն։ Եա ել լուր նո րա ընդ ամ երկիրն ասորւոց և մատուցին առ նա զամ հիւ անդս. որք նեղեալք էին ի պէս

ՅԱՂԹԱՆԱԿ
Ի ՊԱՏԻՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԵՒ ՄԱՏՈՒՑԻՆ ԱՌ ՆԱ ԶԱՄ ՀԻ ԱՆԴԱ. ՈՐՔ ՆԵՂԱՒԱՔՔ ՀԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿՔ ԱՅՍՔ ԱՌ ՄԵԶ ՅԱՂԹԱՆԱԿԵԼՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՅՍ ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆՆ ՈՐ ՀԱՒԱՏԱՐԱՆԵՑԱՒ ԶԱՐՔՍ ՈՐ ՊԱՀԵՑԻՔ ԶՄԻՏՔՍ ՄԵՐ ՈՐ ՉԵՆՔ ԱՐԺԱՆԻ ԶԱՅՍ ՊԱՏՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՆ

Եռափափաղ սերով և լին.
Ազդածադրեալ առեալ գնացին
Ա ըշտացելոց դու մըխիթար
ԵՒ նեղելոց անդորր ա բար.
Որ սբ՚ գրիգոր հայր բարերար
Այսահարիւց դեղ և հը նար.
Տաղնդ շնորհցդոր ընկալար.
Բազմապատիկ զայն շահեցար
Գրիգորիոս կատարեալ այր.
Ձոնեցեր ըն կամս բար.
Ըամից ստեղծողին խօսակից.
Ճրագնաշորաց աղօթս կից.
Վարդապետ տց հանուրցվարժից
Գրիգորիոս պետ բազմաց լից.
Ցընծայնմանկունք սբ՚ հ՚ տց
Ընդ լուսակիր աղօթըս քո.
Գրիգորիոս դու սիրեն լուսոյ.
Հայաստանեաց եկեղե ցւոյ։
Իւրհանդ հոգւոյդս մըրդկայն
Բարեխօսեա ան Յ՚ս լին.
Սբ՚ աղօթից քոց կրցորդին.
Բանք տիրամօր ածած նին.
Պայտրն կենաց սրբոյ խաչին.
ԵՒձայն սրբոյ կարապետ տին.
Ստեփաննոսին սբ՚ գրիգորին
Յորդիս լուսոյ զմեզ ծընողին
Քև ըզքս փառաբա նեմք.
Ընդ հօրհոգւովերկրպագեմք
Երրորդութեն փառավերբերեմք

անդ եղիցի յալ ևւրշ եւ ատա
յեն ի խաշարն արտաքին,
Եւ օրդ ինն արքայութե եղ
բոս յարքայութե երկնից։
ընդ խսահակայ՝ ևընդ յակով
մեացին ընդ աբրահամու՝ և
ևյարևմտից եկեսցեն և բազ
ձեզ. զի բազումք յարևելից
պոն երբեք ։ Բայց ասեմ
յիարայելի այսպիսի հաւատս
լեն, ամէն ասեմ ձեզ ևոչ
ցայնոսիկ՝ որք գհեան երթայ
լուաւ Յս զարմացաւ՝ ևասե
արա զայս և առնէ ։ Ուբև
գայ ։ ևծառային իմում թե
թայ. ևայլում թե եկ՝ և
հօրս՝ ասեմ սմա երթ ։ ևեր
նուեք, ունիմ ընդ ինև զինո
զի և ես այր մի եմ ընդ իշխա
ժըշկեսցի մանուկնիմ։ Քան
ցես ։ այլ ասա բանիւ ։ ևըր
թե ընդ յարկաւ իմով մըտ
օէ ։ տէր՝ չեմ բաւական ե
նի ես հարիւրապետն ևա
ևասէր՝ տէր՝ մանուկ իմ ան
կիսալ կայ ի տան անդամա
յոյծ չարաչար տանջեալ։

Ընկ ցնա Յս ։ ես եկից ևըր
ժըշկեցից զնա ։ Պատասխա
ևա ես հարիւրապետն ևա
օէ ։ տէր՝ չեմ բաւական ե
թե ընդ յարկաւ իմով մըտ
ցես ։ այլ ասա բանիւ ։ ևըր
ժըշկեսցի մանուկնիմ։ Քան
զի և ես այր մի եմ ընդ իշխա
նուեք, ունիմ ընդ ինև զինո
հօրս՝ ասեմ սմա երթ ։ ևեր
թայ. ևայլում թե եկ՝ և
գայ ։ ևծառային իմում թե
արա զայս և առնէ ։ Լսեր և
լուաւ Յս զարմացաւ՝ ևասե
ցայնոսիկ՝ որք գհեան երթայ
լեն, ամէն ասեմ ձեզ ևոչ
յիարայելի այսպիսի հաւատս
պոն երբեք ։ Բայց ասեմ
ձեզ. զի բազումք յարևելից
ևյարևմտից եկեսցեն և բազ
մեացին ընդ աբրահամու՝ և
ընդ իսահակայ՝ ևընդ յակով
բոս յարքայութե երկնից։
Եւ օրդ ինն արքայութե եղ
յեն ի խաշարն արտաքին,
անդ եղիցի յալ ևւրշ եւ ատա

բիւրապետ մի. աղաչեր զնա
ում, մատեաւ առ նա հա
ւե մտեալ ի կափառնայ
ութե նոցա։

բամայեաց մալսէս ի վ ըկայ
մատս ըղպատարագն՝ զոր հր
սե ցնա Յս ։ զոյշ լեր՝ մի
ումեք ասիցես այլ երթ ցոյց
զանձն քո քահանային՝ և
ևաղանդամատոյծս ։ և
քժշկեաց զնոսա։ Եւ երթայ
ին զհեա նորա ժողովուրդք
բազումք. ի գալիլեէ և ի
դեկապօլիս։ ևերուսաղեմէ
և ի հրեաստանէ, և յայնկոյս
յորդանանու ։ ևքժշկեաց ըզ
նոսա։ Ա յլ երբև էջ ի քնո
նէ անաւ ։ գնայինն զհեա նո
րա ժողովուրդք բազումք։
Եւ ահա մատուցեալ բորոտ
մի երկնրպագանէր նմա ևա
սէր ։ Տէր եթէ կամիս ։ կա
րող ես զիս սրբել ։ Ձգեաց
զձեռն իւր ևհատոյց ի՛նա
Յս և ասէ կամիմ սրբեաց։ և
վաղվաղակի սրբեցաւ ի՛նչը
մանէ բորոտութի՛ն։ Եւ ա
սէ ցնա Յս ։ զգոյշ լեր՝ մի
ումեք ասիցես այլ երթ ցոյց
զանձն քո քահանային՝ և
մատս ըղպատարագն՝ զոր հր
ամայեաց մալսէս ի վ ըկայ
ութե նոցա։

մանց։ Եւ ասէ Յս ցհարիւ
րապետն՝ երթ և որպէս հա
ւատացեր դ, եղիցի քեզ, և
ողջացաւ մանուկն նորա յա
ւուր յայնմիկ։ Եւ եկեալ Յս
ի տունն պետրոսի, տես զի
զոքանչ նորա անկեալ դնիւր
տապացեալ։ Կամաւ ըզձեռա
նէ նորա և եթող զնա ջերմն
յոտն և կայ՝ և պաշտեր զնա
† Երբև երեկոյ եղև, մատու
ցին առ նա դիւահարս բա
զումս, և եհան զոյսն բա
նիւ. և զամ հիւանդսն բո
ժըշկեաց։ Ոչ լցցի բանն
որ ասացաւ ի ձեռն եսայեայ
մարգարէի, նա զհիւանդու
թիս մեր վերացոյց և զցաւս
մեր եբարէ։

† Եւ երբև էանց յայնկոյս
յերկիրն գերգեսացւոց. պա
տահեցան նմա դիւահարք
երկու երեալք ի դերեզմանա
ցին չարաչարք յոյժ, որպէս
զի չէր ինար անցանել ոմեք
ընդ այն ճանապարհ։ Եւ
ահա աղաղակեցին և ասեն՝
զի՞ կայ մեր և քո Յս որդի
Աստուծոյ, եկիր տարաժամ տանջել
զմեզ։ Եւ էր հեռագոյն ի
նոցանէ երամակ մի խոզից
արօտական։ Եւ դեւքն աղա
չէին զնա և ասէին՝ եթէ հա
նես զմեզ աստի, հրամայ
տուր մեզ երթալ յերամակ
խոզիցն։ Եւ ասէ ցնոսա՝ եր
թայք, և նոքա ելեալ գնացին
յերամակն խոզից, և ահա ամ
ենայն երամակն ի ծով. և մեռան ի ջուրսն։
Եւ խոզարածքն փախեան,
և երթեալ ի քաղաքն պատ
մեցին զամ, և զերս դիւահարացն
Եւ ահա ամ քաղաքն ել ընդ
առաջ Յի. երբև տեսին զնա
աղաչէին զի գնասցէ ի սահ
մանս նոցա։

† Եւ մտեալ ի նաւ էանց
յայնկոյս և եկն ի քաղաք իւր
Եւ ահա մատուցին առ նա
անդամալոյծ մի, որ դներ
լամահիճս. և տեսեալ Յի զըզ
հաւատս նոցա՝ ասէ ցանդա
մալոյծն, Թողեալ լիցին քեզ
մեղք քո։ Եւ ահա ոմանք
ի դպրացն ասէին ընդ միտս
հայհոյէ դա։ Եւ ծանեալ
ցեալ Յի զխորհուրդս նոցա՝
ասէ

ասէ ցնոսա, ընդ էր խորհիք դուք չարիս ի սիրտս ձեր։ Զինչ դիւրին է ասել՝ թողեալ լինին քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ արի և հիւանդեաց։ Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս։ Յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն արի առ զմահիճս քո, և երթ ի տուն քո։ Եւ յարուցեալ դնայ ի տունն իւր։ Իւրև տեսին ժողովուրդքն, զարմացան՝ և փառաւորեցին զԱստուած որ պարգևեալ այնպիսի իշխանութիւն մարդկան։

Եւ մինչ դեռ նա զայս խոսէր ընդ նոսա ահա իշխան մի մատուցեալ երկիրպագ նէր նմա և ասէր, դուստր իմ արդ եւս վախճանեցաւ, այլ եկեալ դիպեա զձեռն քո ի վերայ նորա, և կեցցէ։ Յարեաւ Ցն՝ և դնաց զնի նորա աշակերտացքն հանդերձ։ Եւ ահա կին մի տեառատես երիոտասան ամաւ. մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի դր բօշակա հանդերձի նորա։

Ասէր զի ասէր ի ճամի իւրում Թէ միայն մերձենամ ի հան դերձս նորա փրկիմ։ Իսկ Ցն իբրև դարձաւ, և հասս զնա՝ ասէ, քաջալերեց դուս տրը. հաւատաք քո կեցոյցին զքեզ, և փրկեցաւ կինն ի ժամին յայնմանէ։

Իբրև եկն Ցն ի տուն իշխանին, և եառս ըզփող հարան ազամբոխ յոյժ, ասէ ցնոսա ի բաց դնայէք։ Զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ։ Եւ ծաղր առնէին զնա, և իբրև եքամբոխն լուաց, եմուտ կալաւ զձեռա նէ նորա և յարեաւ աղջիկն։ Եւ էլ համբաւս այս ընդ ամ երկիրն ընդ այն։

Եւ մինչ դեռ անցանէր ընդ այն Ցն զհետ եղեն նորա երկու կոյրք երկու. աղաղակէին և ասէին, ողորմեայ մեզ որդի դաւթի։ Եւ իբրև եկն ի տուն, մատեան առ նա կոյր քն։ և ասէ ցնոսա Ցն հաւատայք, եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա այո տէր։ Յայնժամ մերձե

գառ յաջս նոցա՝ եւասկ ։ ըստ
հաճատոց ձերոց եղիցի ձեզ։
Եւ բացան աչք նոցա, եւասա
տեաց նոցա։ Յն եւ ասէ՛ ցղ
գոյշ կացէք՝ մի ոք գիտաց
ցէ։ Եւ նոքա ելեալ համբա
հեցին զնա ընդ ամ երկիրն
ընդ այն։

† Եւ յելանելն նոցա արտա
քսի՛ ահա մատուցին առ նա
զայր մի՝ համր դիւահար։
Եւ յելանել դիւին խօսեցաւ
համրն ։ ևզարմացան ժողո
վուրդքն՝ եւ ասեն ։ Թէ եւ ոչ
երբէք երեւեցաւ այսպիսի ընչ
յիսրայէլի ։ Իսկ փարիսեցիքն
քրն ասէին Թէ իշխանաւն
դիւոց հանէ դա զդեւս։

† Եւ շրջէր Յս ընդ ամ քա
ղաքս եւրնդ գեղս՝ ուսուցա
նէր ՚ի ժողովուրդս նոցա,
եւքարոզէր զաւետարանն արք
քայուե ։ եւբժշկէր զամ ախ
տս եւզամ հիւանդութիւն ՚ի
ժողովրդեանն։ Եւ տեսեալ
զժողովուրդսն դթացաւ ՚ի
նոսա ։ զի էին աչխատեալք
իւրեւ զչիսարս ։ որոց ոչ կայ
հովիւ ։ Յայնժամ ասէ յա

եւեղև ողջ իւրեւ զմիւսն։ Իսկ
գեա զձեռն քո՛ եւնա ձգեաց
զեա եւեղև ողջ իւրեւ զմիւսն։

Յայնժամ ասէ յայրն ։ Ձգ
գեա զձեռն քո՛ եւնա ձգեաց
եւեղև ողջ իւրեւ զմիւսն։ Իսկ
շակերտան իւր ։ հուն ձգ քա
զաքն են եւմշակք սակաւք։
Արդ աղաչեցէք զտէր հնձ
ոյ՝ զի հանցէ մշակս ՚ի
հունձս իւր։ Եւ կոչեալ առ
նէք զերկոտասան աշակերտ
սն իւր ։ ետ նոցա իշխանու
Թիւ այսոց պղծոց հանել զդ
նոսա եւբժշկել զամ ախտս
եւզամ հիւանդութիւնս։

† Եւ գնացեալ առաք Յ՛
եկն ՚ի ժողովուրդն նոցա։
Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ ձե
ռն գօտացեալ էր ։ հարցին
զնա առաքն՝ եթէ պարտ էցէ
՚ի շաբաթու բժշկել զի գտ
րասցեն զնմանէ ։ Եւ
նա ասէ ցնոսա ։ ով է ձեզ
մարդ՝ որոյ էցէ ոչխար մի ։
եւանկանիցի այն ՚ի խորխո
րատ ՚ի շաբաթու ։ մի Թէ
ոչ ունիցի եւյարուցանիցէ զդ
նա։ Իսկ արդ որչափ եւա
ռաւել է մարդ քան զոչխար
ապա ուրեմն պարտ է ՚ի շա
բաթու բարիս գործել։

կորուսեալս տանն իւր։ Եւ
նա մատուցեալ երկիրպադա
նէր նմա և ասէր , տէր օգ
նեա ինձ։ Պատասխանի եւ
նմա Յս և ասէ , ոչ է բարւոք
առնուլ զհաց մանկանց և ար
կանել շանց ։ Եւ նա ասէ
այո տէր քանզի և շուներք կե
րակրին ի փշրանաց անկելոց
ի սեղանոյ տեառն իւրեանց։

Յայնժամ պատասխանի եւ
նմա Յս և ասէ, ով կին դո՛
մեծ են հաւատք քո ։ եղիցի
քեզ որպէս ևիամիս ։ ևբժըշ
կեցաւ դուստր նորա ի'ինը
միւն ժամուս։

† Եւ գնացեալ անտի յիսուս
սի եկին ի ծովեզերն գալիլեա
ցւոց ։ ևելեալ ի լեառն նըս
տեր անդ։ Մատեան առ նա
ժողովուրդք բազումք՝ որք
ունէին ընդ իւրեանս կաղս՝
կոյրս՝ համրս՝ միակողմանիս
և այլս բազումս ։ ևրկնկեցին
զնոսա առ ոտս նորա ։ ևբը
ժըշկեաց զնոսա ։ Մինչև
զարմանալ ժողովրդոյն որք
տեսանէին ։ զի համրքն խօ
սէին ։ կաղք գնային ։ միա
կողք

փարիսեցիքն եկեալ արտաքս
խօրհուրդ առին զնմանէ թէ
որպէս կորուսցեն զնա։

† Յայնժամ մատուցեալ առ
նա դիւահար մի կոյր և համր
ևբժշկեաց զնա ։ որպէս զի
համրն ևկոյրն խօսէին և տես
անէին։ Զարմացան ամ ժո
ղովուրդքն և ասեն, մի թէ
սա իցէ քո՞ն որդի դաւթի
Բայց փարիսեցիքն էբրև լը
հան ասեն , ոչ իբիք հանէ
դա զդեւս՝ եթէ ոչ բէեղզե
բուզաճ իշխանաճէն դիւաց։

† Եւ եկեալ անտի յիր գնաց
'ի կողմանս տիւրոսի և սիդո
նի։ Եւ ահա կին մի քանա
նացի 'ի սահմանաց անտի նո
ցա , եկեալ աղաղակէր ։ և
ասէր ողորմեայ ինձ ։ տէր՝ որ
դի դաւթի , զի դուստր իմ
չարաչար այսահարի ։ Եւ
նա ոչ ետ նմա պատասխանի
և մատուցեալ աշակերտքն նո
աղաչէին և ասէին , արձա
կեա զդա՝ զի աղաղակէ ըզ
հետ մեր։ Այս պատասխանի
ետ և ասէ , ոչ ուրեք առա
քեալ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս

և աստուածք լերինս այսոքիկ՝
փոխեաց աստէ անդր, և փո
խեսցի, և ոչ ինչ անկարելի
լինիցի Ձեզ։ Բայց այս ազգ
ոչ ելանէ, եթէ ոչ աղօթիւք
և պահօք։

† Եւ յետ անդր նոցա յերկիր
վէ, գընացին զհետ նոր ժո
ղովուրդք բազումք։ Եւ
ահա կոյրք երիւք նստէին
առ ճանապարհաւն, երբե
լըեան թէ Յս անցանէ՝ աղա
ղակեցին և ասեն, ողորմեաց
մեզ Յս որդի դաւիթ։ Եւ
ամբոխեն աստեաց նոցա՝ զի
լռեսցեն, և նոքա ևս առա
ւել աղաղակէին և ասէին,
տէր՝ ողորմեաց մեզ որդի
դաւիթ։ Զ տեղէ եհառ Յս.
կոչեաց զնոսա և ասէ զինչ
կամիք զի արարից Ձեզ։
Ասեն ցնա՝ տէր զի բացցին
աչք մեր։ Եւ գթացեալ Յս
մերձեցաւ յաչս նոցա,
և վաղվաղակի
տեսին և գը
նացին զհետ
նորա։

†

կոչմանիք բժիշկին, կոյրք
տեսանէին, և փառաւորս առ
նէին զԱծն ՀՀ։

† Եւ երբեւէք ի ժողովուր
դըն, մատեաւ այր մի ի ծու
նըր ևքանէր և ասէր, տէր
ողորմեաց որդւոյ իմոմ. զի
լուանոտի՝ ևշարաշար հիւան
դանայ, բազում անգամ ան
կանի ի հուր և երբեմն ի
ջուր։ Եւ մատուցի զնա աշ
շակերտացն քոց՝ և ոչ կարա
ցին բժշկել։ Պատասխանի
եհ Յս և ասէ, ով ազգ ան
հաւատ և թիւր։ մինչեւ յե՞րբ
իցեմ ընդ Ձեզ. մինչեւ յերբ
անասցեմ Ձեզ. ած զնա աշ
խարհ. և ածին զնա առ Յս։
Եւ սատեաց ինեա Յս. և ել
ինմանէ դեւն, և բժիշկեցաւ
մանուկն ի ժամէն յայնմանէ։
Յայնժամ մատեան աշակերտ
քըն առ անձինն, և ասեն ցը
Յս, մեք ընդ եր ոչ կարա
ցաք հանել զնա։ Եւ նա
ասէ ցնոսա՝ վասն թերահա
ւատութեն Ձերոյ. ամէն ասեմ
Ձեզ, եթէ ունիցիք հաւա
տըս քան զ հատն մանանխոյ

† Սրբոյ Աւետարանիս Ըս †
† ըստ Մարկոսի ։ †

Տէրամբ մերով Յիս Քրիս ։

ԵՒ ՄՏՍ՚ՍԵՆ ՚ի կախառնայուսմ՝ ևիսկ ևիսկ ՚ի շա բաթուն մտել ՚ի ժողովուրդն ուսուցաներ ըզ նոսա ։ Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա ՝ զի ուսուցաներ զնոսա իբրև իշ խանութիւնս ։ և ոչ որպես դը պիրքն ։ Եւ եր ՚ի ժողով ըր դեանն նոցա այր մի յորում այս պիղծ դայր ՚ինմա ։ որ աղաղակեաց և ասէ ։ Թո՛յլ տուր ՝ զի՞ կայ մեր և քո Յ՚ս Նազովրեցի՝ եկիր կորուսանել զմեզ ։ գիտեմ զքեզ ով ես սուրբդ Այ ։ Սաստեաց ՚ինն Յ՚ս և ասէ ՝ կարկեաց՝ և եր ՚ի դմանէ ։ Եւ զարկոյց զնա այն պիղծ ՝ և աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ ՝ և եր ՚ինմանէ ։ Եւ զարմացան ամենեքեան՝ մինչև հցծել ընդ միմեանս և ասել ՝ զինչ է այս նոր վար

պետութիւն ։ զի իշխանութեբ այսոց պղծոց ասստե ևհրնա զանդին սմա ։ Եւ ել լուր նորա ընդ ամ կողմն գաւիլեա յեաց ։

† Եւ վաղվաղակի եղեալ ՚ի ժողովրդենէն եկն ՚ինտուն սիմոնի և անդրեայ՝ յակոբաե և յովհաննու հանդերձ ։ Եւ զոքանչ սիմոնի դնիւր ջեր մացեալ ՝ և վաղվաղակի ա սեն ցնա վասն նորա ։ Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կա ւեալ զձեռանէ և եթող զնա տենդն՝ և պաշտեր զնոսա ։

† Եւ իբրև երեկոյ եղև ՚ի մտանել ՚արեգականն ՝ բերէ ին առնա ՚զամ հիւանդս և զդիւահարս ։ Եւ եր ամ քա զաքն ժողովեալ առ դրունն սրն ։ Եւ բժբ շկեաց զբազում հիւանդս ՚ի պեսպես ախտից և դևս բազումս եհան ։ և ոչ եար ասյր խօսել դիւային ՝ զի դի տէին զնա թէ քո՛ն է ։

† Եւ ընդ այգն ընդ առաւօ տըն յարուցեալ ել և գնաց յանապատ տեղի, և անդ կայր յաղօթս ։ Եւ գնաց զհետ սիմոն՝

կարէ թողուլ զմեզ՝ եթէ ոչ
մի սա զհայհոյութիւնս ։ ո՛վ
և ասէին։ Ջինչ է այս՝ որ խօ
խորհէին՝ ի սիրտս իւրեանց
տի ։ որք անդ նստէին՝ և
եկն ոմանք՝ ի դպրաց ան
ղեալ լսցին քեզ մեզք քո։
դամալոյծն ։ որդեակ՝ թո
զհաճաս նոցա՝ ասէ ցան
զամբոյծն։ Եւ տեսեալ յի
կարէին մերձենալ առ նա
յամբոխէ անտի ։ քակեցին
զկարկըն ուր էր յ՚ա ։ և բա
ցեալ զառաստաղն իջուցին
զմահիճն յորում կայր ան
դամալոյծն։ Եւ տեսեալ ի
զհաւատս նոցա՝ ասէ ցան
դամալոյծն ։ որդեակ՝ թո
ղեալ լինին քեզ մեզք քո։
Եւ էին ոմանք՝ ի դպրաց ան
տի ։ որք անդ նստէին՝ և
խորհէին՝ ի սիրտս իւրեանց
և ասէին։ Ջինչ է այս՝ որ խօ
սի սա զհայհոյութիւնս ։ ո՞վ
կարէ թողուլ զմեզ՝ եթէ ոչ

սիմոն՝ ասաք ընդ նմայն էին
և էբրև դըտին զնա ասեն
ցնա՝ թէ ամենեքին խնդրեն
զքեզ։ Եւ ասէ ցնոսա եկայք
երթիցուք և յայլ մօտաւոր
գիւղաքաղաքան՝ զի և անդ
քարոզեցից ։ զի յայս իսկ ե
կեալ եմ ։ Եւ քարոզէր ի
ժողովուրդս նոցա ընդ ամ
պալիլեացիս ։ ազգաս հանէր
Գայ առ նա բորոտ մի աղա
չէր՝ ի ծունր իջանէր և ասէր
Տէր՝ եթէ կամիս՝ կարօղ ես
զիս սրբել ։ Ոակ յ՚ս գրքա
յեալ Էգեաց զՀեռն մերձե
ցաւ՝ ի՝ինա և ասէ ցնա ։ կա
մի՛ սրբեաց։ Եւ էբրև ասաց
ցնա ։ վաղվաղակի գնաց ի
նմանէ բորոտութիւնն՝ և սրբ
եցաւ։ Եւ սպառնալ նմա
Հման արտ.քս վաղվաղակի
և ասէ։ Ջգուշ լեր մի ումեք
ասիցես ։ այլ երթ՝ ցոյց ըզ
քեզ քահանային ։ և մատո
վասն սրբութեանդ քոյ պատա
րագ՝ զոր հրամայեաց մով
սես ՝ի վկայութիւն նոցա։ Եւ
նա էլեալ սկսաւ քարոզել
յոյժ՝ և հռչակ հարկանել ըզ

ցե նամա վասն ամբոխին՝ զի մի
ժակ մի պատրաստական էայ
սե ցաշակերտան իւր՝ զի նա
ղիմէ՝ և այնկոյա յորդ անանու
և որք՝ ի տէրտոսէ և՝ ի սիղա
նէ ։ բազում ժողովուրդք
էրթև լսէին՝ որչափ ինչ առ
նէր՝ գային առ նա։ Եւ ա՞
ր ի հրեաստանէ ։ Հյերուսա
լեմէ՝ և ի Տուրոսէ և՝ ի Սիդո
նի ծովեզրէն ։ և
բազում ժողովուրդք՝ ի գա
լիլեացւոց երթային զհետ նը
և՝ ի հրեաստանէ ։ Հյերուսա
ղեմէ՝ և այնկոյա յորդ անանու
և որք՝ ի տէրտոսէ և՝ ի սիդո
նի ։ բազում ժողովուրդք
էրթև լսէին՝ որչափ ինչ առ
նէր՝ գային առ նա։ Եւ ա՞
ր ի հրեաստանէ ։ Հյերուսա
լեմէ՝ և ի Տուրոսէ և՝ ի սիդո
նի ծովեզրէն ։ և
բազում ժողովուրդք՝ ի գա
լիլեացւոց երթային զհետ նը
և՝ ի հրեաստանէ ։ Հյերուսա
ղեմէ՝ և այնկոյա յորդ անանու
և որք՝ ի տէրտոսէ և՝ ի սիդո
նի ։ բազում ժողովուրդք
էրթև լսէին՝ որչափ ինչ առ
նէր՝ գային առ նա։ Եւ ա՞

դօսացեալէր ։ այլ անց ՚ի
Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ Ձեռն
զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։
ժըշկելոյէ զնա ՚ի շաբաթին
Եւ սպասէին նմա եթէ բը
ի՛ որոյ Ձեռն գօսացեալէր
ժողովուրդն՝ ևէր անդ այր
Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի
ոչ տեսաք ։

Եւ կոչեալ զաշակերտսն իւ
սէր՝ թէ այսպիսի ինչ երբեք
խոստաՀոր առնել զձէն և ա՞
մինչև զարմանալ ամենեցուն
սըն եւ առաջի ամենեցուն ։
վաղվաղակի առեալ զմահիճ
Եւ յարեաւ
ՀՀոտոն քո ։ Եւ
դիտասջիք եթէ երկնաւորէի
ուն որդի մարդոյ ՚ի վերայ
երկրի թողուլ զմեղս ։ ասէ
ցանդամալոյծն քեզ ասեմ ա՞
րի առ զմահիճ քո՛ և երթ
եւ արի առ զմահիճ քո՛ և գնա
ուր ՚ի տուն քո ։ Եւ յոտն
ելեալ առաջի ամենեցուն ։
վաղվաղակի առեալ զմահիճ
սըն եւ առաջի ամենեցուն ։
մինչև զարմանալ ամենեցուն
Հիւանդացոր առնել զձէն և ա՞
սէր՝ թէ այսպիսի ինչ երբեք
ոչ տեսաք ։

Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի
ժողովուրդն՝ ևէր անդ այր
մի՝ որոյ Ձեռն գօսացեալէր
Եւ սպասէին նմա եթէ բը
ժըշկելոյէ զնա ՚ի շաբաթին
զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։
Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ Ձեռն
դօսացեալէր ։ այլ անց ՚ի

քարամբք։

† Եւ երբ եհաս գՅ՚ի Հուսաստան, ընթացաւ և երկեր եպապ նմա։ Ալաղակեաց՝ ի ձայն մեծ և ասէ, զի՞ կայ իմ՝ և քո Յ՚ս որդի՝ այ բարձրեալ։ Երդ ծնեցուցանեմ զքեզ Յ՚ծ, մի տանջեր զիս։ Քան զի ասէր ցնա եղ այդպիսի՚ի մարդոյ այդ է։ Եւ հարցանէր ցնա թէ զինչ անուն է քո։ Եւ ասէ ցնա՝ լեգէօն անուն է իմ՝ քան զի բազումք եմք։ Եւ աղաչէին զնա յոյժ զի մի առաքեսցէ զնոսա արտաքս քան զաշխարհն։ Եւ անդ էր առ լերամբն երամակ մի խոզից արօտական մեծ։ Ալաչեցին զնա՝ ամ՚ դևքն և ասեն, առաքեա զմեզ՚ի խոզսն՝ զի մտցուք՚ ընդոստ։ Եւ հրամայեաց նոցա։ Եւ երբև եկին այսպէս պիղծք՝ մտին՚ի խոզսն, և դիմեաց երամակն՚ի դարձ անտի՚ի ծովն։ Էին երբև երկու հա զարք և հեղձնուին՚ի ծովուն։ Եւ խոզարածքն փախեան, և պատմեցին՚ի քաղաքին և յագարակս։ Եկեալն տեսանել

նէին զնա։ Քանզի ըզ բազումս բժշկեաց, մինչ գալ խռնիլ զնովաւ զի մերձենային առնա, որք ունէին ախտս ինչ։ Եւ այսք պիղծք յոր ժամ տեսանէին զնա՝ անկանէին առաջի նորա, աղաչա կէին և ասէին Թէ դու ես որ դուն այ, և նա յոյժ սպասէր նոցա զի մի յայտնի առնիցեն զնա։

† Եւ եկին յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգեսացւոց։ Եւ ընդ ելանել՚ի նաւէ ան տի՚ պատահէցաւ նմա այր մի՚ի գերեզմանացն որ ունէր այս պիղծ։ Որոյ բնակութիւն իսկ՚ի գերեզմանս էր, և ոչ ոք հզօրագոյն էր քան զնա կապել զնա։ Վասն բազում անգամ՝ ոտնակապօք և շղթայիւք կապէալ՚էին և խզէր զշղթայսն, և ջախջախեալ՚էին ոտնակապքն, և ոչ ոք կարէր զնա, քանզի հանապազ գոյժ և գոչեր՚ի գերեզմանս և՚ի լերինս և զաղաղակէր և հնծէր զանձն իւր

ասէ, ո՞վ մերձեցաւ ի հան-
մանէ. դարձաւ յամբոխն և
ի նոսա զլօրութիւն որ էր ի նմա
վաղակն պետայ Յ՚ յանձն
Քանանայն: Եւ անդ էն վաղ
իւր Թէ բըժշկեցաւ ի տան
նորա, և դիտայ ի մարմին
յամանքեցաւ աղբիւր արեան
վրկեցայց: Եւ վազվազակի
Հեղյայց ի հանդերձս նորա
ասէր ի ժոի Թէ, միայն մեր
զհանդերձէ նորա: Քան զի
բոլ ին յետոյ և բուռն եհար
լըճաւ զյ՚ էկն ի մէջ ամ
ուաճէլ զայրացեալ: Ի բրև
չէր ինչ օգտեալ, այլ հա ա-
և ծախեալ զինչս իւր զամ և
տացեալ ի բազում բժ րշկաց
տասան ամս: Եւ յոյժ վ րշ
տեւատեսուէ արեան զերկո
ին զնա: Եւ կին մի էր ի
բազում զ հետ նորա, և նեղէ
մա. ելթայր և ժողովուրդ
և կեցցէ: Եւ դնաց ընդ նը
ձեռն. որպէս զի ապրեցի
մահ. զի եկեալ դնիցէ նմա
Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր,
Թէ դուստր նորա մերձ է ի

Հ լը

Նէր էր յայրոս, և Իբրև տես
պետացն Գայր, որում անու
զեաւ ամ յ՚ ժողով ըղդա
ցաւ առ նա ժողովուրդ բա
զում, և էր առ ծովեզերբն:
Եւ ահա մի ի ժողով ըղդա
մէ յ՚ ասէ, Դուստր իմ ի
հասարին, և զինչ վասն խո
զեցն: Եւ ակամն աղաչել ըզ
նա գնալ ի տահմանաց նոցա
Եւ Իբրև եմուտ նա ի ինուան
աղաչէր զնա զհիւանդն զն
ընդ նմա եկեալ: Եւ յ՚ ոչ եռ
նմա Թոյլ, այլ ասէ ցնա՝
երթ ի տուն քո առ ընտա
նիս քո, և պատմեա նոցա
զոր ինչ միանգամ որ արար
քեզ Աստուածն քեզ: Եւ
գնաց և սկսաւ քարոզել ի
դեկապոլին զոր ինչ արար նը
մա յ՚ և ա ՚ներկրին զարմա
նային:

† Եւ Իբրև էանդ յ՚ միւսան
գամ յայն կողմն, ժողով
ցաւ առ նա ժողովուրդ բա
զում, և էր առ ծովեզերբն:
Եւ ահա մի ի ժողով ըղդա
մէ յ՚ անուն Յայրոս, և Իբրև եւտես
զնա անկաւ առ ոտս նորա:
Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր,
Թէ դուստր նորա մերձ է ի
մահ. զի եկեալ դնիցէ նմա
ձեռն. որպէս զի ապրեցի
և կեցցէ: Եւ գնաց ընդ նը
մա. ելթայր և ժողովուրդ
բազում զ հետ նորա, և նեղէ
ին զնա: Եւ կին մի էր ի
տասան ամս: Եւ յոյժ վ րշ
տեւատեսուէ արեան զերկո
տացեալ ի բազում բժ րշկաց
և ծախեալ զինչս իւր զամ և
չէր ինչ օգտեալ, այլ հա ա-
ւաճէլ զայրացեալ: Ի բրև
լըճաւ զյ՚ էկն ի մէջ ամ
բոխն յետոյ և բուռն եհար
զհանդերձէ նորա: Քան զի
ասէր ի ժոի Թէ, միայն մեր
Հեցայց ի հանդերձս նորա
վրկեցայց: Եւ վազվազակի
յամանքեցաւ աղբիւր արեան
նորա, և դիտայ ի մարմին
իւր Թէ բըժշկեցաւ ի տան
Քանանայն: Եւ անդ էն վաղ
վաղակն պետայ Յ՚ յանձն
իւր զզօրութիւն որ էր ի նմա
և ի ժողով ըղդա
ցաւ առ նա ժողովուրդ բա
զում, և էր առ ծովեզերբն:
Եւ ահա մի ի ժողով ըղդա
մէ յ՚ անուն Յայրոս, և Իբրև եւտես
զնա անկաւ առ ոտս նորա:
Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր,
Թէ դուստր նորա մերձ է ի
մահ. զի եկեալ դնիցէ նմա
ձեռն. որպէս զի ապրեցի
և կեցցէ: Եւ գնաց ընդ նը
մա. ելթայր և ժողովուրդ
բազում զ հետ նորա, և նեղէ
ին զնա: Եւ կին մի էր ի
տասան ամս: Եւ յոյժ վ րշ
տեւատեսուէ արեան զերկո
տացեալ ի բազում բժ րշկաց
և ծախեալ զինչս իւր զամ և
չէր ինչ օգտեալ, այլ հա ա-
ւաճէլ զայրացեալ: Ի բրև
լըճաւ զյ՚ էկն ի մէջ ամ
բոխն յետոյ և բուռն եհար
զհանդերձէ նորա: Քան զի
ասէր ի ժոի Թէ, միայն մեր
Հեցայց ի հանդերձս նորա
վրկեցայց: Եւ վազվազակի
յամանքեցաւ աղբիւր արեան
նորա, և դիտայ ի մարմին
իւր Թէ բըժշկեցաւ ի տան
Քանանայն: Եւ անդ էն վաղ
վաղակն պետայ Յ՚ յանձն
իւր զզօրութիւն որ էր ի նմա
մանէ. դարձաւ յամբոխն և
ասէ, ո՞վ մերձեցաւ ի հան-

ցեալ այսր անդր, ընդ այմ
ուրուցն այնորիկ: Եւ ընթա
նալ այսր անդր, ընդ այմ
կաւ և խակ ծանեան զնա արք
եկեղեցին Երիքովայ: Եւ երբեմն երթայր
ի Տէր Յիսուս ի Երիքով
և անցանէր ընդ միջոցս: Եւ ահա արդ
այր անուն կոչեցեալ Զակքէոս, և նա
էր մեծաւոր մաքսաւորաց, և նա
էր մեծատուն: Եւ խնդրէր տեսանել
զՅիսուս, թէ ո՞վ իցէ նա, և ոչ
կարէր ի բազմութենէն, զի հասակաւ
մանր էր: Եւ առաջանալով ընդ
առաջ, ելանէ ի վայրի սիկամորոսի,
զի անտի տեսցէ զնա, զի անտի
պիտի անցանիցէ: Եւ յորժամ եկն
ի տեղին, հայեցեալ Յիսուս վերա
յոյժ, ասէ ցնա. Զակքէոս, իջ
անդր շուտով, զի այսօր ի տանի
քում պարտ է ինձ հանգչել: Եւ
նա իջեալ շուտով, ընկալաւ զնա
ուրախութեամբ: Եւ տեսեալ ամենեցուն
տրտնջէին, ասելով, թէ առ
մարդ մեղաւոր մտեալ է հանգչել:
Եւ կացեալ Զակքէոս, ասէ ցՏէր.
Ահա կէս ինչ ինձ տկարաց տամ,
Տէր, և եթէ զոք ինչ սխալեցուցի,
չորեքկին հատուցանեմ: Եւ ասէ
ցնա Յիսուս. Այսօր փրկութիւն
եղեւ տանդ այսմիկ, զի և նա
որդի է Աբրահամու: Եկն բնաւ
որդի մարդոյ որոնել և կեցուցանել
զկորուսեալն: Եւ մինչ լսէին
զայս, յաւելեալ ասաց առակ մի,
վասն զի մերձ էր Երուսաղէմ,
և կարծէին նոցա, թէ անդէն
երևեսցի արքայութիւն Աստուծոյ:
Ասէ ուրեմն. Մարդ ազնուական
մեկնեցաւ յաշխարհէ հեռաւոր,
առնուլ իւր արքայութիւն, և
դառնալ: Կոչեալ տասն ծառայս
իւր, ետ նոցա տասն մնաս, և
ասէ ցնոսա. Գործեցէք մինչև
եկից: Իսկ քաղաքացիք նորա
ատէին զնա, և առաքեցին դես
տանելով զհետ նորա, և ասեն.
Չկամիմք զայս թագաւոր լինել
ի վերայ մեր: Եւ եղև յորժամ
դարձաւ, առեալ զիշխանութիւնն,
և ասաց կոչել զծառայսն զայնոսիկ,
որոց ետ զարծաթն, զի գիտասցէ
զինչ գործեցին: Եկն առաջին
և ասէ. Տէր, մնասդ տասն
հանեալ է տասն մնաս: Եւ ասէ
ցնա. Բարի, ծառայ բարի, վասն
զի յոր չափ հաւատարիմ եղեր
ի սակաւուկի, իշխեսցես տասն
քաղաքաց: Եւ եկն երկրորդ,
և ասէ. Տէր, մնասդ հինգ
մնաս արար: Եւ ասէ և ցայս
մասն. Եւ դու լեր հինգ քաղաքաց
իշխան: Եւ եկն միւսն, և ասէ.
Տէր, ահա մնասդ, զոր ունէի
ի թաղի պահեալ: Զի երկնչէի
ի քէն, զի մարդ խիստ ես,
առնուս զոր ոչ եդիր, և հնձես
զոր ոչ սերմանեցեր: Ասէ ցնա
Տէր. Ի բերանոյ քումմէ դատիցեմ
զքեզ, չար ծառայ: Գիտէիր զի
մարդ խիստ եմ, առնու զոր ոչ
եդի, և հնձէ զոր ոչ սերմանեցի:
Եւ ընդ ո՞ւր ոչ ետուր զարծաթն
իմ ի սեղանաւորս, և ես եկեալ
տոկոսիւ պահանջէի զնա: Եւ
ասէ կայսն առաջի կայողացն.
Առէք ի նմանէ զմնասն, և
տուք տասն մնասն ունելոյ:
Եւ ասեն ցնա. Տէր, տասն
մնաս ունի: Ասեմ ձեզ, թէ
ամենայնի որ ունի, տացի, և
նա որ ոչ ունի, և զոր ունի
առնուցուն ի նմանէ: Բայց
զթշնամիսն իմ զայնոսիկ, որ
ոչ կամեցան զիս թագաւորել
ի վերայ իւրեանց, բերէք
հանէք առաջի իմ, և սպանէք
զնոսա առաջի իմ: Եւ ասացեալ
զայս, երթայր առաջի նոցա
ելանել յԵրուսաղէմ: Եւ եղև
մերձենալ նորա ի Բեթփագէ և
ի Բեթանիա առ լերինն, որ
կոչի Ձիթենեաց, առաքեաց
երկուս ի աշակերտացն իւրոց,
և ասէ. Երթայք ի գեղն որ
առաջի ձեր է, յորում մտեալ
գտանիցէք զերինջ կապեալ,
յորում ոչ ոք երբեք նստաւ
մարդ, արձակեցէք զնա, և
բերէք: Եւ եթէ ոք հարցանիցէ
զձեզ, թէ ընդէ՞ր արձակէք
զերինջն, այսպէս ասասջիք
ցնա. Զի Տէր պիտոյ է նմա:
Եւ գնացեալ առաքեալքն, գտին
որպէս ասացն ցնոսա: Եւ
արձակեցին զերինջն, և ասեն
տէրքն նորա ցնոսա. Ընդէ՞ր
արձակէք զերինջն: Եւ նոքա
ասեն. Զի Տէր պիտոյ է նմա:
Եւ տարեալ զնա առ Յիսուս,
և ածեալ զհանդերձս իւրեանց
ի վերայ երինջին, նստուցին
զՅիսուս: Եւ նա երթայր,
տարածանէին զհանդերձս իւրեանց
ի ճանապարհին: Եւ յորժամ
մերձենայր ի տեղի իջման
լերինն Ձիթենեաց, սկսան
ամենայն բազմութիւն աշակերտացն
ուրախանալ և գովել զԱստուած
ձայնիւ մեծաւ վասն ամենայն
զորութեանց զոր տեսին,
ասելով. Օրհնեալ թագաւորն
որ գայ յանուն Տեառն: Խաղաղութիւն
յերկինս, և փառք
ի բարձունս: Եւ ոմանք ի
փարիսեցւոցն ասեն ցնա ի
բազմութենէն. Վարդապետ,
հանդիմանեա զաշակերտսն քո:
Եւ նա պատասխանի ետ և
ասէ. Ասեմ ձեզ, եթէ սոքա
լռեսցեն, քարինքն գոչեսցեն:
Եւ յորժամ մերձեցաւ, տեսեալ
զքաղաքն, լայնէ վասն նորա,
ասելով. Զի եթէ գիտասցէիր
և դու, և ի քում աւուրդ
զայս, որ է ի խաղաղութիւն
քո: Բայց այժմ ծածկեցան
ի քէն: Զի եկեսցեն աւուրք
ի քեզ, և պատնեշեսցեն
զքեզ թշնամիք քո, և
շրջապատեսցեն զքեզ, և
նեղեսցեն զքեզ ամենայն
կողմանէ, և հարցեն զքեզ
ընդ հող, և զորդիս քո
որ ի քեզ են, և մի
թողուցուն քարինս ի քեզ
ի վերայ քարանց, վասն
զի ոչ գիտացեր զժամ
այցելութեան քո: Եւ
մտեալ ի տաճարն, սկսաւ
հանել զվաճառականսն
ասելով ցնոսա. Գրեալ է,
թէ տուն իմ տուն աղօթից
կոչեսցի, և դուք արարէք
զնա որջ գողոց: Եւ
ուսուցանէր զամ աւուր ի
տաճարին: Եւ ժողովեալ
էին քահանայապետքն և
դպիրքն և երեսփոխանքն
ժողովրդեան, զի սպանցեն
զնա: Եւ ոչ գտանէին
զինչ արասցեն նմա, զի
ամենայն ժողովուրդն
կախեալ էր ի նմանէ
լսելով զնա:

Եւ եղև ի միում աւուր
ուսուցանել նմա զժողովուրդն
ի տաճարին, և
աւետարանել, եհարձակեցան
ի վերայ քահանայապետքն
և դպիրքն հանդերձ
երեսփոխանաւքն, և ասեն
ցնա. Ասա մեզ, ընդ
ո՞ր իշխանութեամբ զայս
առնես, կամ ո՞վ է որ
տուեալ է քեզ զիշխանութիւնս
զայս: Եւ պատասխանի
ետ և ասէ ցնոսա. Հարցից
և ես զձեզ բան մի, և
պատասխանի տուք ինձ:
Մկրտութիւնն Յովհաննու
յերկնից էր, թէ յմարդկանէ՞:
Եւ նոքա խորհեցան ընդ
միմեանս, ասելով. Եթէ
ասիցեմք, թէ յերկնից,
ասիցէ, Ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք
նմա: Եւ եթէ ասիցեմք,
թէ յմարդկանէ, ամենայն
ժողովուրդն քարկոծեսցէ
զմեզ, զի համոզեալ են,
թէ Յովհաննէս մարգարէ
է: Եւ պատասխանի տուեալ
ասացին, թէ ոչ գիտեմք
զորմէ: Եւ Յիսուս ասէ
ցնոսա. Եւ ես ոչ ասեմ
ձեզ, ընդ ո՞ր իշխանութեամբ
զայս առնեմ:

Սկսաւ առակս ասել
ցժողովուրդն զայս. Մարդ
մի տնկեաց այգի մի, և
տուեալ զնա գործաւորաց,
մեկնեցաւ յաշխարհէ հեռաւոր
ամս բազումս: Եւ յորժամ
եկն ժամանակ, առաքեաց
առ գործաւորսն զծառայ
մի, զի ի պտղոյ այգւոյն
տացեն նմա. և գործաւորքն
հարեալ զնա, ետուն
դատարկ: Եւ յաւելեալ
առաքել զայլ ծառայ մի,
և զնոսա հարեալ և
նախատեալ, ետուն դատարկ:
Եւ յաւելեալ առաքել զերրորդ,
և զնոսա վիրաւորեալ
հանեցին: Եւ ասէ տէր
այգւոյն. Զի՞ արասցեմ,
առաքեցից զորդի իմ զսիրելի,
գուցէ զայնոսիկ երկնչեսցին:
Եւ տեսեալ գործաւորքն
զնա, խորհեցան ընդ
միմեանս, ասելով. Սա է
ժառանգն, եկայք սպանցուք
զնա, զի մեր եղիցի
ժառանգութիւնն: Եւ հանեալ
զնա արտաքս այգւոյն,
սպանին: Արդ զի՞նչ արասցէ
նոցա տէր այգւոյն: Եկեսցէ
և կորուսցէ զգործաւորսն
զայնոսիկ, և տացէ զայգին
այլոց: Եւ լուեալ ասացին,
թէ մի եղիցի: Եւ նա
հայեցեալ ի նոսա, ասէ.
Զի՞ ուրեմն է գրեալն
զայս. Զի քարն զոր
անարգեցին շինողքն, նա
եղև գլուխ անկեան: Ամենայն
որ անկցի ի քարն
զայն, ջախջախեսցի, և
յորոյ վրայ անկցի, հարցէ
զնա: Եւ խորհեցան
քահանայապետքն և դպիրքն
ի նմին ժամու ձեռն արկանել
ի նա, և երկեան ի
ժողովրդենէն, զի գիտացին,
թէ զնոսա ասաց զառակս
զայս: Եւ հսկեալ
առաքեցին լրտեսս, որ
իբրև արդարք երևեսցին
նմա, զի բռնեսցեն զնա
ի խօսից, և մատնեսցեն
զնա իշխանութեան և
հրամանատարութեան
տեառնական: Եւ հարցին
զնա, և ասեն. Վարդապետ,
գիտեմք, զի ուղիղ
խօսիս և ուսուցանես,
և ոչ ընդունիս զդէմս
մարդկան, այլ զճանապարհ
Աստուծոյ ճշմարտութեամբ
ուսուցանես: Արդ
հրամանի՞ է մեզ տալ
հարկս կայսեր, թէ ոչ:
Եւ նա ըմբռնեալ զխորհուրդս
նոցա, ասէ ցնոսա.
Զի՞ փորձէք զիս: Ցուցէք
ինձ զդահեկան. զի՞ է
պատկեր և գրութիւն
նորա: Եւ նոքա պատասխանի
տուեալ ասացին. Կայսերն
է: Եւ նա ասէ ցնոսա.
Արդ տուք զկայսերն
կայսեր, և զԱստուծոյ
Աստուծոյ: Եւ ոչ կարացին
բանի մի նմա գտանել
առաջի ժողովրդեանն, և
զարմացեալ զպատասխանին
նորա, լռեցին:

Եկին առ նա ոմանք
ի սադուկեցւոցն, որ
ուրանան զյարութիւն,
և հարցանէին զնա,
ասելով. Վարդապետ,
Մովսէս գրեաց մեզ,
եթէ եղբայր ոմանց
մեռանիցի, և կին
ունիցի, և անորդի
մեռանիցի, զի առցէ
եղբայր նորա զկինն
նորա, և յարուսցէ
սերունդ եղբաւր իւրոյ:
Եւ եղեն եղբարք եւթն,
և առ առաջինն կին,
և մեռանի անորդի:
Եւ առ երկրորդն և
մեռանի, և ոչ նա
ունի զորդի: Եւ առ
երրորդն, և նոյնպէս
ամենեքին եւթն, և ոչ
ունին զորդի: Եւ
յետոյ քան զամենեսին
մեռանի և կինն: Արդ
յարութեան ո՞ր նոցա
կին լիցի, զի եւթն
ունէին զնա կին:
Եւ պատասխանի տուեալ
Յիսուս ասէ ցնոսա.
Որդիք աշխարհիս
կնանան և կանայանան:
Բայց որ արժան
արարեալ իցեն հասանել
յաշխարհն յայն և
յարութենէն ի մեռելոց,
ոչ կնանան և ոչ
կանայանան: Եւ ոչ
կարեն այլ ևս մեռանել,
զի հրեշտակաց նմանք
են, և որդիք են
Աստուծոյ, զի որդիք
յարութեան են: Եւ
զի մեռեալքն յարիցեն,
և Մովսէս ցուցանէ
առ մորենին, որպէս
ասէ Տէր զԱստուած
Աբրահամու և զԱստուած
Իսահակայ և զԱստուած
Յակոբայ: Եւ ոչ է
Աստուած մեռելոց, այլ
կենդանեաց: Զի ամենեքին
կենդանի են նմա:
Եւ պատասխանի տուեալ
ոմանք ի դպրացն ասեն.
Վարդապետ, բարւոք
ասացեր: Եւ ոչ ոք
համարձակեցաւ ի հարցանել
զնա ոչ ինչ ևս:
Եւ ասէ ցնոսա. Զիա՞րդ
ասեն զՔրիստոս լինել
որդի Դաւթի: Եւ
ինքն Դաւիթ ասէ ի
գրքի սաղմոսացն. Ասաց
Տէր Տեառն իմում.
Նստիր ընդ աջմէ իմմէ,
մինչև եդից զթշնամիս
քո սաստ ոտից քոց:
Արդ Դաւիթ Տէր կոչէ
զնա, և զիա՞րդ որդի
նորա է: Եւ լսելի
առնելով ամենայն
ժողովրդեան, ասէ
աշակերտացն իւրոց.
Զգուշացարուք ի դպրացն,
որ կամին երթալ
պատուականս ունել,
և սիրեն զողջոյնս
յերեսաց ի հրապարակս,
և զաթոռս առաջնակարգս
ի ժողովարանս, և
զկողմնակալս ի հարսանիս,
որ ուտեն զտուն
այրեաց, և երկայնակի
աղօթիւք պատրուակեն:
Նոքա առնուցուն
դատաստան առաւել:

Եւ նստեալ Յիսուս
դէմ առ գանձանակն,
նայէր, զիա՞րդ
ձգեն ժողովուրդն
դրամ ի գանձանակն:
Եւ բազումք որ
մեծատունք էին,
ձգէին բազում:
Եւ եկեալ այր մի
աղքատ այրի, ձգեաց
երկու լումայս, որ
է դրամ մի: Եւ
կոչեալ զաշակերտսն
իւր, ասէ ցնոսա.
Ամէն ասեմ ձեզ,
եթէ այրի աղքատ
այս ամենեցունց
առաւել ձգեաց, քան
զամենեսին որ ձգեցին
ի գանձանակն: Զի
ամենեքին ի պակասութենէ
իւրեանց ձգեցին
զամենայն ինչ զոր
ունէին, զամենայն
կեանս իւրեանց:
Եւ ոմանք ասէին
վասն տաճարին, թէ
քարամբք գեղեցկաց և
ընծայիւք զարդարեալ
է: Եւ նա ասէ.
Այսոքիկ զոր տեսանէք,
եկեսցեն աւուրք, յորս
մի թողցի քար ի քարի
որ ոչ քակտեսցի:
Եւ հարցին զնա,
ասելով. Վարդապետ,
երբ՞ եղիցին այսոքիկ,
և զի՞նչ է նշան
յորժամ այսոքիկ
սկսցին լինել: Եւ նա
ասէ. Տեսանէք զի մի
մոլորեսցիք. զի բազումք
եկեսցեն յանուն իմ,
ասելով. Ես եմ
Քրիստոս, և ժամանակ
մերձեցաւ: Մի երթայք
զհետ նոցա: Եւ յորժամ
լուիցէք պատերազմունս
և շփոթմունս, մի
երկնչիք, զի նախ
զայսոսիկ պարտ է
լինել, բայց ոչ
անդէն վախճան: Եւ
ասէ ցնոսա. Յարիցէ
ազգ ի վերայ ազգի,
և թագաւորութիւն ի
վերայ թագաւորութեան:
Եւ երկրաշարժք
մեծամեծք եղիցին
ըստ տեղեաց, և
սովք և մահք, և
տեսիլք սոսկալիք և
նշանք մեծամեծք
յերկնից եղիցին:
Այլ առաջ քան զայսոսիկ
ամենայն ձեռն արկցեն
ի վերայ ձեր, և
հալածեսցեն զձեզ,
մատնեսցեն ի ժողովարանս
և ի բանտս,
տարցեն առաջի
թագաւորաց և
իշխանաց վասն անուան
իմոյ: Եւ եղիցի ձեզ
ի վկայութիւն: Դիցէք
ուրեմն ի սրտի ձերում
մի նախապատրաստել
զպատասխանի ձեր:
Զի ես տացեմ ձեզ
բերան և իմաստութիւն,
զոր ոչ կարասցեն
ամենեքին հակառակել
և հերքել: Եւ
մատնեսցին ձեզ ի
հարանց և ի մանկանց
և ի ցեղակցաց և
ի բարեկամաց, և
զոմանս ի ձէնջ
սպանցեն: Եւ
ատեալ եղիջիք
ամենեցունց վասն
անուան իմոյ: Եւ
մազ մի ի գլխոյ
ձերմէ ոչ կորիցէ:
Ի համբերութեան
ձերում կալջիք
զանձինս ձեր:
Եւ յորժամ տեսանիցէք
զերուսաղէմ
պաշարեալ բանակաւ,
յայնժամ գիտասջիք,
թէ մերձեցաւ
աւերումն նորա:
Յայնժամ որ ի
Հրէաստան իցեն,
փախիցեն ի լերինս,
և որ ի մէջ նորա
իցեն, ելցեն, և որ
ի դաշտս իցեն,
մի մտցեն ի նա:
Զի աւուրք
վրիժուց են սոքա,
լցուցանել զամենայն
որ գրեալ են:
Վասն զի նեղութիւն
մեծ եղիցի յերկրի
և բարկութիւն
ժողովրդեանս այսորիկ:
Եւ անկցին
բերանով սրոյ, և
գերեալ տարցին ի
մէջ ամենայն
ազգաց, և Երուսաղէմ
կոխեսցի ի հեթանոսաց,
մինչև լցցին
ժամանակք հեթանոսաց:
Եւ եղիցին նշանք
յարեգական և ի
լուսնի և ի
աստեղս, և ի
վերայ երկրի
նեղութիւն ազգաց
ի շփոթմանէ ծովու
և ալեաց նորա:
Մարդիկ տկարասցին
ի սրտից իւրեանց
յերկիւղէ և ի
սպասումն որ գայ
ի վերայ տիեզերաց:
Զի զօրութիւնք
երկնից շարժեսցին:
Եւ յայնժամ տեսցեն
զորդի մարդոյ
գալուստ ի
գիսաստեղի
զօրութեամբ և
փառաւ բազմաւ:
Եւ յորժամ սկսցին
այսոքիկ լինել,
յուսացարուք և
վերացուարուք
զգլուխս ձեր,
զի մերձեցաւ
ազատութիւն ձեր:
Եւ ասաց նոցա
առակ մի. Տեսէք
զթզենին և զամենայն
ծառս, յորժամ
ծաղկեսցին,
տեսանէք և գիտէք
ինքեանք, եթէ
մերձեցաւ ամառն:
Նոյնպէս և դուք,
յորժամ տեսանիցէք
զայսոսիկ լինել,
գիտասջիք, եթէ
մերձեցաւ
արքայութիւն
Աստուծոյ: Ամէն
ասեմ ձեզ, եթէ
մինչև ոչ անցցէ
ազգս այս, մինչև
զայսոսիկ ամենայն
լինիցին: Երկինք և
երկիր անցցեն, և
բանք իմ ոչ
անցցեն: Եւ
զգուշացարուք
ինքեանք, մի
երբեմն ծանրասցին
սիրտք ձեր
գինարբուքով և
արբեցութեամբ և
հոգսովք կենցաղոյս
այսորիկ, և
անկցի ի վերայ
ձեր յանկարծակի
աւուրն յայնմիկ:
Զի որպէս
որոգայթ
ամենայն
երեսաց երկրի:
Արդ արթնացարուք
ամենայն ժամ
աղաչելով, զի
արժան արարեալ
լիջիք փախչել
ամենայն
զայսոսիկ որ
գալոց են, և
կալցուք կանգնել
առաջի որդւոյ
մարդոյ: Եւ էր
զցերեկ ուսուցանէր
ի տաճարին, և
զգիշեր ելեալ
հանգչէր ի լերինն
որ կոչի
Ձիթենեաց: Եւ
ամենայն
ժողովուրդ կանուխ
կային առ նա ի
տաճարին լսել
զնա:

Եւ մերձեցաւ
տօնն
խմորոցացն, որ
կոչի Զատիկ:
Եւ խորհէին
քահանայապետքն և
դպիրքն, զիա՞րդ
սպանցեն զնա,
զի երկնչէին
ի ժողովրդենէն:
Եւ մտեալ
սատանայ ի
Յուդաս, որ
կոչեցեալ էր
Իսկարիովտացի,
որ էր ի թուոյ
տասնիցն:
Եւ գնացեալ
խորհեցաւ ընդ
քահանայապետսն և
ընդ հրամանատարսն
տեառնականս,
զիա՞րդ մատնեսցէ
զնա նոցա:
Եւ ուրախացեալ
նոքա, ուխտ
արարին տալ նմա
արծաթ:
Եւ նա
խոստացաւ, և
խնդրէր
յարմարութիւն
մատնել զնա
նոցա առանց
ժողովրդեան:
Եկն ուրեմն
աւուր խմորոցացն,
յորում
պարտ էր
մատաղ զատկին:
Եւ առաքեաց
զՊետրոս և
զՅովհաննէս,
ասելով. Երթայք
պատրաստեցէք մեզ
զզատիկն, զի
կերիցուք:
Եւ նոքա ասեն
ցնա. Ուր
կամիս,
պատրաստեսցուք:
Եւ նա ասէ
ցնոսա. Ահա
մտանելոյ ձերոյ
ի քաղաքն,
պատահեսցէ ձեզ
մարդ մի
ջրակիր
ամանաւ ջրոյ
բարձեալ,
հետեւեցարուք
նմա ի տունն
յորում մտանիցէ,
և ասասջիք
տանուտիրոջն
տանն. Ասէ քեզ
վարդապետ, ուր
է տեղի
հանգստեան,
յորում զատիկն
զկերակուր
առնում ընդ
աշակերտս իմ:
Եւ նա ցուցցէ
ձեզ տեղի
վերնատանն
մեծի
կահաւորեալ,
անդ
պատրաստեցէք:
Եւ գնացեալ
գտին որպէս
ասացն ցնոսա,
և պատրաստեցին
զզատիկն:
Եւ եղև
ժամանակ, նստաւ
Յիսուս և
տասնիքեան
աշակերտքն
նորա ընդ նմա:
Եւ ասէ ցնոսա.
Ցանկութեամբ
ցանկացայ զզատիկս
զայս ընդ ձեզ
ուտել նախ քան
զչարչարանսս իմ:
Զի ասեմ ձեզ,
եթէ ոչ ուտիցեմ
զնա մինչև
լցցի նա
յարքայութեան
Աստուծոյ:
Եւ առեալ
բաժակ, շնորհակալ
եղեալ ասէ.
Առէք զսա և
բաժանեցէք
ինքեանց:
Զի ասեմ ձեզ,
եթէ ոչ
արբից յայսմ
ժամանակէ ի
պտղոյ
որթոյդ,
մինչև
արքայութիւն
Աստուծոյ
գայցէ:
Եւ առեալ
հաց, շնորհակալ
եղեալ, բեկ
արար և ետ
նոցա, ասելով.
Զայս է մարմին
իմ, որ ի
ձեզ տրեալ
լինի. զայս
արարէք ի
յիշատակ իմ:
Եւ
նոյնպէս
զբաժակն
յետ ընթրելոյ,
ասելով. Այս
բաժակ նոր
ուխտ է յարեան
իմում, որ ի
ձեզ հեղու:
Բայց ահա
ձեռն
մատնողին իմ
ընդ իս է
սեղանոյս:
Եւ որդի
մարդոյ
երթայ
որպէս
որոշեալ է,
բայց վայ
մարդոյ
այնորիկ,
որով մատնի:
Եւ սկսան
խնդրել ընդ
միմեանս,
թէ ո՞վ իցէ
արդեօք
նոցանէ
որ զայս
առնիցէ:
Եւ եղև
հարցումն
ընդ
աշակերտսն,
թէ ո՞վ

ծեայ սա , զի իւրից լռել տայ
ին , զամ ինչ բարբոք պոր
քան զևս զարմանային և ասէ
պատուիրեր նոցա , նոքա ևս
առաւել քարոզէին : Եւ ևս
ոտեմք ասկին , և որչափ նա
լեզուի նորա ևխօսէր ուղիղ :
Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի
նոյն ժամայն բացան լսելիք
նորա , և լուծան կապանք
վաթա՝ որ է բացիր : Եւ
գոց եհան՝ ևասէ ցնա , եփ
նորա : Հայեցաւ յերկինս՝ յո
անդր . ևկալաւ ըզ լեզուէ
եր ընդ ականջս նր ևեթուք
է անտի , էարկ զմատունս
առեալ զնա մեկուսի յամբո
ձեռն դնէ՝ ի վր նր : Եւ
մի և հասի , և աղաչէին՝ զի
սահմանայն՝ ի դեկապօլիս :
վեզրն դարձեացուց՝ ի սկզ
րոսի և սիդոնի , և եկն՝ ի ծո
սանդամ՝ ի սահմանացն տիւ
ի մահիճս : Եւ եղեալ միւ
զդուստրն զի անկեալ դնիւր
իւր՝ և եպ ետ երեսաց զդևն , և
լէզուի նորա ևխօսէր ուղիղ :
նի , եկն , եկ դևն՝ ի դրասե

պատառն , սկսան մահճօք
բերել զայմ հիւանդս՝ ուր լը
սէին թէ անդէպ է : Եւ ուրև
մտանէր՝ ի գեօղս կամ՝ ի քա
ղաքս՝ կամ յագարակս՝ ի
հրապարակս դնէին զախտա
ւորսն , և որք միանգամ
ձեռնայեին

մերձեցան՝ փրկեցան :

† Եւ անտի յարուցեալ՝ եկն
ի սահմանս տիւրոսի և սի
դոնի , և մտեալ ի տուն՝ ոչ
կամէր յայտնել , և ոչ կարաց
ծածկել : Լրբաւ կին մի ըզ
նմանէ՝ որոյ դուստրն նեղել
էր յայնոյ պղծոյ , եկն անկաւ
առաջի նորա : Եւ կինն էր
հեթանոս փիւնիկ ասորի յազ
գէ . և աղաչէր զնա՝ զի ըզ
դեւն հանցէ՝ ի դստերէ նր :
Եւ Յս ասէ ցնա՝ Թոյլ տուր
զի նախ յագեսցին մանկունք
զի ոչ է բարւոք առնուլ ըզ
հաց մանկանց և արկանել շանց
ի՞նա պատասխանի ետ և ասէ
տէր և շուն է՝ ի սեղանոյ տ
ղանոյ մանկանցն կերակրին :
Եւ ասէ ցնա վասն այդր բա

այնմ,

ասէ ցնա՝ առացեր զԹե կա
ցեալ ի վերայ մեք: Եւ Ա
ՀԱ՝ օգնեա մեզ ասէր պրկե
ա՝ օգնեա մեզ ասէր պրկե
րասայէ, արդ Թէ կարօղ ընչ
զաւազանն իւր՝ և այսմանքի
և ասայլ ցաշակերտան քո զի
հանցեն. և ոչ կարացին հա
նել զնա: Պատասխանի ետ
նոցա և ասէ ով ազգ անհա
ւատ մինչև յերբ ես ընդ ա
ձեզ. մինչև յերբ անասցեմ
ձեզ. ածէք զնա առ իս:
Եւ ածին զնա առ նա՝ եւ զնա
եւտես զնա այն՝ վաղվաղա
կի շարժեաց զնա, և անկեալ
յերկիր թաւալեր՝ ակրփսիը
րայր: Եհարց ցհայր նր և
ասէ: քանի՞ ժամանակք են
յորմէ հետէ այդ եղև ցնա
ևնա ասէ՝ ի մանկութենէ:
Բ ազում անգամ ի հուր ած
կանէ զդա և ի ջուր, զի կո
րըսցէ, արդ Թէ կարօղ ես
ես՝ օգնեա մեզ ասէր պրկե
ցեալ ի վերայ մեք: Եւ Ա

Պատասխանի ետ մի ոմն ի
ժողովրդենէն ասէ, վար
դապետ՝ ածի զորդի իմ առ
քեզ, որ ունի այս հոգի:
Եւ ուր հասանի զտրկուցա
նէ զնա ակրփսիէ, ակրճտէ
զատամունս իւր՝ և այսմանքի
և ասայլ ցաշակերտան քո զի
հանցեն. և ոչ կարացին հա
նել զնա: Պատասխանի ետ
նոցա և ասէ ով ազգ անհա
ւատ մինչև յերբ ես ընդ ա
ձեզ. մինչև յերբ անասցեմ
ձեզ. ածէք զնա առ իս:
Եւ ածին զնա առ նա՝ եւ զնա
եւտես զնա այն՝ վաղվաղա
կի շարժեաց զնա, և անկեալ
յերկիր թաւալեր՝ ակրփսիը
րայր: Եհարց ցհայր նր և
ասէ: քանի՞ ժամանակք են
յորմէ հետէ այդ եղև ցնա
ևնա ասէ՝ ի մանկութենէ:
Բ ազում անգամ ի հուր ած
կանէ զդա և ի ջուր, զի կո
րըսցէ, արդ Թէ կարօղ ընչ
ես՝ օգնեա մեզ ասէր պրկե
ցեալ ի վերայ մեք: Եւ Ա

հինգ

զինչ վիճ եկիք ընդ նոսա:
մա: Եւ եհարց ցնոսա, Թէ
ընթացեալ ազգայն տային նը
նա զարմացան. և ընդ առաջ
ժողովուրդն երբև տեսին զը
հաս ամբոխ շուրջ զնոքօք,
եւտես ամբոխ շուրջ զնոքօք,
և աղաչէին զնա զի մերձենայի
ի նոսա: Եւ առեալ զձեռանէ
կուրին եհան արտաքոյ շի
նին, եթուք յայնր ներ, և ձէ
ռնն եդ ի վերայ ներ, և հար
ցանէր ցնա Թէ տեսանի՞ր
ինչ: Բացաւ և ասէր, տես
նեմ զմարդիկք զի շրջին իբ
րեւ զծառս: Դարձեալ եդ
զձեռն ի վերայ աչացն նորա
եբաց և տեսանէր, ազդացաւ
և տեսաներ համարձակ զամ
Ա րձակեաց զնա ի տուն իւր
և ասէ, ի հինդ մի մտանիցես
այլ երթ ի տուն քո, և որ
ժամ ի հինն մտանիցես՝ մի
ումեք ասիցես ի հինին:
Եւ եկեալ առ աշակերտան
եւտես ամբոխ շուրջ զնոքօք,
և զոչ պիրան զի վիճ եկին ընդ
նոսա: Եւ վազվազակի ամ
ժողովուրդն երբև տեսին զը
նա զարմացան. և ընդ առաջ
ընթացեալ ազգայն տային նը
նա զարմացան. և ընդ առաջ
ընթացեալ ազգայն տային նը
մա: Եւ եհարց ցնոսա, Թէ
զինչ վիճ եկիք ընդ նոսա:

հինգ

և համերց խօսիլ:
Գան ի բեթսայիդա, և
ածեն առաջի նորա կոյր մի,
և աղաչէին զնա զի մերձենայի
ի նմա: Եւ առեալ զձեռանէ
կուրին եհան արտաքոյ շի
նին, եթուք յայնր ներ, և ձէ
ռնն եդ ի վերայ ներ, և հար
ցանէր ցնա Թէ տեսանի՞ր
ինչ: Բացաւ և ասէր, տես
նեմ զմարդիկք զի շրջին իբ
րեւ զծառս: Դարձեալ եդ
զձեռն ի վերայ աչացն նորա
եբաց և տեսանէր, ազդացաւ
և տեսաներ համարձակ զամ
Ա րձակեաց զնա ի տուն իւր
և ասէ, ի հինդ մի մտանիցես
այլ երթ ի տուն քո, և որ
ժամ ի հինն մտանիցես՝ մի
ումեք ասիցես ի հինին:
Եւ եկեալ առ աշակերտան
եւտես ամբոխ շուրջ զնոքօք,
և զոչ պիրան զի վիճ եկին ընդ
նոսա: Եւ վազվազակի ամ
ժողովուրդն երբև տեսին զը
նա զարմացան. և ընդ առաջ
ընթացեալ ազգայն տային նը
մա: Եւ եհարց ցնոսա, Թէ
զինչ վիճ եկիք ընդ նոսա:

† Ողորմեա Աստուածութիւն † Սրբոյ Աշխատարանիս † Ըստ Ողորմութեան †

Նապարհին։

†

Ի ճա

Նորա

Ըղհեա

Երթայր

Բացաւ, և

և վազվազակի

Հաւատաք քո կեցուցին զքեզ

ցայց։ Եւ Յս ասէ ցնա երթ

նա կոյրն բաբունի, զի բա

եթէ արարից քեզ, ասէ ցը

նա Յս և ասէ՝ զինչ կամիս

առ Յս, Պատասխանի եւս

զձորձս իւր՝ յարեաւ ևեկն

զնա, կոչեն զկոյրն և ասեն

ցնա քաջալերեաց՝ արի կոչէ

զքեզ։ Եւ նորա ընկեցեալ

ևս աղաղակէր որդի դաւ

թի, ողորմեաց ինձ։ Զսեղի

եաւ Յս և հրամայեաց կոչել

զնա, կոչեն զկոյրն և ասեն

լըաւ թէ Յս նազովրեցի է՝

սկսաւ աղաղակել և ասել,

որդի դաւթի ողորմեաց ինձ

Եւ աստեին նմա բազումք

զի լռեացե։ Եւ նա առաւել

Եւ վազվազակի աղաղակեց հայր

մանկանն և ասէ, հաւատամ

տէր՝ օգնեա անհաւատութեա

իմում։ Լսելե եաես Յս զ

թէ կուաի ժողովուրդն ի

վերայ, ասասեայ այսոյն պղծ

ծոյ և ասէ, համրդ ևխօսող

այս, ես ասամ քեզ հրաման

եղ ի դմանէ, և այլ մի ևս

մուտեիցես՝ ի դա։ Եւ ազա

զակեաց՝ ևյոյժ լըլկեաց զը

նա՝ և ևլ։ ԵՒեղև պատանեա

կըն երբև զմեռեալ, մինչև

բազմայ իսկ ասել թէ մե

ռաւ։ Եւ Յս կալաւ զձեռ

ռանէն նորա՝ յարոյց զնա և

կանգնեցաւ։ Եւ երբև եմուտ

նա ի տուն, աշակերտքն ա

ռանձինն հարցին ցնա մեք

ընդհ՞ր ոչ կարացաք հանել

զնա։ Եւ ասէ ցնոսա, այդ

ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ

ոչ պահօք և աղօթիւք։

† Եւ գան յերիքով. և ընդ

ելանել նորա յերիքովէ աշա

կերտաքն ևբազում ժողով ըր

դով, որդի տիմէի բարտիմէ

ոս կոյր՝ նստեր մուրացիկ յան

հիւդ

զնա շուրջ զդաշառաւն։

† Եւ յարուցեալ ի ժողովն
նէ անտի եմուտ ի տունն սի
մոնի. ևզոքանչ սիմոնի տագ
նապեաւ ջերմամբ մեծաւ, և
աղաչեցին զնա վասն նորա։
Եկաց առ նմա. սաստեց ջեր
մանն և եթող զնա։ Եւ վաղ
վաղակի յարեաւ, ևպաշտեր
զնոսա։ Եւ ընդ արևուն մըտանել՝ ամենեքեան, որոց էին
հիւանդք ի պես պես ցաւս
բերէին զնոսա առ նա։ Եւ
նա իւրաքանչիւր ոմն ի
նոցանէ դնէր ձեռս ևբժշկէր
զնոսա։ Ելանէին դևքն ի
բազմաց՝ աղաղակելին և ասե
լին, եթէ դու ես որդի ած։
Եւ նա սաստեր նոցա ևոչ
այր թոյլ խօսել. զի գիտէ
լին զնա թէ քրիստոս է։

† Եւ եղև ի հաւանիլ նորա
ի մի քաղաքաց, և ահա այր
մի լի բորոտութեամբ երբև ե
տես զՅս. անկեալ ի վերայ
երեսաց՝ աղաչեաց զնա ևասե
ւեր եթէ կամիս, կարօղ ես
զիս սրբել։ Զգեաց զձեռն
իւր հպաւոյց ի նմա ևասէ։ կա

Տէր ըն մեր Յս Քս։

ԵՒ ԷՋ ՒԿՍ
վառնաում. ի քա
ղաքն գալիլեացւոց
և ուսուցանէր զնո
սա ի շաբաթան։ Եւ զար
մանային ընդ վարդապետու
թիւն նորա։ Եւ էր ի ժողո
վ ըրդեանն այր մի, զոր ոգ
Նէր այս դիւէն պղծոյ. ևաղա
ղակեաց ի ձայն մեծ։ Եւ
ասէ թողլացո, զի կայ մեր
ևքոյ Յս Նազովրեցի, եկիր
կորուսանել զմեզ, գիտեմ ք
զքեզ ով ես սուրբդ ած։ Սաս
տեաց ինա Յս և ասէ՝ պա
պանձեաց ևել ի դմանէ։
Զգեանեաց զնա դևն ի մի
ջի անդ, և ել ինմանէ, և
ընչ ոչ ընաեաց նմա։ Եւ
եղեն զարմանալիք ի վերայ
ամենեցուն, խօսէին ընդ մի
մեանս և ասէին, զինչ է բա
նս այս, զի իշխանութեամբ և
զօրութեամբ սաստե այսոյ պըղ
ծոյ և ելանեն։ Եւ երթայր
հրաշակ զնմանէ ընդ ամ ամ

մանք կարաշ զամենատեսան, քըս վան ամբոխին, ելին ի տանեան իցըմոյն կախե ցին գնա, ևիքոցին մահճա քըն հանդերձ ի միջ առաքի յի: Եւ տեսեալ զհաւատն նոցա՝ ասէ ցնա, այր դո՛ Թողեալ լեցին քեզ մեղք քո Ակսան խորհիլ դպիրքն ևհա րհասցիքն, և ասեն՝ ո՞է սա որ խօսի զհայհոյութիս ո՞վ կար է Թողու զմեղս, բայց միայն Աստ: Իսրև դիտաց Յս զնորհուրդս նոցա՝ պատաս խանի ետ և ասէ ցնոսա զի խորհիք ի սիրտս ձեր: Զինչ դիւրագոյն է ասել Թողեալ լեցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել արի և գնա: Այլ դի տասջիք Թէ իշխանութիւն ու նի որդի մարդոյ երկրի Թո ղու զմեղս: Ասէ յանդամա լոյծն՝ քեզ ասեմ, արի, առ զմահիճս քո և երթ ի տուն քո: Եւ առ ժամայն յարու ցեալ առաջի ամենեցուն էառ զիւրև յորոյ վերայ անկեալ դներ գնաց ի տուն իւր, և փառաւորո առներ զԱստ: Զար ևս

ժիմ, սրբեաց: Եւ վաղվա զակի գնաց ի ինմանէ բորո տաւթին: Եւ նա պատուի րեաց նմա մի ումեք ասել. այլ Թէ երթ յոյց զանձն քո քա հանային, և ամաոո ըզպատա րագ վասն սրբուԹե քոյ որ պես և հրամայեաց մովսէս ի վկայուԹիւն նոցա: Եւ յոր դէր առաւել բանն զնմանէ և ժողովեին ժողովուրդք բազումք լսել և բժշկիլ ի հիւանդուԹեանէ իւրեանց:

Եւ նա խոյս տայր յանապատ տեղիս, և կայր յաղօԹս:

† Եւ եղև ի միում աւուրց, ևինքն ուսուցանէր, ևիարի նեցին քան և օրինացն վարդա պետք նստեին, որք ժողո վեալ էին յամ քաղաքաց գա լիլեացւոց, և հրէաստանէ և երուսաղէմի, և զօրուԹի տէն էր ի բժշկել զնոսա: Եւ ահա արք բերեին մահճակ զայր մի որ էր անդամալոյծ, և ենդրէին զնա մուծանել ի ներքս և դնել առաջի Ն:

Եւ իբրև ոչ գտանէին, Թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա ևներ

† Եւ լսէլ նոքօք հանդերձ զինչ առնիցեն յի ։ Եւ խրատէին ընդ միմեանս՝ թէ նոքա լցան չխմարութեամբ գինւոյ ։ Եւ ելեալ ի տունէ հօրն իւրոյ ։ գնացին ի տեղի մի հեռաւոր առանձին զիա ։ եւ հոն ապականեցին զինչ ունէին ։ եւ յետ ամենայնի սկսան կարօտանալ ։ եւ ընկալեալ զանձինս իւրեանց ։ ասէին ցմիմեանս՝ թէ ո՞ր ինչ ունիմք մենք ։ զի ամենայն ինչ մեր ։ ապականեցաք ։ եւ ոչ ինչ մնաց մեզ ։ եւ ոչ ինչ ունիմք ։ զի ուտիցուք ։ եւ ոչ ինչ ունիմք ։ զի խմիցուք ։ եւ ոչ ինչ ունիմք ։ զի հագցուք

եր նային, և երթային ընդ
նմա աշակերտքն նորա ևժո
ղովուրդ բազումք։ Ի բրև
մերձ եղև ՚ի դուռն քաղա
քին և ահա ելանէր մեռեալի
որդի միամօր մօր իւրոյ. և
նա էր այրի՝, ևժողովուրդ
բազում քաղաքին էր ընդ
նմա։ Ի բրև տեսև զնա Տր
գթացաւ ՚ի նա և ասէ՝ մի
լար։ Եւ մատուցանէ ՚ի դա
գաղն ևորք բարձեալն տանէ
լին՝ զտեղի առին, և ասէ՝
պատանի դուք քեզ ասեմ ա
րի։ Կանգնեցաւ և նստաւ
մեռեալն ևսկսաւ խօսիլ, և ետ
զնա մօր իւր։ Եւ ահ կա
լաւ զամենեսեան. և փառաւորէ
առնէին զԱստուած և ասէին մար
գարէ ոմն մեծ յարուցեալ է
՚ի միջի մերում. և թէ՝ այց
արար Աստուած ժողովրդեան ի
րում ՚ի բարութիւն։ Եւ ել
զրոյցս այս ընդ Ամ հրեաս
տան վասն նորա՝ և ընդ Ամ
կողմանս աշխարհին։

Եւ պատմեցին յովհաննու
աշակերտքն իւր վՏ Ամի այ
սոցիկ։ Եւ կոչեաց ոմն ինքն
երկուս

ՀԱՏՎԱԾ

չինեաց մեզ։ Եւ Յա գնաց
ընդ նոսա իբրև ոչ ինչ կա
րի հեռուիկր ՚ի տանէն յղեաց
առնա հարիւրապետն բարե
կամս, և ասէ ցնա, Տր մի
ինչ աշխատ լինիր. զի չեմ
բաւական եթէ ընդ յարկիւ
իմով մտանիցես։ Վասորոյ
և ոչ զանձն համարեցայ ար
ժանի առաքել դալոյ, այլ
ասա բանիւ, և բժշկեսցի մա
նուկս իմ։ Քան զի և ես
այր մի եմ կարգեալ ընդ իշ
խանութեամբ ունիմ ընդ ինձ
զինուորս. և ասեմ ամա երթ
և երթայ, և այլում թէ եկ
և գայ, և ծառայի իմում թէ
արա զայս, և առնէ։ Եւ
իբրև լուաւ զայս Յա զար
մացաւ, դարձաւ առ ժողո
վուրդսն որք երթային ընդ
հետ նորա և ասէ, ամէն ա
սեմ Ձեզ թէ ևոչ գտի այս
չափ հաւատս գոն։ Եւ դար
ձան անդրէն պատգամաւորքն
՚ի տուն և գտին զծառայն հի
ւանդ՝ բժշկեալ։

Եւ եղև ՚ի հետ, երթայր
՚ի քաղաք մի որում անուն

ՇԱԲԱԹ

դևքն յառնէն մահն ի խոզ
հրամայեաց Նոցա : Եւ երել
ցկ Նոցա մտանել ի Նոսա և
ջեցին զնա զի հրաման տա
օծական ի լերինն , և աղա
երամակի խոզից բազմաց ա
յանդունդս : Եւ եր անդ
աման տայցե Նոցա երթալ
Եւ աղաչեին զնա՝ զի ի հր
բազումք մեռանէին ի Նա :
նա ասե ցեղեօն . զի դևք
ասե , զինչ անուն ե քո և
Նապատս : Եհարց զնա Յս
յափշտակեալքն զնա : և կա
քանզի բազում ժամանակս
ելանել ի մարգոյ անտի ,
ման տայր այսոյն պղծոյ
մ տանջեր զնս . Քանզի հր
բարձրելոյն . աղաչեմ զքեզ
կայ իմ և քո Յս որդի այ
արքն առնս ասեն՝ յովհաննէս
ակնկալցուք : Եւ եկեալ
ցոյք : Եւ ՚ինմին ժամու
բժշկեաց բազումս ի հիւան
դութեց և ի հարճածոյ և
յայսոց չարաց ևկուրաց բազ
մաց չնորհեաց տեսանել :
Պատասխանի ետ Նոցա և ա
սե՝ երթայք պատմեցէք յով
հաննու զոր տեսիքդ և լուիք
այք զի կոյրք տեսանեն կաղք
գնան , բորոտք սրբին ,
խուլք լսեն , մեռեալք յառ
նեն , աղքատք աւետրանին
Եւ երանի որ ոչ գայթակ
ղեսցի յիս :

Եւ Նաւեցին ի լճին յաշխար
հըն գերգեսացւոց . որ ե
յայնկոյս հանդէպ գալիլեայ
Եւ ընդ ելանելն նր ի յա
մաք՝ պատահեցաւ այր մի ի
քաղաքէն յորում ի՛ելին դեւք

ՀԱՒ Ը

երկուս ոմանս յաշակերտացն
իւրոց յովհաննէս , առաք
եաց առ ՚ինր և ասէ , դուես
որ գալոցն ես , եթէ այլում
ակնկալցուք : Եւ եկեալ
արքն առնս ասեն՝ յովհաննէս
մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ
քեզ և ասէ՝ դուես որ գալո
ցն ես , եթէ այլում ակնկալ
ցուք : Եւ ՚ինմին ժամու
բժշկեաց բազումս ի հիւան
դութեց և ի հարճածոյ և
յայսոց չարաց ևկուրաց բազ
մաց չնորհեաց տեսանել :
Պատասխանի ետ Նոցա և ա
սե՝ երթայք պատմեցէք յով
հաննու զոր տեսիքդ և լուիք
այք զի կոյրք տեսանեն կաղք
գնան , բորոտք սրբին ,
խուլք լսեն , մեռեալք յառ
նեն , աղքատք աւետրանին
Եւ երանի որ ոչ գայթակ
ղեսցի յիս :

դն քանզի ամենեքեան ակն
ունէին նմա : Եւ ահա եկն
այր մի , որոյ անունն էր յայր
ոս և նստէր ի շէնան ժողովրդ
եանն , անկեալ առ ոտն յի
աղաչէր զնա մտանել ի տուն
նորա : Զի դուստր միամօր
էր նմա ամաց իբրև երկոտա
սանից՝ և էր մերձ ի մահ , և
ընդ երթալն նր ժողովուրդ
քն ննջէին զնա Եւ կին մի
էր ի տառապանեալ արեան
յամաց երկոտասանից որ ի
բժիշկս ծախեալ էր զամ ինչս
իւր որոմ ոչ էր լիակ հնար
յոմեքէ բժշկել : Մատուց
եալ յետոյ մերձեցաւ ի դր
օշակ հանդերձի նր , և նոյն
ժամայն եկաց բղխումն ար
եան նր : Եւ ասէ Յս՝ ով
որ մերձեցաւն յիս՝ իբրև
ամենեքեան ուրանային , ա
սէ պետրոս և որք ընդ նմա
ին . վարդապետ . ժողո
վուրդք պնդեն և նեղեն զ ք
քեզ : Եւ ասէ Յս՝ ոմն մեր
ձեցաւ յիս քան զի գիտացի
եթէ զօրութիւն եկ յինէն :
Իբրև տեսա կինն՝ եթէ ոչ

եանն՝ եկեալ երամակն ի
գահէ անտի ի ծովակին՝ և
հերձաւ : Իբրև տեսին խո
զարածքն զերան որք եղեն՝
փախեան , և պատմեցին ի
քաղաքին և յագարակն Եւ
իբրև եկին տեսանել զգործն
եեկին առ Յս եգտին զայրն
ոտի դևքն եկեալ էին՝ զգե
ցեալ եզգաստացեալ նստեր
առ ոտն Յի և երկեան :
Պատմեցին նոցա՝ որոց տես
եալն էր թէ զի արդ փրկե
ցաւ դիւահարն : Եւ աղա
չէր զնա ամ բազմութիւն շուրջ
գկողմանքն գերգեսացւոց ,
գնալ ի սահմանաց նոցա ,
քանզի ահիւ մեծաւ տագ
նապեին , և նա մտեալ ի նաւ
դարձաւ անդրէն : Աղաչէր
զնա այրն ուստի դևքն եկ
եալէին՝ լինել ընդ նմա Ար
ձակեաց զնա ասէ . դարձ
ի տուն քո և պատմեա զոր
միանգամ արար քեզ Աստ :
Գնաց ի քաղաքն և քարոզէր
զոր ինչ արար նմա Յիսուս
† Եւ իբրև դարձաւ անդրէն
Յս ընկալաւ զնա ժողովուր

զար-
քս: Եւ մինչ դեռ մատչիւր
ցեմ ձեզ, մնասո այսր զորդ ին
յիւ՞րս եղեց ընդ ձեզ ևանասյ
անհաւատ ևթիւր, մինչև
լանի ես Յս ասասե ով աղգ
նա՝ ևոչ կարասին: Պատաս
շակերտսն քս զի հանցեն ըզ
գիշ մեկնի՝ ինևանե խորտա
կեալ գնա: Եւ աղաչեցի զա
գնա և փրփրեցուցանե և հա
կուցանե ևշաչաչեցուցանե
նա, ևյանկարծ դոչ և ևզար
ևահա այս հարկանի՝ ի
յորդի իմ, զի միամոր է ինձ
պես աղաչեմ զքեզ, հայեց
աղաղակեաց ևասե, վարդա
այր մի՝ ի ժողովրդենե անտի
ղովուրդ բազում: Եւ ահա
ան, ընդառաջ եղև նմա ժո
եւ եղև՝ ի վաղիւն միոջ
իջանելն նոքա՝ ի լերնե ան
ասե՝ որ ինչ եղեն:
Եւ զարմացան ծնօղքն նորա
ևնա պատուհիրեր մի ուստեք
բամայեաց տալ նմա ուտել:
նեցաւ վաղվաղակի, և հր
և դարձաւ ոտի ներ ևկանգ
ասե, արի կայ մանուկ դու
ևհաւանե նորա բարբառեցաւ

չծ

ծածկեցաւ՝ ի նմանե, ևկն
դողալով և անկաւ առաջի
նորա: ևթե վասն որո՞ց և
րաց մերձեցաւ՝ ինա, պատ
մեայ առաջի ս՝ ժողովըր
դեանն, ևևթե որպես բժըշ
կեցաւ առ ժամայն: Եւ ա
սե՝ քաջալերեաց դուստր հա
ատաք քո կեցուցին զքեզ՝
երթ՝ ի խաղաղութի:
Եւ մինչ դեռ նա խօսեր,
գայ ոմն՝ ի տանե ժողովրդ
դապետին՝ և ասե ցնա, մե
ռաւ դուստրն քո, մի ինչ աշ
խատ առներ զդա: Իսկ Յս
իբրև լըաւ, պատասխանի
ետ նմա և ասե, մի երկնչեր,
միայն հաւատա ևկեցցե: Եւ
մտեալ՝ ի տունն՝ ոչ զոք ե
թող մտանել, քայց միայն
զպետրոս ևզյակոբոս ևզըզյօ
հաննէս և զհայր մանկանն
և զմայր նորա: Լային ամե
նեքեան և կոծէին ըզնա, ասե
մի լայք, զի չէ մեռեալ՝ այլ
ննջէ: Եւ նոքա ծաղր առ
նէին զնա զի գիտէին թե մե
ռաւ: ԵՒնորա հանեալ զամե
նեսեան արտաքս, կալաւ ըզ

այլ այս չար ես քան զինքն
ժամ երթայ և առնու հօրեր
րեալ կայարդարեալ ։ Յայն
տի եղիւ։ Եւ գայ գտանէ մա
ձայն անդրէն ի տուն իմ ու
ղիս, խնդրէ հանգիստ, և
ժամ՝ այսն եղանիցէ ի մար
ղով ընդես, յրուէ ։ Յոր
հակառակ իմ է, և որ ոչ ժո
բաշխեայէ ։ Ալր ոչ ի ընդես՝
յուսայեաւն էր, ազաշար նը
պատազինուելի նը հանէ յոր
եկեալ յաղթեայէ նմա, զըս
հզօրադոյն քան զնա ի վը
են ինչ նորա. բայց եթէ
տուն իւր, ի խաղաղութե
հզօր վառեալ պահեայէ զը
քայութին այ ։ Յորժամ
հասեալ է ի վերայ էր ար
բըն այ հանեմ զգես, ապա
տաւորք ։ Ալկ եթէ ժառամ
նորիկ նոքին եղիցին էր գ
ձեր իբ հանիցին. վասն այ
դաշ հանեմ զգես, որդիքն
զգես ։ Ց թէ ես բնեղնըբու
ասէք զինէն, թէ բնեղէ բու
զաշ իշխանաւն հանէ գա
զարկոյց զնա գետն և շարժեց

ցե թագաւորուն նորա, զի
ցաշ յանձնէ, զի ա՞րդ կայ
Ապա եթէ ասէնկ բաժանե
նալ յանձն իւր կործանիւ։
նալին աւետեաւն ի վերայ
մեծաւեծացն այ։ Ց ի զար
զոր առներ. ասէ ցաշակերտ
սըն իւր, դիք դուք ի ու
նէք ձեր գանձ գայսոսիկ,
զի որդի մարդոյ ժառանգեայ է
ի ձեռս մարդկան։

† Ե՛ս հաներ գես մի համր. և
եղև յելանել դիւին խօսեցաւ
համրըն ազարմացան ամ ժո
ղովուրդքն։ Ե՛ ոմանք ի
նոյանէ ասեն՝ բնեղ զեբօս
զաշ իշխանաւն դիւաց հա
նէ գա զգես։ Ե՛ այլք փոր
ձելն ասեցան յերկնից խնդր
րեին ի՛նմանէ։ Ալկ նը գի
տացեալ զխորհուրդս նոցա,
ասէ ցնոսա. ամ թագաւո
րութիւն բաժանեալ յանձն
իւր աւերի, և տուն բաժա
նեալ յանձն իւր կործանի։
Ապա եթէ ասենկ բաժանե
ցաշ յանձնէ, զի ա՞րդ կայ
ցե թագաւորուն նորա, զի

արժան իցէ ի շաբաթու բժշ
րինաւորս ևցփարիսեցիս ասել
տասիանի առ յն և ասէ ցօ
Ջզօղեալ առաջի նր։ Պա
Եւ ահա այր ումն էր անդ
հայ՝ և նոքա սպասէին նմա
տուն ուրուք ի շաբաթու ուտել
բիսեցւոց ի շաբաթու ուտել
† Եւ եղև ի մտանելն նր
որք գործեին ի նմանէ։
ժողովուրդն ուրախ լինէր ի
ական կային նմա։ Եւ ամ
ննէր այս հիւանդութիւն ամ
զոր կապեաց սատանայ ահաւա
դիկ զուարճասան ամ՝ ոչ էր
արժան արձակել ի կապա
նաց անտի ի շաբաթու։ Եւ
զայս երբև ասէր, յամօթ լի
նէին ամենեքեան որք հակա
ռակն կային նմա։ Եւ ամ
ժողովուրդն ուրախ լինէր ի
վերայ ամ փառաւորութեանցն
որք գործեին ի նմանէ։
† Եւ եղև ի մտանելն նր
տուն ուրուք իշխանացն փա
րիսեցւոց ի շաբաթու ուտել
հայ՝ և նոքա սպասէին նմա
Եւ ահա այր ումն էր անդ
Ջզօղեալ առաջի նր։ Պա
տասխանի առ յն և ասէ ցօ
րինաւորս ևցփարիսեցիս ասել
արժան իցէ ի շաբաթու բժշ

կեայ յն։ Եւ ասէ ցՁժողո
ղովրդապետն ցատուցէլ թէ
ընդ՞ր ի շաբաթու բժշշ
քան զառաջինն։ Եւ եղև
մինչ դեռ խօսէր զայս՝ ձայն
եբարձ կինմի ի ժողովրդենէ
անտի և ասէ, երանի է որո
վայնին որ կրեացն զքեզ՝ և
ստեանցն որք դիեցուցին զՁ
քեզ։ Եւ նա ասէ, մանա
ւանդ երանի այնոցիկ, որք
լսեն զբանն այ և առնեն զՁ
նա։
† Եւ ուսուցանէր ի միում
ժողովրդանոցացն ի շաբաթ
սին։ Եւ ահա կինմի զոր ու
ներ այս հիւանդութիւն ամ
ութասնամեայ և էր կարկա
ւեալ և ոչ կարէր ամենևին
ի վեր հայել։ Եւ տեսեալ
զնա յն կոչեաց առ ինքն, և
ասէ ցնա, կին դու արձա
կեալ ես ի հիւանդութենէդ
քումմէ։ Եւ եդ ի վր նր
զձեռն, և առ ժամայն ուղ
ղեցաւ և փառաւորէր առնէր
զԱծ։ Պատասխանի եւ Ժո
ղովրդապետն ցասուցեալ թէ
որ կերակուր է յորում պարտ
է գործել, այնս եկեալ
բժշկեցարուք, և մի յաւուր
շաբաթու։ Պատասխանի
եւ ասէ Նմա տէր, և ասէ, կեղ
ծաւորք, ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ
մարոյ և տանի տայ ջուր։ Իսկ
այս դուստր աբրահամու էր
զոր կապեաց սատանայ ահաւա
դիկ ութեասան ամ՝ ոչ էր
արժան արձակել ի կապա
նաց անտի ի շաբաթու։ Եւ
զայս երբև ասէր, յամօթ լի
նէին ամենեքեան որք հակա
ռակն կային նմա։ Եւ ամ
ժողովուրդն ուրախ լինէր ի
վերայ ամ փառաւորութեանցն
որք գործեին ի նմանէ։
† Եւ եղև ի մտանելն նր
տուն ուրուք իշխանացն փա
րիսեցւոց ի շաբաթու ուտել
հայ՝ և նոքա սպասէին նմա
Եւ ահա այր ումն էր անդ
Ջզօղեալ առաջի նր։ Պա
տասխանի առ յն և ասէ ցօ
րինաւորս ևցփարիսեցիս ասել
արժան իցէ ի շաբաթու բժշ

աչեր զի բացցին աչք իմ, և
զի արարիչ քեզ, և նա ասէ՝
ոչ գոան դառնալ և տալ միա
ռըս այլ, բայց միայն ալեզ
գեհ այս: Եւ ասէ ցնա. ա-
րի գնա զի հաւատոք քո կե
ցուցին զքեզ:

† Եւ եղև՝ ի մօտիլ նո՛ր յերի
քով՝ կոյր ոմն նստեր առ ճա
նապարհաւն մուրացիկ: Լը
րեալ լըսեաւ զանցանել ժողո
վ ըրդեանն, հարցաներ թէ
զինչ լինի այն: Եւ պատմե
ցին նմա թէ Յս Նազովրեցի
անցանէ: Աղաղակեաց ասել
Յս որդի դաւիթի ողորմեա
լինիս: Եւ որք առաջի երթայ
ին, սաստկին նմա զի լռեսցէ
և նա ևս առաւել ազաղակէր
որդի դաւիթի՝ ողորմեա լինիս
Յս տեղի կաց Յս և հրամայ
եաց ածել զնա առ նա՝ եհարց
զնա և ասէ, զինչ կամիս դու
զի արարից քեզ: Նա ասէ՝
տո՛ր

ժըշկել: Եւ նոցա լուռ ե
ղեն: Եւ ելեալ հարեալ զնը
մանէ բժըշկեաց զնա, և ար
ձակեաց: Եւ ասէ ցնոսա՝
ո՞յր ուրուք ի ձէնջ եշ կամ
եզն անկանիցի ի ջրհոր, և
ոչ վազվազակի հանիցէ զնա
յաւուր շաբաթու: Եւ ոչ
կարացին տալ նմա պատաս
խանի առ այն:

† Եւ եղև մինչ երթայր Նա
յերուսաղէմ, և ինքն անցա
նէր ընդ մէջ սամարիայ և
գալիլեայոց: Եւ մինչ դեռ
մտանէր ի գիւղ ուրումն,
պատահէցան նմա ժ արք կո
րոտ, որք կացին ի հեռաս
տանէ: Բարձին զձայնս և
ասեն: Յս վարդապետ ողոր
մեաց մեզ: Եւ երբ տեսա
զնոսա ասէ ցնոսա, երթայք
ցուցէք զանձինս ձեր քահա
նայիցն: և եղև երբև գնա
ցին առ ժամանն սրբեցան:
Մի ոմն ի նոցանէ երբև ե
տես թէ բժշկեցաւ, դար
ձաւ անդրէն, ի ձայն մեծ
փառաւորս աւետեր զնա: Ան
կաւ առ ոտս նո՛ր ի վե՛ր երե

արար զՔաւրն դինի և անդ-
եր Թագաւորացն մի որոյ որ
դինն հիճանդ կայր ՚ի կաւատա-
նառամ: Այս լերև չըշաւ ե-
թէ Յս եկեալ է ՚ի հրճեսա
տանէ ՚ի գալիլեա, եկն առ
նա և աղաչեր զի իջցէ և բը-
ժըշկեսցէ զորդի նորա քան
զի մերձ էր ՚ի մեռանիլ: Ասէ
ցնա Յս եթէ ոչ նշանս լինչ
և արբեստս տեսանէք՝ ոչ հա
ւատայք: Ասէ ցնա Թագա
ւորացն տէր՝ էջ մինչչև մե
ռեալ իցէ մանուկն իմ: Ասէ
ցնա Յս երթ որդին քո կեն
դանի է և հաւատաց այլն
բանին զոր ասաց ցնա Յս և
գնայ: Եւ մինչ դեռ իջա
նէր՝ ընդ առաջ եղեն նմա
ծառայքն նր աւետիս ետուն
և ասեն թէ մանուկն նր կեն
դանի է: Հարցանէր ցնոսա
վասն ժամուն յորում ապա
քինեաց և ասեն ցնա՝ երէկ
յեօթնևերորդ ժամուն եթող
ցնա ջերմն: Գիտաց հայրն
նորա եթէ յայնմ ժամու՝ ո
րում ասաց ցնա Յս թէ որ
դին քո կենդանի է. և հաւա
տաց

տեսիլ ։ Եւ Յս ասէ ցնա՝
հայեաց, հաւատաք քո կե
ցուցին զքեզ: Եւ առ ժա
մայն եռեաս, և երթայր զ հետ
նորա՝ և փառաւոր առնէր
զՅԾ ։ և ամ ժողովրդեանն
տեսեալ տայր զօրհ
նութիւն
Ամէն։

† Սրբոյ Աւետարանին Ալր †
† Ըստ Յովհաննու ։ †

Տէրն մեր Յ՚ Քս ։

ԵՒ ՅԵՏԵՐ
կուց աւուրց եկ
անտի և գնաց ՚ի
գալիլեա: Զի ին
քըն Իսկ Յս վկայեաց՝ եթէ
մարգարէ չիւրում պաՀուի
պատիւ ոչ ունի ։ Այլ յոր
ժամ եկն նա գալիլեա, ըն
կալան զնա գալիլեացիքն զի
տեսեալ և եր զամ նշանսն
զոր արար յերուսաղէմ ՚ի տո
նին. քանզի և նոքա եկեալ
էին ՚ի տօնն: Եկն դարձեալ
՚ի կանայ գալիլեացւոց ուր

վան այնօրիկ հալածէին զ՚ս
եր որ բժշկեսցի զիս ։ Եւ
պատմեաց հրեշին եթէ ՚ս
լինելոյն քեզ։ Գնաց այրն և
ցնա կամի՞ս ողջ լինել, պա
տասխանի ետ նմա հիւանդն
ամ ոչ զօք առնիմ թէ չոր
ժամ ջուրքն յառնիցեն՝ արկ

տաց ինքն և ամ առն իւր։
Զայս դարձեալ երկրորդ նը
շան արար Տ՚ս եկեալ ՚ի հը
րեաստան է ՚ի գալիլեա։
† Ցոտայորիկ ոճն էր հրեից
և ելՀ՚ս յերուսաղէմ։ Եւ էր
յերուսաղէմ ՚ի պրոպատիկ է
աւազանին որ կոչիւր եբրայե
ցերէն բեթհեզդայ՝ ե սրահ
Ցորս անկեալ դնիւր բազմու
թիւ յոյժ հիւանդաց, կուրաց
կաղայ՝ գօսացելոց՝ որք ակն
ուն էին ջրոյն յուզելոյ։ Եւ
հրեշտակ ամն իջանէր ըստ ժա
մանակի յաւազանն՝ և յուզէր
զջուրն, և որ նախ ՚ի շար
ժուն ջուրցըն իջանէր յա
ւազանն՝ բժշկիւր, ոչ ումնե
լով ընչիւն հիւանդութենէ։
Եւ անդ էր այր մի, որ երե
սուն և ութ ամ էր ՚ի հիւան
դութենէ իւրումն։ Զնա երբև
տեսս Ի՚ս՝ զի անկեալ դնիւր
և գիտաց եթէ բազում ժամա
նակ են այնուհետև, ասէ
ցնա կամի՞ս ողջ լինել, պա
տասխանի ետ նմա հիւանդն
ա՛ր ոչ զօք առնիմ թէ չոր
ժամ ջուրքն յառնիցեն՝ արկ

Թ քոյն , Ածեփեաց զիւաւն ՚ի գեառին , և արար կաՀ ՚ի Ջայս խրթին առայ , եթեռաք հի եմ , լոյս եմ աչխարհի : հրեայքն , զի զայն առներ ՚ի շաբաթու : Եւ Յս պատաս խանի ետ նոցա՝ հայր իմ մին ՀԵՒ ցայժմ գործէ՝ և ես գոր ծեմ : Վասն այնորիկ առա Հել խնդրէին հրեայքն ըսպա նանել զնա , զի ոչ միայն լու ծանէր զշաբաթս , այլև հայր իւր կոչէր զԱծ , և ՀաՀասար առնէր զանձն Աւյ :

† Եւ մինչ դեռ անցանէր Յս հասես զայր մի կոյր ՚ի ծնե. և հարցին զնա աշակերտքն նո րա և ասեն , ռաբբի ո՞վր վ ը նաս է , սորա՞ , Թէ հօր և մօր իւրոյ , զի կոյր ծնեալ է : Պատասխանի Յս՝ ոչ դո րա ինչաս է , և ոչ հօր և մօր իւրոյ , այլ զի յայտնի լինին գործքն Աւյ ՚ի դմա : Եւ ինձ պարտ է գործել զգոր ծրս այնորիկ որ առաքեացն զնս , մինչ օր կայ . գայ գի շեր , յորժամ ոչ ոք կարէ գործել : Մինչ դեռ յաշխար հի եմ , լոյս եմ աչխարհի : Զայս իբրև ասաց , եթուաք ՚ի գետին , և արար կաՀ ՚ի վերայ աչաց իմոց և լըճա ցայ , և ասե ցնա երթ լըճա . յաՀա զանին սելովամայ որ թարգմա նի առաքեալ ՀոգաՀ՚ լըճա ցաՀ՚ եկն և տեսանէր : Իսկ դրացիքն և որոց տեսեալ էր զնա յառաջագոյն եթէ մու րացիկ էր առէին՝ ոՀ չա էր որ նըստէրն և մուրանայր։ Ոմք քն ասէին նա է , այլքն ասէ ին ոչ , այլ Նրմանն նմա է , և ինքն ասէր Թէ ես եմ : Ասեն ցնա՝ իսկ զի ա՞րդ բացան աչք քո : Ցա Հա պատասխա նի այր մի , որում Յս անուն ասեն կաՀ արար՝ և ծեփեաց զաչս իմ , և ասե ցիս երթ ՚ի սելո ամ՝ և լըճա , ՀոգաՀ՚ լը Հայայ՝ և տեսանեմ : Ասեն ցնա՝ ո՞ւր է նա , ասե ցընս սա՝ ոչ գիտեմ : Ածին առ փարիսեցիսն զնա՝ որ երբեմն կոյրն էր : Եւ էր շաբաթ յոր ժամ զիւաւն արար Յս , և ե բաց զաչս կուրին : Դարձեալ հարցանէին զնա փարիսեցի քն Թէ զի՞րդ տեսանէս , և նա ասե ցնոսա՝ կաՀ եդ ՚ի վերայ աչաց իմոց և լըճա ցայ ,

զի երկնչեին ՚ի հրեշտն քան
ցայլ, և տեսանեմ: Ասեն ո՞
ժանք ՚ի փարիսեցւոցն, ոչ կ
այրն այն չայ՝ զի զշաբաթա
ոչ պահէ կէսքն ասէին՝ իսկ
զի՞ ո՞րդ կարէ մարդ մեղա
Հոր այսպիսի նշանս առնել
ևէին հերձուածք ՚ի մէջ նո
ցա: Ասեն դարձեալ ցկոյրն՝
դու զի ասես վասն նր զի
եբաց զաչս քո և նա ասէ՝
Թէ մարգարէ է: Եւ ոչ հա
ւատային հրէայքն զնմանէ՝
եթէ կոյր էր և բացաւ մինչև
կոչեցին զծնօղս բայելոյն:
Հարցին ցնոսա և ասեն՝ ա՞ր
որդին ձեր զորմէ դուք ա
սէիք Թէ կոյր ծնաւ արդ զի
ա՞րդ տեսանէ: Պատասխա
նի եւս նոցա ծնօղքն նր՝
և ասեն գիտեմք՝ զի սա է որ
դին մեր և զի կոյր ծնաւ:
Բայց զի ա՞րդ այժմ տե
սանէ ոչ գիտեմք կամ Թէ՝
ո՞վ եբաց զաչս դորա մեք ոչ
գիտեմք ցդա իսկ հարցէք
լինքնին ՚ի չափ հասակաւ է լին
քրն իսկ խօսեսցի վասն ի
Զայս ասացին ծնօղքն նորա
զի երկնչէին ՚ի հրեշտն քան
զի ուխտեդեալ էր հրեշտ
Թէ ոք ի խոստովանեսցի զնա
քա՞ եբաց կայցէ ՚ի ժողով ը
դ ենէն: Վասն այնորիկ ասա
ցին ծնօղքն նորա, Թէ լինք
նին ՚ի չափ հասակաւ է՝ ցնա
իսկ հարցէք: Դարձեալ կրկ
կին անդամ կոչեցին զայրն՝
որ կոյրն էր, և ասեն ցնա,
տուր փառս Աստ մեք գիտեմք
զի այրն այն մեղաւոր է: Եւ
նա ասէ, Թէ մեղաւոր իցէ՝
ես ոչ գիտեմ, բայց զայս դի
տեմ զի կոյր էի՝ և արդ տես
անեմ: Դարձեալ ասեն ցր
նա, զինչ արար քեզ՝ զի ա՞րդ
եբաց զաչս քո: Պատասխա
նի ետ նոցա, այժմ ասացի
ձեզ՝ և ո՞չ լըսէայք՝ զի կա
միք միւսանգամ լսել, մի Թէ
և դո՞ւք կամիք աշակերտել
նմա: Նօքա հայհոյեին զնա
և ասէին, դու լիջիր նորա
աշակերտ, մեք մովսիսի աշա
կերտ եմք: Մեք գիտեմք
զի ընդ մովսիսի խօսեցաւ
Աստ, զա ոչ գիտեմք սուտ
ինչ: Պատասխանի ետ այրն
և ասէ ցնոսա՝ այդ իսկ ևն
քսքան

և հանին զինա արտաքս: Ի
հաւ յա եթէ հանին զնա ար
տաքս, և խրև եգիտ զնա
ասէ ցնա, դու հաւատա՞ս
յորդի ի՞մ: Եւ պատասխա
նի ետ և ասէ, տեր, ո՞վ է
զի հաւատացից ՚ինէնա: Ասէ
յնա յա, և տեսեր զնա, և որ
խօսի ընդ քեզ՝ նա է: Ե-
նա ասէ, հաւա
տամ տէր,
և երկնր
եպագ
նամ ե:

ըսքանչելիք՝ զի դուք ոչ գի
տէք ուստի՛ էին՝ և զիմ զա
չըս եբացե: Գիտեմք զի Ած
ուածոյ ոչ լսէ, բայց Ե
թէ աշխատող ոք էին՝ և ըզ
կամն նորա առնէին, նմա լը
սէ: Ի յաւիտենից ոք ոչ լը
հաւ՝ եթէ եբացոք զաչս կու
րի ՚ի ծնէ կոյր ծնեալ՝ լսել:
Եթէ ոչ յայր էր այրն այն, ոչ
կարէր առնել ինչ: Պատաս
խանի ետուն և ասեն ցնա, ՚ի
ւեղս էակ ծնեալ ես ամենևին
և դու վարդապետ լինիս մեր

Յ[ոհ]ն գլխոյ Նարեկիս։

Ա ԵԱՆՔ պաղատանաց ըստ գոհեցն ել՝ և ևխրնկոյն դաւթի և հատուցման դատաստանին և քո փրկութեան

Բ Բանք նշանականք անձինն օրինեալ յիշել և՛ պաղեստի

Գ և առ՛ի փրկուել այլ յուսադրի Լ՚ո ՚ի առատապարգևուի

Դ այլ և օրհնուի՛ք. և կցորդու թեան ամենից կարեայ. և ընթերցողացն բուժմունք և օգնութիւնք ՚ի սմանէ։

Բան ՚ի վստահումն բարեաց գործոց։

Ե Բան ՚ի յաւէրժումն մարդոյս և՛ ի յոչ պատժիլն ի կարդալն առ նա և՛ ի յերախտամոռացութիւնս մեր։

Զ Բանք՚ի բազմամանի մեղաց

Է Բանք զղջականութ եզօրութեան արտասուաց. և հեղկութիւն անձին։

Ը Բանք՚ի յայնեղուլ դատաստանին եւ յարհամարհանս անձին։

Թ Բանք բամբասանաց անձին

Ձ Թ

Նմանութիւնս յոգունս ըստ բառաց գերեզմանին։

Ժ Ա՛ռ՚ի յանատուն և՛ի դաշն նմանութիւն անձին եւառ յ՚ի նովոք ՚ի հաճատոյ մեծութ։

ԺԱ Բանք առ՚ի հաճատ՚ ՚ի քո և ազատութե նր, և՛ ի զօրութին ամենայնիւ, ՚ի յինովք և յայլն և յաճախակն և՛ ի պողոս. և յուսալ քեզ՚ ի փրկոի և յարդարացուցանելն. այ հատանել չնորհի։

ԺԲ Զղջումն յուսադրական բանիւք և առ՚ի գիշերային արհաւիրս։

ԺԳ Ա՛ռ ՚ի յերրորդումն՝ միութ և ուրոյնութ բանք՝ և մարդկային բարեգործութիւք ոչ զօրանալ քան զաստուածայինն։

ԺԴ Ա՛ռ ՚ի ձեռս աճապարանաց հեղոյն յօրինակ լուծմունքդ

ԺԵ Բանք մոլորեալ ոչխարին տարայոյց։

ԺԶ Ա՛ռ ՚ի կարողութին այ և՛ ի Քան՚ զոյ քի ՚ի դժոխս։

ԺԷ Պաղատանս ոչ տալ պատժ ըս և՛ ի յուսահատութիւն կուրին և՛ ի օրհնութի բարութիւն։ Ա՛ռ

Ը

Ը

Ը

Ի Մ

Ի Հայրն դթած. և աղա
չանս

Ի Ի Ի

Դարձեալ ի սաղմոսն որ ի ՆԱ
մոն վերաբերի նոյնպէս ևար
դարու թիւն։

Ի բանս անիծից որ ի սաղ
վան անձինն վկայեալ է, և
հոգւոյ և՛ ի անարատու թիւն որ
բանս անիծաբանուն մեզա
գարէքն ևառաքեալքն։

Ի սաղմոսն դաւթի առ ի ԿՀ
ծանօթ այս ոչ ոք կարէ զօ
րել յիւր. և ոչ մեծամտել. և
ոչ յամր իւր կարել յամ ինչ գր
նալ անձամբ. և՛ի խորհուրդ
թի ժառանգին. և՛ի սղայն
և՛ի ծուփս հեղեղաւ ողողիլն
մարդոյն։

Ի՝ ինդրեաց բարի՝ ասաՃԽ
ծացն լսել այ. և աղաչանք
հայ

Ը՝ ի յոչ օգնելն արդարու ՃԽԹ
թե որ առանց խոստովանու
թե, և յոչ ինսամին մեղայ.
ևառ յովել ևեսայի և յոառա
կէն. և՛ի բազմին յոառակին
բարձին մեկնօրէն։

Ցաղագս լինելոյ ոչ յոա՛ ՃԾ
ձէ լինելոյ օգնութի՛ն, այլ
միայն յայ. և՛ի սաղմոսն ՃԾԱ
և՛ի մանասէ թագաւորն Լիէ
Ա՝ ի մարդարէութիւն որ ՃԾԲ
դարձարուքն առիս. և՛ինն։
րուսն փրկութի՛ն։ և ՃԾանա
լոյն մարդկան։

Ը՝ ի կարողութի՛ն այ և՛ի ՃԾԳ
զօրութի՛ պատարագին։

Ա՝ ռանց այ ոչ ոք կարել զօ ՃԾԴ
րել յիւր. և ոչ մեծամտել. և
ոչ յամր իւր կարել յամ ինչ գր
նալ անձամբ. և՛ի խորհուրդ
թի ժառանգին. և՛ի սղայն
և՛ի ծուփս հեղեղաւ ողողիլն
մարդոյն։

Ի՝ ինդրեաց բարի՝ ասաՃԽ
ծացն լսել այ. և աղաչանք
հայ

Ը՝ ի յոչ օգնելն արդարու ՃԽԹ
թե որ առանց խոստովանու
թե, և յոչ ինսամին մեղայ.
ևառ յովել ևեսայի և յոառա
կէն. և՛ի բազմին յոառակին
բարձին մեկնօրէն։

Ցաղագս լինելոյ ոչ յոա՛ ՃԾ
ձէ լինելոյ օգնութի՛ն, այլ
միայն յայ. և՛ի սաղմոսն ՃԾԱ
և՛ի մանասէ թագաւորն Լիէ
Ա՝ ի մարդարէութիւն որ ՃԾԲ
դարձարուքն առիս. և՛ինն։
րուսն փրկութի՛ն։ և ՃԾանա
լոյն մարդկան։

Ը՝ ի կարողութի՛ն այ և՛ի ՃԾԳ
զօրութի՛ պատարագին։

Ա՝ ռանց այ ոչ ոք կարել զօ ՃԾԴ
րել յիւր. և ոչ մեծամտել. և
ոչ յամր իւր կարել յամ ինչ գր
նալ անձամբ. և՛ի խորհուրդ
թի ժառանգին. և՛ի սղայն
և՛ի ծուփս հեղեղաւ ողողիլն
մարդոյն։

Ի՝ ինդրեաց բարի՝ ասաՃԽ
ծացն լսել այ. և աղաչանք
հայ

զառ

Եթէ ոչ ի Քնար փրկութիւն յե-
սին հեղինակին։

Ի շրջոց յարինակեայ վերջնա-
գոյ եւ ի տարմս ծեռացա-
սին, եւ առ ի տարմս ծեռացա-
խօսիւք առաւելու ըզգարահ
որով փաւորի. եւ թէ այսու
մարգելոյ եւկամ կակղանալոյ
ի՛ նմանանալ ի՛ ընդրոյն։

ԼՈՒՆԵՐՈՅՆ։

Եւ ամ առնդծանծ վառանիչք
զինքն յերս յերս. հառարկա
ծեալ. եւ ոչ ի պատրաստուին
նաց. ևզծնունդեան օրն անկ
նոս եւ ի՛ նուազմունեան լսալակա
Եւ ի՛ արտաստաս յոլովապոյ
երաց երաց. ևար աստիս ան
գոսնուն ևանդ. Նախաւինք
եկ ծակոծիչն իւր. զՀառա
զայս միշտ կարդաս։

Ա՛ երաշտանան քի որ ի՛մար
դըս և՛ իսքնոյ. և՛ երազմերակ
տունեի յայտնութիւն. ևան
չ՛ին պարտաշանս նմանութիւ
երաց երաց. ևար աստիս ան
գոսնուն ևանդ. Նախաւինք
Եւ ի՛ արտաստաս յոլովապոյ
նոս և՛ նուազմունեան լսալակա
նաց. ևզծնունդեան օրն անկ
ծեալ. և ոչ ի պատրաստուին
զինքն յերս յերս. հառարկա
և ամ առնդծանծ վառանիչք

ԼՈՒՆԵՐՈՅՆ։

Ինմանանալ ի՛ ընդրոյն ոչ
մարգելոյ եւկամ կակղանալոյ
արով փաւորի. եւ թէ այսու
խօսիւք առաւելու ըզգարահ
սին, եւ առ ի տարմս ծեռացա
եղ ըշրջոց յարինակեայ վերջնա

մին հեղինակին։

Եթէ ոչ ի Քնար փրկութիւն յե

զառ

ձնա՛ իսպառատանա, ինչն և
Քան որ թէ որ ոք և առցէ
յոտաւոյն փրկութիւն ևայ։

ժամն իւր և՛ ի տարուդ թուի
միշտ ընդ նա և առ ի դերեզ
ևայ յօգնութի խնդրել ևիմալ
մարտի յառնել՝ և զգօրաւն
ևից սխալանաց, և՛ ի խոսմբա
Ա՛ երկինն զովասյ. և՛ ինչ շա
նըն կարթիր ծովաւն ևար՛ ի
յերկրին քանանու և՛ ի յեգիպտ
առ օրինակաւար և՛ ի տրդայ
աւթենե՛ ի՛ծերաւն. ի՛ յեր
կիր և յատակաց. և՛ ի մարդա
նաւն փաւծնենն։

Քան թէ ընդ՛ր ի՛մէր սաղ
մոսայն և յայլ մարդարէից
լանիզ աչ վերապրեցից. և լու
ծուսն. առաջս և մարդարէ
էին զբանս վերապրէ։

Ա՛ ի՛ անլսելութի մեր այ.
ի՛մաւսէս. ի՛մարդարէս յա
ռաքեալս և՛ ի՛ սէրն քս. և՛ ի
մեծատունն զոր յարմարէ ըզ
գայարանաց։

Ա՛ ի՛ յայտարարութի առա
նից սխալանաց, և՛ ի խոսմբա
մարտի յառնել՝ և զգօրաւն
ևայ յօգնութի խնդրել ևիմալ
միշտ ընդ նա և առ ի դերեզ
ժամն իւր և՛ ի տարուդ թուի
Ա՛ կինն զովասյ. և՛ ինչ շա
նըն կարթիր ծովաւն ևար՛ ի
յերկրին քանանու և՛ ի յեգիպտ
առ օրինակաւար և՛ ի տրդայ
աւթենե՛ ի՛ծերաւն. ի՛ յեր
կիր և յատակաց. և՛ ի մարդա
նաւն փաւծնենն։

Քան թէ ընդ՛ր ի՛մէր սաղ
մոսայն և յայլ մարդարէից
լանիզ աչ վերապրեցից. և լու
ծուսն. առաջս և մարդարէ
էին զբանս վերապրէ։

Ա՛ ի՛ անլսելութի մեր այ.
ի՛մաւսէս. ի՛մարդարէս յա
ռաքեալս և՛ ի սէրն քս. և՛ ի
մեծատունն զոր յարմարէ ըզ
գայարանաց։

Ա՛ ի՛ յայտարարութի առա
նից սխալանաց, և՛ ի խոսմբա
մարտի յառնել՝ և զգօրաւն
ևայ յօգնութի խնդրել ևիմալ
միշտ ընդ նա և առ ի դերեզ
ժամն իւր և՛ ի տարուդ թուի
Ա՛ կինն զովասյ. և՛ ինչ շա
նըն կարթիր ծովաւն ևար՛ ի
յերկրին քանանու և՛ ի յեգիպտ
առ օրինակաւար և՛ ի տրդայ
աւթենե՛ ի՛ծերաւն. ի՛ յեր
կիր և յատակաց. և՛ ի մարդա
նաւն փաւծնենն։

Քան թէ ընդ՛ր ի՛մէր սաղ
մոսայն և յայլ մարդարէից
լանիզ աչ վերապրեցից. և լու
ծուսն. առաջս և մարդարէ
էին զբանս վերապրէ։

Ա՛ ի՛ անլսելութի մեր այ.
ի՛մաւսէս. ի՛մարդարէս յա
ռաքեալս և՛ ի սէրն քս. և՛ ի
մեծատունն զոր յարմարէ ըզ
գայարանաց։

Ա՛ ի՛ յայտարարութի առա
նից սխալանաց, և՛ ի խոսմբա
մարտի յառնել՝ և զգօրաւն
ևայ յօգնութի խնդրել ևիմալ
միշտ ընդ նա և առ ի դերեզ
ժամն իւր և՛ ի տարուդ թուի

Ը՚ի յօրն մահու բանք։

ԻԴ Լաւ մեծութիւն այն է այն,
որ անդ տղերուի, մինչ ան ու-
նի պատժոց՝ և մեծարի. և ա-
զաչանք ոչ պահել զմեղանս
մեզաւորին, և մեղանաց ոչ քն
չութեամբ առաջի մեծութեան
այ։

ԻԵ Ը՚ր որ ՚ինիկիան սահմանե
ցաւ բան. և՚ի խորհուրդ սրբ
բոյ եկեղեցւոյ ընդդէմ մանի
քեցւոյ։

ԻԶ Ը՚ի ոչ փոփոխիլն այ. և՚ի
կարողութեն մեծութիւն այ։

ԻԷ Ը՚ի մեծի օրն ուրբաթի
չարչարանացն Տեն և իսոնար
հոգեն։

ԻԸ Աղաչանք առ՚ի քա՝ զի մի
ոնայն լինի չարչարանքն որ
վան մեր. և մի յայտ առնել
զմեզ մեղանս։

ԻԹ Ա՚ի նինաման չարին գոլոյն
միտք մարդկան, և՚ի դատաս
տանն այ։

Զ Բանք պաղատանաց առ սրբ
բուհի կոյսն Աստուածին։

ԶԱ Բանք մաղթանաց յերկնային
զօրան։

ԶԲ Ը՚ի բարեխօսսն առաքե
լոց

Բանք խրատու առ՚ի յայնո
րոք յայսմ սեղանոյ Ճաշակին
և առ ոմն որ ոչ է պարսաւո
րեալ զանձն. և դարձել զին
քըն մասնեալ ասէ դատաս
տանի. և ոչ՚ի բարի կերպա
րանեալ. և ոչ ոք մեղապրտ
պոլ քան զինքն։

ղականաց սրբոց Թէ և՚ի բո
վանդակ հնոց և նորոց հայ
ցեայք։ և առ՚ի յովաս մար
գարէն՚ի Ճանապարհէն դար
ձեալն խափանօք և՚ի դիմել
առ ած ըստ դաւթի պատժո
ցըն. և առ՚ի յոչ նըշաւտա
ցուցանելն զփրկեալսն, այլ
զփրկօղն մեծացուցանել։

ԻՀ Բարեբանութիւնք՚ի սուրբան
այ և աղաչանք առ՚ինոսա
պարտ է և նոքօք յած։ Եւ
բանք պանծալիք հաշտեցու
ցիչք այ. և որ հանդիսանայ
՚ի բանքըս բարեբաստս՝ և
նահանջի. և օրինակեալ՚ի
հինն կային զնորածընեալքս
զոր ևպետքն տուրբ՚ի պատի
ժըս մատեան. և առ՚ի լըղա
կըս ծովայինս. և աղաչանա
՚ի ած։

Սերբուհեան ՚ի սրբուհի կոյս մարիամ ածածինն։

Ղ Բանք առ ՚ի յիսուսանիկ վայ սրն ժամահարին։

Ղ Ա Ման պատմութեամբ ապարանից սուրբ նշանին՝ և ներբող ղեանք նորա։

Ղ Բանք առ ՚ի սրբալոյս խաղն փրկուռնի։

Ղ Ը ՚ի պահպանութեի ՚ի դիւաց • և ՚ի քակտումն զօրութեանց նորա։

Ղ Ա Ման արեանն տէն վերապրեցին ամ հեծեծութեի ՚ք • և հասցեն ողորմութեանքն։

Ղ Ը ՚ի յերինչին յայ անմարմ նոցն վերին • և ՚ի զարհուրումն ամ դիւաց՝ նշանաւ ահ րուեանականաւ • և ՚ի պահպանութեի գործեաց չարչարանացն • և առ ՚ի բարձումն ամ երից դիւաց • և ՚ի յօգնութեի հասանելոյ ամ երկան կացն։

Ղ Ը ՚ի սրբուհի կոյս մարիամ ածածինն։

Ղ Ա Ման կարեայ և գործոց • և ճանապարհի նաւելոյ և առ ՚ի ջրհեղեղն։

Ղ Բ անք առ ՚ի ողորմիլն այ ամ հոգւոց անպատրաստից • և առ ՚ի քառից հակառակաց յրստեղծանիլն մարդոյս • և ՚ի պահելն զնոսա հաւասար և արդարանալոյն։

Ղ Բ անք առ ՚ի ոչ կամիլն այ կորնչիլ ոմանք ՚ի փոքրկանց և ՚ի ծերութեն օգնական լի նիլ։

Ղ Ա Ման ըստ արտաքսացն սա մուէլի ընդունիլ այ զբանս պաղատանացն պարսաւադեմ Գովանաւորութիւնն այ։

Ղ Բ անք առ ՚ի ապաքինուիան երից երից այ • և առ ՚ի նա

հանջումն հակառակաց դի ւաց և մարմնաւորաց՝ և որք ընթերցցին ամ հասակ զայս աղերս՝ գոյեն զազատութի յայ։

Ղ Ը ՚ի յերինչին յայ անմարմ նոցն վերին • և ՚ի զարհուրումն ամ դիւաց՝ նշանաւ ահ րուեանականաւ • և ՚ի պահպանութեի գործեաց չարչարանացն • և առ ՚ի բարձումն ամ երից դիւաց • և ՚ի յօգնութեի հասանելոյ ամ երկան կացն։

Ղ Ա Ման արեանն տէն վերապրեցին ամ հեծեծութեի ՚ք • և հասցեն ողորմութեանքն։

Ղ Ը ՚ի պահպանութեի ՚ի դիւաց • և ՚ի քակտումն զօրութեանց նորա։

Ղ Բ անք առ ՚ի սրբալոյս խաղն փրկուռնի։

Ղ Բ անք առ ՚ի յիսուսանիկ վայ սրն ժամահարին։

Ղ Ա Ման պատմութեամբ ապարանից սուրբ նշանին՝ և ներբող ղեանք նորա։

Ղ Ը ՚ի սրբուհի կոյս մարիամ ածածինն։

Ղ Բ անք առ ՚ի ապաքինուիան երից երից այ • և առ ՚ի նա

Զ Ը ՚ի խնդրել Թշնամեացն բարի • և այց առնելոյ ամ վշտաց • և առ ՚ի արեգակնն և առ ՚ի բարեբարն իւր։

Զ Ը առաքուն գալոյ ևծագմանն արևու • և պահպանութե մաղթանս։

Զ Ա ման կարեայ և գործոց • և ճանապարհի նաւելոյ և առ ՚ի ջրհեղեղն։

Զ Բ անք առ ՚ի ողորմիլն այ ամ հոգւոց անպատրաստից • և առ ՚ի քառից հակառակաց յրստեղծանիլն մարդոյս • և ՚ի պահելն զնոսա հաւասար և արդարանալոյն։

Զ Բ անք առ ՚ի ոչ կամիլն այ կորնչիլ ոմանք ՚ի փոքրկանց և ՚ի ծերութեն օգնական լի նիլ։

Զ Ա ման ըստ արտաքսացն սա մուէլի ընդունիլ այ զբանս պաղատանացն պարսաւադեմ Գովանաւորութիւնն այ։

Զ Բ անք առ ՚ի ապաքինուիան երից երից այ • և առ ՚ի նա

Ցիշխելիք յակինցի եպարտպ
ուղ լաւ պետրօպլը և հայրն
իմ

Ցիշխելիք եմ սիրելի եղբայր
դարբին օհանն որ ի պահա
սել գործարանէն երկաթէ
ղեն երբեք նա վազեաք առ
նա և նա անարուեստ ոչ էր
գեր յետս այլ շուտով կատա
րեր Թե ի ձեռաց գործա
բանն դատարկ։

Ցիշխելիք Ա անդի տէր ոմա
սափէ որդի ասվատուրն յոլով
օգուտքի արար ընչիւք
և այլ բանիւք առնէ
Ցիշխելիք իմ սիրելի եղբայր
դարբին օհանն որ ի պահա
սել գործարանէն երկաթէ
ղեն երբեք նա վազեաք առ
նա և նա անարուեստ ոչ էր
գեր յետս այլ շուտով կատա
րեր Թե ի ձեռաց գործա
բանն դատարկ։

Եւ ի պատրարգ ուս
ոյն Երուսաղէմի Ամենապա
ծառ Աթոռոյն Տիւառն Գր
իգորի Ալգնազգեաց Հայ
րապետի։

Լակ ի Դիտողութե Մած
Քաղաքիս Կոստանդնուպ
ոլ՝ Տիւառն Յոհաննես Արք
եպիսկոպոսի · և այցելուի
Սրբոց Տնօրինական տեղիս
ցըն Քի ի այ մերոյ։

Ցիշխելիք Ա անդի տէր ոմա
սափէ որդի ասվատուրն յոլով
օգուտքի արար ընչիւք

Ցիշխելիք եմ սիրելի եղբայր
դարբին օհանն որ ի պահա
սել գործարանէն երկաթէ
ղեն երբեք նա վազեաք առ
նա և նա անարուեստ ոչ էր
գեր յետս այլ շուտով կատա
րեր Թե ի ձեռաց գործա
բանն դատարկ։

Հայոց որոյ կեանս երկարա
ցաց Տէր ամէն։

Եւ ի պատրարգ ուս
ոյն Երուսաղէմի Ամենապա
ծառ Աթոռոյն Տիւառն Գր
իգորի Ալգնազգեաց Հայ
րապետի։

Լակ ի Դիտողութե Մած
Քաղաքիս Կոստանդնուպ
ոլ՝ Տիւառն Յոհաննես Արք
եպիսկոպոսի · և այցելուի
Սրբոց Տնօրինական տեղիս
ցըն Քի ի այ մերոյ։

Ց Եշատակարան Սրբոց Մա
տենիս Տպեցման։

ՓԱՌՔ ԱՄԵ
Նազօրին այ և ա
զորմութեբ նորին
ապեցաւ ա՛ր գիր
քըս աղօթից Սրբոյն դըրիգո
րի Լուսաւորչայ՝ և Հրամանա
գեաց Ս արդապետի ընդ հո
վանեաւ Սրբոյն սարգսի զո
րաւարին · որ ևեհաս ի կա
տարումն տպեցման ի Թըվին
հայոց ռՃՀզ յառնվարի ին։

ի Հայրապետութե Սրբոյն
Էջ փածնի Գերագահ Աթո
ռոյն Թոքմաղեցի Տիւառն
Ա բրահամու եղիցս երանեալ
Աքսորն Աստուածասիրն ամ

Շիզ

Ցիշեսջիք մ՚ինի աշեսիքի որդի մահտեսի խաչատուրն։

Ցիշեսջիք պաղտասարի որդի մահտեսի յօհաննէսն։

Ցիշեսջիք երզրումցի օքսուզ օղլու մահտեսի աբրահամ և զորդեակն իւր մահտեսի լուսեփանն։

Ցիշեսջիք և զայլ աշխատասէր հօրս գործարանիս զշարօղ և յրճօղ գաղաբարացն ղրիմցի լատեփաննոսի որդի սերագործ յովհաննէսն։

Ցիշեսջիք և զխոյեցի սեվա նայ աճա պէյի Թոռ կարապետ որդի իքնատոս։

Վ Ե Ր Ջ

Ձայր մեր որ յերկինս։
Սուրբ եղիցի անուն քո։

մայրն զ մարդան և զեղբայրն իւր զ խաչէրն , հան դեմ ձր ընկերեցելով իւրով յիշես ջիք ՚ի տեր յորմէ և դուք ան մոռաց լինջիք ողորմութեբ նո րին ամէն։

Ցիշեսջիք սաստանօր ևզիս ըզ մեղապարտ տպագրօղ գրքոյս Թեոքերտաղցի սարդիսի որդի աբրահամ ջ ընկերն դպերս և զծերացեալ մայրն իմ ազիզն և դուք յիշեալ լինջիք ողոր մութեամբն ամէն։

Ցիշեսջիք և զայլ աշխատասէր հօրս գործարանիս զշարօղ և յրճօղ գաղաբարացն ղրիմցի լատեփաննոսի որդի սերագործ յովհաննէսն։

Ցիշեսջիք և զխոյեցի սեվա նայ աճա պէյի Թոռ կարապետ որդի իքնատոս։

Ցիշեսջիք մ՚ինի աշեսիքի որդի մահտեսի խաչատուրն։

Ցիշեսջիք պաղտասարի որդի մահտեսի յօհաննէսն։

Ցիշեսջիք երզրումցի օքսուզ օղլու մահտեսի աբրահամ և զորդեակն իւր մահտեսի լուսեփանն։

Խոսակ յետոյ քան զաւարնե այն՝ և զ սրբազագրօղ սրբոյ մաշտոցիս , զհետագրացի հայ վայ ենց ասլան ղալֆայի որդի , գրգակազմ սեքացու յա րուն դպերն յիշեսջիք ՚լիար որ յորով աշխատասեբ Թեսրբագրեն և Թեզ բազում՝ օգտուի նոյս ։ եւբեան կեանք և գնեն ջեցելոցն հանգիստ և արքայ ութ տայէ ձեր ամէն իւր աշխատա սէր փոխարէն վարձս ՚ի քէ նաց փոխարէն վարձս ՚ի քէ

Армянскаго
Лазаревыхъ
Института
Восточныхъ языковъ